Expositio Egidij romani super libros de anima cum textu.

NLM

¶ Egidi interpretis Aristotelis Egidij romani heremitarū ordinis in libros de anima expositio.

x romanorū spectabili ac illustri prosapia oriūdo sibi ꝑpl'm dilecto dño Jacobo: dñi Joannis gagethani rothomagē si canōico Frater egidius romanus ordinis fratrū heremitarū sancti Augustini seipm ac ꝓmptam ad sua beneplacita volūtatē. Dū itra me tacit⁹ cogitarē qd vr̄e generositati erga quā tāta dilectiōe afficior muneris offerre valerē circūspecto nr̄o igenio: ⁊ ꝯsiderata vestra idustria nāli decreui nil ꝑ me posse vobis transmitti decētius: nil destinari vtilius: q̄ʒ expōnē libri de aīa: cui⁹ cognitio ad oēʒ veritatē videt̄ ꝓficere: ⁊ maxime ad nālē: ad quā capescēdā tāto videt̄ itellect⁹ sup cōem modū hoiuʒ eē dispositus: q̄to ds altissim⁹ ꝑ multis alijs psonā vr̄am nobiliorib⁹ nālib⁹ ꝑ ornauit. Suscipite ḡ dilecte carissime destinatū donuʒ aīo letabundo: qđ tanto magis rōneʒ doni ꝑticipat. et tāto magis se eē placitū ꝓbat. nec nō ⁊ tanto maiorē meā caritatē ⁊ sollicitudinē erga vestrā nobilitatem arguit ⁊ ostendit: q̄to postulationi ꝑueniens oblatū esse dignoscitur potius q̄ʒ petitum.

hilosophus in 2° phy. volēs iuestigare termios ⁊ limites cōsideratiōis p̄hi nālis ait. vsq3 quo physicū oʒ cognoscere spēm: ⁊ qđ qd est. i. vsq3 ad quē terminū pōt se extēdere ꝯsideratio physica: siue ꝯsideratio p̄hi nāl' quā hʒ de spēb⁹. i. de formis q̄ sūt: qđ qd ē. i. q̄ ꝑncipal'r ꝑtinent ad rōnē qditatis. huic aūt qōni ⁊ inquisitiōi rñdet idē p̄hs ibideʒ dicēs: ꝙ sic oʒ considerare physicū formā spēm: ⁊ qđ qd ē: queadmodū oʒ medicū cōsiderare neruū: ⁊ fabrū es. nō eni ois ꝯsideratio nerui spectat ad medicū: neq3 qcqd pōt cōsiderari de ere ꝑtinet ad fabrū: nec ois ꝯsideratio de formis spectat ad p̄hm nālē. q̄re si videre volum⁹ q̄liter prefati artifices ꝯsiderant de ꝑdictis: videdū est q̄lis sit ꝯsideratio medici fabri ⁊ physici: medicus qdē si ꝯsiderat de neruo: h̄ est iq̄tū in eo vult iducere sanitatē. ois igit̄ illa ꝯsideratio q̄ sanitati deseruit ⁊ q̄ ordinat̄ vt sanet̄ neru⁹ ſʒ ꝙ h̄ mō est: spectat ad medicū. si aūt sit aliq̄ ꝯsideratio nerui hāc trāscēdens: subterfugere pōt ꝯsideratiōnē medici: sic q2 faber ꝯsiderat de ere: vt ex eo possit artificialia ꝯstruere: ꝯsideratio eris vt ordinatur ad opus vasoꝝ eneoꝝ vel alioꝝ artificialiū q̄ ꝯstruuntur ex ere: spectare pōt ad fabrū erariū: sed si sit aliq̄ ꝯsideratio eris hāc cōsideratiōnē trāscēdēs subterfugit ꝯsiderationē ei⁹. Ex h̄ ḡ patere pōt q̄ sit cōsideratio nālis: ⁊ vsq3 quo se extēdit ꝯsideratio eius quā hʒ de formis. nā nālis p̄hs qcqd ꝯsiderat est aliquo mō motui ⁊ transmutationi ꝯiunctū: q2 vt dr̄. 2° phy. q̄ nō amplius mota mouēt nō amplius sunt physice ꝯsideratiōis. forme ḡ oīno imāles non ꝯiuncte māe sube trāsmutationi ⁊ motui ſʒ subam nō sūt de ꝯsideratiōe physici. Itaq3 tādiu se extendit ꝯsideratio physica erga formas donec perueniat ad formā illā q̄ aliq̄ mō est imālis: ⁊ aliquo mō est ꝑfectio māe. ibi aūt erit status ⁊ ꝑfectus termin⁹ ꝯsiderationis physice. qcqd aūt est vltra formā illā ꝯsiderare ſʒ subaʒ nō vlterius ꝑtinet ad nālē p̄hʒ. forma āt vltima ſʒ ꝯsiderationē p̄hi vltra quā nō se extēdit p̄hs nālis. vt ait ꝯmentator 2° phy. est aīa humana. Possum⁹ igr̄ sic distiguere de formis. dicēdo quasdā eē oio māles cuiusmodi sunt forme educte de potētia māe: tā ſm subam q̄ʒ ſm dispōneʒ. Quedā vō sunt q̄si penitus imāles vt itelligentie que ſm p̄hm. 8° meta. sunt entes ꝑter oēm māʒ sensibilē ⁊ itelligibilē. Quedā aūt sunt forme medie: vt aīe humane q̄ sunt ꝑfectiōes corpoꝝ. hñt eni se h̄ aīe q̄si mō medio: q2 lʒ ſm subam non educant̄. de potētia māe: tñ ſm dispōnē de mā sunt educte. Incipit itaq3 ꝯsideratio p̄hi nālis a formis penitus mālibus ⁊ terminat̄ vsq3 ad aīaʒ humanā. q̄ est quodāmō mālis: ⁊ quodāmō imālis: ſʒ cū ꝑuentū est ad talē aīaʒ sistit p̄hs nec se extendit ad vlteriores formas: quia de formis abstractis: cuiusmodi sunt intelligentie: eo ꝙ non mote moueant: nō vlterius considerat p̄hs naturalis.

Hoc viso patere pōt quē ordinē habeat h̄ liber qui dr̄ de aīa quē habem⁹ ꝑ manib⁹ iter alios libros nāles. nā modus physicus ⁊ metaphysicus quodāmō videt̄ oppositus. eo ꝙ modus physicus ⁊ nālis q̄si hʒ statū in supremo ⁊ nō in ifimo. hʒ eni statū ſm abstractionē q̄ est supremus: ⁊ nō ſm cōcretionē q̄ ē infimus. nulla eni est ꝯsideratio adeo ꝯcreta: ⁊ adeo ꝯiūcta māe ⁊ transmutationi ⁊ motui q̄ ꝑ h̄. ⁊ ſm ꝙ h̄ subterfugiat modū physici: est tñ aliq̄ ꝯsideratio adeo abstracta ⁊ adeo suprema q̄ nō spectat ad nāleʒ. ⁊ ad quā physic⁹ nō se pōt extendere. scia vō metaphysica ⁊ diuina mō ꝯuerso se hʒ. naʒ nō hʒ terminū in abstracto ⁊ in supremo sic ꝙ sit aliq̄ cōsideratio adeo abstracta ⁊ excellēs q̄ trāscēdat ꝯsiderationeʒ metaphysicā ⁊ diuinā: q2 q̄to ꝯsideratio ē altior. tāto magis est metaphysicalis: eo ꝙ metaphysica ꝯsiderat causas altissimas: vt dr̄ 2° metaphysice: hʒ tñ modus metaphysicus statū in ifimo. q2 est aliq̄ ꝯsideratio adeo cōcreta ⁊ cōtracta q̄ non ꝑtinet ad metaphysicū: q̄ ē artifex cōis: lʒ ꝑtinere possit ad physicū q̄ est artifex sp̄alis. ¶ Aduertēduʒ tñ ꝙ cū dicim⁹ metaphysicū nō h̄re statuʒ in supremo: q2 nō pōt eē ꝯsideratio ita alta q̄ nō spectet ad ipʒ itelligēdo de ꝯsideratiōe h̄ita ꝑ humanā iuentionē. ¶ Utrū aūt sit aliq̄ ꝯsideratio ispirata trāscēdēs ꝯsiderationē metaphysicā nō ē ꝑntis speculatiōis. sic ēt cū dicim⁹ physicū nō habere statū in ifimo sic ꝙ sit aliq̄ ꝯsideratio adeo ꝯcreta q̄ ſm ꝙ h̄ subterfugiat cōsiderationem physicam: intelligēdū ē h̄ supposita abstractione: quaʒ reqrit q̄lʒ scia. nā si sic ꝯcretā ⁊ māleʒ cōsideratiōnē h̄re vellemus: vt ad ipsa idiuidua ⁊ singularia extēderem⁹ eā: pʒ ꝙ de talib⁹ nō cōsiderat physic⁹: eo ꝙ nulla scia circa idiuidua ⁊ nūero singularia est. q2 taliū: vt dr̄ 7° metaphysice. nō ē scia nec diffinitio: igit̄ h̄ mō sunt itelligenda q̄ diximꝰ: ꝙ cū tres sint modi essentiales p̄hie. physic⁹. s. metaphysicus ⁊ diuinus. diuinus ⁊ metaphysicus modus iter scias humanitus inuētas nō recognoscit supiorē artificē nec hʒ statū in supremo: ita ꝙ terminet̄ cōsideratio eius ad cōsiderationē artificis supioris. physicus vō q̄tuʒ ad modū abstractiōis iter partes eēntiales p̄hie nō recognoscit artificē iferiorē: vt ꝙ terminet̄ eius ꝯsideratio ad aliquā essentialē parteʒ p̄hie que sit magis cōcreta ⁊ minoris abstractiōis. incipit itaq3 modus physic⁹: vt pʒ ꝑ iā dcā: a formis ifimis: ⁊ oīno mālibus ⁊ terminat̄ vsq3 ad aīam humanā: q̄re si physic⁹ hʒ statū in supremo aīa humana ad quā terminat̄ cōsideratio physica ē dignissima ⁊ suprema inter ea q̄ cōsiderat physicus nālis. h̄ ḡ cōsiderās p̄hs volēs cōmendare hunc librū in quo determinat̄ de oī aīa ⁊ ꝑncipaliter de anima humana ait. in ꝑmis ponendā esse notitiā de anima: qđ intelligendū est q̄tum ad ordinē dignitatis. ordine eniʒ doctrine liber de anima non est ꝑmus inter libros nāles: sed tenet gradū sextū: ⁊ dicit̄ sextus de naturalibus: vt probauimus in nostris editionibus quas fecimus super physicis. ordine tamen dignitatis hic est primus: vt est per habita manifestum. his itaq3 visis breuiter ad expositioneʒ littere accedamus.

Cōmē‑ti p̄mi.

Onoꝝ honorabiliū notitiā opinā‑tes. Magis aūt alterā altera: aut ſm certitudinē: aut ex eo ꝙ me‑lioꝝ qdem ⁊ mirabilioꝝ eſt: pp vtraqꝫ hec aīe hiſtoriā rōnabiliter vtiqꝫ in primis ponemus.

¶ Iſte liber ſicꝰ alij libri phī diuidiť in duas ptes.ſ.in phe‑mialē ⁊ executiuā ps executiua icipit ibi. (Principiū aūt qōnis ⁊c.) In pte aūt phemij vt ɔmētator inuit intendit phs iducere hoīes ad amorē hꝰ ſcie.q̄ꝫtū āt ad pn̄s ſpectat q̄ttuor ſūt q̄ iclināt nos vt deſideremꝰ ⁊ amemꝰ aliq̄ ſcire. p̄m ē dignitas ⁊ honorabilitas ſcitoꝝ.naꝫ q̄ꝫto aliq̄ ſcibilia ſunt digniora ⁊ honorabiliora.tāto magis cupimꝰ illa ſci‑re.zm ē pfectꝰ ⁊ vtilitas ſcibiliū:qꝛ q̄ꝫto ſcibilia magl ſť pfi‑cua ⁊ ad plura vtilia:tāto magis volumꝰ illa cognoſcere. tertiū eſt ordo dicēdoꝝ:qꝛ q̄ꝫto aliq̄ ſunt magis ordinate tradita:tāto magis hanelamꝰ ad illoꝝ notitiā. q̄rtū ē dif‑ficultas eoꝝ q̄ traduntur in ſcia. Nā qꝛ iraſcibilis nr̄a ſemp vult in arduū tēdere eo ipſo ꝙ dicunť aliq̄ eē ardua ⁊ dif‑ficilia libēter vellemꝰ ea cognoſcere. ¶ Phs igiť vt nos iducat ad amorē hꝰ ſcie in h̄ phemio q̄ttuor inuit. p̊ dicit hāc ſciāꝫ eē dignā ⁊ honorabi ē.z°ait eā eē pficuā ⁊ vtilē. 3°tradit ordinē dōoꝝ.4°⁊ vlt°manifeſtat q̄ꝫta ſit difficul‑tas in dicēdis.zª ibi.(Ur aūt ⁊ ad vitatē.)3ª ibi.(Ingri‑mus aūt.)4ª ibi.(Oino aūt ⁊ penitꝰ.)Dic̄ g̊ ꝙ nos opinā‑tes notitiā alterā.i.ſciāꝫ aliquā eſſe magis bonoꝝ honora‑biliū.i. eſſe magis bonū honorabile altera.i.q̄ꝫ altera ſcia: aut ſm certitudinē:aut ex eo ꝙ qdē eſt melioꝝ ⁊ mirabi‑lioꝝ.i.qꝛ eſt de meliorībꝰ ⁊ mirabilioribus. Duo g̊ ſunt:q̄‑re vna ſcia magis ē de nūero bonoꝝ honorabiliū q̄ꝫ alia. vel pp certitudinē demr̄atiōis vel nobilitatē ⁊ dignitatē ſubiecti.ſubdit āt ꝙ pp vtraqꝫ hec rōnabil̄r vtiqꝫ hiſtoriā aīe ponemus in p̊mis. ¶ Notādū aūt ꝙ lꝫ oīs ſcia ſpecu‑latiua ſitō numero bonoꝝ honorabiliū:qꝛ ſapiētibꝰ ⁊ ſciē‑tibꝰ debeť honor:tn̄ qꝛ nō oēs ſapiētes nec oēs ſciētes ſūt eq̄liter honorādi.iō nō oēs ſcie ſunt eq̄l̄r honorabiles:ſed illa q̄ ē certior:⁊ ē de meliori ⁊ mirabiliori ſubō ē honora‑bilior alia:⁊ qꝛ ſcia ⁊ notitia tradita in lib°de aīa.iter ſcias ⁊ notitias traditas in alijs libris nālibus eſt certior: ⁊ eſt de nobiliori ſubō.iō pp vtraqꝫ h̄ notitia de aīa honorabi‑litate ⁊ dignitate excedit notitias alias traditas in reliqs nālibꝰ libris. ¶ Notādū ēt notitiā de aīa eē honorabilio‑rē ⁊ digniorē notitijs traditis in alijs libris nālibus:qꝛ ɔſi‑deratio nālis tāq̄ꝫ in aliq̊ excellēti ⁊ ſupmo ſiſtit in aīa hu‑mana de q̄ h̄ p̊ncipaliꝰ itendiť:⁊ nō ſe extēdit vltra illam. ¶ Rurſuꝫ hꝯ notitia ē quodāmō certior:qꝛ qlibꝫ certifi‑cať ⁊ expiť in ſeipſo ꝙ eſt ⁊ viuit ⁊ hꝫ aīam. ¶ Notandū ēt ꝙ vbi nos habemus hiſtoriā de aīa:trāſlatio ɔmēti hꝫ narrationē de aīa . dr̄ āt notitia de aīa h̄ tradita hiſtoria ⁊ narratio magis q̄ꝫ ſcia: qꝛ ſcire eſt p cām: vt dr̄ p̊ phyſi.⁊ p̊ poſte.notitia tn̄ hic tradita magis eſt a poſteriori: ⁊ p effe‑ctus q̄ꝫ a p̊ori:⁊ p cām.iueſtigat enim h̄ phs ſubām anime p potētias:⁊ potētias p actꝰ. attn̄ ordine cauſalitatis potē‑tie fluunt a ſubā ⁊ actus a potētijs. ¶ Deide cū dicit.

Cō.z. ¶ Videť ad veritatē oēm cognitio ipſius mul‑tum pficere.maxime autem ad naturā. eſt eni tanq̄ꝫ principium animalium.

¶ Oñdit hāc notitiā vtilē ⁊ pficuā vt iducat hoīes ad amo‑rem huius ſcie ex pfectu ⁊ vtilitate eius dicens.ꝙ hec co‑gnitio ipſius aīe videť multū pficere ad veritatē oīum: maxime aūt ad nām.i.ad veritatē traditāꝫ in nālibus.nā aīa eſt tanq̄ꝫ p̊ncipiū aīalium ⁊ rerū animatarūꝫ que ſunt quodāmodo nobiliſſima pars nālium rerū. ¶ Notandū aūt ꝙ lꝫ notitia de aīa ⁊ potentiarum eius faciat ad noti‑tiam oīum ſciarum ⁊ virtutum:eo ꝙ cetera talia habent eſſe in aīa vel in potentijs eius potiſſime tamē hꝯ notitia facit ⁊ ptinet ad ſciāꝫ nālem:eo ꝙ ſit pars eius ⁊ nobiliſſi‑ma pars vt ſuperius dicebatur. ¶ Deide cū dicit.

¶ Inquirimus āt ɔſiderare ⁊ cognoſcere nām ipſius ⁊ ſubām.poſtea quecunqꝫ accidunt cir‑ca ipſam.quoꝝ alie ppꝛie paſſiones videntur: alie autem cōmunes ⁊ animalibus ineſſe. Cō.3.

¶ Tradit ordinē pcedendi in hoc libro iducens homines ad amorē huius ſciētie ex ordine dicendoꝝ: ⁊ dicit ꝙ nos ingrimus.i.intendimus conſiderare ⁊ cognoſcere nām et ſubām ipſius anime:⁊ poſtea ɔſiderare itendimus quecū‑qꝫ accidentia accidunt circa ipſam: quoꝝ accidentiū: ſiue quarū pprietatū ⁊ paſſionū alie videnť eſſe ppꝛie paſſio‑nes ipſius anime:alie autēꝫ videnť eſſe cōmunes ⁊ ineſſe animalibus.i.ineſſe toti coniuncto ppter ipſam aīam vel ex eo ꝙ ipſa aīa animalibus ineſt. ¶ Notādū aūt ꝙ quā‑diu aīa eſt ɔiūcta corpori nullā hꝫ opationē quā nō cōmu‑nicet ei: ⁊ que nō ſit totius ɔiuncti:eo ꝙ nulla ſit operatio ipſiꝰ aīe que aliquo mō nō idigeat organo corporali:tn̄ qꝛ alique opationes aīe idigent hꝯ organis magis p accn̄s vt intelligere ⁊ ſpeculari:alique vero magis p ſe vt concupi‑ſcere vel iraſci.ideo dictum eſt: ꝙ alique paſſiones viden‑tur eſſe magis ppꝛie anime:alique v̊o videnť eē cōes ⁊ cō‑petere ipſis aīalibus vel eſſe totius coniuncti.

Omnino aūt ⁊ penitꝰ difficillimoꝝ eſt accipere aliquā fidē de ipſa. Quuꝫ.n. ſit qō cōis multis alijs:dico aūt eam q̄ eſt circa ſubſtātiam ⁊ eā que quid eſt. Fortaſſis alicui videbiť vna q̄daꝫ methodus eſſe de oibꝰ de qbꝰ volumus cognoſcere ſub‑ſtantiā ſicut ⁊ eoꝝ que ſunt ſm accn̄s pprioꝝ demonſtrationis:quare querendum erit vtiqꝫ methodum iſtam.

¶ Poſtq̄ꝫ philoſophus induxit nos ad amorē huius ſcie et ad addiſcēdum ipſāꝫ ex parte honorabilitatis ⁊ vtilitatis ciꝰ ⁊ ex pte ordinis dicēdoꝝ:hic vt dicebať:iducit ⁊ icitat nos ad habendū ſciāꝫ de aīa ⁊ ad iſudandū circa cognitio‑nē eius ex pte difficultatis reperte in hꝯ cognitione. Naꝫ difficilia libēter ſcire volumus.⁊ circa ea eſt feruētius in‑ſudandū.in oſtendendo autem difficultatē cōtingentē cir‑ca cognitionē ſubē aīe duo facit.qꝛ p̊mo oſtendit hꝯ diffi‑cultatē eſſe magnā ex parte modi cognoſcēdi. ſcōo ex pte rei cognite ibi.(Cū manifeſtū fuerit.) Circa p̊mū duo fac̄ ſm ꝙ duplicē difficultatē tāgit ex parte modi cognoſcen‑di ſubāꝫ aīe.pª ē.ſi hꝯ modus ſit cōis.ſcōa ſi ſit ppꝰ.zª ibi. (Si aūt nō eſt vna.)Dicit g̊.oīo aūt eſt penitus de nume‑ro difficillimoꝝ accipere aliquā fidem ⁊ aliquāꝫ ſciam de ipſa anima.cū.n.ſit queſtio cōmunis multis alijs rebus vt oibus.ſ.ſubſtātijs:dico aūt:vt eſt ea que eſt circa ſubām ⁊ ea que eſt qd eſt.i.circa qō qd ē.i.circa quiditatēꝫ fortaſſis alicui videbiť eſſe vna q̄daꝫ methodus.ſ.cōmunis oibus de qbus volumus cognoſcere ſubām:ſicut ⁊ eoꝝ pprioꝝ que ſunt ſm accidens.i.ſicut ⁊ pprioꝛum accidentiū dici‑mus eſſe vnā cōem methodum vt demonſtrationē vel ta‑lium eſt vna cōmunis methodus:vt demonſtratio:quare querendū vtiqꝫ erit iſtā methodū ſic cōem ppter qō diffi‑cultas erit in ſciēdo que ſit illa methodus ſic communis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si autē nō eſt vna quedaꝫ ⁊ cōis methodus de eo qō qd ē:amplius difficilius ē negociari

oportebit.n.accipe circa vnūqdq3 qs modus.

¶ Ostēdit difficultatē esse ex pte modi cognoscēdi subam aīe si hō modus nō sit cōis. Sʒ ppri⁹ dicens. si autē nō est vna qdā ⁊ cōis methodus sit amplius difficilius.i.est magis difficile negociori circa cognitionē qditatis.oportebit enī circa vnūqdq3.i.circa vnāquāq3 qditatē3 accipere. qs sit modus ꝓprius cognitiōis eius. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Cū āt manifestū fuerit: vtrū demſratio aliq̄ sit aut diuisio: aut aliq̄ methodus: adhuc multas hʒ dubitatiōes ⁊ errores: ex qb⁹ oʒ q̄rere: alia .n.alioꝝ pricipia: sic numeroꝝ ⁊ planoꝝ.

¶ Ostendit difficile esse cognoscere aīam ex pte rei scite.⁊ duo facit.q2 pmo oñdit h̄ eē difficile.2°.enumerat difficultates circa h̄ cōtingētes ibi.(Primū aūt fortassis.) Dicit ḡ q2 cū manifestuʒ fuerit q̄ sit illa via: ⁊ qs sit ille modus fm quē accipiēda est cognitio qditatis ⁊ sube rei: vt cū manifestū fuerit vtrū sit demſratio aliq̄: aut diuisio: aut ēt aliqua alia methodus vt ꝯpositio.scito.n.mō cognoscēdi adhuc mltas hʒ dubitatiōes ⁊ errores ex ipa re ⁊ ex pncipiis ipsi⁹ rei ex qb⁹oʒ q̄rere cognitionē qditatis ⁊ sube eius: q2 alioꝝ alia sūt pncipia: sic nūeroꝝ ⁊ planoꝝ.i.superficieꝝ sūt diuersa pncipia. ¶ Notādū aūt q2 de mō venādi ⁊ cognoscendi qditates ⁊ diffōnes rerū: vt narrat ꝯmētator ⁊ themistius fuit triplex opio.vna hyppocratis: alia platonis. tertia Arist.hyp.n.voluit venādā diffōnē eē ⁊ qditatē rei p demōstrationē.plato vō p diuisionē. Aris.vō p ꝯpōnē.cū igit̄ q̄libʒ harū opionū magnos habuerit defensores: difficultas ē qs sit modus accipiēdi qditatē. dato tñ hō modū eē cognitū adhuc ē difficultas ex pte rei: vt sciamus q̄ pncipia c⁹ rei faciāt qditatē: ⁊ p q̄s ptes: ⁊ p que pncipia accipienda sit cognitio sube rei: eo q2 alioꝝ alie sunt ptes ⁊ pncipia. ¶ Notādū ēt viā hyppocratis circa cognitionē diffinitiōis nō eē verā: q2 ipole ē demſrare ipm qō qd ē: vt ꝓbat̄ 2°.poste. via aūt platonis ē q̄si p accñs. nā diuisio per accñs facit ad ꝯstitutionē diffōnis: sʒ via Aris.ē p se.nā cōpositio, vt cōponere ꝓpriā dr̄iā3 ꝓprio generi p se facit ad cōstitutionē diffōnis rei. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.6. ¶ Primū aūt fortassis necīū est diuidere i quo generū ⁊ qd sit. dico aūt vtrū sit aut q̄litas: aut quātitas: aut sit qōdā aliō diuisoꝝ pdicamētorū: adhuc aūt vtrū eoꝝ q̄ sūt i potētia: aut magꝫ endelechia qdā sit: vtrū.n.nō aliqd parū.

¶ Q2 dixerat difficltatē eē in cognoscēdo suba3 aliquā ex pte pncipioꝝ rei vl' ex ipsa re enumerat difficultates illas circa qō duo fac. q2 p enūerat hō difficultates. 2°.exequtur de vnaq3 illarū ibi.(Nūc qdā.n.dicētes) Ad euidentiā aūt pme ptis sciēdū q2 fm q2 aliqd diuersimode hʒ rōnes toti⁹ ⁊ fm q2 hʒ diuersos modos ptis sic diuersimode venari possum⁹ cognitionē sube eius.aīa aūt q̄tū ad pñs spectat tripl'r ē qōdā totū.pmo ē qōdā totū diffinibile. q2 ois diffō est fmo hñs ptes: vt dr̄ 7°.meta. pp qō in diffōne aīe ponēde sunt plures ptes diffinitiue ⁊ aīa erit qōdā totum diffinibile.2°.aīa ē qōdā totū pōle: q2 hʒ plures ⁊ diuersas pōnes.3°.est qōdā totuʒ vl'e: q2 hʒ sub se plures ptes subiectiuas.tria ḡ facit.q2 pmo inuit difficultatē esse in cognoscendo subam aīe: put ipsa est qōda3 totū diffinibile. scōo inuit hoc idē put est qōdam totū possibile.3°. put est qōdā totū vl'e.scōa ibi.(Cōsiderāduʒ āt ⁊ si ptibilis.)tertia ibi. (Et vtrū sit silis spēi.) Suppleatur ḡ sic littera: q2 accidit difficultas circa diffōnē aīe vel circa ipsa3 aīam: vt est qōdam totū diffinibile.primū aūt q̄tū ad gen⁹: q2 fortassis si volumus cognoscere qditatē ⁊ diffinitionē aīe necīum est diuidere.i.diuisim ꝯsiderare in quo generū sit aīa ⁊ qd sit. dico aūt vtrū sit hoc aliqd: aut suba: aut q̄litas: aut q̄titas aut ēt qōda3 aliud diuersoꝝ vel vt hʒ alia littera diuersorū.i.alioꝝ pdicatorum. adhuc aūt vt aīa est quid diffinibile non solū accidit difficultas rōne generis: vt in quo genere sit: sʒ etiā rōne dr̄ie: q̄re opʒ videre que differentia ei cōpetat ⁊ vtrū sit eoꝝ que in potētia aut magis sit qda3 endelichia.i.qdam actus ⁊ perfectio.differt enī hoc nō parū imo multū: eo q2 actus ⁊ potētia sunt differentie valde opposite: vt ꝯmētator ait. ¶ Notandum aūt q2 ait fortassis necīum esse scire in quo genere sit aīa ⁊ adhuc que differētia ei competat.na3 duo sunt modi diffiniendi. vnus est p genus ⁊ differentias: ⁊ hic competit subiis compositis ex mā ⁊ forma.alius est modus per additamēta vt per additionē ꝓprii subiecti vel ꝓprie māe ⁊ h̄ competit accidentibus: ⁊ etiā formis subalibus que sunt pfectio māe. vnde ⁊ hoc modo diffinitur anima.diffō enī eius nō ꝓprie est p genus ⁊ dr̄iam: sed magis est per additamētuʒ ꝓprie materie vel ꝓprii susceptibilis.diffinit̄.n.per hoc q2 est actus corporis.scire itaq3 ī quo genere sit aīa: vt q2 sit in gñe substantie: aliquid facit ad notitiā eius diffōnis: q2 per hoc scitur q̄lis actus sit: vt q2 est actus pmus ⁊ substātialis: tamē q2 diffō aīe non est simpl'r accipienda p genus ⁊ dr̄iam: sʒ per ꝓprium susceptiuū: nō dixit philosophus simpl'r ⁊ absolute q2 necessariū est diuidere in quo genere sit anima sed quasi sub dubio loquens ait. q2 fortassis necessariū est diuidere predicamenta vt sciamus in quo generū sit aīa. ¶ Notandū etiā q2 actus ⁊ potentia sunt differentie que cōtingunt omnibus predicamētis: vt ꝯmentator ait.imo actus ⁊ potentia sunt tales differentie que habent rōne3 pncipii respectu predicamēti: cui⁹ sunt differentie. cū igit̄ aīa sit pncipiū aīalium: ⁊ sit in genere substātie tanq3 principium: si volumus venari diffōne3 ⁊ quiditatē eius: postq̄ sciuerimus eam esse in genere substantie: inuestigandu3 est que harū differentiarū ei competat: an actus aut potētia: vt vtrū sit in genere substātie tanq3 pncipiū qō est act⁹ vel tanq3 pncipium qō est potentia. ¶ Notādū etiā q2 ps illa in qua narratur difficultas circa cognitionē substātie aīe inquātu3 ipsa est qd diffinibile: posset diuidi in partes duas: q2 pmo narratur difficultas que consurgit ex parte generis. scōo que cōsurgit ex parte differētie ibi. (Adhuc autē3 vtrū.) sed dūmodo bene habeat̄ mens phi de multiplicatiōe partiū nō est multū curādū. ¶ Deide cū dicit.

¶ Considerandum autem ⁊ si partibilis sit: aut impartibilis. Cō.7.

¶ Narrata difficultate q̄ ꝯsurgit in cognoscendo aīam inq̄tum est qōda3 totū diffinibile: narrat difficultatē circa eius cognitionē inq̄tū est totū qōdam possibile dicens. q2 cōsiderandum est circa aīam si sit partibilis aut impartibilis fm substātiā ⁊ subm aut fm virtutes ⁊ potētiones vt q2 sit totū qōdam possibile. sic enī supplet hanc litteram ꝯmē. ¶ Notandum aūt q2 circa partibilitatē ⁊ diuisionē anime: vt ꝯmen.ait.fuerunt due opiones vna platonis q posuit aīam diuisibilē esse fm subm ita q2 intellectualis esset in cerebro: concupiscibilis in corde: nālis ⁊ nutritiua in epate Aris.vero credidit aīam esse vnā fm suba3 ⁊ eē ntiam: esse autē partibilem ⁊ diuisibile3 fm potētiones: ita q2 habet diuersas partes nō essentiales: sed potentiales. Difficultas est igitur circa cognitionē anime put ē impartibilis fm substātiā ⁊ partibilis fʒ potētiones vel put est quoddam totū pōle. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et vtrū sit similis spēi ois aīa aut nō: si aūt nō sit silis spēi: vtrū spē differāt aut genere.

¶ Tangit difficultatē circa aīam put est quoddam totu3 vl'e dicēs: q2 etiā inuestigādū est vtrū ois aīa sit similis spēi aut nō, si aūt nō est silis spēi. querēdū est vtrum anime tm̄

hec aliqd et natur

differunt spē aut etiā differant genere. difficultas est ḡ circa aiam qlem vlitate; habeat vtrū sit totū vle: sicut spēs vel sicut genus vel etiā sic analogū: ita ꝙ aīe nō solū differant spē: ſ3 etiā genere. ℂ Notādū has duas difficultates de aīa ordinari ad difficultatē pmā3. nā difficultas de aīa put est qdā totū possibile ordinat̄ ad difficultatē illā p̄ut est qdā totū diffinibile. nam p pōnes aīe ꝛ ꝓprietates eius inuestigari poterit qd dicas. ꝛ nā ipsius ꝛ difficultas ista put aīa est qdā totū vle ordinat̄ ad difficultatē illā put est qdā totū diffinibile: q2 ſ3 ꝙ aliqd est maioris vl' mioris vlitatis: sic h3 alr̄ ꝛ alr̄ diffiniri. Nō ḡ supuacuū est ingrere circa aiam oēs has difficultates: q2 per oīa ista iuestigari h3 qditas: ꝛ nā eius. ℂ Notandu3 ēt ꝙ difficultas circa aiam put ipsa est qdā3 totū diffinibile maxime augef̄ ex eo ꝙ diffō dāda de aīa d3 eē nālis ꝛ ꝓpria: q2 valde est difficile aliquid nāliter ꝛ ꝓprie diffiniri.

Nunc qdē.n. dicētes ꝛ querētes de aīa de humana solum videnf̄ intendere.

ℂ Enumeratis pdictis tribus difficultatibus circa aīa3: in pte ista: vt dicebat̄: exegtur de difficultatib⁹ illis: pp qd̄ tria facit. q2 pmo exegtur de difficultate circa aīam put est qdā3 totū vle. 2° de difficultate circa ipsam put est qdā3 totū pōle. 3° exegtur de difficultate circa diffōnes nāles ex qua executione apparebit q̄ta difficultas sit circa aiam put ipsa est qdam totū diffinibile. vltimo aūt exegtur de difficultate circa diffōnes. q2 vt supius dicebat̄ oēs difficultates aīe ad illā sunt ordinande. scda ps incipit ibi. (Amplius aūt si non multe.) 3ª ibi. (Et ꝓpter h igit̄ ia3 pb̄i.) ℂ Circa pmu3 duo facit. ſ3 ꝙ dupl'r ostendit difficile esse bn̄ determinare de vtilitate eius. pmo.n. ostēdit h ex locutionib⁹ antiquoꝝ. 2° ex diffinitiōe accipiēda circa ipsa3 aiam ibi. (Formidādū autē q̄tenus.) Dic̄ ḡ ꝙ nūc qdem.n. antiqui dicentes ꝛ querentes de aīa solū vident itendere de aīa humana. tūc ḡ supplendus est textus: ꝙ cu3 antiqui solū de illa visi sint loq difficile est scire: qle vle sit aīa vtrū sit tale vle qle est aīa hūana ꝛ qle ē spēs vel sit tale vniuersale quale est genus.

ℂ Deinde cum dicit.

Cō.8. **ℂ Formidādū aūt q̄tenus nō lateat: vtrum vna rō ipsius est sicut animal: aut ſ3 vnūquodq3 altera: vt equi: canis: hois: deiq3. Animal aute3 vniuersale: aut nihil est: aut posteri⁹ est. silr̄ aūt ꝛ si aliquod cōmune aliud predicetur.**

ℂ Tangit scdam difficultatē circa vlitatē aīe q̄ orit̄ ex diffinitiōe dāda de ipsa dicēs: ꝙ formidādū qle vle ponat̄ eē aīa: q̄tenus nō lateat vtꝝ sit vna rō ipsius: sic aīalis. i. sicut generis: aut ſm vnūqdq3. i. ſm vnāquāq3 spēm aīe est altera diffinitio vt est alia diffō equi canis hois ꝛ dei. i. corporis supcelestis: ꝛ tūc supplendū ē: ꝙ nō est q̄rēda vna cōis rō oīs aīe tanq3 generis: vel si talis diffō querit̄ nō est ibi sistēdū: ſ3 vlterius iuestigāda est diffinitio diuersaru3 aīaru3 ſm spēm: q2 vle qd̄ est al'. i. vle qd̄ est genus: aut nihil ē aut est posterius ipsis partibilibus vel est posteri⁹ q̄ sint ipse res diffinibiles: ꝛ qd̄ dcm̄ est de aīali silr̄ itelligendu3 est si qd aliud pdicef̄ qd̄ sit cōe sicut al' vel sic gen⁹. ℂ Notandū aūt ꝙ differt vle qd̄ est genus ab vli qd̄ est spēs. nā spēs de se ēst forma vna. si aūt nō est vna h est p accñs in q̄tum recipit̄ in diuersis materiebus. S3 genus ēt per se nō dic̄ formā: ꝛ nā3 vnā: ꝓpter qd̄. 7. phy. ꝓbat̄. ꝙ nō ē va vniuocatio nisi in spē specialissima: ꝛ q2 ea q̄ vergūt ad equiuocationē ꝛ nō dicūt vnā nām ꝛ vnā formā nō sunt ꝓprie diffinibilia: nō est ꝓprie aliud diffinibile nisi spēs: q̄re nō ē querenda diffō aīe tāq3 generis vel tāq3 diffō aīalis vel si talis diffinitio q̄rit̄ nō est ibi sistendū. ſ3 q̄rēda est nā ꝛ qditas aīe ſm spēm ꝛ maxime nā ꝛ qditas aīe humane: de qua h pncipalius itēdit̄: ꝛ pp quā tota notitia tradita in h libro dr̄ esse magis honorabilis q̄ aliq alia notitia tradita in alijs libris nālibus. ℂ Notandū ēt ꝙ cū de gn̄e formamus vnū aliquē ꝯceptū illi vni ꝯceptui non rñdet ypostasis vna vel fundamentū vnū ex pte rei: inde est ꝙ themistius ait. ꝙ generis qdē cōcept⁹ sine ypostasi summati collectus est ex tenui singulariū silitudie. ꝛ subdit ꝙ aut oīo nihil est genus aut est multo posterius singularib⁹. addit aūt ꝙ spēs nā qda3 ꝛ forma vult esse: itaq3 si cōsideramus genus rōne fundamenti realis vel rōne ypostasis: quodāmō nihil est. Si vo rōne ꝯcept⁹: cū cōcept⁹ nostri posteriores sint reb⁹: genus ſm hoc ē posteri⁹ ipsis diffinitiōib⁹: eo ꝙ res sint diffinibiles: vel ē posteri⁹ ipsis pticularib⁹: q2 cōceptiōes nostre itelligibiles psupponūt cognitiōe3 sensitiuā acceptā a pticularib⁹ rebus: q̄re si possum⁹ hr̄e diffōne3 alic⁹ ſm spēm nō ē sistēdū in diffōne gn̄is: q2 genus nec ꝓprie est diffinibile p ꝓpōnē ad fundamētū vel ypostasim: q2 sic quodāmō nihil est: q2 nō dicit vnū fundamentū nec vnā formā vel vnā nām: nec ē ēt ꝓpe diffinibile ſm cōceptū: q2 sic ē posterius reb⁹ diffinibilibus: vel etiā ipsis particularib⁹: imo cū diffōnes sint de rebus ꝯceptis ꝛ ꝯsideratis ab itellectu: ꝛ nō de ipsis ꝯceptibus vel de ipsis ꝯsiderationib⁹: si diffiniēdū est al' vel aliqd̄ aliud genus: diffiniēda ē ipsa res: nō ipe ꝯcept⁹ aīalis: ꝛ q2 al' nō ꝓpe dic̄ rē vnā nec formā vnā: iō gen⁹ n̄ ꝓpe h3 diffōnē: q̄re si pt hr̄i diffō aīe ſ3 spēs nō ē sistēdū i diffōne ei⁹ ſ3 gen⁹. pp qd̄ poti⁹ q̄rēda ē rō aīe ſm ꝙ ē rō hois: aut eq aut alteri⁹ spēi: q̄ q̄rēda sit rō ei⁹ ſ3 ꝙ ē rō aīalis aut gn̄is: ſ3 aūt hūc modū exponēdi vr̄ themisti⁹ itellexisse hūc textū dicēs: gen⁹ ſm ypostasi3 eē nihil: ſ3 vo ꝯceptionē itell'r eē m'lto posteri⁹ singularib⁹ ꝛ reb⁹ diffinibilib⁹: q̄re vle qd̄ ē gen⁹ nō ē ꝓpe diffinibile. ℂ Ampli⁹ aūt notādū ē cōmētatorē al'r exposuisse hūc textū. refert.n. qd̄ dr̄ ad opiōnē plato. ℂ Ad c⁹ euidētiā sciēdū ꝙ vle ē triplex: qdā ē i reb⁹: qdā i aīa: qdā separatū. vle qd̄ ē in reb⁹ ē ipsa res ꝛ ipsa nā rerū ꝯsiderata p̄ter ꝯditōes māe: vle vo qd̄ ē in intellectu ē ipse ꝯcept⁹ vl' ipsa spēs itelligibilis q̄ ē silitudo pluriū. vle vo sepatū sūt ipse ydee: q̄s posuit plato eē qditates rerū p se subsistētes. vle ḡ qd̄ ē genus si ꝯsideref̄ vt ē in re sic nō h3 vnitatē: q2 gen⁹ ꝓprie nō dicit formā vnā nec rē vnā: ſ3 si ꝯsideretur ſm ꝯceptionē itell's sic vnū aliqd dicere pōt: q2 de vno genere formari pōt vn⁹ ꝯceptus collectus ex modica singulariū silitudine: itaq3 q̄to genus est vlius tāto silitudo illa ex q̄ coll'r est debilior. ℂ Rursus si genus hr̄et eē sepatū: ꝛ eēt ordo ydeaꝝ ſ3 ordinē abstractoꝝ: gen⁹ etiā sic acceptū vnitatē hr̄e poss3: vt si ponerem⁹ vnū aīal sepatū qd̄ eēt qditas oiu3 aīaliu3: q̄re cū diffō vnitatē hr̄e debeat: o3 eē vnū aliqd qd̄ diffinit̄. gen⁹ ḡ vel diffinief̄ vt ē aliqd separatū: vel vt ēst ꝯcept⁹ itell's. vt ē aūt aliqd in re diffōnē nō hēbit: q2 sic nō ē vnū aliqd. cū ḡ vle vt ē aliqd separatū nihil sit: q2 ydee mōstra sunt. vt ē aūt ꝯceptio itell's sit posterius ipsis singularib⁹ ꝛ reb⁹ diffinibilib⁹: genus ꝓpe diffiniri nō pōt. gen⁹ itaq3 vt h3 vnitatē vel nihil est q̄tū ad opiōnē platonis: vel posteri⁹ est ſm ꝙ ē ꝯceptio itell's. pp qd̄ eligibili⁹ est q̄rere diffōnē alic⁹ ſm spēm q̄ ſm genus. ℂ Ampli⁹ aūt notādū ē expōnē themistij: vt vr̄: magis eē ad ꝓpositū q̄ expōnem cōmen. nā vle vt h3 esse ydeale ꝛ sepatū vel vt ē ꝯcept⁹ itell's nō pdicat̄ de pticularibus: ſ3 vt ē res qdā phs aute3 ait al' vle: ꝛ silr̄ qdcūq3 aliud sit qd̄ vlr̄ pdicef̄ aut nihil ē aut posterius ē: q̄re meli⁹ vr̄ ꝙ dicat̄ vle qd̄ ē gen⁹ nihil eē q̄tū ad vnitate ypostasis vl' posteri⁹ eē q̄tū ad ꝯceptiōe3 itell's q̄ dicat̄ ꝙ ip3 vel nihil eē q̄tū ad eē ydeale vl' posteri⁹ ē q̄tū ad ꝯceptione3 itell's. potest tamen expositio cōmenti trahi ad bonū itellectū: q2 vle qd̄ ē ydea l3 ſm rei veritatē de re essentialiter predicari non

possit: q2 nihil qd non ē in re de ipsa eētialiter p̄dicaẗ tñ ꝑm opionē platonis oportebat ydeas eētialr̄ p̄dicari de pticularibus cū ipse assereret eas eē pticulariū qditates. ⁊ h̄ sufficit si volum⁹ expōnē text⁹ referre ad opionē platonis. q2 ꝑm opionē ei⁹ vl'ia sepata de pticularib⁹ p̄dicaẗ. ¶ Ampli⁹ ēt ē notādū q̄ cū difficili⁹ sit q̄rere diffōnē aīe ꝑm spēm q̄ q̄rere diffōnē ei⁹ in cōi: q̄litercunq3 exponaẗ dict⁹ text⁹ semp appet difficultatē eē circa aīa3 vt ē qddā totū vl'e qūo quereda sit eius diffō. ¶ Deide cū dicit.

Cō.9. ¶ Amplius aūt ⁊ si nō multe anime sed partes: vtrū o3 prius q̄rere totā animā: aut ptes. Difficile autē ⁊ harū determinare q̄ nā apte nate sint altere abinuicem esse.

¶ Postq̄ inuestigauit difficultates circa aīa3 vt ē qddā totū vl'e: inuestigat difficultates circa ipam vt ē qddā totū pōle. ⁊ q2 sic potētie fluūt ab eētia aīe sic a potētijs fluūt opōnes: ⁊ in eis hn̄t eē aīe passiōes. iō duo fac. q2 p̄ ingrit difficultates circa pōs aīe. 2° ingrit difficultates circa potentias ⁊ opōnes ei⁹ ibi. (Dubitationē aūt hn̄t) Circa p̄m duo fac. q2 p̄ facit qd dcm̄ ē. 2° ōndit q̄ inuestigare hō difficultates circa passiōes ⁊ p̄ptates aīe dseruit ad cognitiōz nāe ⁊ qditatis ei⁹ ibi (Videẗ aūt nō solū) Propter p̄mū sciē̄ q̄ potētie ad tria ꝯpari pn̄t. videl3 ad nā3: ad act⁹: ⁊ obiecta q̄ tēdūt mediātib⁹ actib⁹. p̄ g̊ ōndit q̄ ordine3 hn̄t potētie respectu nāe. 2° qūo ꝯparāẗ ad opōnes vl'ad act⁹. 3° dclarat qūo potētie ꝯparanẗ ad oba mediātib⁹ actib⁹. 2ª ibi (Et vtrū ptes) 3ª ibi (Si aūt opa) Dic̄ g̊. amp. si nō sūt multe aīe in vno corpe ꝑm suba3: s3 ptes ei⁹ pōles sunt pl'es oriẗ difficultas qdā vtrū o3 q̄rere p̄us totā aīa3 aut ptes pōles ei⁹. difficile ē aūt dtermiare ⁊ hab pōrū. i. ⁊ de nūero hab potētiab q̄les apte nate sūt eē altere adiuicē. i. quā dr̄ia3 hn̄t adiuicē: ⁊ vtrū p̄us q̄rēdū sit de eis q̄ de suba aīe vel ecōuerso. ¶ Nōn̄m aūt q̄ ꝑm ꝯmētatorē de aliqb⁹ potētijs aīe facile ē videre q̄ dr̄nt. statim. n. appet q̄ itellectiuū dr̄t ab appetitiuo. in aliqb⁹ aūt latet vt nō ē oib⁹ māifestū qūo imagiatio dr̄t ab itellectu. crediderūt. n. multi itell'm eē imaginatōē ⁊ fantasiā eo q̄ itelligere absq3 fantasia esse nō possit. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.10. ¶ Et vtrum op3 q̄rere prius partes: aut opera ipsab: vt itelligere: aut intellectiuū: sentire: aut sensitiuum: simil'r aūt ⁊ in alijs.

¶ Ingrit qūo ꝯparanẗ potētie ad act⁹. suppleaẗ āt sic l'ra. dato q̄ oporteat ingrere p̄us potētias vl' ptes potētiales aīe q̄ suba3: erit qō vtrū o3 p̄us q̄rere ptes potētiales aut opa. i. act⁹ ipsab potētiab: vt vtb o3 p̄us q̄rere ipm itelligere. aut itellectiuū. i. itell'iuā potētiā: ⁊ sentire aut sensitiuum. i. sensitiuā potentiam. Simil'r autem ⁊ in alijs: vt vtrum oportet p̄us querere ipsum appetere q̄ ipm appetitiuum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si aūt opera prius iterū vtiq3 dubitabit aliquis: si obiecta hoꝝ prius querēdū: sic sensibile sensitiuo: ⁊ intelligibile intellectiuo.

¶ Ondit qūo ingrendū sit de potētijs vt ꝯparanẗ ad oba mediātib⁹ actib⁹ dicēs. si aūt opa supple op3 p̄us querere q̄tū ad pōs. iteb vtiq3 dubitabit aliqs si p̄us q̄rēdū ē oba hoꝝ opeꝝ siue hab potētiab: sic si p̄us q̄rēdū ē obm sensibile ipso actu sensitiuo. i. q̄ ipm sentire ⁊ intelligibile ipso intellectiuo. i. q̄ ipm itelligere. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.11. ¶ Videẗ āt nō solū qd qd ē cognoscere vtile eē ad cognoscēdū cās accn̄tiū in substātijs: sic in mathematicis qd rectū: ⁊ qd obliquū: ⁊ qd linea: ⁊ qd planū ad cognoscēdū q̄ rectis triāguli anguli sūt eq̄les s3 ēt ecōuerso. Accn̄tia. n. ꝯferunt magnā ptē ad cognoscēdū qd qd est.

¶ Ostendit q̄ inuestigare talia de aīa facit ad cognoscēdā suba3 ⁊ qditatē ei⁹. circa qd tria fac. q2 p̄ facit qd dcm̄ ē. 2° assignat cās dicti. 3° ex his q̄ dixerat ꝯcludit q̄liter accipiēde sunt qditates ⁊ diffōnes rerū. 2ª ibi (Cū eni habem⁹) 3ª ibi (Quare ꝑm quascūq3) Dic̄ g̊ q̄ nō solu3 cognoscere qd qd est videẗ esse vtile ad cognoscēdū cās accn̄tiū inherentiu3 substātijs. i. subis sic in mathematicis cognoscere qd rectū ⁊ qd obliquū ⁊ qd linea. ⁊ qd planu3. i. supficies vtile ē ad cognoscēdū hāc passionē. videl3 q̄ rectis angulis sunt eq̄les anguli triāguli: s3 ecōuerso accn̄tia ꝯferunt magnā ptē ad cognoscēdū qd qd ē: ⁊ tūc est supplēda l'ra: qd nō ē supuacuū inuestigare de p̄prietatib⁹ ⁊ potētijs aīe. q2 p hoc habem⁹ magnā viā ad cognoscendū qditatem ⁊ subam eius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cū eni habeam⁹ tradere ꝑm fantasiā de accidentib⁹: aut oib⁹: aut plurib⁹: tūc ⁊ de suba habebim⁹ dicere aliqd optime: ois. n. demōstrationis principiu3 est qd quid est.

¶ Assignat causa3 dicti dicēs: quomō qd quid est facit ad cognitionem accidentium dicens: q̄ cum habeamus ꝑm fantasiam. i. ꝑm imaginationem ⁊ estimatione3 nostram tradere cognitionem de accidentib⁹ oībus aut pluribus: tunc ⁊ de suba habebimus optime. i. p̄cipue ⁊ specialiter vt habet alia littera aliqd dicere. nam ois demōstratiōis p̄ncipium est qd quid est. ratio autem quare qd quid est subi facit ad cognitione3 accidentiu3 est. q2 quiditas subi est p̄ncipiū oīum passionu3 existentiū in ipso qd quid est. ergo facit ad cognitionē accidentiū. sicut cā ad cognitiōe3 effectus: ⁊ accidētia faciūt ad cognitione3 qditatis: sicut effectus ad cognitionē cāe. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quare ꝑm q̄scūq3 diffōnes nō cōtingitt accidentia cognoscere: s3 neq3 de ipsis imagiari facile manifestū ē q̄ dialectice sint ⁊ vane oēs.

¶ Concludit ex dictis q̄les debeant esse diffinitiones dāde de rebus. q2 debent esse tales: vt per eas aliquid cōiecturari possimus de accidentibus ⁊ p̄prietatibus ipsab rerū: aliter diffinitiones ille essent iproprie ⁊ vane. ideo dicit q̄ ꝑm quascunq3 diffinitiones nō cōtingit accidentia cognoscere: sed neq3 ꝑm tales diffinitiōes facile est aliquid imaginari de ipsis accidentibus: manifestum est q̄ huiusmodi dicte diffinitiōes sunt dialectice. idest improprie ⁊ extranee ⁊ vane omnes.

Dubitationē aūt habent ⁊ passiōes aīe vtru3 cōes sint oēs ⁊ hn̄tis an sit aliq̄ aīe p̄pria ipsius: hoc. n. accipe qdem necessariū est: nō aūt leue. Cō.12.

¶ Ostenso que difficultates inquirende sunt circa potentias anime vel circa animam vt est quodda3 totum pōle: hic mouet quasda3 difficultates circa passiones ⁊ motus anime ⁊ circa operationes eius. est eni3 inquirendū circa hoc vtrū aliqua talia sint p̄pria ipsi anime vel omnia talia cōmunicenẗ corpori. ⁊ sint ipsius coniuncti. tria ergo facit. quia p̄mo mouet huiusmodi dubitationem. secundo ait q̄ in aliquibus operatiōibus ⁊ motibus anime facile est videre qd queritur. tertio soluit questione3 tactā. ostendens nullas operationes ⁊ passiones anime esse ei proprias: sed oīa talia aliquo mō cōicanẗ corpori. scda ibi (Videẗ aūt plurimoꝝ) 3ª ibi (Maxime aūt) Dicit ergo q̄ dubitationē aūt hn̄t passiōes aīe. i. mot⁹ ⁊ opatiōes ei⁹ vtb oēs sint cōes ⁊ hn̄t. i. vtb oēs cōicenẗ corpi hn̄ti aīa3 an sit aliq̄ passio p̄pa vel opatio p̄pa ipsi⁹ aīe. h̄ qdē. n. ac-

cipe ꝛ ꝯsiderare ẽ neciũ: nõ tñ ẽ leue. ¶ Deide cũ dic.

¶ Videt autẽ plurimoꝝ quidem nullum sine corpore pati neqꝫ facere vt irasci: cõsidere: desiderare. ꝛ omnino sentire.

¶ Quia dixerat nõ eẽ leue vel facile ꝯsiderare vtꝝ passiones sint ꝓpe aie cũ vel cõicent corpi: ne aliqs crederet ꝙ de oĩbus hᷓ videre eẽt difficile ait ꝙ vr aũt plimoꝝ motuum aie vel plimaꝝ passionũ ꝛ operũ ei⁹ nullũ qdẽ tale pati aiaꝫ neqꝫ facere sine corpe vt irasci ꝯsidere desiderare ꝛ oĩo sentire. qꝛ cũ talia sint organica manifestũ est ea cõicari corpori ꝛ esse totius cõiuncti. ¶ Deinde cũ dic.

¶ Maxime autẽ assimilatur ꝓprio intelligere. Si autem ꝛ hoc phantasia qdaꝫ: aut non sine phãtasia sic cõtigit vtiqꝫ nec hoc sine corpe eẽ.

¶ Soluit qõnem pdictã. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã sciẽdũ ꝙ circa aiam qꝫtũ ad pñs spectat ẽ tria ꝯsiderare. videlꝫ nãm aie: opõnes ei⁹: ꝛ nãm corpis cui est ꝯiũcta. in ostẽdẽdo g̃ ñ esse aliqs passiões nec aliqs opões ꝓpas ipsi aie tria facit. qꝛ p̃ ostẽdit hᷓ ex pte ipsaꝝ opõnũ. 2° ex pte nãe aie. 3° ex pte nãe corporis. 2ᵃ ibi (Sigdẽ g̃) 3ᵃ ibi (Videt aũt aie) In pma pte itendit talẽ rõnẽ si aliq̃ eẽt aie opatio ꝓpa q̃ cõicaret corpori eẽt itelligere. sꝫ ꝛ hec nõ ẽ ꝓpria: sed aliq̃ mõ corpori cõicat. g̃ ꝛc. hoc est g̃ qd ait ꝙ itelligere maxie assimilat ꝓpo. i. maxie vr esse ꝓpriũ aie: vt hꝫ alia lrã. si ãt ꝛ hoc. i. itelligere ẽ fantasia qdã: aut nõ ẽ sine fantasia: manifestũ ẽ ꝙ nõ ꝯtiget vtiqꝫ nꝫ hᷓ. i. neqꝫ itelligere eẽ ꝓpriũ aie ꝛ esse sine corpe. i. nõ cõicari corpori. ¶ Notãdũ aũt ꝙ de itellectu fuerũt diuerse opiones. qdã. n. dixerũt itellectũ esse sensũ ꝛ eẽ vtutẽ organicã: fm q̃s itell's erat ipsa fantasia: q̃ se tꝫ ex pte sensitiua. alia aũt fuit opio Arꝫ. ꝛ vã ꝙ itelligere nõ ẽ fantasia tñ nõ ẽ sine fantasia. ꝛ quia nũqꝫ itelligim⁹ gn laboret ibi fantasia nũqꝫ itelligim⁹ gn laboret ibi corp⁹. g̃ ꝛ ipꝫ itelligere: qd maxie videt eẽ propriũ anime nõ est sic ꝓpriũ ei gn aliquo modo cõmunicetur corpori. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ. 13. ¶ Si quid igitur anime operũ aut passionum proprium continget vtiqꝫ ipsaꝫ separi. si vero nullum est proprium non vtiqꝫ erit sepabilis: sed sicut recto inq̃tum rectuꝫ multa accidunt vt tãgere eneã sperã scdꝫ pũctuꝫ: non tñ tãgit ab hoc sepatum rectuꝫ. Inseparabile enĩ siqdem est: cum semper quodam cũ corpore sit.

¶ Ostẽdit nõ eẽ aliquã ꝓpriã passionẽ vel opationẽ aie ex pte ipsi⁹ aie. dicẽs ꝙ sigdẽ igit aliqd opationũ aut passionuꝫ est ꝓpriũ ipsi aie ꝯtiget vtiqꝫ ipaꝫ passionẽ vel opõnẽ separi. i. separatiꝫ cõpetere aie absqꝫ eo ꝙ cõicet corpori. si võ nullũ tale est ꝓpriũ ipsi⁹ aie nõ erit vtiqꝫ alia passio vel opatio sepabil'. i. sepatiꝫ ꝯueniẽs aie absqꝫ eo ꝙ cõicetur corpi: ꝙ aũt nulla sit opõ vel passio sic ꝓpa ꝛ sic sepatim ꝯueniẽs aie declarat p sile dicẽs: ꝙ sic recto inq̃tuꝫ ẽ rectũ multa accidũt: vt tãgere eneã sperã fꝫ pũctũ: nõ tñ rectũ tangit sepatũ ab hᷓ. i. a mã vl' a corpe in quo existit. insepabile. n. sigdeꝫ est ipm rectũ ꝛ semp ẽ cũ quodã corpore: tũc g̃ supplẽda est lrã ꝙ sic recto inq̃tũ rectũ ꝯpetit talis tact⁹: attñ ex quo rectũ ẽ in corpe oꝫ tactũ illũ cõicari corpi. sic illud qd vr ꝯpetere aie fm ꝙ hꝫ. tñ qꝛ aia ẽ cõiuncta corpi: ꝛ est act⁹ corpis: oꝫ opõnẽ vel passionẽ illam cõicari corpori. ¶ Notãdũ aũt ẽ ꝙ fm phm. 2° h⁹ nõ solũ sanamur sanitate: sꝫ ẽt corpe: nec solũ scim⁹ scia. sꝫ ẽt ꝛ aia: q̃tũcũqꝫ. n. scire sit a scia ꝛ act⁹ sanatiõis sit a sanitate. attñ qꝛ sanitas est in corpe ad actũ ipm sanatiõis aliqd cooperat corp⁹. sic qꝛ scia ẽ in aia ad actũ sciẽdi coopat ipsa aia. qꝛ nullus est act⁹ forme g̃ aliquo mõ nõ cõicet ꝓprie mãe vel ꝓprio subo hinc ẽ g̃ ꝙ licet itelligere: vel ẽt aliq̃ alie opõnes videant esse ꝓpe ipsi aie: tñ eo ipso ꝙ aia est in corpe ꝛ est act⁹ ei⁹. opꝫ q̃ꝫ diu aia ẽ cõiuncta corpori oia talia eẽ ipsi⁹ cõiũcti ꝛ cõicari aliquo mõ ipsi corpi ꝛ ad cetera talia coopat aliqd ipm corp⁹. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ temistius sic vr itelligere illũ textũ ꝙ si aliq̃ opõ sit ꝓpria aie ꝙ est sepabil'. qꝛ nõ ẽ dare aliqd ociosũ in nã. iõ si q̃ ẽ opatio aie ꝓpria ẽ sepabil' cũ ea. ꝛ nõ remanebit aia ociosa. sꝫ hoc nõ est ire ad mẽtẽ Arꝫ. q̃liter. n. ẽ aliq̃ opatio sepabil' cũ aia: ꝛ vtꝝ si aia sit sepabilis a corpe ociosa remaneat vl' ꝯpetat ei aliq̃ opõ ꝓpria: nõ est pñtis speculatõis: ꝛ est ire pter mentẽ phi. phs. n. nõ pl's vult nisi ꝙ si ẽ aliq̃ opatio ꝓpria aie illa est sepabil'. i. sepatim põt ꝯpetere aie absqꝫ eo ꝙ ad illã aliqd coopet corp⁹. cũ g̃ q̃ꝫ diu aia est i corpe nulla opõ ei ꝯpetat: ad quã nihil cooperet corp⁹: nll'a erit opõ sic ꝓpa ipsi aie ꝛ sic sepatiꝫ ei ꝯpetẽs ad quã nihil cooperet corp⁹: ꝛ q̃ nullo⁹ cõicet corpi. ¶ Notãdũ ãt hᷓ themistiũ dubitare eo ꝙ vr phs arguere a destructiõe añtis ad destructionẽ ꝯñtis. ait. n. si aliq̃ sit opõ ꝓpa aie: ꝯtiget ipaꝫ separi: sꝫ nulla est ꝓpa. g̃ nulla ẽ sepabil'. ad qd rñdet themisti⁹ ꝙ qñ ꝯñs ponit sub forma ꝯtigẽtis vel pols: pt argui a destructiõe añtis: vt si seqt. si hᷓ bõ sic natabit poterit bñ natare. sequitur ꝙ si non natabit non poterit bene natare. ꝛ qꝛ sic est in ꝓposito. iõ ꝛc. ¶ Possum⁹ tamen al'r rñdere ꝛ breui⁹ dicẽdo hec eẽ ꝯuertibilia. nã si ẽ opatio aliq̃ ꝓpa aie põt ei sepatiꝫ ꝯpetere absqꝫ eo ꝙ cõicet corpori. ꝛ ecõuerso si põt sepatiꝫ cõpetere aie erit ꝓpa ei⁹: cũ igit in termis ꝯueniẽtib⁹ possim⁹ arguere tã a destructõe ꝯñtl q̃ꝫ añtis pꝫ qd tenẽdũ sit de q̃sito. Deiñ cũ dic.

¶ Videnť aũt ꝛ aie passiones oẽs cuꝫ corpore Cõ. 14 esse ira: mãsuetudo: timor: ꝛ misericordia: ꝯfidentia: adhuc gaudiuꝫ: ꝛ amare: ꝛ odire: siml' enĩ cũ his patitur aliqd corpus.

¶ Ostẽdit passiões aie ꝛ opões nõ eẽ ei ꝓpas p rõnẽ sũptã ex pte corpis. circa qd duo fac. qꝛ p̃ fac qd dcm ẽ. 2° ex his q̃ dixerat ꝯcludit ꝙ in diffõne passionũ aie dꝫ poni ipsuꝫ corp⁹ vl' aliqd organũ corpale ibi (Si aũt sic se hꝫ) Circa pmũ duo fac. qꝛ p ponit qd itendit. 2° pbat ꝓpositum ibi (Indicat aũt hᷓ) Dic g̃: ꝙ videt ꝛ oẽs passiões aie eẽ cuꝫ corpe. i. cõicari corpori vt ira mãsuetudo timor misericordia ꝯfidẽtia. adhuc aũt gaudiũ ꝛ amare ꝛ odire ꝛ cetera talia cõicant corpi. qꝛ sil' cũ his aliqd patit ipm corp⁹: qd nõ esset nisi talia eẽnt totius ꝯiuncti ꝛ cõicarent corpori.

¶ Notãdũ aũt ꝙ hec rõ põt eẽ spãlis vt solũ ꝯcludat de passiõib⁹ aie q̃ sunt in pte sensitiua. qꝛ circa ea magis directe ꝛ p se patit ipm corp⁹: eo ꝙ appetit⁹ sensitiu⁹ sit vt⁹ corporal' ꝛ organica. vel põt hec rõ extẽdi ad q̃scũqꝫ opões aie. qꝛ nulla ẽ opõ ei⁹ circa quã ñ coopet aliqd organũ corporale: licet circa aliquas cooperet corp⁹ magis per se: circa aliquas vero minus. ¶ Deide cum dicit.

¶ Indicat aũt hoc aliqñ a duris qdẽ ꝛ manifestis passionibus cõcedentib⁹ nihil exacerbari: aut timere: aliquãdo ãt ꝛ puis ꝛ dbilib⁹ moueri: quũ accẽdat corp⁹: ꝛ sic se hẽat cũ irascit.

¶ Probat qd dixerat vl' qd supposuerat ostẽdẽs in ceteris talib⁹ passiõib⁹ aliqd facere ipꝫ corp⁹ ita ꝙ ꝓut corp⁹ est al'r ꝛ al'r affectũ al'r ꝛ al'r isurgũt in ipso hᷓ passiões. circa hᷓ aũt duo fac fm ꝙ dupl'r mãifestat ꝓpositũ. 2° ibi (Adhuc aũt) Dic g̃ ꝙ idicat ãt hᷓ videlꝫ ꝙ dispõ corpis aliqd coopet ad passiões pdictas ꝙ aliqñ qdẽ a duris ꝛ a mãifestis passiõib⁹ ꝯcidẽtib⁹. i. supuenẽtib⁹ ꝯtigit aliquẽ nihil exacerbari. i. moueri ad irã: aut tiere. i. ꝓuocari ad tiorẽ. aliqñ võ a puis ꝛ dbilib⁹ passiõib⁹ ꝯtigit aliquẽ moueri ad irã vt cũ accẽdat ipm corp⁹ vel sic se hẽat sic cũ irascitur.

¶ Notandū aūt ꝙ homo vno tẽpore plus ꝓuocatur ad iram ꝗ̄ alio: vt si cõtingat ipm hr̄e sanguinē accensū vel hr̄e corp⁹ sic dispositū sicut hꝫ irat⁹: tūc ex modico motu ꝓmouet̄ ad irā. qñ aūt h̄ nō hꝫ ēt si multa ei fiant nō irascit̄: qḋ nō eēt nisi dispō corpis cx̄ns alia ꝛ alia cooparet̄ aliqd ad hõ passiões. manifestū ē igit̄ talia cõicari corpi: ꝛ ad ea cooperari aliqd ipm corpus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Adhuc magis hoc manifestū. Nullo. n. terribili iminẽte in passiõibus fiūt his aliq timẽtes.

¶ Adducit ad h̄ idē aliā rõnē dicēs ꝙ adhuc ē hoc magis manifestū: videlꝫ ꝙ ad talia cooperet̄ corp⁹. nā aliq sunt talis cõplexiõis ꝙ nullo iminẽte terribili fiūt timētes in his passionib⁹. melãci. n. qꝛ occurrūt eis fantastica nigra ꝛ obscura timēt aliqñ nullo timore iminẽte: qḋ nō eēt nisi corpus ꝛ complexio corporis aliquid cooperaretur ad hõ passiones. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ. 15. ¶ Si aūt sic se hꝫ: manifestū: qm̄ passionuꝫ rationes in materia sunt. ¶ Quare termini tales: vt irasci mot⁹ quidē talis corporis aut partis: aut potẽtie ab hoc: ꝛ gratia huius.

¶ Concludit ex dictis ꝙ qꝛ ad has passiões coopat̄ corp⁹: iō in diffõnib⁹ eaꝝ oꝫ poni mā vt ipꝫ corp⁹ vel ps corpis. iō dicit ꝙ si sic se hꝫ: videlꝫ ꝙ ad has passiões coopet̄ corpus: manifestū est ꝙ rõnes haꝝ passionū sūt in mā. i. sunt accipiēde cū mā: q̄re tales termini. i. diffões tales sūt dāde de talib⁹ passiõib⁹: vt si diffiniēda est ira: dicat̄ ꝙ irasci est qdam motus talis corporis aut talis ptis corpis vt cordis vel sanguis: aut ira ē mot⁹ talis potẽtie. vꝫ. irascibil' ab hoc. i. ab appenti puipensiõe: ꝛ gr̄a h⁹. i. pp appetitū doloris in ꝯrio vel pp appetitū pene in vindictā: qḋ g̃ dcm̄ est de ira itelligendū est de ceteris talib⁹. qꝛ in diffõnib⁹ oiuꝫ eaꝝ ponēda est mā vt organū aliqḋ corpale: vt corp⁹ vel pars corpis. ¶ Notādū aūt ꝙ in ira ꝛ in hõ passiõib⁹ ꝗ̄tū ad pn̄s spectat est tria ꝯsiderare. vꝫ. illud qḋ ē ibi māle: vt accēsus sanguis: aut mot⁹ cordis vel mot⁹ potẽtie irascibilis. 2° ꝯsiderādū ē qd est ibi effectuū vt apparēs puipēsio. nā vt tradit̄ 2° reth. h̄ est qḋ facit aliquē eē iratū. qꝛ videt se apparēter puipendi. 3° attendēdū ē qḋ est ibi finale vt appetita punitio vel appetitus pene in vindictā. erit g̃ ira mot⁹ talis corpis vel mot⁹ potẽtie irascibilis fact⁹ ab apparenti puipensiõe pp appetitū pene in vindictaꝫ: vel pp appetitū doloris in ꝯrio. i. in inimico ꝛ in puipendente.

Et propter hoc igitur iaꝫ physici est cõsiderare de anima aut omni aut huiusmodi.

¶ Postq̄ ph̄s tetigit difficultates. circa aiam put dicit qḋdā totū vl'e: ꝛ put est qḋdā totuꝫ potẽtiale: in parte ista vt dicebat̄ tangit difficultatē circa aiam put ē qḋdā totū diffinibile. nā loq̄ndo de diffõne nāli difficile ē diffinire aiam ꝛ accipere diffões passionū ei⁹. pōt aūt ex oib⁹ intētis in hac locutiõe formari vna talis rō. valde difficile est diffinire aliqd nāl'r ꝛ cõplete. g̃ circa qḋlibꝫ diffinibile put ē de ꝯsideratiõe nāli accidit maxīa difficultas: ſꝫ aīa ē de ꝯsideratiõe nāli. g̃ circa eā vt est qḋdā diffinibile accidit maxīa difficultas. tota aūt hec rō sup duab⁹ ꝓpõnib⁹ fundat̄: q̄rū pma est ꝙ aīa ē de ꝯsideratõe nāli. 2° vo est ꝙ difficile ē aliqd nāl'r diffinire. duo g̃ facit. qꝛ p° cõcludit ex dictis aiaꝫ eē de ꝯsideratiõe nāli. 2° oñdit difficultatē magnā ꝯtigere circa nāles diffões. 2ª ibi (Differenter aūt diffiniet) dicit g̃. ꝙ pp h̄ igit̄. i. pp ea q̄ dcā sūt manifestū est iā ꝙ physici est ꝯsiderare de aīa. nā si passiones ꝛ opatiões aīe sunt toti⁹ ꝯiuncti: oꝫ aiaꝫ eē actū alic⁹ corpis: sed de oī eo qḋ est act⁹ māe ꝛ pfectio alicui⁹ corpis spectat ꝯsiderare ad nāleꝫ. igit̄ physic⁹ aut ꝯsiderabit de oī aīa: si oīs aīa sit actus corporis. aut ꝯsiderabit de aīa q̄ est hõ. i. q̄ est act⁹ corporis. ¶ Notandū aūt ꝙ dupl'r pōt haberi ex dictis ꝙ ad phycū spectet ꝯsiderare de aīa. pmo. n. h̄ appet. qꝛ sic diffinitur aīa sicut ꝛ passiões ei⁹: q̄re sic in diffõne passionū aīe ponit̄ mā vel corp⁹: vt pꝫ p habita: ita opꝫ ꝙ in diffõne aīe hoc ponat̄: ſꝫ oē illud in cui⁹ diffõne ponit̄ corp⁹ ꝛ mā fm ꝙ hõ est de ꝯsideratione physici. g̃ ꝛc. 2° hoc idē pꝫ p illud qḋ in sententiādo tāgebat̄. naꝫ si opatiões ꝛ passiões aīe nō sunt ei ꝓpe: ſꝫ aliquo mō cõicātur corpori: oꝫ aiaꝫ eē actū corporis. pp qḋ oꝫ ipaꝫ eē d cõsideratiõe physici. ¶ Notādū ēt ꝙ forte ait physicū cõsiderare de oī aīa aut de aīa hõ pp itelligentias ꝛ motores appropriatos celoꝝ: q̄ ſꝫ vnū modū accipiēdi dicunt̄ eoꝝ aīe: sed cū hõ motores: qꝛ nō moti mouēt: nō sint de ꝯsideratiõe physica fm subam dictū est ꝙ spectat ad physicuꝫ ꝯsiderare de oī aīa: si oīs aīa sit act⁹ corporis. ꝛ si non hēat ꝓprias opatiões ꝛ passiões: fm q̄s nō vtat̄ corpore: aut si oīs aīa nō est talis: qꝛ aīe celoꝝ ꝓprie nō sunt tales: cū ipe itelligāt sine fantasmate: ꝛ nō sint ꝓpe act⁹ corporis: nec cõiungant̄ ei fm esse: ſꝫ solū hꝫ opationē spectabit ad physicum nō ꝯsiderare de oī aīa quocūq̄ mō: sed de oī aīa q̄ ē hõ. i. q̄ est actus corporis ꝛ q̄ nō hꝫ operationes ꝛ passiões fm quas nō vtat̄ corpore. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Differenter aūt diffiniet physicus ꝛ dialecticus vnūq̄dq̄ ipsoꝝ vt iraꝫ qd ē: hic qdē appetituꝫ. n. recõtristatiõis aut aliqd huiusmodi. Ille aūt feruorem sanguinis aut calidi circa corborum autem alius quideꝫ assignat materiaꝫ: alius vero specieꝫ ꝛ rationem. Cõ. 16.

¶ Ostenso aīam esse de ꝯsideratione nālis declarat quāta difficultas sit circa diffões nāles: vt ex hoc manifeste habeat̄ ꝙ circa aīam: ꝛ ꝙ circa qḋcūq̄ aliḋ ꝯsideratū a nāli vt est qd diffinibile ē maxīa difficultas. ¶ Ad c⁹ euidētiā sciendū ꝙ manifeste appet maximā difficultatē eē in diffinitionib⁹ nālib⁹ si ꝯsideret̄ q̄uo differēter diffiniūt dialecticus ꝛ naturalis. duo aūt facit. qꝛ pmo dat drīaꝫ inter modū diffiniēdi logicū ꝛ nālē. scḋo ex his q̄ dixerat sepat naturalem ph̄m ab artificib⁹ alijs. ibi. (Aut nō ē aliqs q circa passiones ꝛc.) Circa pmū tria facit. qꝛ p° ponit drīam iter diffões naturales ꝛ logicas. 2° ex his q̄ dixerat ꝓbat diffões nāles eē magis ꝯpletas ꝗ̄ logicas. 3° distinguit diuersa gn̄a diffõnū vt oñdat q̄ illaruꝫ sit nālis ꝛ q̄ nō sit nālis. 2ª ibi (Rō qdē) 3ª ibi (Sic dom⁹ rō) dicit g̃ ꝙ differēter diffiniet dialectic⁹ ꝛ physic⁹ vnūq̄dq̄ ipsoꝝ: vt si diffiniēda est ira qd est. h̄ qdē. n. s. dialectic⁹ dicet eā eē appetitū recõtristatõis. aut aliqd hõ: vt appetitū pmutationis. ille aūt. s. nālis dic̄ irā eē feruorē sanguis: aut eē motū cal'i sāguis circa cor: q̄rū aūt. i. de nūero q̄ꝝ sic diffiniētiuꝫ ali⁹ qdē assignat māꝫ vt phyc⁹. ali⁹ vo speꝫ ꝛ rõnē vt dialectic⁹. ¶ Nōn^m aūt dialecticū magis eē artificeꝫ rõnaleꝫ: physicū vo magis eē realē: iō physic⁹ magis ꝯsiderat formā ꝛ vt hꝫ eē reale ꝛ vt hꝫ eē in mā. dialectic⁹ vo eo ꝙ sit artifex magis rõnal' pt diffinire accipiēdo solū rõnē ꝛ formā. absq̄ eo ꝙ i suis diffõnib⁹ accipiat māꝫ. Deīn cū dic̄.

¶ Ratio quidem eniꝫ hec rei. necesse est esse in materia huiusmodi si erit.

¶ Hic ostēdit diffões nāles esse magis ꝯpletas ꝗ̄ dialecticas dicēs. ꝙ hec rō seu hec itentio vt hꝫ l'ra cõmēti: seu h̄ qditas exꝓmēda p diffõnē ē spēs rei. i. forma q̄ hꝫ eē i re ꝛ i mā. nec̄e ē āt hāc formā si erit. i. si existit eē i mā hõ. i. i mā reali ꝛ sibi ꝓportionata. ꝛ qꝛ sic aliqd hꝫ esse sic hꝫ cognosci ꝛ diffiniri: si rō danda ē de forma q̄ hꝫ esse in re ꝛ in materia: nunq̄ erit perfecta ꝛ cõpleta nisi ibi ponat̄ ipsa materia. ¶ Notandū g̃ magis cõplete diffinire physicuꝫ

q̃ dyalecticũ cũ ipse in diffinitiõib⁹ rex mãliũ ⁊ formarũ existentiũ in mã ponat ipam mãz: qđ nõ facit dialecticus: qui solũ cõsiderat rõnẽ ⁊ formã. ⁊ q̃ difficile est diffinire aliquid pfecte ⁊ cõplete ex ipsa dr̃ia que est inter dialecticum ⁊ physicum: patet difficultatem esse magnã circa diffinitiones physicas. Deinde cum dicit.

¶ Sicut domus rõ qdez quedã talis: q̃ coopertimentuz pbibens corruptiones a ventis ⁊ ibrib⁹: ⁊ caumatib⁹: hec aũt dicit lateres ⁊ lapides: ⁊ ligna. alia vero in his spẽm pp ista.

¶ Distinguit diuersa gñа diffõnuz vt separet diffõnes nãles ab alys vel vt oñdat q̃ illaꝝ diffinitionũ sint nãles et quõ diffiniendũ est aliqd nãliter. duo ğ facit. q̃ pmo tangit tria genera diffõnũ siue tres modos diffiniẽdi. 2° ostẽdit duos illoꝝ modoꝝ esse nãles: aliuz võ nõ esse nãlem ibi (Que igit̃ nãlis) Dicit ğ q̃ vna diffinitio dom⁹ ẽ qdẽ rõ ponens solã formã: vt q̃ est operimentũ pbibẽs corruptiones a ventis ibribus ⁊ caumatib⁹. hec aũt. i. alia diffõ dicit solaz mãm: vt cũ dicit̃ dom⁹ est lapides lateres ⁊ ligna. alia võ est tertia diffõ q̃ dicit spẽm. i. formã in his. i. in tali mã pter illa. i. pter talẽ finez. ⁊ hec est diffõ cõpleta cõprehendẽs magis cõplete que sunt de rõne diffiniti. ¶ Notandũ aũt esse modũ pħi q̃ illã diffõnez appellat formalẽ q̃ est demõstratiõis pncipiũ ⁊ q̃ iponit necessitatem alys. illã võ appellat mãlem q̃ est demõstratiõis cõclusio ⁊ cui iponit̃ necessitas. cũ ergo finis iponat necessitatem efficienti: efficiẽs forme: ⁊ forma mãe: diffõ data p finem vel p efficientẽ vel per formã dicit̃ formalis respectu diffõnis date per mãm. philosophus ğ in loquẽdo de diffõnibus nõ distinguit iter finez ⁊ formã: sed ipaz diffõnem datam p finez appellat formalẽ: imo si bñ cõsiderantur ptacta: diffõ data per finez est magis formalis q̃ aliq̃ alia. q̃ finis est cã causaꝝ ⁊ finis iponit necessitatẽ oibus alys. ¶ Notandũ ẽt q̃ ex hoc manifeste pꝫ q̃ hec diffõ ire q̃ ẽ appetitus ire recõtristatiõis. ⁊ hec dom⁹ diffõ: q̃ ẽ coopertimẽtũ pbibẽs corruptionẽ a ventis ibribus ⁊ caumatib⁹: est diffõ formalis. nã lꝫ iratus finalr̃ itendat punire ⁊ recõtristari paruipendentẽ. ⁊ lꝫ hic sit finis domus. s. pbibere corruptiões a ventis ⁊ ibribus: nihilominus tamen he diffinitiones formales sunt. q̃ diffinitiones date per finem formales dici debent vt est per habita manifestum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Que igit̃ nãlis haꝝ vtrũ q̃ circa mãm: rõnez aũt ignorãs: aut q̃ circa rõnẽ solũ: aut magis q̃ est ex vtrisq̃. illoꝝ autez quis vterq̃.

¶ Distinctis modis diffiniendi iuestigat q̃ illaꝝ diffõnuz sunt nãles dicens: q̃ igit̃ haꝝ diffõnũ est nãlis vtruz diffõ q̃ est circa mãm. ignorans aũt rõnẽ ⁊ formã aut est nãlis diffõ illa q̃ est solũ circa rõnẽ ⁊ formaz aut magis dꝫ dici nãlis diffõ q̃ est vtriusq̃. ⁊ subdit q̃ illoꝝ autẽ quis ẽ nãlis: ⁊ ait q̃ vterq̃. ¶ Notãduz aũt q̃ cum tres sint modi assignati diffiniẽdi vterq̃ modus. i. duo illoꝝ modoꝝ sũt nãles. terti⁹ võ est inãlis. nã diffõ ponens formã solã nõ ẽ nãlis: sꝫ diffõ ponẽs mãm: ⁊ illa q̃ inuit vtrũq̃ vt mãm et formã nãles sunt. ¶ Notãdum ẽt q̃ lꝫ due diffõnes sint nãles vt illa q̃ ponit mãm ⁊ q̃ ponit vtrũq̃: magis ẽ tñ nãlis ponens vtrũq̃ q̃ ponens mãm tñ: eo q̃ mã nõ sit nãlis nisi per ꝯparationẽ ad formã. vt pbat̃ scđo physicorum. ¶ Notãdũ ẽt pħm oia hec adducere. vt ostendat quãta difficultas sit circa cõsiderationẽ anime. ⁊ circa passiões eius prout talia sunt diffinibilia naturaliter eo q̃ diffinitiones talium quanto magis complete sunt tanto magis naturales iudicantur. Deinde cum dicit.

Cõ.17. ¶ At vero nõ est aliq̃s q̃ circa passiões materie nõ sepabiles: ⁊ vt nõ separabiles sunt versetur sed physicus circa oẽs quecũq̃ h⁹ corporis ⁊ h⁹ materie opera ⁊ passiões sunt.

¶ Ex his q̃ dixerat dat dr̃iam inter physicũ ⁊ alios artifices. ⁊ q̃ hõ dr̃ia hic q̃si icidẽtalr̃ adducit̃. iõ tria facit. q̃ pmo põit hõ dr̃iaz. scđo q̃ quasi digressionẽ fecerat a pposito redit ad pncipale intentũ ostẽdẽs q̃les sunt passiones aĩe cõsiderate a nãli: ⁊ quõ habeãt diffiniri. 3° ꝯtinuat se ad tractatũ. ⁊ ad partẽ executiuaz ostẽdẽs q̃liter de aĩa sit tractandũ ⁊ exequẽdũ. 2ª ibi (Sed redeũdũ est) 3ª ibi (Intendẽtes aũt) Circa pmuz duo facit. q̃ pmo oñdit q̃ ptinẽt ad physicũ. 2° ex his q̃ dixerat dat dr̃iaz iter physicum ⁊ artificiales alios ibi (Circa q̃scũq̃ aũt) Dicit ğ at vero nõ est aliq̃s circa passiões mãe nõ sepabiles neq̃ inquantuz sunt sepabiles supple nisi physic⁹: sꝫ physic⁹ ẽ circa oẽs passiões ⁊ q̃cunq̃ opa ⁊ passiões sũt talis corporis . s. nãlis ⁊ mãe hõ q̃ est. s. nãlis. Deinde cũ dicit.

¶ Circa quascunq̃ autem nõ inquantuz huius alius: vt de q̃busdam quidez artifex est si contingat vt instructor aut medicus.

¶ Ex his q̃ dixerat sepat physicuz ab alys artificib⁹. circa qđ duo facit pħs. q̃ pmo sepat physicũ ab artificibus practicis. scđo a speculatiuis vt a mathe^co: ⁊ diuio ibi (Nõ separabiliũ quidẽ) dicit ğ. q̃ artifex q̃ est circa q̃scũq̃ passiones q̃ nõ sunt hõ. i. q̃ nõ sunt corporis nãlis vt nãlis est alius a physico: vt artifex practic⁹ vt istructor aut medic⁹ si cõtingat ipm cõsiderare de q̃busdã passionib⁹ corporis nãlis. q̃ cõsiderat de eis nõ vt nãles sunt. opꝫ tales artifices differre a pħo nãli. Deinde cũ dicit.

¶ Nõ separabiliuz qdẽ. Inq̃tũ aũt nõ talis corporis passiões: sꝫ ex restrictiõe mathematicus. Scđm aũt q̃ diõ separate prim⁹ philosophus.

¶ Separat physicuz a mathe^co: ⁊ a diuio dicẽs qđ passiões qdem de nũero nõ sepabiliuz inq̃tũ nõ sũt talis corporis . i. inq̃tuz nõ sunt in tali corpore nãli: sꝫ vt ex restrictiõe. i. vt per cõsiderationez restringunt̃: vl' vt hꝫ alia lr̃a: ex remotione. i. vt remouent̃ ⁊ abstrahunt̃ a tali mã: illas passiones vl' illas res ꝯsiderat mathe^cus. sꝫ res q̃ sũt sepate ⁊ fm̃ q̃ sunt sepate ꝯsiderat pm⁹ pħs. Differt ğ nãlis a mathe^co. ⁊ a pmo pħo. q̃ pm⁹ pħus cõsiderat sepata ⁊ vt sũt sepata. mathe^cus. võ lꝫ ñ ꝯsideret sepata: ꝯsiderat tñ ea vt sũt sepata. phyc⁹ võ nõ ꝯsiderat sepata: nec vt sũt sepata. ¶ Notãdũ ğ q̃ sic duo tetigerat de physico. videlꝫ q̃ cõsiderat passiões nãles vt sunt corporis nãlis ⁊ q̃ ꝯsiderat talia vt nõ sũt sepata: ita p hec duo dr̃t ab alys artificib⁹. rõne. n. insepabilitatis differt physic⁹ a mathe^co. ⁊ diuo: sꝫ rõne nãlitatis differt ab artificibus practicis: vt ab edificatore ⁊ medico: ⁊ maxie a cyrugico: q̃ tales ꝯsiderant in corpore naturali aliq̃ nõ nãlia: sꝫ p artez iducta. ¶ Nõn^m ẽt q̃ vt cõiter ponit̃ istud additũ p qđ sepat̃ physicus ab alys artificib⁹ nõ ẽ oio extra ppositũ. nã cũ fecisset mentionem de diuersis modis diffiniẽdi: q̃ fm̃ diuersos modos diffiniendi sumit̃ diuersitas artificũ: cõgruum fuit post illos diffinitiuos modos dare differentiaz iter ipsos artifices. ⁊ inter ipsas sciãs. Deinde cũ dicit.

¶ Sed redeunduz est vñ venit sermo. Dicebamus aũt q̃ passiões aĩe nõ sepabiles a physica materia aĩaliũ inquãtũ tales existunt: sicut furor ⁊ timor: ⁊ nõ sicut linea: ⁊ planum. Cõ.18

¶ Quia quodammodo digressionez fecerat redit ad propositum dicens q̃ redeundum est vnde venit sermo. dicebamus autem q̃ passiones anime non separabiles a

physica. idest a naturali materia animalium inquantum tales existunt sunt furor amor timor gaudium &c. talia que non sunt sicut linea & planum .i. superficies que habent cōsiderari & diffiniri sine materia sensibili. Sed hę passiones anime: & etiā ipsa anima cuius sunt tales passiōes diffiniri hz per ipm corpus & p mām nālez. Deinde cū dicit.

Cō.19. ¶ Intendētes aūt de aīa necesse est simul dubitantes de qbus bene dubitare oz ptranseuntes priorum opiniones ɔprehendere quicunqz aliqd de ipsa enūciauerūt: vt bn̄ qdē dicta accipiamus. Si vero aliqd nō bn̄ hec vereamur.

¶ Cōtinuat se ad tractatū. & ptez executiuā oñdens qliter de aīa sit tractandū & exequendū dicēs q itendentes aūt de aīa necesse est dubitantes eē de bn̄ dubitabilib⁹ de qb⁹ oz in dispōnibus abūdare: & oz nos eē ptrāseūtes opiones priorum .i. ātiquorum: & ɔphēdere .i. apphēdere dicta a qbuscūqz aliqd de ipā aīa ānunciauerūt & h debem⁹ facere. vt antiquorum qdē bn̄ dcā accipiam⁹ .i. acceptem⁹. Si vo aliqd nō sit ab eis bn̄ dcz veamur .i. timeam⁹ accipe & acceptar illō.

Principiū aūt qōnis apponere q maxime videntr inesse sm nām: aīatuz igitur ab iaīato in duob⁹ maxime differre videt. videlicet motu & sensu. accipimus aūt & a pgenitorib⁹ fere hec duo de aīa.

¶ Finito phemio hic ponit tractat⁹ vel ps executiua in q sm modū ptaxatū in phemio. p̄ exeqtur de aīa sz opionē aliorum. z° exeqtur de ea sm opionē ppriā. scda ps incipit in pn° scdi libri ibi. (Que qdē a priorib⁹.) circa pmū duo facit. qz p̄ exeqtur de aīa sm opionē aliorum qutū ad totā aīam. z° exeqtur de aīa sz opionē aliorum qutū ad ptes ei⁹. scda pars icipit circa finē h⁹ pmi libri ibi. (Qm aūt cognoscere aīe ē & sentire &c.) Circa pmū duo facit. qz p̄ ɔtinuat se ad dicenda. z° exeqtur de iteto ibi. (Dicunt eniz qdaz.) Dicit g q pn^m aūt qōnis .i. inqsitiōis de aīa est apponere .i. pponere illa q maxie videntr inesse ipsi aīe sz nāz. hec aūt sūt duo: iō seqtur q aīatuz igit ab inaīato in duob⁹ maxie videtur differre. vz. motu & sensu: & subdit q h fere duo de aīa accepim⁹ a pgenitorib⁹ nr̄is. vz. q iuestigauerūt ipsam motu & sensu. ¶ Notādū aūt q quelibz res est igrenda & inuestiganda p sibi ppria. igit si volumus ingrere & iuestigare de aīa pn^m hui⁹ inqsitiōis oz esse p ea que isunt ipsi aīe. & q sunt ei ppria sm nām. ¶ Notāduz ēt q illa sunt ppa alicui p q illud differt ab alijs. illa g erūt ppria aīe p q aīatuz differt ab inaīato. hec aūt sunt duo. motus & sensus. qñ eni videm⁹ q aliqd mouet se & q sentit iudicam⁹ ipz aīatū eē. iuestigāda est g aīa p motū & sensuz vel iuestigāda ē p h q est cā mot⁹ & cā sensus. Deinde cū dicit.

Cō. 20. ¶ Dicūt eniz qdaz: & maxime: & primo eē aīaz id qd est mouēs: existimātes aūt qd nō mouet ipsum nō ɔtingere mouere alterū: eorum que mouent aīam sic arbitrati sunt esse.

¶ Exeqtur de itento. circa qd duo fac. qz p̄ narrat opiones aliorum circa aīaz. z° eas reprobat. ibi (Cōsiderādū aūt p^m) ad euidentiā aūt pme ptis sciendū q pgenitores nostri & antiq phi de aīa tractātes qdā conati sunt iuestigare aīaz motu. qdā cognitiōe & sensu. qdaz vo vtroqz mō. tria g fac. nā pmo narrat opiones antiquorum de aīa iuestigātiū aīam motu. scdo narrat opionē iuestigātiū eā cognitiōe & sensu. 3° narrat opionē iuestigantiū ipsaz vtroqz mō. z^a ibi. (Qui cūqz aūt ad cognoscere.) 3^a ibi. (Qm autez & motiuum.) ¶ Rursus autem ad euidentiam pme partis sciendum q sm opionē antiquorum idē est iuestigare aīaz ex eo q ē mouēs vel ex eo qd ē pncipiū mouēdi: & iuestigare ipaz ex eo qd ē qd mobile vel ex eo qd mouet. credebāt. n. antiq q nihil moueret nisi moueret. duo g facit. qz p̄ ait q antiq iuestigātes aīaz p viā mot⁹ dicebāt ipsaz esse aliqd qd mouebat & qd mouebat. z° narrat & adducit varias opiones antiqrū iuestigātiū aīaz p viā mot⁹ ibi (Vñ democritus) Dicit g q antiq qdā .n. & maxie & p̄ dn̄t aīaz eē id qd est mouēs. existimātes aūt q id qd nō mouet nō ɔtigere ipm mouere. & qz sic est sic arbitrati sunt antiqui aīam eē alterū aliquid eorum que mouentur.

Dubitaret forte aliqs. vtrū hoc sit verū q nihil mouet nisi moueat. ¶ Dicendū q nō oē mouens moueri duplici via venari possumus. p^a via sumit ex eo q nō ɔtigit abire in ifinitū. z^a sumit ex eo q illud qd est p accñs separat & ɔtigit nō eē. p^a via sic pz. nā vt pbat in. 7° physicorum. oē qd mouet ab alio mouet. si g hoc mouēs mouet. mouebit ab alio. & qz nō ē abire in ifinitū. opz deuenire ad aliqd mouēs immobile. z^a via sic pz. nā mot⁹ p se nō ē in mouēte: sz in moto. sic. n. fractio nō est in frāgēte sz in fracto: & sic alteratio p se nō est in alterāte: sz in alterato. sic vl'r mot⁹ nō ē in mouente: sz in moto. Accidit itaqz mouēti: vnde mouēs est q in eo sit mot⁹. & qz qd ē p accñs separat & ɔtingit nō eē: ɔtigit q reperiat motor in q nō erit mot⁹. & p ɔñs q nō mouebit: nō g bn̄ opinabant antiq dicētes aīaz eē aliqd qd mouet: eo q nō ɔtigit aliqd mouere nisi moueat ipm: nec ē vl'r verum q oē mouēs moueat: & si cōtingit aīaz moueri moto corpore hoc est p accñs: nō per se. Deinde cū dicit.

¶ Vñ democrit⁹ qdē ignē quēdā: aut calorē eē dicit ipaz. Infinitis igit existētibus figuris & atomis: q sūt speciei rotūde ignee: & aīam dicit vt in aere moto: que vocent decisiones que videtur per portas in radijs quarum omne semen elementa dicit Democrit⁹ totius nature.

¶ Narrat varias opiones antiquorum iuestigātiū aīam per viaz mot⁹. circa qd qtuor facit sz q qtuor tales opiones narrat. nā p̄ narrat opionē dmocriti. z° opionē leucippi. 3° opionē pictag. qrto narrat opionez anaxa. z^a ibi (Silr aūt leucipp⁹) 3^a ibi (Videt aūt & a pictagoricis) qrta ibi (Silr aūt & anaxagoras) Dicit g q democrit⁹ dicit ipaz aīam esse quēdā ignē aut esse quēdā calorē igneū. nā existētibus ifinitis figuris & athomis democrit⁹ dicit aīaz esse ignē .i. esse athomos vel decisiōes igneas q decisiōes sunt spēi rotūde. dicebat. n. democrit⁹ aīaz cōponi ex athomis q erant nāe ignee & erāt figure rotūde. nā vt in aere apparet qdā sunt corpa pua mota q pua corpora pp sui puitatem vocant decisiōes q decisiōes videnr in radys p portas: de nūero qrū decisionū dixit democrit⁹ esse oē semē & esse elta .i. pncipia toti⁹ nāe. ¶ Notādū aūt q cuz sum⁹ extra ad lumē. qz disgregat visus noster nō possum⁹ videre has decisiōes nec hos athomos pp sui puitatē. sz cū sumus in domo & p portas vel fenestras itrāt solares radij tūc in illis radys apparēt he decisiōes. & hi athomi qs decisiōes dicebat democritus eē oē semē & vl'e semē & vl'ia pncipia totius nāe. idest oīum reruz naturalium.

Dubitaret forte aliqs. qre democrit⁹ posuit hos athomos & has decisiones esse vl'ia pncipia toti⁹ nāe. ¶ Dōm q de hoc in libro de gñatiōe diffusi⁹ diximus: sz qutū ad psens spectat antiq phi nesciuerunt resoluere corpora in mām & formā & non potuerūt ad hoc ptingere vt cognoscerēt q pncipia nāe eēnt nec erāt materia & forma: sed oēs posuerūt hę principia esse aliquod corpus vel aliqua corpora. nam aliqui pncipiuz omnium dixerunt esse aerem aliqui aquaz. & sic

de alijs hoc viso dicamus ꝙ duo sūt de rōne pncipij.simplicitas ꝛ virtuositas.sūt.n.pncipia simplicia:qꝛ ad ea stat resolutio alioꝝ.ꝛ sunt virtuosa:qꝛ ex eis fiūt alia.ꝛ vtꝰ eorum se extēdit ad alia.cū ḡ hꝫ decisiones ꝛ hꝫ athomi sint corpora valde parua ꝛ videantur eē valde virtuosa eo ꝙ continue moueanṫ:si pncipia rerū nāliuꝫ debemus ponere ꝙ sint corpora:aliquā appentiā habebat positio democriti ꝙ hꝫ corpora parua essent pncipia alioꝝ.

Alterius forte dubitaret aliqs: q̄re democritꝰ posuit aiaꝫ cōponi ex athomis nō qbuscūqꝫ sꝫ ex athōis q erāt nāe ignee.℄ Dōꝫ ꝙ ignis īter oīa alia elementa est maxime actiuus ꝛ est formalior ceteris elemētis:ꝛ qꝛ aīa hꝫ rōnē forme ꝛ hꝫ rōnē motiui ꝛ actiui respectu corporis si ex aliqbꝰ athomis debebat ꝯponi aīa digna erat ꝙ cōponereṫ ex athomis actiuioribꝰ ꝛ formalioribꝰ:cuiusmodi sunt athomi nāe ignee.℄ Rursuꝫ aduertendū est ꝙ cū ab aīa habeat esse vita: ꝛ vita consistat in calo:dixit democritus ipsaꝫ qdem aiam esse igneꝫ q̄ndaꝫ aut calorem.i.esse ignem aut igneam.

Alterius forte dubitaret aliqs.q̄re democritus posuit aiaꝫ eē ex athomis rotūdis.videṫ enī ꝙ potiꝰ debuit eā ponere ex athomis piramidalibꝰ: qꝛ piramis pp acumē vr̄ magis habilis ad motū q̄ꝫ figura rotunda.acutū eni bn̄ scindit mediū.ꝛ p ꝯn̄s vr̄ bene mobile.℄ Dōm ꝙ si p motū debemꝰ inuestigare aiaꝫ: oꝫ ꝙ hoc fiat p motū qui sit sibi cōgruus.motꝰ autē factus ab aīa ē ad oēꝫ dr̄iā positiōis.figura ḡ angularis: qꝛ nō est habilis vt moueaṫ fm̄ oēm dr̄iaꝫ situs ex athomo figure piramidalis vel cuiuscūqꝫ figure hn̄tis angulos nō posuit democritus cōponi aīam:sꝫ ex athomis rotūdis aptis natis moueri ad oēm dr̄iam situs.Deinde cū dicit.

Cō.xi. ℄ Similiter aūt ꝛ leucippus hoꝝ aūt spica aiaꝫ pp id ꝙ maxie pn̄t penetrare p oē huiusmodi figure ꝛ mouere reliq̄ cū moueanṫ: ꝛ ipsa arbitrātes aīam esse efficiēs in aīalibus motū.

℄ Narrat opiōnē leucippi. circa qȝ duo faciṫ.qꝛ pmo faciṫ qȝ dictū est.scdo qȝ dixerat manifestat p signū.ibi (Vn̄ ꝛ viuēdi.) Dicit ḡ. ꝙ silr̄ leucippus dicebat aiaꝫ esse spica corpora de numero hoꝝ corpoꝝ īdiuisibiliū pp id ꝙ talia corpora que sunt hꝫ figure sperice maxie pn̄t penetrare p oē .i.p oēm dr̄iaꝫ pōnis ꝛ mouere reliq̄ corpa cū moueanṫ ꝛ ipsa.hi ḡ phyci ponebāt aiaꝫ ꝯponi ex talibꝰ corpibꝰ mouētibꝰ:qꝛ erāt arbitrātes aiaꝫ eē efficiēs motū in animalibꝰ. ℄ Nōn̄ᵐ āt dmocritū ꝛ leucippū fuisse socios ꝛ collegas. vn̄ qȝ dicebat vnꝰ dicebat ꝛ alius.arbitrātes ḡ erāt ambo silr̄ qꝛ sil'eꝫ opiōnē hēbāt.℄ Nōnᵐ ēt opiōnē democriti ꝛ leucippi in h ꝯsistere ꝙ cū aīa sit efficiēs motū in aīalibꝰ ꝛ hꝫ motꝰ sit ad oēꝫ dr̄iaꝫ sitꝰ dignū ē aiaꝫ ꝯponi ex athomis rotūdis q̄ pn̄t p oē penetrare ꝛ moueri ad oēꝫ dr̄iaꝫ situs. ℄ Notādū ēt ꝙ hꝫ athomi ꝛ hꝫ corpa rotūda dicunṫ mouere reliq̄ corpa cū moueanṫ ꝛ ipsa.qꝛ vt tactuꝫ ē crediderūt aliqui physici nihil mouere aliud nisi moueaṫ ꝛ ipm. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Vn̄ ꝛ viuēdi terminū esse respiratiōnē. Constringēte.n.eo ꝙ corpora ꝯtinet: ꝛ extrudente figuras p̄hētes aīalibꝰ motū:ex eo ꝙ nō ē ipsas quiescere nullatenꝰ auxiliū fieri de foris igrediētibus alijs huiusmodi in respirando. phibere eniꝫ has: ꝛ que insunt aialibus disgregari simꝰ phibens ꝛ cōstringēs ꝛ ꝯprimēs: ꝛ viuere an teq̄ꝫ diu possunt hoc facere.

℄ Qȝ dixerat manifestat p signū.ōndit.n.quō democritus ꝛ leucippꝰ declarabāt p quoddā signū ꝙ aīa erat ex athomis cōstituta dicēs.vn̄ ꝛ viuēdi terminū dicūt esse respiratiōnē.nā ipo corpore aereo qȝ ꝯtinet hꝫ corpa idiuisibilia cōstringēte hꝫ corpa ꝛ extrudēte.i. exteriꝰ emittēte figuras p̄hentes aīalibꝰ motū ex eo ꝙ nullatenꝰ nō ē ipsas figuras vel ipsos athomos qescere:iō dicebāt auxiliū fieri de foris igrediētibꝰ alijs hꝫ athomis in respirādo.dicebant.n. phibere has figuras vel hos athomos q̄ sūt ī aīalibus disgregari.nā genꝰ athomoꝝ p respiratōeꝫ igrediēs est silr̄ phibēs ꝛ cōstringēs ꝛ ꝯprimēs alios athomos non permittēs eos disgregari.vn̄ dicebāt aīalia tādiu viuere q̄ꝫdiu pn̄t hoc facere.℄ Notādū aūt itentōeꝫ hꝰ lr̄e in h ꝯsistere:ꝙ qꝛ athomi ex qbꝰ ꝯponiṫ aīa:nulloꝰ qescūt:sed sunt valde mobiles:ꝛ nisi ꝯpmerenṫ stati discederēt ab inuicē ꝛ dissolueret aīa.iō posuit democritꝰ ꝙ al' idiget respiratiōe.qꝛ aer exterior ꝯtinēs hꝫ athomos cuꝫ attrahiṫ p respiratiōnē extēdit ꝛ imittit alios athomos exteriores q cōprimūt athomos:ex qbꝰ cōponiṫ aīa ne dissoluanṫ.ꝛ sic ꝯtinuaṫ vita.qꝛ tam diu viuit al' q̄ꝫ diu pōt respirare:ꝛ q̄ꝫdiu pōt h auxiliū facere.ḡ auxiliuꝫ fit defors.qꝛ athomi exn̄tes exteriꝰ ꝛ defors cū p respiratiōnē igrediuntur interiꝰ auxiliaṫ aīali vt ꝯtinueṫ in vita.ꝛ qꝛ sic ē:signū est ꝙ aīa q̄ dat vitā aīali sit cōposita ex athomis cum p athomos ꝯtinueṫ hꝫ vita. ℄ Notādū ēt ꝙ vbi nos hēmꝰ auxiliū fieri defors alia lr̄a hꝫ auxiliū fieri celitus qȝ forte dictū aludit pōni pictag.quaꝫ in aliquo secuti sūt democritus ꝛ leucippus.dr̄ enī posuisse pictagoras celū esse magnū aīal.p cuiꝰ hiatum ꝛ respiratiōnē attrahiṫ iste aer:sic plenꝰ athomis.ꝛ qꝛ p athomos in h aere exn̄tes auxiliaṫ aīalia vt ꝯtiuenṫ ī vita dr̄ hꝫ auxiliū fieri celitus.

Dubitaret forte aliqs qūo athomi exteriores qui sunt de foris auxilianṫ nos ꝛ faciūt ad ꝯtinuatōeꝫ vite.℄ Dōꝫ ꝙ seqndo opiōnē democriti ꝛ ponēdo aiaꝫ ꝯponi ex athomis in respirādo ꝛ attrahēdo aereꝫ exteriorē plenū athomis:vt ꝯmētator inuit sup hunc locū:triplex auxiliū ꝯsegmur.pmū est ꝙ athomi ex qbus ꝯponiṫ aīa eo ꝙ sint nāe ignee ꝛ figure rotūde sunt adeo habiles ad motū ꝙ nullo mō ꝯtingit eos qescere:sꝫ semp ꝯtingit aliquē ex eis discedere. per athomos ḡ attractos exteriꝰ auxiliamur.qꝛ suppleṫ locꝰ descēdētiū athomoꝝ. nā si aīa est ꝯposita ex athomis:ꝛ semp discedunt aliq ex eis si nō attraherenṫ aliq athomi supplentes locū discedentiū statiꝫ corrūpereṫ aīal. scdo auxiliamur p hꝫ athomos attractos defors.qꝛ illi ꝯprimūt alios athomos ex qbꝰ ꝯponiṫ aīa ꝛ nō pmittūt eos ita discedere.3ᵒ iuuamur per hꝫ athomos.qꝛ sicꝰ vnꝰ carbo ignitꝰ fortificaṫ ꝛ roboratur ad pn̄tiaꝫ alteriꝰ carbonis igniti:sic athomi ex qbꝰ cōponiṫ aīa roboranṫ ꝛ fortificanṫ ꝛ validiꝰ operanṫ opa eis debita ad pn̄tiaꝫ athomoꝝ exteriꝰ acutorum.hec aūt tria satis inuunṫ in lr̄a vbi diciṫ ꝙ athomi exteriꝰ attracti phibēt athomos ex qbꝰ ꝯponiṫ aīa ꝛ cōstringūt ꝛ ꝯprimūt.phibēt.n.eos ꝙ nō pmittūt ipsos sic de facili disgregari.ꝯstringūt eni eos.qꝛ nō pmittunt eos sic rarefieri:eo ꝙ suppleāt ꝛ subintrēt locū discedentiū athomoꝝ.comprimunt aūt ipsos:qȝ faciēdo fortificāt eos ꝛ redunt eos validiores ad operādū opa eis debita.Deide cū dicit.

℄ Videṫ aūt ꝛ a pythagoricis dictū eandeꝫ hr̄e itelligētiā. Dixerūt.n. qdā ipsoꝝ aīam esse que sunt in aere decisiones:alij aūt has mouēs. Cō. zz

℄ Ponit positionem pictagore. Circa quod tria facit.qꝛ pmo ponit hꝫ positiōnē.scdo assignat positiōis rōnē.3ᵒ ex his q̄ dixerat concludit ꝙ oēs hi phi q noiati sunt venati sunt nām aīe ꝛ cōsiderauerūt ipam ex parte motus.scda ibi (De his aūt) tertia ibi (Videṫ aūt) Dicit ergo ꝙ dictū a pyctagoricis videṫ eandē hr̄e itelligētiā.i.eandē hr̄e sniam cū dicto democriti ꝛ leucippi:nō tn̄ ipsi pyctagorici

silr cōueniebant cum positione democriti:sed qdā ipsoꝝ dicebat animā: esse has decisiones que sunt in aere:ꝛ isti simplr ꝯueniebāt cū democrito:alij aūt pictagorici dixerunt ꝙ aīa nō est hꝫ athomi:nec hꝫ decisiones:ꝫ est quedam vtus mouēs has decisiones:ꝛ hos athomos:ꝛ huius opionis dr fuisse qdā phs noīe archilaus magister socratis.¶ Notandum aūt ꝙ pictagorici dicunt illi qui secuti sunt pictagorā:sicut ergo inter aristotelicos.i.inter sequētes aristotilē sunt opiniones varie:ꝛ quidā opinant vnuꝫ ꝛ qdā aliud:sic iter pitagoricos poterāt eē varie opiones:ꝛ qdam poterāt opinari vnū:ꝛ qdā aliud.¶ Deide cuꝫ dic.

¶ **De his autem dictū est ꝑpter id ꝙ continue videnī moueri: ꝛ si sit tranquillitas nimia. Jn idem autem ferunt ꝛ quicūqꝫ dicunt animaꝫ esse quid seipsum mouens.**

¶ Assignat huius positionis rōnē dicēs:ꝙ dictū est de his videlꝫ quare aīa dicat cōposita ex athomis.nam hoc est ꝑpter hoc ꝙ hꝫ athomi ꝯtinue videnī moueri.ꝛ si sit nimia trāquillitas in aere:ꝛ qꝛ aīa ponit esse qd mouēs cū ꝟm antiquoꝝ opionē nihil moueat nisi moueat ꝛ ipm dignum videbat eis ꝙ aīa esset cōposita ex athomis q sunt adeo mobiles.addit aūt ꝙ in id idē ferunt qcūqꝫ dicunt aīam esse qd.i.esse aliqd seipsum mouēs.hi.n.ferunt ī idē ꝛ tenēt eandē quodāmodo sniam:qꝛ ꝯsiderant aīaꝫ rōne motus.¶ Deide cum dicit.

¶ **Videnī autem omnes hi existimasse motuꝫ maxime ꝑprium esse anime: ꝛ alia quideꝫ oīa moueri ꝑpter animam:ipsam autem a seipsa propter nihil videre mouens quod non moueatur ꝛ ipsum.**

¶ Concludit ex dictis ꝙ oēs hi phi ꝯsiderauerūt de aīa ꝛ venati sunt ipsam ex parte motꝰ dicēs:videnī aūt oēs phi .s.qui noīati sunt existimasse motuꝫ esse maxime ꝑprium anime:ꝛ alia qdē oīa moueri ꝑpter aīam:ipsam aūt aīam dicebāt moueri a seipsa:dicebāt enim aīam moueri cum mouebat:ꝑpter id ꝙ ꝟꝫ eos nihil videī mouēs qd nō moueat ꝛ ipsum.¶ Deinde cum dicit.

Cō.23. ¶ **Similiter autem ꝛ anaxagoras animam dicit esse mouētē: ꝛ si aliquis alius dixit ꝙ omne mouet intellectus.**

¶ Pōit positionē anaxagore:circa qd duo fac.qꝛ pͦ narrat hꝫ positionē.secūdo cōparat positionē eius ad positioneꝫ democriti.ibi.¶ Non tamē penitꝰ) dicit ergo:ꝙ similiter aūt ꝛ anaxagoras:supple considerauit aīam ex pte motꝰ: qꝛ dicit aīam esse mouentē alia ꝛ si aliqs alius secutus est anaxagorā:ꝛ dixit ꝙ intellectꝰ.i.ꝙ aīa mouet omne.i.mouet oīa:sic dicēs:supple in eandē incidit sniam ꝛ ꝯsiderat aīam ex parte motus.¶ Deinde cum dicit.

¶ **Non tamē penitus sicut democritus:ille qdem enim dicit simpliciter idem esse animam ꝛ intellectum:verū enim alebat esse quod videī vnde bene dicere homerum ꝙ Hector iacet aliud sapiens:non itaqꝫ videtur intellectus tanqꝫ potentia quedā que circa veritatem:sed idē dicit aīam ꝛ intellectum.**

¶ Comparat opinionē Anax.ad opioneꝫ democriti ostendens ꝙ democritus magis certificauit nos.i.magis patēter locutus est.ꝛ non ita dubie loquebaī sicut Anaxago. circa qd tria facit.qꝛ pͦmo ostēdit democritū patēter ꝛ manifeste locutū esse.scdo declarat anax.nō fuisse locutū patenter:sed dubie:tertio epilogat circa determinata.secunda ibi.¶ Anax.aūt).tertia ibi.¶ Quicūqꝫ quidē ergo ī moueri).dicit ergo ꝙ cū anax.non penitus nos certificat de sua positione:sicut democritus.nam ille quidem.i.democritus simpliciter dixit idem esse animam ꝛ intellectum: non enim distinguebat democritus inter intellectū ꝛ sensum:volebat aūt veruꝫ esse qd videī.i.qd apparet sensui dicebat enim sensum habere virtutē discipline ꝛ esse idē qd intellectus:vnde cōmēdabat Homeꝝ dicēs democritus:Homeruꝫ bene facere.i.bene dicere cum dicebat ꝙ hector iacet:quasi aliud sapiēs.democritus itaqꝫ non vtitur vel non videī vti intellectu tanqꝫ sit potētia quedaꝫ que sit circa veritateꝫ:ꝛ que sit distincta a sensu.sed idem dicit esse intellectum ꝛ aīam:ꝛ intellectū ꝛ sensuꝫ.¶ Notandum aūt ꝙ Homerus ponebat ꝙ quādo hector trāsmutabaī in sensu ꝛ in corpore qd trāsmutabaī in intellectu:ꝛ iacebat qꝫ alius sapiēs.volebat.n.homerus ꝙ qñ hector erat alienatꝰ in sensu:qd iaceret quasi sapiēs aliud.i. aliena:ꝛ volebat ꝙ esset alienatꝰ in intellectu:ex quo seqbaī ꝙ itellectꝰ esset sensus.ꝛ qꝛ democritꝰ ponebat intellectum esse sensum:ideo cōmēdabat hoc dcm̄ homeri:qꝛ ꝯcordabat positioni sue.

Dubitaret forte aliqs.vtrū sit verū dictū homeri ꝙ qñ aliquis est alienatus in sensu ꝙ iaceat quasi aliud sapiēs:ꝛ ꝙ sit alienatꝰ in intellectu:videī ꝙ sic:qꝛ frenetici alienati in sensu videntur aliena sape:ꝛ vñ eē alienati in itellectu.¶ Dicēdū ꝙ alienatio in sensu p se nō fac alienationē in itellectu.nec itellectꝰ est sensus vt opinabanī democritꝰ ꝛ homerꝰ:attñ qꝛ nō itelligimꝰ nisi cū fantasmate leso organo fantastico per accñs impediī opatio itellectus.

Alterius forte dubitaret aliqs quō democritꝰ opiabaī idē eē itellꝫ ꝛ sensuꝫ ex eo ꝙ dicebat idē eē itellꝫ ꝛ aīaꝫ.¶ Dōm ꝙ democritꝰ nō loqbaī de oī aīa:ꝫ solū loqbaī de aīa aīaliū:q mouet p desideriū ꝛ appetitū:imo ēt nō videbaī log de aīa oiuꝫ aīaliū:ꝫ solū de aīa aīaliū respirātiū:cū ꝑbaret cōpositā aīaꝫ eē ex athomis:qꝛ respirādo ꝛ attrahēdo aerē plenū athomis ꝯtinuabaī aīaliū vita:si ḡ idē erit itellꝰ:qd aīa taliū aīaliū nullū erit aīal respirās qd nō hēat itellꝫ:qd eē nō possꝫ nisi ideꝫ eēt itellꝰ ꝛ sensus:cū multa sint aīalia respirātia hñtia solū sensuꝫ.¶ Sciendū ḡ ꝙ ex dictis democriti triplr pōt colligi ꝙ idē sit itellꝰ ꝛ sensus.pͦ.n.h colligiī ex eo ꝙ dicebat idē eē itellꝫ ꝛ aīaꝫ.2ͦ ex eo qd ponebat ꝙ veꝝ eēt obꝫ sensus.dicebat.n.verū eē qd videbaī sensui:cū ḡ vitas sit rectitudo sola mēte pceptibilis.vt dic Anselmꝰ ī libꝰ ō vitate ꝛ vitas sit adeqtio reꝝ ꝛ itellectuū.vt dic Boetius vr veꝝ eē ꝑpriū obm itellꝰ:q ḡ dicit veꝝ eē obꝫ sensus dicit itellm eē sensuꝫ:veꝝ.n.formalr nō cōparaī ad sensum ꝫ ad itellectū.3ͦ hoc idē colligiī ex dicto democriti ex eo ꝙ cōmēdabat homeꝝ hoc dicētē.¶ Deinde cum dicit.

¶ **Anaxagoras autem minus certificat de ipa.** Cō.24.

Multotiens quidem enim causaꝫ eius ꝙ bene ꝛ recte dicit esse intellectum: aliqui autem intellectum hūc esse animam. Jn oibus enim ipsum inesse aīalibus magnis: ꝛ paruis ꝛ honorabilibus: ꝛ inhonorabilibus: non videtur autem ꝟm prudētiam dictus itellectꝰ oibꝰ silr aīalibꝰ inesse:sed neqꝫ oibus hoibus.

¶ Narrat pōnē anax.d.ꝙ anax.aūt minꝰ certificat.i.minꝰ certe ꝛ magis dubie logī de ipa aīa vl magis dubie logī ō ipsis.i.de aīa ꝛ itellu:qꝛ mltotiēs qdē.n.dic itellꝫ ñ eē idē qd aīa:ꝫ dixit itellꝫ eē cāꝫ eiꝰ qd recte ꝛ bñ opari.alibi āt dixit hūc itellꝫ eē aīaꝫ:ait.n.ipm itellm eē in oibꝰ aīalibꝰ magnis ꝛ puis honorabilibꝰ ꝛ inhonorabilibꝰ.ꝯrie ḡ logī

anax. de itellectu: nec certificat nos qualr̄ accipiat itellectum: nam itellectꝰ dictꝰ ſm prudētiā nō videt̄ ieſſe ſimiliter omnibus aīalibus: ſed neqʒ videt̄ ineſſe oībꝰ hoībus. ¶ Notandum autē ꝙ bene ⁊ recte agere ɔ̄t per prudentiaʒ: qꝛ prudētia eſt recta rō agibiliū: ſicut ars eſt recta rō factibiliū. vt declarari hʒ in .6° ethi. cū ḡ anax. dixit itellectū eē cāʒ bñ agēdi accipit itellectū dcm̄ ſʒ prudētiā que nō eſt idē qḋ aīa: nec ieſt oībꝰ aīalibꝰ. imo ſic acceptꝰ itellectus nō ieſt oībꝰ hoībꝰ: ſʒ cū idē anax. dicat itellectū idem eē ꝙ aīa ⁊ ieſſe oībꝰ aīalibꝰ vel ɔ̄triat̄ ſibiipſi vel equoce ⁊ ideterminate loqtur: nec certificat nos qualr̄ accipiat intellectū. in hac ḡ pte magis eſt cōmēdādus democritꝰ. qꝛ nō ſic dubie eſt locutꝰ. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 25. ¶ Quicunqʒ igitur in moueri animatū aſpexerunt: hi quidem maxime motum opinati ſunt animam eſſe.

¶ Epilogat circa determiata. d. ꝙ qcūqʒ qdē igit̄ aſpexerunt aīatū i moueri. i. q̄ʒtū ad motū. hi qdē maxime opiati ſunt aīam eē qd motū vel qd motiuū ⁊ mouentē alia: dixerunt. n. ꝙ aīa ipſa mota mouebat ⁊ reliqua.

Uicūqʒ autem ad cognoſcere ⁊ ſentire ea que ſunt: iſti dicūt animaʒ eſſe principia: alij quidem faciētes plura hec: alij vero vnū hoc.

¶ Poſtq̄ʒ phs determinauit opiones phoꝝ venātiū aīam per viā motꝰ. in pte iſta determinat de opionibꝰ phoꝝ venantiū aīam ⁊ determinātiū de ipſa ꝑ viā cognitōis ⁊ ſenſus: circa qḋ duo facit: qꝛ pmo oſtēdit quō antiq phi determinabāt de aīa ꝑ viaʒ cognitionis ⁊ ſenſus. 2°. qḋ dixerat manifeſtat ꝑ opionē emp̄. ⁊ platōis: ibi (ſicut empe. qdē) dicit aūt ꝙ qcūqʒ āt aſpexerūt aīaʒ ad cognoſcere ⁊ ſentire ea q̄ ſunt. i. entia. q. d. ꝙ qcunqʒ ɔſiderauerūt de aīa ex eo ꝙ ipſa ſentit ⁊ cognoſcit entia: iſti dicūt aīaʒ eē pncipia entiū: ⁊ qꝛ diuerſimode loq̄bant̄ antiq de pncipijs: qꝛ aliq poſuerūt plā pncipia: aliq vo vnū: ideo alij qdē erāt faciētes. i. dicētes aīam eē plā hoc. i. plura pncipia. alij vo dicebant aīam eſſe vnū hoc. i. vnū pncipium.

Dubitaret forte aliqs quō antiqui venantes aīaʒ ꝑ viā cognitōis ⁊ ſenſus dixerūt ipſam eſſe pncipia entiū. ¶ Dōm ꝙ oīs cognitio fit ꝑ aſſilātionē. nam niſi eēt ſilitudo rei cognite in cognoſcente oporteret rē illā ignoratā eſſe: hʒ. n. hoc vitatē tā in cognitōe ſenſitiua q̄ʒ itellectiua. nā nunq̄ʒ ſenſus ſentiret aliqd niſi eēt in ſenſu ſilitudo rei ſenſibilis ⁊ nunq̄ʒ itelligeret itellectꝰ aliqd niſi eēt in eo ſilitudo rei itelligibilis: vt ḡ ponerent antiq: ꝙ aīa poſſet cognoſcere oīa dicebāt ipſam hr̄e ſilitudinē cū oībꝰ: non aūt videbat̄ ipſis ꝙ aīa poſſet hr̄e ſilitudinē cū oībꝰ niſi eſſet cōpoſita ex pncipijs oīuʒ: volētes ḡ aīam iueſtigare ꝑ viā cognitionis dixerūt ipſam eē pncipia oīuʒ: vt hēret ſilitudinē cū oībꝰ ⁊ vt poſſet cognoſcere oīa: qꝛ ḡ poſuerūt vnum pnm oīuʒ dixerūt aīaʒ eē illḋ pnm: vt qui dixerūt oīa eē ex aere dixerūt aīaʒ eē aerē. nā ſi aīa eſt aer hʒ ſilitudinē cum oībꝰ que ſunt ex aere: ⁊ pōt oīa talia cognoſcere. dicētes vo ꝙ pncipiū oīuʒ erat aq̄: ⁊ ꝙ oīa erāt ex aq̄ dixerūt aīam eē aquā: ponētes aūt nō vnū pnm oīum entiū: ſed plā ſic̄ fecit emp̄. dixerūt aīam eſſe illa plā pncipia: q̄re loq̄ntes de aīa ⁊ iueſtigātes eam ꝑ viā cognitōis ſicut diuerſificabant̄ in loquēdo de pncipijs: ſic diuerſificati ſunt in loquēdo de aīa.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū bona eēt poſitio antiquoꝝ: ⁊ vr̄ ꝙ ſic: qa ſi cognitio fit ꝑ aſſilātionē: oʒ aīam eſſe cōpoſitaʒ ex pncipijs oīuʒ ad hoc ꝙ hēat ſilitudinē cū oībꝰ vt poſſit cognoſcere oīa. ¶ Dicēdū ꝙ vt cōiter ponit̄: iſte fuit antiquoꝝ erroꝛ: credebāt. n. ꝙ cognitū deberet eſſe realr̄ in cognoſcente. nō videbat̄ qdeʒ eis poſſe ꝙ aīa poſſet cognoſcere terrā niſi in ſe realr̄ hr̄et terram. nec ꝙ poſſet cognoſcere aquā ſi nō in ſe realr̄ hēret aquā. hoc ḡ poſito dicebant ꝙ aīa terrā cognoſcit terra. ⁊ aquā aq̄. vt ꝑ terrā quā hʒ aīa apḋ ſe pōt cognoſcere aliā terrā: ⁊ ꝑ aquā quā hʒ in ſe pōt cognoſcere aliā aquā: ſed hec poſitio eſt falſa: qꝛ vt declarabit̄ in 3°. lapis nō eſt in aīa: ſed ſpēs lapidis: ſic etiā terra nō eſt in aīa: ſed ſpēs terre: aīa ḡ quodāmodo eſt oīa: ⁊ oīa ſunt in aīa nō ſm eſſe reale: vt ponebāt antiq: ſed ſm eſſe ſilitudinariū ⁊ intētionale: eſt. n. ſenſus ſuſceptiuus oīum ſpēꝝ ſenſibiliū: ⁊ itellectꝰ oīuʒ ſpecieꝝ intelligibiliū: ſuſcipiendo ergo aīa hꝯ ſpēs poterit per ſenſuʒ aſſimilari oībꝰ ſenſibilibꝰ ⁊ cognoſcere oīa ſenſibilia: per intellectū vo aſſimilari poterit oībꝰ itelligibilibꝰ ⁊ cognoſcere oīa intelligibilia. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Sicut Empedocles qdeʒ ex elemētis omnibus eſſe: ⁊ vnumqḋqʒ eoꝛuʒ animaʒ dicēs: ſic̄ terram qdem terra cognoſcimus: aquā autem aqua: ethere auteʒ ethera: ſed igneʒ igne manifeſtum eſt: concoꝛdiaʒ auteʒ concoꝛdia: diſcoꝛdia autem diſcoꝛdiam.

¶ Manifeſtat qḋ dixerat per opinioneʒ empedo. ⁊ platonis qui iueſtigantes aīam per viā cognitōis dixerūt ipſaʒ aīam ɔſtare ⁊ eſſe cōpoſitā ex pncipijs entiū: circa qḋ duo facit: qꝛ pmo oſtēdit quō empe. dicebat aīaʒ eſſe cōpoſitā ex pncipijs entiū. ſecūdo ḋclarat quomō hoc idē dicebat plato ibi (Eodē aūt mō ⁊ plato) ɔtinuet̄ ſic. bene dico ꝙ antiq inueſtigātes aīam per viā cognitionis dixerūt aīaʒ eē pncipia oīuʒ entiū: ſicut dixit empe. q qdē dixit aīaʒ eē ex oībꝰ elemētis. i. ex oībꝰ pncipijs: ⁊ dixit aīam eē vnūqḋqʒ hoꝝ pncipioꝝ: vt poſſit oīa cognoſcere: ſic dicēs: ꝙ terra qdē cognoſcimus terrā. ethera. i. aerē cognoſcimꝰ ethere. i. aere. aquaʒ cognoſcimus aqua. ignē igne: ⁊ manifeſtū ēſt ꝙ ɔcoꝛdiā cognoſcimus ɔcoꝛdia: ⁊ ꝑ ɔcoꝛdiā ⁊ diſcoꝛdiam que eſt coꝛruptiua cognoſcimꝰ diſcoꝛdia. i. ꝑ diſcoꝛdiaʒ. ¶ Notādū aūt emp̄. poſuiſſe ſex pncipia: q̄tuoꝛ mālia ⁊ duo effectiua. dixit. n. terrā aquā aerē ⁊ ignē eē pncipia mālia: ɔcoꝛdiā vo ⁊ diſcoꝛdiā voluit eē pncipia effectiua: ita ꝙ ɔcoꝛdia eēt pnm effectiuū gnātionis. diſcoꝛdiā vo coꝛruptōis. nā qñ elemēta erāt ꝓpoꝛtionata ⁊ in ɔcoꝛdia fiebat gñatio ⁊ qñ iꝓpoꝛtiōata ⁊ in diſcoꝛdia fiebat coꝛruptio. ⁊ qꝛ hec ſex ponebat pncipia oīuʒ entiū: vt aīa poſſet cognoſcere omnia entia dicebat ipſaʒ ex oībus his cōſtare. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eodem auteʒ modo Plato in Timeo animam ex elementis facit. cognoſci eniʒ ſimile ſimili: res auteʒ ex principijs eſſe. Cō. 26

¶ Oſtēdit quō plato ponebat aīaʒ cōponi ex pncipijs. Ad cuius euidētiā ſciēdū ꝙ entia quantuʒ ad pñs ſpectat tripliciter pñt ɔſiderari. pmo vt ſunt aliqd in ſe. 2° vt referūtur ad ſuū pnm effectiuū. 3°. cōſiderari pñt vt cōparant̄ ad ens in q̄ cōicāt: ⁊ qḋ vlr̄ in oībꝰ repit̄. ſi ɔſiderent̄ entia vt ſunt aliqd in ſe: ſic plato viſus eſt ponere pncipia entium idē ⁊ diuerſum: vel ptibile ⁊ ipartibile: vñr. n. entia diſtingui: qꝛ q̄dā ſūt ſenſibilia vt iſta coꝛpalia: q̄dā itelligibilia vt ſube ſepate. hec aūt coꝛpoꝛalia vñr ɔſtare ex diuerſo ⁊ partibili: qꝛ i eis eſt cōpō ⁊ diuerſitas ptiū. ſube vo ſepate vñr ɔſtare ex eodē ⁊ ipartibili: qꝛ i eis ē ſimplicitas ⁊ vnitas. pncipia itaqʒ oīuʒ entiū vident̄ eſſe idē ⁊ diuerſum. Scḋo vo poſſunt res conſiderari vt comparant̄ ad ſuum principium effectiuum: ⁊ ſic principia entium dixit plato eē ydeas a qbus hec entia fiebāt ⁊ cauſabant̄. 3°. pñt res

cōparari ad ipm ens: qd pticipāt ꝛ ꝙ cōiter repit in oibus ꝛ sic pncipia reruȝ: dixit plato esse numeros. nam ſm Cōmentatorē in. 7° metaphy. nesciuit plato distinguere iter vnum qd est pncipiū numeri: ꝛ qd conuertit cuȝ ente: qre sicut in singulis reb⁹ repiunt plures pfectiones: ꝛ plures vnitates loquendo de vno qd ɔuertit cum ente: sic credidit ꝙ repirent in singulis reb⁹ vnitates que eēnt pncipiū numeri. ppter qd posuit numeros eē pncipiū oiuȝ entiū. dixit qdē in oib⁹ entib⁹ esse numeꝝ ꝑterꝗ in vno. videlȝ in pma causa quā posuit circa eēntiā vnitatis ꝛ bonitatis. ꝙ si accepisset numeꝝ large pro omni pl'alitate vel pro oī multitudine nō male dixisset. sȝ accipiēdo numeꝝ ꝑprie: vt ipse accipiebat q est spēs q̄titatis: nō bñ dixit: qꝛ h⁹ numerus nō hȝ eē nisi i ɔtinuis: nec se extēdit ad substātias separatas. semp. n. numerus ꝑprie sumpt⁹ causat ex diuisione ɔtinui. vt declarari habȝ in 3° phy. posuit itaꝗ plato q̄tū ad psens spectat tria genera pncipioꝝ entiuȝ: videlȝ idē ꝛ diuersum: ydeas: ꝛ numeros: in declarādo ergo quō plato posuit aiaȝ ɔstare ex pncipiys: tria facit. qꝛ pmo ostēdit quō plato dixit aiam ɔstare ex eodē ꝛ diuerso. 2° quō dixit eam ɔstare ex ydeis. 3° quō ex numeris. 2ª ibi. (Sil'r aūt ꝛ i his). 3ª ibi. (Adhuc aūt ꝛ aliter) dicit q̄: ꝙ eodē aūt modo ꝛ plato in thimeo facit. i. ɔstituit aiam ex elemētis. i. ex pncipiys: vult. n. sil'e sil'i cognosci. res aūt dixit esse ex pncipiys. vt ergo aīa cognoscat oia: ꝛ hēat sil'itudinē cum oibus: dixit plato eam ɔstare ex elemētis ꝛ pncipiys oiuȝ. ¶ Notādum aūt ꝙ hic Aristo. nō dicit quō plato posuit aiam ɔstare ex elemētis: sed remittit nos ad libꝝ thimei. vbi vt inuit tam themistius q̄ cōmentatoꝛ pncipia entiū dicunt esse ptibile ꝛ impartibile vel idē ꝛ diuersum. hoc q̄ modo posuit plato aiam cōstare ex pncipiys: qꝛ dixit eā cōstare ex eodē ꝛ diuerso vel ex partibili ꝛ ipartibili.

Dubitaret forte aliqs quō aīa est cōposita ex partibili ꝛ ipartibili. ¶ Dicendum ꝙ hoc themistius tripl'r declarare itēdit ſm ꝙ aīa tripl'r pōt ɔsiderari. pmo eniȝ ɔsiderari pōt ſm subaȝ. secūdo ſm potentias. 3° ſm vtrūꝗ. oibus aūt his modis aīa est aliquo modo cōposita ex eodē ꝛ diuerso: debem⁹ enim imaginari ꝙ aīa ſm suam nām ꝛ substātiam est media īter substātias separatas: ꝛ ista sensibilia. vñ themistius ait ꝙ natura rōnalis intellectu qdem est deterioꝛ. sed his sensibilib⁹ est dignioꝛ. ista ergo corpoꝛalia sunt nature sensibilis. homo vō est nature rōnalis. substantie vō separate sunt nature intellectualis. natura q̄ rōnalis siue aīa nostra est dignioꝛ ꝛ simplicioꝛ his sensibilib⁹: sȝ est iferioꝛ ꝛ cōpositioꝛ substātys separatis: cōparata ergo aīa ad hec sensibilia repit in ea idētitas ꝛ simplicitas. cōparata vero ad substātias separatas est in ipsa cōpositio ꝛ possibilitas: ꝛ qꝛ media est aīa inter hec ꝛ illa: quasi participās vtrūꝗ: dr̄ constare ex his pncipiys. videlȝ ex eodem ꝛ diuerso. 2° hoc idem patet si cōsiderer aīa ſm suas potētias. nam in aīa quedam sunt potētie nō oꝛganice: ꝛ iste sunt simplices ꝛ impartibiles vt intellect⁹ ꝛ volūtas: quedā sunt oꝛganice: ꝛ iste sunt partibiles: qꝛ extendunt extensione oꝛgani. aīa ergo: qꝛ cōphēdit in se vtrūꝗ: dr̄ constare ex partibili ꝛ impartibili. tertio hoc idē patet si cōsideret aīa quantum ad vtrūꝗ. nam tam aīa q̄ alie res ſm genus ɔueniūt cum oibus his que sunt in illo genere ꝛ ſm speciē cōueniunt cum oibus his que sunt in illa specie: sed ſm differentias: ꝛ ſm ꝑpria accidētia dicunt differre ab alys: ꝛ qꝛ aīa tam ſm substantiā q̄ ſm potētias habet aliquā cōueniētiam ꝛ aliquā drīaȝ cum alys: rōne ɔueniētie dr̄ constare ex eodē: rōne differētie dr̄ cōstare ex diuerso. ꝛ qꝛ oēs res vel cōstant ex eodeȝ vel ex diuerso vel ex vtroꝗ aīa que constat ex eodē ꝛ diuerso: habet sil'itudinē cum oib⁹ ꝛ pōt cognoscere oia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Similiter autem ꝛ in his que sunt de philosophia dicta determinatum est: ipsum quideȝ animal ex ipsa vnius ydea: ꝛ ex prima longitudine ꝛ latitudine: ꝛ altitudine: alia autem simili modo.**

¶ Ostēdit quomodo aīa constat ex elemētis siue ex pncipys que sunt idee dicēs. ꝙ sil'r aūt ꝛ in his que dicta sunt de phīa dicta nāli: determinatū est a platone ꝙ ipsum qdem aīal est cōstitutū ex ipsa idea vnius: idest ex ydea vnitatis: ꝛ ex pma longitudine. i. ex ydea dualitatis: ꝛ ex pma latitudine: idest ex idea trinary: ꝛ ex pma altitudine. idest ex idea q̄ternary: ꝛ alia entia ab aīa sil'i mō dixit eē cōposita ex his elemētis. ¶ Notandū aūt ꝙ ex ydea vnitatis dualitatis trinary ꝛ q̄ternary i sua phīa dicta nāli posuit plato cōponi tam aīaȝ q̄ alia entia: ꝛ qꝛ ſm ipm eodē mō cōponebat aīa ꝛ alia entia hēbat aīa sil'itudinē cū oibus entib⁹ ꝛ poterat aīa cognoscere oīa entia. ¶ Notādū etiā ꝙ phīaȝ platonis non appellat Arist. phīaȝ nālē: sed dictā nālē: qꝛ plato dicebat eam esse phīaȝ nālē: non tñ erat nālis: qꝛ vt declarari hȝ in pmo de gnātione: vbi cōparat opinio platonis ad opionem democriti: plato nō loq̄bat physice ꝛ nāl'r: sed extranee. vl' phīa platonis appellat phīa dicta: qꝛ solū v̄bis erat fulcita: nō aūt erat rōne firmata.

Dubitaret forte aliqs quomodo pma longitudo dicit ydea dualitatis: ꝛ pma latitudo ydea ternary: ꝛ pma altitudo siue pma ꝑfunditas ydea q̄ternary. ¶ Dicēdū ꝙ longitudo siue linea hȝ rōnē dualitatis: qꝛ eius extēsio est de pūcto ad pūctū: latitudo auteȝ siue supficies hȝ rōnē trinary: qꝛ nunꝗ est dare supficieȝ rectilineā nisi sit ibi signare tertiū punctū: ita ꝙ triangulus: vbi est signare tria pūcta est pma figurarū rectilinearum: ꝑfundū aūt siue altū. i. coꝛpus cui cōpetit hēre ꝑfūditatē ꝛ altitudinē hȝ rōnē q̄ternary. naȝ postq̄ fecimus supficiē trilaterē: vbi est figurare tria puncta: si volumus facere coꝛp⁹ oȝ dare quartū punctuȝ: ꝛ fiet piramis. ita ꝙ piramis est pmū coꝛpoꝝ angulariū: sicut triāgulus est pma figuraꝝ rectilinearū. cum ergo ydee sint quiditates. ꝛ pncipia hoꝝ sensibiliū: longitudo: latitudo: ꝛ altitudo ꝑ pus reseruant in ydeis q̄ in istis sensibilib⁹: ydea q̄ linee erit pma longitudo ꝛ erit ydea dualitatis. idea vō latitudinis siue supficiei erit pma latitudo ꝛ erit ydea ternary. ydea vō altitudinis siue coꝛpoꝛis erit pma altitudo ꝛ erit ydea quaternary: ex his ergo ydeis dicebat plato ɔstare. tam animam q̄ alia entia.

Alterius forte dubitarȝ aliqs quō tā aīa q̄ alia entia ɔstēt: ex his ydeis. ¶ Dōȝ ꝙ i his iferioꝛib⁹ q̄tuoꝛ repim⁹. vȝ. pūctū lineā supficiē ꝛ coꝛpus: pūct⁹ aūt hȝ rōnē vnitatis: linea dualitatis: supficies ternary: coꝛp⁹ q̄ternary: ꝛ qꝛ plato dixit ydeas eē qditates hoꝝ sensibiliū posuit hec sensibilia cōstare ex ydea pūcti quē appellabat ydeā vnitatis: ꝛ ex ydea dualitatis quaȝ appellabat pªm lōgitudinē: ꝛ ex ydea ternary quā appellabat pmā lati^{ncm}: ꝛ ex ydea q̄ternary quā appellabat pmā altitudinē: ex his q̄ ydeis dixit ɔstare oia hec sensibilia: vt q̄ aīa possit hr̄e sil'itudinē cū oib⁹ istis: ꝛ vt possȝ oia ista cognoscere: dixit eam ex oibus his ydeis esse compositam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Adhuc autem ꝛ aliter itellectū quidē vnuȝ: sciam aūt duo: singulariter aūt ad vnum: plani aūt numerū ad opinionē: sensum vero eum qui firmi: hi qdem. n. numerum spēs ꝛ principia entium dicebant: sunt autem ex elementis. Judicantur enim res alie quidem intellectu.** Cō. 27.

alie vo scia: alie aūt opione: alie vo sensu: spēs aūt numeri hi rerum.

¶ Ostēso quō aīa sicut & alia entia ɔstat ex eodē & diuerso & ex ideis: vult modo ōndere quō plato tā aīaʒ q̄ʒ alia entia dixit ɔstare ex nūeris. videbat. n. plato qđ opatōes aīe ex nūeris sumebāt ortū: qꝛ itelligere sumebat ortū ex vnitate. scire ex dualitate. opiari ex ternario. sentire ex q̄ternario: iō ex his numeris voluit ꝙ cōponeref tā aīa q̄ʒ alia entia: hoc est ḡ qđ ait: ꝙ adhuc autez & alter sup. plato dixit tam aīam q̄ʒ alia entia cōponi ex eisdē p̄ncipijs. qꝛ itellectū q̄dē plato dixit esse vnū. sciam aūt duo. est. n. sciētia singulꝛ ad vnū. i. p̄cessus ad vnū. i. ad vnā ɔ̄nē: p̄cedit. n. scia ab vno medio ad vnā ɔ̄nē: opionē vo dixit esse numerum plani. i. numerū supficiei siue numeꝝ ternarij. sensū vo dixit esse eū numeꝝ q̄ est firmi. i. q̄ est corporis. hoc est numerū q̄ternarij. manifestū q̄dē est. n. qđ hi numeri dicebanf spēs & p̄ncipia entiū: sunt aūt hi numeri ex elemētis. i. de numero elemētoꝝ. i. sunt elemēta. q. d. ꝙ hi nūeri videlʒ vnitas binarius trinari⁹ & q̄ternari⁹ sunt elementa reꝝ. & subdit ꝙ alie aūt res iudicanf intellectu. alie vo scia: alie aūt opione: alie vo sensu. ergo hi numeri sūt spēs. i. elemēta & q̄ditates & p̄ncipia reꝝ: & tūc supplēda est rō. ꝙ cuʒ hi numeri sint p̄ncipia ex q̄b⁹ ɔstituta est aīa ex eisdem p̄ncipijs ponebat plato eē ɔstitutā aīaʒ: & alia entia.

¶ Notādū aūt ꝙ cū res cognoscanf per sua p̄ncipia cuʒ res alie cognoscanf intellectu: alie scia: alie opinione: alie sensu: oʒ qđ h̄ videlʒ vnitas dualitas ternarius & q̄ternarius qui numeri hn̄t ɔueniētiā cū itellectu: scia: opione: & sensu sint p̄ncipia rerū: & etiaʒ opʒ ꝙ sint p̄ncipia ipsi⁹ aīe cum opationes aīe reducanf ad hos numeros. ex eisdē ḡ p̄ncipijs: & ex eisdē numeris cōstituta est aīa: & alia entia: hēbit ergo ſm hoc aīa silitudinē cuʒ oīb⁹ entib⁹: & poterit oīa entia cognoscere.

¶ Notandū aūt ꝙ itellect⁹ est p̄ncipiorū. p̄ncipiū aūt hʒ rōnē medij. naʒ p̄ncipiū per qđ ɔcludif ɔclō ē mediū ad illā ɔ̄nē. itellect⁹ ergo p̄ quē ferimur simplꝛ in p̄ncipiū vel in mediū: dꝛ hr̄e rōnē vnius: sʒ sciētia que est respectu ɔ̄nis dꝛ hr̄e rōnē duoꝝ. Naʒ non possumus ferri in ɔ̄nē nisi p̄us feramur in mediū. est ergo ibi duplex rō. vna in mediū. alia in ɔ̄nē. opioni aūt appropriatur numerus plani. i. supficiei. i. numerus ternarius. nam opio semp est acceptio vnius ptis cū formidine alteri⁹: est ḡ ibi tria ɔsiderare. videlʒ mediuʒ ɔcludēs. ɔclō ɔclusa: & ɔclō formidata: signāter ḡ ait ph̄s: ꝙ scia est singulꝛ p̄cessus ab vno medio ad vnū ɔclusum: in quo differt scientia ab opione: que non p̄cedit singulꝛ ab vno medio ad vnaʒ ɔ̄nē: imo p̄cedit ad duas ɔ̄nes: quaꝝ vna est ɔclusa: & alia formidata. sensus vo hʒ rōnē q̄ternarij: qꝛ est vt⁹ organica & corporalis. corpori autem vt dictum est quaternarius numerus appropriari debet.

Cō. .28.

Uoniam autem & motiuuʒ videbanf anima esse & cognoscitiuum: sīq̄dē cōplexi sunt: & ex vtrisq̄ʒ enūciantes animam esse numerum mouētē seipʒ.

¶ Postq̄ʒ ph̄s narrauit opionē ph̄oꝝ iuestigantiū aīam p̄ viam mot⁹: & per viā cognitionis: in p̄te ista narrat opionē inuestigantiū aīam vtroq̄ʒ modo: circa qđ tria facit: qꝛ primo fac̄ qđ dc̄m est. 2⁹ dat d̄riaʒ iter ipsos ph̄os. 3⁹ epilogat circa determiata. 2ᵃ ibi. (Differūt aūt de p̄ncipijs). 3ᵃ ibi. (Differūt aūt oēs). dicit ergo: ꝙ q̄m aūt & motiuum & cognoscitiuū videbanf esse aīa: sic aliq̄ q̄dē complexi sunt ex vtrisq̄ʒ enūciātes aīam esse numerū seipm mouentem.

¶ Notādū aūt ꝙ dicētes aīam esse numerū seipʒ mouētem cōplectebanf vtrūq̄ʒ videlʒ cognitionē & motū. naʒ ex eo ꝙ aīa erat numerus cōpetebat ei cognoscere: nā cū numeri ponanf esse p̄ncipia rerū si aīa erat numerus habebat silitudinē cum alijs entibus que erāt ex numeris constituta: & per ɔ̄ns poterat alia cognoscere: inquantum aūt aīa erat seipsam mouēs poterat alia mouere. ¶ Notandum etiā quosdā dixisse hāc opinionē fuisse platonis: ꝙ aīa esset numerus seipsum mouens: sed hoc non videf congruum ꝙ introducaf hic hec positio tanq̄ʒ platonis opio: qꝛ tūc hoc dc̄m non poneret in numerū cū supiorib⁹ positionib⁹: qđ est cōtra cōmētatorē dicenteʒ tres sectas fuisse de anima: quarum vna inuestigauit aīam per viam mot⁹: alia per viam cognitionis. tertia per viā vtriusq̄ʒ. dꝛ ergo hec opinio fuisse ʒenocratis: & melius est vt introducaf hic tanq̄ʒ opinio ʒenocratis q̄ʒ tanq̄ʒ opinio platonis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Differūt autem & de principijs que & quot sunt. Maxime quidez corporea faciētem & incorporea. his autem miscētes & ab vtrisq̄ʒ principia referentes.

¶ Dat differentiā inter hos philosophos p̄ut loquebanf tam de p̄ncipijs q̄ʒ de anima: circa qđ tria facit. quia p̄mo ostēdit quomodo differēter loquebanf ph̄i quantum ad substātiam p̄ncipioꝝ. secūdo quomodo loquebanf differenter quantū ad numerū. tertio narrat varias opiones ph̄oꝝ circa p̄ncipia: & circa animā. 2ᵃ ibi. (Differūt āt &c.) 3ᵃ ibi. (Unde q̄busdam). dicit ergo: ꝙ differūt aūt loquētes de p̄ncipijs que. i. quantū ad que. i. quātum ad substātiam p̄ncipioꝝ: & quot. i. quātum ad numerū. nam differēter loquebanf philosophi de p̄ncipijs: & quātū ad numeꝝ & quantū ad substātiam: & maxime q̄dē quātuʒ ad substātiaʒ p̄ncipioꝝ loquebanf differēter faciētes corporea. i. facientes p̄ncipia corporalia. & icorporea. i. faciētes p̄ncipia icorporea: & etiaʒ differēter loquebanf his. i. ab his q̄ erāt miscētes: & erāt enūciātes p̄ncipia ab vtrisq̄ʒ. i. a corporalibus & incorporalibus. ¶ Notādū aūt ꝙ philosophi quātum ad substātiam p̄ncipioꝝ differebāt tripliciter. qꝛ quidaʒ posuerūt principia corporalia. vt empedocles: qui posuit quatuor elemēta principia rerū. quidam vo posuerūt principia incorporalia: vt plato qui posuit ideas principia entium: quidā vo posuerūt p̄ncipia vtraq̄ʒ tam corporalia q̄ʒ incorporalia. vt anaxag. qui posuit intellectū tanq̄ʒ p̄ncipium incorporale & posuit partes cōsimiles tanq̄ʒ p̄ncipia corporalia: faciētes ergo principia corporalia differebant a faciētibus p̄ncipia incorporea & ab his q̄ miscebāt vtraq̄ʒ. ¶ Deinda cum dicit.

¶ Differūt autē & circa multitudinem: hi quidem vnum: illi vero plura dicunt. ¶ Consequenter autem his & animam assignant: motiuum enim scdʒ naturam primoꝝ existimauerūt non irrationabiliter. Cō.29

¶ Ostendit quomodo differebant predicti philosophi in loquēdo de principijs quātum ad numeruʒ dicēs: ꝙ differunt autem & circa multitudineʒ: idest circa numerum p̄ncipioꝝ: quia hi quidē ponūt vnum p̄ncipium omnium vt diogenes qui dixit p̄ncipium omniū esse aerem: & eraclitus qui posuit vnum p̄ncipiū omniū dicēs: ꝙ oīa erant vapor. illi vo. i. alij ponūt plura p̄ncipia reruʒ. vt empedo. qui posuit quatuor elemēta: & anaxagoras qui posuit partes consimiles vel corpora similium partiū esse principia rerum: & subdit ꝙ consequēter autem his: idest consequēter principijs assignant & animam: loquebanf autem philosophi de anima consequenter principijs: idest sicut loquebantur de principijs. quia qui posuerūt vnum principium omnium dixerunt animam esse illud vnum principium: qui vero posuerunt plura dixerūt animam esse illa

plura. ꝛ subdit ꝙ ſm nām ꝑmoꝝ.i.ſm nām ṗncipioꝝ motiuum eſtimauerūt ſupple eſſe aiam: ꝛ hoc non irrōnabil'r q̄ſi dicat ꝙ eſtimauerūt aiam poſſe mouere ꝛ hēre rōnez motiui ex eo ꝙ erat ex ṗncipijs.

Dubitaret forte aliqs quomodo aīe competit rō mouēdi ex eo ꝙ eſt ex ṗncipijs. ℭ Dicēdū ꝙ opio fuit Ariſ. ꝙ nihil acqrat nouū eē nec nouā diſpōnē niſi mediante motu: vt ſi ignit' vl' calefit lignū opȝ ꝙ aliqs mot' ꝑceſſerit hāc nouam diſpōnez. Si ergo de rōne ṗncipioꝝ eſt aliqd efficere et cauſare vel aliquam nouā diſpōnē inducere: opȝ ꝙ fiat hoc mediāte motu: quare de rōne ṗncipioꝝ eſt mouere ꝛ maxime de rōne ṗncipioꝝ habentiū rōnē cauſe efficiētis: inde eſt ꝙ a phō cauſa efficiens appellat̄ ṗncipiū vnde mot': q̄re ſi de rōne ṗncipioꝝ eſt mouere non irrōnabil'r eſtimat̄ anima hēre rōnē motiui ex eo ꝙ eſt ex ṗncipijs. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ **Unde quibuſdam viſum eſt ignez eſſe: etenī hic in partibus ſubtiliſſimus eſt: ꝛ maxime elementoꝝ incorporeū: adhuc aūt mouet̄: quia ꝛ mouet alia primo.**

ℭ Aſſignat varias opiones loq̄ntiū de aīa: circa qd̄ tria fac̄: qꝛ ṗ narrat opiones loquētiū magis ſubtil'r. 2° loq̄ntiū mediocriter. 3° narrat opiones loquentiū magis groſſe ꝛ magis ruditer. 2ª ibi. (Uidet̄ aūt thales) 3ª ibi. (Magis autē rudiū) circa ṗmū tria facit ſm ꝙ tres opiones narrat. qꝛ ṗmo narrat opinionē dicentiū aīam eſſe ignem. 2° narrat opionē democriti. 3° narrat opinionē anaxa. 2ª ibi. (Democritus aūt). 3ª ibi (Anaxa. aūt). dicit ergo ꝙ qbuſdā viſuȝ eſt aīam eſſe ignē. qꝛ hic. i. ignis eſt ſubtiliſſimus in ptibus ideſt eſt cōpoſit' ex partib' raris ꝛ ſubtiliſſimis: ꝛ eſt maximum elemētoꝝ icorporeoꝝ ideſt eſt maxime icorporeus iter elemēta: adhuc aūt ignis mouet̄: qꝛ ꝛ mouet oīa alia ꝛ hoc ṗmo ꝛ ṗncipal'r. ℭ Notandū aūt ꝙ ſicut dcm̄ eſt antiq loquebant̄ de aīa ſicut loq̄bant̄ de ṗncipijs. opatiōes aīe ergo referebāt ad ea que videbāt in ipſis ṗncipijs. ꝛ qꝛ ignis eſt qd ſubtile: ꝛ qd mobile dicētes ṗncipiū oīum eſſe ignem dixerūt aiaȝ eſſe ignez rōne ergo qua ignis eſt ſubtilis ꝛ icorporeus dicebāt ꝙ aīe competit alia cognoſcere ex eo vō ꝙ ignis eſt quid maxime mobile dicebāt ꝙ competit anime alia mouere.

Dubitaret forte aliqs quō ignis eſt icorporaliſſimū eltoꝝ. ℭ Dicēdū ꝙ quedā elemēta ſunt magis mālia: quedā magis formalia: ita ꝙ ſm ꝙ elemēta ordinant̄ ſm locū: ſic hn̄t magis ꝛ minus de formalitate: terra ergo locū tenēs infimuȝ plus hȝ de materia ꝛ minus de forma: qd̄ ſatis declarat eius denſitas ꝛ cōpactio. aqua aūt eſt formalior terra. Rurſus aer q eſt ſupra aquam eſt formalior q̄ aquā: in vno. n. pugilo aq plus eſt de mā q̄ in vno pugillo aeris. imo ex vno pugillo aq̄ fiūt decē pugilli aeris. vt vult phs i de generatione. eſt ergo aqua mālior aere: ꝛ per ꝯñs aer ē formalior aq̄. eadē rōne ignis eſt formalior aere: ſic ēt celū eſt formalius ceteris alijs corpib' ꝛ iter ipſos celos celi ſupiores credunt̄ formaliores alijs. ignis ergo eſt incorpalior elementoꝝ. i. formalior q̄ cetera elementa. non eſt itaqȝ verum ꝙ ignis ſit formalior q̄ cetera corpora: qꝛ celū eſt formalius igne: eo ꝙ ſit actiuius ipo: agit. n. ignis in v̄tute celi: nec hȝ ignis ꝙ ſit qd actiuū niſi inq̄tū eſt organū celeſtis corporis. vt innuit phs circa finē ſecūdi de gn̄atione: ignis igit̄ eſt icorporalior. i. formalior q̄ cetera elemēta. ſed non eſt formalior q̄ cetera corpora.

Alterius forte dubitaret aliqs quō ignis mouetur ꝛ mouet alia. ℭ Prio dōm opionē fuiſſe antiquoꝝ phoꝝ vt ſepe ꝛ ſepius dcm̄ eſt: nihil mouere niſi moueat̄ ꝛ ipm. ſicut g̊ cōpetit alicui rei ꝙ moueat: ſic cōpetit ei ꝙ moueat̄ ꝛ ipſa: ignis itaqȝ qui iter cetera elemēta eſt actiuior reſpectu alioꝝ elemētoꝝ: ṗmo ꝛ ṗncipal'r cōpetit ei agere: ꝛ per ꝯñs mouere tanq̄ magis actiuo: ꝛ magis formali: ꝛ ſi ſimpl'r cōpetit igni ꝙ moueat: ṗncipal'r cōpetit ei ꝙ moueat̄: vl'r ergo reſpectu oīum corpoꝝ mouere ꝛ moueri cōpetit ṗmo ſupceleſtib' corpibus. vnde ſequēdo poſitionē hoꝝ phoꝝ. ſ. ꝙ nihil moueat niſi moueat̄: ꝛ mouere ꝛ ipȝ moueri ñ vl'r reſpcū oiuȝ corpoꝝ: ſed reſpectu elemētoꝝ cōpetit ṗmo igni. Deide cum dicit.

ℭ **Democritus autem dulcius dixit enuncians vtrūqȝ hoꝝ: animaȝ quidem enim ꝛ intellectū idem. Iſtud autem primoꝝ ꝛ indiuiſibiliū corpore eſſe: motiuum autez ꝑpter ſubtilitatē partium ꝛ figuram. Figurarum autem nobiliſſimam que ſpherica dicitur. hoc autem intellectum eſſe ꝛ ignem.** Cō.30.

ℭ Narrat opionē democriti dicēs ꝙ democrit' autē dixit dulcius. i. ꝯuenientius ꝛ rōnabilius q̄ alij enūciās vtrūqȝ hoꝝ. i. enūciās ꝑpter qd eſt vtrūqȝ hoꝝ videlȝ ꝙ aīa cognoſcat ꝛ moueat. ait. n. aīam qdē ꝛ intellectū eſſe idē. i. dicit ꝙ aīa eſt idē qd̄ itellect': ꝛ ꝙ aīe cōpetit itelligere ꝛ cognoſcere. iſtud aūt dicit eſſe quia eſt ṗmoꝝ ꝛ indiuiſibiliū corpoꝝ. i. qꝛ eſt cōpoſita ex indiuiſibilib' corpib' que ſunt ṗma ꝛ ṗncipia. motiuū aūt. i. eſſe qd motiuū dicit aīam ꝑpter ſubtilitatē partiū: ꝛ ꝑpter figurā partiū: ptes g̊ ꝛ athomi q cōponebāt aīaȝ: ꝛ illa idiuiſibilia corpa: ex eo ꝙ erāt ṗma ṗncipia dabāt aīe ꝙ itelligeret: ſed ex eo ꝙ erāt figure rotūde dabāt aīe ꝙ eſſet qd motiuū: ꝛ ꝙ moueret: qꝛ figuraꝝ leuiter. i. facil'r mobiliſſimā dicit eſſe ſphericaȝ: hō aūt figure videlȝ ſpherice dixit eſſe ignē ꝛ intellectū.

Dubitaret forte aliqs quō illa corpa idiuiſibilia ex qb' ponebat democrit' cōponi aīam ex eo ꝙ erāt ṗ ͣ. i. ex eo ꝙ erāt ṗncipia dabāt aīe ꝙ eſſet idē qd̄ itellect': vl' qd̄ idē eſt dabāt ei ꝙ itelligeret: ꝛ ꝙ cognoſceret. ℭ Dōȝ ꝙ cū ex ṗncipijs ſint alia: eo ipo ꝙ ponit̄ aīa cōponi ex ṗncipijs ponit̄ ꝙ hēat ſili̇tudinē cū alijs: ꝛ p ꝯñs ꝙ cognoſcat alia. illa g̊ corpa idiuiſibilia ex qb' cōponebatur aīa ex eo ꝙ erāt ṗma ꝛ ṗncipia. dabāt aīe ꝙ intelligeret ꝛ cognoſceret: ſed eo ꝙ erant figure ſpherice dabant ei qd̄ moueret. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ **Anaxagoras autem videt̄ quidem alterū dicere animam ꝛ intellectum: vt diximus prius: vtit̄ autez vtriuſqȝ ſicut vna natura: verūtamē ponit intellectum principium maxime omniū ſolum: quia dicit ipſum eoꝝ que ſunt ſimplicē eē ꝛ immixtum ꝛ purum: aſſignat autez vtrūqȝ eidem principio ꝛ cognoſcere ꝛ mouere: dicens intellectum omne.** Cō.31.

ℭ Narrat opionē anax. dicēs. anax. aūt vr̄ qdē dicere alteꝝ eē aīaȝ ꝛ itellectū: ſic dixim' ṗus. vtit̄ āt vtriſqȝ ſic vna nā: nā vt p' dicebat̄: anax. vr̄ ſibiipſi cē ꝯrius: qꝛ aliqñ dicebat aīaȝ ꝛ itellȝ eē alteꝝ: aliqñ vō dicebat ꝙ erat eadē nā: ꝛ ꝙ erat idē aīa ꝛ itellect': verūtñ differt hic anaxa. ab alijs: qꝛ ipe ponit itellectū maxīe eē ṗnm oiuȝ ꝛ ipm ſolū intellectuȝ de nūero eoꝝ q̄ ſt̄. i. de nūero entiū dic̄ eē ſimplicē ꝛ imixtuȝ: qꝛ nō eſt corp': ꝛ dixit ipȝ eē puꝝ: qꝛ nō eſt v̄t' in corpe ꝛ addit ꝙ eidē ṗnº. i. eidem itellectui aſſignat ieſſe: vtraqȝ. vȝ. cognoſcere ꝛ mouere dicēs itellectum mouere oē. ꝛ ēt cognoſcere oē. ℭ Notādū aūt ꝙ i determinādo de cognitione itellect' anax. diuerſificabat̄ ab oīb' alijs. nā alij. vt aīa cognoſceret oīa dicebāt ipaȝ cōpoſitā q̄dāmō ex oīb'. nā vt cognoſceret terrā dicebāt ipſam cōpoſitā ex terra ꝛ

vt aquam ex aqua.anax. vo econuerso: vt itellectus cognosceret oia posuit ipm simplicẽ imixtũ purum ⁊ sepatuȝ ab oib⁹: qđ ãt anax. in h bñ dixerit: qꝛ posuit itellectũ sic simplicem: ⁊ sic abstractum. in tertio ostendet. ¶ Notãdum etiã ꝙ corpoꝝ quedaȝ sunt cõposita ex ptib⁹ q̃ntitatiuis vt elemẽta: quedã vo sunt cõposita ex alijs corpib⁹ vt elemẽtata que sunt mixta ⁊ cõposita ex elemẽtis. Rursus virtutum quedã sunt impure vt vtutes organice ⁊ corporales. quedã vo sũt pure vt vtutes abstracte ⁊ imateriales. itellectus ergo simplex est: qꝛ non est cõposit⁹ ex ptib⁹ quãtitatiuis nec est corpus elemẽtare. ⁊ est imixt⁹: qꝛ non est cõpositus ex alijs corporib⁹: nec est corpus elementatũ. tertio est purus: qꝛ non est virtus corporalis ⁊ organica: sȝ imãlis ⁊ abstracta. ¶ Nõndũ aũt ꝙ anax. hec duo videlȝ cogscere ⁊ mouere attribuebat eidẽ pncipio. i. eideȝ intellectui. sed non ppter eandẽ causam. sed vt dr̃ dicebat ꝙ itellectui cõpetit vt cognoscat ⁊ intelligat q̃tũ est de se. i. de sui nã: sed ꝙ moueat ei cõpetit inq̃tũ est alioꝝ pncipiũ ⁊ causa.

Idet aũt thales ex qb⁹ reminiscimur motiuũ: aliq aiam opinari si ideȝ dixit lapidẽ aiaȝ habere: qm̃ ferrũ mouet.

¶ Narrata opione democriti ⁊ Anax. q magis subtilr̃ loq̃bant in pte ista narrat opio quorũdã alioꝝ phi losophoꝝ qui q̃si mediocriter loq̃bant: qꝛ nec loq̃bant ita subtilr̃ vt democrit⁹ ⁊ anax. nec ita grosse vt qdã alij phi de qb⁹ iferius dicet. Diuidit aũt hec pars in ptes q̃tuor ſȝ ꝙ q̃tuor hꝯ opiones recitant: nam pmo recitat opio cuiusdã phi qui vocabat thales. 2° recitat opio dyogenis. 3° eracliti. 4° alcmeonis. 2ª ibi. (Dyogenes aũt). 3ª ibi. (Eraclit⁹ ãt). 4ª ibi. (Silr̃ aũt his). dicit ğ ꝙ videt aũt thales ex qb⁹ reminiscimur. i. ſȝ ea que reminiscimur ex dictis eius opiari aiam esse aliqd motiuũ: ⁊ qꝛ credebat ꝙ mouere eẽt ppriũ aie: credidit ꝙ qcqd moueret esset aiatũ. dixit ğ siqdẽ lapidem magnetẽ vel adamãtẽ hr̃e aiam: qm̃ mouet ferrum. ¶ Notãdum aũt ꝙ ait ex qbus reminiscunt: qꝛ ille phs qui vocabat thales cuius dr̃ esse hec opinio: pmo dr̃ fuisse vnus de septẽ antiqs philosophantib⁹ iter quos septẽ oẽs alij studuerũt circa moralia. hic solus dedit se ad inqsitionem rerũ nãliũ: ⁊ qꝛ sic fuit antiquum factuȝ suũ. ideo hic dr̃ ex qb⁹ hic reminiscimur. ¶ Notãdum etiaȝ ꝙ iste phs noie thales non secutus fuit positionẽ suam: nam vt recitatur in pmo metaphysice ipse posuit qđ pncipiũ omniuȝ erat aqua: tñ non dixit ꝙ aia erat aqua. sed ꝙ erat quedaȝ virtus motiua. ¶ Notãduȝ aũt ꝙ vbi nos hẽmus thales vetus trãslatio habet ythalis. Cõmẽtator autem exponit hanc opinionẽ non de pho illo qui vocabat thales: sed de melisso: verũ qꝛ noua trãslatio appropriat hanc opinioneȝ illi pho qui vocabat thales: ⁊ qꝛ themistius qui fuit grec⁹ h idẽ ait credẽduȝ est sic esse. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ. 32. ¶ Diogenes aũt sicut ⁊ alteri qdã aerẽ: hũc opinans oiuȝ subtilissimũ esse ⁊ principiũ: ⁊ ppter hoc cognoscere ⁊ mouere aiam. ſm ꝙ pricipiũ ex hoc reliq̃ cognoscere: ſm vo ꝙ subtilissimũ est motiuum esse.

¶ Narrat opinionẽ dyogenis dicẽs ꝙ dyogenes qdẽ sicut ⁊ alteri determiabat de aia ppter motuȝ ⁊ cognitionẽ opinans hũc aerẽ esse aiam quem aerẽ dicebat esse oiuȝ subtilissimũ ⁊ pncipiũ alioꝝ. ⁊ ppter h dicebat aiam cognoscere ⁊ mouere. qꝛ ſm qdẽ ꝙ aer est qd pmũ ⁊ pncipiuȝ dicebat aiam reliqua cognoscere. ſȝ vo ꝙ est qd subtilissimuȝ dicebat aiam esse qd motiuũ. ¶ Notãdum aũt opinionẽ dyogenis in hoc consistere ꝙ aia erat aer qui aer erat pncipium oiuȝ. anima ergo existẽs aer habebat similitudinẽ cuȝ omnibus: ⁊ per ɔñs poterat cognoscere oia. aer itaq̧ ex eo ꝙ erat pncipiũ dabat aie ꝙ cognosceret. sed ex eo ꝙ erat quid subtile ⁊ quid mobile dabat anime quod moueret. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eraclitus aũt principiũ esse dicit siqdẽ vaporem ex quo aia constituit: ⁊ incorpalissimũ aũt ⁊ fluens semp. Qđ vo mouet motu cognosci in motu autem esse que sunt: ⁊ ille arbitratus est ⁊ multi.

¶ Ponit opinionẽ eracliti dicens ꝙ eraclitus siqdeȝ dicit pncipiũ oium esse vaporẽ ex quo vapore anima cõstituit: ⁊ huiusmodi vaporẽ dicit esse incorpalissimuȝ ⁊ fluens sp. hũc ergo vaporẽ dicit esse aiam: dicebat aũt ꝙ mouet cognosci moto: in motu aũt sunt oia que sunt. i. oia entia: ⁊ qꝛ ille eraclitus sic arbitratus est: ⁊ multi alij sic arbitrati sũt ꝙ oia eẽnt i motu vt aia cognosceret oia: ⁊ vt haberet silitudinẽ cuȝ oib⁹: posuit ipam esse vaporẽ ⁊ esse qd mobile. ¶ Notandũ aũt eraclitũ posuisse ꝙ entia erãt in tãto fluxu ꝙ nihil ɔtingeret scire: ⁊ ꝙ silr̃ poterãt ɔ̃dictoria verificari. dicebat. n. ꝙ cum dr̃ hoc est tãta est fluxibilitas reruȝ ꝙ statim põt dici hoc non est: ⁊ qꝛ vapor est valde fluxibilis: vt saluaret ɔtinuũ fluxũ in entib⁹ dixit pncipiũ oiuȝ entiũ esse vaporẽ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ cũ antiq phi loq̃bant de pncipijs potissime loq̃bant de pncipio mãli: vñ cũ dicebãt ꝙ pncipiũ oiuȝ erat aqua: itelligebãt ꝙ oia fierẽt ex aqua tanq̃ȝ ex materia: cũ ğ mãle pncipiũ quantũ de se est non habeat contrarietatẽ: sed sit in potentia ad contraria cum in extremis magis reseruet ɔ̃rietas q̃ȝ in medio ponentes mãle pncipiũ oium esse non aliqđ elemẽtũ: sed mediũ iter elemẽta magis accedebãt ad naturaȝ materie: ⁊ qꝛ vapor dicit quid mediũ inter aerem ⁊ aquaȝ: visus est eraclitus ex hoc aliquo modo appropinquare ad nãȝ mãlis pncipij. ¶ Notãdũ etiam ꝙ qꝛ ſm antiquos simile simili cognoscit sic aqua cognoscit aqua: ⁊ terra terra: sic qđ mouet. i. mobile cognoscitur moto: idest mobili: ⁊ quia mobile mobili cognoscitur posuerũt animã esse quid mobile vt possȝ cognoscere omnia entia que sunt in motu: ⁊ que sunt mobilia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Similr̃ aũt his ⁊ alchmeon opinari visus est de aia. dicit. n. ipsam imortalẽ ppter hoc ꝙ assimilat imortalib⁹. hoc aũt iesse ipsi tanq̃ȝ mote semp moueri eniȝ ⁊ diuina oia ɔtinue semp lunam: solẽ: astra: ⁊ celũ totum.

¶ Ponit opionẽ alcmeonis. dicẽs ꝙ alcmeon visus ẽ opiari de aia silr̃ his: qꝛ sicut hi dicti phi opinabant aiam esse qd mobile sic alcmeon opiat⁹ est aiaȝ esse qd mobile: ideo subdit ꝙ dicit alcmeon ipsam aiaȝ esse imortalẽ. ppter h ꝙ assilabat imortalib⁹. i. corporib⁹ supcelestib⁹. hoc autẽ videlȝ assimilari corpib⁹ supcelestib⁹ dixit iesse aie tanq̃ȝ semp imote. naȝ oia diuina. i. oia supcelestia videmus mouere ɔtinue: ⁊ semp: vt lunã: ⁊ solẽ: ⁊ astra: ⁊ totum celum. ¶ Notãdũ ãt ꝙ alcmeon videt dixisse silr̃ alijs ⁊ dissilr̃: silr̃. n. dixit: qꝛ sicut alij attribuebãt aie motũ: sic ⁊ iste voluit motũ attribuere aie. dissilr̃ aũt dixit: qꝛ aliq attribuebant aie motũ: eo ꝙ dicebãt ipsaȝ eẽ ignẽ: aliq vo dicebãt ipaȝ aerẽ: ⁊ sic đ alijs. alcmeon vo dixit aiaȝ eẽ i ɔtiuo motu. qꝛ erat de nã celi qđ ɔtinue mouet. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Magis aũt rudiũ ⁊ aquã qdã enunciauerũt: vt Hyppo. suaderi. n. visi sunt ex genitura: qm̃ oiuȝ humida est: ⁊ nãq̧ arguit sanguinẽ dicentes esse aiaȝ: qm̃ genitura non est sanguis: hanc autem esse primam animam.

¶ Narratis opiniōibus subtilibus et mediocribus narrat opiniones magis rudes. circa qd̄ tria facit: q2 p̄mo narrat opinionē hyppi. 2° opinionē critie. 3° remouet quandā cauillationez circa p̄tacta. 2a ibi (Alij aūt sanguinem) 3a ibi (Omnia aūt elementa) Dicit g̃. Magis aūt rudiuz. i. de numero magis rudium enunciauerunt illi qui dixerūt q̄ anima erat aqua quedā vt hyppus. Nā hyppus et sui seq̄ces visi sunt p̄suadere q̄ anima sit aqua quedā ex genitura. i. ex semine ex quo generant̄ animalia: qm̄ ip̄m semen et ipsa genitura oiuz animaliū est humida: et videt̄ esse nature aquee. nā q̄ ipse hyppus arguit. i. redarguit et rep̄hendit dicētes animā esse sanguinē: qm̄ genitura non est sanguis: s3 est qd humidū. hanc aūt humiditatē et hāc aquaz: cuius nature erat genitura animaliū dicebat animaz primam. i. animā p̄ncipaliter. ¶ Notandū aūt q̄ cuz aīa sit p̄ncipiū aīalium videbat̄ hyppo q̄ anima p̄mo et p̄ncipaliter deberet eē illius nature cui⁹ est ip̄m semē et ip̄a genitura ex q̄ generant̄ aīalia. hoc aūt vt dicebat ē nature humide et nature aque. iō dicit aīam esse aquā.

Dubitaret forte aliqs q̄uo hypp⁹ rudius alijs est locutus. ¶ Dō3 q̄ cū aīa sit forma et actus et endelechia corporis si d3 poni aīa eē aliqd̄ elemētum dignū est q̄ ponat̄ esse elemētū magis formale: et q2 aq̄ est materialioz inter elemēta excepta terra cū nullus p̄hoz posuerit animam esse terrā. hyppus dicens animā esse aquam inter alios rudius enunciauit.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtruz rō hyppi esset bona videlic3 q̄ q2 genitura aīaliuz erat hūida et aquea. iō aīa erat aq̄. ¶ Dō3 q̄ ratio magis erat ad oppositū q̄ ad p̄positū. nā cū alia sit ratio materialis et formalis p̄ncipij sicut ē alia ratio potētie et actus ex quo genitura aīaliū q̄ ē ex aq̄ ex q̄ māliter sunt aīalia est hūida et aquea: aīa p̄ quā sūt formal'r aīalia nec hūida nec aquea d̄r esse. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Alij aūt sanguinē queadmodū Critias ipsuz sentire anime magis p̄priū opinātes. hoc autē inesse p̄pter naturam sanguinis.

¶ Narrat opionē critie dicēs q̄ alij aūt opinati sunt aīaz esse sanguinē queadmodū critias et ei⁹ sequaces opinantes ip3 sentire eē magis p̄priū aīe. h̄ aūt. s. sentire dicebāt inesse aīalib⁹ p̄pter nām sanguinis. iō dixerūt aīam esse sanguinē. ¶ Nōndū aūt q̄ cū partes carētes sanguie cuiusmodi sunt vngues ossa et capilli nō sentiāt credidit critias q̄ sentire inesset aīalib⁹ p̄pter nām sanguis. ¶ Notādū etiā q̄ cū sentire videat̄ p̄prie inesse anime et hoc vt rudibus videbatur insit animalibus p̄pter naturā sanguis. dixit critias aīam esse sanguinē. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Omnia. n. elementa p̄pter terram iudicē acceperunt: hanc. n. nulli protulerunt: nisi si aliquis dixerit animam esse ex omnibus elementis aut omnia.

¶ Remouet quādā cauillationē circa p̄tacta. posset. n. aliquis q̄rere cū p̄hus narrauerit opinionē dicētiū aīaz esse ignē esse aerē et eē aquā: q̄re nō narrauit opionē dicētium aīaz eē terrā. ad qd̄ ipse r̄ndet q̄ nullus p̄hoz opinatus ē terrā p̄ se acceptā esse p̄ncipiū. iō nullus posuit aīaz eē terraz. emp. tn̄ dixit terrā esse p̄ncipiū nō p̄ se acceptā: s3 vna cū oībus alijs elemētis sicut ēt nō dixit aīam eē terrā p̄ se acceptā: s3 dixit eā esse terrā cū oīb⁹ alijs elemētis. h̄ est g̃ qd̄ ait q̄ oīa alia elem̄ta acceperūt iudicē p̄ter terrā. terra aūt nō accepit iudicē. i. nullus p̄hoz iudicauit terrā eē p̄ncipiū. hāc. n. terrā nullus p̄hoz p̄tulit. i. dixit supp. eē animā. nullus. n. p̄hantiū dixit aīaz eē terrā tātū. nisi si aliqs dixerit ipaz aīaz esse ex oīb⁹ elemētis aut alia el'ta oīa.

Dubitaret forte aliqs: q2 videt̄ hoc falsuz q̄ oīa elemēta acceperint iudicē p̄ter terraz. iuenit̄. n. q̄ aliqs iudicauerit terrā eē p̄n^m oīum. nā vt habet̄ 2° meta. s̄m translationem cōmenti. Isid. dixit q̄ terra est p̄mū p̄n^m corpoz. ¶ Dōm q̄ cū d̄r oīa el'ta accepisse iudicē p̄ter terrā: referēdu3 ē. h̄ ad p̄hos: q2 nullus p̄horu3 iudicauit terrā esse oīum p̄n^m. Isidorus aūt q̄ d̄r h̄ iudicasse nō d̄r esse p̄hus: s3 vt recitat cōmētatoz in eodē 2° meta. d̄r fuisse hō famosus in legib⁹. inter p̄hos aūt iuenitur aliqs posuisse terrā p̄n^m eē nō p̄ se sumptā: s3 acceptaz cū oībus alijs elemētis ita q̄ posuit oīa el'ta esse p̄n^a et posuit aīa3 c̄poni ex oīb⁹ el'tis et eē oīa el'ta. et h̄ opionis fuit emp. ¶ Rursus inuenit̄ aliqs posuisse terram eē p̄n^m nō separatim et p̄ se sumptā: s3 sil' cū igne. et h̄ opionis d̄r fuisse p̄menides ponēs ignē et terrā rez p̄n^a: s3 q̄liter hoc v'itatē h3 cū i p̄ phycoz p̄meīdes et mellissus dicant̄ posuisse tantū vnū eē: in de gn̄atōe diffusi⁹ diximus. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Diffiniunt aūt omnes animam tribus vt est dicere motu: sensu: et incorporeo. Cō. 33.

¶ Epilogat circa d̄terminata. circa qd̄ duo facit: q2 p̄mo ait oīa dicta p̄hoz reduci ad tria. 2° reducit oīa talia ad vnū. ibi (Statī post hoz āt vnūq̄dq̄) dicit g̃ q̄ oēs vt ē dicere diffiniunt aīam. i. venati sunt q̄ditatē et diffinitōem aīe trib⁹. i. tripliciter. v3. motu: sensu: et icōporeo. oēs. n. venati sunt naturaz et quiditatē anime: vel p̄ viam motus: vel per viam cognitionis et sensus: vel per viaz simplicitatis et incorporeitatis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hoz aūt vnūquodq̄ reducit̄ ad p̄cipia. vn̄ et in cognoscendo diffinientes ipsaz: aut elemētum: aut ex elementis faciunt dicētes similiter inuicē preter vnū. Dicunt. n. simile cognosci simili: quoniā. n. anima omnia cognoscit: constituunt eam ex omnibus principijs.

¶ Reducit oīa dicta p̄hoz ad vnū. v3. q̄ oēs cōsiderauerūt de aīa p̄ c̄patōez ad p̄n^a. circa qd̄ duo notāda sunt. primū. n. nōndū est q̄ oēs p̄hi c̄siderauerūt de aīa p̄ c̄paratiōnē ad p̄ncipia. ita q̄ posuerūt aīam cōpositaz ex p̄ncipijs oīum vt cognosceret oīa: excepto Anaxag. q̄ posuit itellectū simplicē imālez et separatū ab omnibus vt cognosceret oīa. ¶ 2° nōndū ē q̄ p̄ncipia tripl'r p̄nt c̄siderari. p̄ q̄tuz ad subam. 2° q̄tū ad numez. 3° quātū ad q̄litates iherētes ipsis p̄ncipijs. et s̄m hec oīa p̄hi referebāt aīaz in p̄n^a. nā sicut diuersimode loq̄bant̄ de p̄ncipijs q̄tū ad subaz: quantū ad numez: et quātū ad q̄litates sic et diuersimode loq̄bant̄ de aīa: quatuoz g̃ facit: q2 p̄mo oñdit q̄ p̄hi referebant aīam in p̄n^a quātū ad p̄ncipioz subaz. 2° declarat qd̄ referebāt aīam ad p̄n^a q̄tū ad p̄ncipioz numez. 3° ait q̄ Anax. ab alijs p̄his discordauit. 4° manifestat q̄uo antiq̄ p̄hi referebāt aīaz in p̄ncipia quātū ad p̄ncipioz q̄litates. 2a ibi (Quicūq̄ q̄dē igit̄ vnā aliq̄) 3a ibi (Anax. aūt) 4a ibi. (Quicūq̄ q̄dē c̄rietates) Dicit g̃ q̄ vnūq̄dq̄ dcm̄ hoz p̄hoz reducit̄ ad p̄ncipia. vn̄ et in cognoscēdo faciūt ipsaz aīam vt el'tuz aut ex elemētis et h̄ q̄tū ad elemētoruz subam. dicebāt. n. aīam esse de suba elemētoz. i. p̄ncipioz. et in h̄ erant dicētes sil'r adinuicem p̄ter vnū. i. p̄ter Anax. q̄ discordauit ab alijs. oēs. n. excepto Ana. dn̄t sil'e sil'i cognosci: qm̄. n. aīa cognoscit oīa c̄stituūt eā ex oībus p̄ncipijs: vt h̄eat sil'itudinē cū oīb⁹. ¶ Deide cū dicit.

¶ Quicūq̄ quidem igit̄ vnā aliquā dicunt causam: vt elementū vnū et animā vnū ponūt: vt ignem: aut aerem plura vero dicentes principia: et animam plura dicunt. Cō. 34

¶ Reducit aīam ad p̄ncipia q̄tū ad p̄ncipioz numerum

dicēs q̄ gcūq̄ qdē igiṫ dicūt vnā aliq̄ cām aut vnū elementū. ⁊ aīam ponunt esse illud vnū elemētum: vt dicentes ignē elemētum omniū ponunt aīam esse ignē: aut ponentes aerē dn̄t aīaʒ esse aerē. plura vo dicentes p̄ncipia ⁊ aīam dicunt illa plura p̄ncipia. ⁋ Deinde cū dicit.

⁋ Anaxagoras aūt solū impassibilē dicit itellectum: ⁊ cōe nihil nulli alioꝝ habere. huiusmodi aūt cum sit qūo cognoscit: ⁊ ꝓpter quā causam: neq̄ ille dixit: neq̄ per ea ex his que dicta sunt conspicuum est.

⁋ Ondit q̄ Anaxago. ab alijs discordauit dicēs: q̄ solus aūt Anax. dicit intellectū impassibilē ⁊ nulli alioꝝ entiuʒ nihil hēre cōe: sed hꝰ cum sit. i. cū intellectus nullaʒ hēat cōmunitatē ⁊ similitudinē cum alijs: qūo cognoscet alia? ⁊ pp quā cām poterit hēre cognitionē alioꝝ: neq̄ Anaxa. ille dixit neq̄ ex his que dicta sunt ab eo est hoc cōspicuū .i. manifestū. ⁋ Notandū q̄ lʒ Anaxa. bene dixerit dicēdo intellectum esse impassibilē ⁊ immixtuʒ ⁊ nō habere aliquid cōe cū alijs: diminutꝰ tamē fuit in pōne sua: q̄ nō assignauit rōnem ⁊ cām quomodo itellectus posset itelligere alia cū nō hēret silitudinē cū eis. ⁋ Deide cū dic.

Cō. 35. ⁋ Quicūq̄ aūt ꝯtrarietates faciūt in p̄ricipijs: ⁊ animaʒ ex cōtrarijs cōstituunt. Quicūq̄ aūt alteꝝ ꝯtrarioꝝ: vt calīm: aut frigidū: aut aliqd huiusmodi aliud: aīam silr̄ vnuʒ aliqd hoꝝ ponunt: vn̄ ⁊ noībus cōsequunṫ: q qdē calidū dicentes: q̄ ꝓpter hoc ⁊ viuere noīatuʒ est: qui aūt frigidū ꝓpter respiratōeʒ: ⁊ refrigeratiōeʒ vocari animam. Tradita qdeʒ de anima: ⁊ ꝓpter quas causas dicunt sic: hec sunt.

⁋ Ostēdit qūo antiq pħi referebant aīam in p̄ncipia q̄tū ad p̄ncipioꝝ qualitates ⁊ ꝯrietates dicens q̄ quicūq̄ aūt ꝯrietates faciūt in p̄ncipijs. ⁊ aīaʒ ꝯstituunt ex illis ꝯrijs qualitatibus: quicūq̄ aūt dicunt p̄ncipium esse alteꝝ cōtrarioꝝ vt calīm aut frigidū aut aliqd aliud hꝰ vt tepidū ⁊ aīam silr̄ ponunt vnū aliqd hoꝝ: vt dicunt aīaʒ esse qd calīm vel qd frigiduʒ aut aliqd aliud hꝰ. vn̄ ⁊ nominibus ꝯsequunṫ. ꝯnter. n. nominant animā ab aliqua tali qualitate vt q ponunt p̄ncipiū oīum esse qd calīm nomināt animam a calo: q vero qd frigidū nominant eaʒ a frigido. iō aliq nominabāt animā esse vitā que cōsistit in calido: aliqui vero dicebāt eam esse respirationē ⁊ refrigerationeʒ que cōsistit in frigido. ideo subdit q̄ qui qdē sunt dicētes calīm esse p̄ncipiū oīum: q̄ ꝓpter hoc. i. ꝓpter calīm ⁊ viuere noīatum est supple ipm animatū. supp. tales dicebant aīaʒ eē vitā. qui aūt ponebāt p̄ncipiū esse frigidū volebāt vocari aīam pp respiratōeʒ ⁊ refrigeratōeʒ. Ultimo concludit circa determinata dicens q̄ hec qdeʒ sunt tradita ab antiquis de anima: ⁊ he cause assignate sunt ꝓpter q̄s antiqui sic dicunt: ⁊ sic locuti sunt de ipa.

Cō. 36. Onsiderādum aūt primū qdē de motu. Fortassis aūt nō solū falsuʒ ē substantiā ipsius huiusmodi esse: qualeʒ aiunt dicētes aīam esse qd est seipsuʒ mouens: aut poſſe mouere: sed vnū qddā ⁊ impossibilium inesse ipsi motum.

⁋ Positis antiquoꝝ opionibus in parte ista pħus eas reprobat. Ad cuiꝰ euidētiā sciendū q̄ lʒ pħi tripl'r diffinirēt animā. vʒ. motu sensu: ⁊ icorporeo: p̄ncipaliter tn̄ dupliciter venabanṫ animā. vʒ. motu ⁊ cognitiōe siue sensu. duo ergo facit: q̄ p̄mo reprobat philosophoꝝ opiniones ꝓut venebanṫ animam motu. secūdo reprobat eas ꝓut venebanṫ aīam cognitione vel sensu. 2ª ibi (Tribus autē modis traditis) Circa p̄mū duo facit: q̄ p̄mo adducit rōnes in gnāli q̄ non possit anime inesse motus vt pħi dicebāt. secūdo descēdit ad spāles opiniones pħoꝝ inuestigantiū aīaʒ per motū ibi. (qdā aūt ⁊ mouere) circa p̄mū duo facit: q̄ p̄mo ꝯtinuat se ad dicēda. secūdo exequiṫ de intento ibi. (Cō qdē igiṫ) dicit ḡ q̄ ꝯsiderandū aūt p̄mū qdeʒ est de motu. nā fortassis nō solū falsuʒ est subam ipsiꝰ aīe esse sic mobilē ⁊ eē talē qualē aiunt pħi dicentes animaʒ esse q̄ est mouens se ipsam: aut q̄ possibile est se mouere: sed inesse ipsi aīe motum est vnū qddam de numero impossibiliū. Non. n. solū inconueniēs est aīam esse sic mobilez vt ponebāt pħi: sed fortassis est impossibile q̄ aliquo modo insit ei motus: q̄ nullo modo videṫ posse eē mobilis. ⁋ Nōnduʒ aūt q̄ dicit fortasse: q̄ lʒ aīa nullo mō sit mobilis ꝑ se: tn̄ ē mobilis ꝑ accn̄s. ⁋ Deide cū dicit.

⁋ Cō quidem igitur non necesse sit mouens ⁊ ipsum moueri dictum est prius.

⁋ Exeqṫ de intēto ondēs aīam nō esse sic mobilē vt ponebāt antiq. circa qd duo facit: q̄ primo remittit nos ad rationes factas in libro phycoꝝ. secūdo ꝑter rōnes illas adducit alias rationes nouas: q̄ nō sit possibile animam sic moueri vt confitebanṫ antiq ibi. (Dupliciter aūt moueṫ omne) dicit ḡ q̄ quidē igiṫ non necesse sit mouēs ⁊ ipsum moueri dcm̄ est p̄us in physicis. nā in 3° physicoꝝ ostēsuʒ est q̄ motus non est in mouente sed in moto. Et q̄ non omne mouēs moueṫ in 8° physicoꝝ est declaratū. vbi ꝓbaṫ q̄ est deuenire ad aliqd mouens oīno imobile: cum ḡ antiq ponerēt q̄ aīa seipsaʒ moueret: eo q̄ nihil moueret nisi moueret ⁊ ipm. pʒ hoc falsuʒ esse ꝑ ea que sunt in physicis declarata. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Dupl'r. n. moueṫ omne: aut. n. s̄m alterū aut s̄m seipsum: s̄m aūt alteꝝ dicimus q̄cunq̄ mouenṫ ex eē in eo qd moueṫ: vt naute: nō. n. silr̄ mouenṫ naui: hec q̄dem. n. s̄m seipsam mouetur. illi aūt ex esse in eo qd moueṫ. Manifestū aūt in partibus est: ꝓprius quidē. n. motus pedum ambulatio. hoc aūt ⁊ hominum est: non inest autem nautis tunc. Cō. 37

Cō. 38 ⁋ Dupl'r aūt vtiq̄ dicto moueri nūc intendimus de aīa si ꝑ seipsam moueṫ ⁊ participat motu.

⁋ Adducit nouas rōnes contra positiōes antiquoꝝ. circa qd duo facit: q̄ p̄mo ne laboret in equiuoco distiguit motum in per se ⁊ ꝑ accidens. secūdo adducit rōnes ostendētes aīam nō esse ꝑ se mobilē vt ponebāt antiq ibi (Quattuor aūt). dicit ḡ q̄ dupliciter moueṫ omne. aut s̄m alterum. i. ꝑ accidēs. aut s̄m seipsum. i. ꝑ se. s̄m alteꝝ auteʒ dicimus mouere quicquid moueṫ ex eē. i. ex eo q̄ est in eo qd moueṫ per se vt naute mouenṫ per accidēs: q̄ sunt in naui: que moueṫ per se: nō. n. silr̄ mouenṫ supp. naute ⁊ nauis. nā hec qdē. n. i. nauis moueṫ s̄m seipsam. i. per se. Illi aūt. i. naute mouenṫ ex esse. i. ex eo q̄ sunt in eo qd mouetur. i. in naui q̄ moueṫ per se. manifestuʒ est aūt hoc in ptibus. nā ꝓprius quidē motus pede est ambulatio. hoc aūt. i. ambulatio est ⁊ hominū. nā quando homines mouenṫ per se: tūc ambulant ⁊ mouenṫ ꝑ motū peduʒ: ⁊ subdit q̄ nō inest aūt tunc nautis supple ambulatio. naute ergo: q̄ tūc cuʒ sunt in naui nō ambulant nec mouenṫ ex eo q̄ nō moueanṫ eoꝝ partes. i. pedes eoꝝ non dicunṫ moueri per se: sed ꝑ accidēs. addit aūt q̄ dupliciter vtiq̄ dicto moueri non intendimus de motu per accidens: sed nūc intēdimus de anima si per se ipsam mouetur ⁊ si participat mo-

tu per se. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quatuor aũt motus cũ sit loci mutatiõis: alteratiõis: augmẽti: ⁊ decremẽti aut ẜm vnum hoꝝ mouebitur aut ẜm plures aut oẽs. Si vero mouenť nõ ẜm accñs natura inerit motus ipsi: si aũt hoc ⁊ locus. oẽs. n. dicti motus in lo
Cõ.39 co sunt. ¶ Si aũt est suba aie mouere seipsaꝫ: ⁊ nõ scd̃m accñs moueri ipsi inerit: sicut albo ⁊ tricubito. moueť. n. ⁊ hec scd̃m accidẽs: cui eniꝫ hec insunt mouetur illud corpus. vñ non est locus ipsorum: anime autem erit siquideꝫ natura motu participat.

¶ Adducit rõnes quãplures ostẽdens ꝙ anima non moueť per se vt opinabanť antiqui. circa qđ sex facit ẜm ꝙ sex rõnes adducit. 2ª ibi (Amplius autẽ ⁊ si natura) 3ª ibi (Amplius aũt siquidẽ) 4ª ibi (Quoniã aũt videť) 5ª ibi (Motũ aũt) 6ª ibi (At võ ⁊ si mouet.) Dicit ġ ꝙ cuꝫ sint quattuor motus. vꝫ. motus loci. mutationis mot⁹ alterationis augmẽti ⁊ decremẽti. Si moueť anima aut mouetur ẜm vnuꝫ hoꝝ motuũ aut ẜm plures aut ẜm omnes: ⁊ addit ꝙ si moueť anima nõ ẜm accidẽs inerit ipsi anime motus natura. i. nãliter ⁊ per se. si autẽ hoc. i. si motus iest anime ⁊ nãliter ⁊ ꝑ se: ⁊ loc⁹ supp̃. competit ipsi aie: qđ est incõueniens. iõ sequiť ꝙ omnes dicti motus sunt in loco. si ġ est suba. i. subalis diffinitio anime mouere se ipsam ꝑ se: inerit moueri ipsi aĩe: ⁊ nõ inerit ei ẜm accñs: sicut iest albo ⁊ tricubito. mouentur. n. ⁊ hec: sed ẜꝫ accidẽs. nã corpus illud cui insunt ista moueť ꝑ se. vñ nõ est locus per se ipsoꝝ: anime auteꝫ erit locus: siquidẽ participat motu natura. i. nãliter ⁊ ꝑ se. q. d. ꝙ albo ⁊ tricubito nõ erit loc⁹ ꝑ se: qz hec non moueňť ꝑ se: sed ꝑ accñs. anima aũt erit per se locabilis: qz poniť ꝑ se mobilis. ¶ Nõndũ aũt ꝙ accipiendo large motũ vt includit mutationẽ: sic dicunť esse sex spẽs motus. s. generatio corruptio loci mutatio alteratio augmẽtum ⁊ diminutio. veꝝ qz generatio ⁊ corruptio nõ sunt motus: sed sunt mutatiões ⁊ sunt termini motus: ideo spẽs motus sunt ille q̃ttuor q̃ tanguňť in lr̃a.

Dubitaret forte aliqs: qz videť falsum eẽ qđ in littera diciť: ꝙ. vꝫ. oẽs dicti motus sint in loco. nã cũ nõ ꝑ omnes illos motus acquirať locus: nõ videť ꝙ omnes illi motus sint in loco. ꝑ loci eniꝫ mutationẽ acqriť loc⁹. ꝑ augmẽtũ ⁊ diminutõeꝫ mutatur locus: sed ꝑ alteratõeꝫ nõ oꝫ mutari locũ. nõ ġ alteratio est in loco. ¶ Dõꝫ ꝙ hoc tripliciter põt solui ⁊ quocunqꝫ modo soluať videť sufficere ad ꝓpositũ. ṗmo sic vt referať hoc ad ipsa mobilia. ẜm hoc ġ oẽs dicti motus sũt in loco: qz quicqd moueť per se quocũqꝫ illoꝝ motuũ est quid mobile ⁊ locabile. si ġ anime cõpetit ꝑ se aliqs illorũ motuũ: anima erit qd locabile ⁊ ꝯpeteret ei ꝑ se locus: qđ est incõueniẽs. secũdo mõ hoc põt solui si referať hoc ad ip̃m modũ mouẽdi. Nã si dicať ꝙ alteratio nõ est in loco cũ alteratio reqrat approximatõeꝫ alterãtis ad alteratũ. ⁊ hoc nõ possit fieri sine loco: qđ est ꝑ se alterabile est ꝑ se locabile. ⁊ tũc idẽ qđ ṗus. erit ergo anima ꝑ se locabilis si ꝑ se sit aliquo modo mobilis. 3º mõ hoc põt solui si referatur hoc ad ipsos motus. nã motus localis est mot⁹ ṗmus. sicut ġ valet. cuicũqꝫ inest sensus iest ei tactus: eo ꝙ tact⁹ sit sensus ṗmus. sic valet. cuicũqꝫ inest motus ei iest mot⁹ localis: eo ꝙ hꝰ mot⁹ sit motus ṗmus. oẽs ġ isti mot⁹ sunt in loco: qz oẽs ṗsupponunt motũ localẽ qui de necessitate reqrit locũ. nõ. n. plus vult pħs ꝑ hec verba ꝙ omnes isti motus sunt in loco. nisi ꝙ qcqd ꝑ se moueť aliquo istoruꝫ motuũ illud est qd locabile. anima ġ qualitercũqꝫ sit ꝑ se mobilis: erit ꝑ se locabilis: qđ est incõueniẽs.

Alterius forte dubitaret aliqs. quare sit inconueniẽs aĩam esse ꝑ se locabileꝫ. ¶ Dõm ꝙ de aĩa humana est spãlis ratio quare nõ sit ꝑ se locabilis. i. q̃re nõ occupat locũ: qz cũ nõ sit quanta nec sit extẽsa extensione corporis: locũ occupare nõ põt. possumus tñ vnã rõnem cõem adducere de omni anima. nam qcqd non hꝫ ꝑ se esse nõ hꝫ ꝑ se moueri: nec ꝑ se competit ei loc⁹. cuꝫ ġ oĩs aĩa sit q̃dã forma: ⁊ nulla forma habeat ꝑ se esse: nulli aĩe põt cõpetere ꝑ se locus.

Alterius forte dubitaret aliqs qũo tricubituꝫ ⁊ albuꝫ sunt in loco ꝑ accidens. ¶ Dõm ꝙ nõ aliud significat album q̃ꝫ albedo. albũ itaqꝫ significat q̃litatẽ: cum ⁊ albedo qualitatem significet. sic ⁊ tricubitũ significat quantitatẽ. cũ ġ qualitas ⁊ quãtitas nõ hẽant esse ꝑ se: nõ moueňť ꝑ se: nec sunt in loco ꝑ se. corpus igiť cui insunt ista moueť ꝑ se ⁊ est in loco ꝑ se. hoc aũt nõ hñt ista ꝑ se sed ꝑ accñs. ¶ Deĩde cum dicit.

¶ Amplius aũt ⁊ si natura moueť ⁊ violentia Cõ.40
moueť: ⁊ si violentia: ⁊ natura: eodem aũt mõ se hꝫ ⁊ de quiete. in qđ. n. moueť natura: ⁊ in hoc qescit natura: in qđ aũt quiescit in hoc violentia. quales aũt violẽti motus anime erunt ⁊ qetes: neqꝫ fingere volẽtib⁹ facile ẽ reddere.

¶ Adducit secundã rõnem dicens ꝙ amplius aũt si aliqd moueť natura moueť ⁊ violẽtia. ⁊ ecõuerso si moueť aliquid violẽtia moueť ⁊ ꝑ nãm. eodeꝫ aũt modo se hꝫ ⁊ de qete: qz qđ quiescit natura: potest qescere violẽtia. ⁊ econuerso: qz illud in quo aliqd moueť natura: ⁊ qescit in hoc natura. In quo aũt moueť violẽtia qescit in hoc violẽtia. quare si cõpetit anime motus natura cõpetit ei mot⁹ violẽtus: sed reddere. i. ostendere quales sunt motus aĩe violenti: ⁊ quales sunt qetes violẽte: neqꝫ volẽtibus fingere est facile. nõ solũ. n. vbi hoc possemus dicere ẜm veritatẽ: sed ẽt ꝑ figmẽtũ velle assignare talia eẽt difficile. ¶ Notandũ aũt ẜm Temistiuꝫ. ꝙ corpus põt moueri violẽter: nõ aũt anima: nisi forte dicať animã moueri violẽter. i. ꝑ accñs. inquantũ moto corpore violẽter: ⁊ ꝑ accñs moueť ⁊ anima: sed ꝓprius motus aĩe est ꝑ desideriũ ⁊ appetitũ ẜm quẽ modũ nõ põt intelligi ꝙ mouebať violẽter.

Dubitaret forte aliquis: qz nõ vr̃ veꝝ ꝙ quicqd moueť natura moueať violẽtia. nam celũ moueť nãliter: nõ tñ põt moueri violenter. ¶ Dõm ꝙ ẜm quosdaꝫ hec ratio in se cõsiderata est falsa: tñ vt est ad ꝓpositũ est vera. nam antiq pħi vt dicũt: ponebãt animã de natura elemẽtoꝝ nec ponebant aliquod corp⁹ motuꝫ nisi elemẽtatũ: vel qđ esset de natura elemẽti ⁊ de tali corpore veꝝ est ꝙ quicqd moueť natura moueť ⁊ violẽtia. ⁊ ecõuerso: sꝫ hoc videť falsuꝫ: ꝙ oẽs antiqui opinati sint sic. nã alcmeon vt supra dicebať posuit aĩam de natura corporis celestis: nõ ġ omne corpus posuerunt antiq eẽ de natura elemẽti: nec qlibꝫ antiquoꝝ posuit animam de natura elemẽti. Propter hoc dõm ẽ aliter. Sciẽduꝫ ġ aliquẽ motũ hr̃e qetẽ oppositã ⁊ hoc mõ moueňť hec oĩa inferiora tam aĩata q̃ꝫ inaĩata. ⁊ si dubium est de aliqbus inferiorib⁹ ꝙ aliquãdo moueanť: ⁊ aliquãdo qescãt forte dubiũ est de tota terra vel de partib⁹ existẽtibus circa centrũ terre: vtrũ eis possit accidere motus. oĩa tñ aĩalia vel motu ꝓgressiuo: vel motu dilatationis ⁊ constrictõis aliquãdo mouẽtur aliqñ qescunt. cũ ġ aliq pħi loquentes de aĩa vtpl'm nõ loquerẽtur nisi de aĩa aĩaliũ: cũ mot⁹ factus a tali aĩa hẽat qetẽ oppositaꝫ. hec ratio vt est. ꝯ antiquos: est oĩno vera: qz qcqd moueť motu hñte quietẽ oppositã põt moueri nãliter ⁊ violenter. ꝙ aũt ratio Aristo.

ſit intelligẽda de motu habẽte quietẽ oppoſitã ex ſerie litere põt manifeſtũ eſſe. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Amplius aũt ſiquidez ſurſuz mouebiť ignis erit: ſi vero deorſuz terra: hoꝝ.n. corporũ motus hi. eadẽ aũt ratio ⁊ de medijs.

¶ Ponit rõnem tertiam dicẽs: ꝙ ſiquidẽ aliqd mouebiť ſurſuz erit ignis. ſi vo deorſuz erit terra. naz hoꝝ corpoꝝ ſunt hi motus. vz. terre ſurſum: ignis deorſuz. eadẽ aũt ratio eſt ⁊ de alijs elemẽtis: qꝛ quodlibz elemẽtoꝝ tẽdit ad aliquẽ determinatũ locum. tunc aũt formeť ſic rõ. qõlibz elemẽtoꝝ tẽdit ad aliquẽ determinatũ locũ: ſed motꝰ factus ab aĩa nõ eſt ad aliquẽ determinatũ locuz: ſed eſt ad oẽm dĩ̃ntiã poſitiõis. ğ motus factus ab aĩa nõ eſt ꝑ nãm alicuius elemẽti. ⁊ ꝑ ꝯñs aĩa nõ eſt elementũ nec ex elĩtis vt ꝯcedebãt antiq. ¶ Nõndũ aũt ꝙ aĩ competit duplex motus. vnꝰ ꝑpter grauitatẽ: ⁊ hic eſt deorſuz tantũ: ⁊ eſt ꝑ nãm elĩti dñantis in corpore aĩalis. alius eſt ad oẽz dĩ̃ntiã poſitõis: ⁊ hic motus eſt ab aĩa factus ꝑ appetitũ. ¶ Notandũ ẽt ꝙ ſemꝑ in quolibz mixto dñatur aliqõ elemẽtũ vt ꝓbat cõmẽtator in ꝑmo celi ⁊ mũdi. ⁊ ſm dñium illius elemẽti moueť mixtũ. qcqd ğ moueť ſurſuz vel eſt ignis vel dominať ibi ignis. Et qcqd moueť deorſum vel ẽ terra vel dñať ibi terra. ⁊ ſic de alijs elemẽtis. ſi ğ aĩa eẽt elemẽtum vel ex elemẽtis: vt ponebãt antiq: motꝰ factus ab ipſa eẽt ad vnã dĩ̃ntiaz poſitõis tãtũ: qõ videmus falſuz eſſe. ¶ Nõndũ aũt ꝙ hec rõ poſſet aliter ĩduci vt ꝯcluderet ꝙ ſi aĩa moueret ſurſuz vel deorſuz vel moueret ꝑ ſe ad aliq̃z dĩ̃ntiã poſitõis: vt ponebãt aliq antiqui: tunc nõ eſſet forma: ſed eſſet ignis vel terra vel aliquod huiuſmodi corpus: qõ eſt inconueniẽs. ¶ Deinde cuz dicit.

Cõ. 41. ¶ Qm̃ aũt videť mouere corpus ratiõabile eſt his mouere motibꝰ qbus ⁊ ipſa moueť. ſi aũt hoc ⁊ cõuertentibus dicere veꝝ ꝙ ſcd̃m ꝙ corpus moueť hoc ⁊ ipſa. corpꝰ aũt moueť ſecunduz loci mutationẽ. quare ⁊ aĩa mutabiť ſecũdũ corpus aut tota: aut ſcd̃m partes tranſlata. Si aũt hoc ꝯtingit ⁊ exeũte iteꝝ ĩgredi: ad hoc autem ſequitur reſurgere mortua animaliũ.

¶ Ponit quartã rõnez dicẽs: ꝙ aũt aĩa videť mouere corpus rõnabile eſt mouere corpꝰ his motibus qbꝰ moueť ⁊ ipſa aĩa. ſi aũt hoc ⁊ cõuertẽtibꝰ. i. ecõuerſo eſt veꝝ dicere. vz. ꝙ ſm ꝙ moueť hoc corpꝰ moueť ⁊ ipſa aĩa. corpꝰ aũt moueť ſm loci mutationez. quare ⁊ anima mutabiť ſm ꝙ mutať corpus. mouebiť ğ aĩa trãſlata aut tota aut ſm partes: ſed ſi aĩa ſm ſe totã põt mutare locũ ſm ſe totam põt mutare corpꝰ. ſi aũt veꝝ eſt hoc ꝯtingit aĩam exeũtẽ corpus iterũ ingredi corpꝰ. ⁊ ad hoc ſeqť mortua corpora vel aĩalia reſurgere. ¶ Nõndũ aũt ꝙ corpus aĩatũ aliqñ mutat locũ ſm ſe totũ vt eſt cũ totaliter deſerit locuz primũ. aliqñ vo mutat locũ ſm partẽ vt cũ nõ totaliter deſerit locũ ꝑmuz. q̃re ſi aĩa mouet corpus: qꝛ moueť ⁊ ipſa. ⁊ ſi eodẽ mõ ſicut moueť ⁊ corpꝰ moueť ⁊ ipſa: cũ corpꝰ aliquãdo tranſferať ſm ſe totũ: aliquando ſm partes: oportebit dicere ꝙ aĩa aliqñ trãſferať ſm ſe totam: aliqñ ſm partes. hꝯ. n. illationes. lz nõ ſequanť ſimpliciter: ſequuntur tamẽ ſuppoſitis poſitõibus antiquoꝝ.

Dubitat aũt hic Porphyriꝰ vt Themi. recitat: qꝛ ñ vĩ veꝝ eẽ qõ phs ait. vz. ꝙ qñ aliqd mouet aliõ: qꝛ moueť ⁊ ipz: ꝙ eodẽ mõ moueať mouens q̃ moueť mobile: qꝛ ſol mouet vapores ⁊ trahit eos motu recto: ipe tñ ſol ñ moueť motu recto: ſz circlãri. ſilr ẽt hoies trahũt nauẽ ipſi tñ hoies nõ trahunť. Ad h̃ ſoluit Themi. ꝙ ſi aĩa mouet corpꝰ: qꝛ moueť ⁊ ipa: digna ẽ ꝙ moueať eiſdẽ motibus qbus moueť ⁊ corpus: qꝛ ſi corpus mutat locũ ⁊ aĩa mutabit locũ. nõ eſt ğ intẽtio Ariſt. ꝙ mouẽs ⁊ motũ moueanť eodẽ motu nũero: vel eodez motu ſpẽ. vt ꝙ homĩes trahẽtes trahanť ⁊ ipſi: ſz ꝑ tãto moueť eodẽ motu nauis tracta ⁊ hoĩes trahẽtes: qꝛ ſi nauis tracta mutat locũ ⁊ hoĩes trahẽtes mutabũt locũ. ğ ſi corpus aĩatuz mutabit locũ ⁊ aĩa mutabit locũ: tñ qꝛ nũc hoc videť ſufficere. dicamus vba Ariſ. intelligẽda eſſe de motu ĩmediate facto. ſol. n. nõ mouet vapores ĩmediate ſm motũ localẽ: ſed ꝑ ꝑus vapores alterat ⁊ eis ĩcorporat calorẽ quẽdã ꝑ quẽ calorẽ incorporatũ vapores trahũtur ſurſuz: ſz ſi aliqd moueat aliud localiter. ⁊ hoc ĩmediate ⁊ nõ moueat illud niſi moueatur ⁊ ipſum: opz ꝙ ſimili motu moueať vtrũqz: ⁊ ſi nõ ſimili ꝑ omnẽ modũ: tñ quantũ ad hoc mouebunť motu ſimili: ꝙ ſi vnũ mutat locũ mutabit ⁊ aliud. de motu ğ locali ĩmediate facto verũ eſt qõ dĩ. quare ſm poſitõez antiquoꝝ anima mutabit locum ⁊ ibit a corpore in corpꝰ. qõ eſt incõueniẽs.

Alterius forte dubitaret aliqs: qꝛ ẽt in ꝓpoſito vĩ eſſe falſum qõ dĩ. nã aĩa moueť ꝑus ſm ꝯſideriũ ⁊ appetitũ: ⁊ ipa ſic mota mouet corpꝰ localiter. ergo veꝝ eſt ꝙ aĩa nõ mouet corpus niſi moueať ⁊ ipſa: ⁊ tamẽ falſuz eſt ꝙ eodẽ mõ moueať ipa quo moueť ⁊ corpus: qꝛ ipa moueť ꝑ deſideriũ ⁊ appetitũ: corpꝰ vo moueť ſm locũ. ¶ Dõz ꝙ iſta dubitatio ꝯtingit: vt inuit themiꝰ ex eo ꝙ aliq neſciunt diſtiguere inter opatõez ⁊ motum. nã opatio ẽ actus ꝑfecti. motus aũt eſt actꝰ iperfecti. velle ğ ⁊ deſiderare ⁊ ĩtelligere ⁊ imagiari ⁊ cetera talia ꝑ q̃ aĩa põt mouere corpꝰ nõ ꝓprie dicũt motũ: ſed opatõem. ſz ſi aĩa moueret ꝓprie vt ponebãt antiq mõ quo dcm̃ ẽ: ſimili motu moueret ipſa quo moueret ⁊ corpꝰ.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ ſi aĩa mutaret locũ ꝯtingeret reſurrectio mortuorum. ¶ Dõm ꝙ ſi aĩa mutaret locũ poſſet mutare corpus ⁊ ſi mutaret corpꝰ illud corpꝰ a quo exiret deſineret viuere ⁊ ĩcipet mori. illud aũt corpꝰ qõ intraret: ſi eẽt inaĩatũ ꝑ introitũ aĩe incipet eẽ aĩatum ⁊ incipet viuere. hoc ğ modo poſſet cõtingere reſurrectio mortuoꝝ: qꝛ aĩe exeũtes ꝓpria corpora poſſent intrare corpora mortua. ⁊ ꝑ ꝯñs poſſent illa facere reſurgere. ¶ Aduertẽdũ tñ hoc eẽ attẽdẽdum ſm themiſtiũ ꝙ aliq poſuerunt aĩaz in corpore q̃ſi aquã in vaſe. aliq vo ſupaddiderũt aliq̃z ꝓportiõez inter corpus ⁊ aĩam: quare ſi non reqriť ibi ꝓportio: ſed ſufficit aĩam eẽ in corpore quocũqz mõ ad hoc ꝙ corpus illud viuat ⁊ ſit aĩatuz: ſi anima exiẽs a corpore ꝓprio ĩtraret corpus mortuũ: cõtingeret reſurrectio mortuoꝝ: ſz ſi reqriť ꝓportio inter corpus ⁊ animam: ſi exiẽs anima a corpore ꝓprio intraret corpus mortuum: non opz ꝙ illud corpus mortuũ reſurgeret ⁊ inciperet viuere: quia nõ eſſet ibi ꝓportio ĩter corpus ⁊ aĩam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Motũ aũt ſecundũ accñs ſi ab altero moueatur. depelleť. n. vtiqz violẽtia aĩal: nõ oz aũt. n. a ſeipo moueri ineſt in ſuba hoc ab alio moueri niſi ſecundũ accñs: ſicut neqz qdẽ igiť ſecundũ ſe bonũ: aut ꝑꝑ ſeipz: hoc qdẽ ꝑꝑ aliud eẽ. hoc ãt alteriꝰ cauſa. ¶ Anima aũt maxie dicet aliqs vtiqz a ſẽſibilibꝰ moueri ſiqdẽ moueť. — Com. 42. / Cõ. 43

¶ Ponit qntã rõnẽ dicẽs: ꝙ motũ aũt eſt aliqd ſz accñs ſi moueať ab altero. videmus. n. ꝙ violẽtia vtiqz depelliť aĩal. ⁊ tũc nõ moueť ex ſe: ſz nõ oz cui cõpetit moueri a ſeipo in ſuba. i. eẽntialiter hec moueri ab alio niſi moueatur ſm accñs: ĩmo illud qõ moueť a ſeipſo nullo mõ moueť ab alio ſicut neqz qdẽ qõ appetiť ſm ſe bonuz aut ꝑꝑ eẽt bonũ ꝑꝑ ſe: ſz eẽt bonũ alteriꝰ cã. ſi ğ aĩa moueť a ſe nõ

seipz B gdē est pp aliud:qz si eēt appellare pp aliud iā nō eēt bonū pp se:sz eēt bonū alteri⁹cā. si ğ aīa mouet a se nō mouet ab alio:sed mouet ab alio:qz mouet a sensibilib⁹. iō seqt q si gdē mouet aīa maxime vtiqz dicet āliqs aīaz moueri a sensibilib⁹. qre cū aīa moueat ab alio vt a sensibilib⁹ nō ppē mouebit a se vt dicebāt ātiq. ¶ Dubitat āt B Themi⁹ pp vba platōis dicētis q aīa nō mo a sensibilib⁹:sz sēsibilia occurrūt motib⁹aīe. nā aīa ꝭz dcā sua cognoscit res p ptactū ex eo q applicat se reb⁹: nō ğ ꝭz B sensibilia mouēt aīaz:sz occurrūt aīe ex eo q applicat se eis:sz hec positio. vt pbat i z°. z 3°. h⁹ ē fl'a:qz aīa cogscit res nō ex eo q applicat se reb⁹:sz qz res iprimūt spēs suas i aīa q̄s imprimēdo aliq mō mouēt aīam. ¶ Deide cū dicit.

¶ At vo z si mouet ipsa seipaz: z ipsa mouebit vtiqz q̄re qm̄ oīs mot⁹ ex distātia est ei⁹ qđ mouet scđm q mouet z aīa vtiqz distabit a suba ipsi⁹ scđm seipsaz:nisi scđm accn̄s se moueat. sed est motus ipsius substantie.

¶ Ponit vltimaz rōnem. d. q si ipsa aīam seipsam mouet sup. suba l'r z ipsa vtiqz mouebit sup. a sua suba. quare qm̄ oīs mot⁹ fit a distantia ei⁹ qđ mouet ab eo ꝭm qđ mouet aīa:tunc exibit vel distabit vtiqz a suba sui ipsi⁹. si mouet ꝭz seipaz nisi se moueat ꝭz accn̄s:sz ꝭz ātiqs mot⁹ est ipsi⁹ sube aīe p se. ¶ Nōn⁹ aūt viz rōnis h⁹in B psistere: qz cū mot⁹ sit distātia ei⁹ qđ mouet ꝭz qđ mouet: sic qđ mouet localiter distat a loco i q erat z mutat illū locū vl' ꝭz se totuz vel ꝭm ptes. sic si aīa mouet ꝭm subaz distabit a suba sua. z pdet subaz suā: vl' ğ tota aīa vl' saltē ptes ei⁹ desinēt (eē z amittēt suā subaz z nāz:qđ ē icōueiēs.

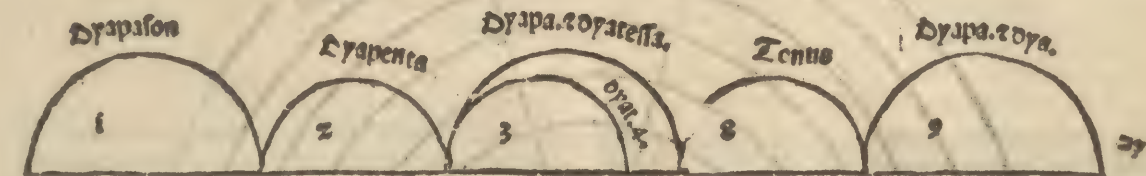
Com. 44. Uidā āt z mouere aīaz dicūt corp⁹ in quo est: sic ipa mouet: vt Demo. silr dicēs Philippo comediaz Didascalo. ait. n. dedalū fecisse mobilē ligneā venerē ifundēs argētū fusile. Silr aūt z demo. dic motas. n. ingt idisibiles spheras: pp id q apte nate sīt nnsqz mācre pherēqz z mouere cōp⁹ oē.

¶ Postqz phs adduxit rōnes gnales p venātes aīaz p viā mot⁹ in pte ista vt dicebat descēdit ad spāles opiones antiquoz. circa qđ qnqz facit:qz p descēdit ad opionē democriti. z° ad opionē platōis. 3° ad opionē empe. 4° pōit qdā opionē q dr. tūc fuisse platōis. 5° descēdit ad opionē xenocratis. z^a ibi (Eodē āt mō) 3^a ibi (Alia āt opio qdā) 4^a ibi (Rōnabili⁹ āt) 5^a ibi (Mltū āt ex his q dcā sūt) circa p^m duo fac:qz p adducit opionez democriti. z° eā iprobat ibi. (Nos āt iterrogabimus) dic ğ q qdā dicūt aīaz mouere cōp⁹ sic mo z ipa. vt demo. silr dicēs philippo didascalo. i. magro comediaz. iste. n. philipp⁹ ait dedalū fecisse ligneā mineruā. i. statuā illi⁹ dee mobilē effūdēs argētū fusile. i. argētū viuū. mouebat ğ illa statua pp motū argēti viui: silr āt z demo. dic. ingt. n. idisibiles spas ex qb⁹ cpōit aīa eē mot⁹ pp id qđ apte nate sīt nūqz māere. i. nūqz qescere. illas vo sic motas dic phere z mouet cōp⁹ oē. i. corp⁹ totū. ¶ Nōn^m āt statuā mineruę sic fuisse ordinatā q qn̄ aliq accedebāt ad ipaz ābulabāt sup qsdā tabulas: subter q̄s erat argētū viuū. illis ğ sic ābulātib⁹ pmebāt argētū viuū:qđ ptinuabat vsqz ad statuā:q ꝑpresso agitabat statuā z faciebat ipam moueri. qre sic argētū viuū mouebat statuā:sic ꝭz democritū athomi ex qbus cōponebat aīa moti mouebāt corpus. ¶ Deinde cum dicit.

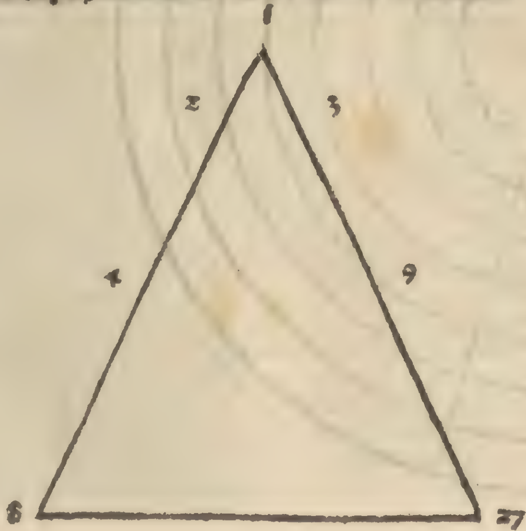
¶ Nos aūt iterrogabim⁹ si z qescere facit hoc idē. qūo āt faciat difficile: aut ipole dicere.

¶ Disputat p opionē demo. circa qđ duo facit ꝭm q duas rōnes adduc p ipz. z^a ibi (Dino āt) dic ğ q nos iterrogabimus dmocritū. si B idē. i. si hec eadē corpa idisibilia q sīt cā mot⁹. si hec eadē cā fac qescere aīaz. qūo āt faciet eā qesce-

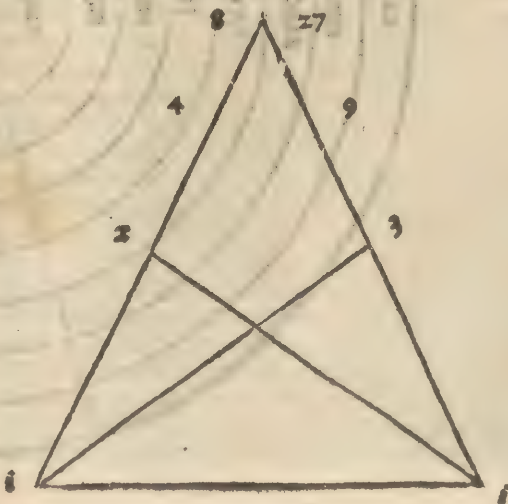
¶ Prima figura per quā ostendit qūo in numeris ex quibus cōponit anima est aspectus rectus z cōsonantia.

¶ Scđa figura p quā ostēdit q in nūeris ex qbus cōponit aīa est duplex coordīatio z est ibi idētitas z diuersitas.

¶ Tertia figura p quā ostēdit q in numeris sit qdā reflexio z qdā puersio z quedā quodāmodo circulatio.

re ē difficile aut īpoſſe aſſignare. ¶ Nōdū aūt ꝙ cū aīal aliquā moueat̄ aliquā q̄eſcat oportuit aſſignare nō ſolū cāz mot⁹: ſed ēt cām q̄etis: qꝺ nō potuit facere democrit⁹ per athomos cū pōeret eos ſemꝑ motos. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Omnino aūt nō ſic videt̄ aīa mouere aīal: ſꝫ ꝑ volūtatē quādā ⁊ intellectū.

¶ Adducit ſecundā rōnem cōtra democritū. dicebat eniꝫ Democritus ꝙ anima ſic mouet aīal ſicut mouet̄ ⁊ ipſa. ideo ait ꝙ omnino aūt non ſic videt̄ anima mouere animal ſicut ponebat democritus. vꝫ. ꝙ ipſa localiter mota moueat corpus per hꝰ motū: ſed mouet ipm per quandā voluntatem ⁊ intellectuꝫ. nō ergo aīa mota mouet corp⁹. ſed aīa volēs ⁊ itelligēs mouet corp⁹. ¶ Deide cū dicit.

Tē. 45. ¶ Eodem autē modo ⁊ Timeus phyſiologizat animaꝫ mouere corpus: in eo. n. ꝙ eſt moueri ipſam: ⁊ corpus mouet: ꝓpter id qꝺ complexum eſt ad ipſum.

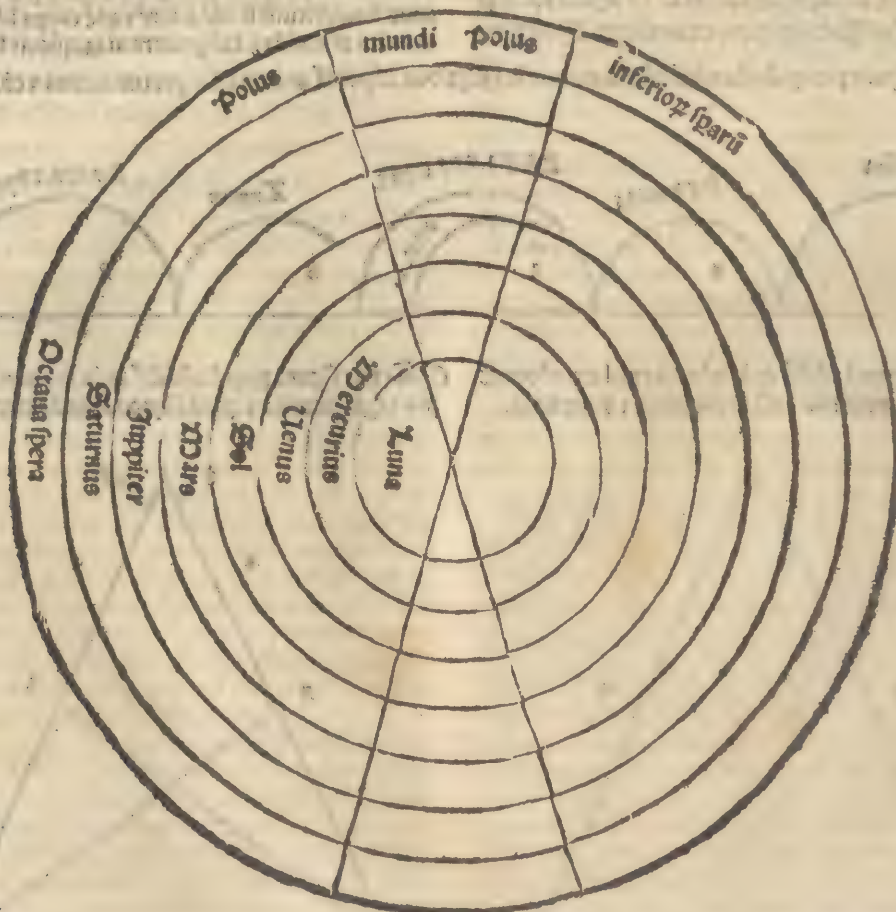
¶ Diſputat cōtra opinionē platonis: circa qꝺ duo facit: qꝛ ꝑmo recitat hꝰ opionē. ſecūdo eaꝫ improbat ibi. (Primū quidē igit̄) circa primuꝫ tria facit. naꝫ anima ad tria pōt comparari videlicet ad corpus ſuum: ad ꝑncipia ſua: ⁊ ad operationes ſuas. ſecundū aūt ꝙ ꝯparat̄ ad ſuuꝫ corpus ſic eſt complexa corpori ⁊ mouēs ipſum. ꝓut vero comparat̄ ad ſua ꝑncipia. ſic dicebat plato animaꝫ eſſe ex numeris conſonantibus ſiue ex numeris armonicis: ſed ꝓut comparat̄ ad ſuas operatiōes ſic dicebat plato ꝙ anima erat aſpectus rectus reflexus in circulum quem circulus diuidebat in duos circulos. ⁊ alterum circulū in ſeptē circulos vt eſſent motus anime. i. operationes eius conformes motui celi. tria ergo facit ſecūdum ꝙ hec tria declarat. ſecūda ibi (Conſtituta eniꝫ) tertia ibi. (Aſpectum rectū) Dicit ergo ꝙ eodē modo ⁊ thimeus. i. ille liber platonis phyſiologizat: ideſt philoſophando dicit animam mouere corpus in eo ꝙ eſt: ideſt contingit moueri ipſam animam. ⁊ dicit etiaꝫ idem plato ꝙ anima mouet corpus ꝓpter id ꝙ eſt cōnexa corpori. ¶ Deide cū dicit.

¶ Conſtitutā. n. dicit ex elementis: ⁊ diſpartitam ſꝫm armonicos numeros: quatenus cum naturalem ſenſuꝫ armonie habeat: ⁊ vt omne ferat̄ ſꝫm ꝯſonantes motus.

¶ Oſtendit ꝙ ex eo ꝙ anima comparat̄ ad ſua ꝑncipia eſt conſtituta ex numeris conſonantibus. hoc eſt ergo qꝺ ait ꝙ anima cōſtituta eſt ex elementis. i. ex ſuis principijs. ⁊ ſecundū hoc dicimus eam eſſe diſpartitam ſꝫm numeros armoniacos. i. conſonantes quatenus habeat cōnaturalē ſenſum armonie. i. cōſonantie ⁊ vt omne. i. vt totaliter ferat̄ ſecundū motus conſonantes. i. ſecūdum motus ⁊ operationes cōcordes ⁊ ꝓportōatas. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Aſpectū rectū in circulū reflexit: ⁊ diuidens ex vno in duos circulos dupl̄r coordinantes. Iteruꝫ vnum diuiſit in ſeptem circulos: tanꝙ̄ eſſent celi motus anime motus.

¶ Hec eſt quarta figura per quam oſtenditur quomodo in celo eſt duplex motus circularis ſiue duplex circulatio ſuper duplici polo: ⁊ quomodo vna illarum circulationum diuiditur in ſeptem circulos.

¶ Hec est qnta figura per quã ostẽdit̃ ꝙ in aïa est duplex circulatio: itellectiua: ⁊ sensitiua: ⁊ vna harꝝ diuidit̃ in septẽ circulos: qꝛ virtutes sensitiue ordinant̃ ẜm septẽ gradus: vel melius. In aïa est duplex circulatio. i. opatio intellectiua: vna per quã itelligit subas separatas: ⁊ alia p quã intelligit hec corporalia: ⁊ hec diuidit̃ in septẽ circulos put secũdus gradus septem ista obiecta corpalia ordinant̃: sunt ergo anime motus sicut celi motus.

¶ Ostẽdit qũo ẜm opionem platonis cõparat̃ aïa ad suas opõnes. nã animã ẜm suã opatõez dicimus pus esse aspectum rectũ ⁊ lineã rectã quẽ aspectũ rectũ ⁊ lineã rectaz deus reflexit in circulum. ordinauit. n. sic deus animã ꝙ pus itelligeret alia p rectuz aspectũ. ⁊ postea intelligeret se p modũ cuiusdã circulatiõis ⁊ reflexionis diuidens ex vno circlo duos circulos. i. deꝰ ꝯstituẽs sic aïaz diuisit hũc circulũ in duos circulos dupliciter coordinatos. itẽ vnuz diuisit in septẽ circulos tãq̃ eẽnt celi motꝰ aïe motꝰ.

Dubitaret forte aliqs qũo plato posuit aïam cõponi ex numeris armoniacis. ¶ Dĩcẽ ꝙ plato in thimeo pncipaliter loquit̃ de aïa mũdi seu de aïa celi. hãc aũt posuit cõponi ex numeris armoniacis vel ꝯsonãtibus. si aũt dixit aïaz nostrã esse sic compositã hoc p tãto dixit: qꝛ anima nr̃a est ẜm eũ imago illius aïe q̃re si videre volumus quõ aïa nr̃a sit cõposita ex numeris armoniacis: vidẽdũ est quõ aïa celi sit cõposita ex talibꝰ numeris armoniacis. ¶ Sciendũ ĝ ꝙ ẜm platonicos ⁊ pitagoricos: ⁊ vt ait macrobius in libro de somno scipionis ex speris celestibꝰ ⁊ ex motibꝰ celoꝝ resultat maxĩa armonia ⁊ maxima ꝯsonãtia: ⁊ qꝛ oẽs motꝰ celestes pcedũt ab aïabus celoꝝ posuit celestes aïas cõponi ex numeris ꝯsonãtibꝰ. aïas aũt nr̃as posuit esse cõpositas ex talibꝰ numeris inq̃tũ imitant̃ illas celestes aïas.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ sit itelligenda opio Plat. ¶ Dĩcẽ ꝙ i põne platonis in dicẽdo quõ aïa sit ꝯstituta tria vñr difficultatez hr̃e. tãgit. n. plato quasdã difficultates circa numeros q̃sdã circa aïaz: ⁊ q̃sdã circa celos. Ut ĝ plene appeat eiꝰ opio. Sciẽdũ ꝙ q̃tũ ad pñs spectat qnq̃ sunt q̃ repiunt̃ tã i numeris ex qbꝰ cõponit̃ aïa q̃z etiã in celis ⁊ aïabꝰ: hec aũt sunt ꝯsonãtia: aspectꝰ rectꝰ: duplex coordinatio identitatis ⁊ diuersitatis ⁊ reflexio in circulũ. tria ĝ sunt declaranda. pmo. n. declarãdũ est quõ hec qnq̃ repiunt̃ in numeris ex qbꝰ cõponit̃ aïa. 2º. quõ repiunt̃ in celo. 3º. quõ reperiunt̃ in aïa. pmũ sic pꝫ. nã numeri ex qbꝰ ponebat plato ꝯponi aïaz: hi cẽ dicebant̃: videlꝫ vnꝰ. duo. tres. q̃tuor. octo. nouẽ: ⁊ vigintiseptẽ: in his. n. numeris. p repit̃ ꝯsonãtia: qꝛ in eis quodãmõ repiunt̃ oẽs pportiões musicales. possumus. n. assignare sex pportiões musicales. q̃x pma vocat̃ diapason que dr̃ pportio dupla. 2ª vocat̃ diapẽte: q̃ dr̃ pportio sexqaltera: alia vocat̃ diatesaron que dr̃ sexqtertia: alia dr̃ cõposita ex diatesaron ⁊ diapason que fac̃ pportionẽ duplã ⁊ duaꝝ tertiaꝝ: alia pportio vocat̃ tonus qui dr̃ pportio ꝯtinẽs totũ ⁊ octauã ptez. vltĩa pportio dr̃ cõposita ex diapason ⁊ diapẽta q̃ faciũt pportionẽ triplã: nã diapason fac̃ pportionẽ duplã: diapẽta ꝯtinet pportionẽ vniꝰcuz dimidia: q̃re si diapason ducat̃ in diapẽta. i. si

duo ducant̄ in vnum cum dimidio resultāt inde tria. naꝫ bis vnū cū dimidio sūt tres. ex diapason ḡ ⁊ diapēta cōstituit̄ ꝓportio tripla: ex diapason v̄o ⁊ diatesaron ꝯstituitur ꝓportio duoꝝ ⁊ duarum tertiaꝝ: qꝛ diapason. vt dcm̄ est. est ꝓportio dupla: diatesaron v̄o est ꝓportio vnius ⁊ tertij. bis aūt vnū ⁊ tertiū faciūt duo ⁊ duas tertias. oēs aūt he ꝓportōes īueniunt̄ in p̄fatis numeris: nā īter duo ⁊ vnuꝫ est diapason: īter duo ⁊ tria diapēta: inter tria ⁊ q̄tuoꝛ diatesaron: inter tria ⁊ octo est ꝓportio cōposita ex diapason ⁊ diatesaron q̄ est ꝓportio duoꝝ ⁊ duaꝝ tertiaꝝ. naꝫ octo ꝯtinet bis tria ⁊ ꝯtinet duas vnitates q̄ sunt due tertie de trib⁹. īter octo aūt ⁊ nouē repit̄ thonus: qꝛ nouē ꝯtinet totuꝫ octo ⁊ ꝯtinet vnitatē vnā que est octaua pars de octo: īter nouē aūt ⁊ vigintiseptē est ꝓportio cōposita ex diapason ⁊ diapēta que est ꝓportio tripla. nā vigintiseptē ꝯtinet ter nouē: repit̄ itaqꝫ in his numeris ꝯsonātia: 2° repit̄ ī his aspect⁹ rect⁹ inq̄ꝫtū hi numeri ꝯn̄ter se excedunt; qꝛ semꝑ posterioꝛ excedit p̄oꝛē: vn̄ debent oēs hi numeri p̄ in vna linea serio scribi vt ostēdat̄ eoꝝ ꝯsonātia ⁊ eoꝝ aspect⁹ rectus. 3° in his numeris est duplex cooꝛdinatio: vna pariū: alia impariū: vel vna est cooꝛdīatio duploꝝ: alia triploꝝ. vn̄ postq̄ꝫ oēs p̄fati numeri scripti sunt ī vna linea: vt ostēdat̄ eoꝝ ꝯsonātia ⁊ eoꝝ aspect⁹ rect⁹: scribēdi sunt postea in duab⁹ lineis faciētib⁹ tonū. ita ꝙ ī cono scribat̄ vnitas ⁊ ex vna parte scribant̄ numeri pares ⁊ dupli qui sunt duo quatuoꝛ. octo. ex alia v̄o parte scribant̄ numeri impares ⁊ tripli qui sunt tria nouē. xxvij. q̄rto ī his numeris repit̄ idētitas ⁊ diuersitas. nā cū hi numeri hēant duas cooꝛdinatiōes vnā pariū aliā ipariū; rōne numeroꝝ impariū ē ibi idētitas. qꝛ si oēs numeri īpares cōponant̄ semꝑ resultat ibi eadē spēs nūeroꝝ: qꝛ semꝑ resultat q̄dratū. qđ pꝫ. nā p̄ma īparitas est vnitas. 2ª ternarius: vn̄ vnū ⁊ tria faciūt q̄tuoꝛ qui ē numerus q̄drat⁹. 3ª īparitas est q̄narius. q̄nqꝫ v̄o ⁊ q̄tuoꝛ faciūt nouē q̄ est numerus q̄dratus: ⁊ sic de alijs. Si enī oēs numeri īpares cōponant̄ semꝑ resultat eadē spēs: rōne aūt numeroꝝ pariuꝫ ibi diuersitas: qꝛ ex diuersis numeris parib⁹ cōpositis nō semꝑ fit eadem spēs numeroꝝ: est. n. p̄ma paritas dualitas. 2ª q̄ternari⁹. duo aūt ⁊ q̄tuoꝛ faciūt sex: q̄ est numerus suꝑficialis. 3ª paritas est sex. sex aūt ⁊ sex sunt duodecī qui est numerus solidus. variata est ḡ spēs numeri ex cōpositione pariuꝫ numeroꝝ. q̄nto in p̄fatis numeris est quedam reflexio circularis. nā ibi ab īparib⁹ fit ꝓcessus ad paria ⁊ a parib⁹ ad īparia per modū cuiusdā reflexionis. nam si vnitas a qua fit ꝓcessus addat̄ binario q̄ est numerus par. fiet inde triari⁹ q̄ est numerus īpar. ꝓpter qđ erit ꝓcessus a parib⁹ ad īparia. rursus. si vnitas addat̄ ternario q̄ est numerus impar fiet inde q̄ternari⁹ qui est numerus par: ⁊ fiet eꝯ̊ ꝑ modū cuiusdā reflexionis ⁊ circulatōis ꝓcessus ab imparib⁹ ad paria: q̄re postq̄ꝫ p̄fati numeri sunt scripti ꝭm lineā rectā vt ostēdat̄ eoꝝ ꝯsonātia ⁊ eoꝝ aspect⁹ rectus: ⁊ postq̄ꝫ 2° scripti sunt ꝭꝫ duas lineas faciētes conū: ita ꝙ ī cono scripta est vnitas: ⁊ ex vna ꝑte sunt scripti numeri pares ⁊ duplices: ⁊ ex alia īpares ⁊ triplices vt ostendat̄ eoꝝ duplex cooꝛdinatio ⁊ eoꝝ idētitas rōne īpariū: ⁊ diuersitas rōne pariū: sunt p̄dicti numeri 3° scribēdi in duab⁹ lineis faciētib⁹ conū: ita ꝙ vnitas nō scribat̄ in cono: sed scribat̄ vna vnitas ī capite vni⁹ linee: ⁊ ex illa ꝑte scribant̄ numeri pares ⁊ duplices: alia vnitas scribat̄ in capite alteri⁹ linee ⁊ ex illa ꝑte scribant̄ numeri īpares ⁊ triplices: ⁊ tūc ducat̄ vna linea ab vnitate ad ternariū: ⁊ qꝛ ex vno ⁊ trib⁹ resultant q̄tuoꝛ: dabit̄ ītelligi ꝙ fit ꝓcessus a parib⁹ ad īparia: alia linea ducat̄ ab vnitate ad binariū ⁊ resultabit idē ternarius q̄ est nūer⁹ īpar. dabit̄ ḡ ītelligi ꝙ nō solū est ꝓcessus a parib⁹ ad īparia: sꝫ ēt ecōuerso: ⁊ ꝙ circl'ariter ē ꝓcessus ab īparib⁹ ad paria. ❡ Uiso quō ī nūeris sunt oīa illa q̄nqꝫ. Restat declarare quō in celo oīa ista q̄nqꝫ hn̄t esse

❡ Sciēdū ḡ ꝙ an̄ tp̄a Ari. certitudinal'r nō fuit īuētū eē aliqđ celū vltra octauā sperā. si aūt aliq̄ locuti sunt de nona spera h̄ fuit ꝓpter q̄sdā adaptatōes: sic̄ fecerūt pitagorici q̄ p̄ter sperā actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ: ⁊ p̄ter octo speras celestes decimā addiderūt volētes speras eē ī numero denario: eo ꝙ numeri ꝓgrediunt̄ vsqꝫ ad decem. nā numeri nō vident̄ ire vltra decē: ⁊ nō vr̄ vltra decē eē enumeratio: sed magis vr̄ replicatio ⁊ reassumptio ei⁹ qđ acceptuꝫ est.

❡ Ponendo ḡ. viij. speras celestes ita ꝙ octaua spera sit vltimū mobile: ē ibi q̄dā aspect⁹ rect⁹: q̄ꝫtū ad axes. ītelligit̄. n. q̄dā axis: ⁊ q̄dā linea recta trāsire de polo ad poluꝫ: circa q̄s polos v̄tit̄ celū: rōne ḡ huius axis sic trāseūtis est in celo aspect⁹ rect⁹. rōne aūt motuū est ibi q̄dā ꝯsonantia ⁊ q̄daꝫ ꝓportio. nā q̄lꝫ planeta ⁊ q̄lꝫ stella in suo oꝛbe eq̄l'r mouet̄ ita ꝙ respectu ꝓprij cētri semꝑ ī eq̄lib⁹ tꝑib⁹ trāsit eq̄les arcus ⁊ abscindit eq̄les angulos. 3° rōne diuersitatis poloꝝ est ibi duplex cooꝛdinatio: nā poli mūdi vel poli vltimi mobilis distāt a polis aliaꝝ speraꝝ fere. xxiiij. gradib⁹: ita ꝙ ꝭm alios: ⁊ alios polos al'r ⁊ al'r reuoluunt̄ oꝛbes. nā suꝑ polos mūdi fiūt reuolutōes ab oriēte in occidentem: suꝑ alios v̄o polos fiūt reuolutōes ecōuerso. 4° est ibi idētitas ⁊ diuersitas. nā idētitas est ibi respectu vltimi mobilis qđ semꝑ mouet̄ eodē motu: diuersitas v̄o ē ibi rōne aliaꝝ sperarum que mouent̄ diuersis motibus. 5° ē ibi circulatio q̄ est ibi ex ꝑpetuitate mot⁹. ❡ Habito quō oīa hec q̄nqꝫ reseruant̄ in numeris ex q̄b⁹ cōponit̄ aīa ⁊ ēt in celo. Restat videre quō hec oīa reseruent̄ in aīa.

❡ Sciēdū ḡ ꝙ in aīa est ꝯsonātia respectu ꝓpoꝝ actuū ⁊ ꝓpriaꝝ oꝑationū: qꝛ oēs potētie aīe ꝭm quādā ꝯsonātiaꝫ ⁊ ꝭm quādā ꝓportionē tēdūt in suos act⁹ ⁊ in suas oꝑationes. 2° est ibi aspect⁹ rect⁹ respectu oboꝝ: qꝛ in oba aīa tēdit recto aspectu. 3° est ibi quedā reflexio ⁊ quedā circulatio respectu sui: qꝛ aīa cognoscēdo alia reflectit̄ supra se ⁊ cognoscit se: ita ꝙ mot⁹ īcipit ab aīa ad res inq̄ꝫtū aīa fert̄ in cognitionē reꝝ: ⁊ postea a reb⁹ reuertit̄ ad aīam inq̄ꝫtū aīa cognoscēdo alia cognoscit se: ⁊ qꝛ iste motus est ab eodeꝫ in idē q̄si q̄dā circulus dici pōt. Quarto est ibi duplex cooꝛdīatio rōne modi cognoscēdi: qꝛ est ibi vnus modus cognoscēdi sensibile ⁊ cū ꝯditōib⁹ māe. alter v̄o ītelligibile ⁊ sine h̄ꝯ ꝯditōib⁹. ❡ Quīto ē ibi idētitas ⁊ diuersitas rōne pl'alitatis potētiaꝝ. nam in potētijs ītelligibilib⁹ est idētitas: qꝛ sunt simplices ⁊ vnite. In potētijs v̄o sensibilibus est diuersitas: qꝛ sunt oꝛganice ⁊ extēse.

Alterius forte dubitaret aliq̄s quō mot⁹ aīe ē sicut mot⁹ celi. ❡ Dōm ꝙ sicut in celo est aspect⁹ rect⁹: qꝛ p̄ debem⁹ ītelligere lineā rectā trāseuntē de polo ad polū q̄ linea recta ab astronomis dr̄ axis. postea h̄ꝯ aspect⁹ rect⁹ reflectit̄ ī circulū: qꝛ suꝑ h̄ꝯ axē q̄ est q̄dā liēa imagīata fūdat̄ mot⁹ circularis. 3° h̄ꝯ circulus diuidit̄ in duos circulos: qꝛ est ibi duplex circularis mot⁹. vnus ab oriēte ī occidētē. ali⁹ eꝯ̊. vlteri⁹ vnus hoꝝ circuloꝝ diuidit̄ in septē circulos: qꝛ mot⁹ ille ⁊ circulatio illa q̄ est ab occidēte in oriēs: diuidit̄ in septē circulos planetarū: sic in aīa p̄ est aspect⁹ rect⁹ inq̄ꝫtuꝫ cognoscit alia: 2° h̄ꝯ aspect⁹ rect⁹ reflectit̄ in circulū inq̄ꝫtuꝫ cognoscēdo alia cognoscit se. 3° h̄ꝯ circulatio diuidit̄ in duos circulos ꝓpter duo gn̄a oboꝝ. nā aīa est apta nata cognoscere substantias seꝑatas: ⁊ illa cognitio rōne idētitatis ⁊ simplicitatis assil'at̄ motui p̄mi mobilis: ⁊ est apta nata cognoscere ista coꝛꝑalia. ⁊ hec cognitio: qꝛ est īferioꝛ alia cognitiōe assil'at̄ motui īferioꝝ speraꝝ. diuidit̄ aūt iste circulus in septē circulos: ꝓpter septē gn̄a reꝝ coꝛꝑaliū: qꝛ q̄daꝫ sunt el'ta: q̄dā sunt admixta vt vapoꝛes: ⁊ ea q̄ nō ꝯstāt ex oīb⁹ el'tis: sꝫ ex aliq̄b⁹. q̄dā v̄o sunt mixta vt illa q̄ ꝯstāt ex oīb⁹ el'tis, ita ꝙ sunt tria gn̄a iaiatoꝝ: ⁊ q̄tuoꝛ sūt gn̄a aiatoꝝ.

vz.vegetatiua:sensitiua:sz locũ motiua:z itellectiua: oia aũt hec corpalia sunt.nã ipa aiata itellectiua vt hoies inter corpalia computari pñt.Diuidit̃ g͂ alter circulus i septé circulos.ppter h septé gña oboꝝ: põt ét h diuersitas al'r sumi:vt fiat hec diuisio nõ sm oba:sz sm potẽtias:ita q͂ sit pma diuisio in itellectũ z sensuz.Intellus aũt pp sui simplicitaté remaneat idiuisus:sensus aũt diuidat̃ i septé: ita q͂ in p gradu sint sensus particulares.in 2°.sensus cõis. in 3°.imaginatio vel fantasia.in 4°.estimatiua que vt est i hoib'a multis vocat̃ rõ pticularis.in 5°gradu sit memoria.in 6°ↄcupiscibilis.in 7°irascibilis:q̃re si ↄsiderant̃ ptacta est aie motus tanq̃z celi motus.

Com. 46. Primum quidé igit̃ non bene dicitur animã magnitudiné esse:eam.n. que ois talé esse vult qualis est aliqñ vocatus intellectus.non eni velut sensitiua est;neq̃z vt desideratiua:baꝝ eniz motus non circulatio est.

¶ Posita opione platonis hic pħs eã reprobat:circa qđ q̃tuor facit sm q͂ plato in sua põne q̃tuor innuebat.voluit .n.plato q͂ itell'us eét magnitudo.2°. voluit q͂ eét magnitudo circularis.tertio q͂ esset magnitudo circularis mota.quarto q͂ esset magnitudo circularis mota cõnexa corpori.pmo ergo disputat ↄ platoné:ex eo q͂ dic̃ itell'm esse magnitudiné.2°. ex eo q͂ ponit ipm eé circulũ.3°. q͂ ponit ipm eé mobilé.4°. ex eo q͂ ponit ipm ↄnexũ corpi.nã z si est aliq̃ vnio itell's ad corp'.nõ tñ est ille modus vnionis: nec est ille modus ↄnexionis qué posuit plato.2ª ps icipit ibi.(Neciũ aũt itell'm eé circulũ).3ª ibi.(Adhuc aũt itelligẽtia). 4ª ibi.(Laboriosum aũt).circa pmũ tria fac̃ sz q͂ tres rõnes adducit ad pbãdũ itell'z nõ eé magnitudiné.2ª ibi.(Qual'r.n.itelliget).3ª ibi.(Amp.quõ intelligeret)circa pmũ duo fac̃.q2 p ne laboret in equoco declarat de qua aia loq̃bat̃ plato:cũ dicebat aiaz eé magnitudiné circularé.2°adducit rõné ad ppositũ q͂ aia nõ sit magnitudo.ibi.(Intell's q̃dé vn')dicit ergo q͂ primũ q̃dé igit̃ nõ bñ é dicere aiaz eé magnitudiné.z subdit q͂ plato vult eã aiaz q̃ é ois.i.vniuersi siue aiaz mũdi eé talé.i.magnitudiné qualis é aliqñ vocat'itellect'.illã.n.aiaz quã posuit plato magnitudiné eé aliquãdo plato vocabat eã aiaz ois .i.vniuersi:aliquãdo vocabat eã intellectũ:z subdit q͂ aia quã posuit plato eé magnitudiné circularé nõ é velut sensitiua.neq̃z é vt đsideratiua.q2 mot'barũ nõ é circulatio. ¶ Notãdũ aũt q͂ plato cũ dicebat aiaz eé circulũ vel eé magnitudiné circularé pricipaliter loq̃bat̃ de aiab' celorũ:z maxie de aia pmi mobilis siue de aia vniuersi:si aũt loq̃bat̃ de aia nostra vt tactũ é h erat inquãtũ hec imitat̃ illã.ide g͂ é q͂ aliqñ aiaz vniuersi dicebat eé talé:aliqñ vo vocatum intellectum idest aiam nostram que potest vocari intellectus:dicebat talem esse.

Dubitaret forte aliq's vtrũ sensus possit dici circulus:z vr̃ q͂ sic p ea q̃ in pcedẽti lectione tãgebant̃: vbi diuidẽdo vnuz circulũ in septé circulos dicebam' hoc posse itelligi de sensu distincto sm septé gradus. ¶ In ↄriũ é h pħs q vult sensuz z desideriũ nõ eé circulos.q2 motus boꝝ non sunt circulares. ¶ Dõz q͂ sensus dupl'r pñt ↄsiderari.vel in se.vel vt deseruiunt itellectui.si ↄsiderent̃ in se:sic nõ sunt circuli:q2 nõ sunt sup se ↄuersiui.pbat.n.pculus in li° suo de elatione theologica q͂ nihil corporeũ est supra se ↄuersiuũ:cũ ergo sensus sit v'corpalis z organica in se ↄsiderat'nõ est circulus:nec est supra se ↄuersiuus.sz si ↄsiderat̃ vt deseruit itellectui:sic põt aliq̃ mõ vocari circulus inq̃tũ ex opatione sensus ↄsurgit opatio itell's q̃ metaphorice circulus dici põt:sic g͂ imagiatio dr̃ circulus inq̃tũ deꝑuit itellectui; sic z opatio sensus aliq̃ mõ dr̃ pticipare circulationé iquãtum deꝑuit opationi itell's.dcm̃ g͂ platonis q͂ aia bz rõné circuli vel totũ põt exponi de itellectu put fert̃ in diuersa gña oboꝝ:z tũc expõ nõ vr̃ bére aliquã calũniã:vel mõ q̃ dcm̃ est:z vt nũc est expositũ põt exponi de itellectu z sensu nõ de sensu in se:q2 sic accept'sensus vt h dr̃ nõ bz rõné circuli:sed de sensu vt refert̃ ad itellectum ita q͂ sensus cui non ↄiũgit̃ intellect'cuiusmodi est sensus brutoꝝ nullo modo vr̃ bre rõné circuli. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Intellectus aũt vnus z cõtinuus est:sicut intelligentia.intelligentia aũt sicut intelligibilia. Hec aũt eo q͂ ↄñter vnum sicut numerus:sed non sicut magnitudo:ppter qđ quidé neq̃z intellectus sic cõtinuus:sed aut impartibilis aut non:sicut magnitudo aliq̃:ↄtinuus est. Cõ.47.

¶ Ut dicebat̃ ostẽdit itell'z nõ eé magnitudiné. ¶ Ad cuius euidentiã est sciẽdũ q͂ vt themistius inuit magis hic rephẽdit̃ plato sm vba q̃z sm itẽtioné.naz lzaliq̃ rõnes h adducant̃ directe ↄ intẽtioné platonis:aliq̃ tñ adducunt̃ ↄ vba.arguũt.n.rõnes ille ac si plato nõ metaphorice:sed simpl'r dixiss; itell'm eé magnitudiné:qđ nõ male factũ é. nã cũ pħs vitatis nõ debeat sub velamie metaphorarum suã sciam tradere:plato aũt g h fec̃ z in vbis z in mõ loq̃ndi rephẽsibil'erat:q̃re aũt theologia nr̃a béat hũc modũ: q2 ibi diuin'radius sub sacris velamib':z sub sacris metaphoris nob pponit̃ bz spãlé rõné:quã hic dicere pñs op'ñ postulat.adducit g͂ rõné pmã.d.q͂ itell's est ille q est vn': z ↄtinuus sic itelligẽtia.i.sic eius opatio.itelligẽtia aũt.i. opatio ei':supple est vna z ↄtinua sic itelligibilia.i.sic oba. h aũt.i.oba itelligibilia sunt ↄñter vnũ sic nũerus:sz non sic magnitudo:ppter qđ q̃dé:neq̃z itell's é sic ↄtinu'.q.d. q͂ cũ oba itell's nõ sint ↄtinua sic magnitudo:nec itell's é sic ↄtinuus:sz aut est itellect' ipartibilis:aut nõ est sic ↄtinuus:sic est magnitudo aliq̃. ¶ Notãdũ aũt q͂ cũ potentie distinguant̃ p act'z diffiniant̃ z act'distinguant̃ z accipiãt spẽz ex obtis:dz nos loq de po'itell'iua:sic loq̃mur de ei'actu:z đ ei'obo:cũ g͂ oba itell'ibilia ñ sint ↄtinua:lz possint eé ↄñr se bñtia inq̃tũ vnũ itelligim'post aliđ.Intell's ñ dz dici magnitudo ↄtiua:vt plato opiabat̃. ¶ Notãdũ ét q͂ põt extẽdi hec rõ nõ solũ ↄ vba platonis:sz ét ↄ itẽtioné:nã ét metaphorice loq̃ndo:si itell's dz dici magnitudo h est inq̃tũ fert̃ in eius obz:cũ g͂ ét sic nõ debeat dici magnitudo ↄtinua:nullo mõ vr̃ bére veritaté platonicoꝝ locutio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qualiter enim intelliget magnitudo cum sit quãlibet partiũ ipsius:parte autez aut sm magnitudiné:aut scđz punctum:si opz z hoc dicere parté:siquidé igit̃ scđm punctũ:hec auté infinita:manifestũ est:qm̃ nequaq̃z ptrãsibit. Si vo scđz magnitudiné multotiens z infinities intelliget idem:vr̃ aũt z semel ↄtingẽs.

¶ Adduc̃ scđaz rõné.circa qđ duo fac̃:q2 p adduc̃ bõ rõné. 2°remouet q̃dã cauillationé poñez fieri circa ptacta.ibi. (Si ãt sufficiés)dic̃ g͂:q̃l'r.n.itell's est sic magnitudo itelliget q̃lz ptiũ ipsi'.i.p q̃lz pté ei':aut supplet itelliget pte sm magnitudiné.i.pte q̃titatiua:aut itelliget sz pũctũ.si dz z h dicere pté:q2 pũct'nõ est ppe ps:z subdit:si q̃dé igr̃ sm pũctũ.i.si itell's itelligit sz pté pũctalé:hec aũt sũt ifinita:manifestũ é:qm̃ neq̃z ptrãsibit illa.si vo sm magnitudiné.i.sz pté q̃titatiuã m'totiés z ifinities itelligz idé. vr̃ aũt z semel ↄtingens.i.non vr̃ q͂ sit vã opio platonis q͂

ĩtell's exñs magnitudo applicãs se rei successiue ĩtelligat illã: sz vr̃ ꝙ absq; tali successione in sil' ꝯtigẽdo rẽ ĩtelligat ipsam. ¶ Notãdũ aũt hãc rõnẽ nõ ꝓpe ee̾ ꝯ ĩtẽtionẽ plat. sz ꝯ v̓ba. ait. n. ĩtell'z nõ ĩtelligere res applicãdo se reb⁹ ẜm ꝑtẽ pũctalẽ vl' ẜm ꝑtẽ q̃ztitatiuã ꝑut se applicãt magnitudines corꝑales. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ ait si h̾. i. si pũctũ oz dicere ꝑtẽ: q2 pũct⁹ nõ ꝓpe est ꝑs. si aũt oz dici ꝑs h̾ est ẜz opinionẽ pla. q posuit lieã cõponi ex pũctis. sup̾ficiẽ ex lieis. corpus ex sup̾ficiebus.

Dubitaret forte aliqs: q2 vr̃ hic ph̾s velle ꝙ ĩtell's ĩtelligat nõ successiue: sz ĩsil' ꝯtigẽdo. c⁹ꝯriũ vr̃ velle ĩ de memoria ꝛ remiscẽtia: vbi ait nr̃z ĩtelligere ñ ee̾ sine ꝯtiuo nz sine tꝑe. ¶ Dõz ꝙ nõ ẽ ĩtẽtio ph̾i negare a nr̃o ĩtell'u oẽz successionẽ ꝛ oẽz discursum: sz vult ꝙ in ĩtelligẽdo nõ sit illa successio ẜz ꝑtes q̃ztitatiuas: aut ꝑtes pũctales. vt videbat̃ ĩtelligere plato.

Alterius forte dubitaret aliqs. vñ seq̃t̃ ista ꝯ. ꝙ si ĩtell's ĩtelligeret applicãdo se reb⁹ ẜz ꝑtes q̃ztitatiuas ꝙ m̃ltotiẽs ꝛ ĩfinities ĩtelligeret idẽ. ¶ Dõz ꝙ nunq̃z aliqd ꝑtrãsit aliqđ spatiũ nisi q̃lz ꝑs mouẽtis ꝑtrãseat q̃zlz ꝑtẽ spatij: q̃re si ĩtell'us ĩtelligit res applicãdo se eis ẜm ꝑtẽ q̃ztitatiuã: ad h̾ ꝙ ĩtell's ꝑtrãseat totã rẽ: ꝛ applicet se toti rei: oz ꝙ q̃lz ꝑs ĩtell'us se applicet cuilz ꝑti rei: ꝛ q2 q̃lz ꝑs q̃ztitatiua hz multas: ꝛ q̊dãmõ ĩfinitas ꝑtes: cũ q̃đlz ꝯtinuũ sit diuisibile in ĩfinitũ: si ꝑ q̃zlz ꝑtẽ se applicat ĩtell's cuilz ꝑti rei ĩfinities se applicabit eidem ꝑti. ꝛ ꝑ ꝯñs ĩfinities ĩtelliget idẽ. Deiñ cũ dicit.

¶ Si aũt sufficiẽs q̃zlibet ꝑtiũ tãgere qd oz circulo moueri: aut ꝛ oio magnitudinẽ h̾re. Si aũt nec̃iũ est ĩtelligere tangẽtẽ toto circulo: qs est partibus tactus.

¶ Remouet q̃zdã cauillationẽ pol'ez fieri circa p̃tacta. diceret. n. aliqs ꝙ nõ oz ĩtell'z ĩtelligere: idẽ ĩfinities applicãdo se eidẽ ꝑ ĩfinitas ꝑtes: q2 ẜz q̃zcũq; ꝑtẽ se applicet ĩtelliget totã rẽ. sz si h̾ eẽt nõ oporteret ĩtell'm moueri circulo: nec h̾re aliq̃z magnitudinẽ si sufficeret qlz cõtact⁹ ad h̾ ꝙ ĩtelligat totã rẽ. iõ ait: si ãt sufficiẽs est ĩtell's q̃zlz ꝑtiũ. i. ꝑ q̃zlz ꝑtẽ tãgere rẽ: ꝛ supple ĩtelligere ip̄az totã qd oꝑz. i. ad qd oz ĩtell'z moueri circulo: aut oĩo h̾re magnitudinẽ: si ãt nec̃iũ est ĩtell'ere tãgẽtẽ toto circulo. i. totã rẽ circulariter qs erit tact⁹ ꝑtib⁹. i. ꝑ q̃s ꝑtes tãget ꝛ ĩtelliget: vtꝝ ꝑ ꝑtes pũctales vel ꝑ ꝑtes q̃ztitatiuas: q̊cũq; aũt mõ dicatur: vt pz ꝑ rõnez ꝓpositã ĩcidit̃ in ĩcõueniens. ¶ Deĩde cũ dic̃.

Cõ. 48. ¶ Ampli⁹ quõ ĩtelliget partibile ĩpartibili: aut impartibile partibili.

¶ Adducit 3^am rõnẽ. d. ãpli⁹ quõ ĩtelliget ĩtell's ꝑtibile ĩpartibili. i. ꝑ ꝑtẽ ĩpartibilẽ: aut quõ ĩtelliget ĩpartibile ꝑtibili. q. d. ꝙ si ĩtell's ĩtelligat applicãdo se reb⁹ ꝑ suas ꝑtes: si hz ꝑtes ꝑtibiles nõ ĩtelligeret impartibilia: si v̓o ĩpartibiles nõ poterit partibilia intelligere.

Dubitaret forte aliqs: q2 vr̃ hec rõ ee̾ nulla. diceret. n. Plato ꝙ cũ ẜz põnẽ meã ĩtell'us sit magnitudo sic̃ in alijs magnitudib⁹ sũt q̃dã ꝑtes ꝑtibiles vt ꝑtes q̃ztitatiue. ꝛ q̃dã ĩpartibiles: vt pũcta: sic ẽt ĩ ĩtell'u sũt hec duo gñã ꝑtiũ. poterit itaq; ĩtell's ꝑ ꝑtes ꝑtibiles ĩtelligere ꝑtibilia: ꝑ ĩpartibiles v̓o ĩpartibilia. ¶ Dõz ꝙ ĩtell's hz q̃dã oĩa ꝑtibilia vt corꝑalia: q̃dã ĩpartibilia vt ĩtelligẽtias: nõ g̊ exponẽdo ꝑtibilia ꝛ ĩpartibilia de ꝑtib⁹ q̃ztitatiuis ꝛ pũctalib⁹: sz đ ꝑtib⁹ corꝑalib⁹ ꝛ ĩcorꝑalib⁹ nõ hz dubiũ qđ q̃rit̃. nã si ĩtell'us hz ꝑtes corꝑales ꝛ ꝑtibiles quõ ꝑ ꝯtactũ ꝛ ꝑ applicatõez poterit ĩtelligere ĩcorꝑalia ꝛ ĩpartibilia: si v̓o hz ꝑtes incorꝑales ꝛ impartibiles nõ poterit se applicare corporalibus ꝛ ꝑtibilib⁹ ꝛ cõmensurare se eis. ꝛ ĩtelligere ea: vt plato opinabat̃. ¶ Deinde cũ dic̃.

¶ Necessariũ aũt ĩtell'z ee̾ circulũ h̾uc. Intell's qdẽ. n. mot⁹ ĩtelligẽtia: circuli aũt circulatio: si igit̃ ĩtelligẽtia circulatio: ꝛ ĩtell's vtiq; erit circulus cũ huiusmodi circulatio ĩtelligẽtia sit: sꝑ aũt aliqd ĩtelliget siqdẽ ꝑpetua circulatio.

¶ Postq̃z ꝓbauit ĩtell'z nõ ee̾ magnitudinẽ ꝓbat ip̄z nõ ee̾ circulũ. circa qđ duo fac̃ ẜm ꝙ duas rõnes adducit ad ꝓpositũ. 2ª ibi. (Amp̄. aũt) ĩ p^a ꝑte ĩtẽdit talẽ rõnẽ: si ĩtell's eẽt circulus oꝑatio ei⁹ eẽt circulatio. i. circularis: ꝛ eẽt ꝑpetua: ꝛ nõ h̾ret finẽ: sz nulla oꝑõ ĩtell's est h⁹ neq; practica: nz speculatiua. g̊ ĩtell'us nõ est circulus. ĩ hac aũt rõne sic ꝓcedit: q2 p̊ p̃mittit hãc ꝯñtiã ꝙ si ĩtell's eẽt circulus oꝑõ ei⁹ eẽt circularis: ꝛ nõ h̾ret finẽ. 2°. oñdit oꝑõnẽ ĩtell's ñ ee̾ circularẽ: ꝑꝑ qđ seq̃t̃ ꝙ ipse nõ sit circulus. 2ª ibi (Practicaꝝ qdẽ. n.) dic̃ g̊. nec̃iũ aũt est supple ẜm pla. ĩtell'z ee̾ circulũ h̾uc. vz. h̾ñtẽ motũ ẜm ꝙ sunt mot⁹ celi: sz ꝙ ĩtell's ñ sit h⁹ circulus: sic pz: q2 mot⁹ qdẽ ipsi⁹ ĩtell's est ĩtelligẽtia. i. oꝑõ ei⁹: mot⁹ aũt circuli est circulatio: si g̊ ĩtelligẽtia. i. si oꝑõ ĩtell's ẽ circulatio ꝛ ĩtell's vtiq; erit circulus: ꝛ subdit ꝙ cũ ĩtelligẽtia. i. cũ oꝑõ ĩtell's sit h⁹ circulatio ĩtell's sꝑ ĩtelliget aliqd siqdẽ pro q2: q2 circulatio est ꝑpetua. q. d. ꝙ cũ circulatio sit ꝑpetua. i. nõ h̾eat finẽ: si ĩtell's esset circulus oꝑõ ei⁹ esset circulatio ꝛ nõ h̾ret finẽ. sz vt patebit oꝑõ intell's nõ est circulatio ꝛ hz finẽ. g̊ nõ est ĩtell'us circulus.

Dubitaret forte aliqs quõ circulatio est ꝑpetua: ꝛ nõ hz finẽ. ¶ Dõz ꝙ ĩ circulo ẜm ꝙ h⁹ nõ est aliqs pũct⁹ in actu. nõ g̊ est rõ: q̃re magis motus circularis finiat̃ in h̾ pũcto q̃z in alio: vel g̊ finiet̃ h⁹ mot⁹ in q̊lz pũcto circuli: ꝛ tũc nunq̃z ĩcipet ille mot⁹. vl' non finiet̃ in aliq̊ pũcto. ꝛ tũc semꝑ ꝑpetuabit̃ talis mot⁹: mot⁹ g̊ circularis ẽ ꝑpetuus: nec ex ipso circulo possum⁹ assignare cãz q̃re h⁹ mot⁹ incipiat vl' desinat: vtꝝ aũt ex sup̾iori agẽte possit p̃figi lex ꝙ h⁹ mot⁹ ĩcipiat vl' desinat in phy̾sicis diffusius diximus.

Alterius forte dubitaret aliqs si ĩtelligẽtia. i. si oꝑõ ĩtell's ess̾z circulatio: vtꝝ ĩtell's sꝑ ĩtelligeret: ꝛ vtꝝ eius oꝑõ sꝑ ꝑpetuaret̃ ꝛ nunq̃z cessaret: nec h̾ret finẽ: vt vr̃ l̃ra sonare. ¶ Dõz ꝙ oꝑõ ĩtell's in practicis ꝓcedit a fine ad ea q̃ s̃t ad finẽ: ꝛ nõ ꝯ̊. nã finis in practicis se hz sic̃ p̃n^m in speculatiuis. sz ĩ speculatiuis qdẽ ꝓcedit a p̃ncipijs ad ꝯnẽ: ꝛ ille est rect⁹ ordo. h̾ita aũt ꝯne q̃escit. igr̃ si rect⁹ ordo nõ magis req̃reret ꝓcessũ a p̃missis ad ꝯnez q̃z ꝯ̊. sic̃ nõ q̃escim⁹ in p̃missis: sz imus ad ꝯnẽ: sic nõ q̃scere mus in ꝯne: sz circulariter rediremus ad p̃missas. vl' ergo nunq̃z ĩcipet h⁹ mot⁹ vl' sꝑ ꝯtinuaret̃ a p̃missis ad ꝯnẽ ꝛ a ꝯne ad p̃missas: ꝛ sic circulariter. itaq; sic̃ in circulo: q2 nullus pũct⁹ ẽ ibi in actu: vel nunq̃z ĩcipet h⁹ motus: vl' semꝑ ꝑpetuaret̃: sic si oꝑõ ĩtell's eẽt circularis nõ ess̾z in aliq̊ determinata q̃es. vel nunq̃z ĩcipet tal' motus vel sꝑ ꝑpetuaret̃: ꝛ qđ dcm̃ est de ꝯsideratione speculatiua intelligẽdũ est de consideratione practica. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Practicaꝝ qdẽ. n. ĩtelligẽtiaꝝ termini s̃t. oẽs. n. alteri⁹ cã sunt: speculatiue aũt rõnib⁹ terminant̃ sil'r: rõ aũt ois diffinitio est aut demõstratio. Demõstratõẽs v̓o ꝛ a p̾ĩcipio sunt: ꝛ h̾ñt quodãmõ finẽ sill'm: aut ꝯcl'onẽ: si aũt nõ ꝯcludant̃: sz nõ reflectunt̃: iteꝝ in p̾ĩcipiũ accipientes semꝑ mediũ ꝛ extremitatẽ recte ꝓcedũt: ẜz circulatio iteꝝ in principiũ reflectit̃. Diffõnes autem omnes finite sunt.

¶ Oñdit oꝑõnes ĩtell's tã practicas q̃z speculatiuas ee̾ terĩatas. ꝑꝑ qđ seq̃t̃ eas nõ ee̾ circulares: q2 vt tactũ ẽ cir-

culationis nõ sunt termini:nec i circulo est aliqs termius in actu.iõ ait ꝙ practicaꝝ qdẽ itelligẽtiaꝝ.i.opõnũ itell's practicaꝝ sunt termini:h̃ est hꝰ opões sunt termiate:qꝛ oẽs sunt cã alteriꝰ.i.cã finis ⁊ boni quo hito qescimꝰ.speculatiue aũt terminant̃ sill'r rõnibꝰ.nã termini speculatiuaꝝ sunt rões.rõ aũt oĩs est diffõ aut dẽmr̃atio:dẽmr̃ationes.n.sunt a pñº.i.icipiũt a determiatis pncipijs:⁊ hñt q̃dãmõ finẽ sill'm:aut ꝯnẽ.sill's.n.hꝫ qetare itell'm nr̃ꝫ:ita ꝙ vel totꝰ sill's vel saltẽ ipsa ꝯ põt dici qes itell's nr̃i.⁊ subdit.si aũt nõ ꝯcludant̃.i.si nõ determinent̃ hꝰ ꝯnes:ſꝫ eamus ab vna ꝯne in aliã.ſꝫ tñ nõ reflectunt̃ in terminuꝫ:⁊ pncipiũ sũt accipiẽtes sꝑ mediũ ⁊ extremitates.mediũ g̃ se hꝫ tanq̃ pñᵐ:qꝛ mediũ nunq̃ intrat ꝯclõnẽ.extremitates vo se hñt tanq̃ termini.qꝛ hec sũt q̃ ꝯcludunt̃:recte g̃ ꝓcedũt:ſꝫ circulatio iteꝝ se reflectit i pñᵐ:⁊ seq̃t̃ ꝙ diffões oẽs finite sunt:q̃re si tã dm̃ratio q̃ diffõ hꝫ terminũ. circulatio aũt nullũ hꝫ terminũ:nulla opõ itell'us erit circularis:g̃ nec itell's erit circulus.❧ Notãᵐ ãt ꝙ duplex ẽ opõ itell's vna simplex:alia cõposita:opõ aũt simplex terminat̃ ad diffõnẽ:opõ aũt cõposita per quã format̃ enunciatio termiat̃ ad sill'ꝫ vel ad dẽmr̃ationẽ.sic g̃ qescit itellectꝰ simpliciũ qñ itellectis pncipijs qditatis rei format ide diffõnẽ:sic qescit itell's cõpositoꝝ:qñ itell'is ꝓpõnibus format ide sill'ꝫ vl' dẽmr̃atõeꝫ.termini g̃ itell's sunt diffõ vl' dẽmr̃atio:⁊ qꝛ diffõ rõ dici dꝫ.nã diffõ hoĩs est rõ eius. sic ẽt ⁊ dẽmr̃atio vel sill's rõ dici dꝫ.vñ qñ volumꝰ dicere ꝙ aliqs fec̃ bonũ sill'ꝫ vel bonã dẽmr̃ationẽ dicimꝰ ꝙ fec̃ bonã rõnẽ:q̃re si tã diffõ q̃ dẽmr̃atio põt dici rõ.⁊ intell's terminat̃ vel diffõne vel dẽmr̃atiõe:bñ dcm̃ est ꝙ speculatiue itelligẽtie rõnibꝰ terminant̃.❧ Notãdum ẽt ꝙ qꝛ possꝫ aliqs cauillare.d.ꝙ nunq̃ terminet̃ intelligẽtia speculatiua:qꝛ augent̃ dm̃ratões i post assumẽdo:⁊ post vnã ꝯnẽ possumꝰ iueĩre aliã:ne aliqs ꝑ h̃ vellet ꝯcludere opõneꝫ itell's eẽ circularẽ:ait phs hũc ꝓcessũ nõ eẽ circularẽ: ſꝫ magis eẽ rectũ:qꝛ nõ reflectimꝰ a ꝯne ad pncipia:ſꝫ magis mõ recto imus a ꝯne ad ꝯnẽ.❧ Notãdũ ẽt diffões eẽ terminatas:qꝛ statꝰ est in ꝑdicatis:hñt.n.diffões pñᵐ ⁊ finẽ:qꝛ nõ est ascẽdere in ifinitũ in gñibꝰ:nec est dscẽsus ꝑ formã vltra spẽꝫ spãlissimã:descẽsus aũt ad indiuidua est ꝑ mãꝫ:quoꝝ nõ est scia neq̃ diffinitio:vt dr̃ in septimo metaphy.❧ Dei nde cum dicit.

❧ Amplius aũt si eadẽ circulatio multotiẽs est opabit multotiens itelligere idem.

❧ Adducit ꝗᵃm rõnẽ.d.ꝙ ampliꝰ aũt si eadẽ circulatio est multotiẽs ⁊ supple si opatio itell's est circulatio oportebit multotiẽs itelligere idẽ.❧ Notãduꝫ aũt ꝙ nullus motꝰ põt ꝯtinuari idẽ nisi circularis:vt dc̃lari hꝫ in physicis.circularis aũt nõ solũ põt ꝯtinuari idẽ:ſꝫ vt supiꝰ ꝓbauimus ex ꝑte circuli nõ põt sumi rõ ꝙ hꝰ motꝰ icipiat vl' desinat. ⁊ qꝛ hꝰ motꝰ q̃tũ est de se sꝑ reiterat̃:opõ itell's si esset circularis cũ vellet itell'ere aliqd:oporteret ꝙ sepe itell'eret idẽ.❧ Dicebamꝰ.n.ꝙ h̃ posito nõ magis esset qes in ꝯne q̃ in pmissis ad ꝯnẽ:⁊ a ꝯnibꝰ ad pmissas:sꝑ g̃ icederemꝰ a pmissis ad ꝯnẽ:a ꝯnibꝰ ad pmissas:⁊ qꝛ nunq̃ h̃ hr̃et finẽ si vellemꝰ itelligere aliqd:oporteret sepe ⁊ infinities itelligere ideꝫ.illõ igr̃ ideꝫ incõueniẽs qd seq̃bat̃:si intell's eẽt magnitudo ⁊ itelligeret res applicãdo se eis ꝑ ꝑtes q̃titatiuas:seq̃t̃ ẽt si itellectꝰ eẽt circulus ⁊ opõ eiꝰ eodẽ mõ essꝫ circularis ꝑm ꝙ plato opinabat̃.vtrobiq̃.n.seq̃t̃ ꝙ si volumus itelligere aliqd:oꝫ nos sepe intelligere ideꝫ.

Adhuc aũt itelligentia assimilat̃ cuidã quieti ⁊ statui magis q̃ motui:eodẽ modo ⁊ syllogismus.

❧ Postq̃ phs ꝓbauit itell'ꝫ ñ eẽ magnitudinẽ neq̃ esse circulũ:in ꝑte ista vt dicebat̃ ondit ꝙ nõ cõpetit ei motꝰ:nec ꝯnectiẽ corpi:eo mõ q̃ plato opiabat̃:duo g̃ facit:qꝛ ꝑ iprobat opionẽ platonis de itell'u vel de aia q̃tuꝫ ad motuꝫ.zº iprobat opionẽ eiꝰ q̃tũ ad ꝯnexionẽ corpis ibi.❧ Laboriosum aũt.circa pmũ duo facit ꝑm ꝙ dupl'r iprobat opionẽ eiꝰ de intell'u q̃tũ ad motuꝫ.zᵃ ibi.❧ At vo neq̃ dic̃ g̃:adhuc ãt itelligẽtia.i.opõ itell's simpliciũ assilat̃ cuidã qeti ⁊ statui magis q̃ motui:eodẽ mõ ⁊ sill's q ptinet ad intell'ꝫ cõpositoꝝ magis assilat̃ qeti q̃ motui:g̃ format̃ sic rõ.illõ qd magis assilat̃ qeti q̃ motui:non est motꝰ:ſꝫ oĩs opõ itell's tã simpliciũ q̃ cõpositoꝝ magis assimilat̃ qeti q̃ motui.g̃ nulla opõ tal' dꝫ ꝓprie dici motꝰ. ❧ Notãdũ aũt ꝙ itelligẽtia.i.opõ itell's magis assilat̃ qeti q̃ motui:qꝛ dũ hũores sunt in motu:⁊ qñ nõ sunt qetate passiones:vt pꝫ i iuuenibꝰ:nõ põt in eis eẽ ꝑfectꝰ rõnis vsus.nec recte in eis est prudẽtia.iõ dr̃ i topicis.ꝙ nẽo eligit iuuenes eẽ duces:eo ꝙ nõ ꝯstat eos eẽ prudẽtes.⁊ i 7º phy.dr̃ ꝙ aia in sedẽdo ⁊ qescẽdo fit prudẽs:⁊ qꝛ sic ẽ opõ intell's magis dꝫ dici qes q̃ motꝰ.❧ Notanᵐ ẽt ꝙ ⁊ sill's magis assilat̃ qeti q̃ motui.nã cũ nos dubitamꝰ aliquo non qescimus. facto aũt sill'o postq̃ concludit̃ nobis per dẽmr̃ationẽ qetat̃ intellectꝰ nr̃.❧ Deinde cum dicit.

❧ At vo neq̃ beatũ qd non facile sed violẽtuꝫ. Si autem est motus ipsius:nõ substãtia extra naturam vtiq̃ mouebitur.

❧ Adducit zᵃᵐ rõnẽ.ꝙ opõ itell's nõ sit motꝰ.d.At vo neq̃ est beatũ qd nõ est facile:ſꝫ violẽtũ:btitudo.n.nõ ꝯsistit i eo qd est qd violẽtũ ⁊ nõ est facile.si g̃ motꝰ ipsiꝰ aĩe nõ est suba eiꝰ.i.nõ cõpetit ei ꝑm subaꝫ suã mouebit̃ vtiq̃ aia ex̃ nãꝫ:erit g̃ motꝰ ex̃ nãm.erit itaq̃ motꝰ qd violẽtũ ipsi aĩe; ⁊ in motu nõ poterit ꝯsistere beatitudo eiꝰ:formet̃ aũt sic rõ.in opõne itell's ꝯsistit btitudo aĩe:in motu ñ ꝯsistit btitudo aĩe:g̃ opõ itell's nõ ẽ motꝰ.vt plato opiabat̃.❧ Notandũ aũt duplicẽ eẽ beatitudinẽ:vnã quã possumꝰ acqrere ex puris nãlibꝰ ⁊ est valde impfecta:⁊ de hac determiauerũt phi de q̃ simpl'r veꝝ est ꝙ ꝯsistit in opõne intell's:ẽ aũt hꝰ felicitas duplex.vna polytica q̃ ꝯsistit i actu prudẽtie:h̃ mõ g̃ eẽ felicẽ nõ est aliõ q̃ eẽ sic prudẽtem vt sciat ꝯsiliari sibi ⁊ alijs.alia est felicitas ꝯtẽplatiua:⁊ h̃ vt d ea determiauerũt phi ꝯsistit in actu sapie.i.in actu illiꝰ sapiẽtie q̃ dr̃ meta.meta.n.iter scias hũanitus iuẽtas ꝑ excellẽtiã sapia esse dr̃.esse g̃ felicẽ ꝯtẽplatiue ꝑm phõs nihil est aliõ q̃ scire bñ ꝯsiderare ꝯsideratões metaphycales ẽ ẽt q̃dam felicitas ꝑfecta de q̃ determinãt theologi:q̃ quõ se hẽat ñ est pñtis speculatõis:sufficiat aũt ad pñs scire felicitatẽ d qua determiauerũt phi ꝯsistere in opõne itell's.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ non vr̃ valere ꝯñtia phi. vr̃.n.velle ꝙ beatitudo nõ ꝯsistit i motu:qꝛ motꝰ nõ ẽ suba ipsiꝰ aĩe:⁊ est ex̃ nãꝫ eiꝰ.videmꝰ.n.ꝙ beatitudo ⁊ felicitas ꝯsistit in opõne aĩe.iuxta illõ qd dr̃ i ꝑethy.ꝙ felicitas est opõ aĩe ꝑꝫ vtutẽ ꝑfectã.g̃ cũ opõ nõ sit suba rei:⁊ sit aliqd additũ nãe.nõ est bona ꝯña dicere ꝙ nõ ꝯsistat beatitudo aĩe i motu:qꝛ motꝰ nõ est suba eiꝰ. ⁊ est aliqd ex̃ subaꝫ ipsiꝰ.vr̃ aũt h̃ competere soli.ꝓ ꝙ sua beatitudo sit sua suba.nã vt dr̃ in.12.meta.in illo capᵒ.õnia pm̃ intelligere ipsiꝰ pmi est ei eẽntiale:⁊ qꝛ suũ intelligere est sua substantia:quia in illo intelligere est summa delectatio ⁊ summa beatitudo:sequitur ꝙ sua beatitudo sit sua substãtia in omni aũt alio qd est citra ipꝫ sua beatitudo nõ est sua suba:ſꝫ est aliqd ꝑter nãꝫ eiꝰ.❧ Dõꝫ ꝙ cũ felicitas vt tactũ est sit opõ aĩe ꝑꝫ vtutẽ ꝑfectã sic loq̃ndũ ẽ de felicitate.vt loq̃mur de vtutibꝰ.vtutes aũt vt dr̃ in zº ethy.sunt aliq̃ mõ a nã:⁊ aliq̃ mõ nõ sunt a nã.vñ ibi scribit̃ ꝙ neq̃ igr̃ a nã:neq̃ ꝑter nãꝫ fiũt vtutes:sed nob existentibꝰ innatũ est qdẽ suscipe eas:ꝑfectis aũt ꝑ ꝯsuetudinẽ.q̃re sic vtutes sunt nob nãles:qꝛ sumꝰ apti nati eẽ vtuo

ti. sic felicitas de q̄ locuti sunt p̄hi est nob̄ n̄alis. q̄ sumus apti nati esse sic felices. h̄ itaq̄ felicitas est n̄alis: non q̄ sit ipsa n̄a aīe vt arguebat rō: nec est n̄alis: q̄ a n̄a p̄fecte fiat: s̄ p tāto est n̄alis: q̄ eē sic felices vt de felicitate locuti sunt p̄hi sum⁹ apti nati p n̄az. mot⁹ g̃ q̄ nō est h̄ mō nāl aīe in eo nō ɔsistit felicitas: ⁊ p ɔñs opō intell's nō est motus: q̄ in tali opatione huiusmodi felicitas h̄ eē.

Alterius forte dubitaret aliq̄s quō mot⁹ nō cōpetit aīe ſm n̄az: ita q̄ in eo nō possit eē felicitas. ¶ Dōz q̄ mouere cōpetit aīe p se. nam cū aīal moueat̄ ex se oz q̄ sit diuisibile in talia duo: quoz vnū sit p se mouens aliud p se motū: aīa g̃ est p se mouēs. corp⁹ aūt p se motū: s̄ moueri cōpetit aīe per accñs ⁊ est ei ex̄neū: felicitas aūt ɔsistit in p̄pria opōne rei nō in eo qd̄ ē sibi ex̄neū: ⁊ nō est p̄priū ei: ⁊ q̄ h̄ est mot⁹ respectu aīe ī motu nō pōt ɔsistere felicitas: ⁊ p ɔñs in intelligere aīe in q̄ ponit̄ h̄ felicitas mot⁹ eē n̄ poterit. valz āt hec rō sp̄alr ɔ platonē. nā cū ipse posuerit aīaz cōponi ex nūeris: nūer⁹ aūt sit cōposit⁹ ex vnitatib⁹ aīa erit cōposita ex vnitatib⁹: que sunt p̄ncipia nūeroz: vnitas autē sic accepta differt a pūcto. vt dr̄ in. 5⁰ meta. q̄ h̄ nō h̄ sitū. pūct⁹ aūt h̄ sitū. est .n. pūct⁹ suba posita. vnitas aūt pōne caret: q̄ oēs mot⁹ sūt aliq̄ mō in loco vt supra dicebat̄ ⁊ maxīe mot⁹ localis: qd̄ nō ē situale: ⁊ qd̄ caret situ mot⁹ p̄prie sumpt⁹ penit⁹ ē ex̄neus sibi: nec in h̄ pōt ɔsistere felicitas ei⁹: ⁊ si est ei ex̄ne⁹ mot⁹ localis sunt ei ex̄nei oēs alÿ mot⁹: q̄ oēs mot⁹: alÿ p̄supponūt illū. Plato itaq̄ cū poneret aīaz cōpositā ex numeris: ⁊ ex vnitatib⁹ oportebat euz dicere q̄ sit⁹ eēt ex̄ne⁹ aīe: ⁊ q̄ aīa non essz q̄d situale. ⁊ p ɔñs cogebat̄ ponere q̄ mot⁹ eēt ex̄neus aīe: ⁊ q̄ in eo felicitas nō possz ɔsistere vt p̄lies g̃ ɔclusuz est itelligere in q̄ ɔsistit felicitas de q̄ locuti sum⁹ nō pōt eē mot⁹: vt plato opiabat̄. ¶ Deiñ cū dicit.

Cō. 49. ¶ Laboriosuz aūt est cōmisceri aīaz corpi: nec posse absolui: ⁊ adhuc fugiēdū siq̄dē meli⁹ itellectui non cū corpe esse: queādmodū ⁊ cōsuetum est dici: ⁊ multis videt̄.

¶ Improbat opionē Pla. ex mō ſm quē p̄bat aīaz ɔnecti corpi. ¶ Ad cui⁹ euidētiā sciēdū q̄ in ɔnexione aīe ad corpus q̄tū ad p̄ns spectat tria sunt attēdēda. nā p̄ debem⁹ ponere aīaz sic ɔnecti corpi q̄ magis sit corpus pp̄ aīaz q̄ aīa p̄pter corpus. 2⁰ debem⁹ h̄ sic ponere vt eoz motuuz q̄ isūt corpi possim⁹ ex ip̄a aīa reddere rōnē. 3⁰ dbem⁹ sic talē ɔnexionē ponere vt p̄pria aīa p̄prio corpi ɔiūgat̄. tria g̃ fac̄ p̄hs: q̄ p̄ iprobat pōnē Pla. q̄tū ad ɔnexionē aīe: q̄ ponebat eā sic ɔnexaz q̄ magis aīa erat pp̄ corp⁹ q̄ eɔ. 2⁰ eā iprobat: q̄ ponebat eā sic ɔnexā q̄ ex tali ɔnexiōe motuū q̄ ierāt corpi nō poterāt reddere rōnē. 3⁰ h̄ pōnē iprobat: q̄ nō ponebat aīaz sic ɔnexā q̄ p̄pa aīa p̄prio corpori vniret̄. 2ª ibi. (In manifesta aūt). 3ª ibi. (Illud aūt icōueniēs): dic̄ g̃: q̄ laboriosum. n. est aīam ɔmisceri corpori. eo mō sup. quo ponebat Plato. ⁊ laboriosum est: ⁊ ēt nō posse aīaz absolui a corpe sup. cum vult: nō. n. poterat aīa absolui a corpe cū volebat. vt plato dicebat: ⁊ adhuc fugiēdū ē siq̄dē ſm hāc pōnē: supple aīe oē corp⁹: ⁊ meli⁹ ē itellz n̄ eē cū corpe: queādmodū ɔsuetū est dici: ⁊ multis vr̄ sic eē. formet̄ g̃ sic rō: si laboriosū est aīe misceri cū corpe: ⁊ bonū est aīe nō eē cū corpe: queādmodū seq̄t̄ ex pōne Pla. ⁊ sic vr̄ m̄lt̄: tūc corp⁹ n̄ est pp̄ bonū aīe: ⁊ q̄ nos debem⁹ sic ponere aīaz eē ɔnexā corpi q̄ corpus sit p̄pter bonū aīe. cū plato nō poneret aīaz corpi sic ɔnexā: seq̄t̄ q̄ male opiabat̄.

Dubitaret forte aliq̄s quō debemus ponere aīaz sic ɔnexā corpi q̄ corpus sit p̄pter bonū aīe: ⁊ q̄ magis sit corpus pp̄ aīaz q̄ eɔ. ¶ Dōm q̄ aīa sic cōparat̄ ad corpus ſz q̄ ars cōparat̄ ad organa: ⁊ sicut ars exercet p̄p̄as opōnes p p̄pria organa: sic aīa exercet p p̄prias opōnes p p̄priū corpus: ⁊ q̄ cuilz rei cōpetit p̄fectio p p̄p̄as opōnes aīa exercēdo p̄p̄as opōnes p p̄priū corp⁹: seq̄t̄ q̄ ipsa acq̄rat suas p̄fectōes in suo corpe: sic g̃ magis sunt organa p̄pter artē q̄ ars p̄pter organa: sic magis est corpus pp̄ aīaz q̄ aīa p̄pter corpus.

Alterius dubitaret forte aliq̄s. quō ex pōne plato. seq̄bat̄ q̄ fugiēdū erat aīe oē corpus. ⁊ q̄ laboriosum erat aīe ɔiūgi corpori: ⁊ q̄ magis erat aīa propter corpus q̄ eɔ. ¶ Dōz q̄ plato ponebat q̄ aīa p̄ mouebat seipsaz: ⁊ q̄ aīa: vt dicebat: erat ɔnexa corpi. iō aīa mota mouebat corpus: appellat aūt plato motus aīe opōnes eius: q̄re si aīa moueat̄ ex se coopat̄ ex se. nō g̃ indiget corpore vt p̄ficiat̄ in opōnibus suis: cū ipsa seipsam moueat: ⁊ ex seipsa opet̄: nll's est g̃ fruct⁹ aīe ɔiūgi corpi. sed est fructus corpori ɔiūgi aīe inq̄tū mouet̄ ab ip̄a ⁊ p̄ficit̄ p ip̄az. fugiēdū est g̃ aīe oē corpus: cū nullus fruct⁹ sit ei ex eo q̄ ɔiūgit̄ corpori: ⁊ laboriosum est aīe corpori sic esse ɔiūctā: q̄ retardat̄ aīa ab eius motu p̄pter grauedinē corporis: ⁊ magis est aīa p̄pter corpus q̄ ecōuerso: q̄ nullus fructus ⁊ nulla p̄fectio ɔsurgit anime ex vnione ad corpus. si volumus seq̄ opinionē platonis: sed magis est fructus: ⁊ p̄fectio corporis ex eo q̄ aīe est ɔiūctū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Immanifesta aūt ⁊ circulo ferri celū cāz: n̄z .n. aīe suba cā est circulariter ferri: s̄ ſm accñs sic mouet̄: neq̄ corp⁹ cā: s̄ aīa magis illi. Cō. 50.

¶ Adducit scd̄az rōnē ɔ Platonē ostēdēs eū insufficiēter determinasse de ɔnexione aīe ad corpus: q̄ per ɔnexionē illā nō poterat reddere rōnē motuū qui ierāt corpori: circa qd̄ duo facit: q̄ p̄ facit qd̄ dc̄m est. 2⁰ remouet quandaz cauillationē circa p̄tacta ibi. (At vo) dicit g̃: q̄ immanifesta est causa circulo ferri celū. i. q̄re celū moueat̄ circulariter: neq̄ enim substātia anime est causa circulariter ferri celū: sed ſm accñs anima mouet̄ sic. i. circulariter. neq̄ corpus est causa illius motus: s̄ magis illi corpori anima debet poni causa q̄ sic moueat̄. ¶ Notādū aūt q̄ ſz platonem aīa n̄ra erat ad imaginē anime celi: ideo specialem rōnē hic adducit ɔ aīam celi ſm q̄ plato ponebat eam celo esse cōnexaz. nam si celū est animatū debemus ponere animā taliter celo esse ɔnexā: q̄ manifesta sit causa quare celū circulariter moueat̄. Et q̄ h̄ plato facere nō potuit rep̄hensibilis erat positio sua.

Dubitaret forte aliq̄s: quare plato nō potuit reddere causaz ex aīa celi q̄ celum circulariter moueret̄. ¶ Dōz q̄ vt supra tāgebat̄ opinio platonis de anima sp̄aliter intelligēda erat de anima celi: si autem intelligebat̄ de anima nostra: hoc pro tāto erat inq̄tū hoc imitabat̄ illā: q̄re cū ipse poneret aīam de se esse aspectū rectū: ⁊ postea diceret h̄ aspectū rectū deinde reflexisse in circuluz anime. ſm hoc de se ⁊ per se cōpetebat motus rectus. si aūt cōpetebat ei motus circularis: hoc erat ex ɔñti: ⁊ p accñs. ⁊ q̄ anima mouebat corpus eo motu quo mouebat seipsaz: ⁊ quo mouebat̄ per se: ex parte aīe nō poterat assignari causa: q̄re celū circulariter moueret̄: nec ēt h̄ causa poterat assignari ex p̄te corporis: q̄ anima erat causa illi corpi q̄re moueret̄: nō autē ip̄m corpus erat huiusmodi cā: ⁊ q̄ neutro mō poterat assignari huiusmodi cā īmanifesta erat cā circulo celuz ferri. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vo q̄ neq̄ meli⁹ dr̄: oportebit pp̄ hoc dictum facere circulariter ferri aīa: q̄ digni⁹ sit ipsa moueri: q̄ mouere: moueri aūt sic: q̄ alr̄. Qm̄ aūt huiusmōi itētio ⁊ alteri⁹ rōnis magis p̄pria hāc q̄dē dimittamus nunc.

¶ Remouet q̄dā cauillatōz poll'ez fieri circa p̄tacta. dice-

ret forte aliqs: q iõ celū mouet circulariter: qr deꝰ voluit ipz sic moueri: sz h nõ sufficit: qr si deꝰ h voluit. g h ē meliꝰ. assignãda ē igr cã: qr h sit meliꝰ: ⁊ qre h sit ɔgruẽtius. ideo ait. at vo: qr neq͂ dr meliꝰ. i. neq͂ dr bñ a platõicis q oportebat pp hoc deū facere circulariter ferri aiã: qr digniꝰ sit ipã aiam moueri q̃ mouere: ⁊ moueri ãt sic. i. circulariter q̃ aiter: vez qr h cã q̃re celū moueat circulariter nõ ē ppa huic libro: sz magis spectat ad libz celi ⁊ mūdi. iõ subdit q qñ hõ itẽtio ē magis ppa rõnibꝰ alteris. i. rõnibꝰ celi ⁊ mūdi. iõ hãc qdē itentoẽs dimittemꝰ nūc: qr h nõ ē plus hõ itẽtio pseqnda. ¶ Nõnm ãt q eodē motu q̃ mouet aia mouet ⁊ corpus. iõ dicebat plato q deꝰ fecit aiã moueri circulariter: qr meliꝰ erat ipam moueri sic q̃ alr: vt ɔcluderet q aia celestis circulariter mota circulariter postea moueret celū. ¶ Nõnm ēt q in his que nãlr agunt deꝰ vult ea q̃ ɔgruūt nãe: cū g nã pncipalr dicat ð forma. ⁊ si dr ð mã h ē p analogiã ad formã vt vult phs. 2º phicoz. ⁊ 5º metha. si deꝰ vellet celū vel aiã celestē moueri circulariter oporteret q h ɔpeteret nãe ipsiꝰ aie: ⁊ qr anima vt plato dicebat fm suã nãm est aspectus rectus: cãm quare celum circulariter moueret assignare non poterat. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ. 51. ¶ Jstud ãt icõueniēs accit: ⁊ huic rõni ⁊ plibꝰ q̃ de aia sūt: copulãt. n. ⁊ ponūt i corpꝰ aiã nihil deteinãtes pp quã cãz: ⁊ qūo hñte corpe. Et tñ vr hoc vtiq͂ neciū eē: pp. n. cõitatē hoc qdē agit aliqd: h aūt patit: ⁊ hoc qdē mouet: illud aūt mouet hoz nihil ē adiuicem qbuscūq͂. Hi aūt solū conant dicere quale qd sit aia. ¶ De

Cõ. 52 susceptiuo aūt corpe nihil adhuc determiatuz est tãq͂ ɔtigēs sit scđz Pitbagoricas fabulas q̃l3 aiã qõl3 corpꝰ igredi: silr itaq͂ dñt aliq sic si aliqs dicat Rhetoricã i phystulis igredi. oz. n. artē vti organis: aiã aūt in corpe. videt. n. vnūqđq͂ ppriã hēre spēm ⁊ formam.

¶ Adducit 3am rõnē q̃ rõ nõ solū est ɔ platonē: sz ēt est qdã mõ ɔ oēs phos ãtiquos loqñtes de aia. iõ ait: q illud aūt icõueniens q nūc assignabimus accidit huic rõni. i. huic põni platõice ⁊ plibꝰ alys põnibꝰ q̃ sunt de aia. Plato. n. ⁊ aly phi copulãt ⁊ ponūt aiã in corpꝰ nihil determinãtes pp quã cãz ⁊ qūo se hñte corpe: ⁊ tñ vr hoc eē neciū: q dicat q̃liter corpꝰ qð igredit aia est dispositū ⁊ pportiõatū: qr pp cõitatē. i. pp pportõēs ⁊ pp ordinē quē hz agens ad patiēs ⁊ aia ad corpꝰ h qdē. i. agēs agit aliqd. h ãt. i. patiēs patit: ⁊ pp hõ pportõēz h qdē. i. aia mouet. illud aūt. i. corpus mouet. ⁊ subdit: q. n. aūt hoz. i. nulla hõ ɔuenĩetia vl pportio iest adiuicē qbuscūq͂ ɔtigētibꝰ ⁊ idñtibus: sz oz esse deteriata ⁊ disposita qbꝰ iest talis pportio. ⁊ subdit q hi aūt. i. phi solū conãt dre q̃le qd sit aia. de susceptiuo ãt corpe vel ad h determinãt tãq͂ ɔtingēs sit fm pythagoricas fabulas q̃libz aiam corpꝰ qõl3 igredi. isti itaq͂ dicunt sile aliqd sicut si aliqs dicat rhetoricã. i. illã artē igredi in fistul. i. in organa alteriꝰ artis. oz. n. artē qdē vti pprys organis: aiã ãt oz eē in corpe ppo: qr vr vnūqđq͂ corpꝰ hre ppriã spēm ⁊ ppriã formã: ⁊ pari rõne supplendum est q vnaq͂q͂ forma ⁊ species regrit ppriū corpꝰ.

Dubitaret forte aliqs: quomõ ex põne platõis sequebat q q̃libz aia igrederet qõlibet corpꝰ. ¶ Dðm q plato ponebat aiam ɔiungi corpori ⁊ alligari sibi vt moueret ipz. vñ nõ videbat alr loq de vnione aie ad corpꝰ: nisi sic loqmur ð ɔiunctõe manꝰ ad aliqð organū: qr sicut mota manꝰ mouet organū cui ɔiungit sic mota aia mouet corpꝰ cui ē ɔnexa. cū g q̃libet manꝰ sit organū organoz. ⁊ sicut q̃l3 manꝰ põt ɔiūgi cuilibz organo sic fm hoc q̃libz aia poterit ɔiūgi cuilibz corpi. si. n. moto pede mouet illud qð ē alligatū pedi nihil ad rē: vtz illud alligatū sit ferz vel lignū vel aliqð hõ corpꝰ. nõ. n. vis est in h cuiuscūq͂ spēi sit illud hõ alligatuz. posset. n. eē vis q nõ deberet eē cuiuscūq͂ q̃titatis: sz cū Plato ⁊ aly phi solum determinarēt de aia ⁊ nihil dicerēt de susceptibili. i. de corpe: qr g in suis põnibus nõ declarabãt: cuiꝰ dispõnis debeat eē corpꝰ aiatuz: nec ēt determiabãt q̃te q̃titatis debeat eē hõ corpꝰ: relinq̃bat fm eos: q q̃cūq͂ aia posset igredi qðcūq͂ corpꝰ cuiuscūq͂ spēi vel dispõnis eēt hõ corpus vel etiã cuiuscūq͂ q̃titatis existeret.

Lia ãt opio q̃ tradita est de aia credibilis qdem multis ⁊ neq͂ vna minor his q̃ dicta sunt: rõnes aūt tanq͂ directiuas p̄hens: ⁊ in cõi factis rõnibus. Cõ. 53.

Armoniam. n. quãdam dñt.

¶ Postq͂ phs posuit opionē Platõis ⁊ democriti. Jn pte ista vt dicebat arguit ɔ opionez empe. circa qð duo facit: qr p̄ ponit q̃dã opionē ɔformē opioni emp. ⁊ eã iprobat. 2º descendit spãliter ad opinionē emped. ibi (Jnuestigabit aūt hoc vtiq͂) Circa p̄mū duo facit: qr p̄mo ponit hõ opionez. 2º eã improbat ibi (Et. n. armoniã) dicit g. Alia aūt opinio est quedã tradita de aia credibilis qdē multis ⁊ neq͂ vna minor his que dicta sunt. q. d. q hec opinio nõ est minor alys opionibus: imo maior ⁊ pbabilior. ratões aūt tanq͂ directiuas p̄hens rationibus dico in cõi factis: ⁊ subdit q armõiaz quãdã dñt sup. eē aiaz. ista itaq͂ opio sic pbabilis sic faciens rõnes directas est q anima sit armonia qdã. ¶ Nõnduz aūt q dicit rõnibus in cõi factis: qr antiq phi vtplurimū arguebant p quedã cõia. Nesciebant aūt descēdere ad ppria. ¶ Deidecum dicit.

¶ Et. n. armoniaz tēperamentū ⁊ compõnem ɔtrarioz esse: ⁊ corpus componi ex cõtrarijs.

¶ Et qdē armõia qdã rõ compositoz: est aut ɔpõ: aiam aūt neutz põe est esse hoz. Cõ. 54

¶ Jmprobat hõ positõēz. Ad cuius euidẽtiã sciendū q armonia est qdã ɔpõ vel quedã rõ ɔponibiliū derelicta vel facta p motū aliciꝰ agētis. quã armoniã sequunt vel cõcomitant alique pprietates. quadrupliciter g quãtū ad p̄sens spectat armonia considerari põt. p̄mo fm se vt est qdã cõpositio vel quedã rõ. 2º ɔsiderari põt vt ɔparat ad motuz tanq͂ ad pncipiū effectiuū ex quo relinquit. 3º vt ɔparat ad pprietates que cõcomitant ipsam. 4º vt ɔparat ad ipsa cõponibilia: quoz est ɔpositio ⁊ ratio. q̃tuor g facit fm q his quattuor modis pbat animã non esse armoniã. p̄mo g pbat aiam nõ esse armoniã: si armonia cõsideret in se. 2º pbat h: si armonia comparet ad suū pncipium effectiuū. 3º si comparet ad pprietates. 4º si cõparetur ad ipsa cõponibilia. 2a ibi (Ampliꝰ aūt mouere.) 3a ibi (Cõgruit aūt magis) 4a ibi (Ampliꝰ aūt qm) Dicit g. q ⁊. n. armoniã dicimꝰ esse sup. tēperamtū ⁊ ɔponem contrarioz: ⁊ corpus dicimus ɔponi ex ɔrys. fm se g ⁊ formaliter armonia videt esse cõpositio ⁊ tēperamētū illorum ɔrioz ex quibꝰ cõponit corpus: ⁊ qdē cū armonia sit qdã ratio aut compositio compositoz: anima aūt neutz hoz est possibile esse. g non est armonia.

Dubitaret forte aliqs: qr videt falsuz esse qð hic phus ait. vz. q anima nõ sit cõpositio nec rõ cõpositoz. nã illud est rõ cõpositoz qð retinet ⁊ tenet ipsa ɔposita: sz aia tenet ⁊ retinet ipa elta ex qbꝰ cõponitur corpꝰ. ne ferant i propria loca. g aia est rõ ipoz cõpositoz. i. ipsoz elementoz ex quibus cõponit corpꝰ. q aūt aia cõtineat sic elemēta. pz p phuz in secundo huius. qui

ait ꝙ aliqd est ɔtinēs el'ta q̄ ferunt̃ in ɔ̃ria loca. ⁊ subdit ꝙ euelarent̃.n.el'ta ⁊ recederēt a corpe nisi aliqd eēt ꝓhibens: ⁊ addit ꝙ hꝯ ꝓhibens est aĩa. sic ēt in ꝑ hꝰ dr̃ ꝙ aĩa magis ɔtinet corpus q̄ corpꝰ aĩaʒ. nā aĩa recedente a corpore corpꝰ expirat ⁊ marcescit. marcescit.n.corpus: qꝛ ipa cōposita dissoluunt̃. aĩa ḡ est rō ɔpositoꝝ.i.ɔponibiliū: qꝛ ɔtinet ipa ɔponibilia q̄ sunt ɔposita adiuicē ⁊ ea recedēte h̄ q̄ sunt adiuicē ɔposita dissoluūt̃. ⁋ Dōʒ ꝙ cū dr̃ ꝙ aĩa nec est ɔposita nec ē rō ɔpositoꝝ ibi rō accipiēda est ꝓ tēperamēto ipsoꝝ ɔpositoꝝ: qđ ꝑʒ ex lr̃a ꝑcedēte. nā cū ꝑus dixisset ꝙ armōia ē ɔpō vel tēpamētū ɔ̃rioꝝ. postea dixit ꝙ aĩa nec ē ɔpō nec ē rō ɔpositoꝝ. accepit ḡ h̄ rōnē ꝓ tempamēto. dicamꝰ ḡ ꝙ ɔponibilia ɔponūt̃.i. vniūt̃ adiuiceʒ ⁊ eis ɔpositis si fit ibi tēpamētū ⁊ ꝓportio dr̃ ibi esse armonia. armōia ḡ formal'r ⁊ eētial'r aut ē ipa vnio ⁊ ipsa ɔpō ɔponibiliū vl' vt meliꝰ dicamꝰ ē ipm tēpamētū ⁊ ipa ꝓportio ɔponētiū: sʒ cū qđlibʒ hoꝝ sit accñs: qꝛ ipa dispō mãe siue ipʒ tēpamētū ɔponētiū ⁊ ipsa vnio vel ipsa ɔpō ɔponibiliū accñs ē cū oporteat armoniā eē aliqđ hoꝝ aĩa q̄ est neutꝝ hoꝝ nulloꝰ armonia dici dʒ. mō ḡ negat ph̄s ꝙ aĩa nulloꝰ sit rō componētiū vt rō in ɔ̃riū oñdebat: sʒ vult ꝙ nulloꝰ sit illa rō q̄ ē armōia ⁊ tēpamētū. ⁋ Deide cū dic̃.

⁋ Amplius aūt mouere nō est armonie: anime aūt attribuunt omnes hoc.

⁋ Adducit 2am rōnem q̄ sumit̃ ex eo ꝙ armōia ɔparat̃ ad motū dicēs. ampliꝰ āt armonie nō ē mouere. aĩe āt oēs tribuūt h̄. vʒ. ꝙ ei ɔpetat mouere. ḡ aĩa nō ē armōia.

Dubitaret forte aliqs. quomō armōie nō ē mouere. ⁋ Dōʒ ꝙ armōia nō mouet: sʒ ē aliqd derelictū ex motu. agēs.n. mouet ⁊ disponit mām q̄ disposita ⁊ tēpata relinqt̃ in ea debita ꝓportio ⁊ debita armōia vel ipa miscibilia ɔponētia mixtū se trāsmutāt ⁊ alterāt adiuicē: qbꝰ trāsmutātl ⁊ alteratis resultat ibi debitū tēpamētū ⁊ debita armōia: armōia ḡ ñ mouet nec trāsmutat: sʒ ē aliqd ɔñs trāsmutatōēʒ ⁊ motū. idē ē ḡ ꝙ nos dicebamꝰ hāc rōnē sumptā eē ñ ex ipa armōia in se ɔsiderata: sʒ vt ɔpat̃ ad motū q̄ ē suū pnm effectiuū. dʒ ḡ sic formari rō. armōie nō ē mouere. aĩe ē mouere: qꝛ oēs ph̄i tribuūt aĩe h̄. vʒ. ꝙ moueat. ḡ ñ ē armōia. ⁋ Deide cū dic̃.

Cō. 55. ⁋ Cōgruit āt magis de sanitate dicere armōiā: ⁊ oīno de corpis virtutibꝰ q̄ de aĩa: mãifestū aūt si aliqs tentauerit reddere passiōes: ⁊ opa aĩe armonia quadā. difficile.n.ē adaptare.

⁋ Ponit 3am rōnē sumptā ꝑ ɔpatōēʒ ad ꝓꝑetates. d. ꝙ cōgruit āt magis de sanitate ⁊ oīno de v̄tutibꝰ corporeis dr̃e eē armoniā q̄ dr̃e h̄ de aĩa. mãifestū āt si aliqs tētauerit reddere passiōes ⁊ opa aĩe ex eo ꝙ ē armōia qdā difficile erit h̄ adaptare.i. difficile erit tales rōnes reddeř. ⁋ Notādū ꝙ cognita qditate rei hēmus viā ad reddēdū rōnē de ipsis accñtibꝰ ⁊ de ipsis ꝓꝑetatibꝰ. iō dicebat̃ in ꝓlogo ꝙ fm q̄scūq3 diffōnes nō ɔtigit accñs cognoscere: sʒ neq3 si fm diffōnes illas ē facile imagiāri aliqd de ipsis accñtibus oēs tales diffōnes vane sunt. q̄re si aĩa eēt essential'r ipa armōia: tūc cognita qditate armōie de facili possemꝰ reddere rōnē passionū ⁊ opationū aĩe. Sʒ cū cognita qditate armōie difficile sit h̄ cognoscere seqt̃ ꝙ aĩa nō sit armonia. ⁋ Nōnm āt ꝙ cognita qditate ipsiꝰ ꝓportōis possumus reddere rōnē eoꝝ q̄ ɔpetūt sanitati robori ⁊ decori. ⁊ alijs hꝯ v̄tutibꝰ corpalibꝰ. naʒ h̄ in qdā armonia ⁊ cōmēsuratōē ɔsistūt. nā sanitas ɔsistit in ꝓportōē ⁊ armōia humoꝝ. Robur v̄o in ꝓportione ossiū ⁊ neruoꝝ. vt innuit ph̄s in pnº tertij de eligēdis. Per armoniā ḡ possumꝰ reddere rōnē eoꝝ q̄ ɔpetūt istis v̄tutibꝰ corpalibꝰ: sʒ q̄l'r ꝑ armoniā possemꝰ reddere rōnē ipoꝝ opeꝝ itllibiliū ⁊ ipaꝝ passionū aĩe nulloꝰ eēt facile: ⁊ qꝛ sic ē: sanitas ⁊ hꝯ v̄tutes corpales magl v̄ṙ eē armōia q̄ aĩa. ⁋ Deide cū dic̃.

⁋ Ampliꝰ āt qm̄ dicimꝰ armoniā i duo respiciētes: maxime qdē ꝓꝑia magnitudinū in hñtibꝰ motū ⁊ pōnem ⁊ ɔpōnē ipoꝝ: cū sic ɔgruāt: vt nullū ɔgeneū ꝑtermittat̃: hic āt ⁊ eoꝝ q̄ miscentur rōnē. ⁋ Neutro qdē igit̃ mō rōnabile est. Cō. 56 Cō. 57

⁋ Adducit 4am rōnē sumptā ꝑ ɔpatiōēʒ ad ipa ɔpōibilia: quoꝝ ɔpō ⁊ rō v̄r eē armōia. circa qđ duo facit: qꝛ ꝑ ait ꝙ aĩa ñ ē armonia: qꝛ nec ē ɔpō nec rō ɔponibiliū. 2º qđ supposuerat ꝓbat ibi (Cōpō aūt ꝑtiū) dicit ḡ. Ampl. āt qm̄ dicimus armoniā respiciētes i duo.i. ad duo. nā vnoꝰ armonia ē maxīe ꝓpa magnitudīe. ⁊ h̄ in magnitudibꝰ hñtibꝰ motū positionē ⁊ ɔpōnē ipsoꝝ.i. ipsaꝝ ꝑtiū: cū ipe ꝑtes sic ɔgruāt.i. sic ɔueniāt vt nullū ɔgeneū.i. nihil eiusdeʒ gñis ꝑtermittat̃. ipa ḡ ɔpō ⁊ ordinatio ꝑtiū sine defectu dr̃ armonia. hic āt ⁊ alioꝰ dicimus armoniā esse rōnē eoꝝ q̄ miscent̃. ⁊ subdit ꝙ neutro qdē igr̃ mō.i. nullo illoꝝ modorū est rōnabile aĩaʒ eē armoniā. ⁋ Nōnm āt ꝙ ꝑtes alicuius totiꝰ vel ɔponētia aliqđ totū: aliqñ sic ordināt̃ in toto ꝙ qđlibet ɔponētiū remanet i nã sua. vt ꝑʒ de lapidibus ɔponētibꝰ domū ⁊ de chordis ɔstituētibꝰ citharā: ⁊ d fistulis ɔstituētibꝰ organa. nā qlibʒ lapis remanet in nã sua. ⁊ q̄libʒ chorda i cithara: ⁊ q̄libʒ fistula in orgāis manet fm suā subāʒ: aliqñ v̄o ɔponibilia nō remanent i nã sua. vt ꝑʒ de el'tis ɔponētibꝰ mixtū q̄ nō manent sub formis ꝓꝑijs: vtroq3 āt mō iuenit̃ armonia. nā cū ɔponētia totuʒ remanēt in eo sub ꝓꝑijs formis: tūc armonia est ɔpō ɔponibiliū nō patiēs defectū alicuiꝰ ɔgenei.i. alicuiꝰ eiusdē gñis. nā cū nulla chorda deficit i cithara: ⁊ nulla fistula debita deficit in orgāis: ⁊ nullus lapis debitꝰ d̄ficit in domo: tūc ex hoc v̄r resultare qdā ꝓportio ⁊ qdā armonia: qñ vero ɔponētia nō remanēt sub ꝓꝑijs formis. vt ꝑʒ in mixtione. tūc armonia nihil est aliud q̄ rō miscibiliuʒ: ⁊ qꝛ neutro istoꝝ modoꝝ aĩa v̄r esse armonia. nulloꝰ v̄r ɔcedēdū aĩaʒ armoniā esse. ⁋ Nōnm ēt ꝙ qñ ɔponētia remanent sub ꝓꝑijs formis pñt hr̃e multā diuersitatē. nā aliqñ ipa ɔponētia reqrūt ꝓꝑiū motū: qꝛ aliter mouet̃ chorda acuta al'r chorda grauis. aliqñ v̄o reqrūt ꝓꝑiā dispōnem. vt ꝑʒ in domibꝰ ɔstituentibꝰ ciuitatē q̄ nō opʒ ꝙ adiuicē se ɔtingāt: tñ si hñ dʒ esse disposita ciuitas opʒ domos eē hñ ordinatas. aliqñ v̄o hꝯ ꝑtes ɔstituentes totū non solū reqrūt debitā positioneʒ: sʒ ēt reqrūt debitū ɔtactū ⁊ debitā ɔpōnē. vt ꝑʒ de lapidibꝰ ɔstituētibꝰ domū quos oʒ se ɔtingere vt domū ɔstituāt. ideo ph̄s ait hꝯ armoniā esse i magnitudinibus hñtibus motū positioneʒ ⁊ compōnē ipsaꝝ partium. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Cōpositio aūt ꝑtiū corpis m̄ltū iuestigabilis est. m̄lte.n. cōpōnes ꝑtiū: ⁊ multipl'r sunt: cuiꝰ igit̃ ⁊ quō cōgruit accipe itellectū: cōpōnē eē: aut ⁊ sensitiuū ⁊ appetitiuum.

⁋ Probat qđ supposuerat: circa qđ duo facit: qꝛ ꝑ ꝓbat ꝙ aĩa nō ē armonia q̄ ē ɔpō ꝑtiū. 2º ꝙ nō est armonia q̄ ē rō mixtionis ibi. (Sil'r āt.) dicit ḡ ꝙ ɔpō aūt ꝑtiū corpis est multū iuestigabilis.i. est valde manifesta: ⁊ multe compositiōes ꝑtiū sunt ⁊ ꝑtes multipl'r sunt ɔposite. cuiusmodi ergo ⁊ quō ɔgruit accipe itellectū ɔpōneʒ esse aut sensitiuū ⁊ appetitiuū sup. nō est facile iuestigare. ⁋ Nōnm aūt viʒ rōnis hꝰ in hoc ɔsistere ꝙ qꝛ positio partiū corporis ē facile iuestigabilis: ea aūt que sunt aĩe qualiter sint cōposita nō est facile iuestigabile cuiusmodi pars cōponit itellectū: ⁊ qualiter itellectꝰ aut sensus aut appetitꝰ sunt cōposita nō ē facile iuestigabile: q̄re aĩa ⁊ ea q̄ sūt aĩe nō pñt eē armonia q̄ est ɔpō ꝑtiuʒ ⁊ q̄ est faciliter inuestigabilis.

¶ Nōn⁹ ēt q̄ ẜm armōiā q̄ ē ꝯpō ptiū cū remaneāt ptes
in sua nā ꝛ sua suba facile ē videre q̄lr ē tal' ꝯpō. nā facile
est videre q̄uo carnes ꝛ ossa ꝯstituūt corp⁹ aīal: ꝛ q̄uo lapi
des ꝯstituūt domū ꝛ chorde citharaꝫ. ꝛ sic ď alijs. veꝝ qꝛ
miscibilia ñ manēt ī mixto sub ꝓprijs formis. difficile ē vi
dere q̄l' sit armōia q̄ ē rō mixtiōis: vt difficile ē videre q̄lr
el'ta ꝯponūt carnē aut os aut qď cūqꝫ mixtū. Deīde cū dic̄

**¶ Silr āt ꝛ icōueniēs ꝛ rōnē mixtiōis eē aīaꝫ: ñ
eniꝫ eādē hꝫ rōnē cōmixtio el'toꝝ ẜm quā caro:
ꝛ ẜm quā os. Accidet igit̄ multas aīas hēre: ꝛ
scdm oē corp⁹: siq̄dē oīa ex el'tis cōmixtis sūt:
cōmixtionis aūt rō armonia ꝛ aīa.**

¶ Improbat aliud mēbꝝ. vꝫ. q̄ aīa ñ sit armonia q̄ est rō
mixtiōis. d. silr āt ꝛ incōueniēs ē aīaꝫ eē rōnē mixtiōis: qꝛ
nō hꝫ eādē rōnē mixtio el'toꝝ ẜꝫ quā ē caro ꝛ ẜꝫ quā ē os.
accidet igr̄ ml'tas aīas hr̄e oē cōp⁹ ẜꝫ diuersas suas ptes:
siq̄dē oīa mēbra sunt ex el'tis ꝯmixta: ꝛ aīa ē armōia ꝛ rō
ꝯmixtiōis: oꝫ ẜꝫ diuersas rōnes ꝯmixtiōis reptas in vno/
q̄qꝫ corpe aīato esse ibi diuersas aīas: qď est inconueniēs.
¶ Nōnᵐ āt q̄ qꝛ caro ē valde q̄d mobile īgēiauit nā vt ī
q̄lꝫ aīali eēt aliq̄d duꝝ ad sustinēdā carnē. vñ aliq̄b⁹ aīali
b⁹ dedit nā ossa aliq̄b⁹ spinas. aliq̄b⁹ vō sipiōes. in oī ḡ aīa/
li sūt diuerse rōnes mixtiōis: qꝛ ñ ẜm eādē rōnē ꝯstituūt
el'ta ad ꝯstituēdā carnē vl' os vl' spinā vel sipionē. i. neruū
illū quē hn̄t aīalia loco ossis. q̄r si aīa idē ē qď rō mixtiōis
in q̄lꝫ aīali erūt diuerse aīe: qď ē icōueniēs. Deīde cū dic̄.

Cō.58 **¶ Inuestigabit āt h̄ vtiqꝫ aliq̄s ab empedocle:
vnūq̄ďqꝫ. n. hoꝝ rōne q̄dā dic̄ eē: vtꝝ igit̄ h̄ rō
aīa est: aut magis alteꝝ aliqď cū sit in partib⁹.**

¶ Spālr descēdit ad opiōnē empe. q̄ videbat̄ h̄ pōere q̄
aīa ꝛ forma rei eēt idē qď armōia ꝛ ꝓportio q̄dā. circa qď
tria facit: qꝛ p̄ iprobat h⁹ pōnē. 2° hāc pōnē q̄uis sit falsa:
oñdit tñ eā eē ꝓbabilē. 3° epilogat circa determiata. 2ᵃ ibi
(Si vō alteꝝ) 3ᵃ ibi (Et qď q̄dē) igr̄ circa p̄ᵐ tria facit ẜm
q̄ tres rōnes adducit ꝯ empe. 2ᵃ ibi (Amp̄. āt) 3ᵃ ibi. (Et
h̄ vtit̄.) dic̄ ḡ q̄ iuestigabit aūt h̄ vtiqꝫ aliq̄s ab empe. qꝛ
ipe dic̄ vnūqďqꝫ hoꝝ aīatoꝝ eē rōne q̄dā. i. p rōnē q̄ꝫdā. si
ḡ vnūqďqꝫ corp⁹ aīatū hꝫ eē p q̄ꝫdā rōnē. i. p q̄ꝫdā ꝓportio
nē: cū vnūqďqꝫ tale corp⁹ hēat eē p aīaꝫ. vtꝝ ḡ hec rō ꝛ hᶜ
ꝓportio ē aīa aut magis aīa est alteꝝ aliqď q̄ꝫ h⁹ ꝓportio
cū h⁹ ꝓportio sit ī ptib⁹ sup. alia ꝛ diuersa. ¶ Nōnᵐ q̄ q̄c/
q̄d dicat emp̄. icidit in icōueniēs. nā si dicit aīaꝫ eē ꝓpor/
tionē icidit in icōueniēs supi⁹ tactū. vꝫ. q̄ cū ī ptib⁹ corpis
sint diuerse ꝓportōes: q̄ ī eodē corpe sūt diuerse aīe. si āt
dicat aīaꝫ ñ eē ꝓportōeꝫ. tūc ꝯdicit sibi cū diceret corpus
aīatū hr̄e eē p q̄ꝫdā ꝓportiōeꝫ: qď ñ eēt nisi aīa eēt q̄dā ꝓ/
portio. nam esse nō habꝫ simplr corpus animatū nisi per
animam. ¶ Deinde cum dicit.

**¶ Amplius aūt vtꝝ ꝯcordia cuiuslibet mixtio/
nis cā: aut eius q̄ scdm rōnem.**

¶ Adducit 2ᵃᵐ rōnē ꝯ emp̄. d. ampli⁹ āt sup. q̄ret aliq̄s ab
emp̄. vtꝝ ꝯcordia sit cā cuiuslꝫ mixtiōis aut sit cā solū h⁹
mixtōis q̄ ē ẜm rōnē. i. ẜm ꝓportōeꝫ p quā sup. ꝯstituunt̄
corpa aīata. ¶ Nōnᵐ āt q̄ p hāc rōnē q̄cq̄d dicat empe.
īcidit in icōueniēs. nā cū ipe diceret q̄ aīa ē q̄dā ꝓportio
ꝛ q̄dā armōia. tūc q̄rat̄ ab emp̄. vtꝝ ꝯcordia quā ponebat
cāꝫ ḡnatōis reꝝ sit cā cuiuslꝫ mixtiōis: q̄ si ipse dicat qď
sic. tc̄ vel oē corp⁹ mixtū eēt aīatū vl' oportebit dare aliq̄ꝫ
aliam cām q̄ꝫ ꝯcordiā q̄ faciat mixtionem illā quā req̄rit
aīa. si āt dicat amicitiā vel ꝯcordiā nō eē cāꝫ cuiuslꝫ mix/
tiōis: sꝫ solū mixtiōis aīate vel mixtiōis illi⁹ quā req̄rit rō
aīatoꝝ: tc̄ ꝯdicit pōni sue. dicebat. n. litē eē cāꝫ cuiuslꝫ dis/
gregatōis: ꝯcordiā vō cuiuslꝫ ꝯgregatōis. Deīde cū dic̄.

¶ Et hoc vtrū rō ē: aut aliq̄d p̄ter rōnē. ¶ Hec Cō.59.
quidē igit̄ hn̄t huiusmodi dubitationes.

¶ Adducit 3ᵃᵐ rōnē ꝯ empe. d. ꝛ sup. q̄rat̄ ab empe. vtꝝ h̄
. i. ꝯcordia ē idē qď rō. i. ꝓportio quā dic̄ esse aīaꝫ: aut ꝯcor
dia est aliq̄d alteꝝ p̄ter rōnē. i. p̄ter h⁹ ꝓportōeꝫ ꝛ armo/
niā. ꝛ subdit q̄ h̄ q̄dē igr̄ dicta ab emp̄. hn̄t h⁹ dubitatio/
nes: qꝛ q̄cq̄d emp̄. dicit icidit in icōueniēs. ¶ Nōnᵐ āt q̄
p hāc ēt rōnē tertiā q̄cq̄d dicat empe. icidit in icōueniēs.
nā si ipe dicat q̄ cōcordia sit idē qď illa rō ꝛ illa armonia
quā dicit eē aīaꝫ. tūc cū ꝯcordia sit cā illi⁹ armōie idē erit
cā sui ipsi⁹. si vō dicat ꝯcordiā ñ eē illā armōiā ꝛ illā ꝓpor
tōeꝫ: tūc cū armōia ꝛ ꝓportio sit q̄dā ꝯueniētia: ꝯueniētia
āt sit q̄dā ꝯcordia. seq̄t̄ q̄ ꝯcordia nō sit ꝯcordia. vel ḡ oꝫ
dr̄e empe. q̄ ꝯcordia sit cā sui ipsi⁹: vel q̄ cōcordia nō sit
ꝯcordia: quoꝝ vtrūqꝫ est icōueniēs. ¶ Deīde cū dicit.

**¶ Si vō alteꝝ est a mixtōe aīa: q̄d igit̄ silis car
nis eē interimit̄: ꝛ alijs ptibus aīalis.**

¶ Quia dixerat supi⁹ q̄ hᶜ pō q̄ aīa ē q̄daꝫ ꝓportio ꝛ q̄dā
armōia vel q̄dā mixtio hēbat directas rōnes: pp qď īue
bat eā eē ꝓbabilē. iō h̄ oñdit q̄uo h⁹ positio sit ꝓbabil'. cir
ca qď duo facit ẜm q̄ armōia duplr sumi pōt. nā p̄ oñdit
q̄ vr̄ esse ꝓbabile aīaꝫ eē armoniā ꝓut armōia est idē qď
ꝯpō ptiū. 2° declarat q̄ vr̄ eē ꝓbabile aīaꝫ eē armōiā ꝓut
armōia est idē qď rō ꝯpōnis vel mixtiōis ibi (Adhuc āt)
dicit ḡ. si vō aīa est aliq̄d alterū a mixtiōe. i. ab armōia q̄ ē
mixtio ꝛ ꝯpō ptiū q̄d igit̄ sil' carni esse. ꝛ alijs talib⁹ ptib⁹
aīalis iterimit̄. i. tollit̄ sup. aīa. formet̄ ḡ sic rō. illud q̄ inte
rempto ꝛ remoto remouet̄ aliud ꝓbabile vr̄ q̄ sit idē cū
illo: sꝫ remota carne ꝛ remotis alijs ptibus ex q̄bus com/
ponit̄ animal statiꝫ remouet̄ aīa: q̄re vr̄ anima esse idem
qď ꝯpō ipsaꝝ partium: qꝛ tollit̄ anima amota mixtione ꝛ
amota ꝯpōne taliū ptiū. ¶ Deīde cum dicit.

**¶ Adhuc aūt siq̄dē nō vnaq̄qꝫ ptiū hꝫ aīaꝫ:
ꝛ si nō est anima ratio compositiōis: q̄d est pp
qď corrumpit̄ anima deficiente.**

¶ Oñdit q̄ vr̄ eē ꝓbabile aīaꝫ esse armōiā q̄ ē rō mixtio/
nis ꝛ ꝯpōnis. d. adhuc āt si q̄dem nō vnaq̄qꝫ ptiū al'is hꝫ
aīaꝫ q̄ sit rō mixtiōis: ꝛ si aīa nō est rō ꝯpōnis q̄d ē pp qď
corrūpit̄. i. tollit̄ aīa ďficiēte tali rōne mixtiōis ꝛ ꝯpōnis.
hꝫ aūt hec rō eādeꝫ viꝫ cū alia. nā qꝛ amota rōne ꝯpōnis
tollit̄ aīa: vr̄ q̄ aīa sit idē qď armonia: q̄ est rō mixtionis.
¶ Nōnᵐ āt q̄ he due rōnes volētes ꝓbare aīaꝫ eē armo
niā sunt ꝓbabiles ꝛ appentes: sꝫ ñ sūt nec̄ie ꝛ vere. naꝫ nō
oꝫ q̄ q̄cūqꝫ remoto remoueat̄ ꝛ aliud: q̄ illud sit ideꝫ cū
illo. nā nō posset ab igne tolli cal'itas nisi tolleret̄ ei⁹ suba
ꝛ nā: nō tñ pp hoc calor est forma subalis ignis.

¶ Qď q̄dē igit̄ ñ armōiā pol'e ē eē aīaꝫ: neqꝫ cir Cō.60.
**culariter moueri māifestū ē ex dictis: ẜꝫ āt acci
dēs moueri sic̄ diximᵍ ē ꝛ mouere seipsam: vt
moueri q̄dē in quo ē: hoc āt moueri ab aīa: alr
aūt nō est pol'e moueri scdm locū ipsam.**

¶ Ultimo epilogat circa deteriata. d. qď q̄dē igr̄ nō ē pol'e
aīaꝫ eē armoniā vt dicebat emp. neqꝫ circulariter eā mo
ueri vt dicebat plato māifestū ē ex dictis: sꝫ ē. i. ꝯtingit eā
moueri ẜꝫ accn̄s sic̄ dixim⁹ ꝛ ꝯtingit eā mouere seipaꝫ vt
ꝯʳ moueri q̄d. i. aliq̄d in eo in q̄ est. sic ḡ mouet̄ aīa: qꝛ mo/
uet̄ corp⁹ in q̄ existit. ideo subdit q̄ h̄ āt moueri ē ab aīa.
ꝛ ista aīa mouet seipaꝫ mouēdo corp⁹. alr āt ñ ē pol'e mo
(ueri ipsam ẜm locum.

Cō.61. **Ationabili⁹ aūt dubitabit vtiqꝫ aliq̄s
de ipa tāq̄ꝫ q̄ mouet̄ ī huiusmōi ꝯside
rās. dicimus. n. aīaꝫ tristari gaudere:**

confiderare: timere: amplius autem irasci: ꝛ sentire: ꝛ itelligere: hec aūt oīa motus eē videnť: vñ opinabiť aliqs ipsam moueri.

¶ Postq̃ phs disputauit ꝯ opionē demo. platōis ꝛ empe. in pte ista disputat ꝯ q̃dā aliā opionē q̄ dr fuisse platōis. qđ āt h dr ānexū ē imediate dictis. dixerat. n. ꝑ phs aīam nō moueri p se: s; p accñs: ꝯ qđ poss; qs obycere ꝙ aīa irasciť tristať ꝛ gaudet. s; he passiōes sūt qdā mot⁹. ġ aīe p se ꝯpetit moueri. duo ġ facit: qꝛ p̄ pōit hāc pōnē ꝙ aīe cōpetit p se moueri: dic eā eē rōnabiliorē alys. z° oñdit ꝙ pp hꝫ passiōes ꝛ opa aīe nō debemus ꝯcedere aīa; p se moueri. zᵃ ibi. (Hoc āt nō est nece) dicit ġ. rōnabili⁹ āt dubitabit vtiq; aliqs de ipa aīa tāq̃ sit illa q̄ mo⁹ p se ꝯsiderās in hꝫ passiōib⁹ ꝛ opōnib⁹ aīe. dicim⁹. n. aīa; tristari: gaudere: ꝯfidere ꝛ tiere. ¶ Ampli⁹ āt dicim⁹ eā irasci ꝛ sētire ꝛ itllre: s; h oīa eē mot⁹ vñr. vñ opiabať aliqs ipa; aīa; moueri.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ he passiōes ꝛ opatōes hēant rōnē mot⁹. ¶ Dōz ꝙ vt cōiter dr i opib⁹ aīe triplex iueniť mot⁹. v;. ꝑpe: min⁹ ꝑpe: ꝛ siltudiarie. ꝑpe āt repiť mot⁹ in appetitu sēsitiuo. min⁹ ꝑpe repiť in sensib⁹. siltudiarie āt ꝛ mime ꝑpe repiť in itellectu. ad motū āt ꝑpe q̃tū ad pñs spectat duo ꝯcurrūt. v;. trāsmutatio f; eē nāle: ꝛ sub; nālr trāsmutabile i appetitu ġ sensitiuo ꝛ fm passiōes sensitiuas hꝫ eē ꝑpe mot⁹: qꝛ ibi ē trāsmutatio fm eē nāle vt appet i ira vbi sanguis accēdiť ꝛ inflāmať. accēsio āt ꝛ iflāmatio noiant trāsmutatōe; fm nāle eē. ¶ Rursus ꝯcurrit ibi sub; nālr trāsmutabile: qꝛ appetit⁹ sēsitiu⁹ fūdať i orgāo aliq̄ corpali: qđ cū sit corp⁹ passibile ē nālr trāsmutabile. in sensib⁹ vo ē mot⁹ min⁹ ꝑpe: qꝛ nō ē ibi trāsmutatio fm eē nāle: s; fm eē intētōale. sť. n. sensus susceptiui spēꝝ sine mā. organū ġ sensitiuū. l; sit corp⁹ nālr trāsmutabile ꝛ passibile: in sensu tñ nō ē ꝑpe mot⁹ vt oñsu; ē: s; in itllu qdē: nec est mot⁹ rōne trāsmutatōis nālis: nec rōne subi nālr trāsmutabil: qꝛ intelligere nō fūdať in orgāo corpali: h āt l; sit bñ dcm aliq̄ mō: tñ est ꝑter ꝑpositū. Nra. n. dubitatio ē vtꝝ irasci gaudere: sētire ꝛ itelligere ꝛc. hꝫ. dicāt motū. ad qđ dr̄e possumus ꝙ nullū tale ꝑpe dicit motū. si. n. ira formalr eēt ipa ebulitio sanguis accēsi cū hꝫ ebulitio sit qdā mot⁹ cogeremur dr̄e irā p se ꝛ ꝑpe quedā motū eē: s; h ē fl;. nā ip; irasci nō ē formalr ipsa ebulitio sanguis: s; hꝫ ebulitio ē mā ire: qꝛ sanguis ebulitōe facta oriť ꝛ ꝯsurgit ira. dicamus ġ gaudere. ꝛ tristari. ꝛ sentire. ꝛ itelligere ꝛ cetera talia ñ eē ꝑpe ꝛ formalr mot⁹. verūtñ aliq̄ hoꝝ regrūt motū ꝑpe: ꝛ nō fiūt sine motu ꝑpe sumpto. aliq̄ vo hꝫ motū ꝑpe nō regrūt. positio ġ h dicēs aīa; p se moueri: qꝛ gaudet tristatur ꝛ sētit: vt themi⁹ inuit duplr ḋficit. p̄ qdē: qꝛ gaudere tristari ꝛ cetera hꝫ ñ sunt ꝑpe mot⁹. z° vo: qꝛ dato ꝙ eēnt motus: aīa nō p se moueret: qꝛ aīa non gaudet nec tristať nec sentit: s; hō p animā agit ista. ¶ Deinde cu; dicit.

Cō. 62. ¶ Hoc aūt nō ē nece: si. n. ꝛ maxie gaudere: aut dolere: aut itelligere mot⁹ sūt: ꝛ vnūq̄dq; moueri aliqd: moueri āt est ab aīa: vt irasci aut timere: in eo ꝙ corpus quodāmō moueť. Intelligere āt forsitā huiusmōi ē alteꝝ aliqđ.

¶ Oñdit ꝙ pp gaudere tristari: ꝛ pp cetera hꝫ opa ꝛ passiōes aīe nō debem⁹ ꝯcedere aīa; p se moueri: circa qđ q̄tuor facit fm ꝙ q̄ttuor rōnes adducit ad ꝑpositū. zᵃ ibi. (Dr̄e āt irasci) 3ᵃ ibi (Hoc āt nō tāq̃) 4ᵃ ibi. (Intellect⁹ aūt) circa p̄m duo facit: qꝛ p̄ adducit rōnē ꝙ pp hꝫ passiones ꝛ opa aīe ñ debem⁹ ꝯcedere aīa; moueri. z° declarat cuiusmōi sint mot⁹ hꝫ passiōes ibi (Hoꝝ āt accñt) dicit ġ ꝙ h aūt ñ ē nece. v;. ꝙ aīa moueať. nā si gaudere dolere aut intllere maxie mot⁹ sūt ꝛ vnūq̄dq;. i. f; vnūq̄dq; tale op⁹ vel fm vnāquāq; talē passiōnē ꝯueīt aliqd moueri. illud āt moueri vt irasci aut timere est ab aīa in eo qđ cor aliq̄ mō mo⁹: ꝛ qꝛ cor ꝛ organa corpalia moueñť p hꝫ passiōes ñ ōbem⁹ ꝯcedere ꝙ talia sint mot⁹ aīe: s; ꝙ sint motus corpaliū orgāoꝝ. addit āt ꝙ intllere ē forsitā aliqd alteꝝ ab hꝫ: qꝛ nō ē silis rō de eo. ꝛ ḋ alys passiōib⁹ ꝛ opib⁹ aīe. dic ġ forsitā ꝛ dubitatie logť ḋ itllu: qꝛ nōdū declaratū ē cuiusmōi vt⁹ sit vt⁹ itellectiua: s; de h in 3° tractabiť. ¶ Nōn͠m āt vi; rōnis h⁹ in h ꝯsistere: qꝛ ea q̄ sť p se aīe ñ cōicāť corpi nec orgāis: s; in hꝫ passiōib⁹ mo⁹ cor ꝛ talia: ꝛ cōicāť corpi. ġ nō sť p se aīe. ¶ Nōn͠m ēt ꝙ hꝫ passiōes ꝛ opa aīe ñ sť mot⁹ vt i hꝫ opione suppōiť: dato tñ ꝙ eēnt mot⁹ aīa his motib⁹ ñ mo⁹: s; hō p aīa;. ¶ Deide cū dic.

¶ Hoꝝ aūt accidūt alia qdē fm loci mutationē quorūdā modoꝝ: alia aūt fm alterationē: qualis aūt ꝛ quomō alterius rationis est.

¶ Oñdit cuiusmōi mot⁹ sint hꝫ opa ꝛ passiōes aīe. d. ꝙ de nūero hoꝝ quorūdā modoꝝ. v;. passionū ꝛ opeꝝ aīe alia qdē sť f; loci mutatōe;. alia vo f; alteratōe;. ꝛ subdit ꝙ q̄lia āt sūt talia ꝛ qūo ē ibi mot⁹: alteri⁹ rōnis ē. i. ñ spectat ad pñtē ꝯsideratōe;. pñs. n. ꝯsideratio nō patiť exq̄site ḋterminare q̄les sint hꝫ passiōes ꝛ qūo i eis h; eē mot⁹ in li⁹ āt rhetoricoꝝ magl exq̄site ḋteriatū ē de hꝫ passiōib⁹ q̄liter eē hēant ꝛ vñ oriāť. ¶ Nōn͠m āt ꝙ he passiōes nō sūt ꝑpe mot⁹: s; sūt qdā modi mot⁹ inq̃tū hñt mot⁹ ānexos. iō in lra dr ꝙ de nūero hoꝝ dictoꝝ modoꝝ. v;. motuū cuiusmodi sūt passiōes ꝛ opa aīe alia dñr eē mot⁹ f; loci mutationē; alia fm alteratiōe;.

Dubitaret forte aliqs qūo in his passiōibus ꝯcurrit vterq; mot⁹ tā localꝭ q̃ alteratōis. ¶ Dōz ꝙ cū hō irasciť sanguis iflāmať ꝛ accēdiť ꝛ ebulit. accēsus āt sanguis ꝛ ebuliēs fluit ad exteriores ptes. inq̃tu͠m ġ sanguis accēditur ꝛ ebulit est ibi alteratio. inq̃tu; vo fluit ad exteriores ptes ē ibi loci mutatio. In timore āt ēt h͞c ꝯcurrūt. nā p timorē cor ꝯstrigiť ꝛ sanguis fluit ad cor. ꝛ sic ē ibi loci mutatio. currēte āt sanguie ad cor remanent mēbra palida. ꝛ sic ē ibi alteratio. fere ġ i oīb⁹ passiōib⁹ ꝯcurrit vterq; motus: s; i aliqb⁹ vr̄ eē p̄ncipalior mot⁹ alteratiōis: in aliqb⁹ vo mot⁹ localis: ꝛ inde ē ꝙ alia dñr fieri fm loci mutationē. alia vo fm alteratōe;. ¶ Deide cum dicit.

¶ Dicere aūt irasci aīa; silē est: ꝛ si aliqs dicat eā texere vel edificare. Meli⁹ aūt est fortassis si diceret anima; misceri: aut adiscere: aut intelligere: s; hoiem anima. Cō. 63

¶ Adducit zᵃᵐ rōnē. d. ꝙ dr̄e aīa; irasci silē ē ꝛ si aliqs dicat eā texere vel edificare. melius aūt fortassis est nō dr̄e animā irasci aut adiscere aut intelligere: sed hoiē; agere hec aīa. i. p aīa;. anima ġ nō moueť his motibus nec agit hꝫ opa: s; est rō ꝛ p̄n͠m ꝛ cā. q̄re homo sic agat ꝛ quare talr moueať. formeť ġ sic rō. nihil moueť illis motibus: respectu quoꝝ est rō ꝛ p̄n͠m q̄re aliqd aliud moueať: sed anima est rō ꝛ p̄n͠m: q̄re hō moueať his motib⁹. ġ ipsa his motib⁹ nō moueť. ¶ Nōn͠m āt ꝙ dubitatiue logť dicens fortasse meli⁹ est nō dr̄e pp itellectu;: de q̄ qꝛ nōdū certificatū est q̄le qd sit. iō de ipso semp sub dubio loquiť.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ gaudere ꝛ tristari ꝛ cetera hꝫ ꝯpetāt ipi aīe fm se. ¶ Dōm ꝙ vt satis inuit phs i lra aliud ē qđ est rō agēdi: ꝛ aliud ē qđ agit. nā nec forma agit nec mā patiť: s; ꝯpositu; agit p formā ꝛ patiť p mām. Debem⁹. n. imagiari ꝙ sicť res se h; ad esse ita se h; ad agere. qb⁹ ġ cōpetit p se esse ꝯpetit p se agere. ꝯpositū ġ qꝛ p se ē p se agit. forma vo qꝛ nō p se ē: s; est rō essendi nō p se agit: s; ē rō agēdi. odire ġ gaudere tristari ꝛ cetera talia siue dicāt actōe; siue passionē nō pote

rūt p̱ se ꝯpetere aīe: q̃ nihil qđ ñ ē p̱ se nec p̱ se agit nec p̱ se patit̃. aīa ḡ p̱ se loq̄ndo nec p̱ se gaudet nec p̱ se tristat̃: sꝫ ē rō q̃r ꝯpositū gaudeat ⁊ tristat̃. bñ ḡ dcm̄ ē φ ē meliꝰ dr̃e aīaꝫ nec gaudere nec tristari: sꝫ hoīeꝫ agere hᶜ p̱ aīaꝫ.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ ītelligere p̱ se ꝯpetat aīe ita φ possimꝰ cōcedere φ q̄ꝫuis aīa ñ gaudeat nec tristet̃: sꝫ hō p̱ aīam: nihilominꝰ tñ aīa p̱ se ītelligit. ⁋ Dōꝫ φ ꝭꝫ quosdā ītelligere ē q̄dā opatio aīe in q̄ nō cōicat cū corp̱e. ⁊ hꝯ opō vt dicūt nō ē ipsiꝰ ꝯiūcta. iō vt dicūt phs supradixit φ ītelligere ē aliqđ alterū hꝯ. q̃ nō ē opō ipsiꝰ ꝯiūcti: sꝫ ipsiꝰ aīe. nā cū ītellectꝰ nō sit vtꝰ orgāica in ītelligēdo p̱ se nō laborat organū corporale: q̄re talis opō nō vr̃ eē totiꝰ ꝯiūcti sꝫ aīe. ⁋ Sꝫ h̄ stare nō pōt. nā q̄ꝫdiu ē aīa ꝯiūcta corpori nō hꝫ p̱ se eē ⁊ si ñ ꝯpetit ei p̱ se eē nō ꝯpetit ei p̱ se agere. ipꝫ ēt ītelligere ñ ē ipsiꝰ aīe: sꝫ ē ipsiꝰ ꝯiūcti. dato ḡ φ ītellectꝰ nulloᵒ vteret̃ orgāo corp̱ali nec p̱ se nec p̱ accñs: attñ ex q̊ aīa ē forma corporis q̊ posito nō p̱ se ē: sꝫ ē rō eēndi: seq̄t̃ φ nō p̱ se agat: sꝫ sit rō agēdi: q̄re ipꝫ ītelligere nō p̱ se ꝯpetit aīe: sꝫ sic aīa ñ p̱ se ē: sꝫ ē rō q̄re hō sit: sic nō p̱ se ītelliget: sꝫ ē rō q̃r hō ītelligat: hāc āt vitatē spālr̃ debēt exp̄mere ⁊ ꝯfiteri catholici tractatores. vꝫ. φ ꝭm p̱p̱etatē locutiōis nō dicamus φ aīa ītelligat: sꝫ φ hō p̱ aīam. Quo posito oꝫ ꝯcedere aīam ītellectiuā eē formā corp̱is: ⁊ multiplicari ꝭꝫ m̃ltitudinē corpoꝝ: imo cū ipse idē Auero. h̄ ꝯcedat φ aīa nō adiscat nec distiguat: sꝫ hō h̄ faciat p̱ aīaꝫ ab ip̄a veritate coactꝰ: oꝫ eū dr̃e aīaꝫ ītellectiuā eē formā corp̱is ⁊ ñ eē vnū ītellectū nūero in oībꝰ: sꝫ p̃lificari ꝭm p̃lificatōeꝫ aīaꝝ ītellectiuaꝝ. hꝯ āt aīaꝫ ꝭꝫ h̄ p̃lificari oꝫ ꝭꝫ p̃lificatōeꝫ cōpoꝝ.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ aliq̊ mō possumus ꝯcedere φ aīa ītelligat. ⁋ Dōm φ si iudicamꝰ de agere sic iudicamꝰ de eē q̄cq̄d nō hꝫ p̱ se eē nō hꝫ p̱ se agere: verūtñ q̃ aīa ītellectiua: lꝫ q̄ꝫdiu ē ꝯiūcta corp̱i nō hēat p̱ se eē: sꝫ det eē ꝯiūcto: verūtñ cū ip̄a nō sit educta de potētia corp̱is: nō est ita īmersa mãe sic cetere forme: nec ita suū esse depēdet a mã sic eē aliaꝝ formaꝝ. iō ipꝫ ītelligere magis p̱p̱e vel nō sic ip̱rop̱e attribuit̃ aīe ītellectiue sic attribuūt̃ alie actōes aliys formis. iō nō ē ita h̄ ip̱rop̱a. aīa ītellectiua ītelligit. sic ē hec. aīa brutoꝝ sentit. h̄. n. magis ē p̱p̱a. hō ītelligit. q̄ꝫ aīa ītelligit: sꝫ q̃ p̱ se agere magis p̱p̱e pōt attribui aīe ītellectiue q̄ꝫ aliys aīabus: eo φ suū eē nō sic depēdet a corp̱e sic eē aliaꝝ aīaꝝ. iō forte nō simpliciter: sꝫ p̱ q̄ꝫdā ꝯp̱atōeꝫ dixerūt aliq hāc eē p̱p̱riā φ aīa ītelligit. q̄cq̄d āt sit de locutōe ꝯp̱atiua oīa tñ hec simpliciter ⁊ absolute ꝭm p̱p̱rietatē vocabuli attribuenda sunt composito magis q̄ꝫ forme ⁊ homini magis q̄ꝫ anime. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ **Hoc āt ñ tāq̄ꝫ motu ī illa exñte aliq̄ñ q̄dē vsq̄ꝫ ad illā: aliq̄ñ aūt ab illa: vt sensus q̄deꝫ ab his: reminiscētia vero ab illa: motus quidē sunt in sensibilibus organis aut quietes.**

⁋ Adducit tertiā rōnē. d. φ h̄ aūt. i. hꝯ op̱a ⁊ passiōes non sup. ꝯpetūt aīe tāq̄ꝫ motu exñte in illa: sꝫ aliq̄ñ q̄dē motꝰ sūt vsq̄ꝫ ad illā. i. vsq̄ꝫ ad aīaꝫ. aliq̄ñ āt sunt ab illa. i. ab aīa vt sēsus q̄dē sᷓ ab his. i. a sensibilibꝰ ad aīaꝫ. reminiscētia v̄o ē ab illa. i. ab aīa: ⁊ q̃ sic ē motꝰ aut q̄etes q̊ sūt hꝯ sunt ī sensibilibꝰ orgāis: nō in aīa. ⁋ Nōnᵐ āt viꝫ rōnis hꝰ in h̄ ꝯsistere φ nihil mouet̃ nisi illud ī q̊ ē motꝰ: ⁊ q̃ hꝯ passiones ⁊ op̱a motꝰ sūt in orgāis: nō sūt in aīa: sꝫ sūt ad aīaꝫ vel ab aīa: seq̄t̃ φ p̱ hꝯ passiōes ⁊ op̱a ñ moueat̃ aīa: sꝫ sensibilia organa moueāt̃. ⁋ Nōnᵐ ēt φ aliq motꝰ sūt ad aīam vt app̱ꝫ ī sentiēdo vbi motꝰ īcipit a sensibilibꝰ ⁊ terminat̃ vsq̄ꝫ ad aīaꝫ. aliq̄ñ q̄dē motꝰ sūt ab aīa vt app̱ꝫ in remiscēdo. nā ꝭꝫ remiscētiā ex ip̄is spēbꝰ q̄s hꝫ aīa apud se tēdit ī cognitōem reꝝ. h̄ ḡ motꝰ ē aliqđ ab aīa ad res: ⁊ q̃ oēs tales motꝰ vel sūt ab aīa vel ad aīaꝫ: ⁊ nulli tales motꝰ sūt ī aīa: sꝫ in orgāis vt dicebat̃ p̱ hꝯ passiōes ⁊ op̱a nō mouet̃ aīa sꝫ organa. ⁋ Nōnᵒ ēt φ textꝰ ille. motꝰ aut q̄etes ī organis sensibilibꝰ sūt. sic pōt exponi vt dcm̄ ē: φ talia ñ sūt in aīa: sꝫ in orgāis. Themiꝰ tñ aliqđ subtiliter sup̱addit dicēs φ possꝫ aliqs dr̃e φ remiscētia nō hꝫ rōnē motꝰ: sꝫ q̄etis eo φ noīet quēdā thesauꝝ spērū quodāmō apud aīaꝫ q̄escētē. iō phs ait φ talia siue sint motꝰ aut q̄etes sunt in orgāis sensibilibꝰ nō in aīa. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ **Intell's aūt vr̃ in fieri subaꝫ q̄dā exñs ⁊ ñ corrūpi: maxie āt corrūpet̃ vtiq̄ꝫ ab ea q̄ est ī senio debilitate: nūc āt fortassis quēadmodū in sensitiuis accidit. Si. n. accipiat senior oculuꝫ iuuenē: videbit vtiq̄ꝫ sicut ⁊ iuuenis: quare seniū nō est in sustinēdo aliqđ aīam: sꝫ in quo.** Cō.64

⁋ Adducit 4ᵃᵐ rōnē. circa qđ tria facit: q̃ p̄ adducit hꝯ rōnē. 2ᵒ qđ dixerat māifestat p̱ sil'e. 3ᵒ epilogat circa deteriata. 2ᵃ ibi (Sic in ebrietatibꝰ) 3ᵃ ibi. (Oꝫ q̄dē igr̃) dicit ḡ φ ītellectꝰ vr̃ eē q̄dā suba in fieri ⁊ nō vr̃ corrūpi. nā maxie aūt corrūpet̃ vtiq̄ꝫ ab ea debilitate q̄ ē in senio. nūc āt forte quēadmodū accit in sēsitiuis. sup. m̃lto magis accidit ī itll'u. nā si senior accipiat oculū iuuenē videbit vtiq̄ꝫ sic ⁊ iuuēis: q̄re seniū nō ē in sustinēdo aliqđ aīaꝫ: sꝫ in sustinēdo illud in q̊ ē aīa. i. in sustinēdo corpꝰ. formet̃ ḡ sic rō. in illo sūt hꝯ passiōes ⁊ op̱a ⁊ hꝯ motꝰ tāq̄ꝫ ī subo p̱ cuiꝰ debilitatē debilitant̃ illa: sꝫ hᶜ nō debilitāt̃ p̱ debilitatē aīe: sꝫ p̱ debilitatē orgāoꝝ ⁊ p̱ debilitatōeꝫ ipsiꝰ ꝯiūcti. ḡ hꝯ motꝰ nō sūt ī aīa: sꝫ sūt in orgāis ⁊ in ꝯiūcto. Oꝫ āt debilitatio illoꝝ opeꝝ ñ sit p̱ debilitatē aīe: sꝫ organi p̱bat p̱ h̄: q̃ si senex accipet oculū iuuēis videret sicuti ⁊ iuuēis. ñ ḡ tales debilitatiōes sūt ex eo φ sustieat ⁊ patiat̃ p̱ se aīa: sꝫ q̃ sustinet ⁊ patit̃ ipꝫ ꝯiūctū vel ipꝫ corpꝰ in q̊ ē aīa. ⁋ Nōnᵐ āt φ dic̄ itll'ctū eē subaꝫ in fieri: q̃ forte sic loq̄bant̃ antiq dicētes ītellectū eē subaꝫ ī fieri: q̃ ē suba īcōpleta. vel forte h̄ dicit ꝭꝫ opionē p̱p̱riā: q̃ ītellectus possibil' ē oīa fieri p̱p̱ p̱ositatē quā hꝫ ad recipiēdū itll'ctuales spēs. ⁋ Notādū āt φ dic̄ ītellectū ñ corrūpi: qđ de ip̄o ītellectu ⁊ de ip̄a aīa ītellectiua īdubitāter veꝝ ē: q̃ vt dicet̃ ī 2ᵒ hꝰ ītellectus q̊q̄ꝫ in alteꝝ genꝰ ē ⁊ sep̱at̃ ab aliys tāq̄ꝫ p̱p̱etuū a corruptibili. de his aūt aīabꝰ φ nō corrūpant̃ verū ē aliq̄ūo: q̃ p̱ se nulla forma nec corrumpit̃ nec generat̃: sꝫ generationes ⁊ corruptiones taliuꝫ sunt p̱ generatiōem ⁊ corruptoneꝫ ꝯpositi. ⁋ Deinde cū dicit.

⁋ **Sicut in ebrietatibus ⁊ infirmitatibꝰ. ⁋ Intelligere autem ⁊ considerare marcescunt alio quodā iterius corrupto: ipꝫ aūt īpol'e est. Intelligere aūt amare ⁊ odire: nō sunt illiꝰ passiones: sꝫ huius hñtis illū ꝭm φ illū hꝫ: q̄re ⁊ hoc corrupto neq̄ꝫ memorat̃ neq̄ꝫ amat: nō. n. illiꝰ erāt: sꝫ cōis qđ q̄dē destructū est: intellectꝰ aūt fortassis diuinū aliqđ est impassibile.** Cō.65.

⁋ Qđ dixerat manifestat p̱ simile oñdens φ debilitātur ⁊ impediunt̃ hꝯ op̱a aīe p̱pter debilitationē corporis vel p̱pter debilitatiōeꝫ ⁊ corruptōem organoꝝ dicēs φ sicut in ebrietatibꝰ ⁊ in īfirmitatibꝰ ītelligere ⁊ ꝯsiderare marcescūt. i. debilitant̃ ⁊ impediunt̃ corrupto alio quodā iterius. i. corrupto organo fantastico. ipꝫ aūt supple intelligere ꝭꝫ se impol'e est sup. φ corrumpat̃. ⁊ subdit φ intelligere aut amare: aut odire nō sunt passiones illius. i. passiōes ītellectus: aut aīe intellectiue: sed sunt passiones huius. i. ipsius ꝯiuncti habētis illū. i. habētis ītellectū ꝭm φ illū. i. ꝭꝫ φ ītellectū habet. quare ⁊ corrupto hoc. i. corrupto or-

gano corpali aīa neqȝ memoraṫ: neqȝ amat: qꝛ hꝰ passiones nō erāt illiꝰ.i.ipsius aīe ſm ſe: ſȝ erāt cōis.i.ipsius ꝯiūcti ꝛ cōicabanṫ ipi organo corpali qḋ qdē organū corpale destructū est.i.poniṫ corruptū ꝛ destructū eē vel vt habȝ alia lr̄a hꝰ passiones sunt ipsius ꝯiuncti vt p̄dictū est.i.vt iam p̄diximus.p̄ma tn̄ lr̄a est correctior.vt pȝ p Cōmen.ꝛ the.ꝛ subdit ꝙ intellectꝰ aūt fortassis est aliqḋ diuinum ꝛ īpassibile. ¶ Notandū aūt ꝙ semp hic sub dubio loqṫ de ītellectu: qꝛ cū antiq dicerent intellectū eē sensum ꝛ nondūȝ manifesta sit dr̄ntia inter intellectū ꝛ sensuȝ: oportuit ipȝ in talibus sub dubitatōe loq. ¶ Nōndū aūt ꝙ cū oīa opa ꝛ passiōes aīe cōicenṫ aliquo mō alicui organo corporali qlibȝ talis actus ꝛ qḋlibȝ tale opus aīe pōt debilitari vel ēt īpediri totaliter p debilitatōem vel p corruptōem alicuiꝰ organi corporalis. ¶ Nōnduȝ ēt ꝙ p simile qḋ vidēmus in īfirmitatibꝰ ꝛ in ebrietatibꝰ pȝ verꝫ eē qḋ supiꝰ dicebaṫ.s.ꝙ hꝰ passiones ꝛ opa aīe debilitanṫ p debilitationem corporalium organorum.

¶ Quod qdē igiṫ nō possibile moueri animaȝ manifestū est ex his: si aūt penitus nō mouetur manifestū qm̄ neqȝ a seipsa.

¶ Ultimo epilogat circa determinata dicens: ꝙ qdē igiṫ nō possibile est animam moueri manifestū est ex his.i.ex dictis: ꝛ subdit ꝙ si aūt anima penitus non mouetur manifestū ē: qm̄ neqȝ moueṫ a seipsa vt antiq opinabanṫ.

Cō. .66. Multū aūt his q̄ dicta sunt in rōnibꝰ dicere aīaȝ eē numerꝫ mouētē seipȝ: insunt.n.his impossibilia primo qdem ex ipo moueri accidētia: p̄pria aūt ex eo ꝙ dn̄t ipsam esse numerꝫ.

¶ Postquā phus improbauit opionē Democri. Platonis ꝛ Emp.i pte ista vt dicebaṫ iprobat opionē zeno. circa qḋ duo facit: qꝛ p̄mo ait hāc opionē eē irrōnabiliorē alÿs. zº adducit rōnes ad destruēdū hꝰ opionē ibi. (Quō.n.opȝ) dicit ḡ. ꝙ multū āt his q̄ dicta sunt irrōnabilius ē dicere aīam eē numerꝫ mouētē seipm.insunt.n.sic dicētibus primo impossibilia accn̄tia ex ipo moueri. īsunt ēt impossibilia p̄pria ex eo ꝙ dicūt ipsam aīam esse numerꝫ. ¶ Nōnduȝ aūt hāc opionē vt Themistiꝰ ait fuisse zeno. q cū diceret aīaȝ eē numerꝫ seipm mouentē accidebant ei īpossibilia ex pte motus sicut ēt ꝛ alÿs phis.naȝ aīa nō mouet seipsaȝ cū nihil seipm moueat. ¶ Rursus accidūt ei impossibilia propria ex parte numeri: quia anima non est numerus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quomō.n.opȝ intelligere vnitatē motā: ꝛ a quo: ꝛ quō ipartibilē ꝛ indr̄ntēȝ exn̄tēȝ: si nāqȝ est mota ꝛ mobilis differre opȝ.

¶ Adducit rōnes ꝯ hꝰ positōem. circa qḋ duo facṫ: qꝛ p̄mo iprobat hꝰ positōem q̄tū ad subām aīe. zº q̄tū ad accidētia eiꝰ ibi (Cōplectētibꝰ igṫ) circa p̄mū duo facit: qꝛ p̄ facit qḋ dcm̄ est. zº cōparat hꝰ opionē ad opiones alias oñdēs ꝙ ipossibilia illa q̄ sequunṫ ad opiniones alias ꝛ ēt plura alia impossibilia sequunṫ ad illā opionē. oñdit.n.hāc opinionē hr̄e impossibilia cōia cū opionibꝰ alÿs: ꝛ ēt hr̄e ipossibilia p̄pria. zº ibi (Accidit aūt) p̄ma ps diuidiṫ in duas ſm ꝙ zeno duo ponebat in diffōne aīe.s. motū ꝛ numerꝫ. p̄mo.n.iprobat opionēȝ eius ex pte motꝰ. zº ex pte numeri ibi. (Ampliꝰ aūt a numero) circa p̄mū duo facit ſm ꝙ duo adducit ad p̄positū ibi (Ampliꝰ aūt qm̄ dn̄t) dicit ḡ p̄mo. quō.n.oȝ itelligere aīam eē vnitatē motā ꝛ quō ꝛ a quo mouebiṫ ipartibilē ꝛ idr̄ntē exn̄tē.q.d.ꝙ aīa nō pōt esse vnitas mouēs seipam cū vnitas sit ipartibilis ꝛ idifferēs.i.indiuisibilis.nā si aīa est motiua ꝛ mobilis differre oȝ.nā omne qḋ mouet seipm opȝ esse diuisibile in talia duo quorꝫ vnū sit p se motū aliud p se mobile. sed oīs vnitas est indiuisibilis.ḡ nulla vnitas pōt mouere seipaȝ.ꝛ p ꝯn̄s aīa nō pōt esse vnitas seipsam mouens.

Dubitaret forte aliqs. vn̄ seqṫ h̄ ꝯn̄tia ꝙ oē mouens seipȝ oȝ eē diuisibile ꝛ partibile. ¶ Dōm ꝙ si aliqḋ moueret seipm. tūc aliqḋ ageret in seipm ꝛ patereṫ a seipo. ſm ḡ ꝙ ageret eēt in actu: qꝛ qcqḋ agit: agit vt ē in actu. p̄ut do patereṫ esset in pō. ꝛ qꝛ nihil idē inq̄tū idē ē in actu ꝛ in potētia: oē mouēs seipȝ opȝ eē diuisibile in talia duo: quorꝫ vnū dicat actū respectu cuius ꝯpetat ei mouere ꝛ agere: ꝛ aliud dicat potētiaȝ respectu cuiꝰ cōpetat ei moueri ꝛ pati. vnitas igitur qꝛ est aliquid indiuisibile seipsam mouere non potest.

Ulterius forte dubitaret aliqs: qꝛ rō phi nō vr̄ arguere ꝯ opionē zeno. nō.n. dicebat zeno. ꝙ aīa eēt vnitas seipaȝ mouēs: ſȝ ꝙ eēt nūerus seipm mouēs. deberet ḡ phs p̄bare ipoꝭe eē ꝙ numerꝰ seipȝ moueret. ¶ Dōm ꝙ si bn̄ ꝯsideramus opionē zeno. vel oportebat eū dr̄e ꝙ aīa eēt nūerꝰ seipȝ mouēs: aut nūerꝰ ille quē dicebat zenocrates eē aīam n̄ hēbat pꝭes vnitates vel saltē ad opionē illiꝰ seq̄baṫ ꝙ vnitas seipsaȝ moueret: ꝛ qꝛ h̄ est ipoꝭe ipoꝭis erat sua pō. ꝙ aūt sic sit pȝ. nā si aīa ē nūerus seipȝ mouēs. ꝛ h̄ cōpetit aīe p se: imo ſȝ opionē zeno. h̄ ꝯpetit aīe in p̊ mō dicēdi p se: cū h̄ ponaṫ in diffōne eiꝰ: q̄re si ille nūerꝰ q dr̄ aīa p se mouet seipȝ: oȝ ꝙ totū ſm se totū sit motiuū sui ipsiꝰ: qꝛ si totꝰ ille numerꝰ moueret semetipȝ p ptes nō ꝯpeteret ei mouere seipȝ p se totū. ḡ ſȝ ꝙ totū mouebit seipȝ: ſȝ si totꝰ ille nūerꝰ mouet se totū p se: oȝ ꝙ q̄libȝ vnitas illiꝰ nūeri moueat quālibȝ vnitatē: ꝛ p ꝯn̄s q̄libȝ vnitas mouebit seipaȝ. seqṫ ḡ ex pōne zeno. ꝙ vnitas seipam mouet. posset itaqȝ sic formari rō phi. si aīa esset numerus seipm mouēs. seq̄reṫ ꝙ vnitas seipaȝ moueret: hoc ē impoꝭe. ḡ ꝛc̄. ¶ ¶ Deide cum dicit.

¶ Ampliꝰ aūt qm̄ dn̄t lineā motā facere planū punctū aūt lineā: ꝛ vnitatū motus linee erunt. Punctus.n.est vnitas pōnem hn̄s: numerus aūt aīe iā alicui est ꝛ pōnem habet. Cō. 67

¶ Adducit secūdā rōnē.d.ampliꝰ aūt qm̄ dicūt lineā motā facere planū.i.supficiē: pūctū āt motū faceṫ lineā: ꝛ qꝛ sic est motꝰ vnitatū erūt linee.i.vnitates mote ꝯstituēt lineas. nā pūctꝰ ē vnitas pōnē hn̄s. ḡ nūerus aīe.i.nūerus q est aīa iā est alicubi ꝛ hȝ pōnē: qḋ est icōueniēs: qꝛ aīa tūc eēt qḋ situale. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ vt dcm̄ ē supra. oēs motus sūt aliq̄ mō in loco. qcqḋ ḡ moueṫ est aliquō qḋ locabile ꝛ situale. vnitates ḡ ex qbꝰ ꝯponiṫ aīa: qꝛ sūt vnitates mote erūt situales ꝛ pōnē hēbūt. ḡ cū vnitas situalis ꝛ hn̄s positionē sit idē qḋ pūctꝰ vnitates ille sūt pūcta. ¶ Nōnᵘ ēt ꝙ ſm opionē antiquorꝫ phorꝫ pūcta mota ꝯstituūt lineā vnitates ꝯstituētes aīaȝ: qꝛ ſȝ zeno. sūt vnitates mote: cōstituēt lineā. aīa ḡ ꝯstituta ex talibꝰ vnitatibꝰ erit qḋ locale ꝛ hn̄s pōnē ꝛ erit qḋ ꝯtinuū: qḋ ē icōueniēs: vel vt expressius apperet incōueniēs ipa anima erit quedaȝ linea: qḋ est oīo ridiculū. duo ḡ incōueniētia sequunṫ. p̊ ꝙ aīa sit linea cū sit ꝯstituta ex motu vnitatū q̄ sunt idē qḋ pūcta. zº sequiṫ ꝙ aīa sit qḋ situale. ¶ Nōndū aūt ꝙ antiq phi vt dicebaṫ circa p̄nᵐ p̄logi loq̄ntes ꝺ aīa solūmō de aīa hūana videbanṫ intendere. ꝛ qꝛ aīe humane potissime repugnat esse qḋ locabile ꝛ habere positionēȝ. iō hec rō potissime ꝯdicit antiquorꝫ opioni. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Ampliꝰ aūt a numero si auferat quis numerum: aut vnitatē: relinquiṫ alius numerus planete aūt ꝛ animaliū multa diuisa viuunt: ꝛ videnṫ eandē animam habere.

¶ Improbat opiõnez çeno. ex pte numeri circa qḋ q̃ttuor facit fm̃ q q̃ttuor rõnes adducit ad ppositũ. scḋa ibi. (Videbit̃ aũt.) 3ª ibi. (Ɔtingit aũt.) 4ª ibi. (Ampli⁹ aũt.) Dicit g̃ q ampli⁹ aũt si aliqs auferat a nũero nũerũ aut vnitatẽ relinqtur alius nũerus fz spẽz. plãte aũt ⁊ multa aialia diuisa viuunt ⁊ vident̃ hr̃e eãdẽ aiaz spẽ. qcqd igit̃ aufert a nũero variat spẽm numeri. nõ aũt ois diuisio aiatorũ diuersificat aiaz fm̃ spẽm: q̃re aia nõ est idẽ qḋ nũerus vt opinabat̃ çenocrates. ¶ Deide cũ dicit.

Cõ. 68. ¶ Videbit̃ aũt vtiq nihil differre dicere vnitates aut corpa parua. Et nãq ex democriti speris si fiãt pũcta: maneat aũt sola q̃titas erit aliqd in ipso: hoc qdẽ mouens: illud ãt qḋ mouetur sic in ɔtinuo: nõ. n. pp hoc qḋ est magnitudine differre: aut puitate accidit qḋ dcm̃ est: sz q̃ q̃tũ. vñ nece ẽ aliqd esse motiuuz vnitatũ. Si aũt in aiali mouẽs aia ⁊ i nũero: q̃re nõ mouẽs: ⁊ qḋ mouet̃ est aia: sz mouẽs solũ.

¶ Adducit scḋaz rõnẽ p quã oñdit̃ q si est dare aliquẽ numerũ motũ vel aliqs vnitates motas aia nõ ẽ hꝰ nũerus: nec hꝰ vnitates: vt opinabat̃ çeno. sz magis ẽ illud qḋ mouet hꝰ numerũ vel qḋ mouet hꝰ vnitates. h est g̃ qḋ ait q videbit̃ aũt vtiq nihil differre dicere aiaz eẽ vnitates vt dicebat çeno. aut esse corpa parua: vt dicebat democrit⁹. ⁊ nãq si ex democriti speris fiãt pũcta. i. vt exponit ɔmẽ. si spere democriti sint adeo parue q dicant̃ eẽ pũcta. solũ aũt q̃litas maneat erit aliqd in ipso hꝰ corpe paruo: h qdẽ mouẽs: illḋ ãt qḋ mouet̃. sic in oĩ ɔtinuo moto. mouẽs differt a mobili. ⁊ ẽ ibi dare aliḋ qḋ mouet: ⁊ aliud qḋ mouet̃. nã nõ accidit qḋ dcm̃ ẽ. s. q oporteat mouẽs differre a mobili. pp h qḋ ẽ differre magnitudie aut paruitate: sed q̃ q̃tũ. i. sed h accidit q̃ illud qḋ mouet ẽ q̃tũ. nã nõ possumus dicere q corpora parua moueãt seipa: ⁊ nõ magna ⁊ eꝯ. sz oẽ qḋ mouet̃: eo ipso q est qd q̃tum ɔtinuũ. oz q ab aliquo moueat̃. vñ q̃ ipse vnitates ɔponẽtes aiaz erãt qd q̃tũ: cũ eẽnt mobiles: necesse est aliqd eẽ motiuũ ipsarũ vnitatũ. nõ g̃ ipse vnitates nec ipse nũerus erat aia: sed aia erat id qḋ mouebat illas. iõ seqtur q si in aiali id qḋ ẽ mouẽs est aia. ⁊ ẽt in nũero id qḋ est mouẽs ẽ aia. q̃re aia nõ ẽ mouẽs: ⁊ qḋ mouet̃: vt opiabat̃ çeno. sz mouẽs solũ.

Dubitaret forte aliqs quõ ẽ itelligere q spe ðmocriti eẽnt corpa parua ⁊ eẽnt pũcta: cũ pũct⁹ nõ sit corp⁹. nec sit qd ɔtinuũ: sz sit termin⁹ ɔtinui. ¶ Dõm q pũctus qd idiuisibile noiat. ea g̃ q̃ sunt idiuisibilia fz q hꝰ quodãmõ pũcta dici pñt. g̃ lz corpora nãlia sint diuisibilia in ifinitũ. in eo q sunt q̃ta vl in eo q sunt ɔtinua. nõ tñ sunt idiuisibilia in infinitũ fm̃ q sunt nãlia ⁊ fm̃ q sunt finita p ppriaz spẽm. q̃ ẽ deuenire ad ifimã ⁊ minimã aquã ⁊ ad minimã carnẽ. vt dr̃ in pmo phy. posset. n. tã modicũ accipi de aq̃ vel de carne q si acciperet̃ parũ plus nõ vlterius remaneret in illa spẽ. corpa g̃ sic accepta parua q̃ sic sunt idiuisibilia aliquo mõ possũt dici pũcta put aliqd pticipant de idiuisibili. ẽ g̃ itẽtio phi dicere q q̃tũcũq corpa democriti ponant̃ esse pua fm̃ q spectat ad ppositũ nõ ẽ dr̃ia iter speras motas vel illa corpora parua mota ex qbus cõponebat aiam democritus. ⁊ illas vnitates motas ex qbus ɔponebat aiam çeno. nã cũ oẽ qḋ mouet̃ ab alio moueat tã illis corpib⁹ q̃ illis vnitatib⁹ oportebat dare motorẽ: ⁊ q̃ aia hz rõnez motoris nõ erit aia hꝰ corpa: nec erit aia hꝰ vnitates mote vel hꝰ numerus motus: vt opinabat̃ çeno. sed erit id qḋ mouet hꝰ vnitates ⁊ hꝰ numerũ: q̃re bene ɔcluditur in fine rõnis. q aia nõ est numerus seipz mouẽs: nec est id qḋ mouet ⁊ qḋ mouet̃: sz est mouẽs solum.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ in cõtinuo oz dare aliqd qḋ mouet ⁊ aliqd qḋ mouet̃. nõ q̃ differat in magnitudie ⁊ paruitate: sz q̃ q̃tuz. ¶ Dõm q in. 7. phy. pbat̃. hec ɔclõ q oẽ qḋ mouetur ab altero mouet̃: c⁹ rõ assignat̃. q̃titas est diuisibilitas mobilis: nõ eni q̃ mobile differt magnitudie aut puitate. i. nõ q̃ est magnũ aut paruũ: iõ mouet̃ ab alio: sz eo ipo q oẽ mobile est qd q̃tuz. ⁊ qd diuisibile. seqtur q oẽ qḋ mouet̃ ab alio moueat̃: ⁊ q nihil moueat seipz pmo. nã qcqd pausat pausante alio nõ mouet̃ a se: sz mouet̃ ab alio: sz oẽ totũ diuisibile pausat pausante alio: vt pausante pte. g̃ nullũ tale totũ mouet̃ a se. sz oẽ tale mouet̃ ab alio. q̃liter aũt h rõ Ari. facta in. 7. phy. teneat ⁊ ɔcludat: in editionib⁹ q̃s fecimus sup physicis diffusius dixim⁹. in pñti aũt scire sufficiat q oẽ corpus siue sit magnũ siue paruũ: dũ tñ sit q̃tũ si mouet̃ ab alio mouet̃. valet autẽ ad h ppõ pcli q ait. q nullũ corpus ⁊ nullũ q̃tũ est ad se ɔuersiuũ: q̃re nullũ q̃tũ eo ipso q est tale nõ mouet seipm: q̃ tũc ageret in seipz ⁊ eẽt ad se ɔuersiuũ. est g̃ itẽtio phi dicere q corpa democriti q̃tũcũq eẽnt parua: eo ipo q erãt mobilia erãt q̃ta. ⁊ p ɔñs nõ mouebant̃ p se: sz ab alio: q̃re illa corpa nõ erãt aia: sz aia erat illḋ qḋ mouebat ea sic ẽt vnitates q̃s ponebat çeno. eo ipso q erãt mobiles erant q̃te. ⁊ q̃ erant q̃te nõ mouebant̃ a se: sz ab alio. igit̃ aia nõ erat ille vnitates vt dicebat çeno. sz erat id qḋ mouebat eas. nã sic aia non est aial motũ: sz est id qḋ mouet ipz: sic aia nõ est vnitates mote: nec ẽ numerus motus: sz magis ẽ id qḋ mouet h. nõ g̃ erit aia mouẽs ⁊ motũ: sz mouẽs tm̃. ¶ Deide cuz dicit.

¶ Cõtingit ãt hanc vnitatẽ quodãmõ eẽ: oz eni quãdã i esse ipsi dr̃iam ad alias: puncti aũt solitarij q̃ vtiq dr̃ia erit vna positio. Cõ. 69.

¶ Adducit tertiã rõnẽ. circa qḋ duo facit. q̃ p oñdit cuiusmodi vnitas sit illa. q̃ ẽ ɔstitutia aĩe. 2° ex his q̃ dixerat arguit ɔ̃ çeno. ibi. (Si qdẽ igr̃.) Dicit g̃ q ɔtigit aũt quodãmõ hãc vnitatẽ q̃ ẽ ɔstitutiua aĩe eẽ sup. motã: ⁊ q̃ sic ẽ: oz ipsi vnitati iesse q̃dã dr̃iaz ad alias vnitates nõ motas. ⁊ subdit q puncti solitarij. i. vnitatis absolute sumpte siue vnitatis nõ mote q̃ vtiq dr̃ia erit ad vnitatẽ motã nisi positio. q. d. vnitas g̃ mota ẽ vnitas positionẽ hñs: ⁊ p ɔñs est idẽ qḋ pũct⁹. ¶ Notãdũ aũt q oẽ motũ: eo ipso qḋ mouetur ẽ situale ⁊ est alicubi: ⁊ dr̃ hr̃e põnẽ. ⁊ q̃ vnitas hñs positionẽ ẽ idez qḋ pũctus: vnitates ɔponẽtes aiam q̃ erant vnitates mote: differebãt ab vnitatib⁹ absolute sumptis põne: ⁊ situ: q̃ hꝰ vnitates erãt situales ⁊ hñtes põnez: ⁊ p ɔñs hꝰ vnitates erãt idẽ qḋ pũcta. ¶ Notãdũ ẽt q sicut pũctus põt dici vnitas posita ⁊ hñs põnẽ: sic vnitas põt dici pũctus solitarius ⁊ põne carẽs: q̃re vnitates cõstituẽtes aiaz a punctis solitarijs. i. ab vnitatibus absolute sumptis sola positione differebant. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Si qdẽ igit̃ sunt altere in corpore vnitates: ⁊ pũcta in eodẽ erunt vnitates: obtinebit. n. locũ pũcti: et tñ qd phibet in eodez eẽ si duo sunt: et ifinita. quoꝝ. n. locus idiuisibilis est et ipsa.

Cõ. 70. ¶ Si aũt in corpe pũcta nũer⁹ aĩe: aut si q̃ eoꝝ q̃ i corpe pũctoꝝ nũerus aĩe: q̃re si non oĩa hñt aiaz corpa: pũcta. n. i oib⁹ vident̃ eẽ ifinita.

¶ Ex his q̃ dixerat arguit ɔ̃ çeno. dicẽs. si qdẽ igr̃ sũt altere. i. diuise vnitates ɔstituẽtes aiaz ⁊ pũcta in corpe i eodem erũt vnitates ille sup. cũ punctis corporis. obtinebit itaq hꝰ vnitas locũ pũcti: ⁊ erũt in eodẽ loco pũctus ɔstituens aiaz ⁊ pũct⁹ corpis: ⁊ cũ ita sit: qd phibz i eodẽ eẽ: si due sit ⁊ ifinitas. q. d. q si due res idiuisibiles vel duo pũcta pñt eẽ sil' ⁊ ifinita sil' eẽ poterũt. Nã q̃rũ loc⁹ ẽ idiuisibil' ⁊ ipsa

sūt idiuisibilia ēt q̄ sunt idiuisibilia nihil augēt. vn̄ q̄ rōne
pn̄t eē duo idisibilia sil' sic vt nihil augeāt īfinita sil' eē po
terūt. erūt g̃ sil' vnitates aie vel pūcta aie cū pūctis corpo
ris: ꝫ differūt hec ab illis: ꝫ si pūcta in corpe: ꝛ nūerus aie
.i. nūerus q ē aia sup. nō dr̄t: aut si q eoꝝ punctoꝝ q sunt in
corpe sunt nūerus aie. i. q ē aia: q̄re nō oia corpa hn̄t aiaꝫ.
vident̄. n. pūcta ꝛ īfinita eē in oib⁹ corpib⁹: q̄re in oib⁹ tali
bus erit aia. ℭ Notādū sic formādā eē hāc rōnē ꝙ vnita
tes ꝯstituētes aiaꝫ sunt idē qḋ pūcta cū sint vnitates mo
te ꝛ pōnē hn̄tes. tūc g̃ vel illa puncta differūt a pūctis cor
poris. ꝛ tūc sil' erūt diuersa puncta: qḋ est icōueniēs: vl' nō
differūt: ꝫ sunt idē cū punctis corpis. ꝛ tūc vbicūqꝫ erunt
pūcta corpis ibi erit aia: ꝛ q2 in oib⁹ corpib⁹ sunt puncta in
omnibus corporibus erit anima.

Dubitaret forte aliqs. q2 nō vr̄ icōueniēs plura ꝛ diuersa pūcta sil' esse. nā cū ꝯtigua sint
quoꝝ vltima sil' sunt: vt dr̄ in. 6. phy. cū vltia linearuꝫ sint
pūcta si plures ꝛ diuerse linee se ꝯtangerēt erūt plura ꝛ di
uersa pūcta sil'. ℭ Dōm ꝙ pūcta pn̄t dupl'r accipi: vel q̄ sr̄
in extremitatib⁹ ꝯtinui: vel q̄ sunt in ipso ꝯtinuo. plura pū
cta exn̄tia in extremitatib⁹ ꝯtinuoꝝ pn̄t sil' esse si ꝯtingat
ipsa ꝯtinua ꝯtiguari: vt rō in ꝯ̃riuꝫ arguebat: ꝫ pūcta exn̄
tia in corpe nō pn̄t sil' plura eē nisi ipsa corpa se penetrarēt
ꝛ ipsa corpa sil' eēnt: ꝛ q2 q̄ rōne possent eē duo puncta sil'
possent ꝛ īfinita: seqtur ꝙ possent plura corpa eē sil' ꝛ īfini
ta. g̃ si aia eēt ꝯposita ex vnitatib⁹ q̄ eēnt pūcta: vt seqtur
ex pōne çeno. cū aia sit in ipso corpe si alia eēnt pūcta aie ꝛ
pūcta corpis eēnt in ipso corpe pl'a ꝛ diuersa puncta sil': qḋ
vt dcm̄ est stare nō pōt. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Ampli⁹ āt quō poſ'e ē separi pūcta ꝛ absolui
a corpib⁹ nisi diuidant̄ linee in puncta.

ℭ Adducit q̄rtā rōnē dicēs. ampli⁹ aūt siqdē nō diuidant̄
linee in pūcta. quō ē poſ'e separi ꝛ absolui pūcta a corpib⁹
ꝛ a lineis. q. d. nullo⁹. formet̄ g̃ sic rō. si aia eēt pūcta: vt seq̄
bat̄ ex pōne çeno. cū pūcta nunq̄ꝫ possint separi a corpib⁹:
aia nūq̄ꝫ sepat̄ a corpe. ꝛ p ꝯn̄s nūq̄ꝫ corrūperet̄ aial: qḋ pꝫ
eē falsuꝫ. ℭ Notādū aūt ꝙ si possꝫ linea diuidi in puncta.
tūc possent pūcta p se eē. ꝫ cuꝫ linea semp diuidat̄ in lineas
nūq̄ꝫ sepat̄ a linea pūct⁹ p se sumpt⁹: ꝫ semp sepat̄ a linea
pūctus. cū aliq̄ pte linee ipsi⁹. ꝛ q̄ rōne nō sepat̄ pūct⁹ a li
nea: eadē rōne nō sepat̄ linea a supficie. nec supficies a cor
pore. ꝛ p ꝯn̄s nec pūcta a corpe: q̄re si aia eēt constituta ex
pūctl nūq̄ꝫ aia separet̄ a cōpe: qḋ ē icōueniēs. Deīn cū dic̄.

Cō. 71. ℭ Accidit āt sic̄ diximº siqdē idē dicere corpus
qḋdā subtiliū ptiū ipsaꝫ ponētib⁹: sic āt sic̄ De
mocritus moueri dicit ab aia ꝓpriū icōueniēs.

ℭ Ondit hāc opionē eē irrōnabiliorē alijs. ꝛ declarat ꝙ p̄
ter ipoſ'ia cōia q̄ hꝫ hᵒ positio. cū alijs pōnib⁹ hꝫ ēt ipoſ'ia
ꝓpa. circa qḋ duo facit. q2 ꝓponit p̄ qḋ itēdit. 2º. declarat ꝓ
positū ibi. (Siqdē g̃.) Dic̄ ꝙ accit aūt sic̄ diximᵒ sup. huic
pōni sic qdē dr̄e idē ponētib⁹. i. dicētib⁹ ipsaꝫ aiaꝫ eē qḋdā
corp⁹ subtiliū ptiū. q. d. id idē icōueniēs qḋ accidit ponēti
bus aiaꝫ eē qḋdā corp⁹ subtile. accidit çeno. ꝛ subdit ꝙ sic
aūt sup. accidit ex hac pōne vel opione: sic̄ democrit⁹. dicit
corp⁹ moueri ab aia. q. d. id idē icōueniēs qḋ accidit dmo
crito ex mō ꝫ quē ponebat cōp⁹ moueri ab aia accidit çe
nocrati: ꝛ seqtur ꝓpriū icōueniēs. q. d. ꝙ adhuc accit huic
opioni ꝓpriuꝫ icōueniens. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Siqdē. n. ē aia in oi eo qḋ sentit corpore: ne
cesse ē in eodē duo eē corpora: si corpus aliqḋ
aia. Numerū āt dicētibus in vno pūcto pūcta
multa: ꝛ oē corp⁹ aiaꝫ hr̄e: nisi qdā nūer⁹ drn̄s
fiat: ꝛ ali⁹ ab his q in corpore punctoꝝ.

ℭ Accitqꝫ aial moueri a nūero: sic̄ ꝛ Democri Cō.
tū diximᵒ ipm̄ mouere. Quid ē. n. differre dice 72.
re speras puas: aut vnitates magnas: aut oino
vnitates ferri: vtrobiqꝫ eniꝫ est necesse moueri
aial: in eo qḋ mouet̄ ipse.

ℭ Declarat qḋ dixerat dicēs. si qdē. n. est aia in oi eo corpo
re qḋ sentit nec̄e ē eē i eodē duo corpa si corp⁹ aliqḋ ē aia.
sicut g̃ ꝫm ponētes aiaꝫ esse qḋdā corpus subtile sequebat̄
duo corpa eē sil': sic ēt ꝛ çeno. cū poneret aiaꝫ eē ꝯpositā ex
vnitatib⁹ motl siue ex vnitatib⁹ hn̄tib⁹ pōnē ꝛ sitū cogeba
tur dicere aiaꝫ eē corp⁹: q2 nihil pōt esse tale nisi corp⁹. ꝛ p
ꝯn̄s sequebat̄ ex hac pōne duo corpa eē in eodē. pp qḋ ici
debat çeno. in idē icōueniēs cū ponētib⁹ aiaꝫ eē qḋdā cor
pus subtile. ℭ Rursus accidebat çeno. ꝓpriū icōueniēs.
iō subdit. ꝙ aūt nūerū dicētib⁹. i. çeno. ponēti aiaꝫ esse nu
merū accidit ꝓpriū icōueniēs. vꝫ. i vno pūcto eē plura pū
cta. ꝛ vlterius accit ei oē corp⁹ hr̄e aiaꝫ nisi nūer⁹ pūctoꝝ
aie fiāt qdā nūerus drn̄s: ꝛ alius ab his pūctis q̄ sunt i cor
pore. ꝫ aūt ꝓpriū icōueniēs. quō accidit çeno. in rōne pau
loante posita declaratū est. ℭ Ulterius ēt accidit çeno. al'
moueri a nūero: sic̄ diximus ꝫm Democritū aiaꝫ mouere
ipm̄ corp⁹. nā sic̄ ꝫm democritū aia exn̄s spere mouet cor
pus: sic ꝫm çeno. aia exn̄s vnitates mouet al'. vr̄. n. opio çe
no. in ꝫ esse sil'is opioni democriti. nā sic̄ posuit democrit⁹
aiaꝫ eē q̄sdā speras puas motas: qb⁹ motis mouebat̄ cor
pus: sic posuit çeno. aiaꝫ eē q̄sdaꝫ vnitates magnas motas
qb⁹ motis mouebat̄ corp⁹. igit̄ ex pte mot⁹ illo eodē mō
quo arguebat̄ ꝯ̃ dmocritū pōt argui ꝯ̃ çeno. iō seqt̄ in lr̄a.
qd ē. n. differre. i. q̄ ē dr̄ia dr̄e spas puas: vt dic̄ democrit⁹:
aut dr̄e vnitates magnas: aut dr̄e oio vnitates ferri. i. p se
moueri: vt ponit çeno. iter has. n. opiones: q̄ꝫtū ad ꝫ nō est
dr̄ia: q2 vtrobiqꝫ. i. ꝫm vtrāqꝫ nec̄e est moueri aial ex eo ꝙ
moueant̄ spere vl' ipse vnitates. vtreqꝫ. n. he opiones q̄ꝫtū
ē ex pte mot⁹ poterūt sil'r ipugnari. ℭ Notādū aūt ēt de
clarata eē illa tria q̄ sup. ponebant̄. s. ꝙ zeno. accidit icōue
niēs cōe cū ponētib⁹ aiaꝫ eē corp⁹ subtile. ꝛ etiā accidit ei i
cōueniēs ꝓpriū: ꝛ vltra ꝫ accidit ei icōueniēs cōe cū demo
crito. ℭ Notādū ēt ꝙ sic̄ democritus ponit aiaꝫ ꝯponi ex
paruis speris: sic ꝛ zeno. ponit aiaꝫ ꝯponi ex vnitatib⁹ ma
gnis. i. ex vnitatib⁹ q̄ꝫtis. nā cuꝫ poneret illas vnitates eē
motas. ꝛ oē qḋ mouet̄ oꝫ eē q̄ꝫtū disibile. cogebat̄ zeno. di
cere vnitates illas eē magnas. i. eē q̄ꝫtas. ℭ Deīn cū dic̄.

ℭ Cōplectētib⁹ igit̄ in vnū numerū: ꝛ motū hec Cō.
qdeꝫ accidūt: ꝛ multa alia huiusmodi. Nō. n. 73.
soluꝫ diffōne aie huiusmodi ipoſ'e: ꝫ ꝛ accn̄s.
Manifestū āt si qs argumētauerit ex rōne hac
reddere passiōes ꝛ opa: vt cogitatiōes sensus:
letitias. tristitias: ꝛ q̄cunqꝫ alia huiusmodi: sic̄
eni diximᵒ pri⁹: neqꝫ diuinare facile ē ex ipsis.

ℭ Improbat opionē zeno. q̄ꝫtum ad accn̄tia aie. d. ꝙ ꝯple
ctentib⁹ aūt igit̄ in vnū numerū ꝛ motuꝫ q̄ dicebat zeno.
eē aiaꝫ accidūt ꝫ icōueniētia q̄ diximᵒ: ꝛ ēt accidūt multa
alia icōueniētia. nā nō solū ipoſ'e ē diffōnē aie eē hᵒ: vt di
cebat zeno. ꝫ ēt accn̄s aie sup. est ipoſ'e cognoscere ex tali
diffōne. nā manifestū ē ꝙ si qs argum̄tauerit ex hac rōne
reddere. i. assignare passiones ꝛ opera anime: vtputa cogi
tationes sensus letitias tristitias: ꝛ quecūqꝫ alia hᵒ. ꝛ sub
dit ꝙ sicut eniꝫ diximus p̄us ex ipsis que sunt dicta a ze
no. vel etiā que dicta sunt ab alijs phis neqꝫ facile est diui
nare talia. sic. n. loquebant̄ democ. zeno. ꝛ alij phi ꝙ per ea
que dicebant etiaꝫ si voluissemus diuinare vel vaticinari
non erat facile aliquid cognoscere de passionibus ꝛ operi
bus anime.

Cō. 74. Rib⁹ aūt modis traditis ƒm quos dif ... ſiniunt aīaʒ. Aliꝗ qdē motu enūciaue-runt maxīe i mouendo ſeipaʒ: aliꝗ aūt corp⁹ ſubtiliſſimuʒ: aut icorpaliſſimū alioꝝ. Hec aūt q̄s dubitationes ⁊ ſubcōtrarie-tates hñt ꝑterim⁹ fere; relinquit aūt ꝯſiderare q̄lr dr̄ ex elr̄is ipſaʒ eē. dñt. n. q̄ten⁹ ſentiat ea q̄ ſūt: ⁊ vnūq̄dq̄ cognoſcat.

¶ Ut dicebat̄ ſupra ph̄i tripl̄r diffiniebāt aīaʒ. ſ. motu ſen ſu ⁊ icorporeo. ⁊ ƒm h̄ trib⁹ modis venabant̄ qditates ei⁹. duo tñ iſtoꝝ modoꝝ erant gnāles ⁊ p̄ncipales. vʒ. venari aīam p viā motus ⁊ p viā cognitiōis: ſʒ venari aīaʒ p viaʒ icorporei erat q̄ſi annexus. poſſum⁹ g̈ ſic ꝯtinuare hāc par tē ad p̄cedentē. ꝙ poſtq̄ ph̄s iprobauit opīoneʒ antiquo-rū ꝓut venabant̄ aīam p viā mot⁹: in pte iſtā iprobat eaʒ ꝓut venabant̄ aīaʒ p viā cognitiōis. circa qd̄ duo facit. qꝛ p̄mo ꝯtinuat dicta dicēdis. z⁰. exeqtur de itēto. ibi (Neceſ-riū aūt eſt.) dicit g̈. trib⁹ aūt modis traditis ƒm quos diffi niūt aīaʒ. alij qdeʒ enūciauerūt aīaʒ eē qd motiuū in mo-uendo ſeipſaʒ. alij aūt dixerūt aīaʒ ipſaʒ eē corp⁹ ſubtiliſſi mū aut icorporaliſſimū alioꝝ. i. icorporaliſſimū iter alia. ⁊ ſubdit ꝙ h̄ āt. i. h̄ paſſiōes q̄s dubitatiōes hñt ⁊ q̄s ꝯrie-tates fere ꝑteriuim⁹. i. ptrāſiuimus ⁊ aſſignauim⁹. ¶ No tādū āt ꝙ dic̄ fere: qꝛ multas alias ſubcōtrarietates ſiue ml̄tas alias obiectōes potuiſſʒ tāgere Ari. ꝯ has opīones q̄s nō tetigit: ⁊ qꝛ has ptranſiuim⁹ relinquitur cōſiderare de anima per viam cognitionis quomodo dr̄ ipam aīam eſſe ex elr̄is. dicūt. n. aīaʒ eē ꝯſtitutā ex elr̄is q̄ten⁹ ſentiat ea que ſunt. i. oīa entia ⁊ cognoſcat vnūq̄dq̄ entiū. ¶ No tādū aūt ꝙ dic̄ ſe ptranſiuiſſe ⁊ iprobaſſe nō ſolū aīam eē qd motiuū: ſʒ ēt eā eē icorporaliſſimū. i. qōdā corp⁹ ſubale nō ꝙ de h̄ fecerit ſpāle caplʒ: ſʒ in iprobādo opīones ph̄o-rū venātiū aīaʒ p viā mot⁹ iprobauit aīaʒ eē qōdā corpus ſubtile: qꝛ vt dicebat̄: tc̄ ſeqt̄ duo corpa ſil' eē. Deiñ cū dic̄.

Cō. 75. ¶ Neceſſariuʒ aūt eſt accidere ml̄ta ipoſſibilia rōni. Ponunt. n. cognoſcere ſil'e ſil'i tāq̄ ac ſi aīam res ponentes.

¶ Exeqtur de itēto oñdēs ꝙ nō oꝫ aīaʒ eē ꝯpoſitā ex elr̄is oīum: vt cognoſcat alia ſic̄ dicebāt antiq. circa qd̄ duo fac̄. ſic̄ dupl̄r errabāt antiq ꝯparando aīam ad elr̄a. nā qdā di cebant aīam eē ex elr̄is. qdā dicebāt aīam eē in elr̄is. p̄mo g̈ ꝓbat aīaʒ nō eē ex elr̄is. z⁰. oñdit eā nō eē in elr̄is ibi. (Et in toto aūt qdā.) Circa p̄mū tria facit. qꝛ p̄ antiquoꝝ pōnē oñdit eē falſaʒ. z⁰. oñdit eā eē iſufficiētē. z⁰. ꝓbat eē ſupfluā ſcd̄a ibi. (Ois aūt q ex eo ꝯſentit.) z⁰ ibi. (Si vo ex elr̄is) Circa p̄mū. z. fac̄. qꝛ p̄ ꝓbat aīaʒ nō eē ex elr̄is ex pte reꝝ cognitarū. z⁰. ꝓbat h̄ ex pte reꝝ cognoſcētiū ibi. (Ml̄tas aūt dubitatiōes.) Circa p̄m q̄ttuor facit. ƒʒ ꝙ ex pte reꝝ co gnitarū ad q̄ttuor icōueniētia adducit ſi aīa vt cognoſce-ret oīa eēt ꝯpoſita ex elr̄is oīuʒ. q̄rū p̄mū eſt ꝙ oēs res co-gnoſcibiles ƒm ſuū eē nāle eēnt in aīa. z^m eſt ꝙ oēs res co gnoſcibiles eēnt eodē mō ꝯpoſite. 3^m eſt ꝙ oēs res cogno-ſcibiles haberēt eadeʒ p̄ncipia imediata. 4^m eſt ꝙ oēs res cognoſcibiles agerēt in aīaʒ nō ƒm ꝙ ſunt diſſil'es ⁊ diſcō-uenietes. ſʒ ƒm ꝙ ſunt ſil'es ⁊ cōuenietes. z^a ibi. (Nō ſunt aūt h̄ ſola.) 3^a ibi. (Ampli⁹ aūt cū) 4^a ibi. (Incōueniēs.) Dic̄ g̈ ꝙ neciū eſt aūt accidere multa ipoſ'ia huic rōni: ſiue huic pōni. ponūt. n. illi cogſcere ſil'e ſil'i tāq̄ ponētes ipſas res in aīa ⁊ nō ſil'itudines rerū. ¶ Notādū ēt ꝙ ſi vā eſſet poſitio antiquoꝝ dicētiū ꝙ in aīa ē terra: vt cognoſcat ter rā: aq̄ vt cognoſcat aquā. tūc in aīa eēnt res: nō ſil'itudines rerū: ſʒ res ꝓut hñt eſſe reale habent eſſe corporale ⁊ ƒʒ ta le eſſe nō ſunt rō cognitionis. ſi g̈ hoc mō res eſſent in aīa. ſequeret̄ ꝙ ipſa nihil cognoſceret.

Dubitaret forte aliqs: q̄re ſit icōueniēs pone re in aīa ipſas res ƒʒ eē reale ad h̄ ꝙ aīa cognoſcat illas. ¶ Dōm ꝙ lʒ de h̄ in z⁰. ⁊ 3⁰. dif fuſius ſit tractādū: poſſum⁹ tñ q̄tū ad pn̄s ſpectat duplici via oñdere ꝙ ſit icōueniēs ipſas res eē in aīa ƒm eē reale. quarū p̄ma ſumit̄ ex pte reꝝ cognoſcibiliū. ſcd̄a vō ex pte aīe cognoſcentis. p̄ma via ſic pʒ. nā ſi formā lapidis ƒm id eſſe qd̄ eſt in re ex̄ eſſet in aīa: ſeqret̄ ꝙ ipſe lapis cognoſce ret. nā ſi in aīa eſſet forma lapidis rō cognoſcēdi: ſi nō hr̄et aliud eſſe in lapide q̄ in aīa: ſeqret̄ ꝙ ⁊ lapis cognoſceret: qd̄ ē icōueniēs. ſcd̄a via ſic pʒ. nā vt in z⁰. meta. dr̄ ſemp id qd̄ eſt maxīe tale ē rō ⁊ cā oīuʒ alioꝝ. nā oīa alia intm̄ ſūt talia iq̄tū pticipāt aliqd de eo qd̄ ē maxīe tale: vt ſi ignis eſt maxīe cal's oīa alia intm̄ ſunt formal'r cal'a iq̄tū ptici pāt aliqd de nā ignis: q̄re ſi cognoſcere maxīe cōpetit deo ⁊ ſubſtāijs ſepatis q̄ ſūt imālia: oīa alia intm̄ ſunt cognoſciti-ua iq̄tū pticipāt aliqd de imālitate. ipſe g̈ ſenſus: q lʒ infi-mū gradū inter cognoſcitiuas v̄tutes niſi aliqd pticiparet de imālitate vt niſi eſſet ſuſceptiu⁹ ſpēi ſine mā nihil oīno cognoſceret. illd̄ g̈ qd̄ iformat ſenſuʒ ⁊ multo magis id qd̄ iformat itell'ʒ oꝫ aliqd pticipare de imālitate ad h̄ ꝙ poſ-ſit eē rō cognoſcēdi: ⁊ qꝛ forme iſtoꝝ ſenſibiliū in re extrā habēt eē oīo māle. oꝫ ꝙ in aīa ſint ƒm aliud eſſe ad hoc ꝙ poſſint eſſe rō cognoſcendi. ¶ Deīde cuʒ dicit.

¶ Nō ſūt aūt hec ſola: ml̄ta vō ⁊ alia magis āt fortaſſis ifinita nūero q̄ ſūt ex his: ex q̄bus qdē igit̄ eſt vnūq̄dq̄ hoꝝ cogſcere aīam ⁊ ſentire: ƒʒ ꝯpoſituʒ nō cognoſcet: neq̄ ſentiet vt qd eſt de⁹: aut hō: aut caro: aut os: ſimiliter autē qd̄-libet aliud compoſitorum.

¶ Adducit ſcd̄aʒ rōnē. circa qd̄ duo fac̄. qꝛ p̄ ꝓponit qd̄ itē-dit. z⁰. declarat qd̄ dixerat ibi. (Nō. n. quolʒ mō.) dic̄ g̈. nō ſunt ſola aūt h̄. i. nō ſola elr̄a cognoſcibilia ab aīa: ſʒ ml̄ta alia. magis aūt fortaſſis ſunt ifinita nūero q̄ ſunt ex his. i. ex elr̄is. ex qb⁹ qdē igit̄ vnūq̄dq̄ hoꝝ eſt. i. ꝯtingit aīaʒ co-gnoſcere ⁊ ſentire: ſʒ h̄ ꝯpoſitū ⁊ h̄ mixtū ex elr̄is aīa nō cognoſceret: neq̄ ſentiret niſi ſup. hēat rōneʒ ꝯpōnis ƒʒ ꝙ illud mixtū eſt ꝯpoſitū: ⁊ nō cognoſceret qd eſt deus. i. qd eſt celū aut hō aut caro aut os. ſil'r aūt qd̄lʒ aliud ꝯpoſito-rū nō cognoſcet aīa ſup. niſi hēat in ſe rōnē cuiuſlʒ mixtiō-nis: ⁊ qꝛ h̄ rōnes ſunt quodāmō infinite. erit g̈ quodāmō aīa ꝯpoſita ex ifinitis: qd̄ eſt icōueniens. ¶ Notādū ꝙ cū ipſe res cognoſcibiles ƒm ꝙ ſunt alie ⁊ alie ſint alio ⁊ alio mō ꝯpoſite. ⁊ hēant in ſe aliā ⁊ aliaʒ rōnē mixtionis. ſi aīa debeat cognoſcere h̄ mixta nō ſufficit ꝙ habeat in ſe ele menta: ſʒ oꝫ ꝙ habeat in ſe h̄ rōnes ƒm quas ſunt h̄ mix ta ꝯpoſita. ⁊ qꝛ vna res nō ꝯponit̄ niſi ƒm vnū modū mix-tionis vel g̈ aīa nō cognoſcet aliqd̄ mixtū vel oportebit di cere ꝙ h̄ oēs res cognoſcibiles ꝯpoſite ꝯponant̄ ƒm vnā ⁊ eandē rōnē mixtionis: vt ƒm illā rōnē mixtiōis ƒm quā ē ꝯpoſita: q̄re ſicut ex p̄ma rōne ſequebat̄ ꝙ res cognoſci-biles haberent in aīa eſſe reale ſic ex iſta ſeqtur ꝙ oēs res cognoſcibiles cōponant̄ ƒm vnā ⁊ eandē rōnē mixtionis. ¶ Notandū aūt ꝙ dicit deū. i. celum eſſe qd ꝯpoſitū: qꝛ loqtur ƒm modū empe. q dicebat oīa alia eſſe cōpoſita ex q̄ttuor elemētis ⁊ ex lite ⁊ amicitia. deū aūt. i. celuʒ poſuit compoſitum ex quattuor elementis cum amicitia ſine li te. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nō. n. quolʒ mō ſe hñtia elr̄a: hoꝝ vnūq̄dq̄: Cō. 76.
ƒʒ rōne q̄dā ⁊ cōpōne queadmodū dic̄ Empe-docles: os ⁊ terra: Terra aūt hñ apta in bene amplis receptaculis duas ex octo partib⁹ for-

tita est fluide dari: quatuor vero vulcano dede runt. ossa autem alba fcā sunt: nihil igit̄ ꝑfect⁹ elt̄a i aīa eē nisi ⁊ rōes ierūt ⁊ ꝯpō. Cognoscet eniȝ vnūqdq̄ sil'e. os aūt aut hoīeȝ nihil nisi ⁊ hec inerūt: hoc aūt qd̄ ipol'e sit nihil oȝ dicere: qs eniȝ dubitabit si inerit in aīa lapis: aut hō: si militer āt bonū ⁊ nō bonū: eodē mō ⁊ de alijs.

¶ Declarat qd̄ suposuerat. ondens ꝙ nō in oib⁹ est idē modus mixtiōis dicēs ꝙ non q̄libȝ mō se hn̄tia elt̄a ꝯstituūt sup. vnūqdq̄ hoꝝ. i. vnūqdq̄ ꝯpositoꝝ: sȝ oȝ ħ fieri q̄dam rōne. ⁊ q̄dā ꝓportione: ⁊ q̄dā ꝯpositiōe: queadmodū dicit Emp. ꝙ os ꝯpositū est: qꝛ humus. i. terra ē coaptata in amplis diffusionib⁹. nā elemētū terre multū abundat in ossibus: ita ꝙ hō elmētū sortitū est duas ptes ex octo ptib⁹. q̄ttuor aūt ptes dederunt vulcano. i. igni. nā ossa alba fcā sunt qꝛ est ibi multum de igne. ⁊ sup. vnaȝ ptem dederūt aque. ⁊ vnā aeri: diuidebat. n. Emp. elt̄a in. 8. ptes. ⁊ in aliq̄bus mixtis erant plures de vno elt̄o: ⁊ in aliq̄bus v̄o plures de alio: in osse aūt dicebat eē hūc moduȝ mixtionis ꝙ ibi erāt due ptes terre. q̄ttuor ignis: vna aeris: ⁊ vna aque. ḡ volebat Emp. ꝙ nō ſm eandē rōnē ꝯponerent̄ oīa mixta ex elemētis: ⁊ qꝛ sic est: nihil ḡ est pfectus. i. nihil ꝓdest elemēta in aīa esse nisi ⁊ inerūt ibi rōnes. i. ꝓportiones elementoꝝ: ⁊ nisi inerit ibi ꝯpositio miscibiliū. naȝ cognoscet vnūqdq̄ sili: vt os aut hoīeȝ nihil. i. nihil tale cognoscet nisi ⁊ ħ ierunt. i. nisi in eadē aīa sint h⁹ rōnes ⁊ ꝓpōnes ſȝ q̄s sunt ista ꝯposita. ħ aūt ꝙ sit ipol'e nihil oȝ dicere: qꝛ si hoc esset: tūc lapis. hō ⁊ cetera mixta eēnt in aīa. ⁊ per ꝯn̄s ꝯ̄ria eēnt in aīa. iō subdit. qs. n. dubitabit si erit in aīa lapis aut homo: similiter aūt erit ibi bonum ⁊ non bonum. eodem modo se habebit ⁊ in alijs mixtis.

Dubitaret forte aliq̄s: q̄re oȝ ꝙ si aīa dȝ cognoscere hō mixta ꝙ nō solū sint in ea miscibilia: sȝ ēt rōnes miscibiliū. ¶ Dōȝ vt dr̄ ṗ post. scire ē cāȝ rei cognoscere: ⁊ q̄m illius est cā. non sufficit ḡ vt sciat̄ effectus scire cām: nisi sciat̄ vt est eius cā: q̄re si elementa sunt cā mixtoꝝ ⁊ cōponūt mixta vt cognoscam⁹ ipsa ꝯposita: ⁊ ipsa mixta nō sufficit scire elemēta nisi sciant̄ rōnes ⁊ proportiōes ſm q̄s elt̄a causant ⁊ ꝯponūt mixta: ⁊ qꝛ ſm opionē antiquoꝝ aīa nō cognoscit res exteriores nisi ꝓut hȝ in se real'r illas: oportebit hȝ illas rōnes ⁊ ꝓportiōes ꝙ in ea sint lapis homo ⁊c. hō mixta.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vn̄ seq̄tur ꝙ ħ posito in aīa eēt bonū ⁊ eēnt cōtraria. ¶ Dōȝ ꝙ oȝ dare aliquā dispōnē in mā q̄ dr̄ necessitas ad quā seq̄t̄ necio itroductio forme. elt̄a ḡ reducunt̄ ad mediū ⁊ ad ꝓportionē: ⁊ q̄n sic sunt ꝓportionata vt reqrit nā lapidis necio ex eis ꝯstituit̄ lapis: q̄re si real'r sunt i aīa elt̄a ⁊ real'r est ibi ꝓportio ſm quā ꝯstituit̄ ibi lapis hō ⁊ ceruus ⁊ cetera talia necio oīa ista essent in aīa. imo qd̄ ē pl's: illa eadē elemēta que ponebāt antiq eē sub forma aīe. opōtebit sil'r ⁊ sel' eē sub formis oīuȝ mixtoꝝ cū ibi opōteat real'r reseruari oēs hō ꝓportiōes ⁊ rōnes. igit̄ cū mixta hȝ esse reale hēant ꝯ̄rietates erunt elt̄a sil' sub formis ꝯ̄rijs ⁊ erūt in aīa sil' ꝯ̄ria: ꝙ cū vtrūq̄ sit icōueniēs. nō oȝ dicere ꝙ nullus sane mētis de ħ dubitare pōt. ¶ Deiñ cū dic̄.

Cō.77. ¶ Ampli⁹ aūt quū m'ltipl'r dicat̄ id qd̄ est. significat. n. aliud q̄dē hoc aliq̄d: aliud q̄ttitatē aut q̄litatē: aut ⁊ qddā aliud diuersoꝝ p̄ntoꝝ: vtꝝ ex oib⁹ erit aīa: aut nō: sȝ nō vident̄ cōia oīum elt̄a eē: si igr̄ q̄cūq̄ substantiaꝝ sūt: ex his solū: q̄uo igit̄ cognoscet ⁊ aliorū vnūq̄dq̄: aut dicet

vniuscuiusq̄ gn̄is elt̄a eē. et principia ꝓpria ex qb⁹ aīaȝ cōstare. erit ergo q̄litas. et quātitas. et suba. sed ipol'e ē ex q̄ttitatis elt̄is subaȝ eē. ⁊ ñ q̄ttitatē. dn̄tib⁹ itaq̄ ex oib⁹ hec ⁊ hō alia accn̄a.

¶ Adducit rōnē tertiā dicēs. ampli⁹ aūt cū multipl'r dicat̄ id qd̄ est. i. ens. qꝛ aliud q̄dē significat ħ aliq̄d. i. subaȝ aliō q̄ttitatē aliud q̄litatē: aut qddā aliud diuersoꝝ. i. diuersorū p̄dicamētoꝝ. cū ḡ sic sit vtꝝ aīa erit ex oibus elemētis oīuȝ p̄dicamētoꝝ aut nō: sȝ nō vident̄ elt̄a eē cōia oib⁹ p̄dicamētis: imo alia ⁊ alia p̄dicamenta hn̄t alia ⁊ alia p̄ncipia. si ḡ q̄cūq̄ elt̄a sunt subarū ex his solū sup. ē aīa. quō ḡ cognoscet aīa vnūq̄dq̄ alioꝝ p̄dicamētoꝝ. q. d. nullo⁹: aut si diceret aliq̄s eē elt̄a ⁊ ꝓpria p̄ncipia vniuscuiusq̄ gn̄is. ex q̄bus ꝯtingit aīaȝ ꝯstare. erit ḡ aīa ⁊ q̄litas ⁊ suba ⁊ sup. erit ēt q̄ttitas ⁊ vnūq̄dq̄ p̄dicamētoꝝ: sȝ ipol'e est ex elt̄is q̄ttitatis eē subaȝ ⁊ nō q̄ttitateȝ. dicētib⁹ itaq̄ ex oib⁹ elt̄is aīam eē vt cognoscat oīa ħ ⁊ hō ipol'ia que dicta sunt ⁊ ēt alia ipossibilia que dicent̄ accidunt eis.

Dubitaret forte aliq̄s vtrū eadē sint p̄ncipia sube ⁊ alioꝝ p̄dicamētoꝝ et vr̄ ꝙ sic: qꝛ q̄cq̄d ē cā cāe: est cā cāti: sȝ suba ē cā oīuȝ alioꝝ p̄dicamētoꝝ: qꝛ mā subta cū forma est cā oīum accn̄tiū q̄ sūt in ea. p̄ncipia igit̄ ⁊ cause sube erūt p̄ncipia ⁊ cāe oīuȝ alioꝝ. ¶ Dōȝ ꝙ ħ qd̄ determiat̄ in. 12. meta. vbi dr̄ ꝙ p̄ncipia sube sunt suba. ⁊ p̄ncipia rel'onis sunt rel'o. ꝓut ḡ sunt alia ⁊ alia p̄dicam̄ta sic oȝ ponere alia ⁊ alia p̄nª. Sed pp rōnē factā in ꝯ̄riū. sciēdū ꝙ ſȝ ꝯmētatorē ea q̄ sūt imediata p̄ncipia sube sunt mediata p̄ncipia accn̄tis. sunt ḡ eadē p̄ncipia oīuȝ mediata: sȝ nō imediata. ḡ cū cognitio distincta debeat eē ṗ p̄ncipia imediata. si aīa dȝ cognoscere oīa: oȝ ꝙ sit ex imediatis p̄ncipijs oīuȝ: qd̄ nō posset eē nisi oīa p̄dicamēta eēnt vnū p̄dicam̄tū: ⁊ nisi eadē eēnt imediata p̄ncipia oīuȝ: q̄re sic ex p̄ma rōne ꝯcludebat̄ res eē in aīa. ſm eē nāle. ⁊ sic ex scd̄a poterat ꝯcludi oēs res cognoscibiles hr̄e eundē modū mixtionis: sic ex hac pte argui pōt ꝙ oīuȝ cog̃scibiliū sint eadē imediata p̄nª. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ Incōueniens āt est dicere q̄dē ipol'e eē sil'e a sili sentire: aut sil'e simili: ⁊ cog̃scere sil'e simili. Cō. 78.
Sētire āt pati aliq̄d: ⁊ facere: ⁊ moueri ponūt. sil'r āt ⁊ cog̃scere: ⁊ intelligere.

¶ Adducit 4ᵐ icōueniēs. ondēs ꝙ ſȝ pōnē antiq̄rū si sil'e sili cog̃scit̄: seq̄t̄ ꝙ sil'e a sili patiat̄. ħ ē ḡ icōueniēs ꝙ ait ꝙ icōueniēs ē aūt dr̄e qd̄ dicebāt antiq: ⁊ impossibile ē sil'e a sili pati vel eē passibile. sentire aūt sil'e sili. i. ṗ sil'e cog̃scere sil'e sup. ē icōueniēs. nā sentire aūt ponūt. i. dn̄t i pati aliq̄d ⁊ moueri. sil'r aūt ⁊ cog̃scere ⁊ itelligere sup. vr̄ eē qddā pati: q̄re si aīa cog̃scit ex eo ꝙ patit̄ aliō ab obis ñ oȝ ꝙ hēat i se real'r ipa oba: vt ponebāt antiq: qꝛ nihil patit̄ a seipo: sȝ neċe ē nāȝ aīe eē aliā ⁊ sepatā ab oib⁹ talib⁹. Deiñ cū dic̄.

¶ Multas āt difficl'tates et dubitationes: hn̄te ipo dicere sic Empedocles ꝙ corporeis elt̄is singula cog̃scunt̄: et ad sil'e testat̄: qd̄ nūc dictū ē. Quecūq̄. n. isūt in aīaliū corporib⁹ simpl'r: terra aut ossa: nerui pili: nihil sentire videt̄: q̄re neq̄ sil'ia et tamen conueniret.

¶ Adducit icōueniētia ꝯ̄ opiones antiq̄rū ex pte cog̃scētiū circa qd̄. 5. fac̄. ſȝ ꝙ. 5. icōueniētia adduc̄. nā si aīa eēt ꝯposita ex oib⁹ vt cog̃sceret oīa. q̄ttū ad pn̄s spectat. 5. icōueniētia seq̄rent̄ ex pte cognitiōis ipsi⁹ siue ipoꝝ cog̃scētiū q̄rū pᵐ ē ꝙ oēs ptes aīalis cog̃scerēt. 2ᵐ ē ꝙ vnū p̄nᵐ nō cog̃sceret pl'a. 3ᵐ ē ꝙ ds̄ eēt isipiētior oib⁹ alijs. 4ᵐ ē ꝙ oīa cognoscibilia eēnt aīata. 5ᵐ ⁊ vltᵐ ē ꝙ aliq̄d eēt i his corpali.

bus nobili⁹ aīa. 2ª ibi. (Ampli⁹ āt.) 3ª ibi. (Accit aūt.) 4ª ibi (Oio āt.) 5ª ibi (Dubitabit āt.) Dič ğ. ꝙ mltas dubitatiōes ⁊ difficultates hñte ipo dr̄e sič Emp. dič. i. ipsa opione. ⁊ ipso dicto Emp. vz. ꝙ corporeis elʼtis singula coğscantur: ⁊ qđ nūc dcm̄ ē de cognitōe testaṫ ipe Emp. ad sile. i. p sile. vult. n. ꝙ ppa cā cognitōis sit assilatio. ꝙ si sic eēt oēs ptes aialis ⁊ qcūqꝫ sūt i aiali coğscerēt ⁊ sentirēt ꝙ falsuz ē. iō subdit ꝙ qcūqꝫ. n. isunt in corpib⁹ aialiū q̄ sūt simplr terra. i. q̄ sunt valde terrestria vt ossa nerui pili nihil sentire videnṫ: q̄re nz silia. i. q̄ sūt silr terrestria sup. sūt coğsciti ua. ⁊ subdit ꝙ tñ ꝯueniret sup. ꝙ pili ⁊ ossa sentirēt ⁊ coğscerēt. cū ista habeant siltudinē cū alys ⁊ sint cōposita ex elʼtis. ℭ Notandū aūt in aiali eē quosdā neruos qui sunt organū sentiendi. sunt tamē ⁊ etiā in aiali qdaz nerui valde terrestres qui nihil sentiunt. ℭ Deinde cum dicit.

Cō. 79. ℭ Amplius aūt vnūqdqꝫ principioꝝ ignorātia pluriū q̄ itelligētia existet. Cognoscet qdē eni vnū qdlz: multa aūt ignorabit: oia. n. alia.

ℭ Adducit scdaz rōnē di. ꝙ vnūqdqꝫ pncipioꝝ existere in ignorātia pluriū sup. q̄ in itelligētia. cognosceret qdē eni qdlz pncipioꝝ vnū. cū sit qd simplex. ignorabit aūt multa q2 ignorabit oia alia. ğ vnūqdqꝫ principioꝝ plʼa ignorabit q̄ itelliget: ⁊ vnūqdqꝫ pncipiatū plʼa coğscet q̄ aliqđ pn^m. ℭ Notādū aūt ꝙ cū pn^m sit aliqd simplex nō poterit hr̄e siltudinē nisi cū vno: ⁊ ita nō cognoscet nisi vnū. pncipiatū vo qđ ē qd ꝯpositū poterit hr̄e siltudinē cū mltis ⁊ poterit coğscere multa. ꝫ ğ Emp. pfectiora erunt pncipiata q̄ principia. ⁊ etiam animalia sensitiua plura cognoscent q̄ substātie separate. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Accidit āt ⁊ Empedocli isipiētissimū eē deū. Solus. n. elʼtoꝝ vnū nō coğscet discordiā: mortalia aūt oia. Ex oib⁹. n. vnūqdqꝫ est.

ℭ Adducit 3^m icōueniēs dicēs. accit aūt Emp. deū eē insipiētissimū. nā solus ipse nō coğscet vnū de nūero elʼtoꝝ. i. nō cognoscet vnū elʼtuz siue nō coğscet vnū pn^m: vt nō cognoscet discordiā. mortalia āt oia coğscēt oia pnª: q2 vnūqdqꝫ mortaliū est ex oib⁹ elʼtis. ℭ Notādū aūt ꝙ vt plies dcm̄ est Emp. ponit. 6. pncipia. vz. q̄ttuor elʼta ⁊ litē ⁊ amicitiā: ⁊ dič ꝙ mortalia ꝯponebanṫ ex oibus istis pncipys. deū aūt q ē icorruptibilis dixit eē ꝯpositū ex q̄ttuor elʼtis ⁊ ex amicitia sine lite. nā ex lite siue discordia ꝫ ꝙ ponebat cābaṫ ois corruptio. ꝫ ꝥ ğ mortalia cognoscebāt oia q̄ erāt ꝯposita ex oibus pncipys: ꝫ ds nō cognoscet oia: q2 non cognoscet discordiam. esset itaqꝫ insipientior mortalibus alys. ℭ Deinde cum dicit.

Cō. 80. ℭ Oio aūt pp quā cām: nō oia hn̄t aiam q̄ sunt qm̄ oia: aut elʼtuz: aut ex elʼto: aut vno: aut pluribus: aut oibus. Necesse est eniz vnum aliqđ cognoscere: aut quedam: aut oia.

ℭ Adducit 4^m icōueniēs. vz. ꝙ ꝫ hanc pōnē seqreṫ ꝙ oia cognoscibilia eēnt aiata: ⁊ ꝙ oia coğscibilia cognoscerēt. iō ait. oio aūt pp quā cāz nō oia q̄ sūt. i. oia entia hn̄t aiaz. oē. n. ens ꝫ antiquos phos aut ē elʼtuz aut ē ex elʼto vel ex elʼtis: q2 oē ens aut ex vno elʼto aut ex plib⁹ aut ex oib⁹. necesse ē ğ oē ens cognoscere aut vnū aliqđ aut q̄dā aut oia. ℭ Notādū ꝙ si ꝫm antiqs phos assilatio ē ppa ⁊ immediata cā cognitōis: tūc qcqd hz siltudinē cū aliq cognoscit illud. igiṫ cū oē ens vel hēat similitudinē cū vno si ē ex vno elʼto vel cū plurib⁹ si ē ex plib⁹ vel cū oibus si ē ex oib⁹ oē ens cognoscet vnū vel plʼa vel oia: ꝫ cū qcqd cognoscit habeat aiaz oē ens erit coğscēs ⁊ hēbit aiaz: qđ ē icōueniēs.

Dubitaret forte aliqs: q2 videṫ falsū eē ꝙ oē ens vel sit elʼtuz vel ex elʼtis q2 sube sepate nō sunt ꝥ vel illud. ℭ Rursuz falsuz est ꝙ oē coğscēs sit aiatū: q2 tūc itelligētie haberēt aiaz. ℭ Dōz ꝙ ꝥ phs loqṫ supponēdo dicta antiquoꝝ phoꝝ q nō pceperūt nisi corp⁹: ⁊ maxie loqṫ ꝥ ꝯ Emp. q dixit oia vel esse elʼtuz vel ex elʼtis. ꝫ ꝥ ğ verū ē ꝙ oē ens vel ē elʼtuz vel ex elʼtis. ℭ Rursus cū nullū corpale cognoscat nisi sit aiatū: oportebat Emp. ꝯcedere oē coğscēs aiatū eē. Deiñ cū dič.

ℭ Dubitabit aūt vtiqꝫ aliqs: ⁊ qd ē vnū faciens ipsa: māe. n. ꝯparanṫ elemēta: maxie. n. ppriuz est illđ ꝯtinēs qdcūqꝫ ē. aia āt aliqd meli⁹ eē: ⁊ antiquus ipolʼe ē: ipossibili⁹ āt adhuc intellectu. Rōnabilissimū. n. hūc eē nobilissimū ⁊ diuinū ꝫm nām: elʼta aūt dn̄t esse prima entiuz. Cō. 81.

ℭ Adducṫ 5^m ⁊ vltimū icōueniēs. oñdēs ꝙ aia nō ē ex elʼtis ꝫ ē ꝯtinēs elʼta: q2 si eēt ex elʼtis esset in his corpalib⁹ aliqd digni⁹ aia: qđ ē oio icōueniēs: ⁊ maxie ē icōueniēs de aia itellectiua: iō ait ꝙ dubitabit autē vtiqꝫ aliquis qd ē faciēs vnū ipsa elʼta. nā elʼta ꝯparanṫ māe: ⁊ oz semp ꝙ aliqd cōtineat ea: illđ aūt ꝯtinēs qdcūqꝫ ē. maxie. n. ppriū est sup. ꝙ sit qd nobile ⁊ qd dignū: ꝫ in his corpalib⁹ eē aliqd meli⁹ ⁊ antiquus aia ē ipolʼe. ⁊ ipolʼius ē āt adhuc itellectu. i. adhuc ipolʼius ē eē aliqd nobili⁹ itellectu. nā rōnabilissimū ē hūc. i. itellʼz eē nobilissimū ⁊ qd diuinū ꝫ nāz. ⁊ subdit ꝙ elʼta dn̄r pma entiū: qb⁹ sup. aia est pōr dignitate ⁊ perfectiōe. ℭ Nōn^m āt viz rōnis in ꝥ ꝯsistere: q2 q̄tūcūqꝫ elʼta dicāṫ pma entia aiata ⁊ maxie itellʼs ē dignior oib⁹ elʼtis ⁊ oib⁹ q̄ sūt in his corpalib⁹: ꝫ si aia eēt ex elʼtis tč illđ qđ ꝯtinerz illa elʼta ex qb⁹ ꝯponereṫ aia eēt dignius aia. eēt itaqꝫ in his corporalibus aliqd digni⁹ aia: qđ cū sit icōueniēs cogimur dicere aiaz nō eē ex elʼtis: ꝫ eē ꝯtinēs elemēta.

Omnes āt ⁊ q ex eo ꝙ sentit ⁊ cognoscit aia: q̄ sunt ex elʼtis dn̄t ipsam: ⁊ q maxie motiuū ⁊ non de oi dn̄t aia: nz. n. sensitiua: oia motia: videnṫ. n. eē q̄dā aialium: ⁊ mouentia ꝫm locū: et tñ vr̄ hoc solo motu mouere aia aial. Cō. 82.

ℭ Postq̄ oñdit opionē ātiqrū dicētiū aiaz ꝯponi ex elʼtis eē falsā: i pte ista oñdit eā eē isufficiētē. diuidiṫ āt ps ista i. 4. ptes ꝫ ꝙ q̄drupl'r oñdit eē dfectū ⁊ isufficiētiā i ātiqrū dictis. 2ª ibi (Slr āt) 3ª ibi (Si āt aliqs.) 4ª ibi (Hoc āt sustinuit.) dič ğ. ꝙ oēs āt q dn̄t aiaz eē ex eo ꝙ aia sentit ⁊ coğscit ea q̄ sṫ. i. entia: ⁊ q dn̄t aiaz eē maxie motiuū ñ dn̄t de oi aia. i. locuti sṫ isufficiēter: q2 cū deberēt loq đ aia vlr loquūṫ đ q̄dā aia: q̄re nec oia aiata sūt sensitia: vt pz i plātis: nec oia sensitia sṫ motia: q2 videnṫ eē q̄dā de nūero aialiū q̄ nō sūt motia ꝫ locū: ⁊ tñ vr̄ aia mouere. al. ꝥ solo motu. vz. motu locali. ℭ Nōn^m āt ꝙ solʼ hoib⁹ dati sūt sensus: vt dfuiāt tā nečitati vite quā ēt ad sciaz. ceterl āt aialib⁹ dati sṫ sēsus solū ad nečitatē vite. iō vt dicṫ i 3° h⁹: aialia hn̄tia oia nečia i loco gnātōis ñ mouenṫ motu locali pgressiuo: ꝫ mouenṫ solū ꝫ dilatatōez ⁊ ꝯstrictiōez. diffinire ğ aiaz p eē aliqd motiuū ē diffinire aiaz isufficiēter: cuz non omnis anima sit talis.

Dubitaret forte aliqs. q2 ñ vr̄ vex esse ꝙ aia moueat solū motu locali. q2 sič vt⁹ appetitiua ē q̄dā po^a aie. sič ⁊ vt⁹ augm̄tatia ⁊ nutritia sṫ po^e aie vtꝝ āt sint diuerse po^e ꝫ rē vlʼ ꝫ rōnē ñ spectat ad hūc lib ꝫ ad 2^m. nūc āt sciṙ sufficiat has eē po^as aie. ğ cū aia p appetitū moueat motu locali p augm̄tatōez moueat motu augmēti: p nutrim̄tū vo vr̄ mouere motu alteratōis: ſlz igṙ vr̄ eē qđ in lr̄a dr̄ ꝙ aia moueat ꝥ solo. vz. motu locali. ℭ Dicēdū ꝙ ⁊ si aly mot⁹ sint ab aia. ñ tñ sič inotescit nob aliqd eē aiatū ex eo ꝙ aliqd nutriṫ vlʼ augm̄taṫ sič ex eo ꝙ localiter moueṫ. nā mot⁹ nutritōis ē q̄dāmō nob occult⁹. mo

tus vo augmēti quodāmō inotescit nob p motū localē: qz itm̄ nob appz aliqd augmētatū eē inq̄ztū cernim⁹ ip̄z occupare maiorē locū: vl' saltē ñ ē nob sic manifestus mot⁹ augmēti: sicut mot⁹ local. nā potissime iudicam⁹ aliqd aiatū eē cū videm⁹ q mouet ex se local'r. nō g dr in lra q nullo⁹ sint alij mot⁹ ab aia: sz q vr aia h solo motu mouere: qz h sol⁹ motus iter oēs alios mot⁹ maxie vr z māifestat eē ab aia. ē g itētio phi q cū ātiq dicebāt aiaz eē qd motiuū itētio eoz erat loq solū d motu locali. qz h sol⁹ mot⁹ maxie vr esse ab anima. cum ergo non omnis anima moueat hoc motu insufficienter de anima loq̄bātur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Silr āt z qcūqz itell'iuū z sēsitiū faciūt ex elēis. videtur. n. plāte viuere ñ pticipātes loci mutatione nz sensu: z aialiū mlta itelligētiā non hīe.

¶ Assignat 2^am isufficiētiā dicēs. q qcūqz faciūt itellectiuū z sensitiuū ex elētis: silr āt sup. loquunt isufficiēter: qz nō loquunt de oī aīa: qz plāte vident viuere z ñ sunt pticipātes loci mutationē nec sensū: z ēt mlta aialia vident ñ hre itellectū. ¶ Notan^m āt q si diffiniat aia eē qd motiuū isufficiens est diffō: qz nō ois aia ē talis. Rursus si dicat eē qd sensitiuū ēt isufficiēter dr: qz ñ oīa aiata sentiūt. āpli⁹ si diceret qd itellectiuum eē erit isufficiēs smo: qz nō oīa aiata hñt itelligētiā. diffōnes g ātiqrū siue sumant penes motū siue penes cognitiōez sensitiuā siue penes itellectiuā sp sūt isufficiētes: z nō ɔpetūt oī aie. ¶ Deinde cū dic.

¶ Si āt aliqs z hec segregauerit: posuerit qz itell'z ptē alicqz aie. Silr āt z sensitiuuz: nz vtiqz sic dicz d oī aīa: nz d tota vl' vna.

¶ Assignat 3^am isufficiētiā di. q si āt aliqs segregauerit h^c. i. segregati voluerit loq de his. i. de sensitio z itellectio: z posuerit itell'z ptē aliquā eē aie. sil'r āt z sensitiuū dixerit esse ptē aie: z dixerit se velle loq solūz de his ptib⁹ aie: nz vtiqz sic dicz de oī aīa: qz nō loqt de vegetatiua: nz loqt sufficiēter de oī aīa. i. de oī aia tota vel de vna aia. ¶ Nōn^m āt q antiq dōo aiaz eē qd motiuū vl' qd cognitiuū mltiplr deficiebāt. p̄ qz ñ loq̄bant de aia vl'r: cū ñ ois aia sit tal'. 2° qz de nlla aia loq̄bant sufficiēter: qz aie itellectie siue aie hūane vl' ēt aie sensitie: vt aie brutoz ɔpetunt mlta alia qz cognoscere z sentire: vt appetere augmentari vegetare z c. talia. dato g q antiq dicerent z segregati vellēt loq de aia hūana z d aia alioz aialiū si nō loq̄rent d oī aia: nec ēt sufficiēter loquerētur de vna anima. ¶ Deinde cū dicit.

Cõ.83. ¶ Hoc āt sustinuit: z q̄ est in orpheicis vocatis carminib⁹ rō. dic. n. aiaz ex toto igredi respiramētuz q̄ fert a vētis: nō poēe itaqz plantis hoc accidere: nz aialiū qbusdā sigdē ñ oīa respirāt: Hoc āt latuit sic opinantes.

¶ Assignat 4^am isufficiētiā i dcis ātiqrū z maxie i dcis orphei. d. q rō q̄ ē i carmib⁹ orphei. i. illius poete orphei sustinuit h q gdē fuit isufficiēs. nā orphe⁹ isufficiēter locut⁹ ē de aia. dic. n. aiaz igredi ex toto aere: z dic aiaz eē respiramētū q̄ aia exñs respiramētū fert i corp⁹ aial'a vētis. vent⁹. n. sz sic opinātes deferēdo aerē respiratū i corpe aial' dferebat z aiaz. h^c āt pō ē isufficiēs: qz ñ ɔpetit oīb⁹ aiatī. iō ait q ñ poēe ē itaqz h accidere plātis: cū plāte ñ attrabāt aerez: nz gbusdā aialiū. s. u. h accit: si gō ñ oīa aialia rspirāt. z subdit q h āt latuit sic opinātes. ¶ Nōn^m āt q dicētes aiam eē respiramētū vl' eē aerē respiratū: vt dicebat orphe⁹ isufficiēter loquūt: qz plāte ñ respirāt cū sint aiate. nec ēt oīa aialia respirāt. sic g opinātes latuit q ñ oīa aiata respirāt: qz si h ñ latuissz eos ñ dixissēt aiaz eē respiramētū vl' eē aerē respiratū. ¶ Nōn^m ēt q orphe⁹ dr suā rōnē posuisse in carmib⁹ vl' ad lraz. qz mō poetico p metra z p carmia suaz pōnē scripsit vl' dr sua rō fuisse i carmib⁹: qz sua dicta. ita erāt dlcia z psuasiua z allectiua q merebant dici q̄dā carmia. dr. n. ille orphe⁹ fuisse tā dulcis ɔtionator: vt lapides . i. hoies lapideos duros z siluestres iclinaret ad suā volūtatē. fuit. n. iste orphe⁹ pm⁹: vt dr: q iduxit hoies siluestres z morantes in siluis vt cōstituerent ciuitates z viuerēt ciuiliter. ¶ Tunc sequitur illa pars.

¶ Si vo ex elētis aiaz facere oz nihil oz ex oīb⁹. sufficiēs. n. ē altera pars ɔrietatis seipaz diiudicare z oppositā. Recto eni z ipuz z obliquū cogscim⁹. Iudex. n. vtroruqz canō ē recto: obliquū aūt neqz suipsi⁹ neqz recti. Cõ. 84.

¶ In q̄ postqz phs ondit opionē ātiqz eē falsā z isufficiētē ondit ipaz eē supfluā. nā ātiq loq̄ntes d aia dicebāt q̄dā supflua z dficiebāt i necys. iō ait. q si oz facere aiaz ex elētis vt cogscat ētia: nihil oz. i. ñ oz eā facere ex oīb⁹ elētis: qz sufficiēs ē altera ps ɔrietatis iudicare seipaz z oppositā. qz recto. i. p rectū cogscim⁹ ip̄z rectū z obliquū. vtriusqz. n. i. taz recti qz oblig iudex ē rectū: z seqt q canō. i. regla: vt in lra cō. ē recto. i. ɔpetit rcto. q sit regl'a p quā cogscim⁹ tā ip̄z qz obliquū. oliquū āt nz sui ipi⁹ nz recti pt su. eē iudex nec regula. ¶ Nōn^m āt vi rōnis h⁹ i h ɔsistere. q si aia eēt ɔposita ex elētis: vt cogscat oīa. ñ oz eā pōere ɔpositā ex oīb⁹ elemētis. nā cū p cal'z possum⁹ cogscere frz tāqz ei⁹ puatiōez: z p hūidū siccū suffic i ea eē duas qlitates: vt possit cogscer oēs qlitates. a sili suffic eā eē ɔpositā ex duob⁹ elētis: vt possit cogscere oīa 4^or elēta. ¶ Nōn^m āt q ñ ē oio sile d recto z obliq z ɔrietate eltoz: qz obliquū p se loq̄ndo nō dic nisi puatiōez recti: sic tenebra puatiōez lucis: z qz puatio de se ñ ē ens: vt i p phy. dr: obliquū nullo⁹ ē cogscibile p se nisi p rectū: ita q rectū ē iudex sui z oblig: sz qōlz ɔrioz: cū contraria sint sub eod: vt pbat i. io. meta. opz q dicat aliquā nāz posituā. verūtñ: qz vnū ɔrioz ē pfecti⁹ alio: sp vnū dr hre rōz hit⁹: aliō rōnē puatōis. frz g frz dr eē puatio cali ñ q frz nllaz nāz dicat: qz frz positie ē q̄dā qlitas. verūtñ nā illi⁹ gnis sub q̄ ɔtinet cal'z z frz pfecti⁹ reluat i calo qz i fro: z ex h cal'z dr hre rōnē forme z hit⁹. frz vo rōnē puatiōis: z qz sp p ɔriū qō hz rōnē hit⁹ ē aptū natū cogsci ɔriū qō hz rōnē puatōis: exēplū iductū de recto z obliq intm̄ ē sile iq̄ztū fac ad ppositūz: qz sic p rectū ē aptū natū cogsci obliquū sic per alterā ptem ɔrietatis ē apta nata cogsci reliqua. Tunc seqtur illa pars.

¶ Et i toto aūt q̄dā misceri ipaz dicūt: vnde forsan z Thales opinat⁹ ē oīa eē plēa dijs. Cõ.85

¶ In q̄ postqz phs iprobauit opionē dicētiū aiaz eē ex elētis hic iprobat opionē dicētiū aiaz eē i elētis. Circa qō duo fac. qz p̄ pponit h⁹ opionē. 2° assignat h⁹ opionis rōnē ibi. (Opiari āt.) Circa p⁹. 2. fac. qz p narrat pfataz opionē. 2° eā iprobat ibi. (Hoc āt hz.) dic g. q q̄dā dnt aiaz misceri in toto vniuerso: ita q in ipis elētis dicebāt aiaz eē, vñ forsan z thales. i. ille phs q vocat thales opinat⁹ ē ex h oīa plena dys. ¶ Nōn^m āt q ātiq phi: z ēt adhuc mlti retinēt illū modū q ds sit aia mūdi: z qz aia ē in qlz pte corpis ds ē tot⁹ in qlz pte vniuersi. peccauerūt tñ in h mlti antiquorū: quia crediderūt deū eē formal'r aiaz mūdi: z ex h hūit

Dubitaret (ortū illa opio: vt i ipis elētis eēt aia. forte aliqs d opione illi⁹ thal: qz si de⁹ exñs aia mūdi eēt i qlz pte vniuersi: sic aia i qlz pte corporis: ñ pp h seqt q oīa sint plēa dys. sz q oīa sūt plena deo.

¶ Doz q si vellem⁹ expōere lraz ɔ^m: qō pposita ñ hret locū. nā vbi nos hēm⁹ q oīa sr plēa dys i lra ɔ^m dr. q oīa sūt plena deo: sz si lram nram saluare volum⁹ dre possumus q plato z mlti antiqrū sm multitudinē pfectionū repertarū iposuerūt multitudinē deoz: vt pz ex pculo in libro

suo de electiõe triomatica. s̄m h̄ g̃ non solũ oĩa sunt plena deo: sed etiaꝫ omnia sunt plena dijs. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Hoc aũt h̄z q̃sdã dubitatiões: pp quã. n. cãꝫ in aere: aut in igne aĩa cũ sit nõ fac̃ aĩal in mixto: ꝛ hoc in his melioꝛ eẽ putata.

¶ Jmpꝛobat hꝰ positionẽ. circa qđ tria facit. qꝛ p̊ adducit vnũ icõueniẽs ꝯ hꝰ opionẽ. 2° adducit aliud. 3° ꝯcludit ex dictis ꝙ qcq̃d dicãt sic opinãtes semp ducunt̃ ad iconueniens. 2ª ibi (Queret. n. vtiqꝫ) 3ª ibi (Accidit aũt) Dicit g̃ ꝙ hoc aũt. i. h̄ positio h̄z q̃sdã dubitationes. i. sequunt̃ ad eã q̃dã incõueniẽtia: quoꝝ p̄mũ icõueniẽs est. qꝛ pp quaꝫ cãm in aere aut in igne aĩa cũ sit nõ fac̃ aĩal. in mixto autẽ supple fac̃ aĩal. q̃si dicat. ꝙ si aĩa est in toto vniuerso ꝛ est in ipsis eltis: tũc sicut mixta hñtia aĩaꝫ sunt aĩalia. sic ꝛ elta sunt aĩalia: imo multomagis aĩa exñs in eltis faceret aĩalia q̃ exñs in mixtis: eo ꝙ aĩa elementoꝝ sit nobilioꝛ aĩa mixtoꝝ. iõ seq̃tur in lr̃a. ꝙ ꝛ h̄ in his. i. aĩa q̃ est in eltis putata ẽ melioꝛ supple q̃ illa q̃ est in mixtis. erũt g̃ elta animalia: qđ patet esse falsum.

Dubitaret forte aliq̃s. qꝛ nõ videt̃ eẽ verum ꝙ i q̃buscũqꝫ mixtis sit aĩa ꝙ illa sint aĩalia. nã ꝛ plãte hñtes aĩam nõ dñr aĩalia esse. ¶ Dõꝫ ꝙ antiq̃ ph̄i nõ loq̃bant̃ de aĩa nisi p ꝯparationẽ ad motũ ꝛ sensuꝫ. ꝛ qꝛ aĩa sensitiua. ꝛ s̄m locũ motiua nõ est aĩa plãtaꝝ: s; aĩaliũ: opoꝛtebat ꝙ i q̃buscũqꝫ eẽt aĩa put de ea loq̃bant̃ ãtiq̃ ꝙ illa eẽnt aĩalia. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Queret. n. vtiqꝫ aliq̃s: quaꝫ ob cãꝫ q̃ in aere aĩa ea q̃ i aĩalibꝰ melioꝛ ꝛ imoꝛtalioꝛ.

¶ Assignat 2m icõueniẽs. ꝯtinet̃ aũt sic. ꝙ melioꝛ videt̃ eẽ aĩa q̃ est in eltis q̃ in elementatis ꝛ in mixtis: sed si aĩa in mixtis facit aĩal multo magis in eltis dꝫ facere aĩal. ꝙ si nõ fac̃ in eis aĩal: q̃re ponit̃ illa aĩa melioꝛ. iõ ãt q̃rit aliq̃s ob quã cãm aĩa q̃ ẽ in aere. i. in eltis ẽ melioꝛ ꝛ imoꝛtalioꝛ q̃ ea q̃ est in aĩalibꝰ: q̃si dicat. non poterit hꝰ rõ assignari. ¶ Notãdũ aũt ꝙ s̄m ꝯmẽtatoꝛẽ aĩa q̃ est in eltis deberet eẽ dignioꝛ q̃ illa q̃ est in eltatis. qꝛ ẽ cũ minoꝛi ꝯrietate. nã l; vnũ elemẽtũ ꝯriet̃ alteri: ipa tñ elemẽta nõ sũt ꝯposita ex ꝯrijs: nec hñt in se ꝯrietatẽ: s; ipsa mixta in se ipsis ꝯrietatẽ hñt: qꝛ sũt ꝯposita ex ꝯrijs. ¶ Nõm aũt ꝙ q̃to foꝛma ẽ nobilioꝛ tãto magis p̄ficit ꝛ dat nobiliꝰ eẽ mãc. si g̃ eẽ aĩatũ est nobilius q̃ eẽ inanimatũ: si aĩa mixtoꝝ dat ꝓprio coꝛpi ꝙ sit aĩatuꝫ: ꝛ ꝙ sit aĩal: multo magis aĩa elemẽtoꝝ q̃ ẽ nobilioꝛ dabit ipsis eltis ꝙ sint aĩalia. vel ergo opoꝛtebit dare elta eẽ aĩalia vel ꝙ aĩa i eis nõ sit nobilioꝛ ꝛ imoꝛtalioꝛ q̃ aĩa mixtoꝝ. opinãtes igit̃ aĩam eẽ in eltis qcq̃d dicant icidũt in incõueniẽs. ¶ Deide cũ dicit.

Cõ. 86 ¶ Accidit aũt vtrobiqꝫ incõueniẽs ꝛ irrõnabile: ꝛ nãqꝫ aĩal dicere ignem: aut aereꝫ magis irrationabiliuꝫ est: ꝛ nõ dicere animalia: cum anima insit inconueniens est.

¶ Cõcludit ex dictis ꝙ qcq̃d dicãt sic opinãtes s̄p icidunt in icõueniẽs dicẽs. ꝙ accidit aũt vtrobiqꝫ icõueniẽs ꝛ irrõnabile. ꝛ nãqꝫ dicere ignẽ: aut aereꝫ: aut aliqđ eltuꝫ esse aĩal ẽ magis irrõnabile irrõnabiliũ. i. valde irrõnabile. et iõ nõ dicere elta esse aĩalia cũ aĩa insit eis. ẽ ẽt icõueniẽs. ¶ Notãdũ aũt eẽ valde icõueniẽs dicere alicubi eẽ aĩaꝫ ꝛ id nõ eẽ aĩatũ. qꝛ tũc nõ eẽt dr̃ia iter h̄re aĩaꝫ ꝛ nõ h̄re. si g̃ in eltis est aĩa vel elta erũt aĩalia: qđ ẽ valde icõueniẽs cũ careãt oꝛganis vel alicubi erit aĩa: qđ nõ faciet coꝛpus animatũ: qđ est incõueniẽs. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ. 87. ¶ Opinari ãt videñt aĩaꝫ eẽ: ꝛ in his qm̃ totuꝫ partibus similis spẽi: q̃re necessarium ipsis dicere ꝛ animã simul speciei partibꝰ eẽ si itercipi aliq̃d cõtinẽtis in aĩalibꝰ aĩata aĩalia fiũt.

¶ Assignat hꝰ opiõnis cãm. circa qđ tria fac̃. qꝛ p̊ assignat hꝰ rõnẽ. 2° arguit ꝯ eã. 3° epilogat circa determiata. 2ª ibi (Si aũt aer) 3ª ibi (Manifestũ igit̃) Dic̃ g̃ ꝙ opinari aũt vident̃ aĩaꝫ eẽ ꝛ in his. i. eltis: qm̃ totũ est silis spẽi ptibꝰ. q̃re necesse ẽ eis dicere aĩaꝫ eẽ silis spẽi in ptibꝰ ꝛ in toto: sed ita ꝙ si ps aeris ẽ aĩata: ꝛ totꝰ aer est aĩatus. ꝛ subdit si aĩalia fiunt aĩata itercipi aliq̃d ꝯtinẽtis. i. pp intercipi ꝯtinentis aliq̃d in aĩalibꝰ: q̃si dicat. ꝙ isti sic opinãtes opinabant̃ aĩalia fieri aĩata pp hoc ꝙ q̃dã ps aeris ꝯtinẽtis aĩalia p respirationẽ attrahebat ꝛ itercipiebat in ipsis aĩalibus. ex h̄ g̃ ꝯcludebãt aerẽ aĩatũ esse. qꝛ ps aeris attracta per respirationẽ erat aĩata. ¶ Notãdũ aũt viꝫ rõnis hꝰ in hoc ꝯsistere: ꝙ si ps aeris attracta ꝛ itercepta p respirationeꝫ fac̃ aĩal aĩatũ: ꝙ tãdiu aĩal viuit: ꝛ est aĩatũ q̃ diu põt respirare: cũ pp qđ vnũqđqꝫ: ꝛ illđ magis: si ps aeris respirata fac̃ esse aĩatũ aĩal seq̃t̃ ꝙ illa ps aeris m̃lto magis sit aĩata: sed cũ aer sit eiusdẽ rõnis in toto ꝛ in ptibꝰ: si aliqua ps aeris est aĩata: oꝫ totũ aerẽ aĩatũ esse. erit g̃ aĩa in ipso aere ꝛ pari rõne in eltis alijs. ¶ Notãdũ aũt hãc lr̃aꝫ introduci al̃r a ꝯmẽtatoꝛe ꝛ al̃r a themistio. nã ꝯmẽtatoꝛ introducit eã: vt dc̃m est. vꝫ. ꝙ ps aeris respirata vt dicebãt sic opinãtes: ẽ aĩata: iõ pp siłeꝫ rõnẽ in toto ꝛ in ptibꝰ totꝰ aer aĩatus erit. themistiꝰ vo ait ꝙ cũ coꝛpꝰ aĩalis cõstet ex q̃tuoꝛ eltis ex quo coꝛpꝰ aĩalis ẽ aĩatũ illas ptes eltoꝝ cõponẽtes hꝰ coꝛpꝰ opꝫ aĩatas eẽ. ꝛ qꝛ elta sunt eiusdẽ rõnis in toto ꝛ in partibus: oꝫ tota elementa aĩata esse.

Dubitaret forte aliq̃s. q̃uo rõ hoꝝ phoꝝ deficiat. ¶ Dõꝫ ꝙ si itroducatur hꝰ rõ vt itroducit eã ꝯmẽtatoꝛ statiꝫ appet falsitas. qꝛ ps aeris attracta p respirationẽ: l; i aĩalibꝰ respirãtibꝰ faciat ad ꝯtiuatõeꝫ vite inq̃tũ fac̃ ad refrigerationẽ coꝛdis: illa tñ ps aeris nõ ẽ aĩata: nec pp h̄ opꝫ totũ aerẽ aĩatũ esse. si vo itroducat̃ vt itroducit eam themistiꝰ ẽt falsa est rõ. qꝛ elta nõ sũt i coꝛpe aĩal' sub ꝓprijs foꝛmis: nec sũt sub actu: s; v̄tute. iõ l; coꝛpꝰ aĩal' sit aĩatũ: nõ pp h̄ possumꝰ ꝯcedere ignẽ vel aerẽ vel aliqđ eltũ aĩatũ esse. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Si ãt aer q̃dẽ discerptꝰ silis spẽi: aĩa aũt dissimil' ptibꝰ: hoc q̃deꝫ aliq̃d ipiꝰ existet. vꝫ. aliud ãt nõ existet: necesse ẽ igitur ipsã similis partis esse: aut non vnuꝫ esse in q̃libet pte oĩs.

¶ Jmpꝛobat hꝰ rõnẽ p quã illi ph̄i arguebãt elta aĩata eẽ dicẽs. si ãt q̃dẽ aer discerptꝰ. i. diſus a toto. i. si illa ps aeris respirata q̃ attrahit̃ ꝛ separ̃ a toto ẽ silis spẽi. supple cũ toto. aĩa aũt est dissilis spẽi. q̃si dicat. ꝙ hꝰ rõ iplicat oppositã. qꝛ si pp eãdẽ rõnẽ in toto ꝛ i ptibꝰ volũt oñdere totum aerẽ aĩatũ eẽ. qꝛ ps aeris ẽ aĩata: opoꝛteret ꝙ eẽt sil' aĩa in toto ꝛ i ptibꝰ: ꝛ tñ ipsi põebãt eã dissileꝫ. qꝛ põebãt ꝙ i ptibꝰ eltoꝝ ẽ aĩa coꝛruptibil'. i toto vo icoꝛruptibil'. iõ seq̃t in lr̃a. ꝙ h̄ q̃dẽ ꝙ ẽ aliq̃d ipsiꝰ. i. qđ ẽ aĩa totiꝰ existet. i. nõ coꝛrũpet aliđ. vꝫ. qđ ẽ aĩa ptis ñ existet. i. coꝛrũpet̃. neće ẽ igr̃ aĩaꝫ eẽ silis ptis. i. silis spẽi ꝛ eiusdẽ rõnis i pte ꝛ i toto: ita ꝙ si vna ẽ coꝛruptibil': ꝛ alia. aut si h̄ ñ p̄t poni ñ ꝯuenit eẽ vnũ. i. vnã aliq̃ aĩaꝫ i q̃l; pte oĩs. i. i toto elto. ñ g̃ ipa tota elta sũt aĩata: vt isti nitebant̃ oñdere. ¶ Ultio cũ dicit.

¶ Mãifestũ igit̃ ex dictis: ꝙ neqꝫ cog̃scere iest aĩe: pp id ꝙ est ex elemẽtis neqꝫ: moueri ipsaꝫ bene neqꝫ vere dicitur.

¶ Epilogat circa determinata dicẽs. ꝙ manifestũ est ergo ex dc̃is ꝙ ñ iest aĩe cog̃scere. i. nõ ꝯpetit aĩe ꝙ cog̃scat. pp id ꝙ ẽ ꝯposita ex eltis. ꝛ subdit ꝙ nꝫ bñ nꝫ vere dc̃m ẽ ipsam aĩaꝫ moueri p seipaꝫ. ita ꝙ aĩa sit seipaꝫ mouẽs. in d̄terminãdo g̃ de aĩa vtroqꝫ mõ peccabãt ph̄i ꝛ q̃tũ ad cognitionem ꝛ quãtũ ad motũ: vt p habita manifestũ est.

Cō.88 Uoniaȝ aũt cognoscere iest aie et sẽtire et opinari: adhuc ꝯcupiscere et deliberare: et oino appetitus: sic ãt et ẜȝ locuȝ motus ab aia. in aialibus auteȝ augmẽtum: et status: et diminutio vtrum toti aie vnũqđqꝫ hoꝝ insit: et oi itelligimus et sentimus: et alioꝝ vnumqđqꝫ facim⁹: et patimur: aut ptibus alteris altera: et viuere igit̃ vtruȝ in aliquo horum sit vno: aut in pluribus: aut in omnibus: aut aliqua alia causa.

¶ Hec ps diuisa fuit ꝯ totũ pcedẽs in q̃ postq̃ phs iprobauit opiones antiquoꝝ q̃tũ ad totã aiaȝ: iprobat opiones eoꝝ q̃tũ ad ptes aie. circa qđ tria facit. qꝛ p̊ ingrit qũo h⁹ potẽtie siue h⁹ ptes potẽtiales ꝯparant̃ ad aiam. 2° recitat circa h opionẽ quorũdã phorũ. 3° illã opionẽ iprobat. 2ª ibi (Dicũt itaqꝫ) 3ª ibi (Quid igit̃ cõtinet) Dicit g̊: qm̃ aũt iest aie. i. cõpetit aie cognoscere ⁊ sentire ⁊ opinari. adhuc aũt ꝯcupiscere ⁊ deliberare ⁊ oio appetit⁹. sic auteȝ ⁊ mot⁹ ẜm locũ in aialib⁹ ab aia. adhuc aũt ⁊ augmẽtum ⁊ stat⁹ ⁊ decrementũ. oia g̊ illa sũt ab aia. ⁊ qꝛ sic ẽ: rõabilr̃ q̃rit̃ vtrũ vnũqđqꝫ hoꝝ insit toti aie. ⁊ oi aie: ita ꝙ itelligimus ⁊ sentim⁹ ⁊ vnũqđqꝫ supple alioꝝ facimus ⁊ patimur supple p totã aiaȝ aut alteris ptib⁹. i. p alteras ptes. ⁊ nõ p totã aiaȝ altera facim⁹ ⁊ patimur. ⁊ ẽt rõnabilr̃ q̃ritur vtrũ viuere sit in aliquo hoꝝ vno vel i plib⁹ aut in oibus. vr̃. n. de ipso viuere eẽ spãliter difficultas vtrũ sit in aliq̃ vt p aliquã vnã talẽ potẽtiã aut p ples aut p oẽs aut sit aliq̃ alia cã ipsi⁹ vite. ¶ Notãdũ aũt ꝙ dicit facim⁹ ⁊ patimur. qꝛ potẽtiaꝝ aie q̃dã sũt actiue vt nutritia ⁊ augmentatiua. q̃dã vo sũt passiue vt sensus ⁊ appetitus.

Dubitaret forte aliqs. qũo ista ꝯparant̃ ad aiaȝ. ¶ Dõm ꝙ aia vna exñs ẜm eẽntiam hȝ ples potẽtias: q̃rũ q̃dã nõ sũt organice nec sũt act⁹ alicui⁹ ptis corpis vt itellect⁹ ⁊ volũtas. q̃dã vo drñt formaliter ⁊ rõne: sȝ nõ drñt subo ⁊ magnitudie: vt sensitiuuȝ: ⁊ appetitiuũ: ẜȝ locũ motiuũ: ⁊ fan⁹. vbicũqꝫ. n. ẽ sensitiuuȝ ibi est appetitiuũ: ⁊ ẜm locũ motiuũ ⁊ fanta. hec. n. nunq̃ sepant̃ magnitudie ⁊ subo. vñ videm⁹ in aialib⁹ q̃ diuisa viuũt ꝙ in q̃libȝ pte reseruant̃ sensus ⁊ fanta. ⁊ si h reseruant̃ in q̃libȝ pte oȝ ibi eẽ letitia ⁊ tristitia. letitia aũt qñ ꝯiungit̃ ꝯueniẽti. tristitia vo qñ ꝯiũgit̃ discõueniẽti. q̃re erit in q̃libȝ pte ẜm locũ motiuũ: ita ꝙ q̃lȝ ps aialis diuisi viuit ⁊ sentit: ⁊ si pungit̃ retrahit̃: qđ sine motiuo ẜȝ locũ eẽ nõ põt. h g̊ nõ sepant̃ adinuicẽ. aliq̃ vo sepant̃ ab alijs sed alia nõ sepant̃ ab eis: vt vegetatiuũ sepat̃ a sensitiuo sȝ sensitiuũ nõ sepat̃ ab illo. ⁊ h tã in eodẽ aiato q̃ȝ in diuersis. in eodẽ. n. sepat̃ vegetatiuũ a sensitiuo. qꝛ in eodeȝ aliq̃ ptes viuũt ⁊ vegetant̃ ⁊ nutriunt̃ ⁊ augmẽtant̃: q̃ tñ nõ sentiũt vt ossa. i diuersis vo ẽt sepat̃. qꝛ repiunt̃ aiata viuẽtia ⁊ nõ sentiẽtia vt plãte. sensitiuũ vo ñ sepat̃ a vegetatiuo nec i eodẽ aiato nec in diuersis. qꝛ nulle ptes alic⁹ aialis sentiunt q̃ nõ vegetant̃: nec est aliqđ animatuȝ qđ sentiat ⁊ nõ viuat. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.89 ¶ Dicũt itaqꝫ qdam ptibilẽ ipam: ⁊ alio qdem itelligere: alio aũt concupiscere.

¶ Narrat circa h opioneȝ q̊rũdã phoꝝ. circa qđ duo fac. qꝛ p̊ fac qđ dcm̃ ẽ. 2° hãc opionẽ iprobat ibi (Quid igr̃ cõtinet.) Dicit g̊ ꝙ dñt itaqꝫ qdã phi ptibileȝ esse ipaȝ aiaȝ ⁊ alio qdem intelligere. alio aũt cõcupiscere.

Dubitaret forte aliqs. in quo errabãt isti phi sic opinãdo aiam eẽ ptibilẽ. ¶ Dõm ꝙ si ꝯsiderent̃ p̃habita q̃drupl'r errare poterãt: ita ꝙ p̊mus error eẽ poterat ꝙ itelligerẽt aiam eẽ ptibilẽ ẜm subam: ita ꝙ in eodẽ aiato essent diuerse aie p eẽntiã. scđs error esse poterat ꝙ si nõ itelligebãt aiam ptibilẽ ẜm subaȝ: sed ẜm potẽtias: ꝙ tñ eẽt sic ptibilis ẜm potentias ꝙ q̃libet potentia determiaret sibi organũ spãle. nã vt dicebat̃ in eodẽ aiato est vna aia p eẽntiã: ⁊ nõ q̃libȝ potẽtia ꝺterminat sibi spãle organũ. qꝛ itellect⁹ nulli⁹ partis corporis est act⁹. Terti⁹ error esse poterat ꝙ aia sic esset ptibilis ẜȝ potentias ꝙ singule potẽtie nõ solũ differãt adinuicẽ rõne: sed ẽt dfant magnitudine ⁊ subo. nã vt dicebat̃: q̃dã sunt potẽtie aie q̃ nunq̃ sepant̃ adinuicẽ subo: vt fantas. appetitiuũ sensitiuũ ẜm locũ motiuũ nõ sepant̃ a tactu. Quartus error eẽ posset ꝙ si aia eẽt ptibilis ẜm potentias ꝙ sic q̃dã potẽtie sepant̃ ab alijs subo: ita alie possent separi ab eis: vt sic vegetatiuũ sepat̃ a sensitiuo. qꝛ q̃dã aiata viuũt ⁊ ñ sentiũt: ⁊ i eođ aiali q̃dã ptes vegetãt̃ qb⁹ ñ iest sensus sic ecõuerso sensitiuũ pt separi a vegetatiuo. Deiñ cũ dic̃.

¶ Quid igit̃ ꝯtinet aiaȝ si ptibil'ẽ apta nata: nõ. n. vtiqꝫ corp⁹: videt̃. n. cõtrariũ magis aia corpus cõtinere: egrediẽte. n. spirat: ⁊ marcescit.

¶ Si igit̃ alterũ aliqd vnã ipaȝ facit: illud ma- Cō.
xime erit aia: oportebit aũt iterum illud q̃rere: .90.
vtrũ vnũ aut multaꝝ partiũ sit: siqdẽ. n. ẽ vnũ: ppter qd nõ mox ⁊ aiaȝ vnum: si vero diuisibile iterum rõ queret: quid est cõtinens: ⁊ sic vtiqꝫ procedet in infinitum.

¶ Improbat h⁹ opioneȝ de ptibilitate aie. circa qđ q̃tuor facit. ẜm ꝙ q̃drupl'r põt errari circa ptibilitatẽ aie. naȝ p̊ oñdit ꝙ aia nõ est ptibilis ẜm essentiam: ita ꝙ in aiali sit aia multiplex ẜm subam. 2° ostẽdit ꝙ nõ ẽ partibilis ẜm potentias: ita ꝙ q̃libet potẽtia determiet sibi aliquã preȝ corporis: ⁊ aliqđ spãle organuȝ. 3° declarat ꝙ nõ ẽ ptibilis ẜm potẽtias: ita ꝙ q̃libet potẽtie differãt adinuicẽ magnitudine ⁊ loco. 4° manifestat: ꝙ ẽt nõ est ptibilis ẜm potẽtias: ita ꝙ sic aliq̃ potẽtie pñt separi ab alijs: ita ecõuerso ille possint separi ab eis. 2ª ibi (Dubitabit) 3ª ibi (Uidet̃ aũt plãte) 4ª ibi (Uident̃ aũt ⁊ q̃ in plãtis) Dicit g̊. ꝙ si aia est apta nata ptibilis supple ẜȝ eẽntiã: ita ꝙ sit multiptiuȝ ẜm subam. quid g̊ ꝯtinet aiaȝ. i. qd viuit. ⁊ qd ꝯtinet illas ptes ꝙ nõ sepent̃. nõ. n. vtiqꝫ corp⁹ põt eẽ sic ꝯtinẽs. videt̃ eniȝ magis cõtrariũ. nã anima magis videt̃ ꝯtinere corpus ⁊ ea q̃ sunt in corpore ꝙ nõ dissoluant̃ q̃ȝ econuerso. qꝛ egrediẽte aia a corpore corp⁹ expirat ⁊ marcescit ⁊ dissoluunt̃ oia q̃ sunt in corpore. si g̊ aliqd alterũ a corpe facit ipam aiaȝ vnã: illud vtiqꝫ sic cõtinẽs maxie erit anima. oportebit aũt iterũ q̃rere illud. i. de illo sic cõtinẽte et vniente: vtrũ sit vnũ ẜm essentiã aut sit multipartiuȝ ẜm substantiã. siquideȝ illud eniȝ sic cõtinens est vnũ: ppter quid nõ mox ⁊ aiam ponimus esse qd vnuȝ. si vero illud cõtinens aiam est diuisibile: iterũ rõ q̃reret qd est ꝯtinẽs illud diuisibile. ⁊ sic vtiqꝫ pcedet̃ in ifinitũ: aut stãdũ erat in p̊mis. ¶ Notãdũ aũt regulã eẽ phi ꝙ quotiẽscunqꝫ ẽ abire in infinitũ stãdũ est in p̊mis. si g̊ aia est multipartiũ ẜm subam ⁊ aliqd ꝯtinet ipam: pari rõne illud ꝯtinẽs habebit aliud cõtinens. vel g̊ est abire in infinitũ: vl' standũ est in p̊mis. ⁊ dicendũ est aiaȝ nõ esse ptibilẽ eẽntial'r nec esse multipartiũ ẜm subam. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Dubitabit aũt aliqs de partib⁹ ipsi⁹ quã po- Cō.91.
sitionem hȝ vnaq̃qꝫ in corpore: si eniȝ tota aia omne corpus cõtinet: cõuenit ⁊ ptiũ vnãquãqꝫ continere aliquid corporis: hoc autẽ assimilat̃ imposi: qualeȝ eni parteȝ: aut qũo intellectus continebit graue est fingere.

¶ Remouet zᵐ errorē. circa partibilitatē aīe videlʒ ꝙ aīa nō est sic partibilis ſm potētias ꝙ q̄lʒ potētia determiet sibi determiataʒ pteʒ corporis ⁊ spāle organū. q᷑ ītellectꝰ nulliꝰ ptis corporis est actꝰ. iō ait qꝺ dubitabit aūt aliqs ⁊ de ptibꝰ ipsiꝰ aīe quā potētiaʒ hēat vnaq̄qꝫ ps in corpe. nō. n. q̄libʒ potētia aīe determiat sibi aliquā corporis ptē. nā falsuʒ est credere aīaʒ sic ptibilem ꝙ si tota aīa ꝯtinet oē. i. totū corpꝰ: vnaq̄qꝫ ptiuʒ. i. vnaq̄qꝫ potentiaꝝ aīe ꝯtinet aliqd. i. aliquā ptē corporis. hoc aūt. i. ꝙ q̄libʒ potētia determiet sibi aliquā ptē corpis assimilaṫ īpoīi. q᷑ q̄lem ptē aut q̄uo ītellectꝰ ꝯtinebit aliquā ptē corpis graue est fingere. nā si p figmētū vellemꝰ loq nō esset leue assignare quā pteʒ corporis determinet sibi ītellectꝰ cū ipse nullius partis corporis sit actus. ¶ Deinde cū dicit.

Cō.92 ¶ Videnṫ aūt ⁊ plāte decise viuere: ⁊ aīalium q̄dā īcisoꝝ tāqꝫ eandē hn̄tia aīam spē: ⁊ si non numero vnaqueqꝫ quidē ptiū sensuʒ hʒ ⁊ mouetur ſm locū in qꝺdā tp̄s.

¶ Remouet tertiū errorē. circa partibilitatem aīe. vʒ. ꝙ aīa nō est sic ptibilis ſm potētias q̄ singule potētie dr̄ant adinuicē magnitudīe ⁊ subo. circa qꝺ duo facit. q᷑ p̄ facit qꝺ dictū est. scꝺo remouet quādā cauillationē poīeʒ fieri circa p̄tacta ibi (si aūt nō pmanent) dicit ḡ: ꝙ videnṫ aūt ⁊ plante decise viuere: ⁊ q̄dā ptes aīaliū decisoruʒ supple decise viuūt tanq̄ʒ illa sint hn̄tia eandē aīaʒ spē. ⁊ si nō numero. ⁊ subdit ꝙ vnaq̄qꝫ qdeʒ illaꝝ ptiū īcisoꝝ aīaliū hʒ sensum ⁊ moueṫ ſm locū in quodā tpe. i. vsqꝫ ad aliquod tp̄s. nā mēbra aīaliū anulosoꝝ īcisa: licʒ moueanṫ p aliqꝺ tp̄s: nō tn̄ diu cōtinuaṫ in eis hꝯ motꝰ. ¶ Notādū aūt ꝙ si plante decise viuūt: ⁊ si plātanṫ crescūt ⁊ vegetanṫ: opʒ ꝙ in q̄lʒ pte reseruenṫ oēs potētie q̄s reqrit aīa plāte: et si in vna pte reseruaṫ vna potētia: vtpote nutritiua: ī alia vo pte reserueṫ alia potētia: vtpote augmētatiua: tūc non q̄lʒ ps plāte nutrireṫ ⁊ augmētareṫ. qꝺ pʒ esse falsuʒ. ⁊ tūc plāte decise nō viuerēt nec crescerēt: qꝺ ad sensuʒ pʒ esse falsuʒ. nō ḡ sic est aīa ptibilis ſm potētias ꝙ q̄libet potētie differāt adinuicē magnitudine ⁊ subo. ¶ Notādū āt ꝙ si diuidaṫ aīal anulosuʒ in q̄libʒ pte reseruabiṫ sensitiuum ⁊ ſm locū motiuū. nō ḡ he potētie sunt sepabiles adinuiceʒ magnitudīe ⁊ subo. ḡ tā per ea q̄ videmꝰ in plātis q̄ʒ per ea q̄ videmꝰ in ptibꝰ quorūdā aīaliū īcisoꝝ pʒ verū esse qꝺ dicebaṫ. videlʒ ꝙ aīa nō est sic ptibilis ſm potentias ꝙ singule potētie differant adinuicē magnitudine ⁊ subo. ¶ Notādū aūt ꝙ q̄ʒ diu plāta est vna ꝯtinua. ⁊ quā diu aīal anulosum non diuidiṫ tādiu est ibi vna aīa nūero ſm actū. diuisa aūt plāta vel diuiso hꝯ aīali in q̄libet parte reseruabiṫ aīa. ⁊ ille partes habent eādem animam nō numero sed specie. ¶ Deinde cū dicit.

Cō.93 ¶ Si aūt nō pmaneret: nulluʒ incōuēiēs est. instrumenta. n. nō habent quibꝰ saluent naturā: sed nihilominꝰ in vtraqꝫ partiū oēs existūt partes: ⁊ similis spēi sunt adinuicē: ⁊ toti adinuicē quideʒ: sic que non sepabiles sunt: toti autem anime tanq̄ʒ īdiuisibili exn̄te.

¶ Remouet quādā cauillationē poīem fieri circa p̄tacta. diceret eni aliqs ꝙ mēbra aīalis diuisi nō diu manēt nec diu pn̄t viuere: sʒ hoc nō est ꝙ q̄libʒ ps nō hēat aīam: sed q᷑ nō pōt in eis cōtinuari vita. q᷑ nō hn̄t organa. nā q̄libʒ ps decisa nō hʒ os nec stomacū qꝺ possit digerere cibū. iō ait. si aūt nō pmanēt. i. si nō diu viuūt partes aīalis decise nullū incōueniens est. q᷑ nō hn̄t instrā qbus saluent nām vel vitā: sed nihilominꝰ tn̄ in vtraqꝫ partiuʒ aīalis decisi existunt oēs ptes, i, oēs potentie q̄ reqrunṫ ad aīam talis aīalis. ⁊ subdit ꝙ hꝯ potentie sunt siīis spēi adinuicē: ⁊ toti adinuicem. sic ille q̄ nō sunt sepabiles toti aut aīa tanq̄ʒ ipsa tota indiuisibili exn̄te. ¶ Notāduʒ aūt ꝙ quāto aīa est magis pfecta tanto reqrit maiorē diuersitateʒ in organis: quāto vo est magis īperfecta tanto reqrit minorē diuersitatē: ita ꝙ aīe īperfecte q̄si in singulis ptibꝰ corporis exercēt oēs opōnes suas. iō hꝯ potētie sunt adīuicē siīes: q᷑ non separanṫ magnitudīe: sʒ sunt in eodē subo ⁊ q̄si in q̄libet pte corporis reseruaṫ vnaq̄qꝫ talis potentia. ḡ sunt siīes tales potētie. q᷑ reqrūt siīes ptes corporis. ¶ Rursus hꝯ potētie dicunṫ siīes toti aīe. q᷑ ī eodē siīes opōnes fiunt in ptibꝰ corporis ⁊ in toto corpore. ipsa. n. aīa īperfecta dr̄ esse īdiuisibilis. q᷑ non diuidiṫ ita ꝙ in vna pte corporis sit vna potentia ⁊ exerceat vnā opationē. in alia vo sit alia potētia ⁊ exerceat aliā opōnē: sʒ ī oībꝰ ptibꝰ corpis quodāmō reseruanṫ oēs ptes aīe. ¶ Ultimo cū dicit.

¶ Videtur aūt ⁊ q̄ in plātis aīa pricipiuʒ qꝺdā esse: hac. n. solum cōicāt ⁊ aīalia ⁊ plante: ⁊ ipsa quideʒ sepaṫ a sensibili principio: sensum autem nullum sine hac habet. Cō. 94

¶ Remouet q̄rtū errorē. circa ptibilitatē aīe. videlicet ꝙ aīa nō est sic partibilis ſm potētias ꝙ sicut q̄daʒ potētie separanṫ ab alījs: ita alie separenṫ ab eis. q᷑ vegetatiuuʒ separaṫ a sensitiuo. sensus autē nō sepaṫ ab eo: iō ait ꝙ videṫ aūt ⁊ aīa q̄ est in plātis esse quodāmō p̄ncipiū vegetādi. ⁊ subdit ꝙ hac sola. i. sola vegetatiua cōicāt aīalia ⁊ plāte: ⁊ ipa qdē vegetatiua sepaṫ a p̄ncipio sensibili. i. a sensu: sed nullū aīatū hʒ sensuʒ sine hac. i. sine vegetatiua. q᷑ lʒ vegetatiuū sepeṫ a sensu: sensus tn̄ nō sepaṫ a vegetatiuo.

¶ Explicit primus liber de anima.

¶ Incipit liber secundus.

Ue qdem a prioribus tradita sūt de aīa dicta sunt. Iteꝝ aūt tāquā ex principio redeamus: tentantes determinare qd est anima: et que vtiqꝫ erit cōissima rō ipsius. Com mēti p̄mi

¶ Postq̄ʒ phs determiauit de aīa ſm opīonē antiquoruʒ. In pte ista determinat ſm opīonē p̄priā. circa qꝺ duo facit. q᷑ p̄mo ꝯtinuat se ad dicēda. zᵒ exequiṫ de ītento ibi (Dicamꝰ itaqꝫ vnū qꝺdā genꝰ) Dicit ḡ ꝙ q̄ sūt dicta. i. recitata ⁊ narrata: q̄ qdē sūt tradita de aīa a p̄oribꝰ. i. ab antiqs. iterū aūt tanq̄ʒ ex p̄ncipio redeamꝰ tētātes determinare qd est aīa: ⁊ q̄ vtiqꝫ erit cōissima rō ipsiꝰ. ¶ Notādū aūt ꝙ sicut dictū fuit in p̄logo narrāde erāt opīones antiquoꝝ: q̄tenus bn̄ dcā acceptaremꝰ: male vo dicta renueremus. ⁊ q᷑ modicū aut nihil bn̄ dcm̄ īuentū fuit in eorū opīonibꝰ. iō ait ꝙ q̄si a p̄ncipio vult redire ⁊ determiare de anima. taīr enim vult se hr̄e phus erga antiquos. ⁊ sic vult a p̄ncipio determinare de aīa: ac si nihil eēt dictum ab eis. ¶ Notādū ēt ꝙ de aīa duplex diffō dari pōt. vna cōis: ⁊ alia p̄pria. cōis enim diffō de anima habeṫ ex eo ꝙ ipsa est actus corpis organici: sicut ⁊ q̄libet forma est actꝰ sue māe. p̄pria vero diffō de aīa inuestigari pōt cognoscēdo eius potentias. naʒ ex diuersitate potentiarum anime vt put aliqua anima dat suo corpori ꝙ viuat solū. aliqua vero ꝙ viuat ⁊ sentiat: ⁊ aliqua qdem ꝙ viuat sentiat et ītelligat: īuestigare possumꝰ diuersitatē nature ipsius aīe ⁊ dare quasi p̄priam diffinitionem eius. ¶ Notandum etiaʒ ꝙ vbi nos habemus ꝙ querenda est cōmunissima ratio ipsius: in alia littera habetur querenda est magis propria ratio ipsius: ⁊ vtrunque aliquo modo facit philosophus. Nam primo inuestigat communissimam rationem ipsius anime dando talem diffinitioneʒ de ipsa que

cuilibet aie competit. Postea determinat de diuersitate potentiaꝝ aie quib⁹ cognitis aliquo mō habem⁹ viam vt magis spāliter cognoscam⁹ aiam. ⁊ vt formemus de ipsa magis ꝓpriam ⁊ magis spālem rōnem.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ videṫ hic phūs contradicere his q̄ in ꝓlogo dixerat. ibi eniꝫ videbaṫ innuere nō esse accipiendaꝫ de aia rōnem cōem sed spālez. hic aūt vult φ ⁊ cōissima rō eius accipienda sit. ℂ Dōm φ itellectus itelligēdo reꝫ diffōnē format. q̄ diffō est exꝓssiua ⁊ significatiua qditatis rei: ⁊ per hꝯ diffōnē formatā ab itellectu itelligim⁹ rerū qditates. ℂ Diffinitio ḡ dupl'r pōt cōparari vel ad ipsas qditates reꝝ: q̄rū est significatiua. vel ad ipm itellectum cui deseruit ꝓut itelligit hꝯ qditates. vñ ⁊ cōmentator in. 7. meta. vbi dat drīaꝫ iter diffōnē dialecticā ⁊ meta. ait hec duo ꝑtinere ad diffōnez. s. φ sit significatiua qditatis reꝝ ⁊ φ sit organū ⁊ instrm̄ itellect⁹ deseruiēs ei ad itelligenduꝫ qditates ipsas. cū ḡ q̄riṫ vtꝝ de aīa vel de aliq̄ alia re reddenda sit diffō cōis ⁊ gñal'. si ꝯparam⁹ diffōnē ad ipaꝫ reꝫ cui⁹ est significatiua sic sp̄ diffō gñalis ⁊ cōis ē iꝓpria. qꝛ gen⁹ ꝓpē nō diċ formā vnā nec qditatē vnā vl' yposta sim vnā. imo vt dixim⁹ in ꝓhui⁹. nā gnīs ꝓut cōparaṫ ad vl'e qd est in itellectu est ꝯcept⁹ sūpt⁹ ex tenui singulariū silitudine. sꝫ si ꝯparem⁹ diffōnez ad itellm̄ vt deseruit ad itelligendū. qꝛ sunt nobis ꝓ nota ꝯfusa magis: ⁊ cognoscēdo cōia ꝓcedim⁹ in cognitionē spāliuꝫ: nō sūt abyciende diffōnes cōes. phs itaq̄ȝ inuehat supi⁹ nō eē dādaꝫ cōeꝫ ⁊ gñalez diffōnez ipsi⁹ aie. pp iꝓprietatē quā hñt hꝯ diffōnes ex ꝑte rerū. hic aūt dicit q̄rendā esse cōissimā diffōnē ipsi⁹ aīe. pp h̄ φ tales diffōnes ⁊ si hñt aliquaꝫ iꝓpꝛietatē vt ꝯparanṫ ad res. sunt tñ organa ⁊ istr̄a deseruientia itellectui ad cognoscendas nās reꝝ. ℂ Deide cū dicit.

Cō. 2. ℂ **Dicimus itaq̄ȝ vnum qddam genus eoꝛuꝫ q̄ sunt substantiam ipsaꝫ: huius aūt aliud qdem est sicut māꝫ: que fm̄ se qdeꝫ nō est hoc aliqd: aliud aūt formaꝫ ⁊ specieꝫ: fm̄ quā iam dr̄ hoc aliqd: ⁊ tertiam que ex his.**

ℂ Exequiṫ de itento. circa qd duo faċ. qꝛ ꝓ iuestigat de aīa diffōnez cōem oī aie. 2° qꝛ nō ē sistendū in diffōne cōi. ingrit circa aiam diffōnes spāles ⁊ ꝓpas ibi (Qm̄ āt ex icertis) Circa ꝓmū tria faċ. qꝛ ꝓ venaṫ ꝑtes ponendas i diffōne aie. 2° ꝯcludit diffōnē ei⁹ tāq̄ȝ venatā. 3° declarat qdaꝫ declarāda circa diffōnē ipsi⁹. 2ª ibi (Necesse est ḡ) 3ª ibi (Dic aūt dr̄) ℂ Ad euidētiā ꝓme ꝑtis. sciēdū φ aīa ⁊ ois forma q̄ est pfectio māe hꝫ siḿeꝫ diffōnē diffōnib⁹ accidētiuꝫ. qꝛ sic in diffōnib⁹ accñtiū poniṫ subm: qd est ꝑter eorum eēntiā: sic in diffōnib⁹ taliū formarum poniṫ mā vel corp⁹ qd est ꝑter eēntiā forme. he ḡ diffōnes ⁊ ille sunt ꝑ additamēta. in diffōnib⁹ aūt ꝑ additamēta: vt tradit phs. 7. meta. est mod⁹ ꝯrius respcū diffōnū subaꝝ. nā in diffōnib⁹ subaꝝ q̄ nō sunt ꝑ additamēta qd ē ibi potentiale se hꝫ vt gen⁹: ⁊ qd est formale se hꝫ vt drīa vt si aīal rōnale est diffō hoīs aīal i hac diffōne se hꝫ q̄si potētiale ⁊ vt mā: ⁊ rōnale se hꝫ q̄si actuale ⁊ vt forma: sꝫ in diffōnib⁹ accñtiuꝫ est eꝯrio. nā si diffiniaṫ symus qd ē nasus cau⁹: li curuus se hꝫ q̄si gen⁹: ⁊ nasus φ est subm ⁊ māle respcū ei⁹ se hꝫ q̄si drīa. Nā sic aīal est cōe ad oē sensibile: addito tñ ei hoc qd est rōnabile ꝯhit ipm ⁊ ꝯstituit hāc spēꝫ sube q̄ est hō: sic cauū est cōe ad oē ꝓfundū. ⁊ addito sibi naso ꝯhiṫ ⁊ ꝯstituiṫ h̄ accñs qd est symuꝫ. sic ēt in diffōne formarū se hꝫ. nā eē actū ꝓmū vel eē actū subalē ē cōe cuilibꝫ forme subali: sꝫ eē actū subalē ⁊ ꝓmū corpis phyci potētia vitam hñtis est ꝓpꝛiū aiarū. in hac ḡ diffōne ea q̄ se tenēt ex ꝑte act⁹ se hñt q̄si gen⁹. sꝫ ea q̄ se tenēt ex ꝑte potētie ⁊ ex ꝑte corpis se hñt q̄si drīa. i venādo ḡ ꝑtes positas in diffōne aie duo facit. qꝛ ꝓ venaṫ ea q̄ se tenent ex ꝑte act⁹ siue gnīs. 2° ea q̄ se tenent ex ꝑte corpis vel ex ꝑte drīe. 2ª ibi (Sube aūt maxie) ea aūt q̄ in diffōne aie se tenēt ex ꝑte act⁹ ⁊ ex ꝑte gnīs sunt tria. nā aīa est act⁹ subalis ⁊ ꝓmus. Circa ꝓmū ḡ tria faċ. fm̄ φ tres diuisiōes poniṫ. nā ꝓ pōit quādā diuisionē ꝑ quā vult hr̄e φ aīa est qd subale. 2° ponit diuisionē aliā ꝑ quā venaṫ φ aīa hꝫ rōnē act⁹. 3° ponit diuisionē tertiā ꝑ quā hr̄i pōt φ aīa est act⁹: nō qlibꝫ: sed ꝓm⁹. ex his ḡ trib⁹ diuisiōib⁹ venari possum⁹ q̄cūq̄ȝ in diffinitiōe aie tenēt se ex ꝑte gnīs ⁊ ex ꝑte act⁹. 2ª diuisio icipit ibi (Est aūt mā) 3ª ibi (Et h̄ dupl'r) Dicit ḡ φ nos vtiq̄ȝ possum⁹ dicere subaꝫ eē vnum qddam gen⁹ eoꝝ q̄ sūt. i. eē qddā gen⁹ entis ⁊ h⁹ qdē sube aliud qdē se hꝫ sic mā qd fꝫ se nō est in actu. aliud aūt se hr̄e dicim⁹ q̄si formā ⁊ spēm fm̄ qua dr̄ iam h̄ aliqd i actu. ⁊ est dare tertiā subaꝫ q̄ est cōposita ex his. videlꝫ ex mā ⁊ forma. est ḡ h̄ diuisio: φ alia est suba mā: alia forma: ⁊ alia cōpositū: ex q̄ diuisione hr̄e vult φ aīa q̄ est forma est suba vel ē qd subale.

Dubitaret forte aliqs. vtrū suba q̄ est gen⁹ ꝑdicatur de mā ⁊ de forma. ⁊ videṫ φ sic. qꝛ phs in h̄ loco subaꝫ q̄ est qddā gen⁹ entis diuidit in māꝫ ⁊ formā ⁊ cōpositū qd nō eēt nisi suba q̄ ē gen⁹ de mā ⁊ forma ꝑdicari posset. ℂ In ꝯriū est. qꝛ ꝓncipia nō sūt in gñe nisi ꝑ reductionē: sꝫ qd ē in gñe ꝑ reductionē de eo nunq̄ȝ ꝑdicaṫ gen⁹. mā ḡ ⁊ forma q̄ sūt ꝓncipia in gñe sube ꝑ tāto sunt in hꝯ gñe. qꝛ ꝓncipiata vel ꝯposita ex mā ⁊ forma sūt i gñe. de ipis ḡ ꝓncipiatis ꝑdicabiṫ gen⁹: de ꝓncipys vō ꝑdicari nō poterit. ℂ Dōꝫ φ duplici via venari possum⁹ subaꝫ q̄ est gen⁹ nō ꝑdicari de mā ⁊ forma. ꝓª via sumiṫ ex eo φ gen⁹ hꝫ rōnē toti⁹. mā vō ⁊ forma rōnē ꝑtis. 2ª vō sumiṫ ex analo⁹. reperta iter subaꝫ māꝫ formā ⁊ ꝯpositum. ꝓma via sic pꝫ. Nā vt diciṫ i thop. ꝯ rōnē gnīs est nō ꝑdicari eēntial'r. ⁊ qꝛ ps nō ꝑdicaṫ eēntial'r de toto: cū suba q̄ est gen⁹ ꝑdiceṫ essential'r de suba ꝯposita ex mā ⁊ forma. ꝑdicaṫ. n. eēntial'r de ipsa spē vt de hoīe vel de capra q̄ intelligiṫ sic eē ꝯposita. q̄re cū mā ⁊ forma sint ꝑtes sube cōposite: si suba q̄ est gen⁹ ꝑdicareṫ de hꝯ ꝑtib⁹ cuꝫ suba sic accepta dicat totū ⁊ ꝑdiceṫ eēntial'r de suba ꝯposita dñte totū. tūc totū ꝑdicareṫ de suis ꝑtib⁹. cū ḡ vnū totū sit multe ꝑtes si totū ꝑdicaṫ de suis ꝑtibus. tūc vnū esset multa tota: qd ē icōueniēs. iō dr̄. 6. thop. φ si gen⁹ predicareṫ de drīa vnū aīal eēt multa aīalia. hāc aūt rōnē φ suba q̄ ē genus nō ꝑdiceṫ de mā. qꝛ dicit totū: ⁊ mā ꝑtē: tāgit ꝯmētatoꝛ in 2° meta. sup illo caplo. qm̄ in fūdamēto nāe. vbi ait drīaꝫ esse iter gen⁹ ⁊ māꝫ. qꝛ mā dicit potētiā purā: genus āt dicit qd mediū iter potētiā ⁊ actū: ac si diceret φ gen⁹ dicit qd ꝯpositū ex actu ⁊ potētia. mā vō dicit ipaꝫ potentiaꝫ. iō drīa est iter gen⁹ ⁊ mām: ⁊ suba q̄ ē gen⁹ ꝑdicari de mā nō pōt. sic ēt dicere possum⁹ φ qꝛ gen⁹ dicit qd ꝯpositū ex potētia ⁊ actu: de forma q̄ dicit ipꝫ actū ꝑdicari nō poterit. ℂ Uiso subam q̄ est gen⁹ nō ꝑdicari de mā ⁊ forma: ex eo φ hꝫ rōnē toti⁹. ille vō rōnē ꝑtis. Restat videre q̄uō hꝯ ꝑdicatio stare nō possit pp analogiā reptā in ipsis. Sciēdū ḡ φ licꝫ vera vniuocatio sit solū in spē spālissima ⁊ oē gen⁹ ꝯtineat analogiā q̄ȝdā: aliq̄ tñ analogia tollit naturaꝫ gnīs. analogia. n. q̄ repꝑiṫ in gñe sumiṫ ex eo φ genus nō dicit formā vnā: sed pl'es: ⁊ ille pl'es forme pfectione ⁊ dignitate se excedūt. nā si hñ seq volum⁹ ꝑypateticoruꝫ viā nō sunt due forme q̄ sunt eq̄lis pfectiōis ⁊ q̄ eq̄liter ꝑticipent suū gen⁹. analogia ergo fm̄ magis pfectuꝫ ⁊ iperfectū repiṫ in genere. sꝫ analogia fm̄ cām ⁊ causatū tollit rōnem generis. naꝫ licet aīal perfectius reperiaṫ in homie q̄ȝ in leone. hō tamen nō est cā quare aīal de leone predicetur. nā si hoc esset: animal nō esset genus: sed esset analogū tali analogia q̄ tolleret rōnē generis. cū ergo materia hēat φ sit suba. ⁊ aliquid in actu ꝑ formā. ꝯpositū vō

sit h aliquid ꝛ suba per materiã ꝛ formã ex qbus cōponi-tur. suba dr analogice de mã forma ꝛ cōposito ꝑm analogiam acceptã penes cãm ꝛ cãtum. ꝛ qꝛ hoc tollit rōnez generis cōcedendū est subam q̄ est genus nō ꝑdicari de illis tribus: sed subam que est quid analogum. ꝙ vero obyciebatur de pħo valde signanter loqtur si ꝯsidereť text⁹ ei⁹. nō. n. ait subam q̄ est gen⁹ ꝑdicari de mã forma ꝛ ꝯposito: sed dicit ꝙ suba est qōdã gen⁹ entis ꝛ hꝰ sube. aliud qdē ē mã aliud forma. mã ğ nō ē suba q̄ est gen⁹: ſ3 est aliqd h⁹. qꝛ est ps ei⁹ vel ꝑncipiū respectu ipsi⁹. ꝛ sic mã nō est suba q̄ est gen⁹. ſ3 est aliqd h⁹ sic nec forma sola. ğ suba 3ª q̄ ē cōposita ē illa de q̄ eēntialr ꝑdicať sba q̄ ē gen⁹. Deiñ cū diċ.

¶ Est autem materia quidez potentia: species autem est endelechia.

¶ Ponit scðaꝫ diuisionē dicēs. ꝙ est ãt mã quedã potētia spēs ãt. i. forma ē endelechia. i. ꝑfectio ꝛ act⁹. ¶ Notãduz aūt ꝙ sicut ex ꝑma diuisiōe voluit pħs ꝙ aïa eēt qd subale. qꝛ est forma ꝛ suba dr de mã ꝛ forma ꝛ cōposito. sic pħus ex hac diuisiōe vult hr̄e ꝙ aïa sit act⁹. qꝛ ē forma ꝛ forma ē qdaꝫ act⁹ sic mã est qdã potētia. ¶ Deide cū dicit.

¶ Et hoc duplr. hoc quidem sicut scientia: illud autem sicut considerare.

¶ Põit 3ᵃᵐ diuisionē dicēs. ꝙ ꝛ h. i. act⁹ dr duplr. nã h qdē est sic scia. i. sic act⁹ ꝑm⁹. illud aūt ē sic ꝯsiderare. i. sic act⁹ secūdus ex hac aūt diuisiōe habere vult ꝙ anima sit act⁹ nō quilibet sed primus. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.3. ¶ Substãtie aūt maxime videntur eē corpora. Et hoꝝ physica: hec. n. alioꝝ principia.

¶ Postq̄ venat⁹ ē ptes diffōnis aïe tenētes se ex pte act⁹ ꝛ ex pte gnīs. in pte ista venať hꝰ ptes tenētes se ex parte corpis: ꝛ q̄si ex pte drie. circa qd tria faċ. qꝛ ꝑ venať hanc pticulã ꝙ est act⁹ corpis phyci. 2° ꝙ est act⁹ vitã hñtis. 3° ꝙ est act⁹ hñtis vitã nō q̄cūqꝫ mō: ſ3 in potētia. 2ª ibi (Sʒ physicoꝝ) 3ª ibi (Quarꝫ oē corp⁹) Diċ ğ ꝙ maxie sube videnť esse corpa ꝛ hoꝝ. s. de nūero corpoꝝ maxie sūt sube corpa phyca. qꝛ h sūt pnª alioꝝ. ¶ Notãdū aūt ꝙ diċ corpora eē maxie subas nō ꝙ maxie hēant eē vel ꝙ pl's habeãt de entitate q̄ alia: ſ3 drr maxie eē sube. qꝛ maxie sūt manifeste: ꝛ pl's appet sensib⁹ nr̄is eas eē subas. ¶ Notãduz ēt ꝙ oēs forme artificiales sūt accn̄tia: vt vult cōmētatoꝛ ꝑ phi. tota ğ suba artificialiū est mã. corpa ğ phyca sunt magis sube q̄ artificialia. qꝛ artificialia sūt sube solum rōne mãe. phyca vo sūt talia nō soluz rōne mãe. ſ3 ēt rōne forme. ē ãt ꝛ alia rō q̄re corpa phyca sūt magis sube. qꝛ sp accn̄s ꝑsupponit subaꝫ. ꝛ suba hʒ rōnē ꝑncipij respcū accn̄tis. ꝛ qꝛ ars ꝑsuppōit nãꝫ ꝛ nãlia sūt ꝑncipia artificialiūꝫ: vt lapides ꝛ ligna sūt pnª dom⁹. ꝛ ferrū est mãle ꝑncipiū cultelli ꝛ serre: oꝫ talia eē magis subas q̄ artificialia corpa. ¶ Notãdū ēt ꝙ cū aïa hēat rōnē ꝑncipij: ꝛ cū corpora aïata sint ꝑ⁹ in gñe corpoꝝ: si aïa ē act⁹ aliq̄ꝝ corpoꝝ: dignū est eã eē actū corpoꝝ physicoꝝ. venata est ğ illa pticula ꝙ aïa est actus corporis physici. ¶ Deide cū diċ.

¶ Physicoꝝ aūt alia qdem hñt vitã: alia autē non hñt. Vitã aūt hr̄e dicim⁹ id qd ꝑ seipꝫ alimentum: ꝛ augmentū: ꝛ decrementū hʒ.

¶ Venať pticulaꝫ aliã. videlʒ ꝙ aïa est act⁹ corporis hñtis vitã. ait: ğ ꝙ phi. corpoꝝ alia qdē hñt vitã: alia aūt n̄ hñt. ꝛ subdit ꝙ vitã hr̄e dicim⁹ id qd ꝑ seipm alimētū ꝛ augmentū ꝛ decrementū hʒ. ꝛ tūc est supplēdus text⁹ ꝙ cuꝫ corpora aïata ꝑ se nutriant ꝛ hēant augmētū ꝛ decrementuꝫ. oꝫ talia corpora hr̄e vitã. Est ergo aïa actus corporis phi. nō cuiuslibꝫ: sed hñtis vitaꝫ. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quia oē corpus physicū ꝑticipãs vita suba erit. substãtia aūt sic sicut cōposita. ¶ Qm̄ aūt est corp⁹ ꝛ hꝰ vitam hñs: neqꝫ vtiqꝫ erit corp⁹ aïa: nō est. n. eorum q̄ in subiecto corpus: magis aūt sicut subiectum ꝛ materia est. Cō. 4.

¶ Venať particulã aliã. videlʒ ꝙ aïa ē act⁹ corporis phi. hñtis vitã: nō quocūqꝫ mō: ſ3 potētia. dicit ğ. q̄re oē corp⁹ physicū pticipans vitã sup. in actu. suba erit. suba autē sic sic cōposita. ꝛ subdit: qm̄ aūt est corp⁹ ꝛ hꝰ corp⁹. s. ꝯpositū qd est hñs vitã. s. in actu: ꝛ supplēdū est ꝙ corp⁹ qd poniť i diffōne aïe nō est hꝰ corp⁹ cōpositū sic habens vitã: nec ēt vtiqꝫ corp⁹ qd poniť in diffōne aïe est ipsa aïa. qꝛ tale corpus nō est eoꝝ q̄ sūt in subo: ſ3 magis ē ipꝫ subꝫ vel sic ipa mã. cōplēda est ğ rō phi: ꝙ si corp⁹ qd poniť in diffinitiōe aïe nō est corp⁹ cōpositū actu hñs vitã: nec est ipsa aïa q̄ ē in corpe. sic in subo: ſ3 hꝰ corp⁹ se hʒ sicut subꝫ ꝛ mã. qꝛ qd est tale. est potētia hñs vitaꝫ. aïa ğ est act⁹ corporis hñtis vitã nō quocūqꝫ mō: sed in potentia.

Dubitaret forte aliqs. cui⁹ corpis sit act⁹ aïa. ꝛ videť ꝙ corpis cōpositi. nã bñ dictū est: ꝙ aïa est forma hoïs: ꝛ est forma aïalis. ꝛ per ꝯñs est forma illi⁹ corporis qd ꝑdicať de hoïe vel de aïali: sed tale corp⁹ est corp⁹ cōpositū. ğ aïa est forma corporis ꝯpositi: ſ3 forma ꝛ actus sūt ideꝫ. ğ aïa est act⁹ corporis cōpositi. ¶ In ꝯriuꝫ est pħs q vult ꝙ corp⁹ cui⁹ est act⁹ aïa nō sit ipm corpus ꝯpositū nec sit ipsa aïa: ſ3 magis est mã ꝛ subm. ¶ Dōm ꝙ aliud est q̄rere. vtrū aïa sit forma aïalis vel corpis cōpositi. ꝛ vtrū aïa vel corp⁹ cōpositū ponatur in diffōne aïe. nã ꝛ si cōcedi põt ꝙ aïa sit forma corporis cōpositi: corp⁹ tñ cōpositū non cōponiť in diffōne aïe. naꝫ cū tale corp⁹ icludat formã si poneret in diffōne forme ideꝫ poneret in diffōne sui: q̄re cū h loquať pħs non de quocūqꝫ corpore cui⁹ act⁹ est aïa: sed de corpore qd ponitur in diffōne aïe: bñ dictū est. ꝙ cum diffiniť aïa ꝙ aïa est act⁹ corpis: li corpis nō dicit corp⁹ cōpositū: nec dicit ipaꝫ aïaꝫ: ſ3 diċ alterã pteꝫ ꝯpositi vt mãꝫ ꝛ subꝫ. ¶ Possumus aūt alr r̄ndere ꝙ forma ꝑ se. ꝛ ꝑ iformat mãm ꝛ ē actus ei⁹. si aūt est act⁹ cōpositi h nō est rōne q̄ ꝯpositū ē. qꝛ cū cōpositū icludit formã: idē esset act⁹ sui. ꝯpositū itaqꝫ nō ꝑm se totū iformať a forma: ſ3 rōne alteri⁹ partis vt rōne mãe. ğ ista est ꝑ se ꝛ ꝑ. ꝙ forma est act⁹ mãe: ꝙ autē sit act⁹ ꝯpositi. h est rōne ptis mãlis ex̄ñtis in ipsa forma. ğ est act⁹ mãe ꝑ se ꝛ ꝑmo: ꝛ aïa ꝑ se ꝛ ꝑ ē act⁹ corpis qd respectu ei⁹ se hʒ sic mã ꝛ subm: vt hic pħus ait. est tñ actus corpis ꝯpositi vel est act⁹ ipsi⁹ aïalis non ꝑ se ꝛ ꝑ: sed rōne ptis mãlis ex̄ñtis in ipso: ꝛ ex ꝯñti vt rō supioꝛ ondebat. ꝛ per h pʒ solo ab obm: qūo aūt tale corp⁹ qd cōponiť in diffinitiōe aïe: ꝛ qd se hʒ sic mã ꝛ subm sit potētia vitã hñs: i sequenti lectiōe clarius ostēdeť. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Necesse est ergo animaꝫ substantiaꝫ esse: sicut speciem corporis physici potentia vitã habentis. ¶ Substantia aūt actus est ꝛ ꝑfectio huiusmodi igitur corporis actus. Cō.5.

¶ Venatis ptib⁹ positis in diffōne aïe cōcludit diffōnem ipsam tanq̄ venataꝫ dicens: ꝙ necesse est ergo aïam esse substantiam sicut speciem. idest sicut formã ꝛ actum corporis physici. idest naturalis potentia vitam habentis. ꝛ subdit ꝙ anima autem est substantia que est actus: ꝛ ꝙ huius igitur corporis. s. potentia vitaꝫ habentis actus scilicet est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hoc autez diciť dupliciter: alius quidē sicut scientia: alius qdeꝫ sicut cōsiderare. manifestū est igiť: ꝙ aïa est act⁹ sicut scia: iexistere. n. aïaꝫ ꝛ somnus ꝛ vigilia est: ꝑportionale aūt vigi-

lantia q̄dez ipsi cōsiderare: somnus aūt ipsi ha

Cō.6. bere ⁊ nō operari. ¶ Prior aūt generatiōe in eodem subiecto scia est. vñ aia est prim⁹ actus corporis physici potētia vitā hñtis.

¶ Declarat q̄dā declarāda circa diffōnez aīe. dixerat.n.se velle īuestigare cōissimā rōnē aīe. ⁊ ēt dixerat q̄ necē est aīam esse sic actū corpis physici. duo g̃ sunt declarāda. circa hāc diffōnē. pmo q̄ hāc diffō sit cōissima. z°. qđ ptes posite in diffōne aīe sunt de rōne ei⁹: ⁊ q̄ diffō aīe sit cōueniēter assignata. duo g̃ facit. q2 p̄ oñdit diffōnē aīe esse cōissimam: vel pbat eā eē cōem oī aīe. scdo oñdit ipaz eē cōueniēter assignatā ibi. (Uñ nō op3 q̄rere) Circa pmū tria facit. q2 p̄ oñdit pdictā diffōnē esse cōez oī aīe. q̄tū ad ea q̄ se tenent ex pte act⁹. z°. q̄tuz ad ea q̄ se tenēt ex pte corporis. 3°. ex his q̄ dixerat ɔcludit ɔclōnē intētam asserens diffōnē datā de aīa cuil3 aīe eē cōez. z^a ibi (Tale āt qđcūq3) 3ª ibi (Si aūt aliqđ cōe) Dic̄ g̃ q̄ h̄ aūt. i. act⁹ dupl'r dr̄. ali⁹ aūt sic suba. i. sic act⁹ pm⁹. alius aūt sic ɔsiderare. i. actus scđs. māifestū ē g̃ q̄ aīa se h3 sic scia. i. sic act⁹ pmus nā in existere aīa3. i. p h̄ q̄ aīa existit in aīalibus ⁊ sōnus ⁊ vigilia ē. i. inest ipsis aīalib⁹: ⁊ addit q̄ vigilātia ē pportionabile vel ē sil'e vt h3 alia lr̄a ipsi ɔsiderare. i. ipsi actui z°. sōnus aūt sil'e ē ipsi hr̄e sciaz ⁊ nō opari p eā. in eodē g̃ scia p̄or est gñatiōe q̄ ɔsiderare. vñ seq̄t q̄ aīa est act⁹ pmus corpis physici potētia vitā hñtis: tūc g̃ est supplēda lr̄a q̄ cū h̄ sit cōe oī aīe esse sic actū pmū diffō data de aīa cōissima ē q̄tū ē ex pte act⁹. ¶ Notādū q̄ cuz aīal semp hēat aīa3: nō tñ sp vigilat: ⁊ cū p⁹us ītelligit̄ aīal. vel aliud corp⁹ aīatū hr̄e aīa3 q̄ opari p ipam: aīa magis assilat̄ somno ⁊ scie q̄ ipsi vigilare ⁊ cōsiderare. bona ē g̃ pbatio pħi. q̄ q2 in aīali ⁊ in eo in q̄ existit aīa iest sōn⁹ ⁊ vigilia. iō aīa non assilat̄ vigilie nec actui. z°. q2 si h̄ eēt cū aīal sp hēat aīam nō ei iesset sōn⁹ sed sp vigilaret. g̃ aīa magis erit act⁹ pm⁹ q̄ scđs. ⁊ q2 h̄ est cōe oī aīe cē hāc actum diffō data de aīa q̄tū est ex pte act⁹ cuilib3 aīe est cōis. ¶ Notādū ēt q̄ s3 pħ3 in. 9. meta. gñatōe vel tpe i eodē potētia p̄cedit actū. lic3 simpl'r act⁹ p̄cedat potētiā. ⁊ q2 hñs actū pmū vt habitū vel formā ē in potētia ad actu3 z^m vt ad opōnē. i eodē. i. respectu eiusdē gñatiōe vel tpe p⁹us ītelligit̄ aliquis habere sciam q̄ considerare s̄m ipam ⁊ hr̄e aīam q̄ operari s̄m eam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tale autem qđcunq3 organicu3: organa aūt ⁊ plantaꝝ ptes sunt: sed penitus simplices: vt folium fructiferi coopertimentu3: fructiferum autem fructus: radices vero ori similes sunt: vtraq3 enim trahunt alimentum.

¶ Oñdit diffōnē pdictā esse cōem q̄tū ad ea q̄ se tenēt ex pte corpis dicēs. qđcūq3 corp⁹ cui⁹. s. act⁹ ē aīa tale ē organicū. nā organa aūt ⁊ ptes plātaꝝ sunt: s3 hāc organa vl' hāc ptes sunt q̄si penit⁹ simplices. i. nō hñt tātā diuersitatem sic ptes ⁊ organa aīaliū: q̄ aūt in plātis sit assignare organa. p3. q2 foliū est vt coopimētū corticis vl' fructiferi. i. illi⁹ ptis vbi fruct⁹ nascit̄. ⁊ fructiferu3. i. ps illa vbi fruct⁹ nascit̄ fcā est gr̄a fruct⁹. radices v̄o in plātis sūt siles ori. na3 vtraq3 trahūt alimētū. p ora. n. aīalia trahūt alimētū: plāte v̄o p radices. ¶ Notādū aūt vi3 rōnis pħi in h̄ ɔsistere q̄ si corpa plātaꝝ: de qb⁹ min⁹ vr̄: sūt organica ⁊ phyca hñtia vitā multomagis h̄ erit i alijs corpib⁹ alioꝝ aīatorū. g̃ q̄tū ē ex pte corpis: diffō data de aīa cōis ē oī aīe: cū q̄lib3 aīa sit act⁹ corpis physici. ¶ Notādū ēt q̄ organu3 dr̄ oē illud qđ ē ad aliđ ordinatū. eo g̃ ipo q̄ folia ordināt̄ ad tegēdū cortices fructuū vel ad tegēdu3 ptes fructiferas arboris: ⁊ ptes fructifere facte sīt pp fructū: ⁊ radices pp assūptōez nutrimēti o3 i ipa plāta distiguere organa l3

nō sit ibi tāta dr̄ia organoꝝ q̄ta i aīalib⁹. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Si autez aliquod commune in omni anima Cō.7. oportet dicere: q̄ erit vtiq3 actus primus corporis organici physici.

¶ Cōcludit ex dcīs diffōnē datā đ aīa eē cōez oī aīe dicēs. q̄ si o3 dicere aliqđ cōe eē in oī aīa. i. si o3 dicere aliquam diffōnē eē cōez oī aīe: erit vtiq3 ista q̄ ē act⁹ pmus corpis organici phici. ¶ Notādū āt q̄ si hᶜ diffō nō ē cōis oī aīe vel h̄ eēt ex pte act⁹. q2 nō oīs aīa eēt act⁹ pm⁹ vel ex pte corpis. q2 nō oē corp⁹ aīatū eēt organicū phȳcū: s3 cū oñsū sit oēs aīa3 eē actū p^m ⁊ oē corp⁹ aīatū ēt plātarū q̄ min⁹ vr̄ eē organicū physicū p3 diffōnē pdictā oī aīe esse cōem.

Unde nō op3 querere: si vnum est anima et corpus: sic neq3 o3 q̄rere: si vnū est cera et figura: n3 oīo vniuscuiusq3 mā: et id cui⁹ est mā: hoc enim vnū et ens: quū multipl'r dicant̄: qđ p̄prie est actus.

¶ Postq̄ pħs venat⁹ ē diffōnē aīe ⁊ oñdit diffōnē illā esse cōez oī aīe. in pte ista oñdit diffōnē illā eē cōueniēter assignatā. circa qđ duo fac̄. q2 p̄ fac̄ qđ dcm̄ ē. z°. ex his q̄ dixerat ɔcludit aīa3 q̄tū ad aliq̄s suas ptes isepabilē eē a corpore ibi (Qđ q̄dē igit̄ nō sit aīa) Circa p^m. 4. fac̄ s3 q̄ q̄si. 4. tetigerat circa diffōnē aīe. dicebat̄. n. q̄ aīa ē act⁹ subalis ⁊ pm⁹ corpis organici physici potētia vitam hñtis. p̄ g̃ oñdit ɔueniēter eē assignatū: ⁊ dcm̄ q̄ aīa ē act⁹. z° q̄ aīa ē act⁹ subal'r ⁊ pm⁹. 3° q̄ ē act⁹ corpis organici phȳci. q̄rto q̄ ē act⁹ potētia vitā hñt̄. z^a ibi (Ul'r q̄dē igr̄) 3ª ibi (Cōsiderare āt i ptib⁹) 4ª ibi (Est āt nō abyciēs aīa3) Dic̄ g̃. vñ p3. q̄ nō o3 q̄rere. si vnu3 ē aīa ⁊ corp⁹: sic nec o3 q̄rere si ɔtigit eē vnū cerā ⁊ figurā: neq3 oīo vniuscuiusq3 mā3 ⁊ cui⁹ ē mā. h̄. n. vnū ⁊ esse cū mltipl'r dicant̄ qđ p̄pe act⁹ ē. ¶ Notādū āt q̄ fatuū eēt q̄rere q̄ūo ex corpe ⁊ albedie fiat corp⁹ albū cū de rōne albedis sit albificare corp⁹ i q̄ existit. sic q2 act⁹ ⁊ forma rei ē ipsa vnitas ei⁹ ⁊ est illđ a q̄ res h3 esse ⁊ vnū eē: fatuū ē q̄rere q̄ūo ex potētia ⁊ actu: et ex mā ⁊ forma fiat vnū. nā sic de rōne albedis ē facere albu3. sic q2 forma ē ipa vnitas rei de rōne ei⁹ ē dare eē ⁊ facere vnū. itendit g̃ pħs talē rōnē. illud qđ de se ē vnitas q̄da3 ⁊ de se ē apta nata facere vnū cū mā: o3 dici act⁹ ⁊ formā: s3 aīa de se ē q̄dā vnitas: ⁊ đ se ē apta nata facere vnū cū corpe. g̃ est act⁹ ⁊ forma corpis. ¶ Notandū ēt q̄ esse actū nō est p̄priū forme subali: imo ɔpetit oī forme: eo. n. ipso q̄ corp⁹ ē in potētia ad aīa3: ⁊ cera ē in potētia ad figurā fit vnū ex corpe ⁊ aīa ⁊ ex cera ⁊ figura. nā cū dicat̄ eē ⁊ vnū multipl'r: q2 aliqđ ē in potētia: aliqđ ē in actu. aliqđ h3 vnitatē in potētia aliqđ in actu. q2 p̄pe vnū ⁊ eē ɔpetit ipsi actui. iō ab actu ⁊ forma res h3 eē ⁊ vnitate3. ⁊ p se resultat ens ⁊ vnum ex forma et eo cuius est forma vel ex actu et eo cuius est actus.

Dubitaret forte aliq̄s. vtꝝ fiat vnū ex aīa ⁊ corpe ⁊ ex mā ⁊ forma: ⁊ vl'r ex potētia ⁊ actu

¶ Dōm q̄ cū q̄rit̄ vtꝝ ex mā ⁊ forma ⁊ vl'r ex potētia et actu fiat vnū aut ē hāc qđ itroducta. q2 dubitat̄ de mō vnitatis: aut q2 q̄rit̄ vnitatis cā. si itroducta ē pp modu3 dici o3 q̄ sic agēs ɔiungit̄ patienti s3 v̄tutē sic forma vnit̄ māe s̄m eēntiā. ⁊ q2 sic a v̄tute egredit̄ opari sic ab eēntia egredit̄ eē. iō sic ex actiuo ⁊ passiuo fit vnū s̄m opōnes: q2 agētis ⁊ patiētis ē vn⁹ act⁹. vt pħs ait 3°. phycoꝝ. sic ex mā et forma fit vnū s̄m eē. q2 eaꝝ ē vnū. ⁊ idem eē. p3 g̃ q̄ūo ex mā ⁊ forma fiat vnū. s3 si nō dubitat̄ de mō s3 de cā. distiguēdū ē de cā. q2 aut dubitat̄ de cā itrinseca aut de extrinseca. si de itrinseca nl'la q̄rēda est tal' cā. nō. n. est aliq̄ colla nec aliq̄s clau⁹ ɔiungēs formā māe. nihil. n. ē itermediū iter mā3 ⁊ formā qđ se hēat q̄si ligamētū ligās mām for-

me ꝓpter hoc bñ dcm̃ est ꝙ non oʒ q̃rere quõ ex aīa ⁊ cor
pore ⁊ figura ⁊ cera fiat vnũ.i.nõ oʒ q̃rere aliquã cãm itri
secã ligãtẽ ⁊ ꝯiũgẽtẽ formã mãe:sʒ eoipso ꝙ h̃ est qd ī po/
tẽtia.illud vo qd in actu:fit ex eis vnũ:q̃re nõ est vlterius
q̃rẽda aliq̃ cã intrinseca:q̃rẽda est tñ extrinseca cã:⁊ h̃ est
motor.motor.n.et efficiẽs facit actu tale:⁊ ẜm eiꝰ actõem
forma vnit̃ mãe ⁊ aīa corpi:facit aũt vnũ ex corpe ⁊ aīa:⁊
ex mã ⁊ forma:⁊ h̃ est qđ ait phs ī fine.8.metacc.ꝙ mã ⁊
forma nõ sunt quasi duo diuersa.⁊ ꝙ ex eis fiat vnum nõ
bñt in seipsis vnionis cãm ꝑter motorẽ.¶ Deiñ cũ dicit.

Cō.8. ¶ Uniuersal'r quidem igitur dictuʒ est quid sit
anima:est enim substãtia que ẜm rõnem:hoc
autem est quod quid erat esse huiusmodi cor/
poris:sicut si aliquod organoꝝ physicum esset
corpus vt dolabra:erat quidem enim dolabre
esse substantia ipsius ⁊ anima hec:diuisa autẽ
hac nõ vtiq; amplius dolabra erit:sed aut equi
uoce:nsic autem est dolabra:non autẽ huiusce
modi corporis qcqd est esse:⁊ rõ aīa:ʒ phy/
sici huiuscemodi corporis hñtis in seipso prin/
cipium motus ⁊ status.

¶ Oñdit bñ assignatã eẽ hãc ꝑticulã diffõnis aīe ꝙ ẽ actꝰ
subalis ⁊ ꝓmus.d.ꝙ vl'r qdẽ igit̃ dcm̃ est qd sit aīa:qa est
suba ẜm rõnẽ.i.suba sic̃ forma ⁊ actꝰ a qua sumit̃ rõ ⁊ diffõ
rei:h̃ est aũt ꝙ qd erat eẽ.i.actꝰ qditatis ꝓmꝰ ⁊ subalis hu
ius corporis.s.nãlis qđ decl'at.d.ꝙ sicut si aliqđ organoꝝ
artificialiũ eẽt corpus physicũ.i.nãle vt dolabra:si eẽt hꝯ
eẽ qdẽ dolabre.i.forma dolabre.erat.i.oporteret eẽ dola
bre ipsiꝰ sba:⁊ qꝛ aīa est h̃.i.ẽ forª corpis nãlis.iõ supple est
suba:⁊ est actꝰ ꝓmꝰ ipsius corpis.⁊ subdit:ꝙ diuisa aũt hac
.i.sꝑata forma dolabre a dolabra:nõ vtiq; erit ampliꝰ do
labra:vl' si erit dolabra:h̃ est equoce:nunc aũt est dolabra
qꝛ dolabra nõ est corpꝰ nãle:sʒ artificiale:iõ diuisa forma
dolabre:adhuc remãet dolabra.sʒ aīa nõ ẽ ꝙ qd ẽ eẽ:⁊ rõ
corpis hꝰ.i.artificial':sʒ phici.i.nãlis.ẽ.n.aīa forª corpis hu
iuscemõi hñtis ī semetipo ꝓnm motꝰ ⁊ statꝰ:⁊ qꝛ oẽ tale cor
pus est nãle:aīa est forma corpis nãlis:⁊ ꝑ ꝯñs est actꝰ sub
stãtialis ⁊ ꝓmus.¶ Notãdũ aũt vim rõnis huius in hoc
cõsistere.vʒ.ꝙ qꝛ dr̃ia est iter corpus nãle:⁊ artificiale:qꝛ
forma corpis artificialis nõ est suba:nec actꝰ ꝓmus:sʒ for/
ma corpis nãlis est suba ⁊ actꝰ ꝓmus:aīa qꝛ est forma cor/
poris nãlis erit suba vl' actus subal' ⁊ ꝓmus:q̃re sic̃ ꝑ rõnẽ
ꝓmã ꝓbat̃ aīam eẽ actũ:sic ꝑ hãc ostẽdit̃ eã eẽ actũ suba/
lem ⁊ ꝓmũ.¶ Notãdũ ẽt ꝙ vt ꝓbatũ est.2o.physicoꝝ.nã
est ꝓnm siue motꝰ ⁊ statꝰ eius in q̊ est ꝑ se ⁊ ꝓ ⁊ ẜʒ ꝙ hꝯ:q̃re
eoipso ꝙ aīa ẽ forª tal' corpis ẜʒ ꝙ huiuscemõi ẽ hñs in se
ꝓncipiuʒ motus ⁊ statꝰ:⁊ sic seq̃t̃ eã esse formã corpis nã/
lis:⁊ per ꝯñs esse actũ substãtialẽ ⁊ primũ.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ nõ vr̃ veꝝ ꝙ amota for
ma dolabre:adhuc remanet dolabra.
nã sic̃ forma corpis nãlis dat ei eẽ nãle:sic forma artificia
lis corpis dat ei eẽ artificiale:⁊ qꝛ cũ dolabra qd artificia/
le noĩet:amota forma dolabre nõ vlterius remanebit do/
labra.¶ Dõʒ ꝙ dolabra duo dicere mihi põt vel subam
dolabre vel tale artificiatum qđ est dolabra.si dicat mihi
subam eiꝰ amota forma dolabre remanet tota dolabra.i.
remanet tota suba ipsiꝰ:qꝛ forma dolabre:⁊ q̃lʒ artificial'
forma accñs est:sʒ cũ ꝑ amotionẽ accñtis ꝑ se:⁊ ẜm ꝙ hꝯ
nihil ꝑeat de suba rei amota forma dolabre non remanet
dolabra ẜʒ ꝙ ẽ qd artificiale.dr̃ tñ remanere dolabra to/
ta:qꝛ remanet tota suba ipsiꝰ:sʒ h̃ in corpe nãli dici ñ põt:
qꝛ forª corporis nãlis est suba.amota g̊ forma corpis nãlis
nõ remanet tota suba eius:qꝛ sublata est forma q̃ est ꝓnci
palius suba q̃ʒ mã.q̃re ex dr̃ia nãliuʒ ⁊ artificialiuʒ:vult
hr̃e phs ꝙ aīa sit suba.i.sit actus subalis ⁊ ꝓmus:qꝛ ẽ for
ma corpis nãlis non artificialis.¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Cõsiderare aũt in partibus oportet quod di/ Cō.9.
ctum est. Si enim esset oculus animal:anima
vtiq; ipsius visus esset.hic enim substantia est
oculi que est ẜm rõnem:oculus aũt materia vi
sus est:quo deficiẽte non est adhuc oculus nisi
equiuoce:sicut lapideus aut depictus. Opor/
tet igitur accipere quod est in parte in toto vi/
uente corpore ꝓportionabiliter nãq; se habet:
sicut pars ad partẽ:totus sensus ad totũ corpꝰ
sensitiuum:ẜm ꝙ huiusmodi.

¶ Oñdit aīaʒ eẽ actũ corpis organici phici.d.ꝙ dcm̃ est õ
aīa.vʒ.ꝙ actꝰ corpis organici physici ꝯsiderare oʒ ī ꝑtibꝰ
potẽtialibꝰ ipsiꝰ aīe.nã si oculus eẽt aīal visus vtiq; eẽt aīa
ipsiꝰ.h̃.n.est suba oculi q̃ est formalis.⁊ ẜʒ rõnẽ.oculus ãt
ẽ subʒ ⁊ mã ipsiꝰ visus:q̊ visu deficiẽte nõ ẽ adhuc oculus
nec remanet oculus:nisi equoce:sic̃ oculus lapidis aut de
pictus:q nõ est nisi equoce oculus:oʒ g̊ accipe ꝙ est in ꝑte
corpis vt in oculo esse in toto viuente corpe ꝓportional'r.
nã sic̃ se hʒ ꝑs potẽtial' ad ꝑtẽ corpis:vt sic̃ se hʒ sensus vi/
sus ad oculũ sic ẜm ꝙ hꝯ se hʒ totꝰ sensus.i.tota aīa sensiti
ua ad totũ corpus:tota g̊ aīa est actus totius corpis ī quo
sunt nerui oculi aures ⁊ diuersa organa motiua vl' sensiti/
ua.⁊ tũc supplẽda est rõ:ꝙ cũ tale corpꝰ sit physicũ ⁊ orga/
nicũ:seq̃t̃ aīaʒ eẽ actũ corpis organici physici.¶ Notãm
aũt ꝙ nõ est aliqđ corpꝰ aīatũ in quo nõ sint diuersa orga
na deẜuiẽtia vl' ad nutrimẽtũ:vl' ad augmẽtũ vl' ad motũ
vl' ad sensuʒ:iõ nulla est aīa:vt hic de ea loq̃mur que ñ sit
actus corpis physici.¶ Notãduʒ aũt ꝙ cũ a forma ꝓnci/
pal'r sumat̃ rõ ⁊ diffõ rei:qꝛ nihil diffõnẽ igredit̃:nisi qđ ẽ
forª:aut qđ hʒ ordineʒ ad formã.iõ ꝑtẽ formalẽ appellat
partẽ ẜm rõnem:⁊ qđ quid erat esse.

Dubitaret forte aliqs:quõ amota forma rei nõ re
manet res:nisi equoce.¶ Dõm ꝙ eq/
uoca sũt:q̊ꝝ nom̃ est idẽ:rõ sube est diuersa:qꝛ cũ a forma
ꝓncipal'r sumat̃ rõ subal' rei:mutata forma variat̃ rõ sbe.
g̊ si forma mutata adhuc nõ remanet res eadẽ.sed idẽ no
men:vt si de leone corrupto adhuc dr̃ leo:oʒ h̃ eẽ equoce
de leone.n.viuo ⁊ mortuo equoce ꝓdicat̃ leo.cũ h̃ sit solũ
ẜm idẽ nomẽ:nõ ẜm eãdẽ formã:nec eãdẽ rõnẽ sube.

Ulterius forte dubitaret aliqs.qꝛ vr̃ velle phs ꝙ
deficiẽte visu nõ remanet oculus nisi eq/
uoce.cũ.n.visus vel poª visiua sit accñs qđdã:sicut amota
forma dolabre adhuc remãet dolabra:vt suꝑius dicebat̃
eo ꝙ forma dolabre sit accñtalis.ita deficiẽte visu adhuc
remanet oculus cũ ip̃e visus sit accñs.¶ Dõʒ ꝙ dcm̃ phi
dupl'r vificare possumꝰ.ꝓ ꝑ suppõnẽ.2o ꝑ distinctionẽ.per
suppõnẽ aũt dđo ꝙ phs h̃ mõ ait:ꝙ deficiẽte visu non re/
maneret oculus.si oculus eẽt aīal:qꝛ tũc visus eẽt forª sba
lis eius.nã si dolabra eẽt corpꝰ phycũ amota forma dola/
bre nõ vlteriꝰ remaneret dolabra:qꝛ forma illa esset:sic ẽt
de oculo dicere possumꝰ.Per distictionẽ ãt saluare possu
mus ꝙ diximꝰ.nã oculus põt dupl'r ꝯsiderari vl' vt ẽ suba
⁊ q̃ʒtũ ad esse sbale qđ hʒ:⁊ sic h̃ hʒ ab eẽntia aīe.nã vna ẽ
eẽntia aīe q̃ dat eẽ subale toti corpi:⁊ oibꝰ mẽbris:inq̃ʒtuʒ
hñt ordinem ad ip̃m totuʒ.Alioº põt ꝯsiderari oculus vt
est nom̃ organi vl' vt est nom̃ mẽbri officialis:⁊ tunc ꝙ sit
tale hʒ ab ip̃o visu vl' a ṽtute visiua.nã ipsa eẽntia aīe nõ
põt eẽ imediate ꝓnm opõnis visiue:sʒ oʒ h̃ fieri ꝑ ip̃aʒ po/
tẽtiã visiuã:deficiẽte g̊ visu:⁊ si remanet illđ qđ est suba in
oculo:nõ tñ remanet ip̃e oculus:vt ẽ qđdã organũ:⁊ vt est

quoddam mēbꝝ officiale sic̄ amota forma dolabre ⁊ si remanet dolabra.i.sub̄a dolabre.nō tñ remanet dolabra vt est qōdā corp⁹ artificiale:ga nō vlteri⁹ facere poterit op⁹ artis:sic nec remanet oculus:vt ē qōdā organuz officiale: ga nō vlteri⁹ exercere poterit offm̄ vidēdi.¶ Dicamus ḡ ꝙ lz albedo sit accn̄s:tñ ga est de rōne corpis albi:iō amota albedie nō vlteri⁹ dr̄ corp⁹ albū:vl' si diceret albū h̄ eēt equoce:sic lz vt⁹ visiua sit qōdā accn̄s:⁊ q̄daz po ͣ aīe:attñ qꝛ hꝯ po ͣ ē de rōne oculi vt ē qōdā organū officiale:iō accipiēdo sic oculū deficiēte visu non vlteri⁹ remanet oculus nisi equoce:ga nō vlteri⁹ pōt exercere offm̄ vidēdi:sic̄ nec oculus lapideus aut depictus huiusmodi officiuz exercere posset.¶ Deinde cum dicit.

Cō. 10. ¶ Est aūt nō abijciēs aiam potētia ens vt viuat sed qꝺ habēs. Semen aūt ⁊ fruct⁹ potētia huiusmodi corpus est:sicut qdē igit̄ icisio:⁊ visio:sic ⁊ vigilantia act⁹:vt aūt visus ⁊ potētia organi aīa:corpus aūt qꝺ potētia:sꝫ sic̄ oculus pupilla:⁊ visus:⁊ ibi aīa ⁊ corp⁹ aīal.

¶ Ondit bñ dcm̄ eē ꝙ aīa est act⁹ corpis po ͣ vitā hn̄tis.d. ꝙ corp⁹ qꝺ est po ͣ ens vt viuat ⁊ cui⁹ act⁹ est aīa nō est abyciēs aīaz:sꝫ est illꝺ qꝺ est hn̄s aīaz:semē aūt ⁊ fruct⁹ est po ͣ hꝯ corpus:qꝺ.s.nō est actu hn̄s aīaz.sꝫ est in po ͣ abyciente actū ⁊ addit ꝙ vigilātia sic est act⁹ sic̄ q̄dā icisio ⁊ visio.i. sic̄ act⁹ vidēdi vel vt vigilātia:sꝫ vt visu.i.v̇tus visiua ⁊ vt po ͣ organi est aīa.aīa ḡ ē sic̄ act⁹ p̄m⁹:⁊ sic̄ id qꝺ ē p̄mū p̄n ͫ ipsi⁹ opis vel ipius act⁹ scd̄i.Corp⁹ aūt est id qꝺ ē hn̄s aīaz ⁊ actū p̄mū:⁊ i po ͣ est ad actū z ͫ.non est ḡ aīal sp̄ ꝯiūctuz actui z°.sꝫ sic̄ pupilla ⁊ visus est oculus:sic ⁊ ibi aīa ⁊ corp⁹ est aīal.¶ Nōn ͫ aūt ꝙ si accipiat̄ vita ꝑ ipso ope vegetatiuo:nō ꝑ ipso eē:tūc corp⁹ c⁹ act⁹ est aīa:lz ꝟꝫ ꝙ hꝯ sit actu aīatū:est tñ po ͣ viuēs.nā si oculus ex eo ꝙ hꝫ visum.i.v̇tutē visiuā est po ͣ videre.i.pōt videre:sꝫ ñ oꝫ ꝙ actu videat: ita corp⁹ ex eo ꝙ hꝫ aīam hꝫ ꝙ possit opari opatōes vite ⁊ est po ͣ vitā hn̄s.aīa aūt nō est act⁹ corpis sic̄ visio.i.act⁹ vidēdi:sꝫ sic̄ visus.i.v̇t⁹ visiua est act⁹ oculi.¶ Nōn ͫ ēt ꝙ semē plāte:⁊ fruct⁹ in q̊ reꝟuat̄ semē nō solū est i po ͣ ad opa vite:sꝫ est in po ͣ ēt ad ipsaz aīaz:corp⁹ v̇o cuius act⁹ est aīa lz sit in po ͣ ad opa vite:nō tñ est abyciēs aīaz:sꝫ ē actu cōiunctū aīe.sil'e est ḡ de pupilla ⁊ v̇tute visiua ex qbus ꝯstituit̄ oculus:sic̄ de aīa ⁊ corpe:ex qb⁹ ꝯstituit̄ aīal:nā sicut pupilla c⁹ act⁹ ē po ͣ visiua sp̄ ꝯiūcta est v̇tuti visiue:non tñ semꝑ actu videt:sꝫ pōt videre:sic ⁊ corpus aīatū:lz sit ꝯiūctū aīe:est tñ po ͣ viuēs.i.in po ͣ ad opa vite:⁊ ad actū scd̄z.¶ Deinde cum dicit.

Cō. 11 ¶ Qꝺ qdē igit̄ nō sit aīa separabilis a corpe:aut ptes quedā ipsius si partibilis apta nata est:nō immanifestū est:quarundā enim act⁹ partium ipsaꝝ:at v̇o ꝟm quasdaz nihil ꝓhibet ꝓpter id qꝺ nullius corporis sunt actus.

¶ Cōcludit ex dictꝭ ꝙ aīa q̄tū ad aliq̄s sui ptes ēt separabil' ē a corpe.circa qꝺ duo fac.p̊ qꝺ dcm̄ ē.z° ex his q̄ dixerat descēdit ad qōdā dcm̄ platonis ibi.(Amp̄.aūt immanifestū).dicit ḡ:ꝙ qdē ḡ nō sit aīa separabil':a corpe:aut q̄dā partes ipsius aīe:nō hn̄t dubiū:⁊ nō est imanifestū.si ptibilis est aīa a corpe ꝟm eas.nā aīa ꝟm aliq̄s sui ptes ē act⁹ q̈rūdā ipsaꝝ ptiū corpis:⁊ subdit ꝙ at v̇o ꝟm q̄sdā ptes ipsius nihil ꝓhibet aīaz separi:ꝓpter id qꝺ nullius ptis corpis st̄ act⁹.¶ Nōn ͫ aūt ꝙ qꝛ aīa:vt pꝫ ex dictis est act⁹ corpis ⁊ aliq̄ ptes potētiales ei⁹ vt potētie sensitiue st̄ act⁹ ptiū corporis manifestū ē aīaz ꝟꝫ partes illas non separi a corpe: tñ ꝟm q̄dā ptē vt ꝟm itell'z q nō est act⁹ alic⁹ ptis corpis: qꝛ nō est v̇tus organica nihil ꝓhibet eaz separabilem esse.

¶ Notandū ēt ꝙ q̄diu aīa itell'iua ē ꝯiūcta corpi tādiu itell's aliq̊ mō est separat⁹ a corpe:⁊ aliq̊ mō nō est separat⁹ ab eo:est.n.separat⁹:qꝛ nō ē v̇t⁹ organica:nec imediate pfic̄ ipm̄ corp⁹:sꝫ imediate fundat̄ in ipa eēntia aīe:vt clari⁹ dicet̄ i 3°.dr̄ tñ itell's q̄tū ad aliquē modū nō esse separat⁹ a corpe: qꝛ sp̄ i sui opōne vtit̄ fātasia ⁊ orgāo corpali.Deiñ cū dic̄.

¶ Amplius aūt immanifestū si sit corpis actus aīa:sicut nauta nauis.Figuraliter qdē igit̄ sic determinet̄:⁊ describat̄ de anima.

¶ Ex his q̄ dixerat descēdit ad qōdā dcm̄ platonis:ponit .n.plato ꝙ aīa ꝯiūgebat̄ corpi:sic̄ nauta naui:⁊ sic̄ motor mobili:⁊ ga adhuc nō sufficiēter determiatū ē de aīa quō sit act⁹ corpis:iō ait:ꝙ amplius aūt est imanifestū.i.nō ē adhuc plene determinatū:si aīa sit actus corpis sic̄ nauta nauis.⁊ subdit q̄si epilogando:ꝙ figural'r qdē ḡ sic determiet̄ ⁊ describat̄ de aīa:sic̄ descripsimus:⁊ sic̄ determiauimus de ea.¶ Nōn ͫ aūt ꝙ lz ex dictis sit aliq̄l'r decl'atuz ꝙ aīa sit actus corpis:sic̄ forma nō sic̄ motor:vl' sic̄ nauta nauis:tñ ga nōdū plene determiatū est de aīa quō sit pfectio corpis:imo plenius h̄ patebit p seq̄ntia.iō ait:figuraliter eē h̄ dcm̄:⁊ imanifestū quō aīa sit actus corpis.

Ad itelligētiā autē dictoꝝ dubitare possum⁹ ꝺ ptib⁹ positis i diffōne aīe.¶ P̊ ḡ dubitabit̄:vtꝝ aīa sit act⁹.z° vtꝝ sit act⁹ corpis.3°:vtꝝ sit act⁹ corpis physici.4°:vtꝝ sit act⁹ corpis orgāici.5° vtꝝ sit actus hn̄tis vitā in po ͣ.ex his.n.q̄nqꝫ ꝑticul' ꝯstare vr̄ tota diffō aīe.¶ Ad p̄mū aūt sic ꝓcedit̄:⁊ vr̄ ꝙ aīa nō sit actus nā sic̄ se hꝫ mā ad ipsaz po ͣͫ sic se hꝫ for ͣ ad ipm̄ actū:sed mā nō est sua po ͣ vt vult Cōmē.p̊ phy.ḡ nec for ͣ ē ipe act⁹.¶ Dōꝫ ꝙ po ͣ māe duo dicere pōt:ga vl' dicit ipꝫ respectū quē hꝫ mā ad formā:vl' dicit ipaz subaz māe in q̄ fundat̄ hꝯ respcūs.si ḡ dicat ipꝫ respcūz:sic mā ñ ē ipa po ͣ.ꝟꝫ hūc igit̄ modū loq̄t̄ Cōmē.p̊ phy.q ait ipsaz po ͣͫ nō eē mām. ga po ͣ ē i gn̄e relatōis.mā v̇o i gn̄e sube:sꝫ si potētia dicat ipsaz subaz in q̄ fundat̄ tal' respcūs ⁊ tal' ordo ad formaz: sic mā ē ipa po ͣ.¶ Aduertēduz tñ ꝙ sic̄ mā v̇e p̊uat̄ aliq̄ for ͣ:tñ qꝛ p̊uatio vltra eēntiā māe nō dicit aliquā nāz:sed ꝺ se ē nō ens:iō nō ē icōueniēs imediate i ipa eēntia māe p̊uationē fundari:sic lz v̇e mā depēdeat a forma:⁊ sit i potētia ad ipsaz ⁊ hēat ordinē ⁊ respectū ad eā.attñ qꝛ hꝯ ordo:⁊ respcūs ⁊ potētialitas vltra eēntiā māe nō aliq̄ꝫ aliā nāz dn̄t:sꝫ vl' dicūt p̊uationē ipsaz:vl' sūt qd rōnis:⁊ sic nō est icōueniēs talia imediate fūdari i ipa sb̄a māe.¶ Hoc viso de leui pꝫ qd dōꝫ sit de forma.nā sic̄ potētia māe pōt dicere vl' respectū vl' subaz i q̄ fūdat̄ respcūs ille:sic ⁊ act⁹ pōt noiare vl' respectū quēdā vl' formā ipsaz i q̄ fūdat̄ respectus ille.p̊ mō aīa ⁊ q̄cūqꝫ alia forma ñ ē act⁹:sꝫ z° mō. nā mā dr̄ relatiue ad formā:⁊ eꝯ:qꝛ sic̄ mā ē q̄dā potētia i q̄ fūdat̄ respect⁹ ad formā:sic ⁊ forma ē qdā act⁹ i q̊ fūdat̄ ordo ⁊ respcūs ad māz:erit ḡ forma essential'r act⁹ qdā:sic ⁊ mā subal'r est potētia q̄dā.Arg ͫ i ꝯriū solutū ē p iā dcā.

Alterius āt dato formā eē actū.dubi ͬ vtꝝ sit act⁹ corpis:⁊ vr̄ ꝙ ñ.nā cū gn̄atio ⁊ natitas sit via in naturā ⁊ via in formam illius erit actus forma qꝺ in gn̄atōe ē subꝫ:sꝫ maxie ⁊ ꝓpriū subꝫ i gn̄atōe simplici:⁊ in gn̄atōe sube.i.vl'e.vt vult phs i p̊ de gn̄atōe.ḡ for ͣ subal' imediate fūdabit̄ i yle vl' i mā p̄ma.ñ igr̄ ē bñ dcm̄ ꝙ aīa q̄ est subal' forma sit act⁹ corpis:sꝫ ꝙ sit act⁹ māe:ad h̄ aūt adduci pn̄t oīa arg ͣ iprobātia pl'alitatē formaꝝ:sed ea cā breuitatis volum⁹ silētio ptrāsire.¶ Dōꝫ ꝙ nisi eēt dare aliq̄s gradus i formis saluare non possem⁹ quō aliq̄ subal' forma cuiusmōi ē forma el'ti:⁊ ēt forma mixti iaīati dicatur for ͣ māe vl' act⁹ māe:aīa v̇o dicat̄ act⁹ corpis.¶ Sciēdū ḡ ꝙ in subalibus formis ē dare duplex genus graduū vnū ꝟꝫ rōnē:⁊ aliꝺ ꝟm rē.p̄mū genus graduz accipit̄ ꝟm

formā cōēȝ ꝛ ſpālē.nā ꝭȝ rōnē p⁹intellr̄ aliqd eē corp⁹ ꝙȝ
eē tale corp⁹:vt ꝙȝ eē ignē:lȝ n̄ ꝑ aliā formā ignis ſit ignis
ꝛ corp⁹:ſi g̊ phyſic⁹eēt artifex rōnabilr̄ nō eēt icōueniēs:ꝙ
ꝙȝlȝ formā mālē ſpecificā ſic diffiniret:ꝙ eſſet act⁹corpis
eo ꝙ qlȝ forma actu talr̄ p̄ſupponit formaȝ corpis:ſic̄ ſpēs
p̄ſupponit formā gn̄is:vl'ēt ſi eēt v̊a pō auicebron ꝙ eēnt
gradus reales in formis ꝭm deſcēſuȝ p̄dicamēti:ſic̄ ē ibi
ordo ꝭm rōnē ꝛ itellc̄ȝ phy.in diffiniēdo aliquā formā mā-
lē ſpecificā ꝙȝtūcūqȝ eēt impfecta diceret eā eſſe actū cor-
poris:vt ſi diffiniret formā elr̄i:vt ignis diceret ꝙ eēt act⁹
corpis ꝛ diceret ignē eē cōpoſitū nō ex mā ꝛ forma:ſed ex
corpe ꝛ forma:ſȝ forma gn̄is ꝛ forma ſpēi nō differūt niſi
ꝭm rōnē ſolū.nā ſi ꝑ aliā formā ignis eēt ignis ꝛ corpus:ꝛ
corrupto igne:ꝛ gn̄ato ide aere remaneret forma corpis:
ꝛ eēt realr̄ eadē corpeitas in aere gn̄ato q̄ fuit in igne cor-
rupto eēt v̊a vniuocatio i forma gn̄is:ꝛ genus diceret for-
mā vnā:cui⁹ ꝯriū p^{r}a phō ꝑ rōnes mlr̄as circa finē.7.phy.
tenēdū eſt g̊ in cōpoſito eē vnā ſubalē formaȝ.vtꝝ aūt h̄
ſit in q̊lȝ cōpoſito dubiū eſt de hoīe:in quo vtrū ſint plr̄es
forme vl' nō ad pn̄s nihil determiare decernim⁹:qꝛ expo-
ſcit h̄ ſciaȝ altiorē.cū.n.de vnitate formaꝝ loqmur ſemꝑ
hoīeȝ eē exceptū volum⁹.❡ Uiſo ꝙ ꝭm gradus formaꝝ
ꝭm rōnē ꝛ itellc̄ȝ nō eſt ſaluādū quō aīa cuiuſlȝ corpis aīa-
ti eſt corpis act⁹.forma v̊o elr̄i ꝛ corpis iaīati eſt act⁹māe.
Reſtat videre de ordie graduū ꝗ quodāmō ſunt reales.
❡ Sciēdū g̊ ꝙ forme ſeiuicē ꝯtinēt vt pfectior ꝯtinet ip-
fectiorē vt forma elr̄i ē ipfectior ꝙȝ forma mixti:ꝛ forma
mixti iaīati ꝙȝ vegetatiui.ꝛ vegetatiui ꝙȝ ſenſitiui:ꝛ ſenſi-
tiui ꝙȝ itellectiui.vegetatiuū g̊ refuaᷣ in ſenſitiuo ꝛ ſenſi-
tiuū i itellectiuo:ſic̄ trigonū i tetragono vt phs ait:nā ſic̄
oēs āguli trigoni refuanᷣ i tetragono:ꝛ adhuc plr̄es.ſic qc
qd pōt vegetatiuū pōt ſenſitiuū:ꝛ adhuc āpli⁹:ꝛ qcqd pōt
aīa ſenſitiua brutoꝝ:pōt aīa itellr̄iua hoīs:ꝛ adhuc vlteri⁹:
ꝛ ſic̄ ſuo mō vegetatiuū refuaᷣ i ſēſitiuo:ſic ꝛ ſēſitm̄ i itellr̄i
uo:ſic for^{a} elr̄i q̄ſi ipfectior refuaᷣ i for^{a} mixti iaīati:ꝛ for-
ma mixti iaīati in aīa vegetabili.hi.n.gradus nō ſunt ꝭm
rōnē tm̄:vt ꝙ itellc̄s eos faciat ſicut facit gradū ꝛ ordineȝ
iter formā gn̄is ꝛ ſpēi:eo ꝙ vlr̄ ad itellc̄ȝ ptieat facere vlr̄i-
tatē in reb⁹.vt dicit Cōmē.ꝑ h⁹:ſȝ hos gradus:ꝛ hūc ordi-
nē formaꝝ ipſa nā facit:ꝛ qꝛ ſunt nāles ꝛ reales in diffōni
bus nālib⁹ ſūt ꝯſiderandi.inde eſt g̊ ꝙ aliq̄ ſubalis forma
dr̄ eſſe act⁹māe:qꝛ ꝑꝑ ſuā ipfectionē imediate ſe tȝ ex pte
māe:ꝛ nō p̄ſupponit aliqȝ aliā realē formā:aliq̄ v̊o forma
dr̄ eē act⁹corpis:vt aīa.ꝯtinet.n.aīa v̊tualr̄ in ſe formam
mixti:ꝛ aīa vt aīa eſt ꝯpaᷣ ad id c⁹ eſt act⁹ nō tanqȝ ad māȝ
tm̄ ſicut ꝯpaᷣ for^{a} elr̄i:vel for^{a} mixti inaīati:ſȝ ꝯpaᷣ aīa ad
ſuū ſuſceptiuū ꝑpter ſui vlteriorē pfectionē tanqȝ ad cor-
pus:ꝛ dr̄ eē act⁹corpis.❡ Dicam⁹ g̊ ꝙ loq̄ndo de ipſa aīa
brutoꝝ in q̊b⁹ planū eſt eē vnā formā ſubalē:aīa illa ꝯſide
rari poterit duplr̄ vl' vt aīa ē:vl' vt ſupplet vicē forme mix
ti:ꝛ inquantū eſt anima eſt act⁹ corpis:ꝛ p̄ſupponit ſeipaȝ
inqȝtū v̊o ſupplet vicem forme mixti non p̄ſupponit aliqd
aliud realr̄ loquendo:ꝑpter qō ſic accepta non debet dici
act⁹ corpis:ſȝ act⁹ māe.ſed quomō h̄ ſtare poſſit cum hꝰ
aīa nō ſit niſi vna res:ꝛ vna for^{a} ſubalr̄ in ſeq̄nti qōne pate
bit:vbi ꝑ ea q̄ ibi traduntᷣ ſolueᷣ qō ſupius eſt obiectū.

Alterius aūt dato aīaȝ eē actū corpis.dubitaᷣ vtꝝ
ſit act⁹ corpis phyci:ꝛ vr̄ ꝙ n̄:qꝛ corp⁹phy
ſicū eſt corpus q̄le:cū phyſicus nō abſtrahat a mā ſenſibi-
li:ꝛ ꝑ ꝯn̄s a mā q̄li:ſi g̊ corpus q̄le igrediᷣ diffōnē aīe cum
q̄litas ſit qōdā accn̄s accn̄s igredieᷣ diffōnē ſube:qō eſt i-
cōueniēs.❡ Dōȝ ꝙ mot⁹ ſic eſt de ꝯſideratōe nālis ꝙ qc-
qd ipſe ꝯſiderat q̊dāmō ꝯſiderat ꝑ cōpatione ad motuȝ.
vn̄ ſi nāȝ vel formā nālis diffinit:dic̄ eā eſſe p̊n^{m} mot⁹ ꝛ ſta
tus.q̄re ſi nālr̄ diffiniēdo dr̄ aliq̄ forma eē act⁹māe vt for
ma elr̄i vl' forma mixti iaīati:aliq̄ v̊o dr̄ eē act⁹ corpis:oȝ
hāc diuerſitatē ex ipſo motu originē ſumere:ita vt ſic̄ nālr̄
forma diuerſimode eſt p̊n^{m} mot⁹:ſic apud nālē diuerſimo
de diffiniᷣ.videmus aūt in ſpera actiuoꝝ ꝛ paſſiuoꝝ:ꝙȝtū
ad pn̄s ſpectat duplicē motū.vnū determiatū ad vnū ter
minū vt forma leuis ſurſum ꝛ forma grauis deorſuȝ:aliū
v̊o ad oēȝ dr̄iaȝ pōnis:ꝛ ꝭm hūc motū mouet aīa.i ꝑ g̊ mo-
tu mobilia nō mouenᷣ ex ſe:ſȝ ex gn̄ante.❡ Rurſus i hꝰ
motu tāqȝ rō:ꝛ p̊n^{m} mouēdi actiue eſt forma mediāte gra
uitate.rō v̊o q̄re mobile moueaᷣ paſſiue ē ipſa mā.vt Cō-
mētator ait 4.° phy.ca.° de vacuo:iō ait ꝙ ſi fieret mot⁹in
vacuo grauia ꝛ leuia mouerenᷣ i iſtāti:qꝛ in tali motu to-
ta reſiſtētia eſt ex pte medij:in oīb⁹ g̊ vbi forma vel nā eſt
p̊n^{m} mot⁹ ſolū ad vnā dr̄iaȝ pōnis talia nō dn̄r cōponi ex
forma ꝛ corpe:ſȝ ex forma ꝛ mā:ꝛ forma in eis non dr̄ eſſe
act⁹corpis:ſȝ act⁹māe.dicam⁹ g̊ ꝙ aīa vt aīa eſt nō mouet
mediāte grauitate:ſȝ mediāte appetitu vel mediāte aliq̄
alia po^{a} motiua:q̄ motiua po^{a} reqrit organizationē māe:i
tali g̊ motu grauitas nō ſe tȝ ex pte aīe mouētis:ſȝ ex pte
p̄ncipij paſſiui:ꝛ ex pte māe:ſic̄ ēt organizatio ſe tȝ ex pte
māe:ꝛ quia mā organica vt eſt ꝯiuncta grauitati vel alijs
debitis q̄litatib⁹ nālib⁹ hȝ rōnē corpis:ꝛ pōt dici phyſicuȝ
corp⁹.aīa vt diffiniᷣ a nāli:ꝛ vt cōparaᷣ ad motū n̄ oȝ dici
act⁹māe:ſȝ act⁹corpis ꝛ nō corpis cuiuſcūqȝ:ſȝ corpis phy
ſici ꝛ nālis:quō aūt ſic dōo ſaluare poterim⁹ ꝙ accn̄s non
cadit in diffōne ſube in ſeq̄nti qōne clarius apparebit.

Alterius eſt 4.° dubitādū dato aīam eē actū:ꝛ eſſe
actū corpis:ꝛ ēt corpis nō cuiuſcūqȝ:ſed
phyſici.dubitaᷣ vtrū ſit act⁹corpis organici:ꝛ vr̄ ꝙ nō:qꝛ
organizatio ē ꝑ ꝙȝtitatē.abſqȝ ꝙȝtitate.n.ꝛ abſqȝ diſtinctio-
ne ptiū organizatio eē nō pōt:q̄re ſi corp⁹organizatum ca
dit in diffōne aīe ꝙȝtitas poniᷣ i diffōne ſube:qō eſt icōue-
niens.❡ Dōȝ ꝙ lȝ mā nō ſit extēſa niſi ꝑ ꝙȝtitatē:v̊e tn̄ ē
extēſa:ꝛ alia eſt extēſio māe:ꝛ alia ꝙȝtitatis:qō pȝ:qꝛ ſi di-
uidereᷣ mā quāta:ſicut aliō eſt mā:ꝛ aliud eſt ꝙȝtitas:ſic
alie eēnt ptes māe:ꝛ alie ptes ꝙȝtitatis:ꝛ qꝛ hꝰ ptitio eſt ꝑ
prie ꝑpter extēſionē:alia ē extēſio māe:ꝛ alia extēſio ꝙȝti-
tatis.❡ Aduertēdū g̊ ꝙ lȝ mā exēſionē hēat ab alio:mā
tn̄ vt ē extēſa nō dicit aliā rē:nec aliā formā:nec aliā eſſen
tiā ꝙȝ mā.nā ꝙȝtitas ſeipſa extēdit māȝ:qꝛ forma ſeipa nō
mediāte aliq̊ alio medio pficit māȝ.g̊ eo ipo ꝙ ꝙȝtitas de
ſe ē actu extēſa:ꝛ mā eſt i potētia vt extēdaᷣ:mā coniūcta
ꝙȝtitati:ꝛ ꝯiūcta po^{a} actui ꝙȝtitas ꝑ ſeipaȝ extēdit mām:ꝛ
mā paſſiue ꝑ ſeipſam extēdiᷣ.itaqȝ organizatio ꝛ extenſio
māe duplr̄ pōt accipi:vel ꝑut dicit ſolas ptes māe vl' ꝑut
dicit ſilr̄ cū ptib⁹ māe ēt ptes ꝙȝtitatis:mā g̊ organizata et
extēſa nō igrediᷣ diffōnē aīe ꝭm ꝙ icludit ptes ꝙȝtitatis:
qꝛ tūc accn̄s igredereᷣ diffōnē ſube:ſed ꝭm ꝙ dicit ſolas
ptes māe q̄re nō accn̄s:ſȝ ſuba igrediᷣ diffōnē ſube.ima
ginanᷣ.n.multi ꝙ cū ꝙȝtitas extēdit materiā:ꝛ alia ē extē
ſio māe:ꝛ alia eſt extēſio ꝙȝtitatis:ꝙ illa extēſio māe dif-
ferēs ab extēſione ꝙȝtitatis ſit q̄dā res differēs ab eēntia
māe:ita ꝙ mā:ꝛ illa extēſio ſunt due res.ſȝ hi ignorāt quō
forma materiā pficit:opinanᷣ.n.ꝙ extēſio q̄ eſt ꝙȝtitas n̄
ꝑ ſeipſam extēdat māȝ:ſȝ extēdat ipſam imp̄mēdo ei ex-
tenſionē aliā:pari g̊ rōne erit qō de illa alia extēſiōe imp̄ſ
ſa māe differēte tā ab extēſiōe ꝙȝtitatis ꝙȝ ēt ab ipſa mā.
vtꝝ ꝑ ſeipſam extēdat māȝ:vel oȝ ad h̄ ꝙ mā extēdaᷣ ꝙ
huic extēſioni ſupaddaᷣ extēſio alia:aut g̊ erit abire i ifi-
nitū:aut ſtādū eſt in p̊mis:ꝛ eſt ſimplr̄ ꝯcedēdū ꝙȝtitateȝ
ꝑ ſeipſam extēdere māȝ actiue ꝛ māȝ ꝯiūctā ꝙȝtitati ꝑ ſe-
ipſā extēdere māȝ paſſiue:ꝑꝑ qō qꝛ mā ſic paſſiue extēſa ē
ꝛ ſic paſſiue orgāizata:qꝛ n̄ dic̄ aliqd aliud ꝙȝ māȝ:lȝ dicat
quēdā modū ſe hn̄di quē hȝ mā:vt eſt ſub quātitate:ſi ſic
accepta mā igrediaᷣ diffōneȝ ſube:nō accn̄s:ſȝ ſuba igre-
dieᷣ diffōnē ſube.❡ Dicam⁹ g̊ ꝙ extēſio paſſiua māe nō
eſt alia res diuerſa a materia:lȝ ſit ꝑ aliqd aliō.ſ.ꝑ ꝙȝtita-

tem ei inherentē:ꝛ qȯ dcm̄ est de q̄titate itelligēdū est de q̄litate:ꝛ de oib⁹ alijs iherētib⁹ mãe.nã sic̄ mã ꝑ q̄titatez extēdit̄ passiue:sic ꝛ passiue afficit̄ ꝑ grauedinē:ꝛ disponit̄ ꝑ raritatē:ꝛ ꝑ alia accñtia inherētia sibi:igr̄ si forma subalis mãz ꝑficit:oz eã talē mãm ꝑficere q̄li materie est ꝯiūcta:q̄re si hⱺ forma ꝯiūgit̄ mãe extēse ꝑ q̄titatē affecte ꝑ grauedinē:ꝛ disposite ꝑ raritatē ꝛ ꝑ alia accñtia neč̄e ē eã esse actū mãe sic extense sic affecte:ꝛ sic disposite.itaq̄ȝ si mã sic accepta igrederet̄ diffōnē sube nō seq̄ret̄ ꝙ accñs igrederet̄ diffōnē sube:sȝ tm̄ ex h̄ haberet̄:ꝙ mã cui ꝯiūcta sunt accñtia ingrederet̄ diffōnē eius:qȯ nō est incōueniēs iudicãdū.nã si forma materiã ꝑficit accñtib⁹ ꝯiūctã nihil incōueniēs:si mã ꝯiūcta accñtib⁹ ingredit̄ diffōnem forme. ¶ Ut g̊ sciamus q̄lr̄ in diffōnib⁹ nãlibus mã itret diffōnē forme. Sciēdum ꝙ vt supra dicebat̄ q̄cq̄d ꝯsiderat nãlis sumit̄ ꝑ cōparationē ad motū:vñ ꝛ si naturã diffiniat nãlis:hoc est vt est p̉n^m mot⁹:ꝛ ꝑ ꝯparationē ad motū:ꝑpter qȯ lȝ accñtia nō igrediant̄ diffōnē forme subal̄:mã tm̄ affecta vel disposita ꝑ accñtia se tenētia ex ꝑte materie ꝑut forma est mot⁹ p̉n^m igredit̄ diffōnē forme.cuȝ g̊ ī motu grauiū ꝛ leuiū ip̄a grauitas ꝛ leuitas:ꝛ ipsa accñtia se teneãt ex ꝑte forme:si diffinim⁹ formã grauis:vel ēt formam mixti:ꝛ ēt ipsam aiaȝ nō vt aia est.sȝ vt supplet vicē forme mixti ipsa materia cadet in diffōne ei⁹:ꝛ nō dicem⁹ formã sic acceptã esse actū corꝑis:sȝ esse actū materie:sed si diffinim⁹ aiaȝ:vt aia est.qꝛ in motu cuius p̉n^m est aia s̄m ꝙ hⱺ orgãizatio:ꝛ grauitas:ꝛ mlt̄a talia accñtia se tenent ex ꝑte materie:ꝯgruū est materia disposita ꝑ organizationē:ꝛ affecta ꝑ accñtia illa que in tali motu ꝑ se:se tenēt ex ꝑte materie:igrediat̄ diffōnē aie:sȝ cū materia sic organica:ꝛ sic affecta dici possit corpus organizatū ꝛ physicū bñ dcm̄ est ꝙ aia est act⁹ corꝑis organici physici:qȯ v̊o obycitur ꝙ si h̄ dicim⁹ q̄litas vel accñtia alia ingrederent̄ diffōnē sube.pȝ ꝙ accñs nō ingredit̄ diffōnē sube:sed materia accñtib⁹ cōiūcta pōt igredi diffōnē eius:qȯ quō sit est per habita manifestum.

Ulterius etiã q̄nto dubitat̄.vtrū aia sit act⁹ corporis hñtis vitã i po^a.ꝛ vr̄ ꝙ nō.qꝛ po^a ꝛ act⁹ diuidunt̄ ex opposito:q̄re si corp⁹ actu viuit non est dicendū ꝙ hēat vitaȝ in po^a. ¶ R̄ñdeo dōȝ ꝙ viuere q̄tū ad pñs spectat dupl̄r sumi pōt.p̊ pro ipso esse:ꝛ sic accipit ip̄m ph̄s in p̊ de aia cū ait:ꝙ viuere viuētib⁹ est esse. 2°.pōt accipi viuere pro ipsis oꝑib⁹ vite vt pro ipso sentire vel pro ipso motu s̄m locū vel ꝑ augmēto vel ꝑ ipso itelligere.nã s̄ȝ hoc q̄tuor sepam⁹ viuētia aiata ab inaiatis nō viuētib⁹.nã si videmus aliq̄d augeri vel sentire vl̄ moueri ex se vel itelligere dicimus illud viuere.hoc g̊ mō accipit ph̄s viuere in hoc 2° cū ait.ꝙ viuere dr̄ q̄tuor modis:dr̄.n.viuere s̄m ip̄m itelligere vel ipsa oꝑō itell̄s:ꝛ ēt s̄m sensum ꝛ s̄m motū ꝛ augmētum est qȯdã viuere.q̊cūq̄ȝ g̊ modo accipiat̄ viuere:semꝑ dr̄ aia esse act⁹ corꝑis po^a vitã hñtis.nã lȝ corp⁹ cui⁹ act⁹ est aia actu viuat ꝛ actu hēat tale esse q̄le est viuere:tm̄ vt igredit̄ diffōnē aie dr̄ hr̄e vitam in po^a.nã cuȝ hⱺ esse:ꝛ hⱺ viuere hēat corp⁹ ab aia:vt aia est si corpus hñs actu talē vitã igrederet̄ diffōneȝ aie tūc aia s̄m ꝙ hⱺ esset p̉or seipsa:qȯ est incōueniēs.h̄ g̊ mō ꝓbat ph̄s supra aiaȝ esse actū corꝑis po^a vitã hñtis:qꝛ corpus qȯ igredit̄ diffōnē aie nō est corpus cōpositū actu habens vitã:nec est ip̄a aia:sȝ est materia ꝛ subȝ qȯ s̄m ꝙ hⱺ est in potētia ad viuere.g̊ si accipiat̄ viuere ꝑ ipso esse ondsum est quō aia est act⁹ corꝑis potētia vitã hñtis:sȝ si accipiat̄ viuere pro ipso oꝑe vite.tūc nō est dubiū qȯ q̄rit̄.nã aia est quo p̊ ꝛ p̉ncipal̄r oꝑamur oꝑa vite:sic̄ g̊ hñdo potētiã visiuã nō oȝ ꝙ actu videamus:sȝ simus potētia videntes:sic corpus hñs aiam s̄m ꝙ hⱺ nō opȝ ꝙ actu oꝑet̄ oꝑa vite:sed sit potētia viuēs.i.possit oꝑari oꝑa vite:corpus g̊ cuius actus est aia:ꝛ si nō est in potētia ad aiam:nec ē abyciens ipsam:sed est actu hñs eã:est tm̄ in potētia ad viuere.i.ad oꝑa vite:qꝛ nō oȝ ꝙ semꝑ actu oꝑet̄ ea.sȝ possit oꝑari illa:qȯ v̊o dicebat̄ ꝙ actus ꝛ potētia diuidunt̄ ex opposito:pȝ ꝙ vt est actu nō est i potētia loq̄ndo de potētia abyciente actū.possumus.n.saluare corpus esse aiatū actu:et hr̄e actu esse qȯ est viuere:ꝛ tm̄ dr̄ esse in potētia ad vitaȝ modo quo dcm̄ est.vȝ.vt igredit̄ diffōnē aie.

Quoniaȝ aūt ex incertis quidē.certius aūt fit qȯ ꝛ scd̄m rōnē notius:tentandum est iterū sic aggredi de ipsa.non .n.scd̄m ꝙ oȝ diffinitiuã rōnē ostēdere:sicut plures terminoꝝ dicūt:sed ꝛ cãȝ iesse ꝛ demonstrare. Cō.12

¶ Postq̄ȝ ph̄s venat⁹ est diffōnē aie in cōi:i ꝑte ista venat̄ diffōnē ꝓpriã vnicuiq̄ȝ aie:circa qȯ duo facit:qꝛ p̊ ꝯtinuat se ad dčā.2° exeq̄t̄ de itēto ibi (Dicam⁹ g̊ p̉n^m) circa p̉mū duo facit:qꝛ p̊ ꝓpōit qȯ itēdit.2°.qȯ dixerat manifestat ꝑ sil̄e ibi. (Nūc aūt sic̄) dic̄ g̊:qm̄ ãt aliq̄d q̄dē ex incertis.i.aliq̄d de numero icertoꝝ:fit ãt qȯ certū certius.i.ꝑ aliq̄d certius:ꝛ s̄m rōnē notius:ꝛ qꝛ sic est tentãdū est sic aggredi de ipsa aia vt hēam⁹ de ea rōnē.i.diffōnē certã:ꝛ dicētē cãȝ.nō.n.diffinitiuã rōnē oȝ oñdere solū:qꝛ sicut pl̄es terminoꝝ.i.pl̄es de nūero termioꝝ siue diffōnū dñt:sȝ ēt oȝ diffōnes ostēdere ꝛ demr̄are cãm iesse.i.cãm q̄re ꝓꝑetates ꝛ passiones insint. ¶ Notãdū aūt ꝙ s̄m ph̄m p̊ posterioꝝ triplex est diffō.q̄dã.n.est demr̄atōis ꝯ̊.vt si dicat̄ ꝙ ira est accēsus sanguis:aliq̄ v̊o est demr̄atōis p̉n^m:vt h̄ ira est appetit⁹ doloris in ꝯ̄rio.pōt.n.diffō p̉ma ꝯcludi per scd̄aȝ.nã q̄ hȝ appetitū doloris in ꝯ̄rio hȝ accēsum sanguinis circa cor.est aūt diffō dans cãm q̄ est demr̄atiōis p̉n^m.d.ꝑꝑ q̄d ꝑfectior q̄ȝ diffō:que est d̊mr̄atōis ꝯ̊.nō.d.ꝓpter q̄d:sȝ qꝛ:est aūt ꝛ 3ª diffō cōplectēs vtrãq̄ȝ:que est q̄si virtual̄r tota demr̄atio.vult g̊ ph̄s ꝙ cum supra posita sit de aia diffō qꝛ.que est iꝑfecta:hic q̄rēda est diffō ꝑfecta:ꝛ ꝓpter q̄d. ¶ Notãdū aūt ꝙ diffōnes sp̄ales ꝛ ꝓp̉e q̄ hic tradunt̄.vȝ.ꝙ aia est quo viuit̄:ꝛ quo sentit̄ ꝛc̄.sunt aliq̊ mō notiores quo ad naturã:qꝛ sꝑ sp̄alia sunt aliq̊ mō notiora quo ad naturã q̄ȝ ꝯfusa:sūt etiam h̄ aliq̊ mō notiora quo ad nos:qꝛ oꝑa vite magis sunt nobis nota q̄ȝ ip̄a.forma g̊ ꝓpter h̄ ꝙ aia est p̉ncipiū viuēdi ꝛ sentiēdi:qȯ est aliquo modo certū:poterim⁹ ꝯcludere ꝛ inuestigare quo mō aia est corꝑis actus:si hoc sit de icertis.i.si sit de numero icertoꝝ:ꝛ nō sit nobis certū ꝛ notum.

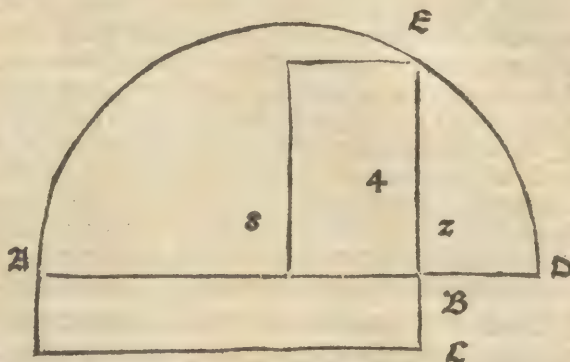
Dubitaret forte aliq̄s que diffinitionū aie dicat:qꝛ ꝛ que ꝓpter q̄d. ¶ Dicendū ꝙ s̄m quosdã ph̄s dat duas diffōnes de aia:quarū q̄lȝ est cōis:differūt tm̄:qꝛ vna est demonstrationis p̉ncipium:alia v̊o est demonstrationis ꝯcl̄o.diffinit̄ aūt aia ꝙ est actus corporis:ꝛ ꝙ est viuendi p̉ncipiū:sed hec diffinitio ꝙ est act⁹ corporis ꝯcludit̄ per hãc ꝙ est viuēdi p̉ncipium:est.n.hec p̉or illa:sȝ vt isti dicūt duplex est p̉us quo ad nos:ꝛ simpl̄r quo ad nos est hec diffinitio ꝙ aia est viuendi p̉ncipiū p̉or illa:ꝙ est act⁹ corporis.nam ex hoc cognoscimus aiam esse actū corporis.qꝛ videmus eam esse viuēdi p̉ncipiū:simpl̄r tm̄ alia diffinitio est p̉or illa.nã aia non est act⁹ corporis ex eo ꝙ est viuēdi p̉ncipiū.sȝ ecōuerso.itaq̄ȝ hec diffinitio ꝙ aia est viuendi p̉ncipiū est causa alterius i iferendo:sed illa est causa huius in essendo s̄m hos g̊ ph̄s vult ꝙ non sufficit querere p̉mã diffōnem aie que quo ad nos ē demōstrationis ꝯcl̄o:nisi querat̄ ꝛ illa q̄ hoc modo est demonstratōis p̉ncipiū:sed hoc nō videt̄ bñ dcm̄.nam vt dr̄ p̊ phy.innata est nobis via ex notioribus nobis:ꝛ certioribus in certiora ꝛ notiora nature.in scia ex

go naturali: ⁊ etiam in sciētia diuina: vbi ex effectibus ꝓcedimus ad causas: ⁊ ex cōib⁹ ad ꝓpria ordine doctrine: ꝓponēda sunt priora ⁊ notiora quo ad nos: vn̄ phs in meta^{ca}. prius determinauit de sub̄a sensibili que est nob̄ notior. qd̄ fecit in septimo: q̄ꝫ de substātijs separatis: de qb⁹ agit in .xij. trāsgressus est igr̄ phs doctrine ordinē icipiēdo nō a notioribus quo ad nos: sꝫ a notiorib⁹ simplr̄: ponēdo prius diffōnē priorē ī eē q̄ꝫ diffōnē priorē quo ad nos: ꝓpter qd̄ possumus alr̄ dicere tenendo cum cōmētatore. s. q̄ phus prius posuit diffōnē aīe cōem: in pte ista vult iuestigare diffōnes aīe ꝓprias: ⁊ q̄r nō sufficit cognoscere aliqd in cōi nisi eaꝝ ad ꝓpria nō sufficit assignasse diffōnē aīe iā dictā nisi iuestigeꝝ ꝓpria rō aīe. dr̄ aut diffō ṗdicta cōis oī aīe esse diffinitio q̄r. sꝫ diffō ꝓpa dr̄ eē pp qd. sic ḡ pōt ꝯtinuari text⁹ q̄ postq̄ꝫ phs determinauit de diffōne cōi aīe dicente q̄r. in pte ista vult iuestigare diffinitionē aīe ꝓpriam dicentem ꝓpter quid. ⁊ assignantem causam.

Alterius forte dubitarꝫ aliqs: q̄re diffō data dr̄ q̄r. diffō vo dāda que est ꝓpria dr̄ ꝓpter qd. ¶ Dōꝫ q̄ diffinitio ꝓpria pfectior ē q̄ꝫ cōmunis. vt cōmētator inuit. cū ergo diffinitio ꝓpter qd pfectior sit diffōne q̄r. diffinitio cōis prius data: eo q̄ impfecta est dr̄ eē q̄r. diffinitio aūt dāda ꝓpria: eo q̄ pfectior sit: dr̄ esse ꝓpter qd. possumus aūt alr̄ dicere ⁊ melius. q̄ duplex est demr̄atio q̄r. vt phs ṗ posterioꝝ dicit. vna per causaꝫ remotā. alia p effectū: velle ḡ iuestigare ꝓprietates ipsi⁹ aīe p diffōnē datam cōem oī aīe est ire p cām cōem ⁊ remotā ⁊ demr̄are q̄r. sed ire p diffōnes ꝓprias: ⁊ p causam spālē est incedere magis ꝓpter quid. quare cōgrue diffinitio pma dicit̄ esse. quia. hoc autem ꝓpter quid.

Alterius forte dubitaret aliqs quō diffinitio prius data dr̄ esse demr̄atōis ꝯclō. dāda vo demr̄atōis pn̄^{m}. ¶ Dōꝫ q̄ in hac q̄one fac̄ dubiū q̄r diffinitio prius data magis vr̄ esse cā diffōnū seq̄ntiū q̄ꝫ ecōuerso. sunt aūt diffōnes seq̄ntes q̄ aīa est quo viuit tm̄ ⁊ sic est aīa ꝓpria vegetabilib⁹. Rursus aīa est quo viuit ⁊ sentit̄: ⁊ sic est aīa aīaliū impfectoꝝ. ampli⁹ aīa est quo viuit̄ ⁊ sentit̄: ⁊ fit mot⁹ fm̄ locū: ⁊ sic est aīaliū pfectoꝝ. q̄rto aīa est quo fiūt oīa hoꝝ. ⁊ vlterius est id quo itelligim⁹: ⁊ sic est aīa humana. he ḡ sunt ꝓprie diffōnes aīe. pma vo ē cōis: sed cū diffinitio pma magis sit cā haꝝ diffōnū q̄ꝫ eꝯ. magis dꝫ dici illa demr̄ationis pn̄^{m} q̄ꝫ ꝯclō. ¶ Sciēduꝫ ḡ q̄ p cāꝫ remotā nō ꝯtigit demr̄are affirmatiue: sꝫ negatiue: vt si aīal est remota cā respiratōis: nō valꝫ. hoc est aīal ḡ respirat: sꝫ negatiue valet vt pies nō respirat: q̄r non est aīal: ⁊ si vites sunt causa remota sibilatōis nō valet. vites sꝫ. ḡ sibilatio ē. sꝫ negatiue valet: vt scite nō sibilāt: q̄r non sꝫ ibi vites. tal̄ ḡ cā ꝫ pbꝫ ṗ posterioꝝ. n̄ ē ꝓpe cā: q̄r ipropria ē ⁊ cōis: sꝫ ꝓpa cā ē si negatio ifert negationē ⁊ affirma⁹ ifert affirmationē. ḡ si tales cause ꝓpe eēnt: sic valꝫ n̄ aīal est. ḡ nō respirat: sic valeret. aīal ē. ḡ respirat. qd̄ falsuꝫ est. talis est aūt diffō cōis de aīa respectu diffōnū ꝓpriaꝝ. nā nō valet. aīa est act⁹ corpis organici. ḡ est pn̄^{m} vegetādi tm̄: vel ḡ est pn̄^{m} vegetādi ⁊ sentiendi. diffō ḡ nulla spālis cōcludi pōt per illā diffōnē cōem: ita q̄ per diffōnē illā nō pōt ꝯcludi diffō spālis affirmatiue: sꝫ ꝯcludi possit negatiue. nā bn̄ valet. non est act⁹ corpis organici. ḡ nō est. pn̄^{m} vegetādi tm̄: nec est pn̄^{m} vegetādi ⁊ sentiēdi. diffō ḡ cōis nō ꝯcludit aliq̄ꝫ diffōnū spāliū: sed ecōuerso: nā bn̄ valet. pn̄^{m} est aīa vegetādi: vel ēt sentiendi. ḡ est act⁹ corpis organici. pꝫ ḡ diffōnē prius assignatā eē. q̄r eo q̄ dicat cām remotā: ⁊ eē demr̄ationis ꝯnē q̄r. ꝯcludi hꝫ p diffōnes alias assignatas spāles. pꝫ ēt phm non fuisse trāsgressum ordinē doctrine: q̄r hoꝝ ordo regrit vt a cōmunibus ad spālia ꝓcedatur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Nūc autem sicut cōclusiones rōnes terminorum sunt vt quid est thetragonismus: equale altera parte longiori: orthogonii esse equilaterale: talis autem terminus ratio ꝯclōnis. dicēs aūt qm̄ thetragonismus minus est medie iuentio rei causam dedit.**

¶ Qd̄ dixit manifestat p sile. s. q̄ mlt̄e rōnes. i. mlt̄e diffōnes sunt sic̄ ꝯnes termioꝝ. i. sunt ꝯcluse p terminos alios siue p diffōnes: ꝯcludunt̄. n. mlt̄e diffōnes per terminos siue p diffōnes alias: vt si q̄rat̄ qd est thetragonism⁹: diffō. d. ipm eē orthogoniū eq̄laterale eq̄le superficiei: altera pte longiori: tal̄ aūt termin⁹. i. diffō est rō ꝯnis. i. est ꝯ. demr̄atiōis: ⁊ ē. d. q̄r sꝫ diffō. d. q̄. thetragonism⁹ est iuētio medie rei dic̄ cām: ⁊ pp qd. ¶ Notādū aūt q̄ si describat̄ figura oblonga hn̄s alterā ptē longiorē cuiusmodi est figura. a. e. si accipiat̄ mior linea. vt. b. d. ⁊ addat̄ linee maiori: ⁊ ꝯstituat̄ linea. a. b. d. ⁊ sup illā lineā ꝯstituat̄ semicirculus ⁊ a pūcto. b. ducat̄ linea. b. c. vsq̄ ad circūferētiā semicirculi. vt pbat̄ in 6° geometrie linea. b. c. erit media rei iuētio. i. erit medio loco ꝓportiōal̄iter lineā. a. b. ⁊. b. d. ita q̄ sic se hꝫ liea. a. b. ad. b. c. sic se hēbit. b. c. ad. b. d. q̄r q̄tū. a. b. excedit. b. c. tm̄. b. c. excedit b. d. sꝫ vt ī eodē 6° pbat̄. quotiēscū q̄ sunt tres liēe ꝓportōales qd̄ fit ex ductu pme in terti. ī eq̄le est ei qd̄ fit ex ductu medie in seipsam: q̄dratū ḡ. b. c. qd̄. fit ex ductu. b. c. in seipaꝫ q̄ est linea media eq̄le ē figure. a. e. q̄ ē altera pte lōgior q̄ fit ex ductu. a. b. q̄ est liea prima in. b. d. vel in. b. e. q̄ est eq̄lis sibi q̄ ponebat̄ linea 3ª. manifestū est aūt h̄ in nūeris: vt si accipiant̄ tres nūeri ꝓportiōales: qd̄ fit ex ductu pmi ī tertiū eq̄le est ei qd̄ fit ex ductu scdi in scipm. hoꝝ aūt nūeri sunt octo. q̄tuor duo. nā sic octo se hn̄t ad q̄tuor: sic quatuor ad duo: ⁊ tm̄ valet octies duo sic q̄ter q̄tuor. vult ḡ phs dicere q̄ q dicit thetragonismū. i. q̄dratū eē orthogoniū. i. rectangulū eq̄laterale. i. hn̄s eq̄lia latera eē eq̄le figure altera pte lōgiori dicit q̄r ita est: sꝫ nō dic̄ cāꝫ. sꝫ dicēs q̄ est media rei iuētio dic̄ cām ⁊ ꝓpter qd. nā pp h̄ q̄dratū est eq̄le figure altera pte longiori: q̄r ꝯstituit̄ ex liea q̄ est media rei iuētio. i. medio loco ꝓportōalis: ⁊ tūc supplēdū est. q̄ ⁊ sic circa aīaꝫ se hꝫ. nam dās diffōnē cōeꝫ dat diffōnē dicētē q̄r. ⁊ q̄ ē demr̄atōis ꝯ. sꝫ dās diffōnē spālē: ⁊ ꝓpriā dat diffōnē q̄ modo quo dcm̄ est dic̄ pp qd: ⁊ ē demr̄atōis pncipiū. ¶ Deīn cū dicit.

¶ **Dicamus igit̄ principium accipiētes intētionis determinari aīatuꝫ ab inaīato in viuendo: multiplr̄ aūt ipso viuere dicto: ⁊ si vnuꝫ aliqd hoꝝ insit solū viuere ipsuꝫ dicimus: vt intellectus: ⁊ sensus motus: ⁊ status scdm locum. Adhuc autē motus fm alimentum ⁊ decrementum: ⁊ augmentum.** Cō. i3.

¶ Exeq̄t̄ de itēto: circa qd̄ duo fac̄. q̄r ṗ distiguit diuersos modos viuendi. 2° ꝫ illos modos viuendi docet sumere

spāles diffōnes ꝛ ppas aīe ibi.(Uñ ꝛ vegetabilia).diċ ğ: dicam⁹ ꝙ accipiētes pn^m itētōis nr̄e determiari.i.distigui: ꝛ differre aīatū ab iaīato:ī viuēdo ğ ꝭ diuersa opa vite di uersimode notificāda est aīa:subdit aūt ꝙ ipo viuere dcō multiplr̄:q2 dr̄ 4^or mōis:si solū vnū aliqd hoꝝ īsit dicim⁹ viuere ip3 cui īest:sr̄ aūt mōi viuēdi vt itell's sensus mot⁹ ꝛ stat⁹ ꝭ locū:ad ħ āt mot⁹ ꝭ alimtū ꝛ decremētū ꝛ augmētū.℄ Nōn^m āt ꝙ q̈druplex ē aīa:vt supra tāgebaṫ.v3. vegetatiua q̄ ē ī plantis.sensitiua q̄ ē ī aīalib⁹ īpfect).ꝭ locū motiua que est ī aīalib⁹ pfectis.ꝛ itellīua q̄ est in hoīe. ħ āt q̈druplex aīa cog̊sci h3 p 4^or opa vite.v3.p opa itell's sensus:mot⁹ ꝭ locū:ꝛ p nutrimtū:augmētū:ꝛ decremtū. ℄ Notādū āt ꝙ ī his aīab⁹ sp pfectioꝛ ꝯtiet īpfectiorē vt sensitiuū ꝯtiet vegetatm̄.ꝭ locū motiuū ꝯtiet vegetatm̄: ꝛ sensitiuū.nā aīalia q̄ seipa mouēt localr̄:cuiusmōi sr̄ aīalia pfecta:viuūt ꝛ sentiūt.itellectiuū v̉o ꝯtinet oīa alia.sr̄ ğ spāles diffōnes aīe:vt supra dcm̄ est ꝙ aīa ē q̊ viuiṫ.quo sentiṫ.quo fit mot⁹ ꝭ locū ꝛ quo itelligiṫ.℄ Deiñ cū diċ.

Cō.14. ℄ Unde ꝛ vegetabilia oīa videnṫ viuere: vidētur autē in seipsis hn̄tia potētiā ꝛ pricipiū huiusmodi p qd̄ augmētū ꝛ decremētum suscipiunt scd̄3 ꝯrios locos:nō.n.sursu3 qdē augētur:deorsum autē non:sed silr̄ in vtroq3 ꝛ penitus quecunq3 alunṫ ꝛ viuunt in fine:quousq3 possunt accipere alimentum.

℄ Docet sumere has spāles:ꝛ ppas diffōnes aīe.℄ Ad c⁹ euidētiā sciēdū ꝙ hꝫ diffōnes aīe potissime accipiunṫ pp diuersas po^as ꝛ diuersa opa vite q̄ videm⁹ ī reb⁹ aīatis.vñ tria faċ:q2 p̊ docet sumere hꝫ diffōnes.2° decl'at quē ordinē he po^e adiuicē hēant.3° decl'at de vnaq̈q3 haꝝ po^aꝝ p se .v3.d̊ vegetatiua sensitiua itellīua:ꝛ ꝭ locū motiua.2ª ibi (Potētiaꝝ āt aīe)3ª ibi(Neciū aūt ꝛ debētē de his)circa p̊mū tria facit.q2 p̊mo docet sumere has diuersas ꝛ pprias diffōnes aīe datas ꝭm diuersa opa vite vl' ꝭ diuersas po^as.2° ꝯpat hꝫ po^as ad ipa3 aīa3.3° oñdit ꝙ ad cōpletā diffōnē aīe istis diffōnib⁹ spālib⁹ o3 supaddere diffōnē cōe3 vl' docet ꝯcludere diffōnē cōe3 p hꝫ diffōnes spāles. 2ª ibi(Utꝝ āt vnūq̇dq3 eoꝝ)3ª ibi.(Qm̄ āt q̊ viuimus)ī pte ista p̊ⁱ itēdit talē rōnē.sensitm̄ itellīuū ꝭ locū motm̄ nō sepanṫ a vegetatiuo:s3 aīa ē p̊n^m vegetādi:vl' ē p̊n^m q̊ viuiṫ.ğ est p̊nꝰ q̊ sentiṫ q̊ fit mot⁹:ꝛ q̊ itell'iṫ:cū sensitm̄ motiuū ꝛ itellīuū a vegetatiuo nō sepenṫ.Nā si vegetatiuu3 sepaṫ a sensitiuo:ꝛ ab alijs:ꝛ nō eꝯ.vegetatiuū ē p⁹ ill':ꝛ q2 qd̄ ē p̊nꝰ p̊oris ē p̊n^m alioꝝ q̄ sr̄ postea:aīa q̄ ē p̊n^m vegetādi ē p̊n^m oīu3 alioꝝ.v3.sentiēdi itelligēdi:ꝛ ꝭ locū mouēdi.ī hac aūt rōne sic pcedit:q2 p̊ oñdit ꝙ aīa ē p̊n^m q̊ viuiṫ.2° decl'at ꝙ aīalia a vegetatiuo separi nō pñt.3° ex ħ ꝯcludit aīa3 eē p̊n^m viuēdi sentiēdi ꝛ itelligēdi ꝛ ꝭm locū mouēdi. 2ª ibi.(Separi āt)3ª ibi(vegetatiuū āt dicim⁹)ꝯtineṫ āt sic.dcm̄ est ꝙ qb⁹ inest aliqd̄ vnu3 p̊dcōꝝ dr̄ viuere.vñ q2 sic ē ꝛ vegetabilia oīa vñr viuere:q2 vñr ī seipsis hn̄tia po^am ꝛ p̊nꝰ hꝫ p qd̄ suscipiūt augmtū ꝛ decremētū:ꝛ ħ ꝭm ꝯrios locos.nō.n.vegetabilia augenṫ qdē sursū:nō āt deorsu3:s3 silr̄ ī vtroq3 suscipiūt augm̄tū qd̄ sup.eē nō posset nisi ab aīa:subdit āt ꝙ penit⁹ q̄cūq3 alunṫ q̊usq3 ī finē pñt accipe alimtū viuūt:supple p p̊n^m qd̄ ē aīa.℄ Nōn^m aūt ꝙ ꝭm Cōme.moueri ad oēs dr̄ia3 pōnis ñ pōt eē ab aliq̄ nāe'ti.s3 o3 ꝙ sit ab aīa.ğ eo ipo ꝙ vegetabilia augmētanṫ ī oē3 ptē ꝛ trahūt alimtū ꝭ ꝯrios locos.vt sursum deorsū: silr̄ vtrobiq3 o3 ħ eē p p̊n^m hꝫ:qd̄ est aīa:ꝛ p aliq̄ po^am aīe. ex qbus oīb⁹ vult hēre pħs ꝙ aīa est p̊ncipium quo viuitur.℄ Deinde cum dicit.

Cō.15 ℄ Separi aūt hoc ab alijs poſe est. Alia aūt ab hac īpoſe in reb⁹ mortalibus:manifestū est aūt in his que vegetanṫ:neq3 enim vna est in ipsis potētia alia aīe. ℄ Uiuere qdē igiṫ ppter hoc principiū est in oībus viuentibus. Cō.16

℄ Ostēdit ꝙ alia nō sepanṫ a vegetatiuo:sed ipsum pōt separari ab alijs.circa qd̄ duo facit:q2 p̊mo faċ qd̄ dcm̄ est. 2° oñdit sil'e esse de sensu tactus respectu alioꝝ sensuum: sicut de vegetatiuo respectu sensitiui ꝛ itellectiui:ꝛ ꝭm locum motiui.nā sic sensus tact⁹ pōt separi ab alijs sensib⁹ ꝛ nō ecōuerso:sic vegetatiuū in mortalib⁹ pōt separari ab alijs:ꝛ nō ecōuerso.2ª ibi.(Aīal aūt).dicit ğ ꝙ separari āt est poſe.hoc.s.vegetatiuū ab alijs:alia āt ī mortalib⁹ īpossibile est separari ab hoc.i.a vegetatiuo.ꝙ aūt vegetatiuū possit separari ab alijs.manifestū est aūt in his que vegetanṫ.i.in vegetabilibus ꝛ plantis:in ipsis.n.neq3 vna alia potētia aīe īest p̄ter vegetatiuū:s3 ipm qdē igiṫ viuere inest oībus viuētib⁹:ppter hoc p̊n^m.s.ppter aīam vegetatiuam.nā aīa vegetatiua est p̊nꝰ quo viuiṫ.℄ Notādū āt ꝙ ait in reb⁹ mortalib⁹ nō separi alia a vegetatiuo p̄seruādo se a corpib⁹ supcelestib⁹ que si sint aīata non hn̄t tn̄ de potētijs aīe nisi itellectiuū ꝛ desideratiuū.nō aūt hn̄t vegetatiuā ꝛ sensitiuā:vt vult cōmētator in.12°meta.sup illo ca°.mouet aūt.intelligētie.n.motrices orbiū:ꝛ si habēt v̉tutē intellectiuā ꝛ desideratiuā:non tn̄ hn̄t potētiā sensitiuā ꝛ vegetatiuā.℄ Notādū ꝙ si in oībus mortalibus vegetatiuū nō sepaṫ ab alijs:o3 in oībus talib⁹ viuētibus esse aīam vegetatiuā:ꝛ per ꝯñs in oībus huiusmodi aīa ē p̊ncipiū viuendi.℄ Deinde cum dicit.

℄ Aīal aūt pp sensū primū:ꝛ nāq3 q̄ nō moueṫ neq3 mutāna locū:hn̄tia aūt sensu3 aīalia dicimus ꝛ nō viuere solū:vñr aūt ꝛ hꝫ multa esse aīaliū:manētia aūt cū sint nā:hn̄t solū sensum.

℄ Oñdit silr̄ eē de tactu respcū alioꝝ sensuū:sic de vegetatiuo respcū alioꝝ.circa qd̄ duo faċ.q2 p̊ ait.ꝙ aīal est aīal pp tactū.2° oñdit sensu3 tact⁹ posse separi ab alijs:ꝛ nō eꝯ. ibi(Sensitiuū āt)diċ ğ.ꝙ aīal aūt ē aīal pp sensū p̊mū.i. pp tactū:ꝛ nāq3 q̄ nō moueṅ n3 sr̄ mutātia ꝭ3 locū:hn̄tia aūt sensu3 tact⁹ aīalia eē dicim⁹ ꝛ nō viuere solū.subdit āt ꝙ mlt'a de numero aīaliū vñr eē hꝫ cū sint manētia nā.i. nāliter solū habēt hūc sensum .s.tactus.℄ Notandū aūt ꝙ aīal diciṫ esse aīal pp tactū:q2 sufficit ad ħ ꝙ sit aīal ꝙ hēat sensum tact⁹.hn̄tia.n.hūc solū sēsū ñ dr̄ eē viuētia tm̄:s3 dr̄ aīalia.℄ Deide cum dicit.

℄ Sēsuū aūt tact⁹ prio īest oīb⁹:sic aūt vegetatiuum pōt separari a tactu:ꝛ ab omni sensu:sic ꝛ tactus ab alijs sensibus. Cō.17

℄ Oñdit sensū tact⁹ separi ab alijs.d.ꝙ d̊ nūero sēsuū ille ꝭsus q p̊ īest oīb⁹ aīalib⁹ ē tact⁹:q2 sic vegetatm̄ pt separi a tactu:ꝛ ab oī sensu.sic ꝛ tact⁹ ab alijs sensib⁹ separi pt. sil'e ē.n.de vegetatiuo respcū oīu3 alioꝝ:ꝛ d̊ tactu respcū oīu3 sensuū.℄ Nō^m āt sic eē recolligēda v̉ba pħi ꝙ sic vegetatiuū reꝭuaṫ ī oīb⁹ alijs:ꝛ alia ñ pñt separi ab ipo:sic sensus tact⁹ reꝭuaṫ in oī aīali:ꝛ alij sensus nō pñt separi ab eo:o3 ꝙ sic aīa q̄ ē p̊n^m tāgēdi ē p̊n^m sentiēdi ꝭ3 oēs alios sensus sic ēt o3 ꝙ aīa sic est p̊n^m viuēdi sic sit p̊n^m oīu3 alioꝝ vt sit p̊n^m sentiēdi itelligēdi:ꝛ ꝭm locū mouēdi.℄ Deiñ cū diċ.

℄ Vegetatiuū autē dicim⁹ ptē huiusmodi aīe qua ꝛ vegetabilia pticipāt:aīalia autē oīa vñr tāgēdi sensum hn̄tia.℄ Propter quā aūt cā3 vtrūq3 hoꝝ q accidit posteri⁹ dicem⁹:nūc aūt in tm̄ dictum sit solū:ꝙ est aīa hoꝝ q̄ dicta sunt pricipiū:ꝛ his determiata est vegetatiuo Cō.18.

sensitiuo: intellectiuo: ꝛ motu.

¶ Cōcludit ex dictis aīaȝ eē pn^m oīuȝ istoꝝ. d. ꝙ vegetatiuuȝ āt dicim⁹ ꝑtē potētialē siue potētiā h⁹ aīe q̄ vegetatiua ꝑticipāt ꝛ sup. potētiaȝ tactiuā eē dicim⁹ ꝑ quā oīa aīalia vñr eē hñtia tāgēdi sensū. s; pp quā cāȝ vtrūq; hoꝝ accidit ꝙ potētia vegetatiua iest oīb⁹ viuētib⁹: ꝛ pōt separi ab alijs ꝛ nō eȝ. ꝛ potētia tactiua iest oīb⁹ aīalib⁹ ꝛ pōt separi ab alijs sensib⁹ ꝛ ñ eȝ. q̄re. s. h ꝯtigat dicem⁹ posteri⁹ circa finē tertij h⁹. nūc āt solū intm̄ dcm̄ sit ꝙ aīa est pn^m oīuȝ hoꝝ q̄ dicta sunt: ꝛ ē pn^m vegetādi sentiēdi ꝛ intelligēdi ꝛ fm locū mouēdi: ꝛ h⁹ aīa ē determiata. i. disticta his. i. i reb⁹ aīatl vegetatio sēsitiuo itellectiuo ꝛ motiuo fȝ locū. ¶ Nōn^m āt ꝙ ait aīaȝ i reb⁹ aīatis eē distīctā ꝑ h 4^{or}: q2 aīata repiūt̄ i q̄druplici gradu vt supi⁹ diffusi⁹ dixim⁹.

Cō.19.

Utrū aūt vnūq̄dq; hoꝝ ē aīa: aut ps aīe: ꝛ si pars: vtrū q̄dē sicut sit sepabilis rōne solū: aut in loco.

¶ Postq̄ p̄hus dic̄ aīam distigui ꝑ has potētias. vȝ. ꝑ vegetatiuū sensitiuū itll'iuū ꝛ fȝ locū motiuū ꝛ ōndit eā eē pn^m viuēdi sentiēdi itelligēdi ꝛ fm locū mouēdi. nūc i ꝑte ista īgrit qūo potētie he ꝯpāt̄ ad aīaȝ. circa qd̄ duo fac̄: q2 p̄ circa h mouet qōes q̄sdā. z° exeq̄t̄ d̄ qōnib⁹ illis. ibi (De q̄busdā āt hoꝝ) dicit ḡ ꝙ q̄ri pōt vtꝝ āt vnūq̄dq; hoꝝ. i. vnaq̄q; haꝝ potētiaꝝ ē aīa aut ē ps potential' aīe ꝛ si ē ps. vtꝝ sic sit ps vt vna haꝝ potētiaꝝ sit sepabil' ab alia rōne solū. i. diffōne aut sit separabilis loco. i. subo. ¶ Nōn^m āt ꝙ ꝓꝓetates ꝛ accñtia q̄dā sunt disticta abinuicē rōne ꝛ diffōne ꝛ eēntialr: nō tñ subo ꝛ loco vt si in eodeȝ pomo ꝛ in cadē ꝑte. ꝛ in codē loco vel subo eēnt color ꝛ sapor: ad huc ista duo differūt essentialiter: sed nō differunt subiecto ꝛ loco. ¶ Deinde cum dicit.

¶ De q̄busdā aūt hoꝝ nō est difficile videre: quedam autem dubitationem habent.

¶ Exeq̄t̄ de qōnib⁹ ꝑdictis. ¶ Ad cui⁹ euidentiā sciēdū ꝙ soluta qōne z^a soluit̄ p̄^a. nā si bñ sciuerim⁹ qūo distiguūt̄ ꝛ qūo sepant̄ abiuicē vegetatiuū sensitiuū ꝛ cetera talia: appebit vtꝝ q̄ls eoꝝ sit aīa vel ps aīe. nā cū i eodē ñ ꝯtigat sil' eē plēs aīas nisi vbi pl'a d̄ istis sil' sunt: nō erit q̄lȝ eoꝝ aīa: s; ps aīe. tota ḡ difficultas ē qūo h⁹ ꝑtes potētiales aīe sint sil' ꝛ qūo distiguūt̄. duo ḡ facit: q2 p̄ ōndit qūo sunt sil'. z° qūo distiguunt̄ ibi (Rōne aūt ꝙ altere) circa p̄^m duo facit: q2 p̄ ꝯtinuat se ad dicēda. z° exeq̄t̄ de itēto ibi (Sicut. n. in plātis) dicit ḡ ꝙ de q̄busdā āt hoꝝ. i. haꝝ potētiaꝝ nō est difficile videre qūo sunt sil' ꝛ qūo distiguūt̄ q̄dā āt dubitatōeȝ hñt. nā in vegetabilib⁹ ꝛ sensibilib⁹: eo ꝙ talia magis nobis sūt nota nō ē difficile videre qūo talia se hñt: s; dubiū ē de rōne ꝛ itll'ū. ¶ Deide cū dic̄.

Cō.20 ¶ Sic̄. n. in plātis q̄dā diuisa vident̄: ꝛ viuētia sepata abiuicē tanq̄ exn̄te in his aīa: actu q̄deȝ vna in vnaq̄uaq; plāta: potētia aūt plib⁹.

¶ Exeq̄t̄ de itēto. circa qd̄ tria facit: q2 p̄ ōndit facile eē h videre in vegetabilib⁹ ꝛ plātis. z° declarat h ēt eē facile i sensibilib⁹ vel in aīalib⁹. 3° ait difficultatē hr̄e circa itellectū ꝛ ꝑspectiuā potentiā. z^a ibi (Sic videmus) 3^a ibi (De itll'u aūt) dicit ḡ facile eē h videre i aliq̄b⁹ sicut appet in plātis ꝛ in vegetabilibus. q̄dā. n. vegetabilia diuisa ꝛ sepata abiuicē vident̄ ꝛ viuētia eē tāq̄ exn̄te in his vna q̄deȝ aīa actu. in vtraq; plāta. i. in vtraq; ꝑte plātaꝝ plibus aūt in potētia. ¶ Nōn^m aūt potentias aīe vegetatiue eē augmentatiuū nutritiuū ꝛ gnātiuū: q̄re si planta diuisa in q̄libet ꝑte ei⁹ h oīa reseruari pñt: pȝ h⁹ potētias in plātis nō esse diuisas loco ꝛ subo: ita ꝙ in vna ꝑte plāte sit nutrimētuȝ: in alia vō augmētatiuū: imo ps q̄libȝ nutrit̄ ꝛ augmētat. ¶ Nōn^m ꝙ cū aīa plāte extēdat̄ fȝ extensionē ei⁹: q2 forma mālis extendit̄ extēsiōe māe: q̄diu plāta ē ꝯtinua tādiu est vna aīa i tota plāta: s; diuisa plāta ꝑtes plātarū pñt iteꝝ radicari i terra ꝛ viuere. ꝛ in q̄libȝ eaꝝ reseruabitur aīa: q̄re aīa in plāta ē vna in actu: s; sūt mlte i potētia: q2 ꝑ diuisionē plurificari pñt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic videmus ꝛ circa alias dn̄tias aīe accidere: vt i Enthomis decisis: ꝛ. n. sensum vtraq; ꝑtiū hȝ ꝛ motū fȝ locū: si āt sensuȝ ꝛ phātasiā ꝛ appetitū: vbi q̄dē. n. sensus est: ꝛ tristitia ꝛ letitia ē: vbi āt hec sunt ex nec̄itate desideriuȝ ē.

¶ Ōndit h eē facile videre i sensibilib⁹. d. ꝙ sic videmus accidere. ꝛ circa alias d̄ñas aīe vt i enthomis d̄cisis. i. vt i aīalib⁹ q̄ decisa viuūt cuiusmōi sūt aīalia ānulosa. ꝛ. n. i talib⁹ vtraq; ꝑtiū decisaꝝ hȝ sensū ꝛ motū fm locū. si āt sensuȝ hñt ꝛ fātasiā ꝛ hñt appetitū: q2 vbi ē sensus ibi ē tristitia. i. dolor ꝛ letitia. vbi āt h sūt ex nec̄itate ꝛ d̄siderū ē. i. appetit⁹. ḡ sic̄ i plātis potētie vegetabiles ñ sūt diuise loco ꝛ subo sic ꝛ i aīalib⁹ sensitiuū extimatiuū appetitiuū ꝛ fȝ locū motiuū nō sūt diuisa loco ꝛ subo: q2 deciso aīali i q̄lȝ ꝑte ei⁹ hec oīa reseruari pñt.

Dubitaret forte aliq̄s: vtꝝ h sit veꝝ ꝙ d̄ciso aīali i q̄lȝ ꝑte ei⁹ reseruari possit extimatio vel fantasia. ꝛ vr̄ ꝙ nō: q2 h⁹ v̄tutes vt ait ꝯmentator sup. 3^m h⁹ hñt esse in capite: q̄r deteriant sibi spāle organū: nō ḡ reseruāt̄ in q̄lȝ ꝑte corpis. ¶ Dōm ꝙ vt ait ꝯm̄ta. duplex ē fantasia. q̄dā deteriata ꝛ ꝑfecta: ꝛ q̄dā q̄si indetermiata ꝛ iꝑfecta. d̄termiata āt ꝛ ꝑfecta dr̄ illa q̄n absentib⁹ sensibilib⁹ pñt adeē fantasie ꝛ imagiatōes. vñ ꝯmētator ait ꝙ i eis q̄ sr̄ ꝑfecta īueniūt̄ talia i absētia sensatoꝝ. q̄dā āt ē imagiatio ꝛ fantasia iꝑfecta vt illa q̄ sp̄ ē ꝯiūcta sensui ꝛ nihil imagiat̄ nisi sit aliq̄d actu mouēs sensū. p̄^a imagiatio pp sui ꝑfectōeȝ deteriat sibi spāle organū. z^a vō seq̄t̄ oēȝ ꝑtē sēsibilē: ꝛ hȝ esse in q̄cūq; ꝑte sit sensus. nā cū ꝑtes sensibiles dolcāt si ꝯiūgant̄ alicui pūgitiuo vel alicui discōueniēti: ꝛ delectēt̄ si ꝯiūgāt̄ ꝯueniēti: oȝ fȝ hūc motū fcm̄ a sensu aīal imaginari fugā cū dolet ad pñtiā sensibil' tristabilis: vl' imaginari ꝓsecutōeȝ cū delectat̄ ad pñtiā sensibil'. ꝛ ꝑ h pȝ solō ad obm̄: q2 aliq̄ fantasia deteriat sibi organū: aliq̄ vō nō.

Alterius forte dubitaret aliq̄s: q2 vr̄ velle ꝙ fȝ locū motiuū nō sepet̄ a sensitiuo: ꝯriū aūt h⁹ ōndebat̄ supra. dicebat̄. n. ꝙ aīalib⁹ iꝑfectis sensitiuis īerat sensitiuū q̄b⁹ nō īerat fȝ locū motiuū. ¶ Dōȝ ꝙ duplex est mot⁹ fȝ locū vn⁹ ꝓgressiuus. ꝛ h nō ꝯpetit aīalib⁹ oīb⁹. ali⁹ vō dilatatōis ꝛ ꝯstrictōis: ꝛ h ꝯpetit aīalib⁹ q̄cūq; iꝑfectis. nā aīalia exq̄ sentiūt cuȝ pūgunt̄ ꝛ sentiunt tristabile retrahūt se: ꝛ mouent̄ motu ꝯstrictiōis: cum vō sentiūt d̄lectabile ampliāt se ꝛ mouent̄ motu dilatatōis. hec ḡ q̄tuor sunt isepabilia loco ꝛ subo. vȝ. sensus imagiatio iꝑfecta appetit⁹ ꝛ mot⁹ fm locū. nā aīalia statiȝ cū sentiūt doloreȝ vel delectatōeȝ imaginant̄ ꝛ appetūt fugere dolorē ꝛ ꝓseq d̄lectatōeȝ. ꝛ ꝑ ꝯñs mouet̄ aliq̄ motu ad ꝓsequēdū d̄lectabile ꝛ ad fugiēdū nociuū. ¶ Deide cū dic̄.

¶ De itellectu autem ꝛ ꝑspectiua potētia nihil adhuc manifestū ē: h videt̄ gen⁹ alterū aīe eē: ꝛ hoc solū ꝯtigere separi: sicut ꝑpetuū a corruptibili. Cō.21.

¶ Relique aūt ꝑtes aīe manifestū est ex his ꝙ nō separabiles: sicut q̄dā dicunt. Cō.22

¶ Ait dubiū esse de itll'u qūo se habeat ad potētias alias. dicit ḡ ꝙ de itll'u ꝛ ꝑspectiua potētia nihil ē plene adhuc manifestū qūo se hēat ad potētias alias: s; vr̄ h esse alterū gen⁹ potētiaꝝ. ꝛ h solū gen⁹ potētiaꝝ siue h^c sola potētia vr̄ ꝯtigere separi ab alijs. i. a vegetatiuo ꝛ sensitiuo sic̄ ꝑpetuū a corruptibili: reliq̄ aūt ꝑtes potētiales aīe manifestuȝ ē ex his q̄ dicta sūt ꝙ nō sunt sic sepabiles sic̄ dicūt

qdā.i.sicut dixerūt platonici.plato.n.volebat ꝙ ꝯcupiscibilis eēt i corde nutritiua i epate:sꝫ vt pꝫ ex dictis appetitus ꝛ ꝯcupiscibilis seq oēm ptē sensibilē ꝛ nō epar tātū: qꝛ vbicūqꝫ ē sensus ibi ē fantasia:ꝛ appetitꝰ. ¶ Nōnm aūt ꝙ itellectꝰ est alteꝝ genꝰ potētiaꝝ aie: qꝛ ē potētia nō organica:pp qđ sola ipa ē sepata accipiēdo sepatōeꝫ put aliqd nō ē organo affixū ꝛ ꝯiunctū.cetere aūt potētie sensibiles:qꝛ sunt pfectiores orgāoꝝ nō sunt sepabiles vt opinabatur plato:nec etiā sunt sic sepabiles ꝙ possint eē absqꝫ organo corporali. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Rōne āt ꝙ altere manifestū ē. sensitiuo. n.eē ꝛ opinatiuo alteꝝ.siqdē ꝛ sentire ab ipō ꝛ opinari.silr aūt ꝛ alioꝝ vnūqđqꝫ q̄ dicta sunt.

¶ Ostēdit qūo he potētie sunt disticte.circa qđ duo facit. qꝛ po ōndit qūo sunt disticte rōne.2o qūo distiguūt subō ꝛ loco ibi.(Qđ aūt qbusdā) dic ḡ ꝙ rōne āt he potētie sint altere ꝛ disticte manifestū ē.nā sensitiuo ꝛ opinatiuo ē alteꝝ eē.i.altera diffō ꝛ altera rō.si qdē sentire sit alteꝝ ab ipō opinari.silr ꝛ vnūqđqꝫ alioꝝ q̄ dicta sunt.i.vnaqueqꝫ aliaꝝ potētiaꝝ de qbꝰ diximus differt ab alia sup.si actus eiꝰ differt ab actu alteriꝰ. ¶ Nōnm āt ꝙ potētie distiguūtur p actꝰ sic actꝰ p obā:qre si sentire ꝛ opiari.ꝛ alij actus aliaꝝ potētiaꝝ differūt abīuicē opꝫ sensitiuū ꝛ opinatiuū ꝛ potētias alias abīuicē differre. ¶ Nōnm ēt ꝙ he potentie q̄ꝛtūcūqꝫ funden in eodē organo ꝛ in eodē subō differunt tn̄ eēntialr ꝛ formaliter:cū ḡ ratio ꝛ diffinitio sumatur a forma: nō dicun he potentie loco ꝛ subō distingui: sed diffōne ꝛ ratione. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.23. ¶ Quod aūt qbusdā aialiū omnia insunt hec: qbusdā vo quedā hoꝝ:alteris aūt vnū solum. Hoc aūt facit differentiā aialiū: ꝑpter quā aūt causaꝫ sit factū in posterius intēdendū est. Similiter aūt ꝛ circa sensus accidit:alia quidē habent oēs:alia vero quosdā: quedam vero vnū maxime necessarium factum.

¶ Ostēdit qūo he potētie differunt subō ꝛ loco.d.ꝙ aūt qbusdā aialiū isunt oia h.i.oēs hꝰ potētie: qbusdā vo isunt q̄dā hoꝝ.i.aliq̄ haꝝ potētiaꝝ.alteris aūt inest vnū solū.ꝛ subdit ꝙ h est qđ facit dr̄iaꝫ aialiū:ꝛ ēt supplēdū est ꝙ h est qđ facit dr̄iam iter oia aiata ꝛ iter hꝰ potētias.nā ꝓm ꝙ aliq̄ aiatoꝝ vel aliq̄ aialiuꝫ hn̄t plꝭs vel pauciores de hꝰ potētijs sic sunt magis vel minꝰ pfecta:sꝫ pp quā cām hoc sit pfectū ꝙ he potētie sic distinguūt ꝛ loco ꝛ subō:qꝛ aliq̄ repiun in vno subō ꝛ i vno aiato q̄ nō repiun in alio posteriꝰ ē intēdendū:qꝛ circa finē libri hꝰ dicet:addit aūt ꝙ id qđ accidit circa oēs hꝰ potētias:silr aūt accidit ꝛ circa sensus:qꝛ alia qdeꝫ aialia hn̄t oēs sensus.alia vo habēt quosdā.i.aliquos:sꝫ q̄dā aialia hn̄t vnū solū maxie nečiū vt tactū. ¶ Nōnm ēt ꝙ hr̄e plꝭs vel pauciores ꝺ potētijs assignatis facit dr̄iam in ipis aialibꝰ ꝛ vlr in oibꝰ aiatis ꝛ ēt in ipsis potētijs.nam ꝓm ꝙ aliq̄ aialiū vel aliq̄ aiatoꝝ hn̄t plꝭs vel pauciores de illis potētijs.sic sunt magis vel minꝰ pfecta.vn̄ plāta q̄ hꝫ vnū solū.vt vegetatiuū impfectior ē oibꝰ. ¶ Rursus h facit dr̄iaꝫ in ipis potētijs:qꝛ si aliq̄ potētiaꝝ repiun in aliq̄ aiato ꝛ aliq̄ in alio ꝯtigit potentias illas differre nō solū rōne ꝛ diffinitione: sed etiaꝫ (loco ꝛ subiecto.

Dubitaret forte aliqs:vtꝝ potētie aie differāt rōne solū:vel ēt loco ꝛ subō. ¶ Dōꝫ ꝙ haꝝ potētiaꝝ q̄dam sunt pticulares vt visus auditꝰ gustꝰ ꝛ odoratus.q̄daꝫ vo sunt q̄si vlꝭs diffuse p totū corpus vt vegetatiuū tactiuū imagiatiuū appetitiuū ꝛ ꝓm locū motiuū.si ḡ sit qđ nō de potētijs diffusis p totū corpꝰ:sꝫ de determinātibꝰ sibi spāle organū planū ē tales potētias nō solū differre rōne:sed ēt loco ꝛ subō vt visus sic ē in oculo ꝙ nō in lingua:ꝛ gustꝰ sic i ligua ꝙ nō in oculo:sꝫ si loqmur ꝺ potētijs diffusis p totū corpꝰ.sic dicūt qdā ꝙ i diuersis distiguūt loco ꝛ subiecto:sꝫ nō in eodē vt vegetatiuuꝫ distiguit a sensitiuo in diuersis:eo ꝙ sensitiuū repit in aiali.vegetatiuū vo repitur i plāta in q̄ nō repit aliqs sensus.dr̄e tn̄ possumus ꝙ q̄ distiguūt i diuersis aiatis loco ꝛ subō distiguunt ēt i eodē aiali.nā sic vegetatiuū ꝛ augmētatiuū repiun in plāta in q̄ nō repit sensus:sic in eodē aiali repiun aliq̄ ptes q̄ viuūt ꝛ augmētan:ꝛ tn̄ nō sentiunt vt ossa ꝛ aliq̄ nerui.ꝛ ēt caro ipa nō ē illud in q̄ tāq̄ in subō fundat sensus tactꝰ:sꝫ est mediū i tali sensu.vt ifra dicet: organū vo tactꝰ ē qdā neruꝰ diffusus p totū corpꝰ hn̄s in se multos ramusculos. vt ḡ sit ad vnū dr̄e q̄cūqꝫ potētie distiguūt loco ꝛ subō in diuersis aiatis.distiguūt etiā in eodē. Nā sicut repit aial qđ nō videt nec audit:sentit tn̄ ꝓm sensum tactꝰ:ita repit aliq̄ ps corpis in q̄ reseruat sensus tactꝰ:vbi nec reseruat auditꝰ nec visus.ꝛ sic plāte viuūt.ꝛ n̄ sentiūt:sic i eodē aiali q̄ꝛtūcūqꝫ pfecto iuenit aliq̄ ps corpis q̄ nutrit ꝛ augmētat:ꝛ tn̄ n̄ sentit.semp.n.ꝛ in eodē ꝛ i diuersis p̄ora sepantur a posterioribꝰ nō eo.vt sic in diuersis aiatis repit vita sine sensu.nō sensus sine vita sic i eodē aiali repiun ptes q̄ viuūt ꝛ nō sentiūt:nulle tn̄ ptes sūt q̄ sentiāt ꝛ nō viuāt. ꝓm h ḡ dr̄ia haꝝ potētiaꝝ put accipiēda est rōne solū vl etiā loco ꝛ subō iuestigari poterit p̄iā dicta.

Quoniā aūt quo viuimus ꝛ sentimus dupliciter dr̄.sicut quo scimus. dicimus aūt hoc qdē sciam:illud aūt animā.vtroqꝫ.n.hoꝝ dicimur scire.silr ꝛ quo sanamur:alteꝝ qdē sanitas est: aliud āt parte quadā corpis:aut ꝛ toto.hoꝝ aūt sciētia qdē: ꝛ sanitas forma: ꝛ spēs quedā ꝛ ratio: vt actus susceptiuoꝝ hic quidē sciētifici:illa vero sanabilis. videt.n.in patiente ꝛ disposito actiuorum inesse actus. Cō.24

¶ Postq̄ phs docuit sumere ꝓpriā diffōneꝫ vniuscuiusqꝫ aie ꝓꝫ diuersa opa vite ꝛ ꝓꝫ diuersas potētias: ꝛ ꝯparauit ipas potētias ad ipaꝫ aiaꝫ.in pte ista vult ōndere ꝙ ad pfectā diffōnē aie:oꝫ ꝙ diffōni spāli supaddat pdicta diffō cōis. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā sciēdū ꝙ vt supra tāgebat diffōnes spāles dāde de aia sūt q̄tuor ꝓꝫ q̄tuor gradus aiatoꝝ vt aia ē q̄ viuit q̄ꝛtū ad plātas:q̄ sentit q̄ꝛtū ad aialia iperfecta:q̄ fit motꝰ ꝓm locū q̄ꝛtū ad pfecta.ꝛ 4a diffō spālis ē ꝙ aia est q̄ p̄ itelligit q̄ꝛtū ad aiaꝫ hūanā:sꝫ cū aia sit forma corpis.oꝫ in diffōne eiꝰ facere mētiōeꝫ de corpe.diffō ergo illa corpis.s.ꝙ aia ē actꝰ corpis q̄ spālē mētiōeꝫ facit de corpe addenda ē istis diffōnibꝰ spālibꝰ vt ꝯpletiꝰ hēat diffō aie. ¶ Diffiniēda ē ḡ sic aia:ꝙ est actꝰ corpis q̄ p̄ viuit vel ē actus corpis q̄ p̄ sentit.ꝛ sic cuilibet diffōni spāli supaddēda ē illa diffō cōis. phs ḡ in ōndēdo ꝙ i determinādo ꝺ aia oꝫ spālē mētōeꝫ facere de corpe ꝛ i ōndēdo ꝙ diffōnibꝰ spālibꝰ supaddēda ē diffō cōis q̄ facit spālē mentioneꝫ de corpe:tria facit:qꝛ p̄ pbat aiaꝫ esse actū ꝛ formā corpis.2o ex h ōndit ꝙ in determinādo de aia oꝫ spālem mētōeꝫ facere ꝺ corpe.3o ex his q̄ dixerat ꝯcludit q̄lr diffiniēda sit aia.2a ibi.(Et pp h hn̄.)3a ibi(Cꝫ qdē igi)circa po duo facit ꝓꝫ ꝙ duplr pbat itentū.2a ibi.(Tripl̄r.n. dicta)in pbādo aūt animaꝫ esse formā intendit talem rationem.viuimus sentimus ꝛ sanamur ꝛ vliter omnem actōeꝫ facimꝰ p̄ncipalr p formā:ex ꝯnti p māꝫ:sꝫ aia est q̄ p̄mo viuimus ꝛ sentimus: ꝛ alias actōes facimus.ḡ aia ē forma ꝛ n̄ mā. In hac āt rōne sic ꝓcedit:qꝛ p̄ ponit maio/

rem.2ᵐ minorē.3ᵒ ɔnē.2ᵃ ibi (Anima āt hoc) 3ᵃ ibi (Quare rō qdā) ponit ḡ p maiorē.vȝ.ꝙ agere pncipalr̄ est a forma ⁊ ex ɔn̄ti a mā.dicens ꝙ qm̄ quo viuimus ⁊ quo sentimus dr̄ dupl'r sicut ⁊ quo scimus.dicimus autē ħ p qđ scimus eē qdē sciam illud aūt esse aiam. vtroqȝ.n. hoꝝ tam scia q̄ꝫ aīa dicimur scire.sil'r aūt ⁊ q̄ sanamur est dupl'r:qꝛ aliud qdē est sanitas:aliud aūt ē quo dicimur sanari:tāq̄ꝫ pte q̄dā corporis aut tanq̄ꝫ ⁊ toto corpore hoꝝ aūt qbᵘ sanamur ⁊ scimus scia qdē ⁊ sanitas se hȝ sicut forma ⁊ species q̄dā:⁊ sic rō ⁊ vt actᵘ susceptiuoꝝ a qbᵘ sup.pmo ⁊ pncipaliter egredit̄ agere:⁊ subdit quō sciētia ⁊ sanitas sunt actus ⁊ forma susceptiuoꝝ.dicēs ꝙ hec qdē.s.scia est actᵘ ⁊ forma sciētifici.i.aīe sciētifice:illa v̄o.s.sanitas ē actus ⁊ forma corpis sanabilis. ex ħ aūt vult hr̄e ꝙ oȝ ad ipȝ agere vt ad ipm scire vel ad ipm viuere aliqđ coopari subm. nā vt subdit.in patiēte.n.⁊ disposito videnť actiuoꝝ iesse actᵘ.nā semp ppria forma reqrit ppriā ⁊ dispositā māȝ.

Dubitaret forte aliqs:quō agere a forma ⁊ a subiecto:ſȝ pncipalr̄ a forma vt scire ⁊ cōsiderare p sciam ē a scia ⁊ ab aīa:ſȝ pncipalr̄ a scia ⁊ actus sanatōis ē a sanitate q̄ est forma corpis ⁊ ēt ab ipso corpe: ſȝ pncipaliᵘ est a sanitate. ¶ Dōȝ ꝙ omne qđ agit:agit vt est in actu:⁊ qꝛ pncipalr̄ actᵘ dr̄ de forma.iō agere pncipaliter est a forma:mā aūt si ē in actu hoc ē iquātū est ɔiuncta forme:q̄re si mā est rō agēdi ħ est ex ɔn̄ti iquātuȝ ē in actu p formā. ꝙ aūt ipsa mā sit alīq mō rō agēdi pȝ:qꝛ eo ipo ꝙ actus actiuoꝝ sunt in patiente ⁊ disposito: ⁊ eo ipso ꝙ ppria forma nō hȝ eē nisi in ppria materia:sic materia ppa reqrit vt sit sub ppria forma : sic oȝ ipaȝ materiā salteȝ ex ɔn̄ti eē rōnē ⁊ cām ⁊ oīs actᵘ ⁊ oīs actōis q̄ egredit̄ a forma.iō pħus in volēdo ondere ꝙ agere pncipalr̄ erat a forma dixit ꝙ forma erat actᵘ ⁊ rō susceptiui.volēdo āt pbare ꝙ ad ipȝ agere aliqđ faciebat materia ⁊ subm: dixit ꝙ actᵘ actiuoꝝ sunt in patiēte ⁊ disposito vel ꝙ idē ē: oȝ ppriā formā iesse ppe materie. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ Anima autē hoc quo viuimus: ⁊ sentimus: ⁊ mouemur: ⁊ itelligimus primo. Quare ratio vtiqȝ quedam erit ⁊ species:sed non vt materia ⁊ vt subiectum.

¶ Posita maiori.vȝ.ꝙ agere pncipalr̄ ⁊ p̄ est a forma ponit minorē ⁊ infert ɔnē dicēs ꝙ aīa aūt ē hoc q̄ pmū ⁊ pncipaliter viuimus sentimus mouemur ⁊ itelligimus. q̄re erit vtiqȝ ipsa aīa sic q̄dā rō ⁊ spēs ⁊ nō vt materia ⁊ subȝ. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ aīa est quo pmo viuimus sentimus ⁊ itelligimus ⁊ mouemur:qꝛ viuere put noīat opa vite ⁊ etiaȝ opa sensitiua ⁊ alia q̄cūqȝ opa opat̄ aīa mediātibᵘ aliqbᵘ potētijs: ita ꝙ aīa respectu illoꝝ opeꝝ se habȝ sicut pncipiū pncipale ⁊ pmum.potentie v̄o sicut pncipiū imediatū ⁊ primum. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.25 ¶ Tripliciter.n.dicta suba sicut diximus:quarū hec qdē spēs:illud aūt materia: aliud aūt ex vtrisqȝ:hoꝝ aūt materia qdē potētia:spēs autē actus: postea ex vtrisqȝ aiatū nō corpᵘ est actᵘ aie:sed ipsa corporis cuiusdam.

¶ Adducit 2ᵃᵐ rōneȝ ꝙ aīa sit actus ⁊ forma dicens ꝙ.sicut.n.diximus triplex ē dicta suba:quaꝝ ħ qdē est spēs: illud v̄o materia:aliud aūt ē ex vtrisqȝ ɔpositū.hoꝝ āt triū materia ē qdē potētia spēs aūt ē actᵘ postea ex vtrisqȝ est ipȝ aiatū.ḡ materia ⁊ corpᵘ sunt ptes aiati.oȝ ḡ alteꝝ hoꝝ esse formā ⁊ actū alteriᵘ:ſȝ corpᵘ nō ē actᵘ aie:ſȝ oȝ ꝙ ipsa aīa sit actᵘ ipsiᵘ corpis.aīa ḡ erit actᵘ ⁊ forma. ¶ Nōnduȝ aūt ꝙ nūq̄ꝫ ex duobus fit vere vnū nisi vnū illoꝝ se hēat vt actus.aliud v̄o vt potentia:q̄re si ex aīa ⁊ corpe fit aiatuȝ.oȝ vnū eē actū respcū alteriᵘ: ſȝ corpus nō ē actus aie erit ergo aīa actus eius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et pp hoc bn̄ opinanť qbus videť:neqȝ sine corpe esse:neqȝ corpus aliqđ aīa. corpus qdē enim nō est:corporis aūt aliquid est. Et ppter hoc in corpore huiusmodi: ⁊ nō sicut priores ad corpus aptabāt ipsam: nihil diffinientes in quo: ⁊ quali: ⁊ vere cuȝ nō videať accipe qđlibet ɔtingēs.sic aūt fit ⁊ scđm rōneȝ. Uniuscuiusqȝ enim actus in potētia existētis: ⁊ in ppria materia aptus natus est fieri. Cō.26.

¶ Ostēso aiaȝ esse actū ⁊ formā corpis.ait ex ħ ꝙ in determinādo de aīa oȝ spālē mētōeȝ facere de corpe. ⁊ tūc concludēdū est ꝙ diffōni spāli supaddēda ē diffō cōis q̄ spālem mētiōeȝ facit de corpe.dicit ḡ.⁊ pp ħ sup.ꝙ aīa ē actᵘ ⁊ forma corpis:bn̄ opinanť qbᵘ vr̄ neqȝ aiaȝ eē sine corpe: neqȝ eē aliqđ corpᵘ:corpus qdē.n.nō ē aīa:est tn̄ aīa aliqd corpis:qꝛ ē forma ⁊ actus eius:⁊ pp hoc aīa ē in corpe ⁊ in corpe hōi.s.apto ⁊ disposito.⁊ iō nō ē adaptāda q̄cūqȝ aīa ad qđcūqȝ corpᵘ:sic qdā pores.i.qdā ātiquoꝝ adaptabāt ipaȝ aiaȝ ad qđcūqȝ corpᵘ: nihil tn̄ diffiniētes i q̄ ⁊ q̄li corpore oȝ eē aiaȝ:⁊ vere rephēsibiles erāt:cū nō videať aīa accipe idr̄nter qđlibȝ corpᵘ ɔtingēs.sic aūt fit ⁊ fm rōneȝ si ppriū corpᵘ adapteť ppe aīe.nā actᵘ vniuscuiusqȝ i potētia exn̄tis in materia disposita ⁊ ppria aptᵘ natus ē fieri. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ forma vt forma ē semp ē in materia.ꝙ si ɔtigat aiaȝ separi a corpe quādiu manet sepata n̄ ē forma materie:qꝛ nō iformat ipsam materiā. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ antiq determinātes de aīa ⁊ nihil diffinientes de susceptibili fuerūt pytagorici q fabulose loq̄ntes dicebāt q̄lꝫlibet aiam igredi qđlibet corpus. ¶ Deīde cū dic̄.

¶ Qꝛ quidē igiť actus est quidā ratio poniť habentis esse huiusmodi materiā ex his.

¶ Cōcludit ex dictis q̄liter diffiniēda sit aīa.d. ꝙ qdē igiť aīa ē actus qdā ⁊ rō potētia vitā hn̄tis ⁊ eā eē hōi actū q.s. pmo viuiť sentiť intelligiť ⁊ fit motᵘ fm locū manifestū est ex his.i.ex dictis.ex habitis.n.in v̄bis pħi accipiēda ē diffō aīe ɔplectēs tā diffōnem ppriā q̄ꝫ cōeȝ. ¶ Nōnduȝ aūt ꝙ addēdo diffōnem aīe cōem diffinitiōi spāli fit vna diffinitio que est tota demōstratio positōe differens. naȝ diffinitio cōis vt ondebať supra: cōcludi habȝ p diffōneȝ spālem.vn̄ ⁊ hunc modū tenuit pħus in lectōe psenti. nā p hoc ꝙ anima est id quo pmo viuimus sentimus itelligimus ⁊ fm locū mouemur:ex qbus accipi pn̄t spāles diffōnes aīe ɔclusit aiam esse spēm ⁊ actū corpis q̄ ē cōis diffō ipsius:q̄re vt in p̄cedētibus tāgebať:lectio p̄sens dupliciter ɔtiuari pōt ad p̄cedētia.p̄ vt pħs p diffōnes spāles velit ɔcludere diffōnē cōem.nā p hoc ꝙ anima est quo pmo viuimus ⁊c̄.ɔcludiť ꝙ sit forma ⁊ actus corpis.nam diffinitio spālis ɔcludere hȝ diffōnem cōem. 2ᵒ pōt introduci hoc lr̄a. vt velit pħus ꝙ diffōni spāli sup addēda sit diffinitio cōis:sed he due ɔtinuationes q̄si in idē tēdunt: qꝛ si vna diffōnum ɔcludiť p aliam:oȝ ad pfectā diffōnem habendā vtrāqȝ diffōneȝ combinare. nā ille pfecte diffinit qui vnam diffinitioneȝ conflat ex duabᵘ diffōnibus.quarū vna ē demōstratōis pncipiū.alia v̄o est demōstratiōis ɔclusio.potest etiā ⁊ 3ᵒ mō cōtinuari sic: ꝙ pħs in pncipio huius secūdi iuestigabit diffōnem aīe cōem q̄ est demonstratiōis ɔclō.in lectōe āt hesterna ibi (qm̄ āt ex icertis) inuestigauit diffōnes anime spāles ⁊ pprias que sunt demonstratōis pncipiū: in lectiōe aūt p̄senti que incepit ibi: qm̄ aūt quo pmū viuimus.docet addere diffinitiōes speciales diffinitioni cōi.⁊ p ɔn̄s inuestigat diffōnem anime que est tota demonstratio pōne differens.

Cõ. 27 Otentiarũ aũt aĩe q̃ dicte sunt alijs quidem insunt oẽs: alijs vero quedã harum: quibusdã vero vna sola. Potentias vero dicimus: vegetatiuũ: appetitiuũ: sensitiuũ: motiuũ ꝓm locũ: ⁊ intellectiuũ.

¶ Postq̃ phs posuit diffõnẽ cõem omni aĩe: ⁊ docuit ꝓm diuersa opa vite. ⁊ ꝑ diuersas potẽtias accipe ꝓprias diffinitiões cuiuslibꝫ aĩe. In pte ista enũerat potẽtias ipsius aĩe: ⁊ oñdit quõ se hñt hꝫ potẽtie adiuicẽ ex q̃ oñsione clarius appet quõ sumẽda est diffõ aĩe tam cõis q̃ ẽt ꝓpria. tria g̃ facit: qꝛ p̊ ait q̄ nõ oẽs potẽtie insunt oĩbus aĩatis ⁊ enumerat potẽtias ipsi⁹ aĩe. 2° oñdit quõ potentie se hñt adiuicẽ. 3° ex his q̃ dixerat declarat quõ accipiẽda ẽ cõis diffõ aĩe ⁊ quõ ꝓpria. 2ª ibi (Inest aũt plãtis) 3ª ibi (Manifestũ igit̃) Dicit g̃ q̄ potẽtiarũ aũt aĩe q̃ dicte sunt alijs qdẽ isunt oẽs vt hominib⁹: alijs vo q̃dã harũ vt aĩalibus alijs: qbusdã vo vna sola vt plãtis. enumerat aũt hꝫ potẽtias. dicẽs potẽtias aũt dicimus vegetatiuũ sensitiuũ appetitiuũ ꝓm locũ motiuũ ⁊ itellectiuũ. ¶ Nõn^m aũt necitatẽ h⁹ capli ex hoc cõsurgere. nam cum supra dixit circa ipaꝫ aĩaꝫ sumẽdas esse q̃ttuor diffõnes spãles: quarũ pma competit plantis. 2ª animalibus impfectis. 3ª perfectis. 4ª hominibus. Dubitaret forte aliqs: cuꝫ sint quinq̃ potentie aĩe. q̄ tales diffinitiones spãles deberẽt esse qnq̃. g̃ pncipalis intẽtio phi in hoc caplõ est oñdere q̄ appetitiuũ nõ ꝯstituit diuersuꝫ gradũ aĩatorũ: ꝫ alie diuersuꝫ gradũ aĩatorũ ꝯstituũt: q̃re ꝫ sint qnq̃ potẽtie q̃ttuor tñ sunt gradus aĩatorũ: ⁊ ꝓm eos sumunt̃ q̃ttuor diffõnes spãles. Ide est q̄ post distĩctõeꝫ harũ potẽtiarũ ⁊ horũ graduũ. declarat quõ sumenda est diffõ aĩe cõis ⁊ quõ ꝓpria. nã ⁊ si talia supius tacta sunt: tñ p ca que hic tradent̃ manifesti⁹ patefient. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Inest aũt plantis vegetatiuũ solũ: alteris aũt hoc ⁊ sensitiuũ. si aũt sensitiuũ ⁊ appetitiuuꝫ: ⁊ appetitus quideꝫ enim desiderium: ⁊ ira: ⁊ voluptas sunt.

¶ Oñdit quõ hꝫ potẽtie se hñt adiuicẽ. circa qd duo facit: qꝛ pmo oñdit quõ se hẽant adiuicẽ vegetatiuũ sensitiuũ. 2° quõ se hñt ad potẽtias alias. s. ꝓm locũ motiuũ ⁊ itellectiuũ. 2ª ibi (Quibusdã aũt ad ħ inest) Circa pmũ duo facit: qꝛ pmo facit qd dcm̃ est. 2° q̄dã qd supposuerat manifestat ibi (Animalia aũt oĩa) Dicit g̃ q̄ iẽst aũt plãtis vegetatiuũ solũ. alteris aũt aĩatis. vt aĩalibus inest hꝫ potẽtia. s. vegetatiuuꝫ ⁊ sensitiuũ. si aũt in eis iẽst sensitiuũ inest ⁊ appetitiuũ. he g̃ potẽtie sic se hñt adiuicẽ: qꝛ vegetatiuuꝫ põt separi a sensitiuo: ꝫ sensitiuũ nõ sepat̃ ab appetitiuo. addit ãt qd appellat appetitiuũ dicẽs q̄ appetitiuũ. qdẽ. n. sunt ira desideriũ ⁊ volũtas. ¶ Nõn^m aũt q̄ appetitus duplex ẽ. itellectiuus vt volũtas. ⁊ sensitiu⁹. ⁊ ħ diuidit̃ in irascibilẽ ⁊ ꝯcupiscibilẽ. oẽs g̃ appetitus sunt tres. vꝫ. ꝯsideriũ siue ꝯcupiscibilis. ira. i. irascibilis ⁊ volũtas. alia aũt lr̃a hꝫ voluptas. ⁊ tũc totũ referẽdũ est ad appetitiuũ sensitiuũ: qꝛ desideriuꝫ ira ⁊ voluptas vt noĩant passiões nõ repiunt̃ nisi in appetitu sensitiuo. vtrũ aũt repiat̃ voluptas circa appetituꝫ intellectiuuꝫ: ⁊ quomodo habꝫ esse in tali appetitu nõ presentis est speculatõis.

Dubitaret forte aliqs. vtrũ plãtis isit appetitus. ⁊ vr̃ q̄ sic. nã appetitus ẽ q̃daꝫ iclinatio seq̃ns formã. si g̃ plãtis iẽst forma q̃ est aĩa. oꝫ ꝓm formaꝫ illã dare iclinatõeꝫ aliq̃ quã vocamus appetitum. ¶ Dicendũ q̄ sicut ẽ de motu: ita suo mõ ẽ de appetitu. sicut g̃ videmus duplicẽ motũ. vnus q ẽ ad vnã dr̃ntiaꝫ põnis q est mediãte grauitate ⁊ leuitate: ⁊ hic ẽ p nãm alicui⁹ elementi. ali⁹ vo est ad oẽm dr̃iaꝫ põnis; ⁊ ħ est ab aĩa. sic duplex ẽ appetitus. vnus seq̃ns formã nãlem: ⁊ hic ẽ appetitus nãlis sic dicimus q̄ lapides ⁊ grauia appetũt eẽ deorsuꝫ. ali⁹ ẽ appetit⁹ seq̃ns formã apphẽsaꝫ. ⁊ ħ dr̃ eẽ aĩalis. plãtis g̃ iẽst appetit⁹ nãlis: nõ aĩalis: qꝛ carẽt apphẽsiõe ⁊ cognitiõe. ¶ Dicamus g̃ q̄ sic mixta inaĩata hñt pfectiorẽ formã q̃ elta: tñ qꝛ p formã illã nõ ꝯpetit eis ali⁹ motus a motu eltorũ: ꝫ mouent̃ p nãꝫ elti pdñantis in ipsis. iõ nõ loqmur aliter de motu mixtorũ q̃ eltorũ: sic ⁊ plante ꝫ habeant pfectiorẽ formã q̃ alia inaĩata: tñ qꝛ ꝓm formã illam nõ hñt aliũ modũ appetẽdi q̃ alia inaĩata: eo q̄ cognitiõe careãt sic illa. iõ nõ aliter loq̃ndũ ẽ de appetitu plantarũ q̃ de appetitu inaĩatorũ. dñr g̃ plante nõ hẽre appetitũ: nõ qꝛ nõ hẽant appetitũ nãlẽ: sed qꝛ nõ hñt aliquã potẽtiã aĩe appetitiuã supadditã appetitui nãli.

Alterius forte dubitaret aliqs. vñ seq̄t̃ ħ ꝯñtia q̄ qb⁹ iẽst sensitiuũ iẽst ⁊ appetitiuũ. ¶ Dicẽdũ q̄ appetit⁹ vt supra dicebat̃ est quedã iclinatio ꝯñs formã. eo. n. ipo q̄ alicui aliq̃ forma iprimit̃ oꝫ ꝓm formã illã hr̃e aliquẽ ordinẽ ⁊ aliq̃ iclinatõeꝫ quã vocamus appetitũ. vt eo ipo q̄ in grauib⁹ hꝫ esse forma grauis: ex forma illa iclinant̃ ⁊ ordinant̃ ad locũ deorsuꝫ ⁊ appetũt deorsuꝫ eẽ. si g̃ iclinatio ⁊ appetit⁹ sic seq̄t̃ formã ꝓut in aliquib⁹ repit̃ alius ⁊ alius modus receptõis forme: repit̃ in ipsis alius ⁊ ali⁹ appetitus plãte. g̃ ⁊ vl̃r oĩa inaĩata: qꝛ nõ recipiũt formã nisi mãliter tantũ. nõ hñt nisi vnũ appetitum vt appetitũ nãlẽ seq̃ntẽ formã nãliter ipressam. aĩalibus vo in qb⁹ repit̃ cognitio sensitiua ꝯpetit duplex modus receptiõis forme. alterãt̃. n. sensitiua mãliter sic alia corpora nãlia. ⁊ ẽt alterãt̃ itẽtõaliter: eo q̄ sensitiua sunt. nã sensus susceptiuus est itentõis sensibiliũ ⁊ suscipit formã sine mã. In aĩalib⁹ g̃ repit̃ duplex appetit⁹ ꝓm duplicem modũ receptiõis forme. ꝓut. n. recipiũt formã mãliter rõne q̃ sunt corpora nãlia cõpetit eis appetitus nãlis: ꝫ ꝓut suscipiũt formã siue mã ꝯpetit eis appetit⁹ sensitiuus q diuidit̃ in irã ⁊ ꝯcupiscẽtiã. hoĩb⁹ vo qb⁹ p itellectũ ꝯpetit pcipere formã cõem vl̃r inest nõ solũ appetitus naturalis ⁊ sensitiuus: ꝫ itellectiuus. ¶ Dicamus g̃ triplicẽ esse susceptõeꝫ forme: qꝛ aliq̃ñ suscipit̃ forma cũ mã ⁊ cũ ꝯditõibus materie: ⁊ sic mutant̃ insensibilia. aliq̃ñ vo suscipit̃ forma sine materia: qꝛ nõ suscipit̃ realiter: sed intẽtionaliter: nõ tñ suscipit̃ sine ꝯditõibus materie: qꝛ recipitur pticulariter ⁊ ħ ⁊ nũc. ⁊ sic mutant̃ sensus. sensus. n. dr̃ suscipe formã sine mã: qꝛ nõ recipit eã realiter: ꝫ itẽtiõaliter: suscipit tñ eã cũ ꝯditõib⁹ materie: qꝛ recipit ipaꝫ pticulariter ⁊ ħ ⁊ nũc. terti⁹ modus receptõis forme ẽ cũ suscipit̃ penitus imãliter. ⁊ talis ẽ susceptio intellect⁹ q recipit formã sine mã ⁊ sine ꝯditõib⁹ materie. plãtis g̃ ⁊ ceteris corpib⁹ inaĩatis ꝯpetit solus vnus modus receptiõis forme. iõ hñt solũ vnũ appetitũ vt nãlẽ: ꝫ sensibilib⁹ ꝯpetit duplex modus susceptõis. iõ duplicẽ hñt appetitũ nãlẽ ⁊ sensitiuũ. in hoĩb⁹ vo in qb⁹ triplex modus susceptõis forme ẽ. s. vnus nãlis ali⁹ itentõalis sensibilis. terti⁹ q ẽ penitus imãlis vt ꝓut suscipit formas itelligibiles est triplex appetit⁹. s. nãlis sensitiu⁹ ⁊ itellectiu⁹: cũ g̃ q̃rit̃. vñ seq̄t̃ ħ ꝯñtia q̄ hñtia sensitiuũ hñt ⁊ appetitiuũ: dici dꝫ q̄ qꝛ habẽtib⁹ sensitiuũ cõpetit ali⁹ modus susceptionis forme q̃ alijs corpib⁹ nãlibus carentib⁹ sensu: opꝫ q̄ aĩalibus pter appetitũ nãlem seq̃ntẽ nãlem formã competat appetit⁹ sensitiuus. seq̃ns formã apphẽsaꝫ ꝓm sensuꝫ ex ħ aũt pꝫ: q̃re plãtis ꝓm q̄ aĩate sunt nõ dñr hr̃e appetituꝫ: qꝛ ex eo q̄ plante hñt aĩam nõ cõpetit eis aliqs modus susceptionis forme q nõ cõpetat rebus inanimatis. oĩno eni plãte imutant̃ sicut altera inanimata. iõ sup appetitũ nãlẽ non hñt aliquẽ aliũ appetitũ. itaq̃ cũ ħ nõ loquit̃ phus de appetitu naturali: ꝫ de eo q est pars potẽtialis aĩe dicimus, plantas nõ hr̃e appetitũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Animalia aũt oĩa hñt vnũ sensuz tactus: cui aũt sensus inest: huic ⁊ letitia: ⁊ tristitia: ⁊ dulce ⁊ triste: quibus autez ⁊ concupiscentia: delectabilis enim appetitus hic.

¶ Quia dixerat ꝙ hñtia sensuz hñt ⁊ appetituz. iõ h̃ ꝓbat qꝺ dixerat: ⁊ qꝛ oĩa hñtia sensuz hñt tactũ: ꝓbat ꝙ oibus qb⁹ ĩest sensus tact⁹ ĩest ⁊ appetit⁹. põt aũt sic formari rõ. qbuscũqꝫ ĩest sensus ĩest tact⁹. qbuscũqꝫ ĩest tact⁹ inest appetitus. g̃ oĩa hñtia sensuz hñt appetituz. ꝓbat g̃ ꝙ hñtia tactũ hñt appetitũ: ⁊ qꝛ gust⁹ est qdã tact⁹. iõ duo facit: qꝛ pmo oñdit ꝙ hñtia tactũ hñt appetitũ. 2° ꝙ hñtia gustũ hñt ⁊ appetitũ ibi (Sapor ṽo vt delectamentũ) circa primũ duo facit ꝭm ꝙ dupl'r ꝓbat itentũ. 2° ibi. (Adhuc alimẽtũ) dicit g̃ ꝙ aĩalia oĩa saltẽ hñt vnũ sensuz vt tactuz. cui aũt inest sensus tact⁹ huic ⁊ letitia ⁊ tristitia ⁊ dulce ⁊ triste ĩesse põt. qb⁹ aũt hec ĩsunt ĩest ⁊ ꝯcupiscẽtia. ⁊ p ꝯñs appetit⁹: qꝛ hec. s. ꝯcupiscẽtia est appetit⁹ rei delectabilis. ¶ Nõnᵐ aũt ꝙ sensus tact⁹ si iũgaꝭ cũ aliq̃ discõueniẽti vt si pungaꝭ cũ acu dolet. si ṽo iũgaꝭ cõueniẽti delectaꝭ: ⁊ qꝛ delectatio ⁊ dolor nõ põt eẽ sine appetitu: cuicũqꝫ ĩest sensus tact⁹ inest appetitus: q̃re ver̄ est qꝺ dicebaꝭ. vꝫ. ꝙ cui ĩest sensus est appetitus cũ nulli insit aliqs sensus nisi ĩsit ei sensus tactus. ¶ Deĩde cum dicit.

Cõ. 28 ¶ Adhuc aũt alimẽti sensuz habẽt. tactus. n. alimenti sensus: siccis. n. ⁊ hũidis: ⁊ calidis ⁊ frigidis alunꝭ oĩa viuẽtia. hor̄ aũt sensus tactus: sed alior̄ sensibiliũ scꝺm accidẽs: nihil. n. in alimẽtũ cõfert sonus: neqꝫ color: neqꝫ odorat⁹: humor aũt vnũ aliqꝺ est tãgibiliũ. Esuries aũt ⁊ sitis: cõcupiscẽtia ⁊ esuries: ꝙ calidi: ⁊ sicci: sitis aũt frigidi ⁊ humidi.

¶ Adducit aliã rõnẽ oñdens ꝙ hñtia sensuz tact⁹ hñt appetitũ. d. ꝙ adhuc hñtia sensum tact⁹ hñt sensuz alimẽti: qꝛ sensus tactus est sensus alimẽti. siccis. n. ⁊ hũidis ⁊ calidis ⁊ fridis alunꝭ oĩa viuentia. hor̄ aũt ẽ sensus tact⁹. g̃ respectu tãgibiliũ sumiꝭ alimẽtũ. alia ṽo sensibilia p accñs faciũt ad nutrimẽtũ. iõ subdit ꝙ alior̄ sensibiliũ ꝭm accidẽs hꝫ esse nutrimẽtũ nec sonus neqꝫ color nec odoratus .i. odor q̃ sunt obiecta alior̄ sensuũ qꝺcũqꝫ istor̄ nihil cõfert in alimentũ. humor aũt. i. sapor ⁊ si aliqd ꝯfert ad alimentũ hoc est qꝛ sapor ẽ vnũ aliqꝺ tãgibiliũ. ob̄a g̃ tact⁹ p se faciũt ad alimẽtũ: sꝫ obiecta alior̄ sensuũ faciũt p accidẽs: sꝫ respcũ alimẽti hꝫ esse ꝯcupiscẽtia. g̃ respcũ sensibiliũ tact⁹ hꝫ eẽ ꝯcupiscẽtia ⁊ cui ĩest tact⁹ inest ꝯcupiscẽtia. ꝙ aũt ꝭm alimentũ sumaꝭ ꝯcupiscẽtia pꝫ qꝛ esuries. i. fames ⁊ sitis respiciũt alimẽtũ ⁊ ꝯcupiscẽtia est ꝭm ipsa: ꝙ aũt sic sit pꝫ qꝛ ⁊ esuries qdẽ ẽ ꝯcupiscẽtia calidi ⁊ sicci: sitis aũt est fridi ⁊ hũidi. ¶ Nõnduz aũt ꝙ cuicũqꝫ ĩest sensus tact⁹ ĩest sitis vel esuries. cui ṽo inest aliqꝺ hor̄ inest appetit⁹ ⁊ ꝯcupiscẽtia alimẽti. q̃re cuicũqꝫ inest sensus tactus ĩest appetit⁹ aliqs vel cõcupiscẽtia. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ ex eisdẽ nutrimur ⁊ sumus: ⁊ qꝛ sumus ex q̃ttuor eł'tis nutrimur ex mixtis ⁊ ꝯpositis ex q̃ttuor eł'tis. vnũ. n. solũ non sufficit ad nutritiõez alicui⁹ aĩati: q̃re cũ mixta ꝭm ꝙ hꝫ sint cal'a vel frida hũida vel sicca nutrimur calidis humidis fridis ⁊ siccis. ⁊ qꝛ he sunt dr̃ntie tãgibiliũ dr̃ tact⁹ eẽ sensus alimẽti: ⁊ dr̃ntie tãgibiliũ p se faciũt ad alimẽtuz: dr̃ie ṽo alior̄ sensuũ faciũt p accñs nõ p se. si aũt sapor qꝺ est obm gust⁹ facit ad alimẽtũ hoc est qꝛ gust⁹ est qdã tactus ⁊ gustabile ẽ qꝺdã tãgibile. si aũt tact⁹ p se est sensus alimẽti cui ĩest sensus tact⁹ ĩest appetit⁹ ⁊ ꝯcupiscẽtia alimenti. nihil. n. hꝫ sensum tactus nisi desideret frigida vel calida vel hũida vel sicca: quare omne tale necesse est habere appetitum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sapor ṽo vt delectamẽtũ hor̄ est. ¶ Certificandũ aũt de his posterius est: nũc aũt itantũ dcm̄ sit: ꝙ aĩalibus habentibus tactũ ⁊ appetitus insit. De fantasia aũt imanifestũ. posteri⁹ autem intendendum est. Cõ. 29

¶ Quia gust⁹ est qdã tact⁹ oñdit ꝙ hñtia gustũ hñt ẽt appetitũ. d. ꝙ sapor nõ est qꝺdã delectamentũ hor̄. i. eor̄ q̃ appetimus p famẽ vel p siti. g̃ cui ĩest sapor ĩest ei delectatio. ⁊ p ꝯñs appetitus. addit aũt ꝙ certificãduz est de his posteri⁹. nã de oib⁹ his sensibilib⁹ ĩfra plenius ẽ dcm. nũc aũt in tantũ dcm̄ sit ꝙ aĩalib⁹ hñtibus tactũ insit ⁊ appetitus. ⁊ subdit ꝙ de fantasia aũt qũo se hẽat ad appetituz vel ad sensuz tact⁹: ⁊ vl'r ad oẽm sensum imanifestũ ẽ. posterius aũt intẽdendũ est de hoc. manifestũ est aũt ꝙ habentia tactũ habẽt appetitũ: sed vtr̄ habeant fantasiam non est plene manifestum.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ supra mãifeste dixit ꝙ cuicũqꝫ ĩest sensus ĩest ⁊ fantasia. g̃ sicut p habita manifestũ est ꝙ cui ĩest sensus ĩest appetit⁹: sic p alia est etiã manifestũ ꝙ cui ĩest sensus ĩest fantasia. ¶ Dꝺm duplicẽ eẽ fantasiã. vnã ideterminatã. aliã determinatã. vt supra diffusi⁹ diximus. dato g̃ ꝙ manifestũ sit ꝙ cui ĩest sensus ĩest fantasia ĩdeterminata: cui tñ ĩest fantasia determinata nõdũ est manifestũ. vel possumus dicere ꝙ qꝛ de imaginatione ⁊ fantasia infra plenius tractabitur. ideo dicit hoc imanifestũ esse quid sit de ipsa tenendum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quibusdã ṽo adhuc ĩest ⁊ ꝭm locũ motiuũ: alteris aũt itellectiuũ ⁊ itellect⁹ vt hoibus: ⁊ si aliqꝺ alter̄ huiusmodi ẽ: aut ⁊ honorabili⁹.

¶ Ostendit quomõ se habeant ad alias potẽtias ꝭm locũ motiuũ ⁊ intellectiuũ dicẽs ꝙ qbusdã aũt aĩalib⁹ adhuc .i. supra h̃. vꝫ. supra vegetatiuũ sensitiuũ ⁊ appetitiuũ ĩest ⁊ ꝭm locũ motiuũ. g̃ ꝭm locũ motiuũ est aliqd supadditũ alijs potẽtijs: ⁊ alia possunt separi ab ipo ⁊ nõ ecõuerso. ⁊ subdit ꝙ alteris supple sup oĩa hec ĩest intellectiuuz ⁊ intellectus vt hoib⁹: ⁊ si aliqd alter̄ est hꝫ hñs intellectũ sicut homo aut ẽt est ⁊ honorabilius homine diceꝭ. ¶ Notandũ etiam ꝙ ait si aliquid aliud est honorabilius homine ꝓpter corpora supcelestia que dicunꝭ eẽ animata ⁊ habere de virtutibus anime intellectiuã ⁊ desideratiuã.

Anifestũ igiꝭ est: qm̃ eodẽ modo vna vtiqꝫ erit rõ aĩe ⁊ figura: neqꝫ eniz ibi figura est p̃ter triangulũ ⁊ figuras. q̃ ꝯñter sunt: neqꝫ hic anima preter p̃dictas ẽ: fiet ãt vtiqꝫ ⁊ in figuris ratio cõmunis: q̃ cõuenit qdez oibus. ꝓpria aũt nullius erit figure: simil'r. n. ⁊ in dictis aĩalibus. Cõ. 30.

¶ Postq̃ pꝰus oñdit qũo potentie anime se hñt adiuicẽ: qꝛ vt pꝫ appetitiuũ nõ facit gradũ distinctuz ab alijs: sed alie q̃tuor potẽtie vt vegetatiuũ ⁊ sensitiuũ ⁊ ꝭm locum motiuũ ⁊ intellectiuũ faciunt distinctũ gradũ animator̄ cuz ꝭm hos gradus sumende sint spãles ⁊ ꝓprie diffõnes aĩe que addẽde sunt diffõni anime cõi vt habeaꝭ cõpleta diffinitio eius. iõ in pte ista post distinctionẽ har̄ potẽtiarũ ⁊ hor̄ graduũ spãliter descẽdit ad ostẽdendũ qũo accipiẽda sit de aĩa cõis diffinitio ⁊ qũo ꝓpria. nã ⁊ si h̃ p habita aliq̃liter est manifestũ tñ p ea que hic dicenꝭ magis veritas patefiet. duo g̃ facit: qꝛ pmo oñdit quomodo accipienda sit de anima diffinitio cõis. 2° quomodo propria ibi (Simil'r aũt se hñt) circa pmũ duo facit: qꝛ pmo qꝺ dcm̄

est.2° ex his q̄ dixerat spāliter descēdit ad īcrepandū platonē ibi.(Uñ ridiculū ē)dicit ḡ q̄ manifestū igit̄ est qm̄ eodē mō erat vtiq̄ vna rō.i.diffō aīe sicut figure.nā neq̄ ibi.s.in figuris est aliq̄ figura p̄ter triangulū ꝛ q̄drāgulū ꝛ alias figuras q̄ sūt ɔñr. sic neq̄ ibi.vz. ex p̄te aiaꝝ est aīa aliq̄ cōis sepata p̄ter vegetatiuū sensitiuū ꝛ alias spāles aīas.ꝛ subdit:q̄ fiet autē vtiq̄ ꝛ in figuris vna cōis rō.i. diffō q̄ ɔuenit q̄dē oībus figuris: nullius aūt figure erit ꝑpria.silr̄ aūt ꝛ in dictis aīalib⁹:vel in dictis aīab⁹: vt hꝫ alia lr̄a: se hēbit q̄ assignabit̄ rō cōis aīe q̄ ɔueniet oībus aīabus ꝛ nullius aīe erit ꝑpria. ¶ Nōndū aūt ph̄s dixisse querendā esse cōē diffinitōē aīe que ɔueniat omni aīe ꝑꝑ platonē q̄ q̄rebat diffinitōes reꝝ sepataꝝ p̄termittens res naturales ꝛ sensibiles. ¶ Deīde cū dicit.

¶ **Unde ridiculū est querere cōē rōnē ꝛ in his ꝛ in alteris:que nullius erit eoꝝ que sunt propria ratio: neq̄ ꝭm ꝑpriā ꝛ indiuiduā spēm: dimittentes huiusmodi.**

¶ Descēdit ad īcrepatiōē platōis spālr̄.d.q̄ hñ ridiculū est q̄rere cōem rōnem.i.diffōnem ꝛ in his ꝛ in aīabus ꝛ in alteris reb⁹ nālibus q̄ rō.i.diffō nulli⁹ erit.i.nulli ɔueniet eoꝝ q̄ sunt propria.i.q̄ sunt spālia.talis ḡ dꝫ esse diffinitio aīe cōis:q̄ ɔueniat cuilibꝫ aīe ꝑprie.i.cuilibꝫ aīe spāli ꝛ addit q̄ neq̄ sup.sufficit q̄rere talē rōnem cōē dimittētes rōnē spālem ꝭm ꝑpriā ꝛ īdiuiduā spēm.sic ḡ q̄rēda ē diffō cōis ɔpetēs cuilꝫ aīe:q̄ tñ nō p̄termittat̄ diffō spālis.

Dubitaret forte aliq̄s:q̄ nō vr̄ ītelligibile q̄ possit dari cōis diffō aīe q̄ nō ɔueniat cuilibet aīe spāli cū hoc sit de rōne cōis: q̄ p̄dicat̄ de quolꝫ spāli. ¶ Dōm q̄ cōe q̄d est in reb⁹:ꝛ q̄d p̄dicat̄ de reb⁹ diffiniri nō pōt nisi diffō illa ɔpetat cuilibꝫ ꝑticulariū:q̄ idē tenēdū est de diffinito ꝛ diffōne:q̄re si cōe q̄d diffinit̄ predicat̄ de quolꝫ spāli:opꝫ diffōnē datā de ipso p̄dicari ꝛ de quolꝫ tali:sed si eēt vera opīo platonis ponēs vl̄ia ꝛ cōia hr̄e esse sepatū ꝛ ꝑ se existere:tunc de tali cōi ꝛ vl̄i oporteret dare diffōnem nō cōpetentē alicui ꝑticulari.nā q̄ idē iudiciū de diffōne ꝛ diffinito est:cū illud cōe sit abstractū nō possꝫ essentialiter de reb⁹ p̄dicari:eo q̄ nihil essentialiter de reb⁹ p̄dicari pōt:nisi q̄d existit in īpis:neciū erit illius diffōnē cōis nō ɔpetere alicui rei ꝑticulari: itaq̄ cū scīa sit de reb⁹ ꝛ de vl̄ibus q̄ sunt in rebus ꝛ nō de ideis ꝛ de vl̄ibus separatis:ꝛ rursus cū diffōnes sint ipsaꝝ reꝝ ꝛ ipsoꝝ vl̄iū exñtiū in rebus ꝛ nō īpoꝝ exēplariū nec iposū vl̄iū hñtium ꝑ se esse ne īcidamus in positōē platōis ꝭm quā oportebat dare diffōnem reꝝ cōium ꝛ vl̄ium nō ɔpetentē alicui ꝑticulariū : monet nos ph̄s cauere nobis ne demus hꝰ diffōnē cōem. ¶ Aduertēdū tñ q̄ ph̄us ex dictis platonis ɔ̄ platonē arguit. volebat.n.plato q̄ q̄ figure ita ordīate se hñt:q̄ post trigonū ē tetragonū ꝛ post tetragonū pentagonū: ꝛ q̄ vna figura est cā alteri⁹ in numeris ꝛ figuris q̄ sic ordinate ꝛ cāliter se ɔñtur nō posuit ideas ꝛ exēplaria sepata.credidit eni q̄ sufficeret ordo ꝛ cālitas q̄ repit̄ in numeris ꝛ figuris ad hoc q̄ possent diffiniri ꝛ esse scīa de īpis absq̄ eo q̄ poneremus ideas sepatas exñtes eoꝝ cās. arguit ḡ ph̄s q̄ cū ita ordīate se excedant aīe sicut numeri ꝛ figure:q̄ sicut tetragon⁹ p̄supponit trigonū:ꝛ hꝫ tot āgulos quot hꝫ trigon⁹:ꝛ adhuc pl̄es: ꝛ sic trinitas p̄supponit dualitatē:ꝛ hꝫ tot vnitates quot dualitas:ꝛ adhuc pl̄es: sic sēsitiuū p̄suppōit vegetatiuū:ꝛ pōt q̄cq̄d p̄t īpm: ꝛ adhuc ampli⁹:ꝛ q̄d dcm̄ ē de sensitiuo respcū vegetatiui: ītelligēdū ē de ꝭm locū motiuo respcū sēsitiui:ꝛ de ītellectīo respcū ꝭꝫ locū motiui:ordinē ḡ quē aspicimus in figuris ꝛ numeris īuenimus in aīabus: quare si ibi nō est figura nec numerus p̄ter has figuras ꝑticulares:sic nec in aīabus erit dare aliq̄ aīam idealē ꝛ sepatam hñtē esse p̄ter has aīas.ꝛ ꝑ ɔñs nō erit dāda cōis diffinitio de aīa q̄ nō ɔpetat aīabus ꝑticularibus. ¶ Aduertendū est q̄ sicut aīe gradatiꝫ se excedūt ꝛ ē dare ordinē quēdā in īpis aīabus:sic oīa nālia ordīata sunt. nā sic oēs numeri hñt ordinē ad vnitatē:sic oīs effectus ꝛ oīa naturalia hñt ordinē ad p̄mam cām q̄ est eēntia vnitatis ꝛ bonitatis. q̄re si ordinē istū quē aspicimus in figuris ꝛ nūeris repimus in aīabus: ꝛ in alijs rebus nālib⁹: bene dcm̄ est q̄ ph̄us ait q̄ in his.i.in aīabus ꝛ in alteris rebus nālibus ridiculū est q̄rere cōem aliq̄ rōnē que rō nō sit nullius.i.non ɔueniat alicui eoꝝ q̄ sunt ꝑpria.i.que sunt spālia ꝛ ꝑticularia:neq̄.n. in his neq̄ in illis est dare cōe aliquod ꝛ ideā aliquā separatam ab istis que spālia ꝛ ꝑpria sunt. ¶ Aduertendū ēt hui⁹ capl̄i duplicē esse necessitatem:vnā que tacta fuit vt ꝑpter hoc sit hoc capl̄m introductū vt cū q̄nq̄ sint potentie aīe quatuor tñ sunt diffōnes spāles eius: q̄ appetitiuū nō constituit gradū diuersum ab alijs potētijs.alia est necessitas huius capl̄i vt ꝑpter hoc sit ītroductū ne īcidamus in opionem platonis q̄ dicebat sciam ꝛ diffōnem nō esse istaꝝ reꝝ sensibiliū: sed vl̄ium sepatoꝝ. ꝑpter q̄d in diffiniendo duplr̄ peccabat.p̄mo q̄ oportebat eū dare diffinitōē cōem que non competebat alicui istoꝝ particulariū.2°. q̄ hꝰ sensibilia ꝛ ꝑticularia p̄termittebat. ita q̄ cū daret diffōnem cōem competentē vl̄ibus sepatis nō curabat dare diffōnē ꝑpriam competentē sensibilib⁹ rebus.ideo ph̄us postquā distinxit gradus animatoꝝ ait vtrūq̄ faciēdū esse.vꝫ. q̄ querēda est diffinitio cōmunis que nō sit ꝑpria alicui aīe spāli: ɔueniat tñ cuilibꝫ eaꝝ ꝛ nō est sistendū in tali diffōne:sꝫ querēda est diffō ꝑpria. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Similr̄ aūt se hñt ei:q̄d de figuris est: ꝛ que ꝭm animā sunt. Semp.n.in eo q̄d est ɔñr est in potentia q̄d prius est in figuris inanimatis: vt tetragono trigonum est:in sensitiuo autem vegetatiuum.** Cō.31.

Tetragonum.

¶ Ostenso q̄uō querenda est cōis diffinitio anime ostēdit quomō querēda sit ꝑpria:circa q̄d duo facit:q̄ p̄mo ostēdit querēdā esse diffinitionē ꝑpriā.secūdo distinguit gradus animatoꝝ vt clarius patefiat quot diffinitōes ꝑprie sunt querēde ibi.(Sine.n.vegetatiuo.)Dicit ḡ q̄ similr̄ se hñt ei q̄d est de figuris ea que sunt ꝭm aīam. nam in figuris ꝛ in rebus animatis semꝑ in eo q̄d est ɔñter ꝛ posterius est potentia.i.virtualiter id q̄d est p̄us:vt in tetragono virtualiter quidē est trigonū:q̄ omnes angulos quos habet trigonus habet tetragonus ꝛ adhuc plures ꝛ in sensitiuo virtualiter est vegetatiuū:q̄ quicquid potest vege

tatiuũ pōt sensitiuũ ⁊ adhuc amplius: q̄re si sensitiuũ cadit supra vegetatiuũ ⁊ vnus gradus aīatoꝝ aliqd ꝓpriũ ⁊ aliquid spāle addit supra aliũ nō ē sistendũ in diffōne cōi. sȝ ⁊ ꝑm vnũqdq̄ aīatoꝝ querēdũ est q̄ sit vniuscuiusq̄ aīa ⁊ q̄ sit ꝓpria vniuscuiusq̄ rō: vt q̄ plāte ⁊ que hoīs aut ēt que bestie. ⁊ addit q̄ ꝓp quā aũt cāȝ sic ꝯñr se hñt hꝰ aīata q̄ vnũ addit supra aliū ⁊ vnũ pt separi ab alio ⁊ nō ecōuerso: vt qr vegetatiuũ pōt separi a sensitiuo: sȝ nō ꝯuertit̄: q̄re ḡ h̄ ꝯtingit ꝯsiderādũ ē sup. post vt circa finē huiꝰ libri.

Dubitaret forte aliqs: qr vr̄ h̄ phs ponere solum tres gradus aīatoꝝ. vȝ. plātā bestiā ⁊ hoīeȝ: ⁊ ēt cōīter distinguunt̄ tres aīe. s. vegetatiua. sensitiua. ⁊ itellectiua: q̄re icōueniēter assignant̄ q̄ttuor gradus aīatoꝝ: ⁊ nō hñ dr̄ querēdas eē q̄ttuor spāles diffōnes aīe. ℂ Dōȝ q̄ in rebꝰ ordinatis in qbus est ꝓgressus ab extremo in extremũ p mediũ: saltē ē assignare tria mēbra. vȝ. supius extremũ ⁊ iferius extremũ ⁊ mediũ iter vtrũq̄ vt in aīabus extremũ supius est aīa intellectiua. q̄ vt itellectiua qcqd recipit q̄si penitꝰ imāliter recipit: qr recipit sine mā ⁊ sine ꝯditionibus māe. extremũ aũt iferius ēȝ aīa plantaꝝ q̄ qcqd recipit māliter recipit. nā plāta ꝑm q̄ hꝰ non imutat̄ nisi mālr tm̄. mediũ aũt gradũ tȝ aīa bestiarũ vel aīa sensitiua. nā sensus nec imutat̄ penitꝰ mālr cũ vt ifra dicet̄ sit susceptiuus spēꝝ sine mā. nec ēt imutatur penitus imāliter: qr recipit cũ cōditionibꝰ māe. recipit eni ꝑticulariter: ⁊ h̄ ⁊ nunc. ꝑm h̄ ḡ assignant̄ tres gradus aīatoꝝ. vȝ. plante que tȝ gradũ extremũ ⁊ ifimũ: ⁊ hoīs q̄ iter mortalia tȝ gradũ supremũ. tertia est aīa bestie tenēs gradũ mediũ iter illa. ꝑȝ hoc ḡ assignant̄ tres aīe. s. vegetatiua: sensitiua: ⁊ itellectiua. ℂ Aduertendũ tñ q̄ sensitiuũ qđ ponit̄ mediũ iter vegetatiuũ ⁊ itellectiuũ: nō est meᵐ punctale: sȝ magne latitudinis. in h̄. n. medio est assignare duos gradus: qr q̄daȝ sunt sensibilia ⁊ aīalia ipfecta: vt illa q̄ solũ sentiunt: ⁊ nō mouēt se motu ꝓgressiuo. si aũt cōpetit eis aliqs motus h̄ est dilatatiōis ⁊ ꝯstrictiōis. q̄dā vo sunt pfectiora: qbus cōpetit nō solũ sensitiuũ: sȝ ēt ꝑm locũ motiuũ. nō ḡ obstante q̄ triplex est aīa: possunt tñ distigui q̄ttuor gradus aīatoꝝ. qr aīa sensitiua vel aīa bestiarũ diuidit̄ in duos gradus: qr q̄dā est solũ pncipiũ sentiēdi. q̄dā vo sentiendi ⁊ ꝑm locũ mouēdi. ℂ Deinde cuȝ dicit.

ℂ Sine eni vegetatiuo sensitiuũ nō est: a sensitiuo aũt separat̄ vegetatiuũ in plantis.

ℂ Distinguit vel assignat hos q̄ttuor gradus aīatoꝝ. iō q̄ttuor facit. qr p̄mo oñdit eē q̄dā aīata q̄ solũ viuũt vt plante. 2º ait eē q̄dā q̄ viuũt ⁊ sentiũt: vt aīalia iperfecta. 3º dicit eē aīalia q̄ viuũt ⁊ sentiũt ⁊ mouent̄ ꝑm locũ: vt aīalia pfecta. 4º ait eē q̄rtũ gradũ aīatoꝝ: vt hoīem cui ꝯpetunt oīa hec ⁊ ēt itelligere. 2ª ibi (Iterũ āt.) 3ª ibi (Et sensitiuoꝝ) 4ª ibi (Ultimũ aũt.) dicit ḡ. q̄ sine vegetatiuo eniȝ nō est sensitiuũ: sȝ a sensitiuo sepatur vegetatiuũ: vt in plantis. plante ḡ tenent ifimũ gradũ iter aīata: qr eis nō competit nisi vegetatiuum tantũ. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Iterũ āt sine qdem eo qđ pōt tāgere alioꝝ sensuũ: nȝ vnꝰ ē: tactꝰ aũt sine alijs ē. Multa enim nȝ visuȝ nȝ auditũ hñt neq̄ odoratus sensuȝ.

ℂ Determinat de scđo gradu aīatoꝝ vt de aīalibus iperfectis dicēs: q̄ iterũ qdē qđ pōt tāgere. i. sine tactu: neq̄ sine eo vnꝰ. i. nullus est alioꝝ sensuũ. tactꝰ eni est sine alijs sensibus: qr multa de nũero aīalium: vt aīalia iperfecta: neq̄ habent visuȝ neq̄ auditũ neq̄ etiā habent sensum odoratus: sed habent solũ tactũ. in scđo ḡ gradu sunt aīalia iperfecta quibus inest solũ vegetatiuũ ⁊ sensitiuum: ⁊ nō sensus qlibet. sȝ sensus tactus. ℂ Deinde cũ dicit.

Cō. 32. ℂ Et sensitiuoꝝ aũt alia qdeȝ hñt ꝑm locũ motiuum. alia vero non habent.

ℂ Determinat de tertio gradu aīatoꝝ dicēs: q̄ ⁊ sensitiuorũ aũt alia qdeȝ habēt motiuũ ꝑm locũ: vt aīalia magis pfecta: alia aũt nō hñt vt iperfecta. in 3º ḡ gradu sunt aīalia pfecta qbꝰ ꝯpetit vegetatiuũ: sensitiuũ: ⁊ ꝑȝ locũ motiuũ.

Dubitaret forte aliqs: qr vermes ꝑm h̄ vident̄ eē aīalia pfecta cũ eis ꝯpetat ꝑm locũ motiuũ. ℂ Dōm q̄ vt supra tangebat̄ h̄ ꝑm locũ motiuũ intelligitur de motu ꝓgressiuo. q̄dā eni mouent seipsa soluȝ dilatando ⁊ cōstringendo vt conche marine. huic eni motui assimilat̄ motus vermiũ. nā cũ vermes se mouent. primo ꝑȝ ptēȝ anteriorē se retrahũt ⁊ ꝯstringunt: ⁊ se cōstringendo ꝑm ptem anteriorē trahunt post se ptē posterioreȝ ⁊ postq̄ sic se ꝯstringunt ⁊ cōstrinxerũt ⁊ traxerunt post se aliā ptem dilatant postea se ꝑm ptem constrictam. ⁊ sic faciunt se ad vlteriorē locũ. motus ḡ ille non ꝓprie est motꝰ ꝓgressiuus: imo valde modicũ differũt a motu dilatationis ⁊ cōstrictionis. ex quo manifeste pȝ q̄ omnia reptilia cuiusmodi sunt serpētes ⁊ talia iperfecta sunt: qr nō ꝓprie gradiunt̄ sed reptant. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Ultimũ aũt ⁊ minimũ rōnē ⁊ itellectũ: vt hō aut huiusmodi aliud. Quibꝰ eni iest rōcinatio corruptibiliũ his ⁊ reliq̄ oīa: qbus aũt illorum vnũqđq̄ nō oībus rōcinatio: ꝑȝ qbusdaȝ qdem neq̄ imaginatio: alia āt hac sola viuũt. De speculatiuo aũt itellectu: alia rō est. Qđ qdeȝ igit̄ de hoꝝ vnoquoq̄ rō hec ꝓprijssima anima: ⁊ de anima manifestum est.

ℂ Determinat de q̄rto gradu aīatoꝝ dicens. q̄ vltimuȝ ⁊ minimũ iter aīata est habēs rōcinationē ⁊ itellectũ. ⁊ subdit q̄ qbus enim corruptibiliũ inest rōcinatio his ⁊ reliq̄ oīa insunt: qbus aũt inest vnũqđq̄ alioꝝ non oībus inest rōcinatio ⁊ itellectus: sȝ cui inest intellectiuũ inest vegetatiuũ sensitiuũ ⁊ ꝑm locũ motiuũ. sȝ non conuertitur. itellectiuũ ḡ in mortalibus p̄supponit oīa alia. sȝ nullũ alioꝝ p̄supponit ipm. imo non solũ qđlibet alioꝝ non p̄supponit itellectiuum: sȝ etiā nō qđlibȝ presupponit imaginationē. ideo subdit q̄ quibusdā aũt aīalibus neq̄ imaginatio iest sȝ q̄daȝ aīalia viuunt. i. dirigunt̄ in opa vite. a sola. i. per solam imaginationē. rō aũt q̄re possunt habere imaginationē sine itellectu est qr de speculatiuo autē itellectu altera rō est quā de imginatione: ⁊ ꝓpter hanc alteritatē ⁊ diuersitatē pōt illa potentia inesse alicui aīali preter istā. ℂ Ultimo ꝯcludit circa determinata dicens: q̄ qdeȝ igit̄ manifestũ est p hita q̄ sup. cũ sint tot gradus aīatoꝝ de vnoq̄ȝ eoꝝ sumēda ē ꝓprijssima rō. s. q̄ est dicta. vȝ. q̄ aīa est actꝰ corporis quo p̄mo nititur. quo p̄mo sentit̄. ⁊ sic de alijs.

Ecessariũ aũt est debentē de his perscrutationem facere: accipere vnũqđq̄ eoꝝ quid ē. Postea sic de habitis: aut de alijs inuestigare. Cō. 33.

ℂ Postq̄ phs docuit assignare circa aīam non solũ diffinitionē cōem: sȝ etiam diffōnes ꝓprias sumptas ꝑm diuersa opera vite ⁊ ꝑm diuersas potētias. in parte ista itendit determinare de vnaquaq̄ harũ potentiarũ. circa qđ duo facit. qr p̄mo ostēdit quo ordine est ꝓcedendũ. 2º incipit determinare de vnaquaq̄ potētia ꝑm ordinē pretactum. 2ª ibi (Quare p̄us de alimento.) Circa p̄mum duo facit ꝑm q̄ potentie ad duo comparari possunt: vȝ. ad organa ⁊ ad alia que ꝯsequunt̄ ipsas potētias. 2º vo ad actus ⁊ ad oba.

ℂ Primo ḡ ostendit quo ordine est determinādũ de potentijs ꝓut comparantur ad organa ⁊ ad alia que ꝯsequũ

tur ipsas potētias. ¶ Scđo vero ꝑut comparant̄ ad act⁹ ⁊ obiecta ꝫm que hᵒ potentie habēt diffiniri. scđa ibi (Si aūt oꝫ dicere.) dicit ğ. ꝙ necessariū est aūt debētē facere perscrutationē de his. i. de potētijs hᵒ accipere qđ est vnū quodqꝫ coꝝ. i. vnaqueqꝫ harum potentiaꝝ. Postea autē sic. i. post determinationē hāc iuestigādūꝫ est de habitis. i. de his que ꝯsequunt̄ potentias aut etiā opꝫ inuestigare. ⁊ de alijs vt de organis ipsarū potētiarū. ¶ Notādū ꝙ circa q̄libꝫ potentiā possumus aliquas assignare ꝓprietates ꝯūtes ipsam vt ꝓpriū est visui sentire a remotis magis q̄ aliqs sensus ⁊ suscipere spēs magis itentiōal'r q̄ aliqs sensuum vel aliq̄ alia si qua sint. ¶ Determinanduꝫ est ğ de ipsis potētijs ⁊ de ꝓprietatibus sequētibus eas: ⁊ de alijs vt de organis ipsarū potentiarū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si āt oꝫ dicere qđ vnūqđqꝫ ipsoꝝ: vt qđ intellectiuū ⁊ sēsitiuū aut vegetatiuū. Prius adhuc dđm quid sit itelligere: ⁊ qđ sentire. priores. n. potentijs act⁹ ⁊ opatiōes scđm rōnē sᷠ: si āt sic: aut his priora opposita oꝫ ꝯsiderare đ ill' vtiqꝫ. Primū oportebit đtermiare ꝑp eandē cāꝫ: vt de aliměto: ⁊ sensibili: ⁊ intelligibili.

¶ Ońdit quo ordine determinādū est de potētijs ꝑut cōparant̄ ad actus ⁊ obiecta dicens. ꝙ si aūt oportet dicere quid est vnūquodqꝫ ipsoꝝ. i. vnaqueqꝫ harum potentiarū vt quid est itellectiuū sensitiuum aut vegetatiuū ꝑus adhuc dđm est quid sit actus vt quid sit itelligere: ⁊ qđ sentire. nā actus ⁊ opationes ꝫm rōnem diffinitiuā sunt ꝑores potentijs. si aūt sic. i. si ꝑus est dđm de actibus q̄ de potentijs. Adhuc opꝫ considerare opposita. i. obiecta tanq̄ ꝑora his. i. actibus vtiqꝫ ꝓpter eandeꝫ cām oportebit determinare ꝑmū de illis. i. de obiectis q̄ de actib⁹: vt determināduꝫ erit ꝑus de alimento ⁊ de sensibili ⁊ itelligibili q̄ sunt obiecta dictarū potentiarū q̄ de ipsis actibus.

Dubitaret forte aliquis. qꝛ nō videt̄ ꝑus esse determinandum de actibus q̄ de potētijs. nam actus fluunt ⁊ causant̄ a potētijs. ğ sunt posteriores in esse q̄ ille: ⁊ posterius determinādū est de actibus q̄ de illis. ¶ Rursus ꝑora nō diffiniunt̄ per posteriora: q̄re si actus sunt posteriores potētijs: qꝛ causant̄ ab illis. ğ si volumus scire qđ est vnaqueqꝫ potētiarū nō oportet ꝑus determinare de actibus: qꝛ actus nō debēt esse diffinitiui potētiarū ex quo sunt posteriores illis. ¶ Dđm ꝙ duplex est ꝑus. quo ad nos. ⁊ ꝫꝫ nām. planū est eñ ꝑores esse act⁹ potentijs quo ad nos. nā aīa nostra tꝫ ifimū gradum: ⁊ tꝫ puraꝫ potentiā in genere itelligibiliuꝫ: sicut mā in genere entiuꝫ: q̄re sicut nullus actus in genere entiū pōt egredi a mā anteq̄ ifometur aliqua forma siue specie sensibili sic nullus actus in genere itelligibiliū pōt egredi ab itellectu ꝑusq̄ informet̄ aliqua specie itelligibili. itellect⁹ ğ nō pōt itelligere per seipꝫ sicut nec mā agere: ſꝫ si itelligit hoc est ꝑut informatur spēbus alioꝝ obiectoꝝ. species ğ ille ꝑus ducunt in cognitionē obiectoꝝ quoꝝ sunt species: ⁊ ducendo in cognitionē obiectoꝝ ducunt in cognitionē actuūꝫ: ⁊ deinde in cognitionē potentiarū: ita ꝙ potentie cognoscūtur per actus: ⁊ actus ꝑ obiecta. actus eñ imediatius comparant̄ ad obiecta q̄ potentie: eo ꝙ potentia tendit in obiectum mediante actu. q̄re si ꝑus cognoscimus obiecta: oꝫ per ea ꝑus cognoscere actus q̄ potentias. igit̄ quo ad nos actus sunt ꝑores potentijs: ⁊ ex hoc volunt aliqui sumere rōneꝫ sufficientē ꝙ potentie diffiniuntur per actus: nō qꝛ actus sunt ꝑores ꝫm nām: ſꝫ solum quo ad nos. hoc tamē nō sufficiēter dicit̄. qꝛ tunc substātie diffinirentur per accidentia: ⁊ haberēt diffōnem per additamenta: cū nostra cognitio icipiat a sensu: ⁊ sensibiliora sint nobis accidētia q̄ substantie. ¶ Sciendū ꝙ actus etiam ꝫm nām sunt aliq̄ modo ꝑores potentijs. nam cum semꝑ causa sit ꝑor causato ꝫm nāꝫ: cum duo aliqua ꝫm pħm 5° metaphysice. sic se adinuicem habere possint ꝙ vnū est causa alterius ⁊ ecōuerso. vt potio est causa sanitatis ⁊ sanitas est causa potionis: nō est incōueniens aliqua duo sic se habere ꝙ ꝫm naturam vnum est ꝑus altero ⁊ ecōuerso. hoc ğ modo se hñt actus ⁊ potentia. ¶ Nā potētie sunt cause actuuꝫ in genere cause efficientis: sed qꝛ ipse ordinantur ad actus tanq̄ ad finē: actus sunt causa potētiarū in genere cause finalis: sunt ğ actus ꝫm nām ꝑores potentijs non ꝫm esse sed ꝫm intentionē nature. inde est ğ ꝙ qꝛ potentie sunt q̄si quedā organa ipsius anime per que exercet suos act⁹: cū organa maxime diffiniri habeāt per opera ad que ordinant̄: bene dictū est qđ dicit̄ in lrā. vꝫ. ꝙ si scire volumus qđ sit vnaqueqꝫ istarū potentiarū. ꝑmo sciendū est qđ sit actus. hñt eniꝫ potentie diffiniri per ipsos actus tanq̄ per suuꝫ fineꝫ ⁊ tanq̄ ꝑ ea que sunt ꝑora itentione nature. Opposita aūt his nō est difficile soluere. naꝫ cū dicitur potentias causas esse actuū. verū est in genere cause efficientis: actus tamē sunt causa potētiarū in genere cause finalis: ⁊ ꝫm hoc possunt diffinire eas. qđ vero addebatur ꝙ nihil diffinitur ꝑ suum posterius: patet ꝙ licꝫ actus ꝫm naturam sint posteriores in esse: sunt tamen ꝑores ꝫm nature intētioneꝫ ⁊ vt ꝑores sunt possunt esse diffinitiui potentiarū.

Alterius forte dubitaret aliquis vtrum actus distinguātur per obiecta. ⁊ vtrū ꝑus determinādūꝫ sit de obiectis q̄ de actibus. ⁊ videtur ꝙ non. qꝛ potentiarū anime q̄daꝫ sunt actiue quedaꝫ passiue. actiue vt nutritiua augmentatiua. passiue vt potētie sensitiue. ⁊ etiam ipsum itelligere est quoddam pati. obiecta vero licet habeant rōnem cause respectu actuuꝫ potētiarum passiuarum. tamē respectu actuuꝫ potentiarū actiuarum nō habēt rōnem cause: sed potius ecōuerso. nā obiecta nihil causant in potētijs actiuis ꝫm ꝙ hᵒ sunt: ſꝫ magis ipē potentie causant aliquid in obiectis: nō ğ est vl'iter verum ꝙ actus diffiniant̄ per obiecta. qꝛ in potentijs actiuis magis videntur debere diffiniri obiecta per actus q̄ ecōuerso. ¶ Dđꝫ ꝙ obiecta sunt ꝑora actibus ⁊ potentijs quo ad nos. nam vt dicebatur in precedenti pretacta questione. anima cognoscit seipsam cognoscendo alia: ꝓcedit enim anima in cognoscēdo seipaꝫ quasi modo resolutiuo: nam potētie egrediuntur ab anima ⁊ a potētijs egrediuntur actus: ⁊ mediātib⁹ actibus fit ꝓgressus ad obiecta: aīa tamē ꝑmo cognoscit obiecta: ⁊ per obiecta actuꝫ: ⁊ ꝑ actus potentias: ⁊ per potētias cognoscere potest suam subam ⁊ nām. ¶ Rursus obiecta nō solum sunt ꝑora quo ad nos: sed etiā sunt ꝑora quo ad nām qꝛ sunt aliquo modo causa respectu actuum siue illi actus sint potentiarum actiuarū siue passiuarū. nam actuuꝫ potentiarū passiuarū obiecta sunt causa in genere cause efficiētis: qꝛ illos efficiūt ⁊ etiaꝫ sunt aliquo modo causa in genere cause finalis: qꝛ hᵒ act⁹ ordinantur ad ipsa obiecta. ğ nulli dubium est obiecta potentiarum passiuaruꝫ esse ꝑora actibus cū sint ꝑora ⁊ quo ad nos ⁊ etiaꝫ ꝫm nām. planum est ergo ꝙ tales actus distinguunt̄ ⁊ diffiniunt̄ ꝑ obta a q̄bus recipiūt cē ⁊ specieꝫ. ¶ Amplius ēt oba potētiarū actiuarū sunt ꝑora actibus nō solū quo ad nos: ſꝫ ēt aliquo mō ꝫm nām. nā lꝫ oba nō habeāt rōneꝫ cāe in genere cāe efficiētis: tñ vt cōiter ponitur: ⁊ vt pōt haberi a pħo ꝑ ethi. habēt rōneꝫ cāe in genere cāe finalis. vñ dr̄ ꝑ ethi. ꝙ q̄buscūqꝫ ꝑter opationem sunt aliq̄ opata ipsa sunt fines opationū. oīs ğ opatio trāsiēs in exteriorē mām: qꝛ ex tali opatione ꝯstituit̄ aliqđ opatum in re ex̄ oꝫ ipm opatū cē finē opatiōis: vt domus est finis edificatiōis. itaqꝫ si potētia nutritiua ⁊ augmētatiua sunt potētie actiue ⁊ aliqđ efficiūt in ipm obm vt in alimētum

erit alimētū trāſmutatū ꝛ cōuerſū vt regrunt tales potētie finis operū dictarū potētiarū. q̄re ſic potentie diſtinguunt̄ per actus q2 actus ſunt p̄ores eis quo ad nos: ꝛ etiā ſm itentionē nāe q2 ſunt earū finis: ſic ꝛ actus etiā potentiarū actiuarū habent diffiniri per obiecta: q2 illa obiecta ſunt p̄ora quo ap nos ꝛ etiā ſunt eoꝝ finis. Qꝛ aūt obiciebatur in ꝯriū ſolutū eſt ꝑ iā dicta

Cō. 34. **Quare primū de alimēto ꝛ gn̄atione dōm ē: vegetatiua.n.aīa ꝛ alijs ineſt prima: ꝛ maxime cōis potentia ē aīe ſm quā ineſt viuere omnibus: cuius ſunt opera generare ꝛ alimento vti.**

Exeqtur de hꝯ potētijs ſm modū pretaxatū: ꝛ q2 q̄ttuor ſunt ille potētie ſm quas ſumunt̄ diuerſi gradus aīatorū iō q̄ttuor facit: q2 p̄mo determiat de vegetatiuo. 2°. de ſenſitiuo. 3°. de itellectiuo. 4°. de ſꝫ locū motiuo. 2ª ibi (Determinatis aūt his dicamus.) 3ª in pncipio tertij quē gdā icipiūt ibi (ꝙ aūt nō ſit ſenſus.) gdam v̊o ibi: (qm̄ āt duab⁹ drījs.) gdā aūt ibi (de ꝑte āt aīe.) quid tn̄ de hoc ſit tenēdū in ꝓſequēdo patebit. q̄rta aūt ꝑs vbi determinat de ſꝫ locū motiuo incipit circa finē tertij ibi (de mouēte aūt gdeꝫ.) Circa p̄mū tria facit. q2 p̄mo ait p̄mū determinādū eē de vegetatiua potētia. 2°. quedā que ſuppoſuerat ꝓbat. 3°. incipit ꝓbare vel determinare de ipſa potētia vegetatiua. 2ª ibi (Nālisſimū.n.) 3ª ibi (Qm̄ aūt eadē potētia) cōtinuet̄ aūt ſic. dictū eſt prius determinandū eſſe de obiecto ꝛ actu q̄ꝫ de potētijs. ꝛ rurſus: q2 p̄mo determinādum eſt de obiecto ꝛ actu potētie p̄oris q̄ꝫ poſterioris: q̄re ſi ſic eſt. p̄mo dōm eſt de alimēto qđ eſt obm̄ vegetatiue potentie ꝛ de gn̄atione q̄ eſt actus eius. naꝫ vegetatiua aīa ineſt p̄ma alijs ꝛ vegetatiua q̄ eſt potētia aīe ſꝫ quā ieſt viuere viuētibus cui⁹ opa ſunt gn̄āre ꝛ alimēto vti hꝯ. vꝫ. potētia eſt maxie cōis. p̄mo ğ dōm eſt de ipſa. Deinde cū dicit.

Naturaliſſimum enim opum viuentibus eſt q̄cūq3 ꝑfcā ꝛ non orbata aūt gn̄ationē ſpōtaneam hn̄t facere alterū q̄le ipſū: animal qdē aīal: plāta āt plantā: q̄ten⁹ ipſo ſꝑ ꝛ diuino ꝛ imortali eē ꝑticipent: ſꝫ ꝙ pn̄t.

Quedā que ſuppoſuerat ꝓbat. ſuppoſuerat.n. ꝙ potētia cui⁹ eſt gn̄āre ꝛ alimēto vti eſt maxie cōis viuētib⁹. Rurſus ſuppoſuerat hꝯ potētiaꝫ eſſe ipſius aīe. ꝑꝑ qđ ſeqtur ꝙ hꝯ opa ipſi aīe ſint attribuenda. tria ğ facit. q2 p̄ ꝓbat gn̄āre eſſe maxie cōe viuentib⁹. 2°. oſtendit hꝯ opa que ſunt generare: alimēto vti ꝛc̄. hꝯ eſſe ab ipſa aīa. 3°. ex hoc iprobat opiones quorūdā nō attribuētiū talia opera aīe nec potētijs eius: ſꝫ dicētium hoc eſſe ex neceſſitate māe vel ex nā alicuius alimenti. 2ª ibi (Eſt aūt aīa.) 3ª ibi (Empe. aūt.) circa p̄mū duo facit ſꝫ ꝙ dupl'r ꝓbat gn̄āre eſſe quid cōe. 2ª ibi (Omnia.n. illud appetunt.) Dicit ğ operū viuētib⁹ .i. iter opera que ꝯpetunt viuētibus nālisſimū eſt ſup. ipm̄ gn̄āre: ꝛ q2 eſt nālisſimū. iō eſt valde cōe. iō ſubdit ꝙ q̄cunq3 viuētia ꝑfecta ꝛ nō orbata aūt habent gn̄ationē ſpontaneā poſſunt facere alterū q̄le ipm̄. i. poſſunt gn̄āre vt aīal gdem facit aīal: plāta aūt plantam: ꝛ hoc faciūt ꝛ ſic generant q̄tenus hꝯ gn̄ābilia ſm ꝙ poſſunt participēt ip̄o ſemper eſſe ꝛ ipſo eſſe diuino ꝛ imortali. Notādum aūt vi gn̄ātiuā ſm ph̄m eſſe datā rebus vt gn̄ābilia que in ſeipis perpetuari non pn̄t ꝑpetuent̄ aliquo mō in ſuo ſimili ꝛ ꝑticipēt ipſo ſemper eſſe diuino ꝛ immortali. Poſuit.n. ph̄s mundū nūq̄ꝫ deficere: iō abſolute loqtur dicens ad gn̄ābilia ꝑ gn̄ationeꝫ poſſe hr̄e ſemꝑ eē non in ſe: ſꝫ in ſuo ſimili. Notādū ēt opera vegetatiue eē generare nutrire ꝛ augere iter que opera gn̄āre eſt ꝑfectius: q̄re ſic h̄ eſt ſic cōe alia cōmuniora ſunt de oībus ğ operibus vegetatiue ē determinādū p̄us q̄ꝫ de operibus potētiarū aliarum ex quo hꝯ opera ꝯuenit eſſe ſic cōmunia. Notādum etiā ꝙ ait generare ſibi ſimile quecūq3 viuētia ſunt ꝑfecta: ꝛ nō orbata aut habēt ſpōtaneam gn̄ationem. nam ſm ꝯmētatoreꝫ ad h̄ ꝙ aliqđ animatū generet tria regruntur. p̄mo ꝙ ſit ꝑfectū q̄ꝫtum ad tempus: ideo pueri: ꝛ q̄cūq3 aīata nō ſunt ꝑfecta ſm tempus nō generāt. 2°. dꝫ eſſe nō orbatū. i. nō diminutū aliquo membro vel ipeditū aliq̄ occaſione. 3°. dꝫ nō habere gn̄ationē ſpontaneā. i. nō dꝫ eſſe gn̄ātum ex putrefactiōe. naꝫ aīalia gn̄āta ex putrefactiōe nō generāt. dicuntur enim talia habere gn̄ationē ſpontaneā. q2 vidētur per ſeipſa generari: eo ꝙ nō habēt generās ꝓꝑe ſpeciei. vn̄ ꝯmētator appellat talia gn̄āri per ſe. Deinde cū dicit.

Oia.n. illud appetūt: ꝛ illi⁹ cā agūt oia q̄cunq3 agūt ſꝫ naturā. Id āt qđ cui⁹ cā fit dupl'r ē: hoc q̄dē cui⁹: illđ vero quo: qm̄ igit̄ cōicare nō pn̄t ipſo ſꝑ ꝛ diuina cōtinuatiōe: ꝑꝑ id qđ nihil ꝯtigit corruptibiliū idē: ꝛ vnū numero permanere ſꝫ ꝙ pōt ꝑticipare vnūqđq3: ſic cōicat hoc qdeꝫ magis: illud vero minus: et ꝑmanet nō idē: nūero qdeꝫ nō vnū: ſpē aūt vnū. Cō. 35.

Adducit ſcđaꝫ rōnē dicēs ꝙ oia appetunt illud. ſ. participare eſſe diuinū ꝛ ꝑpetuari i eſſe ꝛ illi⁹ cā agunt oia q̄cūq3 agūt ſm nām: ꝛ diſtinguit de fine dicens: ꝙ illud aūt cui⁹ cā fit aliquid eſt duplex: h̄ qdeꝫ cuius cā fit vt finis extra .i. vt finis nō inherens: illud v̊o quo eſt aligd vt forma ꝛ finis itra. ipſe ğ deus eſt finis ꝓpter quē oia agunt tanq̄ꝫ id cuius gr̄a ſunt oia: nō tn̄ tanq̄ꝫ finis iherēs ꝛ depēdēs: ſed ip̄m eſſe qđ ꝑticipatur a rebus eſt finis ꝓpter qđ oia agūt tāq̄ꝫ finis itra ꝛ tāq̄ꝫ id quo formal'r ſunt oia. ſi ğ ſic oia appetūt eē diuinū qm̄ gn̄ābilia ꝛ corruptibilia nō poſſunt cōmunicare ip̄o ſemꝑ eē: ꝛ diuina ꝯtinuatiōe. i. ꝯtinue ꝓpter id ꝙ nihil corruptibiliū idē ꝛ vnū numero pōt ꝑmanere ſm ꝙ pōt ꝑticipare diuinū eē ſic vnūqđq3 cōicat ip̄m. h̄ gdē magis: illud v̊o minus: q2 q̄dā ſunt ꝛ viuūt magis: q̄daꝫ vero minus: nihil tamē generabiliū ideꝫ numero ſemꝑ ē: iō data eſt eis v̊tus generatiua: vt qđ nō pōt ꝯtinuari ideꝫ numero ꝯtinuet̄ idem ſpē: ideo ſubdit ꝙ gn̄ābile nō ꝑmanet ideꝫ ſed vt idē. nā numero gdem nō manet vnū ꝛ idē: ſpē aūt manet vnū ꝛ ideꝫ. Notādū aūt hāc rōnē differre a p̄ma. q2 p̄ma arguebat generare eſſe gd cōe: q2 eſt naturaliſſimū: ꝛ ꝯpetit oībus viuētib⁹ nō orbatis: h̄ āt ꝓbat gn̄āre eē gd cōe: q2 ordiat̄ ad h̄ vt gn̄ābilia ꝯtinuent̄ i eſſe qđ oia appetūt. ē ğ hec rō alia ab illa: ꝛ ēt eſt ei⁹ fulcimētū ꝓbat̄.n. h̄ ꝙ ibi ſupponebat̄: dicebat̄.n. ibi. ꝙ plāta generat plātā. ꝛ aīal aīal: vt poſſint ꝯtinue ꝑticipare diuinū eē hic autem redditur illius cā vbi oſtēdit̄ oia appetere ꝑticipationē cōtinuā diuini ipſius eē: ꝛ q2 h̄ fit ꝑ gn̄ationē: iō vis generatiua collata eſt rebus.

Cō. 36. **Eſt aūt aīa viuentis corporis cauſa et principium: hec autē multipliciter dicuntur. attn̄ aīa ſm determiatos tres modos cauſa dr̄. Eteni vnde motus cā eſt: et cuius cauſe. et ſicut ſubſtantia animatorum corporum anima cauſa.**

Poſtq̄ꝫ ph̄s ꝓbauit ꝙ gn̄āre ē gd valde cōe ꝑꝑ qđ attribuēdū eſt cōi potentie. ſ. vegetatiue. in ꝑte iſta: vt dicebat̄ oñdit hꝯ opa eſſe ab ipſa aīa. itendit aūt talē rōnē: qđ ē forma ꝛ finis ꝛ motor corporis eſt cā ꝛ pncipiū operū q̄ fiunt in corpore. ꝛ ꝑ corpus aīa eſt hꝯ. ğ eſt cā ꝛ pncipiū ipſi⁹ augmētatiōis ꝛ gn̄atiōis ꝛ ceteroꝝ taliū q̄ fiūt in corpore vel

ꝑ corpus. Vtus aūt totius rōnis huius in h cōsistit ꝙ aīa ē finis forma ⁊ motor corporis. duo ḡ facit. qꝛ pmo ait aīam sic eē i triplici gn̄e cāe respectu corpis. 2º qd̄ dixerat ꝓbat ibi. (Or qdē igit̄.) dicit ḡ ꝙ aīa est causa ⁊ pncipiū viuētis corporis: ſ3 h. ſ. cā ⁊ pncipiū multiplr̄ dicunt̄: qꝛ q̄druplr̄. attn̄ aīa lȝ nō ſ3 omnes. 4. modos sit causa corporis: tam̄ ſm tres determinatos modos dr̄ causa eius. ⁊ eni est ipsa aīa causa. vn̄ motus. i. est mouens causa respectu corporis ⁊ est cuius causa. i. finis eius. ⁊ tertio anima est cā aīatorū corpoꝝ sic substātia. i. forma subalis. ¶ Deinde cuȝ dicit.

Cō. 37. ¶ Qd̄ quidem igitur sit sicut substātia manifestum est. Causa. n. ipsius esse omnibus substātia est: viuere autem viuentibus est esse. causa auteȝ ⁊ principium horum anima.

¶ Probat qd̄ dixerat. circa qd̄ tria facit ſ3 ꝙ ꝓbat aīaȝ eē in triplici genere cāe. pmo eni ꝓbat ipsaȝ esse cāȝ formalē. 2º finalē. 3º mouentē. 2ª ibi (Manifestū est aūt.) 3ª ibi (At vero ⁊ vnū pncipiū.) Circa pmū duo facit: ſm ꝙ duplr̄ ꝓbat aīam esse formā corporis. 2ª ibi (Amplius aūt.) Dicit ḡ ꝙ qdeȝ igit̄ sit sicut suba. i. sic forma subalis corporis manifestum est: qꝛ suba. i. forma subalis est oībus causa ipsius esse. omne eni eē est a forma: ⁊ qcqd est cā rebus q̄tuȝ ad ipm esse est forma rerū: ſ3 viuere viuentibus est esse: ⁊ aīa est causa ⁊ pncipium horum. ſ. viuentiuȝ ꝙ sint ⁊ viuant. ḡ est eorum forma. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius autē eius qd̄ potētia rō actus est.

¶ Adducit scd̄aȝ rōneȝ dicens: ꝙ amplius aūt aīa est rō ⁊ actus eius qd̄ est in potētia. i. corporis qd̄ est potētia vitaȝ habens. est ḡ anima forma eius: qꝛ qd̄ est rō: ⁊ actus alicuius est forma ipsius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Manifestuȝ auteȝ est et ꝙ cuius gratia anima causa: sicut eniȝ intellectus gratia huius facit: eodem modo ⁊ natura: ⁊ hoc est ipsius finis: huiusmodi autem in animalibus anima.

¶ Probat aīam eē cāȝ finalē respectu corpis. circa qd̄ tria facit. qꝛ pmo ꝓbat aīaȝ eē cāȝ finalē corporis qd̄ iformat. 2º ꝓbat ipsaȝ eē quodāmō finē oīum corpoꝝ physicoꝝ. 3º ne laboret in equoco distiguit de fine. 2ª ibi. (Et ſm nāȝ) 3ª ibi (Duplr̄ aūt.) Dic̄ ḡ. manifestū est aūt ꝙ aīa est cuius cā gr̄a alia fiūt. i. est cā finalis: qꝛ sicut itellectus. i. sic ars fac̄ aliqd gratia huius. i. ꝓpter finē: eodē mō nā opatur gr̄a alicuius. ⁊ h est finis ipsius: cuius gr̄a operat̄. h aūt cuius gratia opatur nā in aīalibus est aīa. aīa ḡ est finis aīaliū vel est finis corpoꝝ aīatoꝝ. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et scd̄ȝ naturam. Oia eniȝ physica corpora aīe instrumēta sunt: sicut aīaliū: sic ⁊ plātarum tanq̄ gratia aīe existētia.

¶ Ondit aīam quodāmō esse finē oīuȝ corpoꝝ physicoꝝ. dicēs: ⁊ ſm nāȝ. i. eoꝝ corpoꝝ que sunt ſm nām sup. finis est aīa. nam oīa physica corpora sunt quodāmō istrumēta aīe sic corpora aīaliuȝ ⁊ plantarū: ⁊ ēt sup. alioꝝ sunt tanq̄ exn̄tia gratia aīe. ḡ aīa est finis oīum istoꝝ. ¶ Notanduȝ āt ꝙ semp ignobiliora ordinant̄ ad nobiliora: vt aq̄ ⁊ terra ⁊ alia inaīata sunt alimēta vegetabiliuȝ ⁊ ordinant̄ ad plantas. plante vo ⁊ alia vegetabilia sunt cibus aīalium ⁊ ordinant̄ ad ipsa. oīa aūt hec ordinant̄ ad hoīem ⁊ homo ē quodāmō finis oīum: q̄re si aīata sunt finis alioꝝ corpoꝝ nāliū aīa cuius gratia sunt corpora aīata: est quodāmō finis oīum corpoꝝ physicoꝝ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dupliciter autem dicitur ꝙ cuius gratia est ⁊ ꝙ cuius. et ꝙ quo.

¶ Ne laboret in equoco distinguit de fine dicens: ꝙ duplr̄ aūt dr̄. ꝙ cuius cā est vnūq̄dq̄. i. duplr̄ dr̄ finis. vȝ. ⁊ ꝙ cuius gratia sunt oīa. i. finis extra ⁊ ꝙ quo sunt alia. i. finis intra. ¶ Notandū ꝙ aīa aliter est finis corpoꝝ aīatoꝝ ⁊ alioꝝ corpoꝝ physicoꝝ. nā animatoꝝ corpoꝝ est finis ītra ⁊ est illud quo formalr̄ sunt ⁊ viuunt corpora animata. aliorū vero corpoꝝ est finis extra nec est illud quo formalr̄ sunt alia corpora: sed est illud cuius gratia sunt alia corpora. qꝛ ad eaȝ omnia hꝰ corpora quodāmodo ordinantur: quare cum supra dictum fuerit aīam esse finem corpoꝝ animatorum. ⁊ etiā alioꝝ: qꝛ nō eodeȝ modo est finis horum ⁊ illorum: ne laboret in equiuoco oportuit ipsuȝ ph̄m de fine distinguere. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vo et vn̄ pꝛicipiū q ſ3 locū motꝰ aīa ē: n̄ oībꝰ āt viuētibꝰ iest potētia hec. Est āt alteratio et augmētū ſ3 aīam: sensus. n. q̄dam alteratio eē videt̄. nihil āt sentit qd̄ nō hȝ aīaȝ. Silr̄ āt et de augmēto et decremento se hȝ: nihil. n. decremētuȝ patit̄: neq̄ augmētat̄ physice nisi alat̄: alit̄ autem nihil qd̄ nō cōicet vita.

¶ Ostendit aīam esse cām mouenteȝ ipm corpus. vel ostēdit eam esse cām efficientē oīum motuū ⁊ oīum operum que fiūt naturalr̄ in corporibus animatis. dicit ḡ. at vero anima est pncipium pmum ⁊ pncipalr̄ vnde fit motus ſ3 locuȝ. Et subdit ꝙ hꝰ potentia nō inest oībus viuentibus qꝛ non omnia viua mouentur localr̄. addit autem ꝙ alteratio ⁊ augmentum est ſm aīam qꝛ sensus: quedaȝ alteratio esse videtur ⁊ nihil sentit: qd̄ nō habet aīaȝ. Addit etiā ꝙ similiter autem de augmento ⁊ de decremento se habet: qꝛ nihil decrementum patitur: neq̄ augmētatur physice nisi alatur. alitur nihil qd̄ non ⁊municet vita: ⁊ qd̄ nō habeat aīam. omnia ḡ hec fiunt per aīaȝ: ⁊ anima est causa mouens respectu corporis. ⁊ est causa efficiens omniuȝ istoꝝ corpoꝝ que fiunt in corpore. ¶ Notandum autem ph̄m intendere talem rōnem. cōuenit aīam esse cām oīuȝ eoꝝ que nō reperiunt̄ nisi in corporibus animatis: ſ3 moueri motu ꝓgressiuo alterari ſ3 sensū augeri ⁊ minui ⁊ cetera talia nō repiunt̄ nisi in corporibꝰ animatis. ḡ oīuȝ horum causa est anima. ¶ Notādum etiam ꝙ: vt supra tangebat̄ animatū distinguitur ſm quattuor gradus vel ſm quattuor potētias siue ſm quattuor opera vite. vȝ. ſm vegetatiuum sensitiuū intellectiuum ⁊ ſm locuȝ motiuū: ſ3 de itellectiuo est alia ratio: ⁊ de eo imanifestuȝ est quid sit tenenduȝ: ideo pretermittens ipm tanq̄ difficilius de tribus alijs tantū mentionē facit dicens: aīam esse cām motus ſm locū q̄tum ad opera ſm locū motiue. Et esse cām alterationis sensuū q̄tū ad opera sensitiue: ⁊ esse cām augmenti ⁊ decrementi q̄tum ad opera vegetatiue. ¶ Notandū etiā ꝙ nō oportet illud cuius causa est aīa inesse oī animato: ſ3 sufficit ꝙ nō insit rebus ianimatis: ideo signāter ph̄s ait ꝙ motus ſm locū. i. motus ꝓgressiuus causat̄ ab aīa: licet nō insit oībus viuentibus. ¶ Notandū etiaȝ ꝙ augmentū cōiter sumptū est preexistenti q̄titati additamētū: ſm quē modū artificialia augent̄. naȝ possunt lapides addi parieti ⁊ augmentabitur. sed augmentuȝ sumptuȝ ꝓprie fit cū quelibet pars aucti aucta est: ⁊ cuȝ transmittitur aliqd ad q̄libȝ ptem augmētati: qd̄ nō contingit fieri nisi mediāte alimēto. iō signāter ait ꝙ physice. i. nālr̄ ⁊ ꝓpe nō augmētat̄ nisi qd̄ alitur. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Empedocles āt nō bn̄ dixit: hoc addens augmentuȝ accidere plātis: deorsum quidem radicem mittētibꝰ: ꝓpter id ꝙ terra sic fert̄ scd̄m naturam. sursum auteȝ propter ignem. Cō. 38.

¶ Onso ꝙ augmētare ⁊ sentire ⁊ hꝰ opa sunt ab aīa. in pte

ista: vt dicebat̄ remouet phs errores quorūdā erratiū circa predicta. errabāt enim aliq circa h: qz nō attribuebant ipsi aie augmētū. sz dicebāt h contingere ex alia cā. duo ḡ facit ſm q duos errores circa h remouet. 2º ibi (Videt̄ aūt qbusdam.) pma pars diuidit̄ in duas: qz pmo ponitur opinio Empe. circa h errantis. 2º eius opinio iprobat̄ ibi. (Neqz.n. sursū.) Cōtinuetur aūt sic. dictū ē q augmētū fit ab ipa aia: 7 qz sic est: ideo Emp. nō bene dixit h. i. circa hoc addens augmētū accidere plātis: nō per aiaz: sz ex necessitate materie. dicebat. n. de plātis mittētibus qdez radices deorsuz ppter id qđ terra sic fert̄ ſm nām: sursuz āt mittētibus ramos: ppter ignē silr sursum. nam sicut terra nāliter fert̄ deorsuz silr ignis fertur sursum.

Dubitaret forte aliqs vtrū augmentuz ptingat ex necessitate māe: vt q augmētū fiat sursuz ppter ptes igneas. deorsuz vo ppter ptes terreas. 7 videt̄ q sic. qz ſm phm. 2º phy. ars imitat̄ nāz. nā similia sunt opera nāe 7 artis. qz si nauifactiua eēt in ligno. eodē mō fieret nāliter nauis sicut 7 mō fit p artē qre cū in opibus artis sic augmētet̄ edificiū q grauia ponunt̄ deorsuz: vt appz in domibus: vbi grauia: vt lapides ponunt̄ in fundamēto 7 leuia ponunt̄ sursuz: vt ligna ponunt̄ in tecto. etiā 7 in opere nāe sic augmētatur aiatū q partes leuiores augmentabūt superiora grauiores vo iferiora. Erit ḡ augmētū sursuz ppter ignē deorsuz vo ppter terrā. ¶ Dōm q actus actiuoz sunt in patiente 7 disposito grauitas. ḡ 7 leuitas māe nō est pncipalis cā augmenti. qz actio pncipalr nō est attribuēda māe sz forme. aia ergo que est subalis forma corporis animati est illud per qđ pncipalr ista fiunt. grauitas aūt 7 leuitas māe itārū aliqd potuerunt facere ad augmētū inqtum ptes grauiores magis sunt apte descēdere. 7 qz agens operat̄ ſm dispōnez passi. ideo ptes ille grauiores magis mittunt̄ ad iferiora. leuiores vo ad supiora. Itaqz nō est itētio phi gn grauia 7 leuia aliqd possint facere ad augmētū: sz vult iprobare Empe. q hō opera pncipalr attribuebat istis. q aūt leuitas 7 grauitas aliquo mō ad h deseruiāt pz: si cōsideremus in oibus: spāliter in hoibus vn femine cōiter habēt grossa crura: eo q sint frigide cplōnis: 7 cū frigidi sit descendere: iō ipse in ptibus iferioribus igrossantur magis. hoies vo calidioris cplōnis exñtes cōiter subtiliōes hñt iferiores ptes 7 grossiores supiores: 7 p h pz solo ad qsitū. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Silr. n. neqz sursuz. aut deorsuz bene accipit. Non. n. idē oibus sursuz et deorsuz oi: h sicut caput aialium: sic radices plantarū sunt: si congruit instrā dicere altera: et eadē opibus.

¶ Improbat opionē Emp. circa qđ duo facit ſm q duplr iprobat ipz. pmo. n. iprobat eū ex eo q nō bene assignabat partes aiatoz. 2º ex eo q nō bene assignabat cām augmēti in hō ptibus ibi (Adhuc aūt.) Dic̄ ḡ. q Emp. neqz bene accepit sursuz 7 deorsuz. naz nō est idē sursuz 7 deorsuz in oibus animatis 7 in oi. i. in vniuerso. sz sic est caput sursum respectu aialium: sic radices sunt sursuz respectu plantarū 7 hoc significat istrumēta esse eadez 7 altera operibꝰ. i. per opera: rami ḡ in plātis sunt deorsum: 7 radices sursuz qđ ē ergo sursum in plātis est deorsuz in vniuerso.

Dubitaret forte aliqs: vnde est q in rebꝰ aiatis oportz assignare sursuz 7 deorsum spāle preter id qđ videmus in vniuerso. ¶ Dōz q sicut transmutatio ſm formā fecit scire mām sic transmutatio ſz sitū facit scire locū. sursuz ḡ 7 deorsuz 7 hō dr̄ie locoz accipiēde sunt ſm motū quē videmus in rebus. videmus aūt vnū modū motus gnālem oibus exñtibus in spera actiuoz 7 passiuoz: q fit in eltis a forma leuis 7 grauis. i mixtis vo ab elemēto pdominante in ipsis. ſm ḡ hūc motū grauia ferunt̄ deorsuz 7 leuia sursuz. 7 qz hō motus gnālis inest omnibus que sunt in spera actiuoz 7 passiuorū: ideo ſm hunc motū accipit̄ sursum vel deorsuz in vniuerso. Est ḡ deorsum in vniuerso locus ad quē ferunt̄ grauia: 7 sursum ad quē leuia. Est autem 7 alius specialis motus qui est ab aia non a forma grauis vel leuis vel a dominio alicuiꝰ elemēti: 7 h motus reperit̄ in oibus que alūtur vbi alimentū per virtutē aie fertur ad oēm dr̄iam positionis: qđ non posset esse p nām alicuius elemēti: quare sicut in rebus animatis reperit̄ specialis motus supra motum illū gnālē: quē videmus in tota spera actiuoz 7 passiuoz: sic in talibus oportet csiderare spāle sursuz 7 deorsuz preter sursuz 7 deorsuz qđ aspicimꝰ in toto vniuerso. ¶ Rursus hoc speciale sursuz 7 deorsum qđ reperit̄ in rebus aiatis accipienduz est i animatis impfectioribus ſm ea q̄ videmus in magis pfectis: itaqz cū in aialibus 7 maxime in hoibus ora 7 capita sint superius: erit in plantis supius qđ tenet locū capitis vl' oris. in aialibus nāqz organa 7 instra sunt eadē vel diuersa ſm q opera vident̄ esse eadē vel diuersa que ḡ ordinant̄ ad idē opus vident̄ eē idē organū 7 instrm 7 eodē mō loquēdū est de illis. cū ḡ radices ordinētur ad idem opus vt ad sumptionē alimēti ad qđ ordinantur ora in aialibus: erunt radices in plātis supius sic ora 7 capita in aialibus q̄ supius esse dicunt̄. ¶ Deide cū dicit.

¶ Adhuc āt qs est ptinēs in cria q̄ ferunt̄: ignez et terraz. Distrahent̄. n. nisi aliqd sit phibens. Si vo erit hoc ē aia: et cā alimēti: et augmēti. Cō. 39.

¶ Improbat Emp. ex eo q nō bene assignabat cāz augmēti dicens: q adhuc aūt. i. supra. h arguimus sup. c Emp. qd est ptinēs ignē 7 terrā q̄ tendūt ad cria loca distrahent̄. n. 7 ibunt hō elemēta in speras pprias nisi aliqd sit phibēs 7 ptinēs illa si vo aliqd tale erit h ē aia: 7 ipa erit cā alimēti 7 augmēti. ¶ Notandū aūt actionē: 7 ipsa opera tribuēda esse pncipali agēti magis q̄ organo qre cū anima sit cōtinens elta ipsa habebit pncipalitatē respectu coz. actiones ergo 7 motus qui fiunt in corpore aiato ſm q aiatuz est attribuēdi sunt magis aie quā eltis. ¶ Deide cū dicit.

¶ Videt̄ aūt qbusdā ignis nā simplr causa augmenti et alimenti esse: et nanqz ipsuz videt̄ solū corporeū et elemētoruz qđ alitur: et augmētatur. vnde et in plantis: et in aialibus putabit vtiqz prius esse hoc qđ operatur. Cō. 40.

¶ Remouet errorē quorūdā alioz attribuentiū augmentū 7 alimētū nō aie: sed igni. Circa qđ duo facit. qz pmo ponit eoz opionē. 2º eaz iprobat ibi (Hoc aūt cōcausa.) Dic̄ ḡ. q vr̄ aūt qbusdam ignis natura. i. nāliter simplr esse cā alimēti 7 augmēti. nā 7 ipm solū de numero corpoz 7 elementoz videt̄ esse qđ alitur 7 augmentat̄. vn̄ 7 in plātis 7 in aialibus putabit vtiqz quis esse h. i. esse ignē qđ operat̄ augmentū 7 alimentū. ¶ Notādū aūt hāc positionē differre a positiōe Emp. qz positio illa attribuebat augmētū igni 7 terre: h aūt igni tantum. Rursus illa attribuebat augmētū elemētis rōne q̄ grauia 7 leuia. hec aūt. i. h attribuit igni: eo q ignis sit maxie opatiuus 7 actiuus. ¶ Notādū ēt q ignis videt̄ ali 7 augmētari sic 7 aiata. nam sic alimētū adueniens carni caro conuertit ipz ad se 7 fit sub maiori qtitate: sic ligna addita igni. ignis cōuertit ea ad se 7 fit sub qtitate maiori. de nullo aūt alio ita sensibiliter h videmus sicut de igne. ideo ponebāt illi ignez qui erat in plantis 7 animalibus esse principalem causam: quare illa augmentarentur. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Hoc aūt 7 concausa qdez quodāmō est: non tñ simplr cā: h magis aia: ignis. n. augmentuz Cō. 41.

in infinitum est quousqꝫ fuerit combustibile. Natura autem constantium omniũ terminus est ⁊ ratio magnitudinis ⁊ augmenti: hoc aũt est anime: ꝫ non ignis: ⁊ rõnis magis q̃ꝫ mãe.

¶ Improbat opinionez hãc dicẽs. ꝭ aũt. s. ignis cõcausa quidem est quodam modo: vt fiat alimentũ ⁊ augmentum. nam calor igneus qui aliquo modo reſuat̃ in corpore aĩato est organũ ⁊ istrumẽtum anime ⁊ aliquo modo cooperatur ad augmẽtuz ⁊ alimẽtum: tamẽ nõ est ignis simpl'r ⁊ p̃ncipal'r cã augmẽti: sed magis anima. naz modus augmẽti ignis valde dissimilis ẽ augmẽto qd̃ aspicim⁹ in aĩalibus: ideo subdit ꝙ augmẽtũ. n. ignis in ĩfinitũ ẽ quousqꝫ fuerit combustibile: ſꝫ oĩum natura cõstantium que naturaliter augmẽtant̃ ẽ terminus ⁊ ratio eoꝝ magnitudinis ⁊ augmẽti. ⁊ qꝛ talez terminũ habẽt ab anima ⁊ ex forma: manifestum ẽ ꝙ ꝭ autẽ. i. augmẽtare p̃ncipaliter ẽ ipsius aĩe: sed nõ ignis: ⁊ p̃ncipaliter ẽ ipsius rõnis et forme magis q̃ꝫ materie. ¶ Notãdum aũt ꝙ ex hoc posset sumi noua rõ. vt vna rõ esset: quare attribuẽduz eẽt aĩe augmẽtũ ⁊ non igni: quia augmẽtuz animatoꝝ ẽ terminatũ ⁊ limitatũ: ignis vero augmẽtuz vadit in ĩfinitũ: quare cum hꝰ terminus augmẽti inaĩatis sic sit ab anima attribuẽdum ẽ hoc magis anime q̃ꝫ igni. alia rõ esse posset: qꝛ actio magis ẽ attribuenda rõni ⁊ forme q̃ꝫ mãe: q̃re cum anima cõparet̃ ad ignẽ ⁊ ad alia elemẽta exñtia in mixto sicut forma ad mãz magꝭ attribuẽda sũt ꝭ aĩe q̃ꝫ igni vl' alijs el'tis.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ videtur phs sibi cõtradicere. Ait. n. ꝙ oĩum natura cõstantium ẽ certa rõ ⁊ terminus eoꝝ magnitudinis ⁊ augmẽti. ⁊ dicit ꝙ augmẽtum ignis vadit in ĩfinitũ. cum tamẽ ignis sit aliquid nã cõstãs. ¶ Dõz ꝙ hãc ꝯtradictionem leuiter possemus effugere exponẽdo esse rõnez ⁊ terminũ magnitudinis ⁊ augmẽti oĩum cõstãtium natura. s. oĩum augmẽtabiliuz per nãm: vt ꝯmẽtator videtur exponere. ⁊ qꝛ nãliter ⁊ ꝓprie nõ augmẽtantur nisi aĩata. ideo nõ ẽ ibi cõtradictio: qꝛ quãdo loqtur de augmẽto cõstãtis natura oportet ꝙ loquat̃ de augmẽtabili nãliter. omnia g̊ augmẽtabilia nãliter habere terminũ augmẽti: ⁊ ignẽ nõ habere terminũ. nõ implicat ꝯtradictionem: qꝛ ignis non ẽ quid animatum. ⁊ per ꝯñs nõ dicitur ꝓprie augmẽtari.

¶ Ut tamẽ melius pateat qual'r põt augmentari aliquid in ĩfinitũ ⁊ qual'r nõ. sciẽduz ꝙ terminus augmẽti aliquãdo sumit̃ ex forma. aliquãdo ex materia. aliquãdo ex ordine vniuersi. Ex forma quidem reperit̃ terminus in augmento in oĩbus animatis. nam oĩa animata sunt organica corpora. partes etiaz corporis animati cõparãtur ad aĩam sicut organa ad artem. naz sicut ars ꝓpria opera exercet ꝑ sua organa sic anima ꝓprias operatiões exercet ꝑ partes corporis. quare cuz nulla ars requirat organa ĩfinita. imo qꝛ ẽ cõtra rõnem organi ꝙ sit ĩfinituz cuz ei debeatur debita q̃ꝫtitas ⁊ debita mẽsura ex opere ad qd̃ ordinatur: oꝫ partes corporis animati finitas eẽ: ⁊ ex parte aĩe que quasi quedaz ars per partes corporis quasi ꝑ ꝓpria organa exercet ꝓprias opatiões: debetur ipsis partib⁹ corporis ⁊ ipsis organis certa rõ ⁊ terminus eoꝝ magnitudinis ⁊ augmenti. secũdo põt esse terminus in augmẽto ex parte materie. Nam si aliquid ꝯstaret ex tota mã sua nõ esset nisi vnũ tale in spẽ illa: ⁊ illud augmẽtari nõ posset: q̃re cũ tota materia actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ sit finita saltez ex ꝑte mãe: ignis hꝫ terminũ in augmẽto. vult g̊ phs dicere: ꝙ cuz forma ignis nõ sit forma corporis organici: non sic repugnat ex ꝑte forme corporis augmentũ ignis in ĩfinitũ: sicut repugnat corpori aĩato. si aũt ꝭ repugnat ei erit ex ꝑte mãe: vt ex parte cõbustibilis. tertio ĩponitur finis ⁊ terminus rebus ex ꝑte vniuersi. ⁊ sic omnia elemẽta habẽt finẽ ⁊ terminuz sic vt vnũ elemẽtuz nõ oĩa alia possit cõuertere ad seipm: ſꝫ cuz orbiculariter dominent̃ mõ signa cal'a mõ frida: oꝫ ꝙ orbiculariter aliquãdo elemẽta frida habeãt dominiũ suꝑ calida: aliquãdo ecõuerso. nũq̃ꝫ g̊ sic cõtinue dominant̃ calida el'ta aut fr'a vt possint oĩa alia ad se cõuertere. ¶ Est g̊ de ordĩe vniuersi dare aliquẽ terminum ipsi igni vltra quẽ augmẽtari nõ põt. Pꝫ itaqꝫ quõ soluit̃ ꝯdictio quã ꝓtendit littera: ⁊ quõ accipienda ẽ mens phi. ⁊ etiã pꝫ quõ ĩponitur terminus ⁊ finis rebus augmẽtabilibus.

Uoniã aũt eadez est potentia vegetatiua: ⁊ gñatiua: de alimento necessarium est determinare primũ. Separ̃ eni ab alijs potẽtijs oꝑe hoc. Cõ. 47.

¶ Postq̃ꝫ phs oñdit qd sit actus vegetatiue potẽtie: qꝛ act⁹ eius ẽ generare ⁊ alimẽto vti: ⁊ oñdit quõ talia opera attribuẽda sunt aĩe. in ꝑte ista determĩat de ipa vegetatiua potentia ſm ordinẽ supius ꝑtaxatuz. Erat aũt ordo ille ꝙ prius determinãdũ erat de obõ potẽtie q̃ꝫ de actib⁹ ⁊ de actibus q̃ꝫ de potẽtia. iõ tria facit. qꝛ p̃mo determinat de obto vegetatiue potẽtie. scd̃o de actibus eius. tertio determĩat de ipsa potẽtia. scd̃a ibi. (Qm̃ autẽ nihil alitur.) tertia ibi. (Quare hꝰ aũt.) circa p̃muz duo facit. qꝛ p̃mo ait ꝙ dõm ẽ de alimẽto qd̃ ẽ obm̃ vegetatiue ⁊ generatiue potẽtie. 2º exeqtur determinãdo de ipso alimẽto ibi. (Uidet̃ ãt eẽ.) dicit g̊. ꝙ qm̃ eadẽ potẽtia aĩe ẽ vegetatiua ⁊ gñatiua ⁊ obiectũ hꝰ potẽtie ẽ alimẽtuz necessariũ ẽ g̊ p̃mũ determinare de ipso alimẽto. ꝙ aũt alimẽtuz sit obm̃ potẽtie vegetatiue pꝫ. qꝛ ĩ ꝭ oꝑe. i. in oꝑe nutritiõis ⁊ in agere aliqd circa alim̃tũ separ̃ hꝰ poa ab alijs potẽtijs vt a sẽsitio ⁊ itell'iuo.

Dubitaret forte aliquis vtrũ vnuz ⁊ idez vt alimẽtũ sit obm̃ nutritiue ⁊ gñatie. ⁊ vr̃ ꝙ nõ. qꝛ potẽtiaꝝ q̃rũ sũt diuersi act⁹ sũt ⁊ diuersa oba: ſꝫ nutritie ⁊ gñatie sũt diuersi act⁹. vꝫ. nutrire ⁊ gñare: g̊ hẽbũt diuersa oba. ¶ Oppm ãt vr̃ velle phs q ait vegetatiuã ⁊ gñatiuã eãdẽ eẽ poam ⁊ hꝰ obꝫ dic̃ eẽ alim̃tũ. ¶ Dõz ꝙ alim̃tũ al'r ⁊ al'r acceptũ ẽ obꝫ ñ solũ nutritie ⁊ gñatie: ſꝫ ẽt augm̃tatie. Nã sic̃ vt⁹ gñatia ſꝫ phꝫ ẽ data reb⁹ vt corruptibilia faciãt talia q̃lia ipa st̃: ⁊ ꝯtinuẽt se ĩ esse eadẽ spẽ q̃ ñ pñt se ꝯtinuare eadẽ nũero. sic vt⁹ nutritia est data eis vt ꝑ aliqd̃ tp̃s seipa saluẽt. calor. n. nãl' sꝑ agit ĩ humidũ: ⁊ fac̃ ipm exalare q̊ exalãte perit vita q̃re nisi ꝑ vtutẽ nutritiuã fieret restauratio deꝑditi: aĩatũ nõ possꝫ subsistere. ꝑꝑ qd̃ digerit̃ ⁊ coqt̃ alim̃tũ ⁊ ꝯuertit̃ ĩ subaz nutriti: ꝑ quã ꝯuersionẽ fit restauratio deꝑditi: q̊ scd̃o saluat̃ aĩatũ: ita ꝙ alim̃tũ nutrit ĩ eo ꝙ qd vt ĩ eo ꝙ ꝯuertit̃ ĩ subaz nutriti. ¶ Uiso quõ fit nutritio ⁊ quõ alim̃tũ ẽ obꝫ potentie nutritie: restat videre quõ fit augm̃tũ ⁊ quõ alim̃tũ ẽ obꝫ poe augm̃tatie. Sciẽm g̊ ꝙ lꝫ sufficiat ad nutrim̃tũ aliq̃lis restauratio deꝑditi ⁊ ꝯuersio alim̃ti ĩ alitũ: ad ꝭ tñ ꝙ fiat augm̃tũ ñ suffic̃ q̃liscũqꝫ restauratio dꝑditi: imo oꝫ eẽ maiorẽ restaurationẽ q̃ꝫ fuerit deꝑditio: qꝛ cũ pl's ꝯuertit̃ de alim̃to ĩ alitũ q̃ꝫ fuerit ipꝫ deꝑditũ: oꝫ alitũ augm̃tari ⁊ fieri maioris q̃ꝫtitatis. alim̃tũ g̊ nutrit ĩ eo ꝙ qd: ſꝫ augm̃tat ĩ eo ꝙ q̃ꝫtũ: qꝛ sic augm̃tat ꝙ ꝯuertit̃ maior q̃ꝫtitas alimẽti q̃ꝫ fuerit dꝑditio: tc̃. n. alim̃tũ augm̃tat ipꝫ alitũ. ⁊ fac̃ ipm maioris q̃ꝫtitatis. Oñso alim̃tũ al'r ⁊ al'r sũptũ eẽ obꝫ nutritie ⁊ augm̃tatie: restat videre quõ fit obꝫ gñatie. Sciẽm g̊ ꝙ sic̃ alim̃tũ ĩq̃ꝫtũ ꝯuertit̃ ĩ alitũ nutrit ĩ eo ꝙ qd: ⁊ augmẽtat ĩ eo ꝙ q̃ꝫtũ: sic ĩq̃ꝫtũ ẽ aliqd ibi supfluũ fac̃ ad gñatõnẽ: ita ꝙ sem̃ qd̃ ẽ gñatõis p̃nm ẽ supfluũ alim̃ti. Ex q̊ appꝫ ꝙ nutritia augm̃tatia ⁊ gñatiua pñt dici eadẽ poa. nã illa eadẽ poa ꝑ quã digerit̃ alim̃tũ ⁊ restaurat̃ deꝑditũ ⁊ nutritur aĩatũ: ꝑ illã eãdẽ p̃t fieri tãta ꝯuersio ꝙ sit plusq̃ꝫ deꝑditio ꝑꝑ qd̃ augm̃tabit̃ aĩal: ⁊ fiet maioris q̃ꝫtitatis. sic ẽt ꝑ illã eãd poam p̃t fieri tãta ꝯuersio ⁊ tãta dcoctio alim̃ti ꝙ

n̄ totū trāseat ī subāʒ nutriti:sʒ ibi sit supfluū alimēti ⁊ fiet īde semē:q̄re nutritiua augmētatiua ⁊ gn̄atiua sꝫ aliq̄ vna po. Et vnuʒ ⁊ idē est obiectū earum vt alimentū. alr̄ tn̄ ⁊ alr̄ cōsideratuʒ. ℂ Utruʒ aūt huic potentie cōi q̄ cōparatur ad nutritionē augmentū ⁊ generationē oportet supaddere aliq̄s potentias spāles nō est presentis speculatiōis. talia.n.tractāda eēnt sup libro de nutrimēto ⁊ nutribili. sufficiat aūt ad pn̄s scire idē esse obiectū qd̄ alit augmētat ⁊ est gn̄atiōis pn̄m. pp qd̄ augmētatiua nutritiua gn̄atiua mō q̄ diximꝰ eadē potētia dici pn̄t. ℂ Deiñ cū dic̄.

Cō. 43. ℂ Videt̄ aūt esse alimētū cōtrariuʒ cōtrario:nō oē aūt oi. Sʒ q̄cūq̄ cōtrarioꝝ nō solū gn̄ationē hn̄t ex inuicē:sʒ ⁊ augmētū. Fiūt.n.mlta ex inuicē:sʒ nō oia augent̄:vt sanū ex laborāte.

ℂ Determinat de ipso alimēto.circa qd̄ tria facit. qꝛ pmo dat ɔditiōes alimēti.scd̄o ex his q̄ dixerat ondit qꝫ alimētum ⁊ alitū nō eodē mō ɔparant̄ adinuicē.3º.circa ptacta mouet dubiū qd̄dam.2ª ibi(Uident̄ aūt neq̄ illa) 3ª ibi (Dubitationē aūt hʒ)Tāgit aūt duas ɔditiōes alimēti. pma est qꝫ videt̄ aūt eē alimētū ɔriū ɔrio.i.ɔrium alito. Secūda ɔditio alimēti est qꝫ nutriat ⁊ augmentet alitū. iō subdit qꝫ nō oē aūt ɔriū oi supp.ɔrio est alimētū:sed q̄cunq̄ ɔrioꝝ nō solū gn̄ationē hn̄t adiuicē:sed ⁊ hn̄t augmentū:ita qꝫ vnū augmētat ⁊ nutrit aliud.talia.s.hn̄t rōnē alimēti.⁊ subdit qꝫ fiūt multa ex inuicē:sʒ nō oīa talia se nutriūt ⁊ augmētāt vt fiat sanū ex laborāte:laborās tn̄ nō est alimētū sani.qꝛ nō nutrit nec saluat nec augmētat ipm̄.Sūt itaq̄ he due ɔditiōes alimēti qꝫ sit ɔriū alito.⁊ qꝫ hēat saluare ⁊ augmētare ipm̄. ℂ Deide cū dicit.

ℂ Uident̄ āt neq̄ illa eodē mō adiuicē eē alimētū. Sʒ aq̄ qdē igni alimētū est: ignis aūt nō alit aquā. In simplicibꝰ qdē igit̄ corpibꝰ hoc esse vꝫ maxie:aliud qdē alimētū:aliud qd̄ alit̄.

ℂ Ondit ex his q̄ dixerat qꝫ alimentū ⁊ alitū nō eodē mō ɔparant̄ adiuicē.iō ait qꝫ aūt vident̄ neq̄ illa eodem mō adiuicē eē alimētū.illa.n.s.alimētū ⁊ alitū nō eodeʒ mō ɔpant̄ adiuiceʒ nec eodē mō sunt alimētū adinuicē. nam alimētū alit alitū ⁊ ē alimētū eiꝰ:sʒ alitū nō alit alimētuʒ nec est ipsiꝰ alimētū.g̃ alimētū ⁊ alitū nō eodē mō ɔparātur adiuicē:sed aq̄ qdē q̄ se hʒ vt alimentū ē alimētū igni. Ignis āt nō alit aquā. Et subdit qꝫ in simplicibꝰ qdē corporibꝰ.h videt̄ esse maxie qd̄ alit̄. videlʒ ignis. patʒ.g̃ qꝫ aliud est qdē alimētū.aliō vo qd̄ alit̄:⁊ alr̄ cōparat̄ alituʒ ad alimentū.alr̄ alimētū ad alitū. ℂ Nōnᵐ aūt qꝫ hic aq̄ accipit̄ p oi hūido.⁊ vt pʒ ignis maxie nutrit̄ hūido ⁊ potissime hūido vnctuoso cuiusmodi ē oleū. ⁊ oē pingue.et etiā oē hūidū subtile. nā ⁊ vinū sublimatū pp sui subtilitateʒ maxie est cibꝰ ignis. Ignis g̃ q videt̄ ali tali hūido nō eodē mō ɔparat̄ ad hūidū sicͭ humidū ad ipʒ.nā ignis nō alit humiduʒ vt flāma nō alit oleū:sed ecōuerso. Q̄uo aūt iter corpora simplicia ignis maxie alat̄ fuit supiꝰ patefactum.ad psens aūt scire sufficiat qꝫ ex sili qd̄ videmꝰ inter ignem ⁊ humidū:alimentū ⁊ alituʒ nō eodeʒ modo adinuicem ɔparant̄. ℂ Deinde cū dicit.

Cō. 44. ℂ Dubitationē āt hʒ. Pn̄t.n. hi qdē sil̄e ali sili: sicut ⁊ augeri:alijs aūt sicut diximus ecōtrario videt̄ ali cōtrarium contrario.

ℂ Mouet circa ptacta dubiū quoddā. circa qd̄ tria facit. qꝛ pmo mouet hʒ dubium.scd̄o obycit ad alteram partē. tertio soluit dubium.ppositū.scd̄a ibi(Tanq̄ ipossibile) tertia ibi (Utruʒ aūt sit alimentū)Dicit. ergo dubiū aūt habet quomodo se habeat alimentū ad alitum.dicunt.n. quidam simile simili ali.sicut ⁊ augeri: fuit aūt cōis opiophorum qꝫ simile simili auget̄.⁊ ex hoc aliqui volebāt arguere qꝫ simile simili alat̄.sic ergo videt̄ quibusdam. sed alys sicut diximus in libro de generatione econtrario videtur.dicunt enim simile nō ali simili:sed contrariuʒ cōtrario. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Tanq̄ ipossibile sit sil̄e a sili: alimētū mutari: ⁊ decoq. Mutatio āt oīs ī ɔriū:aut ī mediū.

ℂ Obycit ad alteram parteʒ questionis ostendens qꝫ contrarium contrario alatur. circa qd̄ duo facit ꝺm qꝫ duplr̄ ostēdit itentuʒ ibi. (Adhuc aūt)cōtinuetur auteʒ sic.bene dictuʒ est cōtrariū cōtrario ali ⁊ nō a simili. tanq̄ ipossibile sit simile a simili ali. alimentū eniʒ mutari ⁊ decoqui oportet.mutatio autem in omnibus aut est a contrario in contrarium:aut est in medium.nam medium comparatum ad contrarium induit rationem alterius cōtrary. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Adhuc aūt patit̄ aliquid alimentuʒ ab eo qd̄ alit̄: sed nō hec ab alimēto sicut nec instructor a materia. Sed ab illo hoc.instructor aūt mutatur solum in actum ex ocio. Cō.45.

ℂ Adducit secūdam rōnem dicens.qꝫ adhuc alimentum patitur aliquid ab eo qd̄ alit̄.sed hoc qd̄ alit̄ non patit̄ ab alimento.sicut neq̄ instructor.i. artifex nō patit̄ a materia:vt carpētarius nō patitur ab archa.sed hoc.s.materia patitur ab illo.i.ab istructore vel artifice.istructor auteʒ solum mutatur ex ocio in actū vt si prius nō operabatur. postea operet̄ pus fuit ociosus.⁊ postea est in actu ⁊ in ope rari.duplr̄ ergo pbat̄ qꝫ alimētum patit̄ ab alito. pmo qꝛ decoquit ipm̄.scd̄o qꝛ ɔparat̄ ad ipm̄ vt artifex ad archā. ℂ Notanduʒ autem duas rationes factas esse pbantes alimētum esse contrarium alito. quarum pma potissime īnititur huic qꝫ alimētum mutat̄ in alituʒ ⁊ mutatio non est nisi in cōtraria. secūda vero inititur huic qd̄ alimētuʒ patitur ab alito.et nihil patitur a simili. sed a cōtrario:he tamen due rationes se consequuntur:⁊ vna est fulcimētū alterius. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Utrū aūt sit alimentū qd̄ vltimo aduenit:aut qd̄ primo hʒ dr̄iam. Si vero vtrūq̄: sʒ hoc q̄dem nō coctuʒ:illud coctū:vtrobiq̄ vtiq̄ contingit alimentū dicere. Inquātū.n. nō coctuʒ: cōtrarium cōtrario alit̄:inquātū coctū:sil̄e sili. Quare manifestum quod dicunt quodāmodo vtriq̄ ⁊ recte: ⁊ non recte.

ℂ Soluit ad q̄oneʒ ppositam dicens.qꝫ habʒ dr̄iaʒ vtruʒ sit alimētū qd̄ vltimo aduenit aut qd̄ pmo.i.refert loq de alimento pmo anteq̄ sit cōuersuʒ ⁊ coctū:⁊ vltio.i.postq̄ est iaʒ coctū ⁊ digestū.si aūt vtrūq̄.i.ꝺm vtrūq̄ cōiter loquamur de alimēto:sʒ tn̄ differt.qꝛ hoc qdeʒ est nō coctū. illud vero est coctū:vtrobiq̄ vtiq̄ cōuenit alimētū dicere.sed aliter ⁊ aliter de eo est loquēdum.qꝛ inquantū non coctū ɔriū ɔrio alit̄.inq̄tū aūt coctū sil̄e simili. q̄re manifestum est qd̄ dicūt quodāmodo vtriq̄ ⁊ recte ⁊ nō recte. ℂ Notādū aūt sic soluere h phm̄ de alimēto q̄oneʒ ⁊ de alito sicut soluit eā in de gn̄atione de actiuo ⁊ passiuo vbi dicitur qꝫ agēs ⁊ patiens in pncipio sunt dissilia:in fine āt silia:sic in pnº alimētū anq̄ sit coctū est dissil̄e alito. i fine sil̄e.g̃ nec ē simplr̄ asserēdū ɔriū ɔrio ali: nec qꝫ sil̄e sili:sʒ ē.vt sic:⁊ ē.vt nō.vt ē p hita māifestū. ℂ Deide cū dic̄.

ℂ Qm̄ aūt nihil alit̄ nō pticipās vitā .aiatū vtiq̄ erit corpꝰ qd̄ alit̄ inq̄tū aiatū:q̄re ⁊ alimentum per se ad aiatū est: ⁊ nō ꝺm accidens. Cō. 46.

ℂ Deteriat d̄ actibꝰ vegetatiē.circa qd̄ 3ᵃ fac̄ ꝺʒ qꝫ 3ʳ pōit̄

esse actus vegetatiue. vz. alere augere ꝛ generare. primo determiat de ipso alere. scdo de augmētatiōe. 3° de gn̄atiōe. 2ª ibi.(Est aūt alterū)3ª ibi(Et gn̄ationis)Dicit ḡ. qm̄ aūt nihil alit̄ nō participās vita: aīatū vtiqꝫ erit corp⁹ qđ alit̄ inq̄tū aīatū est. q̄re alimētū est aliqđ aīatū supple ordinatū ꝛ i potētia ad ipm̄. ꝛ h̄ nō ſm accn̄s: sed ꝑ se. pꝫ ergo qđ est alere ꝑ se. Nam si alimētū sic ꝑ se ordinatur ad alitū ꝛ est in potētia ad ipm̄ ꝛ saluat ipm̄: alere ꝛ nutrire vel ipsa nutritio nihil aliud est q̄ ꝯuersio alimenti in alitū ꝛ saluatio eius qđ alit̄. ¶ Deinde cū dicit.

Cō.47 ¶ Est aūt alterū alimēto ꝛ in augmēto eē: secū duꝫ. n. ꝙ q̄tū aliqđ aīatū est augmētatiuū: ſm aūt ꝙ hoc aliqđ et suba: alimētū ē. Saluat. n. substātiā: et vsqꝫ ad hoc ē quousqꝫ alat̄.

¶ Determinat de ipsa augmētatiōe dicēs. ꝙ alterū est eē diffinitiuū vel altera est rō alimēto ꝛ augmētatiuo. nam nutrimētū al'r augmētat al'r alit. nā ſm qdeꝫ ꝙ nutrimētum est aliqđ q̄tuꝫ augmētatiuū est aīati. ſm aūt ꝙ est h̄ aliqđ ꝛ suba est alimentū. nā nutrimētū saluat subaꝫ aliti vt est h̄ aliud ꝛ suba ꝛ vsqꝫ ad h̄ est. i. hꝫ eē ꝛ saluat̄ alitū ipm̄ quousqꝫ alat̄. i. q̄usqꝫ pōt accipe nutrimētū. ex dr̄ia ḡ quā hꝫ alimētū ex eo ꝙ alit ꝛ augmentat. q: alit i eo ꝙ qđ: ꝛ augmētat in eo ꝙ q̄tū patere pōt qđ est augmētare ꝛ qđ est nutrire. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et gn̄atiōis aūt factiuū est qđ nō ei⁹ qđ alit̄: sed quale id qđ alit̄: iā. n. est ipsa suba: generat autem nihil ipsum seipsum: sed saluat.

¶ Determinat de actu gn̄atiōis vel de ipso gn̄are dicēs. ꝙ potentia vegetatiua vel ipm̄ vegetatiuū est factiuū gn̄atiōis nō ei⁹ qđ alit̄: sed q̄le est id qđ alit̄. potētia. n. gn̄atiua nō est ꝑncipiuꝫ gn̄atiōis ei⁹ qđ alit̄ nec ei⁹ in q̄ ē: sed ei⁹ qđ est tale q̄le est id qđ alit̄ ꝛ qđ est sil'e sibi. Et aūt sic sit pꝫ. q: iā eni suba q̄ alit̄ est: qđ aūt generat̄ nō ē. nihil autē gn̄at seipm̄ sed saluat. potētia ḡ vegetatiua pōt nutrire ꝛ saluare illud in q̄ ē. ſꝫ nō pōt gn̄are ipꝫ. q: ipm̄ iā ē ꝛ nihil seipm̄ gn̄at. ¶ Notādū āt ꝙ aliqđ ē expediēs indiuiduo: aliqđ vo expediēs spēi. alimētū aūt q̄tū ad aliqđ ꝯuertit̄ in alitū. q̄tū vo ad aliqđ transit in semē. Illud ḡ qđ ꝯuertit̄ in alitū ordiauit nā pro ꝯseruatiōe idiuidui: ſꝫ illud qđ trāsit in semē ordiauit ad ꝯseruationē spēi. supfluū igitur alimēti ē semē. q: est supfluū indiuiduo in q̄ ē: ſꝫ nō ē supfluū spēi: ad cui⁹ ꝯseruationē ordinat̄: q̄re si semē nō ordinat̄ ad gn̄ationē ei⁹ in q̄ ē: ſꝫ ad gn̄ationē sil'is in spē: bene dcm̄ ē ꝙ vegetatiua nō ē factiua gn̄atiōis ei⁹ in q̄ ē. ſꝫ ei⁹ qđ est q̄le ipm̄ est ꝛ sil'e sibi. ¶ Deide cuꝫ dicit.

Cō.48 ¶ Quare h⁹ aīe pricipiū potētia ē pol'is saluare. Suscipiēs ipaꝫ ſm ꝙ ē h⁹. Alimētū aūt ꝑparat opōnē. vn̄ priuatū alimēto nō pōt eē.

¶ Postq̄ determinauit de obto vegetatiue potentie ꝛ de actib⁹ eius. In pte ista determiat de ipsa potētia vegetatiua diffiniēdo ipaꝫ. circa qđ duo facit. ſm ꝙ duplicē diffōnem assignat. 2ª ibi(Qm̄ aūt a fine)Circa ꝑmū duo facit. q: ꝑ diffinit potētiā vegetatiuā. 2° q: diffiniēdo hāc mentionē fecerat de alimēto: ne laboret in equoco ōndit q̄uo ad ipm̄ nutrire ꝛ ad ipm̄ alere diuersimode ꝯparatur ibi (Qm̄ aūt sūt tria)Cōtinuet̄ aūt sic. dictū est ꝙ alimētuꝫ saluat subaꝫ aliti. ꝛ q: potētia vegetatiua est potētia q̄ alit̄ aīatū. q̄re manifestū ē ꝙ h⁹ aūt ꝑncipiū nutritiuū ē q̄daꝫ potētia aīe pol'is saluare suscipiēs ipam ſm ꝙ h⁹ ē. Est ḡ diffō vegetatiue ꝙ est potētia q̄ ſm ꝙ h⁹ ē hꝫ saluare suū susceptiuū. Et subdit ꝙ alimētū aūt ꝑparat. i. ē mā̄ ꝑparata ꝛ ꝑpria opatiōi h⁹ potētie. vn̄ ꝑuatum alimēto nō pōt esse idest nō pōt durare in eē. ¶ Notādū āt ꝙ alimētuꝫ ē mā̄ ꝑparata. i. ꝑpria potētia vegetatiue sic ferrū est ꝑpria mā̄ artis fabrilis. q̄re sic sine ferro ars fabrilis nō pt exercere opōnes suas: sic nō pōt potentia vegetatiua h̄ facere sine alimēto. opus ergo vegetatiue qđ est saluare aīatum sine alimento fieri non poterit: ꝑpter qđ alimēto subtracto necesse est animatum perire.

Dubitaret forte aliqs q: cū potētia vegetatiua sit actiua: ꝛ alimētū ꝯparetur ad ipaꝫ sic ꝑncipiū passiuū: nō videt̄ bn̄ dcm̄ ꝙ alimētum ꝑparet opōnē vegetatiue potētie. q: tūc ꝯpararet̄ ad ipam nō vt passiuū: ſꝫ vt actiuū. ¶ Dōꝫ ꝙ vt supra patuit eo ipso ꝙ ꝑpa forma regrit ꝑpriā mā̄m: ꝛ ꝑpri⁹ act⁹ regrit ꝑpriū susceptiuū: oꝫ ꝙ rō agēdi nō solū sit forma. ſꝫ ēt mā̄: vt sanamur nō solū sanitate: ſꝫ ēt corpore. ḡ eo ipso ꝙ act⁹ saluatōis: quā facit potētia vegetatiua in corpe aīato agit ipꝫ mediāte alimēto: corp⁹ aīatū nō solū saluat̄ potētia vegetatiua tanq̄ ꝑncipio actiuo: ſꝫ ēt saluat̄ alimento tanq̄ ꝑn°passiuo: circa qđ opat̄ potētia vegetatia ꝯuertēdo ipꝫ in subaꝫ aliti. q̄re alimētū ē aliq̄ mō cā ꝛ rō ꝙ saluet̄ aīatū: pp qđ nō immerito dr̄ esse qđdā ꝑparamētū ad hoc op⁹ qđ est saluare aīatū. ¶ Deide cū dicit.

¶ Qm̄ aūt sunt tria: qđ alit̄: ꝛ quo alit̄: ꝛ alēs. Cō. 49.
Alens qdē est prima aīa: qđ vero alit̄ est hn̄s hāc corp⁹: quo vero alit̄: alimentum.

¶ Quia dixerat ꝙ potētia vegetatiua saluat aīatū alendo ipm̄: ꝛ dixerat ꝙ ꝛ alimētū ꝑparat hāc opōnē. q: ēt ipꝫ alimentū saluat ꝛ alit aīatū: ne laboret in equoco: ōndit q̄uo h̄ diuersimode hꝫ eē dicēs: qm̄ āt tria sūt qđ alit ꝛ qđ alit̄ ꝛ quo alit̄ alens qdē ꝑmo ꝛ ꝑncipal'r est aīa ꝑma. i. vegetatiua. qđ vo alit̄ est corpus hn̄s hāc aīaꝫ vegetatiuam. q̄ vo alit̄ est alimētū. diuersimode ḡ ꝯparat̄ ad ipm̄ saluare. ꝛ ad ipm̄ alere potētia vegetatiua ꝛ alimētū. q: potētia vegetatiua est alēs ꝛ saluās actiue: ſꝫ alimentuꝫ est illud qđ patitur: ꝛ qđ cōuertitur in alitum ꝛ per h⁹ conuersionem alimentum est id quo animatum alit̄ ꝛ saluatur. ¶ Notandum auteꝫ ꝙ omnes operatiōes quas videmus in corpore efficit anima mediātibus potentijs: ita ꝙ ideꝫ opus est ab anima ꝛ potentia: sed ab anima est tanquā a causa ꝑncipali ꝛ prima. a potentia vero tanquaꝫ ab immediata ꝛ ꝑxima. vnde potentia sensitiua est qua sentim⁹: sed anima est ꝑncipiuꝫ sentiens ꝛ potentia vegetatiua est alens: sed anima vegetatiua est ꝑncipiū alens. Et quia sic se habet anima respectu potentiaruꝫ: nō curat ph̄s qđ attribuitur potentijs attribuere anime ꝛ econuerso. vnde cuꝫ loquitur de anima vegetatiua ꝙ est ꝑncipium alens: statiꝫ intelligenduꝫ est de potentia ꝙ sit alens: immo in hoc loco cum vellet loqui de potentia vegetatiua ꝙ esset alens locutus est de anima ꝙ esset principium alens. innuens qđ dicto hoc de anima. intelligeretur ꝛ idem de potentia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qm̄ aūt a fine appellari oīa iustum est: finis aūt est generasse quale ipꝫ erit: vtiqꝫ prima aīa generatiuum quale ipsum.

¶ Ponit secundam diffinitioneꝫ sumptā respectu operis generationis. Et q: ad opus generationis ꝛ ad alia opera anime concurrunt diuersa organa. ideo tria facit. quia primo ponit diffinitionem predictam. secundo distinguit de organis ꝛ instrumentis ipsius anime. tertio epilogat circa determinata. secūda ibi(Est autem quo alitur)tertia ibi (Figuraliter quidē igitur)Dicit ergo. quoniaꝫ aūt a fine iustuꝫ est omnia appellari ꝛ denominari. finis aūt anime vel potentie vegetatiue est generare tale animatū quale est ipm̄ in quo est aīa prima. i. vegetatiua: vel etiā ipsa potentia vegetatiua erit generatiua talis animati quale est

ipsum in quo est hec anima vel hui⁹ potentia. ¶ Notandum aũt q̄ p̄mus actus vegetatiue potentie est nutrire. scd̃s est augere. ⁊ hic est pfectior q̄ p̄mus. tertius est generare sibi sile: ⁊ iste pfectior est oībus alijs. q2 vnũqd̃q3 pfectũ est cũ pōt sile generare. pducere ergo sile dicit̃ eē finis hec potentie. q2 hic act⁹ est pfectior oībus alijs.

Dubitaret forte aliqs. vtrũ potẽtia vegetatiua possit diffiniri p istũ actũ q̄ est generare. et videt̃ qd̃ nõ. nã generatio est q̄dã mutatio ad subalẽ formã. g̃ gñatio nõ d3 attribui potentie q̄ est q̄dã accidẽs: ⁊ q̄dã potentia aīe. sed attribui d3 ipsi aīe q̄ ē subal̃ forma. Ad hoc idẽ videt̃ facere lr̃a phi q nõ dicit potentiã esse pn̄cipiũ gñatiuũ q̄le ip̄m: sed aīa3. ¶ Dōm q̄ oīa opera exercet aīa mediãtib⁹ potẽtijs eo q̄ essentia forme imediate est pn̄cipiũ essendi nõ opandi. ⁊ q2 opera fluunt ab aīa mediãtib⁹ potẽtijs. iõ dicebat̃ supra hec opa esse ab aīa tanq̄ a cã pn̄cipali: ⁊ a potẽtia tanq̄ a pxima. vñ dicebat̃ q̄ potentia est operãs: sed aīa est pn̄cipiũ operans: vel potẽtia est rõ operãdi pxima: aīa võ rõ operãdi p⁹: cõiter itaq̄ in opib⁹ aīe app3 ea eē ab aīa mediãtib⁹ potentijs. ¶ Sed forte dubiũ ē alicui de ope gñatõis. q2 cũ gñatio termineẗ ad subale3 formã potentia q̄ est q̄da3 pprietas ⁊ q̄dã accñs videt̃ agere vltra suã sp̄em si cõparetur ad gñationẽ. ¶ Sciendũ g̃ q̄ nõ est icõueniẽs aliqd agere vltra suã sp̄em in v̄tute alteri⁹ ⁊ vt est organũ ⁊ instrumentũ alicui⁹. ipsa g̃ potentia vegetatiua inq̄tũ ē organũ ⁊ instr̃m aīe facere poterit ad gñationẽ. erit g̃ potẽtia generãs vel rõ gñatiõis: s3 aīa erit pn̄cipiũ generans ⁊ p̄ma rõ gñatõis. ¶ Et per hoc p3 solõ ad rõnẽ p̄mã. q̄ võ addebat̃ de phõ. q2 sp̄aliter videt̃ mẽtionẽ facere de aīa p3 p ia3 dicta q̄ q2 hec opa sunt ab aīa ⁊ a potẽtijs: cũ phs facit mẽtionẽ de vno: itendit q̄ fiat mẽtio de alio. vtriusq̄ ergo poterit esse diffõ data ⁊ aīe ⁊ potentie. Nec repugnat h̄ superiorib⁹ dictis: vbi dixim⁹ q̄ ibi de aīa dabant̃ sp̄ales diffõnes: nã ⁊ de ea notificatiões superi⁹ date. ⁊ q̄ hic tradunt̃ ⁊ plẽs alie sp̄ales notificatiões dari possunt.

Alterius forte dubitaret aliqs. cu3 phus diffiniat aīa3 vel potentiã vegetatiuam ab actu nutriendi ⁊ ab ope gñationis: q̄re nõ diffinit ip̄am ab ope augmẽti: cũ tñ opus augmẽti pfecti⁹ sit ope nutritiõis. ¶ Dōm est q̄ cũ plẽs actus attribuim⁹ vni: si ab aliquo illo2 actuũ notificam⁹ illud ⁊ nõ ab alio q̄tu3 ad plẽne spectat ex duplici cã pōt contingere. p̄mo si ille actus magis insepabiliter adheret ei. Scd̃o si est finis illo2 ⁊ pfectior alijs. nã a fine dignũ est oīa appellari. ide est g̃ q̄ aīa vel potentia vegetatiua diffinit̃ a duplici ope. v3. nutritiõis ⁊ gñatiõis: sed nõ pp eande3 cãm: s3 ab ope nutritiõis notificat̃ tanq̄ ab eo qd̃ magis ei insepabiliter adheret. nã quãdiu aīatu3 viuit tãdiu nutrit̃. Ab ope võ gñatiõis notificat̃ tanq̄ ab eo qd̃ est finis alio2 ⁊ pfecti⁹ alijs. sed ab ope augmenti nõ dat̃ sp̄alis notificatio. tum q2 hoc opus non adheret inseparabilr̃ aīe vegetatiue vel potentie. tum etiam quia nõ est aliorum finis nec perfectius alijs. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.50 ¶ **Est aũt quo alit̃ duplr̃: sicut ⁊ quo gubernatur. ⁊ man⁹ ⁊ themõ: hoc q̄dẽ mouẽs ⁊ motũ: illd̃ aũt mouẽs solũ. Dẽ aũt alimẽtũ necẽarium est decoqui: opat̃ aũt decoctionẽ calidũ. Vñ omne animatum hab3 calorem.**

¶ Distinguit de instrumẽtis ipsius aīe vegetatiue vel nutritiue dicens. q̄ est aũt quo alit̃ dupliciter sicut ⁊ quo gubernat̃ vt manus ⁊ themon. Sicut g̃ nauta h3 duo instrumenta. vnũ cõiunctu3 qd̃ nõ moueẗ ab extrinseco vt manum. ⁊ aliud separatũ qd̃ mouetur ab exteriori pn̄cipio vt themon. sic aīa vtit̃ calore nãli tanq̄ instrumẽto cõiuncto ⁊ alimento tanq̄ sepato: iõ subdit q̄ hoc q̄dẽ. s. instrumẽtum separatũ est mouẽs ⁊ motũ. illud aũt. s. instrumentũ cõiunctũ est mouens solũ q̄ vero pter alimentũ oporteat dare ipsi anime aliqd̃ organũ quasi cõiunctũ cuiusmodi ē calor naturalis. p3. q2 oē alimentũ necessariũ est posse decoqui. operat̃ aũt decoctione3 calidu3. omne aũt aīatum h3 calorem quasi organũ quo decoquit alimentũ. ¶ Notandum aũt q̄ quicquid vtitur aliquo in obsequium sui pōt dici organu3 ⁊ instrumentũ eius: q̄re cum anima vtatur alimẽto ⁊ calore naturali in sui obsequiũ omnia talia possunt dici organa ⁊ instrumenta eius. ¶ Notandu3 ẽt q̄ organum separatu3 vt themon dicit̃ mouere motum: sed organum cõiunctu3 vt manus sicut cõiter ponit̃ dicitur mouere nõ motum. nõ q2 nullo modo moueat̃: sed q2 non mouet̃ ab exteriori pn̄cipio. ¶ Vel possumus aliter exponere lr̃am ⁊ sine magna calũnia: vt li mouens motũ referat̃ ad qd̃cunq̄ organu3 siue sit cõiunctũ siue sepatũ. sed mouens solũ referat̃ ad agens pn̄cipale: qd̃ in actione illa est mouẽs tm̃. in opere g̃ nutritiõis p se loquẽdo aīa ē mouẽs tm̃: sed organa ipsi⁹ aīe in hec opere mouẽt mota. q̄ organa duplr̃ distinguunt̃. q2 quedã sunt cõiuncta q̄dam vero separata. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Figuraliter quidem igit̃ alimentum quid sit dictum est. Certificandum autem est posteri⁹ de ipso in proprijs rõnibus.**

¶ Epilogat circa determinata dicẽs. q̄ dictũ est de his figuraliter. i. superficialiter vel typo vt exponit themi. sed posteri⁹ certificãdũ ē de alimẽto pp2ijs rõnib⁹. dr̃ ãt phs fecisse quẽdã sp̄alẽ librũ de nutrimẽto ⁊ nutribili: g nõdũ ad nos puenit. vbi dr̃ sp̄ales rões tradidisse d ipo alimto.

Determiatis aũt his dicam⁹ cõiter de oī sensu. Sẽsus ãt i ipso moueri ⁊ pati aliqd accidit: sicut dcm̃ ē. Videt̃. n. q̄da3 alteratio esse. Aiũt aũt q̄da3 sile a sili pati. Hoc aũt q̄uo pole: aut ipole: dictu3 est in vlib⁹ rõnibus de agere ⁊ pati. Cõ.51

¶ Postq̄ phs determinauit de vegetatiuo. In parte ista determinare incipit de sensitiuo. circa qd̃ duo facit. quia p̄mo inquirit quo modo se hab3 sensus ad ipsum sensibile. In secunda parte determinat de vnoquoq̄ sensu ⁊ de vnoquoq̄ sensibili ibi (Dicendum autem s̄m vnumquẽq̄ sensu3.) ¶ Ad euidẽtia3 autẽ prime partis sciendum q̄ sensus respectu sensibilis quasi tria sortitur. p̄mo quia est quedam potentia passiua. secũdo hec potentia est reducibilis ad actum. tertio reduci habet ad actum per ppriũ sensibile vel proprium actum. Duo ergo facit. quia p̄mo ostendit sensum esse potentiam passiua3 reducibilem ad actu3 per ppriu3 sensibile. scd̃o vt melius pateat quomõ sensus est potentia passiua. ⁊ quomodo est reducibilis ad actu3 distinguit de ipsa potẽtia ⁊ de ipso actu ibi (Diuidẽdum aũt de potentia ⁊ actu) Circa p̄mu3 tria facit s̄m q̄ tria inuestigat de ipso sensu ⁊ de ipso sensibili. p̄mo enim ostendit sensum esse potentia3 passiuam. secũdo declarat ip̄am potentia3 esse reducibilem ad actu3. tertio pbat q̄ talis potentia reduci h3 ad actum per ppriũ sensibile vel pprium actu3. 2ª ibi. (Quonia3 autem sentire) tertia ibi. (Omnia aute3 patiunt̃) Circa p̄mu3 duo facit. s̄m q̄ dupliciter pbat intentum. scd̃a ibi (Habet aũt dubitatõe3.) Dicit ergo q̄ determinatis aute3 his que diximus de vegetatiuo dicamus cõiter de omni sensu. ⁊ subdit q̄ sensus aute3 accidit. i. fit vel accidit ip̄m fieri in ipso moueri vel pati aliquid: sicut dictum est p̄us vt in libro phy. videtur enim vt ibide3 traditu3 est sensus esse alteratio q̄da3. si g̃ sensus est in quodã pati ⁊ in quodã alterari siue in q̄dam

moueri sensus est potentia passiua. ⁊ subdit ꝙ aiunt autē quidā ⁊ simile a simili pati. Hoc aūt quō possibile ⁊ quō impossibile dictū est in vl'ibus rōnib⁹ de agere ⁊ pati. i. dcm̄ est in de generatiōe capitulo de actiuis ⁊ passiuis. Ex illo ergo capitulo sciri pōt vtrū passio a simili vl' a ɔ̄rio sit: ꝓpter qđ sciri pōt vtruȝ sensus patiatur a sensibili simili vl' a contrario. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.52. ¶ Habet aūt dubitationē: ꝑꝑ qđ sensuū ipsorū nō sit sensus: ⁊ q̄re sine his q̄ sūt extra nō faciūt sensuȝ: in exn̄te in igne ⁊ terra ⁊ aliȷ̄s elemētis quorū ē sensus ꝑ se: aut ꝫm accn̄tia his.

¶ Adducit scđaȝ rōnē ꝓbantē sensuȝ passiuā potentiā eē. circa qđ duo facit. q̄ꝛ p̄mo p̄mittit q̄ōnes quasdā. 2° soluit q̄ōnes illas ex quaꝝ solōne ōn̄dit sensuȝ eē potētiā passiuaȝ ibi (Manifestū igit̄ ē) Dicit ḡ ꝙ hȝ aūt dubitationē ꝑꝑ qđ ipsoꝝ sensuū nō sit sensus. i. q̄re sensus non sentit̄: ⁊ rursus hȝ q̄ōnē: q̄re nō faciūt sensuȝ sine his q̄ sunt extra. i. sine exteriorib⁹ sensibilib⁹ vt ĩ exn̄te igne ⁊ terra ⁊ aliȷs elˀtis quoꝝ ē sensus ꝑ se: aut ē sensus ꝑ se ꝫm accn̄tia his. Dubitat̄ ergo quare nō sit sensus in actu sine elˀtis ⁊ sine accn̄tib⁹ elˀtoꝝ quoꝝ est ꝑ se sensus. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Manifestū igit̄ est ꝙ sensitiuū nō est actu: sȝ potētia tm̄. vn̄ nō sentiunt: sicut cōbustibile nō cōburit̄ ip̄m a se ipso sine cōbustiuo: ɔbureret. n. seip̄m ⁊ nihil ĩdigeret actu ignem esse.

¶ Soluit q̄ōnes ꝓpositas ex q̄ solōne ꝓbat̄ intentum. q̄ꝛ ōn̄dit̄ sensuȝ eē passiuā potentiā. iō ait. manifestū ē igr̄. q̄ꝛ sensitiuū nō ē actu. sed potētia tm̄. vn̄ nō sentiunt sensus seipsos nec sentiūt sine exteriorib⁹ sensibilib⁹. nā sic̄ ɔbustibile n̄ ɔburit seip̄ȝ sine exteriori ɔbustiuo. ɔbureret. n. seip̄m. i. ꝑ seip̄m ⁊ nihil ĩdigeret eē actu ignē: si supple ɔbustiuū sil' cū hoc ꝙ est in potētia passiua vt ɔburat̄ eēt in potētia actiua vt ɔbureret. ⁊ q̄ꝛ sil'e ē de sensu oȝ sensum ꝫm ꝙ hꝰ esse in potentia passiua tm̄.

Dubitaret forte aliqs. q̄ꝛ videt̄ falsū eē ꝙ supra dixit. vȝ. ꝙ ipsoꝝ elemētorū ē sensus ꝑ se. cū. n. ignis ⁊ terra subam nominent: cū suba sentiat̄ ꝑ accn̄s: ei⁹ nō erit ꝫm se sensus. ¶ Dōm ē ꝙ aliqd sentiri ꝑ se pōt ĩtelligi dupl'r. vl' q̄ꝛ ꝑ se agit in sensū. ⁊ sic cal'a ⁊ frigida ⁊ cetera talia ⁊ q̄ sunt hꝰ sūt ꝓpria ꝑ se sensibilia. Alio° dn̄r sensibilia ꝑ se. nō q̄ꝛ ꝫm se agāt in sensum. ⁊ hoc mō elˀta nō dn̄r esse sensibilia ꝑ se: sȝ q̄ꝛ ꝑ se cōpetit eis hr̄e accn̄tia illa ꝫm q̄ agūt in sensuȝ. ⁊ hoc mō elˀta dicunt̄ eē sensibilia ꝑ se. q̄ꝛ cal'itas ⁊ frigiditas ⁊ hꝰ q̄litates q̄ ꝑ se agunt in sensuȝ sūt ꝑ se q̄litates elemētoꝝ. ide est ḡ qđ phs nō asseruit simpl'r elemēta ꝑ se sentiri: sȝ ait ꝙ elemētoꝝ erat ꝑ se sensus aut ꝫm accn̄tia ipsis elemētis. ⁊ q̄ꝛ si ipsa elemēta sentiunt̄. hoc ē ꝑꝑ accn̄a eis ĩherētia. ⁊ si dn̄r sentiri ꝑ se hoc ē q̄ꝛ illa accn̄tia q̄ per se sentiunt̄ eis insūt ꝑ se. Soluit̄ ēt al'r qđ tacta sic: vt loq̄t̄ phs ꝫm opiōnē alioꝝ dicentiū ĩtellectū ⁊ sensuȝ idē eē: qđ si veꝝ eēt cū ĩtell'us sit cognitiu⁹ subarū eēt ⁊ sensus cognitiu⁹ subaꝝ. Iō ait ꝙ sensus ꝑ se vel sentit ipsa elˀta ⁊ ipsas subas elˀtoꝝ q̄ȝtū ad eos q̄ dn̄t ꝙ ĩtell'ꝰ ē sensus: vel sentit accn̄tia ipsis q̄ȝtū ad opiōnē verā: q̄ꝫ sensus ꝑ se nō est subarū sed accn̄tiū.

Alterius forte dubitaret aliqs. q̄ꝛ videt̄ ɔ̄n̄tia phi falsa eē ꝙ si sensus ꝫȝ ꝙ hꝰ diceret potētiā actiuā: tūc vel sensus sentiret seip̄ȝ vel sentiret absq̄ꝫ exteriorib⁹ sensibilib⁹. ¶ Uidem⁹ eni ꝙ ɔbustiuū est in potētia actiua ad ɔburēdū: ⁊ tn̄ ɔbustiuū non ɔburit seip̄m nec pōt ɔburere nō p̄n̄te exteriori ɔbustibili. ¶ Dōm ꝙ ad hoc ꝙ actō nō sit in aliq̄ absq̄ꝫ additiōe alicui⁹ extrinseci duplici de cā pōt ɔtingere. p̊ si illa actio sit trāsiens in exteriorē mām̄. ⁊ sic actio cōburētis nō pōt esse absq̄ꝫ exteriori ɔbustibili. q̄ꝛ ɔburere nō est in ɔburēte sed in ɔbusto. 2° hoc pōt ɔtigere si illud in q̊ recipit̄ illa actio nō sit in potētia actiua sȝ passiua. ⁊ iō ɔbustibile non ɔburit̄ absq̄ꝫ exteriori ɔbustiuo. q̄ꝛ ɔbustibile ē in potētia passiua vt ɔburat̄: sed si actio nō eēt trāsiens in exteriorē mām̄: ⁊ illud in q̄ eēt illa actio eēt in potētia actiua respectu illius actiōis ad nihil reqreret̄ aliqd exteri⁹: sed illud ageret in seip̄ȝ ⁊ posset agere absq̄ꝫ alia suba exteriori. q̄re cū sentire nō sit actio trāsiens in exteriorē māȝ. q̄ꝛ videre nō ē in re visa: sed in vidēte si sensus eēt in potētia actiua respectu hꝰ actiōis seq̄ret̄ ꝙ sensus posset sentire seip̄m ⁊ ꝙ posset sentire nō p̄n̄tib⁹ sensibilib⁹. ⁊ q̄ꝛ hoc est falsuȝ: ideo ex hoc vult phus sensum non esse potentiam actiuā sed passiuam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quia aūt sentire dicim⁹ dupl'r: potentia eniȝ audiens ⁊ videns audire ⁊ videre dicim⁹: ⁊ si forte dormiēs: ⁊ qđ iā oꝑans dupl'r vtiq̄ꝫ dicetur ⁊ sensus: hic qdē sic̄ potētia: ille vero sic̄ actu. sil'r aūt ⁊ sentire. qđq̄ꝫ potētia ens: ⁊ qđ actu. Cō.53

¶ Ostendit sensuȝ eē taleȝ potentiā passiuā ꝙ ē reducibilis ad actū. circa qđ duo facit. q̄ꝛ p̄mo facit qđ dcm̄ est. 2° assignat modū ꝫm quē hꝰ potētia reducit̄ ad actū ⁊ fit in actu ibi (Primū qdē igit̄) Dicit ḡ. qm̄ aūt sentire dicim⁹ dupl'r. nā potētia audiēs ⁊ vidēs audire ⁊ videre dicim⁹. dr̄ eni aliqs videns ēt si forte sit dormiēs. solū. n. ꝙ aliqs nō sit cecus. ēt si dormiat videns dr̄. ⁊ ēt dr̄ vidēs qđ iā est oꝑās ⁊ vidēs in actu. dupl'r vtiq̄ꝫ ē dicere ꝙ sit sensus hic qdē sicut potētia. ille aūt sic̄ actu. Sil'r aūt ⁊ sentire dupl'r dicet̄. vȝ. ꝙ q̄ꝛ potētia ē ens tale. vel q̄ꝛ ē actu tale. vȝ. sentiens: quare si sensus pōt eē in potētia ⁊ in actu ꝓbatū est qđ dicebatur. vȝ. ꝙ sensus est sic in potentia ꝙ est reducibilis in actum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Primū qdē igit̄ tanq̄ꝫ sit idē pati ⁊ moueri: ⁊ agere ⁊ mouere dicim⁹: ⁊ nāq̄ꝫ mot⁹ ē actus quidā: ĩperfect⁹ tn̄ sicut in alteris dcm̄ est. Cō. 54.

¶ Dat modū quō sensus reducit̄ ad actuȝ. ¶ Ad cui⁹ euidentiā sciēdū ꝙ sensus reducit̄ ad actū inq̄ȝtū mouet̄ ab aliquo obiecto exteriori agente. motus ergo ille vel alteratio illa que est facta in sensum ab exteriori obiecto dicitur esse actus ipsius sensus: ⁊ dicit̄ facere sensum iā actu. Et ideo ait ꝙ primum quidem igitur sic fit sensus in actu tanquā dicim⁹ ꝙ pati ⁊ moueri sit idem ⁊ agere. i. sit ideȝ qđ actus: ⁊ nanq̄ꝫ motus quideȝ est actus: imperfectus tamen sicut dictuȝ est in alteris vt in tertio phycoꝝ. ¶ Notandum auteȝ ꝙ actio ⁊ passio sunt idem motus: vt ꝓbatum est in tertio phy. illa ergo immutatio vel ille motus accipiendo motuȝ large qui fit ab obiecto exteriori vt recipitur in sensu dicit̄ passio vt est ab agente dicit̄ actio. et q̄ꝛ illa ĩmutatio qdam actus est ⁊ quedam perfectio eo ꝙ omnis motus sit actus mobilis oportȝ sensum sic fieri in actu inquantum immutatio facta in ipso est quidā act⁹. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Omnia autem patiunt̄ ⁊ mouent̄ ab actiuo ⁊ actu ente. vnde est qdē tanq̄ꝫ a simili pati: est aūt vt a dissimili sicut diximus: patit̄ qdē. n. qđ dissimile: passum aūt simile est.

¶ Ostenso sensum esse potentiam passiuam ⁊ eē reducibilem ad actum hic ostenditur ꝙ est reducibilis ad actuȝ a ꝓprio actiuo vel a ꝓprio sensibili dicēs ꝙ oīa patiunt̄ et mouent̄ ab actiuo supple ꝓprio ⁊ ab eo qđ est actu ens. ḡ supple sensus mouebit̄ a ꝓpo sensibili qđ ē actu tale q̄lis est sensus in potentia. iō cōcludit quō sensus patit̄ a sen-

sibili dicens. ꝙ bñ est .i. cõtingit sensuz pati tanq̃ a simili est aũt ipm pati vt a dissimili: sicut iã diximꝰ. patiᷣ qdẽ .n. qḋ est dissimile. qꝛ in ṗncipio semꝑ patiens est dissiᷝe: sed cũ iam est passum est simile. ¶ Deinde cũ dicit.

Cō.55 ¶ Dõm autẽ de potẽtia ꝛ de actu: nũc .n. simplr̃ dicimꝰ q̃ hẽmꝰ de ipsis.

¶ Quia dixerat sensum esse potentiã passiuã reducibilez ad actũ vt sciatᷣ qũo sensus est potẽtia ꝛ qũo ẽ qd passiuũ ꝛ qũo est reducibilis ad actũ distinguit de potẽtia et actu ꝛ de passiõe. circa qḋ tria facit. qꝛ ṗ distinguit de potẽtia ꝛ actu. 2°. distinguit de ipsa passiõe vel de ipso pati. 3° q̃ dixerat adaptat ad sensitiuũ. 2ª ibi (Nõ .n. aũt simplr̃ neq̃ pati) 3ª ibi (Sensitiuũ aũt) Circa ṗmũ duo facit. qꝛ ṗ continuat se ad dicẽda. 2° exequitᷣ de itẽto. 2ª ibi (Est qdẽ .n.) Dicit ğ ꝙ diuidẽdũ aũt est .i. distiguẽdũ ẽ de potẽtia ꝛ de actu. nã nũc simplr̃ diximꝰ q̃ habemꝰ dicere de ipsis. qꝛ ğ vsq̃ nũc diximus ꝛ locuti sumus: vt hꝫ littera cõmenti de actu ꝛ potentia simpliciter: ne laboremus in equiuoco bene se hꝫ distinguere. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Est qdẽ .n. sicut sciẽs aliqd: sicut si dicamus hoiem: qm̃ homo sciẽtium ꝛ habentiuz sciam Est aũt sicut iaz dicimꝰ sciẽtẽ hñtẽ grãmaticã.

¶ Exequitᷣ de itento. circa qḋ duo facit. qꝛ ṗmo distinguit duplicẽ potentiã. 2°. dat dr̃iaz inter eas ibi (vtriq̃ aũt horuz) Dicit ğ ꝙ est qdẽ .n. aliqḋ sic sciens. ꝛ sic in potentia aliqd ꝯsiderare sicut si dicamꝰ hoiem esse scientẽ: qm̃ hõ est de nũero sciẽtiũ ꝛ de nũero hñtiũ sciaz. est aũt iã alio mõ sciens sicut iã diximꝰ scientẽ eẽ hñtez grãmaticã ꝛ habentez habitũ scie. ¶ Notãdũ aũt ꝙ sciens ẽ in potentia ad ꝯsiderare. sed tñ alr̃ ẽ in potẽtia ad cõsiderare q est sic sciens q est aptus natus habere sciam vel qui est sic sciẽs q iam hꝫ habitũ scientie. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Vtriq̃ aũt hoꝝ nõ eodẽ mõ potis ẽ. Sꝫ hic qdẽ qm̃ genꝰ huiꝰ ꝛ materia est. Ille ãt qꝛ volens possibilis est cõsiderare nisi aliqd ꝓhibeat

Cō.56. exterius. ¶ Jam aũt cõsiderãs actu ens: per se ꝛ proprie sciens hanc literam .a.

¶ Dat dr̃iam inter hãc potentiaz ꝛ illã. circa qḋ duo facit. ꝯm ꝙ duas dr̃ias assignat. 2ª ibi (Ambo qdez igitᷣ) Dicit ğ ꝙ vterq̃ aũt hoꝝ nõ eodẽ mõ est possibilis .i. nõ eodem mõ est in potẽtia ad ꝯsiderare. sed h̃ qdez qm̃ est genꝰ hꝰ. qꝛ est de gñe scientiũ ꝛ est q̃si mã ꝛ subm in quo hꝫ eẽ scia ꝑꝑ qḋ est in potẽtia remota ad ꝯsiderare. ille aũt q hꝫ iaz habitũ scie est in potẽtia ꝓpinq̃: vt qꝛ volẽs iã potis ẽ ꝯsiderare nisi aliqd aliud exteriꝰ ꝓhibeat suã ꝯsiderationez .i. aliq̃ exterior occupatio vel aliqd aliud ipedimẽtũ. subdit aũt ꝙ ẽ aliqd qḋ iã aũt ẽ considerãs actu ens ꝛ ꝓprie sciẽs hãc lr̃az .a. ¶ Notãdũ aũt ꝙ hec tria videntᷣ se hr̃e ꝑ ordinẽ: qꝛ ṗmo aliqd ẽ in potẽtia ad habitũ scie ꝛ postea hꝫ habitũ. 3°. ꝯsiderat ꝯm illũ habituz: vt ṗmo põt qs scire hãc lr̃am .a. ꝛ postea sciat eã: ꝛ est dare tertiũ qñ iã actu cõsiderat ipaz. ꝛ tũc ẽ ꝓprie .i. ꝑfecte sciẽs eam.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ nõ videtᷣ veꝝ eẽ ꝙ ꝯsiderãs in actu sit ꝓpe sciẽs. nam scire noiat habitũ nõ opõnẽ. q̃re ꝯsiderãs in actu nõ ꝓpe dr̃ sciẽs. qꝛ ꝯsideratio opõnẽ noiat nõ habitũ. ¶ Dicendũ ꝙ sic̃ essentia ẽ ꝑfectior ex eo ꝙ est cõiũcta ꝑfectiori esse: lꝫ eẽ sit aliqd additũ essentie: ꝛ sic̃ nã res est magis ꝑfecta ex eo ꝙ ẽ ꝯiũcta debitis ꝓprietatibꝰ: lꝫ ꝓprietates sint aliqd additũ nãe: sic ipse habitꝰ cũ est ꝯiũctꝰ actui ꝑfectior est. lꝫ actꝰ sit aliqd differẽs ab habitu. Exponẽda ẽ ğ lr̃a phi ꝙ ꝯsiderãs in actu ẽ sciẽs ꝓpe .i. ꝑfecte. qꝛ ꝑfectior est aliq̃ mõ habitꝰ si actu sit ꝯiũctꝰ. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Ambo qdẽ igitᷣ primi ꝯm potẽtiã scientes sꝫ hic qdez ꝑ doctrinã alteratꝰ ẽ: ꝛ multotiens ex ꝯtrario mutatꝰ hitu: hic ãt ex eo qḋ hñt sensuz aut grãmaticã: nõ agere aut i agere alio modo.

¶ Dat dr̃iaz iter hãc potẽtiã ꝛ illã dicẽs. ꝙ ambo qdẽ igitᷣ ṗmi sunt sciẽtes ꝯm potẽtiã: sꝫ hic qdẽ ꝑ doctrinã alteratus est q caret habitu ꝛ mlr̃otiẽs mutatꝰ ẽ ex habitu ꝯ̃rio vt ex ignorãtia vel ex errore. h̃ aũt q iã hꝫ habitũ est sciẽs ex eo ꝙ hꝫ sensuz .i. sciam vt grãmaticã. talis ğ dr̃ nõ agere .i. nõ esse in actu. ꝛ dr̃ agere .i. esse in actu alio mõ. q .n. hꝫ habitũ alio ꝛ alioꝰ ẽ in agere nõ in agere: vl ẽ in actu ꝛ nõ in actu. nã ꝯm ꝙ hꝰ ẽ in actu ṗ. nõ in actu 2°. ¶ Notãduz aũt ꝙ dicit duos ṗmos eẽ ꝯꝫ potẽtiã. qꝛ tres modi noiati sunt: quoꝝ ṗmꝰ ẽ cũ qs caret habitu: secũdꝰ cũ hꝫ habitũ. tertiꝰ v̇o cũ iã ꝯsiderat in actu. duo ergo ṗmi sũt aliq̃ mõ i potẽtia. vꝫ. carens habitu ꝛ hñs habitũ: lꝫ nõ ꝯsiderãs. tertius v̇o qꝛ ꝯsiderat in actu ꝯm ꝙ hꝰ: iõ nõ est in potentia. ¶ Notãdũ aũt duplr̃ differre ṗmũ poᷝe a 2°. ṗma dr̃ia ẽ. qꝛ qui ṗ mõ ẽ in potẽtia nõ põt ꝑfecte ꝯsiderare cuz vult nisi ṗus acq̃rat sciaz: sꝫ q iã hꝫ sciaz põt nisi aliud ipediat. 2ª dr̃ia est. qꝛ qui ṗmo est in potẽtia caret habitu ꝛ oꝫ ipm transmutari ꝛ alterari loquẽdo large de alteratione ad h̃ ꝙ acquirat habitũ: sꝫ ens i potẽtia 2°. mõ iam hꝫ habitũ. has aũt duas differentias tetigit phus vt pꝫ.

On est autẽ simplr̃: neq̃ agere: neq̃ pati: sed aliud qdẽ corruptio: q a ꝯtrario: aliḋ aũt salus: magis ẽ qḋ potẽtia ab eo qḋ est actu. ꝛ simili sic: sicut potentia se habet ad actum. Cō. 57.

¶ Postq̃ phs distinxit de potentia ꝛ actu: in ꝑte ista vt dicebatᷣ distinguit de ipso pati. circa qḋ duo facit. qꝛ ṗ facᷣ qḋ dictũ est. 2° oñdit qũo in actibꝰ ꝛ in habitibꝰ aie repitᷣ passio vel alteratio ibi (Speculãs .n. fit) Dicit ğ ꝙ nõ ẽ autẽ simplr̃ .i. nõ dicitᷣ simplr̃ sꝫ multiplr̃ neq̃ ipm pati: sꝫ aliḋ qdem pati ẽ corruptio q̃dã a ꝯ̃rio. aliud aũt magis ẽ q̃daz salus. ꝛ q̃dã receptio eiꝰ qḋ est in potẽtia ab eo qḋ ẽ i actu. ꝛ a siᷝi sic .i. ab h̃ mõ siᷝi sic̃ põ hꝫ se ad actuz .i. sic̃ põ habꝫ siᷝitudinez cum actu duplex est ğ passio. vna ꝓpria q̃ fit a ꝯ̃rio ꝛ alia q̃ nõ ẽ ꝓprie passio: sꝫ magis ẽ salus ꝛ receptio.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ videtᷣ falsum eẽ ꝙ dicit phs. vꝫ. cũ potẽtia recipit aliqd ab actu. h̃ nõ est a ꝯ̃rio sed a siᷝi nec est ibi ꝓprie passio: sꝫ salus ꝛ receptio. ꝯstat aũt ꝙ potentia nõ est siᷝis actui. sed diuiditᷣ ex opposito ꝯ̃ ipm. ¶ Dõm ꝙ ꝯm phm q̃nto metaphysice. capᷝo de passiõe. passio ꝓpe sumpta dr̃ transmutatio nocẽs. nã ꝯm ipm trãsmutatio ꝛ motꝰ maxime dr̃ passio qñ est nociuus. cũ ğ agẽs agit in passuz vt cũ ignis agit in aquã ꝯuertẽdo eã ad se ibi est duo ꝯsiderare. vꝫ. expoliationẽ forme opposite ꝛ itroductionẽ forme ꝓposite. in hꝰ .n. trãsmutatione mã expoliatᷣ forma aq̃ ꝛ induit formã ignis: ꝓut ğ mã expoliatᷣ forma aq̃ est ibi passio. nã forma aq̃ aliquo mõ ẽ ꝑfectio ipsiꝰ mãe. q̃re aliquo mõ est nociuũ ipsi mãe amittere talẽ formã. naz lꝫ forma aq̃ nõ sit ita ꝑfecta vt forma ignis: aliq̃ tñ perfectio est: et aliqḋ nocumentũ: ꝛ aliq̃ iperfectio resultat in mã amittẽdo talem formã. esset .n. ipsa mã ꝑfectior si sic posset acq̃rere vnã ꝙ nõ amitteret aliã. itaq̃ in hꝰ transmutatõe ẽ ibi passio ꝓut mã expoliatur forma aque: sed ꝓut recipit formã ignis nõ ꝓprie est ibi passio: sed magis est ibi salus ꝛ receptio. nã hoc nõ est nociuũ mãe nec est ex hoc materia iperfectior: imo ex hoc fit magis in actu ꝛ perfectione: quare si nõ esset transmutatio a cõtrario: ꝛ materia sic acquireret aliquaz formã ꝛ aliquã ꝑfectionẽ. ꝛ ꝑꝑ h̃ nullaz aliã perfectionẽ amitteret: ita esset ibi salus ꝛ receptio ꝙ

non ꝓprie esset ibi passio. ⁊ cũ hoc fieret diceretur mã pati a simili.i.a cõueniẽti. ẜm hoc ergo dicit phs ꝙ salus ⁊ receptio est ab eo qd̃ ẽ in actu.⁊ a simili.i.a cõueniẽti. nã cõuenit mãe:⁊ omni ei qd̃ est in potẽtia nõ qd̃ expolietur pfectione ⁊ actu:ſ3 ꝙ induatur ea. hoc ergo dr̃ ei eẽ ɔueniens et perfectiuũ eius.nõ obstante ergo ꝙ actus diuidit̃ ex opposito ɔ potẽtiã.dr̃ tñ ei esse sitis inq̃tũ ẽ ei ɔueniẽs ⁊ ꝓportiõat⁹ ⁊ inq̃tũ eã ornat ⁊ pficit. ℂ Deide cũ dicit.

ℂ Speculans eni3 fit habens sciẽtia3: qd̃ vere nõ est alterari:in ipm̃ eni3 additio est ⁊ in actũ:
Cõ.58 aut alterũ genus alteratiõis est. ℂ Vñ nõ bene h3 dicere sapientẽ cu3 sapiat alterari:sicut neq3 edificatorem cum edificat.

ℂ Ostenso ꝙ passio multiplr̃. dr̃ ingrit quõ reperiatur passio ⁊ alteratio in habitib⁹ ⁊ in actib⁹ anime. circa qd̃ duo facit.q2 pmo ostendit ꝙ nõ est ꝓprie passio nec alteratio cũ quis est in potẽtia ad actũ 2m:vt si aliqs hñs habitu3 ⁊ sciam incipiat cõsiderare ⁊ vadat in actũ. 2° oñdit nõ esse ꝓprie passionẽ cũ quis est in potẽtia ad habitũ ⁊ ad actu3 pmũ si acquirat ipm ibi(In actũ qdẽ igit̃) Dicit ergo ꝙ habẽs eni3 sciam sit speculãs in actu ꝙ vere supple nõ est ꝓprie pati:aut nõ est alterari.nã in ipm.i. ad ip3 ẽ additio q̃dã ⁊ est qd̃dã ire in actũ: ꝓpter qd̃ nõ ẽ ibi alteratio. est aũt si est ibi alteratio alterũ genus alterationis.vñ nõ bñ se h3 dicere sapiẽtẽ alterari cũ sapiat vel sciẽtẽ alterari cũ ɔsiderat:sic neq3 edificatorẽ alterari dicim⁹ cũ edificat.

Dubitaret forte aliqs.q2 non videtur simile id qd̃ adducit̃ pro simili.nã edificare est agere.sed itelligere est quoddã pati. q̃re si edificans cũ edificat nõ alteratur nec patit̃:nõ pp hoc sequit̃ ꝙ intelligẽs vel ɔsiderans nõ patiatur nec alteretur. ℂ Dõ3 ꝙ solutio hui⁹ q̃stionis depẽdet ex questiõe pmissa.dicebatur eni supra ꝙ passio est in mã ex eo ꝙ expoliatur vna forma nõ ex eo ꝙ addit̃ sibi alia.q2 additio ⁊ pfectio nõ ꝓprie ẽ passio.sed magis est salus ⁊ receptio. vñ cũ cõcludebatur ibidẽ ꝙ si mã sic pficeretur:vel sic adderetur ei vna forma ꝙ nõ expoliaret alia nõ ꝓprie esset ibi passio. ꝧ ergo mõ phs arguit volens ꝙ q2 habẽs habitũ si cõsiderat ⁊ tendat in actũ:ꝙ ita addit̃ sibi hec pfectio q̃ est actus ꝙ non expoliatur aliq̃ perfectione:nõ est ibi ꝓprie passio.q2 est ibi additio sine pditiõe:q̃re q̃tũ ad hoc tenet silitudo phi de edificatore ⁊ sapiente. nõ vult enĩ ꝙ sapere ⁊ intelligere sic dicat agere sicut edificare:sed q2 sic edificator qñ edificat ẜm ꝙ hmõ est nihil perdit:sed solũ tendit ad actu3 sic sapiens cũ sapit ⁊ sciens cũ cõsiderat nihil perdit:ſ3 solu3 superaddit̃ ei qdã actus ⁊ qdã perfectio:q̃re nõ est ibi ꝓprie nec alterari neq3 pati. ℂ Deinde cũ dicit.

ℂ In actum quidem igit̃ ducẽs ex potentia ente ẜm intelligere ⁊ sapere nõ doctrina3: sed alteram habere denominationẽ iustum esse. Ex potentia aũt ente adiscens: ⁊ accipiens sciẽtia3 ab actu ente ⁊ didascalo.

ℂ Ostendit ꝙ nõ est ꝓprie passio nec alteratio siqs sit in potẽtia ad habitũ ⁊ tendit in ipm.circa qd̃ duo facit.quia pmo dat differentiã inter pmũ possibile ⁊ istud.2° ostẽdit ẜ3 tale possibile nõ esse passionẽ nec alterationẽ ibi.(Aut neq3).Dicit ergo ꝙ in actũ quidẽ igit̃ ducens ex potentia ente ẜm intelligere ⁊ sapere:vt doctrina3.i. nõ ꝓpter hoc dicit̃ doceri.hñs ergo habitũ si sit in potentia ad ɔsiderare ⁊ ad itelligere nõ dicit̃ doceri si incipiat cõsiderare ẜm illũ habitu3:sed iustũ est tale ire in actũ habere aliã denominationem q̃ doctrinã:ſ3 ex ente potẽtia ad habitum ⁊ adiscens ⁊ accipiẽs sciam ab ente actu.i.ab eo qd̃ est actu sic a didascalo.i.a magistro.supple talis dr̃ doceri. ℂ Notandũ ergo dr̃iam esse iter eum q nõ h3 habitũ ⁊ acquirit ipm ⁊ inter eũ qui ia3 h3 habitũ ⁊ est in potẽtia ad ɔsiderare.na3 sciens geometriã si cõsiderat de ipsa nõ ꝓpter ꝧ dicit̃ doceri:ſ3 si nõ h3 sciam ⁊ acquirit eã doceri dicit̃ et maxime si acquirit eam ab alio.

Dubitaret forte aliquis.q2 videtur hic phus velle ꝙ ens in potẽtia ad habitũ fiat i actu ⁊ acqrat scia3 p magistrũ. hoc eni nõ videtur eẽ necessariũ. nã omne qd̃ quis nouit aut discens aut iueniẽs nouit.põt ergo quis in actu sciẽs fieri nõ solũ discens ab alio: ſ3 etiã inueniẽdo sciam p seipm. ℂ Dõ3 ꝙ nõ est itentio phi ꝙ semp scia discat̃ a magistro alio. sed vult ꝙ nunq̃ aliqs in potentia sciens fiat actu sciens nisi per aliqd in actu.ita ꝙ semp ab actu ente fit aliquis actu sciens. ℂ Ad cuius euidentiã sciẽdũ ꝙ eo mõ quo quis adiscit scia3 per aliũ: inuenit sciam ⁊ per seipm.nã hoc mõ magister docet discipulum exponẽdo ei aliqua per se nota ⁊ ex illis eliciendo cõclusiões debitas ⁊ intẽtas.hoc ẽt mõ quis ẽt seipm põt in scia3 ducere ꝓcedendo ex per se notis ad alia. si g̃ quis ab alio sciam discat fit actu sciens ab actu ente ⁊ formalr̃ q2 fit sciens a magistro in quo formalr̃ actu existit sciẽtia. vñ iste modus quodãmodo assimilatur generatiõi vniuoce qñ ex calido generatur calidũ:⁊ ex igne ignis:⁊ ex sciẽte sciẽs. Nam sic signũ sciẽtis est posse docere ⁊ posse facere aliũ actu scientẽ:sicut signũ est calidi posse calefacere ⁊ posse facere aliud actu calidũ. ℂ Sed siquis scia3 acquirat nõ discendo:sed inueniẽdo fit actu sciens ab actu ente. q2 fit sciens in virtute luminis itellectus agentis: in quo vtualiter sunt manifesta oĩa pncipia per se nota. ℂ Nã oĩa talia sunt nobis nãliter nota per lumen itellect⁹ agentis.in quo quodãmõ virtualr̃ est oĩs scia. Itaq3 cum quis sic fit actu sciens nõ assimilatur generationi ꝓut calidũ generatur a calido.sed ꝓut calidũ generatur a sole q nõ est calidus formaliter:sed virtualr̃. Nã sicut in eius vtute est calidũ efficere sic in virtute luminis intellect⁹ agẽtis est vt quis seipsum ducat ad sciam ꝓcedendo ex per se notis ad alia. ℂ Quare sicut semp calidũ generatur ab actu ente formaliter vel virtualr̃:sic semp adiscens discit aut a sciẽte formaliter ⁊ actu.vel ab habẽte sciam virtualr̃. phs võ magis exemplificat cum quis actu fit sciens ab actu ente formaliter vt a didascalo vel a magistro.q2 ibi manifestius apparet qd̃ dicitur. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Aut neq3 pati dicendu3:sicut dictum est:aut duos esse modos alterationis: ⁊ eam que in priuatiuas dispositiones mutationem: ⁊ eam que in habitus ⁊ naturam.

ℂ Ostendit ꝙ prout quis est potentia sciens fit actu sciẽs nõ est ꝓprie ibi pati.continuetur autẽ sic. dictum est ꝙ potentia sciens fit actu sciens a magistro.ẜm aũt hãc doctrinam:aut neq3 dõ3 est pati:sicut dictũ est:aut dõm ẽ duos esse modos alteratiõis:quasi dicat.ꝙ q̃uis discipulus discat sciam a magistro ẜm talẽ doctrinã aut nõ alteratur ꝓprie aut si alteratur:ꝧ est ẜm quãda3 similitudinẽ.q2 duos cõtingit esse modos alteratiõis. videl3 eã mutationẽ vel alterationẽ q̃ est in dispõnes ꝓuatiuas.i.in dispõnes ɔtrarias:⁊ eã que est in habitũ ⁊ nãm.i.in habitũ ⁊ nãle3 pfectionem. ℂ Notãdũ aũt ꝙ ꝧ lr̃a.ex potẽtia aũt ente.põt legi cũ clausula superiori vt sit sensus ꝙ non est doctrina nec dicit̃ quis doceri si hñs habitũ ⁊ incipit cõsiderare ẜ3 ipm.sed doceri dicit̃ si ex potentia ente ⁊ habẽs sciam in potentia discat ipam a magistro. ℂ Rursus põt legi cum littera sequẽti vt sit sensus ꝙ quis ens in potẽtia ad sciẽtiam si acquirat ipam a magistro ex tali acq̃sitiõe: aut nõ patit̃ ꝓprie:aut si patitur ꝧ est ẜm alium modu3 passiõis

⁊ opꝫ esse plures passionis modos. Esset aũt hic dubitandum: qꝛ supius videbat̃ velle ꝙ accipiens sciam posset alterari: h̓ aũt hoc negat. Sꝫ de hac q̃one infra pleni⁹ patebit. h̓ aũt sufficiat dr̃e ꝙ accipiẽs sciam nõ ꝓprie alterat̃: sed similitudinarie: vel possumus dr̃e ꝙ q̄s duplr̃ põt accipe sciam. p̃mo existens in pura negatõe: ita ꝙ sic acq̄rat habitũ scie ꝙ nullo habitu expoliet̃. 2°. hoc põt ꝯtingere si hñs habitũ erroneũ expoliet̃ illo habitu ⁊ induat̃ habitu v̓o. p̃mo mõ nõ est ibi alteratio nisi valde large: sꝫ scdo mõ cum fiat ibi aliq̃ expoliatio est ibi alteratio. h̓ g̊ mõ loq̄bat̃ phs supius cũ dixit ꝑ doctrinã alteratus est multotiẽs mutat⁹ ex ꝯ̃rio habitu. q. d. ꝙ hoc mõ est ibi alteratio si mutet̃ ex ꝯ̃rio habitu vt qd̓ sic acq̄rat vnũ habitũ ꝙ ꝑdat aliũ. hic aũt vt cõiter ponit̃ dicit nõ eẽ alteratõez in acq̄sitõe scie: qꝛ loq̄t̃ de tali acq̄sitiõe vbi q̄s nullo habitu expoliat̃. ❡ Aduertẽdũ tñ ꝙ nec h̓ nec ibi est ꝓprie alteratio nec passio: tñ plus est ibi de alteratiõe ⁊ de passione cũ q̄s ex habitu ꝯ̃rio vadit ad sciam q̃ꝫ cum est in pura negatõe. ⁊ sic acq̄rit habitũ scie: ꝙ nullo alio habitu expoliatur. ❡ Tunc sequitur illa pars.

Cõ.59 ❡ **Sensitiui aũt prima q̄dẽ potẽtia mutatio fit a generante: cum aũt generatũ est hꝫ iam sicut scientia: ⁊ sentire: qd̓ aũt secundũ actum: similiter dicit̃ ipsi considerare.**

❡ In q̃ que dixerat circa sciam ⁊ itellectũ adaptat ad sensum: circa qd̓ duo facit: qꝛ p̊ adaptat ad sensuꝫ q̃ dicta sunt de potentia ⁊ actu. 2° q̃ dicta sũt de pati ⁊ alterari ibi. (vti aũt nec̃e est) Circa p̊m tria facit: qꝛ p̊ facit qd̓ dcm̃ est. 2° qꝛ mentõez fecerat de sensu ⁊ itellectu dat dr̃iam iter itellectũ ⁊ sensuꝫ. 3° qꝛ dãdo h̓9 dr̃iam quodãmõ disgressionez fecerat a ꝓposito resumit q̃ dicta sunt d̓ actu ⁊ potẽtia. 2ª ibi (Differt aũt) 3ª ibi. (Sꝫ de his q̄dẽ) Dic̃ g̊. ꝙ sensitiui aũt q̄dẽ p̊ª mutatio fit a gñante: potẽtiã g̊ sensitiuã acq̄rit nã a gñante: sic̃ acq̄rit̃ hitus scie a magistro: sed cũ iam generatũ est iã hꝫ sentire: sic̃ sciẽs iã hꝫ sciaꝫ. Et subdit: ꝙ ãt ⁊ ꝯm actũ. i. sensus ꝯm actũ silr̃ dr̃ ipsi ꝯsiderare. sensus g̊ se hꝫ vt scia: sentire sic̃ ꝯsiderare: q̃re sic̃ ex ꝑte itellectus p̃us est q̄s in poª ad sciam: ⁊ postea hꝫ sciam: ⁊ põt esse i potẽtia ad ꝯsiderare: sic aial ãteq̃ꝫ sit gnãtũ est in poª ad sensum. Et postq̃ꝫ iam hꝫ v̓tutẽ sensitiuã põt eẽ in poª: nõ ad sensum: sed ad sentire. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Differt aũt: qꝛ huiusmodi actiua oꝑatõis extra sunt: visibile ⁊ audibile. Similiter aũt ⁊ reliqua sensibiliũ. ❡ Causa aũt q̄m singularium**
Cõ.60 **quidẽ ꝯm actũ sensus: scia aũt vl'ium. hec. n. in ipsa quodãmodo sunt oia.**

❡ Dat dr̃iam iter itellm̃ ⁊ sensum: circa qd̓ duo fac̃ ꝯm ꝙ duas dr̃ias assignat. 2ª ibi. (Uñ itelligere) Dicit g̊ ꝙ differt ãt sensus ab itellectu: qꝛ actiua q̄dẽ oꝑatõis h̓9. i. oba que q̄dẽ sunt actiua ⁊ factiua oꝑatiõis sensibil': ex̃ sunt: vt visibile ⁊ audibile: silr̃ aũt ⁊ reliq̃ de numero sensuũ sunt ex̃ aiam. Cã aũt huius est sensus: q̄m sensus q̄ est ꝯm actũ est ipsoꝝ singulariũ. sꝫ scia est vl'iũ. hec. n. vl'ia sunt quodãmodo in ipsa aia. Est vtiq̃ꝫ hec dr̃ia iter sensuꝫ ⁊ itellm̃: qꝛ obm̃ sensus est ꝑticulare qd̓ est ex̃ aiam: sꝫ obm̃ itell's est vl'e qd̓ est quodãmodo in anima.

Dubitaret forte aliq̄s quõ veꝝ ẽ qd̓ hic dr̃ ꝙ obm̃ itell's est vl'e: sensus v̓o ꝑticulare. ❡ Dõꝫ ꝙ vnũqd̓q̃ꝫ agens agit est in actu ꝑ formam suã: q̃re ois actio ⁊ ois oꝑatio sumit mediũ ⁊ mẽsuram ex forma ipsi⁹ agẽtis. ꝓpter qd̓ bñ dcm̃ est ꝙ oẽ agẽs agit ꝯm exigẽtiã sue forme. nã siue sit actio trãsiẽs in exteriorẽ mãꝫ siue nõ sit trãsiẽs semꝑ sumit modũ ⁊ mẽsuraꝫ a forma q̃ est ipsi⁹ oꝑationis p̊n̄m: q̃re q̃lis est forma ⁊ spẽs in itellectu exñs talis est actio itell's: ⁊ tale erit obm̃ itelligibile in qd̓ tẽdit itellectiua potẽtia mediante h̓9 actiõe. Sic ẽt ex ꝑte sensus q̃lis est spẽs sensibilis in sensu exñs tale erit ip̃m sentire vl' ipsa actio sensus: ⁊ tale erit obꝫ sensibile in qd̓ tẽdit organũ sensus mediante actõe sensitiua. igit̃ cũ spẽs itelligibilis sit abstracta a ꝯditiõib⁹ mãe que sunt hic ⁊ nũc: oꝫ actũ itelligẽdi: ⁊ obm̃ intelligibile sic abstractũ eẽ. nã si itell's mediãte specie lapidis fert̃ in cognitionẽ eius: cũ spẽs illa in itellectu exñs sit abstracta a ꝯditionib⁹ mãe: oꝫ lapidẽ vt est obm̃ itell's a cõditionib⁹ mãe esse abstractũ: sed cũ lapis sic accept⁹ sit q̄d vl'e: bñ dcm̃ ẽ obꝫ itell's esse vl'e: sed cũ spẽs in sensu exñs non sit abstracta a ꝯditionib⁹ mãe sensus mediãte spẽ h̓9 fert̃ in obꝫ nõ abstractum: quare cum omne tale sit ꝑticulare: obiectum sensus erit particulare.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ vl'ia sint in aia. Et vr̃ ꝙ ñ. qꝛ vl'e ẽ obꝫ itell's sꝫ itell's ꝯꝫ ph̓m: recto aspectu nõ fert̃ i cognitionẽ sui: nec eoꝝ que sunt in ipso: sed in cognitionẽ alioꝝ. vñ in 3°. hui⁹ dicet̃ ꝙ itell's sic seip̃ꝫ cognoscit. sic. vꝫ. cognoscendo alia. quare si itell's recto aspectu fert̃ in cognitionẽ alioꝝ: que sunt extra: cũ recto aspectu ferat̃ in cognitionẽ vl'ium: opꝫ vl'ia eẽ ex̃. p̃terea vl'ia p̃dicant̃ de reb⁹: sꝫ nõ p̃dicat̃ aliq̄d eẽntialr̃ de re nisi qd̓ est i ipsa re. g̊ oꝫ vl'ia nõ eẽ in aia: sꝫ i reb⁹. Amplius scia est de reb⁹ vt de aialib⁹ lapidib⁹ magnitudinib⁹ ⁊ ceteris talib⁹: sꝫ talia nõ sunt in aia: qꝛ lapis nõ est in aia: sꝫ spẽs lapidis. vt dicet̃ in 3°. ea igit̃ quoꝝ est scia ex̃ aiaꝫ oꝫ esse. sꝫ cũ vl'iũ sit scia nõ erũt vl'ia in aia sed ex̃. ❡ Dõꝫ ꝙ vt cõiter ponit̃ nã hoĩs vel nã lapidis vel aliq̃ alia h̓9 nã duplex hꝫ eẽ vnũ mãle in reb⁹: ⁊ ꝯꝫ h̓ est q̄d ꝑticulare, ⁊ aliud formale vt in aia: ⁊ ꝯm hoc est q̄d vl'e. nam non reꝑit̃ hõ nisi in his carnib⁹ ⁊ in his ossib⁹: nec reꝑit̃ lapis nisi in hac mã signata. Si talia sunt vl'ia ⁊ accĩt eis itẽtio vl'itatis. h̓ nõ est vt sunt in seipsis: sꝫ vt sunt in aia. vñ ẽ ꝙ cõiter ponit̃ vl'ia eẽ in aia. Sꝫ lꝫ h̓ bonũ itellm̃ hr̃e possit. ñ tñ sufficiẽter q̃situ illucidat nisi assignet̃ modus quõ vl'ia sunt in mẽte: ⁊ quõ ꝯm esse in aia sunt: nã si simplr̃ asserimus vl'ia esse in aia dicim⁹ ea non p̃dicari de reb⁹: asserimus ẽt non esse de reb⁹ sciaꝫ: vt in obiectionib⁹ dicebat̃. ❡ Aduertẽdũ g̊ ꝙ lꝫ eẽntialr̃ nõ p̃dicat̃ de re nisi qd̓ est i ipsa denoĩatiue: tñ de re p̃dicari põt qd̓ non est in ea. vt dr̃ op⁹ humanũ nõ ab humanitate q̃ sit in oꝑe: sꝫ ab humanitate q̃ est in artifice a quo ꝓcessit op⁹: sic̃ ẽt dr̃ res visa non a visione que sit in ipsa: sꝫ a visione que est in vidẽte: sic ẽt dr̃ res ꝯsiderata nõ cõsideratõe q̃ sit in ea. sꝫ q̃ est in mẽte ⁊ in itellectu. ❡ Hoc viso de leui pꝫ quõ aliq̄d hꝫ esse vl'e. nã res ip̃e sunt vl'es: sꝫ nõ sunt vl'es vt sũt in seipsis: qꝛ sic hñt eẽ nõ abstractũ: sꝫ sunt vl'es vt sr̃ ꝯsiderate ab aia. q̄a sic hñt eẽ abstractũ: q̃re si veꝝ est aiaꝫ ꝯsiderare de reb⁹ ⁊ res eẽ ꝯsideratas ab aia cũ res ꝯsiderate sint abstracte: veꝝ est res ipsas vl'es eẽ. Sic̃ g̊ res nõ sunt ꝯsiderate ꝑ cõsiderationẽ q̃ sit i eis: sꝫ h̓9 ꝯsiderationẽ fac̃ aia ⁊ est i aia. sic res ñ sunt vl'es ꝑ seip̃as: sꝫ itell's est q̄ fac̃ vl'itatẽ in reb⁹. Ul'ia igit̃ sunt in aia ⁊ ex̃ aiaꝫ. nã vl'ia ꝓ tãto sunt in aia: qꝛ itẽtio vl'itatis nõ attribuit̃ reb⁹ nisi mediãte itellectu. Et qꝛ ꝯsideratio ab aia: ꝑ quã fit vl'itas in reb⁹: nõ est i reb⁹. sꝫ in aia: si denoĩatio est a forma: ⁊ ab ea eẽ. si res dñr vl'es ⁊ ꝯsiderate per aliq̄d qd̓ est in aia ꝯm tale eẽ dñr esse in aia. Hoc est g̊ ꝙ cõmẽtator ait. vꝫ. qd̓ vl'ia: vt sunt in poª sũt ex̃ aiaꝫ: ita ꝙ res nõ sunt vl'es: vt sunt in seipsis. sꝫ ab itellectu attribuit̃ eis vl'itas vel intẽtio vl'itatis: inde est g̊ ꝙ cõis opio dic̃ ꝙ vl'ia sunt in seipsis ꝯm eẽ mãle: qꝛ eẽ mãle ẽ eẽ in potẽtia. sꝫ in aia sunt ꝯm eẽ formale: qꝛ ꝯsideratio ⁊ itẽtio vl'itatis a q̃ res formalr̃ dñr vl'es sunt in aia: ita ꝙ formalr̃ res nõ dr̃ eẽ vl'es ꝑ aliq̄d qd̓ est in ipsa: sꝫ ꝑ aliq̄d qd̓ ẽ

ſicut opus non dr̄ humanū per aliqd qḋ eſt i eo:ſꝫ p aliqd qḋ eſt in artifice.ex h̄ ḡ ſoluunť oba.nā cū dr̄ vlia ſūt itel/lect⁹ obm ſic itelligēdū eſt:vt pꝫ p dicta:qꝛ res vt ſūt ꝯſide/rate ab aīa ſunt obm itell'us:ꝛ h̄ mō ſunt vles:vt dcm̄ eſt. Qḋ ṽo addebať vlia p̄dicari de reb⁹ pro tanto veꝝ eſt.qꝛ res p̄dicanť de reb⁹ qb⁹ accidit itētio vlitatis.nā cū res q̄ hꝫ eē cū ꝯditionib⁹ mãe ſit illa ꝛ eadē res q̄ ꝯſiderať ſine ꝯditõib⁹ mãe:oꝫ ꝙ vl'e p̄diceť de pticulari cū res ſine ꝯdi tionib⁹ mãe ꝯſiderata ſit vl'e cū ꝯditionib⁹.mãe ṽo ſit pti culare.qḋ aūt vlterius addebať ꝙ de vl'ib⁹ eſt ſcia.pꝫ veꝝ eē.nā ſcia eſt de reb⁹ vt ſunt ꝯſiderate ab aīa que ſic acce pte pñt dici vl'es.Sic ḡ verificādū vlia ꝑm ꝙ h̄ eē in aīa nō ꝙ ipe res ſint in aīa:ſꝫ qꝛ in aīa eſt ipa ꝯſideratio p quā facit aīa vlitatē i reb⁹:ꝛ tribuit reb⁹ itētionē vlitatis.pꝫ ḡ quō vlia p̄dicanť de reb⁹:ꝛ quō de ipſis eſt ſcia.ꝛ quō ſūt obm itell's:ꝛ quō ſſ in aīa:ꝛ quō in reb⁹.¶ Deiñ cū dicit.

¶ Unde intelligere in ipſa eſt cum velit. Sen/tire aūt non eſt in ipſa. Neceſſariuꝫ eſt aūt eſſe ſenſibile. Similiter aūt ꝛ hoc ſe habet in ſcien tijs ſenſibiliū:ꝛ ꝑpter eādē cauſam:qꝛ ſenſibi/lia ſingulariū ſunt:ꝛ exterioꝝ.

¶ Dat ſcdāꝫ dr̄iāꝫ iter intell'ꝫ ꝛ ſenſuꝫ.d.ꝙ in ipſa aīa eſt i/telligere cum velit.ſentire aūt nō eſt in ipſa cū velit:ſꝫ ne ceſſariū eſt exterius ſenſibile.Sil'r aūt:ꝛ h̄ ſe hꝫ in ſciētijs ſenſibiliū ꝑp eādē cām.qꝛ ſenſibilia ſūt de nūero ſingula/riū ꝛ exterioꝝ.¶ Notādū ꝙ ꝑm cōmētatorē in.7.meta. ſingularia cū recedūt a ſenſu neſcimus an ſint an nō ſint. ſed poſſum⁹ opinari ea eē vel nō eē:q̄re ſcia.i.certa cogni/tio de ſenſibilib⁹ hr̄i nō pōt niſi q̄diu ſenſibilia actu imu/tant ſenſum.¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed de his qdē certificare tp̄s fiet ꝛ i rurſū.

Cō.61 ¶ Nūc aūt tm̄ ſit diffinitū:qm̄ cum nō ſimpl'r ſit qḋ potētia diciť.ſed aliḋ qdeꝫ:ſicut ſi dica/mus puerū poſſe militare.Aliud aūt ſicut i eta

Cō.62. te exiſtētē:ſic ſe hꝫ ſenſitiuū.¶ Qm̄ aūt inoia/ta eſt ipſoꝝ dr̄ia.determiatū eſt aūt de his:qm̄ altera ꝛ quomodo altera.

¶ Quia dādo hic dr̄iāꝫ inter intell'm ꝛ ſenſum quodāmō digreſſionē fecerat a ꝑpoſito notat ſe digreſſionē feciſſe ꝛ redit ad ꝑpoſitū reſumens q̄ dicta ſunt de actu ꝛ poten/tia.d.ꝙ de his qdē.i.de dr̄ia intell's ꝛ ſenſus certificare.i. certius determiare tp̄s fiet ꝛ in rurſum.i.i poſteruꝫ.inuit ḡ digreſſionē factā eē in determinādo q̄ dicta ſunt:iō re/diens ad ꝑpoſitū ait:ꝙ nūc intātū diffinitū ſit qm̄ cū non ſimpl'r ſit qḋ po⁹ dr̄:ſed aliud qdeꝫ eſt in po⁹ remota:ſic ſi dicam⁹ puerū poſſe militare:aliud aūt in po⁹ ꝑpinq̄:ſic in etate exñtē dicim⁹ militare poſſe.Sic ſe hꝫ ſenſitiuū i du/plici potētia:ꝛ addit ꝙ qm̄ inoiata eſt dr̄ia ipſoꝝ poliū et neſcim⁹ ꝑprio noīe noiare po^am^ remotā ꝛ ꝑpinquā.iō ſup/ple ſufficiat:qm̄ determinatū eſt de ipſis poſſibilibus vel de ipſis potentijs:qm̄ ſunt altera:ꝛ quomodo ſunt altera.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Uti aūt necē eſt ipſa pati ꝛ alterari tanq̄ꝫ pro prijs noib⁹.Sēſitiuū aūt potētia tale eſt:q̄le iā actu ſenſibile ſic dcm̄ eſt.Patiť qdē igiť non ſil'e ens:paſſū aūt aſſil'atū eſt:ꝛ equale illud.

¶ Adaptat ad ſenſum quō ꝯtigit circa ipꝫ eē alterationē ꝛ paſſionē.d.ꝙ necē ē vti ipſo pati ꝛ alterari tāq̄ꝫ ꝑprijs noi/bus.q.d.paſſio ꝛ alteratio nō ꝑp̄e hñt fieri circa ſenſuꝫ:tñ qꝛ nō hēmus ꝑp̄a noia:vtimur his noib⁹ tanq̄ꝫ ꝑprijs.Et ſubdit quō ſenſus patiť ꝛ alterať a ſenſibili.d.ꝙ ſenſitiuū eſt tale in po⁹ q̄le eſt iā ſenſibile in actu ſic ſupius dcm̄ ē:ꝛ h̄ ſenſitiuū patiť qdē nō ſil'e ens:paſſū aūt aſſimilatū eſt: ꝛ ē tale q̄le eſt illud ſenſibile:eſt.n.hoc cōmune cuilꝫ agē/ti ꝛ patienti:ꝙ in principio ſunt diſſimilia:in fine ſimilia.

Dicendū aūt eſt ꝑm vnūquēq꞉ ſenſum Cō.63 de ſenſibilib⁹ primo.dr̄ autē ſenſibile tripl'r:quoꝝ duo qdē dicimus per ſe ſentiri:vnū aūt ꝑm accñs.Duoꝝ aūt aliud qdē ꝑpriū eſt vniuſcuiuſq꞉ ſenſus:aliud autem cōmune omnium.

¶ Poſtq̄ꝫ p̄hs oſtēdit quō ſe hꝫ ſenſibile ad ſenſum:ꝛ quō ſenſus eſt in po⁹ ad ſenſibile:ꝛ quō patiť ab eo.In pte iſta vt dicebať determinat de ipſis ſenſibilib⁹ ꝛ de ſenſu.duo ḡ facit.qꝛ p̄ determiat de ipſis ſenſibilib⁹.2⁹ de ſenſu ibi. (Oꝫ aūt vl'r de oī ſenſu)circa p̄mū duo fac.qꝛ p̄ diſtiguit triplex ſenſibile.vꝫ.cōe ꝑpriū:ꝛ p accñs.2⁹ determinat de ꝑprio ſenſibili vniuſcuiuſq꞉ ſenſus ibi(Qm̄ qdē ē viſus) circa p̄muꝫ duo facit:qꝛ p̄mo ꝯtinuat ſe ad dicenda ꝛ dat quādā diuiſionē de ipo ſenſibili.2⁹ exponit diuiſionis mē bra ibi.(Dico aūt p̄mum).Diċ ḡ ꝙ dōm eſt pus de ſenſi/bilib⁹ ꝑm vnūquēq꞉ ſenſum:ꝛ ſubdit ꝙ ſenſibile tripl'r dr̄: quoꝝ duo dicim⁹ p ſe ſentiri:vnū aūt ꝑm accñs.duo ḡ ſſ ſenſibilia per ſe:ꝛ vnū p accñs.Iſtoꝝ aūt duoꝝ ſenſibiliū p ſe aliud qdē eſt ꝑpriuꝫ vniuſcuiuſq꞉ ſenſus.aliud ṽo eſt cōe oī ſenſui vel ſupple eſt cōe pl'ib⁹ ſenſib⁹.¶ Notādum aūt ꝙ cū dicim⁹ ſenſibile cōe eſſe omni ſenſui:nō eſt veꝝ de oī ſenſibili cōi:ſꝫ de aliq̄.ſed cū ſufficiat ꝙ aliqs hō cur rat:ad h̄ ꝙ h̄ ſit ṽa hō currit:ſic ſuffiċ aliqḋ ſſibile cōe eē cōe oī ſenſui.ad h̄ ꝙ verificeť illa.ſenſibile cōe eſt cōe oī ſenſui.Sꝫ ſi vl'r de ſenſibili cōi loq volum⁹ dicem⁹ ſenſibi le cōe eē qḋ ſentiť ab oib⁹ vl' pl'ib⁹ ſenſib⁹.¶ Deiñ cū diċ.

¶ Dico aūt ꝑpriū qdē qḋ nō ꝯtigit altero ſenſu ſentiri:ꝛ circa qḋ non ꝯtingit errare:vt viſus coloris:ꝛ audit⁹ ſoni:ꝛ guſtus hūoris.Tact⁹ aūt pl'es hꝫ differētias.

¶ Exponit diuiſionis mēbra.circa qḋ duo facit:qꝛ p̄ expo nit p̄dicte diuiſionis mēbra.2⁹ dat dr̄iāꝫ iter ſenſibilia ꝑp/pria ꝛ cōia ibi.(Senſibiliū aūt ꝑm ſe)circa p̄mū tria fac ꝑm ꝙ tria ſenſibilia tetigerat.vꝫ.ꝑppria cōia:ꝛ p accñs.p̄ ḡ oſtēdit qd ſit ſenſibile ꝑpriū.2⁹ qd cōe.3⁹ qd p accñs.2⁹ ibi (Cōia aūt)3⁹ ibi.(Scdōꝫ accñs aūt)circa p̄mū duo facit: qꝛ p̄ ait ſenſibile ꝑpriū eſſe:circa qḋ ſenſus non decipiť.2⁹ manifeſtat qḋ dixerat ibi.(Sꝫ vnuſq꞉ iudicat)dicit ḡ. dico aūt ꝑpriū eſſe ſenſibile qḋ nō ꝯtigit altero ſenſu ſenti ri.ꝛ circa qḋ nō ꝯtingit errare ſenſuꝫ:vt viſus reſpectu co loris:ꝛ auditus reſpectu ſoni ꝛ guſtus reſpectu humoris.ſ. ſaporis.ꝛ ſubdit ꝙ tact⁹ pl'es hꝫ dr̄ias:qꝛ ei⁹ dr̄ie ſunt frigi dū ꝛ calm̄ humidū ſiccū leue graue:ꝛ h̄.¶ Deiñ cū diċ.

¶ Sed vnuſq꞉ iudicat de his ꝛ nō decipiť vi ſus qm̄ color:neq꞉ audit⁹ qm̄ ſonus:ſꝫ qdē co/loratū:aut vbi:aut qd ſonās:huiuſmodi qdeꝫ igiť dicunť ꝑppria vniuſcuiuſq꞉.

¶ Manifeſtat qḋ dixerat oſtēdēs quō ſenſus nō decipiť circa ſenſibile ꝑpriū.d.ꝙ vnuſqſq꞉.i.ſenſus iudicat de his .i.de ꝑprijs ſenſibilib⁹ ꝛ nō decipiť:qm̄ color:neq꞉ qm̄ ſo/nus:ſed qd eſt coloratum:aut vbi:aut qd ſonans.nō deci/piť ḡ viſus in iudicādo qm̄ coloratū:neq꞉ audit⁹ in iudicā do:qm̄ ſonus:ſed in iudicādo:qd eſt illud qḋ eſt coloratū ꝛ vbi eſt decipi pōt viſus:ſic etiā in iudicādo qd eſt qḋ ſo/nat:ꝛ vbi ſonat decipi pōt audit⁹.ſubdit aūt ꝙ h̄ qdē igť dnr̄ ꝑppria oba vniuſcuiuſq꞉ ſenſus.¶ Deinde cum dicit.

¶ Cōmunia aūt:motus:quies:numerus:figu Cō.64 ra:magnitudo:huiuſmodi eniꝫ nullius vnius

sunt ppria: sꝫ cōmunia oībus. Tactui enī motus aliqs sensibilis ⁊ visui per se qdē: igiť sunt sensibilia hec ꝓm accidens.

¶ Ostēdit q̄ sť oba cōia. d. ꝙ cōia aūt sensibilia sūt gnqꝫ. s. mot⁹: qes: nūerus: figura: magnitudo. hꝯ āt sensibilia nullius vnius sensus sunt ppa: sꝫ oib⁹. s. talib⁹ sensib⁹ cōia. i. cōpetit eē cōia plib⁹ sensib⁹: qḋ pꝫ. nā sic mot⁹ aliqs sēsibilis est tactui ⁊ visui: sic ēt qḋlꝫ dictoꝝ sensibiliū cōe est plib⁹ sensib⁹ vt visui ⁊ tactui. ⁊ subdit ꝙ ħ qdeꝫ igiť. i. sensibilia cōia sunt sensibilia p se nō p accn̄s. ¶ Notādū aūt ꝙ ꝓm Cōmē. mot⁹ qes ⁊ nūerus sūt cōia oib⁹ sensib⁹: figura aūt ⁊ q̄titas sunt solū mō cōia visui ⁊ tactui. vn̄ ipse ait ꝙ oīa hꝯ sensibilia sť cōia: sꝫ n̄ oīa sť cōia oib⁹ sensib⁹. lr̄a g̊ pħi q̄ ait: cōia oib⁹: vľ exponēda est ꝙ oib⁹ his sensib⁹ cōpetit ꝙ sint oīa hec cōia: vľ ꝙ oibus sensibus aliqua hꝯ sensibiliū sunt cōmunia. ¶ Deide cum dicit.

Cō. 65 ¶ Secūdum accidens autem diciť sensibile: vt si album sit Diarꝫ filius: ꝓm accidens etenim hoc sentiť: quoniaꝫ accidit albo hoc quod sentitur: vnde nihil patitur scḋm ꝙ huiusmodi: est a sensibili.

¶ Ostēdit que sunt sensibilia ꝓm accn̄s. d. ꝓm accn̄s autē dr̄ aliqd sensibile vt si dyarꝫ fili⁹ sit qd albū ħ. s. Dyarꝫ filius qḋ est subm albi sentiť ꝓm accn̄s: qm̄ ħ ꝙ sentiť accit albo: illud g̊ sentiť p accn̄s qḋ accidit sensibili p se vn̄ ꝙ tale sit sensibile p accn̄s pꝫ: qꝛ sensus nihil patiť a tali sensibili ꝓm ꝙ hꝯ est. ¶ Notādū aūt ꝙ dyarius vel vt hꝫ alia lr̄a diarꝫ fili⁹. dr̄ accidere albo n̄ simplr̄: qꝛ suba nō accit alꝫ: sꝫ hec accit albo inq̄tū stat sub ħ attributo qḋ ē qd visibile. vn̄ hic accn̄s idē sonat qḋ ex̄neū. nā ex̄neū est ab albo inq̄tū est qd visibile ꝙ sit diarꝫ fili⁹. ¶ Deīn cū dicit.

¶ Sensibilium autem ꝓm se proprie ppria sensibilia sunt: ⁊ ad que substantia apta nata est: vniuscuiusqꝫ sensus.

¶ Dat dr̄iam inter sensibilia cōia ⁊ propa. dicebať. n. duo eē sensibilia p se. s. ppa ⁊ cōia. nō tn̄ eodē mō sunt sensibilia p se hec ⁊ illa. nā sensibilia ppria sūt sensibilia ppe. i. pncipalr̄ ⁊ p̄. iō ait: ꝙ sensibiliū aūt p se. i. de nūero sensibiliū p se sensibilia ppa sunt sensibilia pprie. i. p̄ ⁊ pncipalr̄. naꝫ ⁊ hꝯ sensibilia sunt ad q̄. i. p que apta nata est suba vniuscuiusqꝫ sensus terminari. diffiniť. n. qlꝫ sensus inq̄tuꝫ est apt⁹ nat⁹ sentire sensibile ppriū: nō aūt put est apt⁹ natus sentire sensibile cōe. q̄re differt sensibile ppriū a cōi.

Dubitaret forte aliqs. vtruꝫ sensibilia cōia aliqd efficiāt in ipos sensus. ¶ Dōꝫ ꝙ oꝫ dicere sensibilia cōia aliqd facere i ipos sensus. alr̄. n. n̄ eēnt sensibilia p se: sꝫ p accn̄s: sꝫ quō agāt in ipsos sensus: de ħ sunt diuersi modi dicēdi. dixerūt. n. aliq dr̄iaꝫ eē i trāsmutatione sensuū: qꝛ sensibilia ppria trāsmutāt ipsos sensus q̄tū ad speciē: sensibilia v̄o cōia nō trāsmutāt q̄tū ad speciē: sꝫ q̄tū ad modū actiōis. nā sensibilia cōia nō agunt in ipos sensus imp̄mēdo ibi speciē ppriā: sꝫ solū faciūt diuersitatē in ipsis q̄tū ad modū agēdi. sensibilia g̊ ppa imprimunt suas spēs in sensus: verūtn̄ hꝯ sensibilia put sunt in minori vel maiori q̄titate: vel put sunt in qete vel in motu: alr̄ ⁊ alr̄ trāsmutāt sensum. possum⁹ tn̄ alr̄ distinguere īter sensibilia cōia ⁊ ppa. naꝫ i psequēdo patebit q̄lr̄ ipa sensibilia cōia aliq̄ modo imp̄mūt suas spēs in ipsos sensus. ē g̊ alr̄ icedēdū. dicamus itaqꝫ taꝫ sensibilia cōia q̄ ppa eē sensibilia p se: qꝛ tā ista q̄ illa agūt in ipos sensus: alr̄ tn̄ ⁊ aliter: qꝛ sensibilia ppria agūt in sensus pncipalr̄ ⁊ p̄. cōia v̄o agūt in eos ex ꝯñti ⁊ mediātib⁹ sensibilibus pprꝫs: ita ꝙ si esset magnitudo ⁊ figura vel aliqḋ aliud sensibile cōmune absqꝫ luce ⁊ colore: vľ absqꝫ sono: vľ absqꝫ alꝫs sensibilib⁹ pprꝫs nō imutaret nec visum: nec auditū: nec aliquem sensum. sensibilia g̊ ppa sunt sensibilia p se: ⁊ p̄mo: sed sensibilia cōia sunt talia per se: sed nō p̄. differūt g̊ hec ab illis: sicut qḋ est p se ab eo qḋ est p̄. ꝙ āt sensibilia cōia imp̄māt suā similitudinē i sensuꝫ pꝫ: si ꝯsiderenť dicta pspectiue. nam ꝓm pspectiuā visibile sic imp̄mit spēꝫ suaꝫ i visū ꝙ dextrū videať dextrū: ⁊ sinistꝝ sinistruꝫ: imp̄ssio g̊ dyametralis ⁊ fortis est ꝓm illū ordinē ptiū in sensu ꝓm quē ē in re sensibili. nā dextra pars rei sensibilis imp̄mit suā silr̄itudinē fortē in dextra pte oculi: ⁊ sinistra i sinistrā: ⁊ media in mediā: q̄re ipe ptes rei sensibilis diuersificāt actōes suas in sensu ⁊ maxime in visu ⁊ tactu: sꝫ cū ex alio ⁊ alio situ ptiū ꝯstituať alia ⁊ alia magnitudo: ⁊ alia ⁊ alia figura: oꝫ tā magnitudinē q̄ figurā imp̄mere suā silr̄itudinem in sensum: itaqꝫ sicut color imp̄mit suaꝫ silr̄itudinē in visu: qꝛ silr̄itudo coloris recipiť in eo: ita magnitudo ⁊ figura imp̄mūt suā silr̄itudinē in visu: qꝛ put ptes magnitudis sensibilis exn̄tes in ea hn̄t esse differēs: sic dr̄iaꝫ faciūt in visu ⁊ tactu: sic ēt sicut alia ⁊ alia figura reqrit aliū ⁊ aliuꝫ sitū partiū: sic ptes alr̄ ⁊ alr̄ situate alr̄ ⁊ alr̄ mouēt sensū. ⁊ qꝛ ꝓm pportionē partiū exterioris rei fit imutatio sēsus ⁊ maxime sensus visus ⁊ tact⁹: negare n̄ possumus magnitudinē ⁊ figurā que ꝯstituunť ex alꝫs ⁊ alꝫs partib⁹: ⁊ ex alio ⁊ alio situ ptiū ꝓm suā pportionē ⁊ silr̄itudinē aliqualiter facere se i sensu. Et qḋ dcm̄ est de magnitudie ⁊ figura que percipiunť a tactu ⁊ visu. intelligendum est de numero motu ⁊ qete que pcipiunť ab omni sensu. Nam ipse numerus sensibiliū imp̄mit suā speciē vel silr̄itudinē in oī sensu a quo illa sensibilia sentiunť: qꝛ quot sunt sensibilia tot sunt imutationes in ipo sensu: sed si ex numero sensibiliū accipiť numerus imutationū ⁊ intētionū factarū in sensu: opꝫ ipm numeꝝ suā silr̄itudinē in sensu facere: sic ēt ⁊ mot⁹ suā silr̄itudinē in sensu facit: qꝛ put variať ⁊ mutať exterior pars rei sensibilis fit variatio ⁊ mutatio in intētione facta in sensu: q̄re sicut ex specie rei sensibilis resultat spēs in sensu: sic ex motu rei sensibilis aliqualr̄ mot⁹ resultat i sensu: ⁊ qḋ dcm̄ est de motu intelligendū est de qete cū qes nō sit nisi p̄uatio motus. vlterius: qꝛ supponebať i qōne premissa sensibilia cōia mouere sensuꝫ per se.

Dubitaret forte aliqs quō sensibilia cōia sunt per se sensibilia: ⁊ quō p se mouēt sensum. hoc aūt cōmentator duplr̄ declarare vr̄. dicit. n. sensibilia cōia esse p se sensibilia: qꝛ sunt ppriū subm sensibiliū propꝛioꝝ: vt qꝛ color tanq̄ in pprio subo fundať in magnitudine erit magnitudo p se visibilis. adducit ēt ad ħ 2[am] rōnē. d. ħ eē p se sensibilia: qꝛ sunt p se obm sensus cōis. vult. n. ꝙ sic sensibilia ppa sunt oba sensuū ppoꝝ: sic sensibilia cōia sunt obꝫ sensus cōis. sꝫ ħ a qbusdā improbanť: dicūt. n. nullā haꝝ rōnū ꝯcludere: nā non vr̄ bn̄ dcm̄ sensibilia cōia sentiri p se: qꝛ sunt ppriū subm sensibiliuꝫ pprioꝝ: qꝛ tūc ignis sentireť p se cū sit ppriū subm caloris: quo posito ipsa suba sentireť p se: cū ignis subaꝫ noiet. Amplius āt 2[a] rō vt vr̄ nō ē v̄a: qꝛ oba cōia n̄ solū pcipiunť a sensu cōi: sꝫ ēt a sensib⁹ pprꝫs. nā cū sensus cōis imuteť p imutationē sensuū ppoꝝ: nullū obm imutabit sensuꝫ cōeꝫ nisi p̄us imutet sensus ppos. Igiť vt appeat qd de his sit tenedū.

¶ Sciēdū sniaꝫ ꝯmētatoris in hac pte eē sensibilia cōia sentiri p se: sꝫ nō p̄. vn̄ ait ꝙ hꝯ sensibilia. vꝫ. cōia lꝫ sentiātur eēntialr̄. i. p se. nō tn̄ sunt p̄ma. ħ tn̄ satis ꝯcludunť rōnes ptacte: qꝛ qn̄ aliqua actio egrediť a mā et a forma ab vtroqꝫ est p se: sed a forma ē pncipalr̄: a mā ex ꝯñti vt p se sanamur nō solū sanitate: sꝫ ēt corpe: sꝫ pncipalr̄ sanamur sanitate: corpe v̄o ex ꝯñti: sic qꝛ sensibilia ppria vt in subo fundanť in sensibilib⁹ cōib⁹ imutatio ipsoꝝ sensuuꝫ p se ē nō solū a sensibilib⁹ pprꝫs: sꝫ ēt a cōib⁹: sꝫ a pprꝫs p se est

ꝛ p̊ a cōibꝰ ꝑ se ꝛ nō p̄:nō est.n.itelligibile ꝙ aliqd sit subꝫ forme:ꝛ tñ actio illiꝰ forme non cōiceť ꝑ se ipsi māe:q̄re si sensibilia cōia ꝑ se subyciunť ꝓprys:imutare sensū qđ est actꝰ sensibiliū ꝓpoꝝ:oꝫ ꝑ se cōicari vel ꝑ se ꝯuenire sensibilibꝰ cōibꝰ:q̄re aūt hoc nō cōicať ipsi sube vt q̄re non dr̄ ignis ꝑ se sensibilis cū sit ꝑ se subm caloris in q̄one seq̄nti patebit:sufficiat aūt ad pn̄s scire quō ꝯcludit rō a cōmētatore facta:alia ēt cōmētatoris rō nō est despiciēda.naꝫ rei cōpetit aliqd ꝑ se siue cōpetat ei rōne gn̄is:siue rōne spēi hō.n.nō solū est ꝑ se rōnalis qđ cōpetit ei i eo:ꝙ hō sed ēt est ꝑ se sensibilis ꝙ cōpetit ei in eo ꝙ aīal:attñ alr̄ cōpetit rei ꝑ se qđ ei ꝯpetit rōne spēi.q꞉ h̄ ei cōpetit ꝑ se ꝛ p̊:q̄ꝫ qđ cōpetit ei rōne gn̄is:q꞉ illud est ꝑ se:nō tñ p̊.visus itaq꞉ immutať a sensibili ꝓprio ꝛ a cōi:sꝫ a ꝓpo imutať in eo ꝙ visus:ꝛ h̄ est rōne ꝓpe spēi:sꝫ a sensibili cōi nō imutať visus in eo ꝙ visus:ꝛ rōne ꝓpe spēi:sed h̄ est in eo ꝙ est sensus:ꝛ rōne gn̄is:h̄ est g̊ qđ Cōmē.ait ꝙ ista sensibilia cōia sť cōprehēsibilia sensibꝰ ꝫ ꝙ sensus:nō ꝫm ꝙ sūt aliq sensus.ex quo manifeste pꝫ sensibilia ꝓpa sentiri a sensibꝰ ꝑ se:ꝛ p̊:q꞉ imutāt eos rōne ꝓpe spēi:sensibilia v̊o cōia sentiri ꝑ se:nō tñ p̊.q꞉ sensus imutať ab eis rōne gn̄is:non rōne ꝓpe spēi:qđ g̊ dicit cōmētator sensibilia cōia eē obꝫ sensus cōis nō est itētio sua:ꝙ nō ꝑcipianť a sensibꝰ ꝓprys.sꝫ q꞉ sensus ꝓpry nō ꝑcipiūt ea vt sūt ꝓpry:ꝛ rōne spēi:sꝫ vt sunt sensus ꝛ rōne gn̄is:iō si h̄ sensibilia dēbēt appropari alicui sensui: appropriabunť sensui cōi in quo vniunť ꝛ ꝯueniūt ꝑticulares sensus:nō aūt appropabūtur alicui sensuuꝫ ꝓprioꝝ. ⁋ Est tñ diligēter notām ꝙ hec rō vlior ē q̄ꝫ alia.nā qđlꝫ sensibile cōe.lꝫ sentiť a ꝑticulari sensu rōne gn̄is nō rōne ꝓpe spēi:nō tñ facile eēt sustinere:nec facile eēt ostēdere quō qđlꝫ sensibile cōe eēt ꝑ se subm sensibiliū ꝓprioꝝ.nā motꝰ ꝑcipiť ab oī sensu:nō tñ qđlꝫ sensibile ꝓpriū tanq̄ꝫ in ꝓprio subo fundať i motu:sꝫ sonus tm̄ iter sensibilia ꝓpa i hꝰ subo fūdari vr̄. ⁋ Est ēt notādū ꝙ genꝰ pōt accipi magis cōe ꝛ minus cōe.magnitudo g̊ ꝛ figura q̄ solū ꝑcipiuntur tactu ꝛ visu ꝑcipiunť ab eis nō rōne spēi.sꝫ rōne gn̄is minꝰ cōis:nūerus v̊o q̄es ꝛ motꝰ q̄ ꝑcipiūtur ab oī sensu ꝑcipiūtur ab eis rōne gn̄is magis cōis. Nā accipiēdo sensū vt est qd cōe ad oēs ꝑticulares sensus hꝫ rōnē cōioris generis q̄ꝫ vt est cōe:ad duos sensus tm̄ vt ad tactū ꝛ visuꝫ.

Alterius forte dubitaret aliqs.vtꝝ filiꝰ cleonis vl' quecūq꞉ alia suba sentiať ꝑ accn̄s:ꝛ vr̄ ꝙ nō ꝑ rōnē supius factā: Nā si actio forme ꝑ se cōicať ꝓpo subo ꝛ ꝓprie māe:imutare sensuꝫ qđ ꝯuenit calori ꝑ se cōicabiť igni qđ ē ꝓpriū caloris subꝫ. ⁋ In ꝯriū ē phs q vult talia sentiri ꝑ accn̄s. ⁋ Dōꝫ ꝙ oē qđ ꝑ se sentiť vel est sensibile ꝓpriū vel cōe:suba g̊ q꞉ nō est sensibile ꝓpriū:nec ē vnū aliqđ de q̄nq꞉ sensibilibꝰ cōibꝰ ñ poterit sentiri sensu ꝑ se:sed si sentiť h̄ est ꝑ accn̄s:itaq꞉ circa hāc v̊itatē duplr̄ qs posset errare.p̊ si diceret diary filiū vl' aliquā aliā substātiā nō sentiri ab aliq̊ sensu ꝑ accn̄s.2° si assereret eā sentiri ꝑ se. ⁋ Propter qđ sciēdū ꝙ si aliqs faciat aliqd q̊ fcō fit aliud.oꝫ ꝙ sit aliq̊ mō cā illiꝰ:vt apiēs fenestrā:ad cuiꝰ apitionē seqť illumiatio domꝰ:q fenestrā apit dr̄ domū illumiare ꝛ eē illumiatōis cā.sꝫ h̄ est ꝑ accn̄s nō ꝑ se:sic qa ꝑ sensus cognoscimꝰ aliq̈ qbꝰ cognit) cognoscere possumꝰ reꝝ ſ bas:q꞉ accn̄tia ꝯferūt magnā ꝑtē ad cognoscēdū qđ qd est:dr̄ suba sentiri a sensu:sꝫ h̄ est ꝑ accn̄s nō ꝑ se.debemus.n.imaginari ꝙ suba ꝑcipiť ab itellc̄u:vel directe:ꝛ sic ꝑcipiť suba vl̄is:vel ꝯuertēdo se ad fantasmata:ꝛ sic ꝑcipitur suba ꝑticularis:ꝑcipiť ēt ꝑticularis suba a q̄daꝫ v̊tute sensitiua iteriori q̄ vocať extimatiua:in hoie v̊o hꝰ v̊tꝰ vocari pōt rō ꝑticl'aris:siue rō colatiua itētionū ꝑticulariū. est itaq꞉ tā in hoie q̄ꝫ in brutis q̄dā poᵃ sensitiua q̄ ꝑcipiūť sube ꝑticulares:ꝛ ēt ꝑ hꝰ v̊tutē quodāmō ꝑcipiunť ꝑticularia vel ꝑticulares itētōes oīuꝫ decē generū.attñ hꝰ ꝑticulares itētiones alr̄ ꝑcipiunť ab extimatiua in hoie:ꝛ alr̄ ab extimatiua i bruto.naꝫ extimatiua brutoꝝ ꝑcipit has nō absolute:sꝫ in cōpatōe ad ꝓseq̄ndū neċia vite vl' ad fugiēdū ꝯria.ñ.n.sūt dati sensus aīalibꝰ alys vt deſuiāt sciē sꝫ vt deſuiāt ad neċitatē vite:q̄re extimatiua i eis cognoscit idiuiduales itētōes:ꝓut ꝑ talē cognitionē iuuanť ad ea q̄ sunt neċia vite:in hoibꝰ v̊o:qbꝰ sensus deſuiunt nō solū ad vite necessitatē:sꝫ ad sciam:cognoscunť hꝰ itentōes idiuiduales ab extimatiua i eis ēt ꝫ se:qđ nō cōpetit aīalibꝰ alys.iō cōmētator ait loq̄ns de hac v̊tute extimatiua: ꝙ ꝯphēdit itētōes huiꝰ idiuidualis hoīs:ꝛ hꝰ itētionē huius idiuiduał eq:ꝛ vl̄r itētionē vniuscuiusq꞉ idiuidui.x.p̄dicamētoꝝ:ꝛ subdit ꝙ vr̄ esse h̄ ꝓpriū sensibꝰ hoīs.nā vt dcm̄ ē ꝓpriū ē extimatiuā i hoie ꝑcipe has itētōes ꝫm se.i alys v̊o h̄ nō est ꝫm se:sed ꝑ cōpationē ad neċia vite:erit itaq꞉ hic ordo ꝙ visu ꝑcipiēte figurā:vel colorē alicꝰ sube vel aliq̊ alio sensu ꝑcipiēte aliqd circa subaꝫ ꝑ talē cognitionē sensitiuā itell's vel extimatiua poterit ipsam subaꝫ cognoscere:ꝛ q꞉ sensus cognoscit aliqd:quo cognito hēre possumꝰ cognitionē ipsiꝰ sube:dr̄ suba cognosci a sensu per accn̄s ñ ꝑ se.qđ v̊o obyciebať de subo caloris:dici dꝫ ꝙ aliquid pōt esse subꝫ caloris vel alterius sensibilis ꝑ se vl' vt illud sensibile est quoddā ens vel vt est imutatiuū sensus: ignis g̊ est ꝑ se subm caloris vt calor qđdā ens est:nō vt est imutatiuū sensus.nā si calor eēt sine igne imutaret sensū: videmꝰ.n.colorē esse i magnitudīe vt i suꝑficie:ꝛ sic ex n̄s imutat visuꝫ:attñ si color eēt p̄ter magnitudinē:q꞉ hēret eē pūctuale nō posset imutare visū:q꞉ nō posset facere angulū in oculo.declauerūt.n.faciētes sciaꝫ de aspectibꝰ oē qđ vr̄ sub angulo videri:ꝛ q꞉ sic est magnitudo ē ꝑ se subꝫ coloris:nō solū vt est qđdā ens:sꝫ vt est imutatiuus visus magnitudo g̊ aliqd facit i visu.ꝛ vr̄ ꝑ se non ꝑ accn̄s.ignis v̊o vel q̄cūq꞉ alia suba pōt eē ꝑ se subꝫ caloris:vl' alterius sensibilis ꝓut illud sensibile est quoddā ens:non aūt ꝓut est immutatiuum sensus:ideo substātia nihil facit in sensu.ꝛ diciť sentiri per accidēs nō per se.

Cuius qdeꝫ est visus h̄ ē visibile:visibile autē est color qdē:ꝛ qđ ꝫe est dicere:inoiatuꝫ aūt existit ens:manifestuꝫ autē erit igrediētibꝰ maxime. Cō. 66

⁋ Postq̄ꝫ phs distixit sensibilia cōia a ꝓprys ꝛ determiauit de sensibilibꝰ cōibꝰ. In ꝑte ista deteriat de sensibilibꝰ ꝓprys:circa qđ.v.fac ꝫm ꝙ.v.sūt hꝰ ſsibilia.p̊ g̊ deteriat de ꝓpo sensibili visus.2°.de ꝓpo auditꝰ.3° de ꝓpo odoratꝰ 4°.de ꝓpo ſsibili gustꝰ.5°.de ꝓpo ſsibili tactꝰ.2ᵃ ibi.(Nūc aūt p̊mum de).3ᵃ ibi.(De odore aūt).4ᵃ ibi.(Gustabile aūt)5ᵃ ibi.(De tāgibili aūt) ⁋ Ad euidētiā aūt p̊me ꝑtis notādū ꝙ oīa visibilia quodāmō ꝑticipāt nām lucis.nō est.n.itelligibile ꝙ visus sit vnꝰ sensus ꝑticularis:ꝛ tñ obꝫ eiꝰ ꝓpriū nō sit vniꝰ alicꝰ nāe vel nō reducať ad aliq̄ꝫ vnaꝫ nāꝫ.diuersificabiť itaq꞉ ipm visibile ꝓut diuersimode ꝑticipat nāꝫ lucis:color g̊ ꝛ lux aliq̊ mō vnā nāꝫ dn̄t.nā color est q̄dā lux opaca ꝛ obūbrata:ꝛ sic color pōt dici q̄daꝫ lux obūbrata:ita lux p̄t dici qdā color clarus ꝛ splēdidꝰ. His visis dicere possumꝰ ꝙ oīa visibilia ad q̄nq꞉ modos reducunť ꝫm ꝙ q̄nq꞉ modis pōt aliqd cōparari ad nām lucis. nā aliqd cōparať ad nām lucis:q꞉ pōt in se recipe lucē vt corpꝰ dyafanū qđ est visibile nō ꝑ se:sꝫ ꝑ ex̄neū colorē ꝛ p̄pter lucē quā recipit.2°.aliqd cōparať ad nāꝫ lucis:q꞉ hꝫ i se hꝰ nām:sꝫ hꝫ eā mō opacato ꝛ obūbrato:ꝛ sic sūt visibilia corpa colorata hn̄tia i se colorē q ē q̄dā lux obūbrata. 3°.aliqd cōparať ad nām lucis:q꞉ hꝫ eā i se clare ꝛ lucide:ꝛ ista sunt i duplici gn̄e:q꞉ aliq̊ hn̄t hāc nāꝫ magis clare vt corpa supcelestia que ꝑ antonomasiā pn̄t dici lucida.aliq̊ v̊o hn̄t eaꝫ minus clare vt ignis. Rursus est q̄ntꝰ modus

cōparationis:q̄z aliq̄ cōparatur ad nām lucis:eo ꝙ hēāt hāc nām aliqualr̄ medio mō īter opacū ꝛ claꝝ:ꝛ ꝟ modo cōparat̄ ad nām lucis illud ꝙ phs appellat visibile inominatū:q̄z nō pōt vno noīe noīari ꝛ hꝫ visibile ē querc⁹ putrida:squame quorūdā pisciū:noctiluce:ꝛ cetera talia.ī talib⁹ gdē:q̄z est nā lucis modo medio īter opacū ꝛ claꝝ:rōne qua nā illa vergit ad opacū resultat ibi color rōne:qua vergit ad claꝝ resultat ibi lux.ita ꝙ est ibi lux ꝛ color vt ī ꝓseq̄ndo appebit.Debemus.n.imagiari ꝙ quedā hn̄t colorē tm̄ vt ꝑticipātia nām lucis modo opaco:q̄dā hn̄t lucē tm̄ vt ꝑticipātia hꝫ nām mō claro:ꝫ q̄dam hn̄t vtrūq̄ .vꝫ.colorē ꝛ lucē vt ꝑticipātia naꝫ lucis mō medio vl̄ q̄dā modo:mō vtroq̄ꝫ.vꝫ.aliq̄lr̄ claro:ꝛ aliq̄lr̄ opaco.est vtiq̄ aliqd q̄ nec hꝫ colorē:nec lucē:ꝫ pōt itētōes hoꝝ recipe aliūde vt diaphanū:aliqd aūt hꝫ colorē:ꝫ nō lucē:vt corpus opacū.aliqd aūt hꝫ vtrūq̄ vt visibile inoiatuꝫ.aliqd vō hꝫ lucē tm̄.ꝛ hoc duplr̄:q̄z vel habꝫ hāc magis clare vt corpa supcelestia ī q̄b⁹ per antonomasiam est lumē:aliqd vō hꝫ eā min⁹ clare vt ignis.visibilia ḡ reducunt̄ ad.v.vꝫ. ad colorē ad diaphanū ad lumē ad visibile inoiatuꝫ:ꝛ ad ignē.ꝭm hoc pn̄s caplm̄ pōt diuidi in ptes.v.q̄z p̄ determinat de colore.2° de diaphano.3° de lumie.4° de visibili inoiato.5° de igne.2ª ibi.(Est igr̄ aliqd diafanū)3ª ibi(Lumen aūt est hꝫ diafani)4ª ibi.(Nō oia aūt visibilia).5ª ibi.(Ignis aūt in vtrisq̄)Rursus ad euidētiā p̄me ptis.

¶ Sciēdū ꝙ visibile inoiatū in quo est aliq̄ mō lux ꝛ color plus accedit ad nāꝫ coloris q̄̄ lucis:q̄z nā lucis ibi existens plus accedit ad modū opacū ꝭm queꝫ fit color q̄̄ ad modū claꝝ ꝭm quē modū gn̄at̄ lux:ꝛ q̄z visibile inoiatuꝫ sic appropinq̄t ad nām colorati:iō phs volēs determiare de colore:duo facit:q̄z p̄ sepat ꝛ distiguit hꝫ visibile inoiatum a colore.2° determiat de ipso colore ibi.(Uisibile.n. est color)dicit ḡ.qm̄.gdē est visus supple pceptiuus ꝓpꝛij obti.hoc aūt.vꝫ.ꝓpꝛiū obm̄ visus est visibile:alia aūt lr̄a nō hꝫ:qm̄.sed cui⁹:ꝛ tūc exponat̄ ꝙ visibile est ꝟ cuius gdem visus est pceptiuus:ꝛ subdit ꝙ visibile aūt est color gdē:ꝛ ēt est aliud q̄ vē gdē est dicere ꝙ est visibile.inominatū aūt existit ens:q̄z nō pōt vno noīe noīari:ꝛ subdit ꝙ maxime aūt erit hoc manifestū īgrediētib⁹.i.pcedētibus.nā īfra manifestū erit quō hꝫ visibile inoiatū est aliud ꝛ distinctū a colore.¶ Deinde cum dicit.

¶ Uisibile enim est color:hoc autē est in eo q̄ ꝭm se visibile:ꝭm se autēꝫ non rōne:sed qm̄ in seipso habet causam essendi visibile.

¶ Determiat de colore ostēdens quō sit visibile:circa q̄ duo fac̄:q̄z p̄ fac̄ q̄ dcm̄ est.2° assignat cām dicti ibi.(Ois .n.color)Dic̄ ḡ.ꝙ visibile.n.est color:hic aūt est ī eo ꝙ est ꝭm se visibile:ꝛ exponit quō accipiēdū sit ꝭm se.d.ꝭꝫ se āt supple dico colorē eē visibilē nō rōne.i.nō diffōne vel nō rōne.i.nō ꝙ sit rō:q̄re oia alia videant̄:ꝫ qm̄ in seipso hꝫ cām eēndi visibile.¶ Notādū aūt ꝙ colorē eē visibilē ꝑ se non rōne:ꝫ qm̄ ī se hꝫ cāꝫ ꝙ sit tale:duplr̄ pōt exponi.p̄ vt exponat̄ rōne.i.diffōne:ꝛ tūc est sensus ꝙ color est visibilis ꝑ se:nō in p̄ mō:sed in 2°.nā p̄mus modus dicēdi ꝑ se est qn̄ diffō vel ps diffōnis pdicat̄ de diffinito.scd̄s mod⁹ est qn̄ ꝓpꝛia passio pdicat̄ de subo:ꝛ q̄z in subto est cā:q̄re īsit ei ꝓpꝛia passio:eē ḡ visibile nō est diffō coloris:nec cōpetit colori ꝑ se rōne.i.diffōne:q̄z n̄ ptinet ad p̄ᵐ modū:ꝫ cōpetit ei ꝑ se:q̄z color hꝫ in se cām:q̄re sit tale:q̄z hoc ptinet ad 2ᵐ modū.aliter aūt exponit̄ sic.naꝫ color nō est rō: q̄re videant̄ oia alia:ꝫ magis aliqd aliud vt lumē est rō: q̄re videat̄ color:erit ḡ sensus ꝙ color nō est visibile ꝑ se rōne.i.ꝙ ipse sit rō q̄re oia alia videant̄.ꝫ est hꝫ:q̄z hꝫ in se cām q̄re sit tale:hec aūt expō multū vr̄ ꝯcordare cū lr̄a sequēti:vbi ꝓbat̄ colorē eē visibilē ꝑ se nō rōne:q̄z non vr̄ sine lumīe.vr̄ ḡ esse ītētio phi ꝙ color non sit rō:q̄re oia alia videant̄:q̄z aliqd aliud vt lumē est rō:q̄re videat̄ ipe.

Dubitaret forte aliqs.vtꝝ color sit visibilis ꝑ se:ꝛ vr̄ ꝙ non:q̄z ꝑ se ꝛ ꝑ aliud opponūtur:sed color est visibilis ꝑ aliud:vt ꝑ lumē.ḡ ꝛc.

¶ In ꝯriū est lr̄a phi.¶ Dōm ꝙ phs in 3° huius vr̄ cōparare itell'm agētē ꝛ lumē ad colores ꝛ fantasmata:vult.n. ꝙ sicut se hꝫ lumē ad colores:sic se hꝫ itell's agens ad fantasmata.Et si hꝫ silr̄itudo esset va per oia:forte non esset via ad euadēdū:quō colores essent per se visibiles vt phs testat̄:q̄z lumē per itellectū agētis est necessariū in itelligendo ꝓpter ipa fantasmata:que non sunt itelligibilia in actu:sed in potētia:ꝭm ḡ ꝟ colores q̄̄tū est de se non eēnt actu visibiles:q̄ est ꝯtra mētē phi vt ī ꝓseq̄ndo patebit. illa ḡ silr̄itudo intātū est vera:q̄z sicut fantasmata nō possunt īmutare itellectū possibilē sine itellectu agēte:sic colores nō possunt īmutare visum sine lumīe:deficit tn̄ huiusmodi silr̄itudo:q̄z irradiatio itellectus agētis reqrit̄ ꝓpter ipsa fantasmata:que nō sunt actu itelligibilia:sed lumen nō directe reqrit̄:ꝓpter ipsos colores qui sunt actu ꝛ de se visibiles:sed reqrit̄ ꝓpter mediū:q̄ non īmutat̄ a colorib⁹ nisi sit actu illuminatū:ꝛ hec est sn̄ia ꝯmētatoris q̄ hāc questionē ptractās ait:ꝙ lumē esse necessariū ī vidēdo triplr̄ pōt itelligi.aut q̄z lux dat colorib⁹ formā ꝛ habitum:quo agūt in diaphanū:aut dat diaphano formā qua recipit motuꝫ a colorib⁹:aut vtrūq̄:ꝛ subdit ꝙ si ꝯsiderauerimus q̄ dicit Arist.in hoc caplō:erit manifestū ꝙ lux non est necessaria nisi ꝭm ꝙ dat diaphano formā aliquaꝫ qua recipit motū a colore:reqrit̄ itaq̄ lux non ꝓpter obꝫ siue ꝓpter colorē:sed ꝓpter mediū:siue ꝓpter diaphanuꝫ. causam aūt quare non reqrit̄ lux ꝓpter ipsum colorē assignat idē ꝯmentator cū ait:ꝙ impossibile est dicere ꝙ lux sit illud q̄ largit̄ colori habitū ꝛ formā qua sit visibilis: qm̄ si ita esset ꝯparatio visionis ad colorē esset accn̄talis: ꝛ secūda:non p̄ma:esset.n.mediāte illo habitu:debemus enim imaginari ꝙ color essentialr̄ est quedā lux.nā lux ē suba ꝛ hypostasis coloꝝ:ꝛ inq̄̄tū est color per se ꝛ essentialiter ē quedā lux per se:ꝛ essentialr̄ est gd visibile:verūtamen quia color non ꝑticipat lucem in excellētia ꝛ in claritate:sed est quedā lux obūbꝛata:ꝫ ꝓpter hꝫ ꝑticipationē de se sit gd visibile:nō potest tn̄ īmutare medium nisi sit valde dispositū:ideo reqrit̄ lumē nō vt largiat̄ formā coloribus qua sint visibiles:sed vt disponat mediū vt possit īmutari a colorib⁹:q̄re si ꝯsiderent̄ ꝑtracta:pꝫ colores esse ꝑ se visibiles:q̄ vō arguebat̄ colores nō eē ꝑ se visibiles: q̄z vr̄ ꝑ aliud vt ꝑ lumē:solutū est ꝑ iā dcā:q̄z vt pꝫ ꝑ cōmentatorē:lumē nō reqrit̄ ꝓpter ipsos colores:sed ꝓpter mediū:posset aūt ꝛ alr̄ solui argumētū:sed ꝓpter breuitatem sufficiat q̄ dictum est.

Alterius forte dubitaret aliqs in quo mō dicēdi ꝑ se color sit ꝑ se visibilis:ꝛ vr̄ q̄ in p̄ mō:q̄z vt dcm̄ est color est ꝑ se visibilis:q̄z per se ꝛ eēntialr̄ est quedā lux:sed que competūt alicui essentialr̄ cōpetūt ei in p̄ modo dicēdi ꝑ se:vt diffō vel ps diffōnis q̄ īdicat eēntiā pdicat̄ de diffinito.¶ Preterea ꝙ color sit gd visibile ꝭm phm̄ cōpetit ei per se:q̄z hec est nā ipsi⁹ coloris:sed que cōpetūt alicui ꝑ se:q̄z illō sit nā eius spectat ad p̄mū modū dicēdi ꝑ se.ḡ ꝛc.¶ Dōm ꝙ hāc q̄ōnē ptractat etiā cōmētator asserēs colorē esse ꝑ se visibilē:sic hō est ꝑ se risibilis.ait.n.hāc ꝓpōnē esse ꝑ se ꝛ eēntialē ꝭm ꝙ subm̄ est causa pdicati:nō ꝭm ꝙ pdicatū est causa subti:ꝫ cū p̄mus modus dicēdi ꝑ se sit qn̄ pdicatū ponit̄ in diffōne subti:ꝛ est causa eius.scd̄s vō sit qn̄ subm̄ ponit̄ in diffitione pdicati:ꝛ est causa ipsius:pꝫ hāc ꝓpōnē.vꝫ.colorem eē visibilē ꝑ se esse in 2° modo:non in p̄mo:est.n.scd̄s modus qn̄ ꝓpetas aliq̄ pdicat̄ de subo:ꝛ q̄z īmutare visuꝫ vr̄

esse visibile est qdā ꝓpetas coloris: ptinebit h ad 2m modū dicēdi p se: nō ad pmū: cāz āt huius assignat ↄmētator: nā in p modo dicēdi p se pdicatū est pus subo: in 2o vo eꝯ: subm pus est pdicato: hoc est g qd ipse ait. d. manifestū eē q visio est aliqd posterius visibili: ꝛ q est ꝓportio visiōis ad colorē: non sic rōnalis ad hoiē: sꝫ sic risibilis ad hoiē. est g in hoc vis rōnis huius: q color pcedit imutationē visus factam a colore: pus. n. itelligo q sit color q̄ q videat vel q̄ imutet visū: posse g imutare visum ꝛ eē visibile nō pdicat de colore tanq̄ pꝰ de posteriori: sꝫ tanq̄ posteriꝰ de priori: sꝫ qz hoc nō pōt spectare ad pmū modū dicendi p se: sꝫ ad 2m: erit g in 2o mō nō in p. Qd vo arguebat q est visibile cōpetit colori essentialr: ꝛ q est nā ipsius coloris pdicatio ē cālis. ꝓ tāto. n. verꝫ est qd dr: qz imutare visuꝫ causat ab eēntia ꝛ a nā ipsiꝰ coloris: sic ꝓprietas aliq̄ causat a pncipijs ꝛ a nā ipsiꝰ subti: posse itaqꝫ imutare visum ꝛ esse visibile seqt nām ꝛ pnm ipsiꝰ coloris sicut posse ridere ꝛ eē risibile: seqt nām ꝛ principia ipsius hois.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ eē visibile ↄpetat colori p se. ꝛ p vl p se tm̄.

¶ Dicēdū q hāc qōnē Cōmē. tāgit in caꝰ de sensibilibus cōibꝰ: vbi dās dr̄iā iter sensibilia cōia ꝛ ꝓpa ait sensibilia cōia sentiri p se: sꝫ nō p. ꝓpa vo per se ꝛ p. vn̄ ꝛ in hoc caꝰ idē cōmētator ait: colorē esse visibilē sꝫ itentionē pmā. Ut g appareat vitas q̄siti. ¶ Sciēduꝫ q illa tria differūt p accn̄s p se ꝛ p. nā illa sūt p accn̄s que nec rōne gn̄is: nec spēi: nec sm q hꝰ hn̄t in se causam q̄re sint talia: sed accidit ea sic esse vt musicū esse albū. musicus. n. vn̄ musicꝰ ē: nec rōne gn̄is: nec rōne spēi: nec sm q hꝰ hꝫ in se cām: q̄re isit ei albedo: sed oīo accit albū de musico pdicari: itaqꝫ per accn̄s oīo est oppositū ei qd est p se: ꝛ p: sꝫ p ꝛ per se non oīo opponunt: sed se hn̄t sic supius ꝛ iferius. nā qd est p est p se: sed nō ↄuertit: eē. n. p se est cōius q̄ eē p. ¶ Aduertēduꝫ g est q tā in p modo dicēdi p se q̄ in scdo aliq̄ sunt ibi p se tm̄: aliq̄ p se. ꝛ p. nā cū aliq̄ pars diffōnis ↄpetit diffinito rōne gn̄is cōpetit ei p se: sꝫ non p. si tn̄ cōpetit ei rōne spēi: ꝛ sm q hꝰ pdicabit de eo p se ꝛ p: hoiēꝫ. n. eē rōnabilē ꝛ eē sensibilē vtraqꝫ est in pmo modo dicēdi per se: sed qz rōnabile pdicat de hoie rōne ꝓprie spēi: ꝛ sm q hꝰ hō est rōnalis per se ꝛ pmo: sꝫ qz esse sensibile non cōpetit hoi: in eo q hō ꝛ rōne ꝓprie spēi: sed in eo q alr ꝛ rōne gn̄is hō est sensibil p se: sꝫ nō pmo: ꝛ sicut pmo mō dicēdi p se vbi diffō vl pars diffōnis pdicat de diffinito iuenimus aliq̄ per se tm̄: aliq̄ vo per se ꝛ pmo: sic in 2o modo vbi ꝓpetas pdicat de subo. hūc ordineꝫ iuenire poterimus. nam aliq̄ ꝓpetas cōpetit subo rōne generis. aliq̄ vo cōpetit ei sm q hꝰ ꝛ rōne ꝓpe speciei. nam homo est palpabilis ꝛ risibilis: sed est palpabilis in eo q corpus: ꝛ rōne generis: ꝛ est risibilis in eo q homo ꝛ rōne ꝓpe speciei: quare esse palpabile competit ei per se: sed non pmo: eē vo risibile per se ꝛ pmo. color itaqꝫ qz sm q hꝰ est quedā lux: ꝛ hꝫ imutare visum est visibil p se ꝛ pmo. nā vt dicebat in lectione pcedēti: visus imutatur a sensibilibꝰ cōibꝰ rōne generis: ꝛ i eo q est qdam sensus: sed a sensibilibꝰ ꝓprijs imutat rōne ꝓpe speciei: ꝛ sm q hꝰ. ideo vt dicebat sensibilia cōia sentiunt per se: sꝫ nō pmo. colores vo ꝛ alia sensibilia ꝓpria sentiunt per se: ꝛ p. ꝛ h de quesito sufficiant.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtruꝫ color sit ratio: quare oīa alia videant: ꝛ videt q sic: qz phs pmo posteriorꝫ: sic diffinit esse pmo dicens. pmū est cui alteri per ipm non ipsi per alterū: quare si esse visibile cōpetit colori pmo oīa alia videbunt p colorem: color vo non videbit per aliqd aliud. ¶ In ↄtrium est phs ꝛ veritas. nā color videt per lumen: non aūt econuerso. ¶ Dicēdū q vt pꝫ per habita. opꝫ oīa ꝓpria visibilia participare aliquo modo vnam nām: ꝛ illa est nā lucis qcqd g sꝫ q hꝰ pticipat nām lucis est visibile per se ꝛ primo. qd vo non de sui natura: nec sm q hꝰ est essentialr aliqua lux per se ꝛ pmo visibile esse non pōt. colores itaqꝫ p se ꝛ pmo sunt visibiles: qz essentialiter ꝛ sm q huiusmodi quedam lux sunt. ¶ Aduertēdum tamē q natura lucis per quā sunt aliqua visibilia per se ꝛ pmo. non equaliter participat ab omni visibili: sed pfecte ꝛ clare participatur a lucido: impfecte vo ꝛ per modū opacum ꝛ obumbratum participat a colore. lux ergo est visibilis per se ꝛ pmo: ꝛ per omnē modū: qz participat illā naturā pfecte: color vo est visibilis per se ꝛ pmo: non per omnē modū: qa naturā illā participat icomplete: cum ergo querit vtrum color sit ratio quare videant omnia alia: quia huiusmodi questio ꝓpter lucē videbat esse iducta: dicere possumꝰ q qz tam lux q̄ color sunt visibilia per se ꝛ primo: nec color largit formā luci vt videat: nec lux colori: sed tam in luce q̄ in colore reperit natura aliqua per quaꝫ quodlibet istoꝝ est visibile per se ꝛ pmo: lux tamē excellit colorem: qz cum lux participet illā naturaꝫ complete vt imutet visum: nec indiget colore ratione sui: nec ratione medij: sed sufficiens est ratione sui tam mediū q̄ organuꝫ imutare: color vero eo q naturam illā participet incomplete: licet non indigeat luce ratione sui: idiget tamē ea rōne medij. possunt itaqꝫ h duo simul esse q color sit pmo ꝛ per se visibilis: ꝛ tamē idigeat luce: nō ꝓpter se: sed ꝓpter mediū. ꝓpter qd patet q si questio inducta introducit ꝓpter lucem: ꝛ ꝓpter colorē in se: neutrum neutro indiget. si vero inducatur ꝓpter medium color indiget luce: non ecōuerso. simpliciter ergo loq̄ndo magis color idiget luce q̄ lux colore. Ex his itaqꝫ manifeste patere potest: h quatuor se habere sm quēdam ordinē ad visum. videlꝫ sensibilia p accidēs: sensibilia cōmunia: colorē: ꝛ lucē. nam a sensibilibus per accidens visus non imutat nec rōne sui generis: nec rōne ꝓpe spēi. a sensibilibꝰ vo cōmunibꝰ imutat rōne generis sui: non rōne ꝓprie speciei: a colore qdē imutat rōne ꝓprie speciei. sed non per oēm modū: cum idigeat luce ad talē imutationē: sed a luce imutat quodāmodo per se: ꝛ pmo per omnem moduꝫ. ¶ Ex his autē circa colorem duo sunt diligēter notāda. pmo qz color est immutatiuus visus per se non in pmo modo sꝫ in secūdo. Rursus color nullo mō est rō: q̄re videat lux: lux aūt est aliquo mō rō: q̄re videat color: ꝛ si nō rōne ipiꝰ coloris saltē rōne medij. duplr igit vt in pcedētibꝰ tāgebat pōt exponi lra illa. colorem eē visibilē per se: non rōne: sꝫ qz hꝫ in se causam essendi visibile pmo: vt p h ostēdat q est visibilis p se in secūdo modo: vbi in subo est cā pdicati: nō aūt i pmo: vbi rō. i. diffō pdicat de diffinito 2o. h pōt itelligi vt dicat colorē eē visibilē nō rōne. i. non q ipe sit rō: q̄re oīa alia videant vt q sit rō: q̄re videat lux: sed magis ecōuerso lux est rō q̄re videat color: ꝛ si non rōne eius: tn̄ rōne medij: vt supra tetigimus. h ergo modo non est color per se visibilis ratione: sed erit per se visibilis: qz hꝫ in se causam: vt qz participat in se naturā lucis per quā p se visibilis dici debet. Qd vo obyciebatur q illud qd est pmo: est alteri per ipsuꝫ nō ipsi per alterum: pꝫ q colori ratione sui non competit esse visibile per alterū vt per lucem: sꝫ hoc est ratione medij. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ois eniꝫ color mouēs est eiꝰ qd sm actū diaphani: ꝛ hec est ipsius natura. Unde qdeꝫ nō est visibile sine lumine: sed omnis cuiuslibꝫ color in lumine visibilis. Propter quod de lumine primo dicēdum est. Cō. 67

¶ Assignat cām dicti. pōt aūt h pars duplr induci sꝫ q ps pcedēs duplr exponebat. nā si itelligat colorē nō eē visibilē rōne q ipe sit rō: q̄re oīa alia videant. plana ē sensiti-

na h⁹ tex. vt dicat̃ colorē non esse visibilē sic φ oīa alia vi
deant̃ p ipm cū ipm videat̃ p aliud aliqd vt p lumē. φ āt
sic sit pz: qꝛ omnis colorꝛ est mouēs ei⁹ diaphanū qȯ est se
cundū actū. i. qȯ est actu illumiatū: ꝛ h̄ est ipsi⁹ nā. vn̄ gdē
colorꝛ nō ē gd visibile sine lumie: sꝫ oīs cuiuslꝫ colorꝛ ē visi
bilis in luie. i. diaphāo illumiato: ex q̊. i. pp qȯ de lumie. i.
de diaph. illumiato dȯm est p̊mū. ℭ Nōn⁹ aūt hāc lrām
posse alr̄ itroduci ɓm φ lr̄a p̄cedēs pōt alr̄ expōi. nā si itel
ligimus colorē nō esse visibilē p se rōne. i. diffōne: sꝫ qꝛ hꝫ
in se cāꝫ: vel qȯ idē est nō sit p se visibil̄ in p̊ mō: sꝫ in scȯo.
ↄtinuabit̃ sic h̄ lr̄a ad p̄cedens. bn̄ dico φ colorꝛ est p se vi
sibilis in scȯo mō. nā colorꝛ: iō vr̄ qꝛ mouet visuꝫ in lumie:
qꝛ cū colorꝛ hēat in se cām qr̄ sic moueat visum: colorꝛ nō ē
p se visibilis in p̊ mō vbi diffō vel ps diffōnis p̄dicat̃ de
diffinito: sꝫ est p se visibilis in scȯo mō vbi denotat̃ causa
p̄dicati: ꝛ vbi ppetas de subō p̄dicat̃. ℭ Nōnᵐ aūt φ mo
uere diaphanū illumiatū dr̄ esse nā coloris: qꝛ h̄ ↄpetit co
lori p nāꝫ suā nō p aliq̄ꝫ aliā formā additā. ℭ Nōnᵐ ēt φ
p h̄ φ hoc est nā coloris sic mouere diaphanū in actu: dif
fert colorꝛ φ est visibile ppriū a magnitudine: ꝛ ab alys vi
sibilibus cōibus. nā magnitudo nisi addat̃ ei aliq̄ alia forꝛ
ma vt nisi sit colorata vel lucida nō pōt de nā sua mouere
mediū vel organū. colorꝛ tn̄ absq̄ꝫ additōe alterius forme
pōt: φ si reqrit̃ illi lux hoc nō est pp colorē: sꝫ pp mediuꝫ:
vt supra sufficienter ostendimus.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vr̄ ph̄us sibi ipsi eē ↄri⁹.
ait. n. p̊us eē determinādū de lumine:
ꝛ tn̄ p̊us determiat de diaphano. ℭ Dȯm φ vt patuit ex
ponēdus est pn̄s tex. h̄. s. dȯm ē de lumie sic. i. de diaphāo
illumiato. vn̄ lr̄a ↄmēti vbi nos hēmus de lumie p̊mo di
cendū ē. hꝫ iō dȯm est de luce gd sit. ꝛ h̄ erit in dicēdo de
diaphāo gd sit: q̄re cū diaphanū illumiatū dicat duo. vꝫ.
diaphanū ꝛ lumē p̊us dȯm est de diaphano illuminato. i.
de diaphano ꝛ lumie q̄ꝫ de visibili inomiato. ꝛ sic de alys
infra dicet̃. hūc. n. ordinē tenebit: qꝛ p̊us determiabit de
diaphano: postea de lumie: postea de visibili inominato.
ꝛ sic de alys. ℭ Deinde cum dicit.

Cō.68 ℭ Est igit̃ aliqd diaphanū. ℭ Diaphanuꝫ aūt
dico: qȯ est qdeꝫ visibile: nō aūt ɓm se visibile:
vt sit simpl̄r est dicere: ꝫ ppter extraneuꝫ colo
rem: huiusmodi aūt est aer: ꝛ aqua: ꝛ multa so
lidoꝝ: nō. n. ɓm φ aqua neq̄ꝫ secūdū φ aer dia
phanū est: sed qm̄ est natura eadeꝫ in his vtris
q̄ꝫ: ꝛ in perpetuo supius corpore.

ℭ Determinat de diaphano dicēs φ est igit̃ aliqd diapha
nuꝫ ꝛ exponit gd appellat diaphanū dicēs. diaphanū aūt
dico qȯ est gd visibile: nō aūt ɓꝫ se vt est simpl̄r dicere est
gd visibile: sed hoc est p accn̄s: vt dicit ↄmē. est. n. hoc non
ppter colorē nāliter extn̄tem in eo: sꝫ ppter colorē extn̄eū:
ꝛ addit φ h⁹ corpus diaphanuꝫ est aer ꝛ aqua ꝛ multa de
numero solidoꝝ corporuꝫ vt christallus ꝛ quidā aly lapi
des p̄ciosi. ꝛ subdit φ. nō. n. ɓm φ aq̄ neq̄ꝫ ɓꝫ φ aer est gd
diaphanū: sed quoniā est eadeꝫ nā cōmunis in his vtrisq̄ꝫ
. i. in aere ꝛ aqua ꝛ in perpetuo supius corpore. ℭ Notan
dum aūt φ lumē est quasi colorꝛ diapha. diapha. ergo cuꝫ
sit gd visibile mediāte lumine: ꝛ cū nō habeat lumen a se
pꝫ ipm nō esse visibile per se: sed pp colorē extraneū. i. pro
pter lumē aliunde acceptū. ℭ Notandū etiā φ quotiēs
cunq̄ꝫ aliqua passio est cōmunis pluribus corporibus: oꝫ
dare aliquā cōem nām p quam insit oībus illis. diapha.
ergo qꝛ est passio cōis aeri ꝛ aque ꝛ corpori supcelesti opꝫ
hanc pprietatē cōuenire oībus eis p aliq̄ꝫ nām cōmuneꝫ
que insit aeri ꝛ aque: ꝛ etiā corpi perpetuo qȯ est supius. i.
corpori celesti. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Lumē aūt est huiusmodi act⁹ diaphāi: ɓm φ Cō.69.
diaphanuꝫ. potētia aūt in quo hic ē: ꝛ tenebra.
lumē aūt vt colorꝛ ē diaphani: scȯꝫ φ actu dia
phanū ab igne aut huiusmodi vt φ sursuꝫ cor
pus. Et. n. huic aliqd inest vnū ꝛ idem.

ℭ Determinat de lumine: circa qȯ duo facit: qꝛ p̊mo deter
minat de luie. scȯo remouet q̄sdā fl̄as opiones circa ipm
ibi. (Qꝛ qdē igit̃ diapha.) Dicit ergo φ lumē autē est sup.
act⁹ h⁹ diaph. ꝛ subdit φ ɓm φ ē diapha. potētia sup. ē ad
lumē: sed de se est illud in quo est tenebra. addit aūt φ lu
mē est vt colorꝛ diapha. ɓm φ est actu diapha. ab igne aūt
huiusmodi: ꝛ φ est sursuꝫ corpus diapha. vt est h⁹ in actu
ab igne vel a corpe qȯ est sursuꝫ vel ab alio aliquo corpe.
ꝛ subdit. φ ꝛ. n. huic. s. corpori qȯ est sursum inest aliquid
vnū ꝛ idē. i. aliq̄ vna ꝛ eadē natura supple cuꝫ igne ꝛ alys
corporib⁹ luminosis. ℭ Notandū aūt φ corpus diapha.
de se est illud in quo est tenebra: ipm aūt est in potētia ad
lumē: ꝛ lumē est actus ꝛ perfectio eius. ℭ Notandū etiā
φ sicut corpora opaca hn̄t pspicuitateꝫ in extremo: ꝛ hoc
est colorꝛ eoruꝫ: qꝛ colorꝛ est pspicuitas extrema in corpore
opaco siue in corpe terminato sic diapha. hn̄t pspicuitatē
in pfundo. ꝛ h⁹ perspicuitatē videmus p lumen: qꝛ lumē
se habet in pfundo corpis diapha. ɓm φ se hꝫ colorꝛ in ex
tremo corporis terminati. itaq̄ꝫ bene dcm̄ est φ lumē est
quasi quidaꝫ colorꝛ diapha. ℭ Notandū etiā φ sicut dia
pha. est quedā passio cōmunis aeri ꝛ aq̄ ꝛ corpori supcele
sti: ita luminositas est quedā passio cōmunis corpori sup
celesti ꝛ igni: q̄re sicut diaphaneitas nō ierat aque vt aq̄:
nec aeri vt aer: sed ierat his put cōmunicabāt cū supcele
sti corpore: sic lumiositas nō est in igne ɓm φ h⁹: sed put
habꝫ aliqd cōmune cū corpore supcelesti. ideo ait φ huic
. s. corpori celesti inest aliqd vnū ꝛ idē. i. aliqua vna ꝛ eadē
cōis natura cū igne: p quā quidem iest eis vna cōis passio
vel luminositas. ℭ Notādum etiā corpora supercelestia
quātum ad aliq̄ꝫ sui partē esse diapha. quantū ad aliquaꝫ
esse lucida. nā orbes ipsi sunt diapha. stella vero q̄ est spis
siorꝛ pars sui orbis est lucida: ꝛ qꝛ hic inferi⁹ reperiunt̃ ali
qua corpora diapha. aliqua v̊o lucida opꝫ celū cōmunica
re cū his iferiorib⁹ per aliq̄ꝫ vnā cōem nām p quā isit eis
diapha. ꝛ p aliq̄ꝫ nām cōem p quā isit ei luiositas. ℭ No
tādū ēt φ nihil ē cōe vniuocū celo ꝛ istis iferioribus: imo
tāta ē dr̄ia celi ad terrā ꝛ vl̄r supcelestis corpis ad h̄ infe
riora φ ea q̄ vr̄r cōia vtrisq̄ꝫ tantā analogiā hn̄t φ q̄si ad
equocatiōeꝫ v̊gunt. iō ait ↄmē. i de suba orbis. φ qcqd ē h̄
ꝛ ibi est q̄si equoce: qȯ nō ē itll̄enduꝫ de equocatiōe v̊a vt
φ luiositas h̄ ꝛ ibi vel diapha. h̄ ꝛ ibi sint oīo equoce: sꝫ pp
maximā dr̄ntiam ꝛ analogiā dicta ē equocatio: cū g̊ dr̄ eē
aliq̄ꝫ vnā nām in supcelestib⁹ ꝛ iferiorib⁹ nō est itelligēdū
de vnitate vniuocatōis: sed cuiusdā analogie. nā lumiosi
tas ꝛ quecūq̄ꝫ alia cōis passio excellētius ꝛ p p̊us repit̃ in
celo. posteri⁹ āt i his iferiorib⁹. ℭ Deide cū dicit.

ℭ Quid qdē igit̃ diaphanū: ꝛ qd lumē dcm̄ ē:
qꝛ neq̄ꝫ ignis est: neq̄ꝫ oīno corp⁹: neq̄ꝫ deflux⁹
corpis nulli⁹. esset. n. vtiq̄ꝫ aliqȯ corp⁹: ꝛ sic si
ignis aut hmōi alicui⁹ pn̄tia in diaphano.

ℭ Remouet q̄sdā fl̄as opi. circa ipꝫ lumen ꝛ ēt circa ipm
diaph. circa qȯ duo fac: qꝛ p̊ rēouet fl̄as opi. circa lumē. 2°
rēouet h⁹ opi. fl̄as circa diaph. ibi (ē āt colorꝛ susceptiuū)
circa p̊ᵐ duo facit: qꝛ p̊ ppōit qȯ itēdit. 2° pbat qȯ dixerat
ibi. (neq̄ꝫ. n. posse.) ppōit. n. p̊ fl̄as opi. circa lumē q̄ fuerūt
due: quarū vna erat φ lumē erat cor⁹. fuit. n. aliqn̄ famo
suꝫ tres eē spēs ignis: ignis carbo: ignis flāma: ꝛ ignis lux:
quare si lux esset spēs ignis cum ignis sit corpus esset etiā
ꝛ lux corpus. secūdus fuit errorꝛ circa lucē ipius Democri.

g vt dr̃ i p̄ de gñatōe oīa voluit saluare p athomos: pp qd̄ voluit lumē esse q̄sdā athomos ꝛ q̄dā pua corpa decisa ꝛ ꝺfluētia a corpe luīoso. h̄ ē ḡ qd̄ phs ait. ꝙ gd gdē igiť est diapha. ꝛ gd lumē dcm̄ ē: qꝛ vt pt patere p h̄ita lumē neq̨ est ignis neq̨ oīo corꝰ neq̨ deflux̄ꝰ alicꝰ corpis: qꝛ si eēt ꝺfluxꝰ corpis eēt ꝛ sic corꝰ aliqd̄: sꝫ ꝛ lumē ꝭꝫ hūc mōꝫ ponēdi eēt pñtia ignis aut hꝰ alicꝰ corpis i diaph. Deīde cū dic̄.

¶ Neq̨.n. poſſe duo corpora in eodem esse.

¶ Probat qd̄ dixerat: circa qd̄ duo facit: qꝛ p̄ ostēdit ꝙ lumē ñ ē corpꝰ. zº ꝙ ñ ē defluxꝰ corpis ibi (Et ñ recte) circa p̄m duo fac̄: qꝛ p̄ facit qd̄ dcm̄ ē. zº qd̄dā qd̄ supposuerat pbat ibi (videť āt lumē) itēdit āt talē rōnē. si lumē eēt corpus essent duo corpa ī eodē loco. vꝫ. lux ꝛ aer cū siľ sit lux cū aere: sꝫ h̄ ē ipoſſe. ḡ ꝛc̄. de hac āt rōne ñ pōit nisi meᵐ. d. ꝙ neq̨.n. ē poſſe duo corpa eē ī eodē loco: qd̄ oporteret ponere si lux esset corpus. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. ¶ Videť aūt lumē ꝯtrariū esse tenebre: est autē
.70. tenebra priuatio huiꝰ habitu ex diaphano: q̄re palam ꝙ huius presentia lumen est.

¶ Probat qd̄ supposuerat. vꝫ. ꝙ si lux eēt corpus duo corª eēnt ī eodeꝫ loco. d. ꝙ vr̃ lumē ꝯriū eē tenebre: tenebra āt est p̄uatio hꝰ hītꝰ. i. p̄uō hꝰ luīs ex diapha. qr̃ palā ē ꝙ lum̄ est pñtia hꝰ. i. pñtia lucis ī diapha. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ si tenebra p̄uat lumen a diapha. cū ñ p̄ueť aliqd ab aliq̄ nisi qd̄ ē pñs illi: cū diaph. ē illuīatū: lux ē pñs ip̄i diapha. ꝛ ē siľ cū illo: qr̃ si lux ē corꝰ: eřt corpa duo ī eodē loco. erit.n. pñtia lucis: ꝛ p ꝯñs pñtia cuiusdā corporis ī diaph. qd̄ est ipoſſe. Esset āt h̄ dubitandū: vtꝝ lux esset corpꝰ: sꝫ de h̄ in seq̄nti lectōe diceť. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et nō recte Empedocles: neq̨ si aliq̄s alius sic dicit ꝙ ferať lumē ꝛ extēdať ī medio terre: ꝛ ꝯtinētis: nos aūt lateat. Hoc.n. est ꝛ extra eā que in ratione veritatē: ꝛ extra ea q̄ videnť. In paruo enī spatio laterēt nos. Ab oriente aūt in occidens latere: magna gdē est q̄stio.

¶ Improbat aliū errorē. vꝫ. ꝙ lux nō est defluxus corpis. ¶ Ad cꝰ euidētiā sciēdū ꝙ ponētes lucē eē ꝺfluxū corpis ponūt lucē mľtiplicari ī tpe: qꝛ motꝰ ꝛ defluxꝰ corpis ñ pt eē ī istāti. a destructōe ḡ ꝯñtis: cū lux ñ mľtipliceť ī tpe: ñ pt eē ꝙ sit ꝺfluxꝰ corpis. ꝺ hac āt rōne ñ pōit nisi meᵐ. vꝫ. ꝙ lux ñ mľtiplicať in tpe: sꝫ in instāti. iō ait ꝙ ñ recte dixit emp. ponēs lucē mľtiplicari ī tpe neq̨ ēt recte ait si aliq̄s aliꝰ sic dixit ꝙ lumē ferať ꝛ extēdať sic̄ ferť ꝛ extēdiť corpus: ita ꝙ lux sit gdā motꝰ corpis in spatio meº terre ꝛ ꝯtinētis. i. terre ꝛ celi: ꝛ h̄ ī tpe: qꝛ sp defluxꝰ motꝰ ē ī tpe: nos āt lateat ꝙ sic mľtipliceť in tpe: ꝛ subdit ꝙ: h̄.n. ponere ē ex̄ eā v̄itatē q̄ rōe ꝯphēdi pt: ꝛ ex̄ ea q̄ vñr ad ꝭsū. nā ī puo spatio latet nos. ab oriēte āt ī occñs lateť nos ē gdē mľtū magna qd̄ ꝛ difficiľ ꝛ ēt ē ipoſſe ponere. ¶ Nōnꝰ āt ꝙ ponētes lucē eē ꝺfluxū corpis ponūt duo corʼ. eē ī eodē loco: qꝛ h̄ posito illud corꝰ cꝰ lux ē defluxꝰ est siľ cū diapha. ēt h̄ ponētes ponūt lucē mľtiplicari ī tpe: qꝛ motꝰ ꝛ defluxꝰ corpori ī istāti eē ñ pt. ¶ Nōnᵐ ēt aliq̄ mľtiplicari ī tpe q̄ cū fiāt in puo spatio vñr fieri ī istāti vt sonꝰ q mľtiplicať ī tpe si sit ppiquꝰ stati cū fit vr̃ ꝙ audiať: ī magno tñ spatio sensibiľr appꝫ qd̄ multiplicať ī tpe: vt si q̄s a remotis pcutiat arborem p̄us videbiť pcussio scd̄a q̄ꝫ audiať pcussio p̄ma: q̄re si lux multiplicareť in tpe in puo spacio possꝫ nos latere: sed in tāto spacio quātū est a celo ad terrā ab oriente ad occñs nos latere esset impoſſe. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Est aūt coloris susceptiuuꝫ qd̄ sine colore ē:
Cō. soni aūt absonū: sine colore āt diaphanū: inuisi
.71. bile aūt qd̄ vix videť: vt qd̄ tenebrosuꝫ est huiusmodi āt diaphanū gdē ē: nō quū sit actu diaphanū: ſꝫ cū potētia. Eadē.n. natura qñq̨ gdē tenebra: quādoq̨ autem lumen est.

¶ Remouet quēdā errorē poſſeꝫ circa diaphanū. posset.n. q̄s credere ꝙ diapha. de se eēt gd coloratuꝫ vel gd lucidū quoꝝ neutrū veꝝ est. nā diapha. neutruꝫ hoꝝ hꝫ a se: sꝫ h̄ recipit aliūde. iō ait ꝙ ē coloris susceptiuuꝫ qd̄ sine colore est. soni aūt qd̄ est absonū. i. sine sono: ꝛ subdit ꝙ sine colore est āt ip̄m diapha. ꝛ est īuisibile. īuisibile dico diaph. qꝛ est id qd̄ vix vr̃ vt vix vr̃ qd̄ ē tenebrosū. ꝛ addit ꝙ diaph. gdē est hꝰ. i. ē gd tenebrosū: sꝫ ñ cū sit actu diapha. sꝫ cū ē poª. nā eadē gdē nā diapha. qñq̨ est tenebra vt cū est p̄uata luce: qñq̨ āt est lumē: vt cū est luci ꝯiūcta. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ sic̄ mā eo ipso de se dr̃ esse informis: qꝛ aliqñ est ꝯiūcta forme: ꝛ aliqñ ē p̄uata forme: sic aer ip̄e de se dꝫ dici tenebrosus: qꝛ eadē nā aeris aliqñ luci ꝯiūgiť aliqñ luce p̄uať. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ gcgd visu pcipiť ē aliq̄ mō gd visibile: ꝛ gcgd auditu cog̊sciť ē aliq̄ mō gd audibile: ꝛ qꝛ p nullū aliū ꝭsuꝫ cog̊scimus silentiū esse nisi p auditū: oꝫ silētiū ad auditū reduci ꝛ sicut silētiū reduciť ad auditū: sic ꝛ tenebrosuꝫ reduciť ad visum. est ḡ tenebrosuꝫ aliq̄ mō gd visibile nō p se: sꝫ p lucē. nā sicut p sonū iudicamus de silentio vt nō audiendo sonū dicimꝰ nos audire silentiū: sic p lumen iudicamus de tenebra: vt nō videndo lumē dicimus nos videre tenebrā. ¶ Nōnᵐ etiā ꝙ diapha. dr̃ esse īuisibile ꝛ dr̃ videri vt tenebrosū. ꝛ ēt dr̃ vix visibile. īuisibile est de se. vix visibile est: qꝛ videť p aliud: vel dr̃ esse vix visibile: qꝛ aliquo modo reduciť ad naturam lucis. videť auteꝫ vt tenebrosum: qꝛ de se caret luce.

On oia āt visibilia sunt in luīe: ſꝫ solū Cō.72
vniuscuiusq̨ ppriꝰ color. Quedā.n. in lumīe gdē nō videnť: in tenebra aūt faciūt sensuꝫ: vt q̄ ignea vñr ꝛ lucētia.

¶ Postq̄ꝫ phs deteriauit de colore ꝛ diapha. ꝛ de lumine: in pte ista vt dicebať deteriat de visibili inoiato: circa qd̄ tria facit: qꝛ p̄ deteriat de hꝰ visibili. zº ait tale visibile innoiatū eē. 3º qd̄dā qd̄ supposuerat pbat. zª ibi (nō āt noiata sūt) 3ª ibi (Nūc āt ī tm̄.) dicit ḡ ꝙ ñ oia āt visibilia sť ī lumīe: sꝫ solū vniuscuiusq̨ ppus color. q̄dā.n. ī luīe gdē ñ vñr. ī tenebra āt faciūt sensuꝫ. i. sentiūť ꝛ vñr: vt illa q̄ vñr ignea ꝛ lucētia: cuiusmōi sť q̄rcꝰ putrida noctiluce ꝛ cetera hꝰ. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ noctiluce q̄rcus putrida ꝛ cetera talia sūt alioº visibilia q̄ꝫ lucida ꝛ colorata: ꝛ etiā q̄ꝫ diapha. qꝛ diapha. vt s̄ tetigimꝰ: de se nec hñt lucē nec colorē. lucida v̊o hñt luceꝫ: sꝫ ñ colorē. colorata gdeꝫ alia ab istis hñt colorē: sꝫ ñ lucē: sꝫ h̄ hñt lucē ꝛ colorē ꝛ vñr in lumīe ꝛ ī tenebra. ī tenebra vñr sub luce ꝛ appēt lucida. ī luīe v̊o vñr sub colore ꝛ appent colorata. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Non aūt noiata sunt vno noie: vt q̄rcus putride: cornu: capita pisciuꝫ ꝛ squame: ꝛ oculi. Sed nulli eoꝝ videť pprius color: pp quā aūt causam hec videntur alia ratio.

¶ Ait talia eē inoiata vno noie. d. ñ āt noiata sūt talia vno noie: talia.n. sť q̄rcꝰ putride: cornu: q̄rūdā aialiū capita: ꝛ sq̄me q̄rūdā pisciū: ꝛ oculi quorūdā aliū: vt ocľi cati: siue oculi muscipule q ī tenebris vñr scītillare ꝛ lucere: ꝛ subdit ꝙ nulli alioꝝ vr̃ pprius color sup. cū sint ī tenebris: ꝛ cū vñr lucentia: sꝫ pp quā cām h̄ sic vñr: vt qꝛ in tenebris nō vñr sub pprio colore: ꝛ in luīe nō vñr sub ppria luce. alia rō est. i. nō est p̄sentis speculationis.

Dubitaret forte aliq̄s: qr̃ h̄ visibilia īoiata in tenebris nō vñr sub ppo colore ꝛ ī luīe nō vñr sub ppa luce. ¶ Dōꝫ ꝙ deteriare ꝺ gñatōe visibi

liū vt q̄lr gñaꝛ lux ⁊ coloꝛ ñ ē p̄ntis speculatōis: ſʒ magis ptiere vr̄ ad libꝝ de sensu ⁊ sēsato. iō in lr̄a dr̄ ꝙ h̄ oñdere est alia rō. in h̄.n. lib°. oñdiꝛ de sensibilib° vt h̄nt imutare sensus: ſʒ q̄lr hēant gñari ⁊ fieri ipe q̄litates sēsibiles aliā speculatōꝫ exposcit: attñ ⁊ ſi h̄ cure sit alicui scire p supi° bita oñdit q̄dāmō vitas q̄siti. dicebaꝛ.n. supra aliq̄ ptici pare nāʒ lucis mō vmbroso ⁊ opaco ⁊ illa sūt colorata tm̄: qꝛ coloꝛ ñ ē niſi q̄dā lux obūbrata: aliq̄ vo ꝑticipāt nāʒ il lā mō claro: ⁊ illa sꝛ lucida. aliq̄ vo ꝑticipāt h̄ꝫ nāʒ mō ali qualr claro ⁊ mō aliq̄lr opaco: pp qḋ i eis ē vterqꝫ. vʒ. lux ⁊ coloꝛ. veniētib°.n. eꝛtis ad ꝯpōnē vt cōiter pōiꝛ: ꝯtigit i ꝯpōne aliquoꝝ corpoꝝ diapha. aeris ⁊ lucidū ignis ñ pfe cte obūbrari p opacū: qꝛ in talib° est coloꝛ pp opacū terre aliq̄lr obūbrās diaph. aeris ⁊ lucidū ignis: ⁊ est ibi aliq̄lr lux: qꝛ h̄ꝫ diapha. ⁊ lucidū vt tactū est ñ pfcē obūbranꝛ p opacū illḋ. lux ḡ ista: qꝛ debil' ē ñ appꝫ in luie: ſʒ i tenebra. accit.n. h̄ eis vt ꝯmē. ait: qḋ accit i lucib° puis q̄ ñ appent in luce forti: ſʒ i obscuro. coloꝛ vo taliū ñ vr̄ i tenebris: qꝛ il la lux debil' ñ pt reducere mediū pfecte ad actū: vt possit videri eoꝝ coloꝛ: ſʒ i luce appꝫ eoꝝ coloꝛ: sic i tenebra ap parebat eoꝝ lux.

Alterius forte dubitaret aliq̄s: qꝛ talia ñ sꝛ vno no mie noiati. ¶ Dōʒ ꝙ visibile p̄t ꝯsiderari q̄tū ad illḋ qḋ est ibi formale. ⁊ sic lux ⁊ coloꝛ sūt ea i q̄b° formal'r ē nā il la q̄ ē motiua visus. 2° pōt ꝯsiderari visibile q̄tū ad illud qḋ ē ibi mãle. ⁊ sic ipe res sꝛ visibiles: qꝛ ꝑticipāt nāʒ colo ris vł lucis. neutro āt mō h̄ visibilia sꝛ noiabilia vno noie: qꝛ h̄ꝫ visibilia nec sꝛ colorata tm̄ nec lucida tm̄: ſʒ vtrūqꝫ. ¶ Rursus multe sunt spēs reꝝ q̄b° hoc ꝯpetit. nā q̄rcus putrida: squame pisciū: oculi quorūdā aīaliū: ⁊ mlta alia sunt sic visibilia. nullo ḡ modo talia p̄nt ꝯpetēter sub vno nomine ꝯphēdi. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.73 ¶ Nunc aūt in tātū manifestū fit: q̄m qḋ q̄dē in lumie videꝛ coloꝛ ē. Vñ nō videꝛ sine lumine. hoc.n. erat ipsi colori eē: motiuū eē scḋm actū diaphani: act° aūt diaphani lumē est.

¶ Probat qḋ supposuerat. vʒ. colorē hoꝝ visibiliū ñ vide ri sine lumie. tria ḡ facꝛ: qꝛ p̄ ꝓbat h̄ p rōnē. 2° p signū. 3° ex his q̄ dixerat remouet errorē demo. 2ª ibi (Signū āt h°) 3ª ibi (Nō.n. bñ h̄) diꝛ ḡ ꝙ nūc āt in tātū dcm̄ ē ⁊ manife stū q̄m q̄dē coloꝛ vr̄ i luie. vñ sine luie ñ vr̄ coloꝛ. rō.n. h° ē: qꝛ h̄ erat eē ipi colori. i. h̄ erat nā colori eē motiuū diaph. ſʒ actū. act°.n. diapha. ē lumē. ¶ Nōnm āt vi rōnis h̄ꝫ i h̄ ꝯsistere: ꝙ qꝛ vt. s̄. dicebaꝛ: nā coloris ē mouere diaph. in actu. diapha. aūt in actu eē nō pōt sine lumie: cū lumē sit actus ⁊ pfectio diapha. q̄re coloꝛ sine lumie ñ poterit mo uere mediū. ⁊ p ꝯñs ñ poterit videri. ¶ Deide cū diꝛ.

¶ Signuʒ āt h° manifestū ē. si q̄s.n. ponat h̄ns colorē sup ipm visum: nō videꝛ. Sʒ coloꝛ mo uet diaphanum puta aerē: ab hoc aūt iam cōti nuo exn̄te moueꝛ qḋ sensitiuum est.

¶ Probat h̄ idē p signū dicēs ꝙ māifestū signū h° ē ꝙ co loꝛ nō possit videri sine luie. i. sine diapha. actu illuiato: qꝛ siq̄s ponat illḋ qḋ ē h̄ns colorē sup ipꝫ visum ñ videbiꝛ: ſʒ coloꝛ mouet diapha. puta aerē: ab h̄ āt aere iā ꝯtinuo exi stēte ipi oclo mo' sensitiuū: vel vt hꝫ alia lr̄a moueꝛ q̄ sen timus. i. moueꝛ oculus. ¶ Nōn° āt ꝙ si ponaꝛ corp° co loratū supra oclꝫ: tūc iter oclꝫ ⁊ illud corp° ñ pōt iterponi diapha. actu illuminatū. ⁊ ideo non fit visio: ⁊ qꝛ sic est: si gnū est ꝙ ad visionē coloris req̄riꝛ diapha. illuminatum siue lumen. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. .74. ¶ Non.n. bñ dicit hoc Democrit°: opinat° ſi esset vacuū ꝙ mediū ꝑspici vtiqꝫ certe: ⁊ ſi for mica eēt in celo. hoc.n. ipoſ'e ē: patiēte.n. aliq̄d sensitiuo fit ipsi videre: ab ipso igiꝛ q̄ videꝛ co loꝛe ipoſ'e est. Relinq̄ꝛ āt ꝙ a medio: q̄re nece est aliq̄ḋ eē mediuʒ. Vacuo aūt facto nō aliq̄d certe: sed oīno nihil videꝛ. pp quā quidem igiꝛ cāʒ colorē nece est in lumie videri dcm̄ est.

¶ Ex his q̄ dixerat remouet errorē Demo. d. ꝙ h̄. i. i h̄ nō bñ diꝛ Demo. q̄ opiat° ē ꝙ ſi id qḋ ē mediū eēt vacuuʒ ꝑ spici vtiqꝫ certe possꝫ ⁊ ſi formica eēt i celo. h̄.n. ē ipoſ'e: qꝛ ipꝫ videre fit patiēte aliq̄d ipo sēsitiuo. i. ipo organo: ſʒ qꝛ ab ipo coloꝛe q̄ vr̄ ipoſ'e est pati organū imediate cū dcm̄ sit. s̄. ꝙ sēsibile positū supra sensū ñ faciat sensū. relīqꝛ āt ꝙ h̄ sit a me°. qꝛ nece ē aliq̄d eē mediū. vacuū āt facꝫ ꝙ nō solū ñ aliq̄d certe videbim°: ſʒ oīo nihil videbiꝛ. addit āt mem epilogi ꝙ pp quā q̄dē igꝛ cāʒ colorē nece ē videri in luie dcm̄ ē. ¶ Nōnm āt hꝫ ꝯmē. ꝙ i oī visiōe ⁊ i oī passiōe fcā i sensu ē ibi tria dare. vʒ. aliq̄d qḋ ē ibi tāgēs ⁊ ñ tactū .i. mouēs ⁊ ñ motū: vt obꝫ: aliq̄d vo qḋ ē tactū ⁊ ñ tāgēs. i. qḋ ē motū ⁊ ñ mouēs vt organū. 3m āt ē tangēs ⁊ tactū vt mem qḋ ē mouēs ⁊ motū. dꝫ.n. ꝙ ſi debeo videre colorē ꝙ ꝯtiueꝛ aer siue aliud corp° diapha. a corpe colorato vſqꝫ ad oclꝫ. corp° ḡ coloratū mouebit aerē. ab h̄ āt aere ꝯtiuato vſqꝫ ad oclm̄ mouebiꝛ oculus: qꝛ sublato me° nō erūt ibi q̄ req̄rūꝛ ad visū: ⁊ p ꝯñs ñ erit ibi visio. ¶ Deide cū diꝛ.

¶ Ignis autem in vtrisqꝫ videtur: ⁊ in tenebra: ⁊ in lumine: ⁊ hoc ex necessitate. Diaphanuʒ enim ab hoc lucidum fit.

¶ Hec ē 5ª ps diuisa ꝯ totū pcedēs: i q̄ vt dicebaꝛ deteꝛiat de visibili qḋ ē ignis: circa qḋ duo facꝛ: qꝛ p̄ facit qḋ dcm̄ ē. 2° qꝛ supi° dixerat ꝙ visibile positū supra visū ñ facit sen suꝫ: cū h̄ sit cōe oī sēsui: oñdit eādē rōnē eē i alijs sēsib° ibi (Eadē āt rō.) diꝛ ḡ ꝙ ignis āt vr̄ i vtrisqꝫ: i tenebra. vʒ. ⁊ i luie. ⁊ h̄ ex necītate: qꝛ diapha. fit luciduʒ ab h̄. i. ab igne. ignis ḡ qꝛ hꝫ lucē aliq̄ mō fortē pōt videri in lumie. Rur sus qꝛ pōt facere diapha. i actu poterit videri i tenebra. vi debiꝛ ḡ in vtrisqꝫ. i. in lumie ⁊ tenebra. ¶ Deide cū diꝛ.

¶ Eadē aūt rō est de sono ⁊ de odore: nihil eni ipsoꝝ tāgēs sensitiuū facit sensuʒ. Sʒ ab odo re q̄dē ⁊ sono media mouēt: ab hoc āt sensiti uoꝝ vtrūqꝫ. Cū āt sup ipꝫ sensitiuū aliq̄s appo nit odorās: aut sonās: neqꝫ vnuʒ sensuʒ faciet. De tactu āt ⁊ gustu hꝫ se silr: nō aūt videꝛ: pp quā autem causam posteri° erit manifestuʒ. Cō.75.

¶ Oñdit eādē rōnē eē i alijs sēsib° ⁊ i visu: qꝛ sic i visu req̄ riꝛ mediū: ⁊ sic visibile positū supra oclꝫ ñ facit sensuꝫ. sic ⁊ i alijs sensib° req̄riꝛ mediū: ⁊ i eis sensibile positū supra sensum ñ facꝛ sensū. tria ḡ facit: qꝛ p̄ ait eādē rōnē eē i alijs sensib° ⁊ i visu. 2° determīat de me°. alioꝝ sensuū. 3° qḋdā qḋ supposuerat ꝓbat. 2ª ibi (Mediū āt) 3ª ibi (Videꝛ.n. aīaliū) diꝛ ḡ ꝙ eadē rō ē de sono ⁊ ḋ odore sup. q̄ ē i visu: qꝛ sic visibile tāgēs visuꝫ ñ facit visionē sic nihil ipoꝝ tā gēs sensitiuū facꝛ sensū: ſʒ ab odore q̄dē ⁊ sono mouenꝛ p̄ media. ab h̄ āt medio īmutato moueꝛ vtrūqꝫ sensitiuū. i. vtrūqꝫ organū. vʒ. auditus ⁊ odorat°: ſʒ cū supra ipꝫ sensi tiuū aliq̄s apponit odorās addit sonās: neqꝫ vnū. i. nulluꝫ sensum faciet: ⁊ subdit ꝙ de tactu aūt ⁊ gustu hꝫ se silr: nō tñ vr̄. i. nō appꝫ: ſʒ pp quā cām h̄ ꝯtigit posteri° erit mani festū. ¶ Nōnm āt ꝙ i tāgēdo ⁊ gustādo vr̄ ꝙ sine medio sentiamus: nō tñ est ita: imo ⁊ in his sensib° ē dare mediū distīctū ab orgāo. nā vt ifra diceꝛ in ipsis se hꝫ neruus vt organū ⁊ caro vt mediū: qꝛ in tactu ⁊ gustu silr se hꝫ sicut in visu: qꝛ sicut tu vides p oculū mediāte aere. ita tu tāgis

τ gustus p nerūū mediante carne. hoc tñ posterius magis erit manifestum. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 76. ¶ Mediū aūt sono qdē aer est. Odori aūt inominatū est. Cōmunis. n. quedā passio ē ab aere τ aqua: sicut diaphanū colori: sic est habēti odorē qd est in vtrisq͂ his.

¶ Determiat de medio alioꝝ sensuū. veꝝ q2 nōdū manifestū ē de me. tact⁹ τ odoratus τ gustus nō determiat. de hꝰ medio: ꝫ de me. audit⁹. dicit ğ ꝙ mediū āt sono ē aer. odori aūt mediū est inomiatū. est. n. q̄dā cōis passio ab aere τ ab aq̄ sic diapha. erat mediū colori: qd diaph. repiebat̄ in vtrisq͂. i. i supcelestib⁹ τ i his iferiorib⁹: sic hn̄ti odorē est mediū qd i his vtrisq͂. vꝫ. i aere τ i aq̄. ¶ Deide cū dic.

¶ Videnť. n. aialiū aquatica hr̄e odoris sensuꝫ: ꝫ hō qdē τ pedibus ambulātiū: q̄cūq͂ respirāt iposibilia sunt odorare nisi sint respirātia. Causa autem de his posterius dicetur.

¶ Probat qd supposuerat. dixerat. n. ꝙ mediū in odoratu erat aliqd cōe aeri τ aq̄. ꝫ āt pbat p ꝫ ꝙ nō solū odorāt aialia exn̄tia i aere: ꝫ ēt alia aq̄tica: dr̄nt tn̄: q2 aq̄tica odorāt n̄ respirādo: gradiētia vo respirādo. iō ait: ꝙ aq̄tica d nūero aialiū hr̄e vr̄r odoris sensuꝫ: ꝫ hō qdē τ q̄cūq͂ sunt de numero ambulātiū pedib⁹ respirāt cū odorant. τ ipossibilia sunt odorare nisi respirātia. causa aūt de his: q̄re sic accidat dicet̄ posterius.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ lux sit corp⁹ τ vr̄ ꝙ sic. dicimus. n. ꝙ radij se intersecāt: ꝫ ꝫ vr̄ eē ꝓpriū corpoꝝ. ğ τc. ¶ P̄. volūt loq̄ntes i scia de aspectib⁹ ꝙ ex ꝯfricatione radioꝝ resultat calor: τ aliq̄n accendit̄ ignis: ꝫ ꝯfricat̄ se nō ē nisi corpoꝝ. ğ τc. ¶ In ꝯriū est phs. ¶ Dōꝫ ꝙ lux q̄druplr̄ ꝯpat̄ ad aerē vel ad aliud corpus diapha. pp quā q̄druplicē ꝯpatōꝫ assumere possumus q̄tuor rōnes ꝓbātes lucē nō eē corp⁹. pmo. n. lux siue lumē est act⁹ τ forma diapha. 2° lumē ē siľ cū corpe diapha. q2 act⁹ siľ ē cū eo cuius ē act⁹: τ forma siľ hꝫ eē cū ꝓpa mā. 3° lux aliq̄n sepat̄ a diapha. ꝯtigit. n. diapha. aliq̄n p̄uari lumīe sic ꝯtigit aliq̄n māꝫ p̄uari τ expoliari sua forma. 4° lux in instāti se multiplicat p ipꝫ diapha. ꝫ āt q̄tuor repugnāt ipsi corpi. nā corpus nō hꝫ rōnē act⁹ τ forme: ꝫ magis hꝫ rōnē subi τ māe: q̄r eo ipso ꝙ lux ē q̄dā act⁹ τ q̄dā habit⁹ corpis diapha. rō lucis ē alia a rōne corpis. ¶ Rursuꝫ nullū corp⁹ pōt eē simul cū alio corpe: q̄r eo ipo ꝙ lux siľ ē cū corpe diapha. oꝫ lucē nō eē corp⁹. ¶ Amp. p̄uatio ꝯriat̄ forme: nō āt ꝯriat̄ māe vel subo: ꝫ vnū τ idē subm aliq̄n ē ꝯiūctū forme: aliq̄ādo p̄uatōi. tenebra ğ τ p̄uatio eoꝝ q̄ sunt i corpe nō ꝓprie oppōit̄ corpi: ꝫ oppōit̄ forme vľ hn̄tui in corpe exn̄ti: q̄re eo ipso ꝙ luci oppōit̄ tenebra τ p̄uatio. oꝫ lucē nō esse corp⁹: ꝫ eē aliqd i corpe. est. n. q̄dā act⁹ τ q̄dā hn̄tus corpis. 4ª aūt rō ad ꝫ idē sumit̄ ex 4ª ꝯditōe: q2 nullū corp⁹ mouet̄ in istāti: lux āt se multiplicat i istāti. ğ nō ē corp⁹. he āt q̄tuor ꝯditōes p ordinē sunt tacte sup̄i⁹ i textu. dcm̄. n. fuerat supra. ꝙ lux erat act⁹ τ habit⁹ corpis diapha. ex q̄ fuit sūpta rō pª. 2° dicebat̄ ibidē ꝙ duo corpa nō pn̄t eē siľ: ex q̄ sumebat̄ rō scd̄a. 3° dicebat̄ ibi ꝙ lumē videbat̄ eē ꝯriū tenebre: τ tenebra erat p̄uatio ei⁹: ex q̄ sumebat̄ rō tertia. 4° dicebat̄ ibidē ꝙ lux nō extendit se vel nō multiplicat se ab oriēte in occidēs i tpe: ꝫ in istāti ex q̄ sumebat̄ q̄rta rō. ¶ Aduertēdū tñ ꝙ locuti sumus d luce τ lumie nō distinguēdo iter ꝫ τ illud: tn̄ si vellem⁹ distiguere dr̄e possemus ꝙ ꝫ q̄tuor. vꝫ. lux lumē radi⁹ τ splendor sic differūt: q2 lux dr̄ vt est in ꝓprio fonte siue vt ē in corpe lucido. lumē dr̄. vt ē i medio siue vt ē i corpe diapha. radi⁹ vo dr̄ vt mľtiplicat̄ i directū: ꝫ splēdor dr̄ vt reuerbat̄ a corpe terso τ polito: q̄litercūq͂ tñ loq̄ mur de luce vel de lumie nō possum⁹ dr̄e ꝙ sit corp⁹: ꝫ ꝙ sit aliqd i corpe. ꝙ vo dicebatur in ꝯriū ꝙ radij se itersecāt: vel q2 radij ꝯfricant̄ adiuicē ꝫ vt cōiter dr̄ locutio metaphoᶜᵃ dn̄r. n. radij se itersecare: q2 mľtiplicāt se p mediū ꝫ lineas se itersecātes: sic ēt τ alie forme se possēt itersecar̄: vt si fieret albedo i corpe ꝫ lineas se itersecātes: vľ si ꝫ mō hr̄et eē in corpe q̄cūq͂ alia forma p q̄dā metaphorā dr̄e possemus ꝙ illa forma se itersecaret. dn̄r ēt radij se ꝯfricare: qn̄ sic reflectunt̄ ꝙ radi⁹ reflex⁹ ꝓpinquus ē radio icidēti. ꝫ āt: vt pꝫ: saluare possumus absq͂ eo ꝙ ponam⁹ lumē vel radiū eē corp⁹.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ lux sit i medio itētiōalr̄ vel sealr̄: τ vr̄ ꝙ sealr̄: q2 forma itētōalis vt vr̄ nō denoiat: ꝫ a luce q̄ ē i medio dr̄ aer illuminat⁹. ğ lux illa hꝫ eē i medio realr̄. ¶ P̄. q̄ hn̄t solū esse itentōale nō faciūt trāsmutatōꝫ nāle: ꝫ radij corpoꝝ supcelestiū videt̄ trāsmutare totā nām iferiorē. ğ τc. ¶ In ꝯriū ē: q2 forma realis n̄ vr̄ fieri τ tolli i istāti: lux vo fit τ tollit̄ i istāti: ğ n̄ hꝫ eē reale. ¶ Dōꝫ de ꝫ eē varias sn̄ias. nā qdā pp rōnes tactas ꝯcedūt lumē eē realr̄ in aere. possum⁹ tñ duplici via ondere lucē illā quā videm⁹ eē i aere nō realr̄ ꝫ itētiōalr̄. multiplicat. n. se lux a corpe lumīoso p mediū vsq͂ ad organū visus. vna ğ via declarādi ꝓpositū sumet̄ put lux ꝯpat̄ ad organū visus. alia vo put ꝯpat̄ ad aerē siue ad mediū. p⁹ via sic pꝫ. nā vt dicebat̄ supra: ꝫ est cōe oī sensui ꝙ sensibile positū supra sensuꝫ n̄ facit sensuꝫ. oculus. n. nō pōt imutari imediate ab obo reali: q2 tūc sensibile positū supra sensū faceret sensū: q̄r oꝫ ꝙ obꝫ reale p̄ imutet itentōalr̄ mediū: τ mediū sic imutatū imutet organū. erit itaq͂ lux itentōalr̄ i medio. valet āt ad ꝫ illō qd ifra dicet̄ de oī sensu: ꝙ est susceptiuus spērū sine mā. nā imutatio mālis τ realis nō facit sensuꝫ: ꝫ imutatio intētōalis. lux ğ vt imutat organū τ vt est rō vidēdi imutat ipꝫ itentōalr̄: τ q2 eodē mō imutat̄ mediū τ organū: ē lux in medio itētiōalr̄: nō igr̄ ē via ad euadēdū q̄n lux ista q̄ est rō vidēdi n̄ hēat eē i orgāo τ i medio itentiōalr̄. Sꝫ dicet aliqs ꝙ post hāc imutatōꝫ itētiōalē p quā fit sēsus ē dare imutatōꝫ realē p quā fit alteratio. Nā lux alterat τ sentit̄. vt alterat imutat realr̄. vt sentit̄ imutat itētōalr̄: ꝫ cū sic dicēte nō eēt ꝯcedēdū: q2 nō loq̄mur de luce nisi vt vr̄ τ sentit̄. si āt alr̄ accipiat̄ lux equocat̄ in noīe. ¶ 2ª via ad ondēdū ꝫ idē sumit̄ ex pte ipsi⁹ medij siue ipsi⁹ aeris. nā mā istoꝝ iferioꝝ τ supioꝝ in ꝫ differt: q2 mā ibi pficit̄ forma ꝯplēte totū appetitū māe τ n̄ hn̄te ꝯriū. ꝫ āt pficit̄ forma hn̄te ꝯriū τ nō ꝯplēte totū appetitū: qd satis declarat̄ ex eoꝝ motib⁹. nā mot⁹ supcelestiū q ē circularl ē motus nō hn̄s ꝯriū: vt ꝓbat̄ in p̄ celi τ mūdi. mot⁹ vo iferioꝝ istoꝝ q ē rect⁹ vt ibidē ondit̄ ē hn̄s ꝯriū: q̄r cū nā diffiniatur p ꝯpatōem ad motū: vt pꝫ ex 2° phicoꝝ. nā celestis nō hēbit ꝯriū: τ forme i ea recepte carebūt ꝯrietate: ꝫ nā hic iferi⁹ hēbit ꝯriū τ forme i ea recepte hēbunt ꝯrietatē. dr̄e qdē ꝙ aliq̄ forma realis recipiat̄ i nā hn̄te ꝯriū: τ ei nihil ꝯriet̄ ē dr̄e oppositū in adiecto: cū oē qd recipit̄ i aliq̄ recipiat̄ in eo ꝫ modū rei recipiētis: τ n̄ ꝫ modū rei recepte lumē āt in aere: q2 nō hꝫ ꝯriū: qd satis declarat̄ ex eo qd se mľtiplicat i istāti n̄ hēbit eē reale: ꝫ itētiōale. nō ē. n. itelligibile ꝙ lumē recipiat̄ in nā hn̄te ꝯriū τ hēat esse reale. τ tn̄ ꝯrietate careat: opposita āt his n̄ ē difficile soluere. naꝫ cū dr̄ ꝙ forma itētōalis n̄ denoiat. dici pōt ꝙ intētio si sit debiľ forte n̄ denoiabit: tn̄ si sit fortis dnoiat vt si radij solares trāseunt p vitꝝ coloratuꝫ in terra vel in aliqua parte opposita. apparebit talis color qualis iuenitur in vitro τ apparebit. tunc terra crocea vel viridis secundū colorē vitri: ille itaq͂ color deriuatus per solares radios denominabit nō obstāte ꝙ habet eē intētōale. phus tn̄ in cᵒ illo. ꝙ āt nō sit sensus: largius loq̄t̄ in hac mā. ꝯcedit. n. visionē qdāmō coloratā eē. ꝯstat aūt ꝙ color in visu nō hꝫ eē

nisi intētionale: qre si fm pħm possum⁹ ɔcedere visionez colorată esse: oꝫ ꝙ ab intētione coloris dicat̄ aliqd coloratū. fiet itaqꝫ denoīatio nō solū fm eē reale: sꝫ et fm intentiōale: poterit ḡ aer dici lucidus vel illumiat⁹ ꝗuis lumē in ipso hēat itētionale eē. qd vo addebat̄ de trāsmutatione: qꝛ ꝙ hꝫ intētionale eē nāle trāsmutationē nō efficit in sequenti qōne lucidius dissoluet̄.

Ulterius forte dubitaret aliqs. vtrū lux in sole sit vt⁹ actiua ei⁹: ⁊ vr̄ ꝙ nō: qꝛ vt⁹ actiua trāsmutat realr̄. lux āt vt dcm̄ ē hꝫ eē in medio itētiōalr̄. ḡ ⁊c. ℂ In ɔ̄riū est: qꝛ tota scia de aspectib⁹ vr̄ in h̄ sustentari. ꝙ fm diuersitatē radiorꝫ reflexiōis ⁊ incidētie fiat maior ⁊ minor ignitio in istis inferiorib⁹ ꝙ nō eēt nisi mediātib⁹ radijs: ⁊ p ɔ̄ns mediāte luce fieret realis trāsmutatio in istis inferioribus: sed si illud qd realr̄ transmutat est vtus actiua. opꝫ ꝙ lux solis virtutē actiuaꝫ denominet. ℂ Dicendū ꝙ de q̄sito possemus faciliter euadere dicendo ꝙ lux in medio hꝫ esse intentiōale. ⁊ p h⁹ intētiōale esse fm nām nō fit realis trāsmutatio: sꝫ aliqd aliud ɔiunctuꝫ est illi intētiōi a quo h̄ iferiora realiter transmutant̄ sicut ponit exemplū pħs de tonitruo. dicēs ꝙ tonitruū scindit ligna: sed hoc nō facit tonitruū: qꝛ sonus: sed rōne motus q est ei ānexus ⁊ cōiunctus. dici itaqꝫ posset ꝙ sicut simł cū sono hꝫ esse motus a quo fit trāsmutatio realis: ita simul cū luce a vtute solari fit aliq̄ realis trāsmutatio in spa actiuorꝫ ⁊ passiuorꝫ. subtilius tn̄ speculātes dicere possimus ꝙ q̄ diuidunt̄ in iferiorib⁹ in supioribus vniunt̄ vt q̄ diuidunt̄ in corpe vniunt̄ in aīa: q̄ diuidunt̄ in aīa vniūtur in intelligētia: q̄ diuidunt̄ in itelligētia iferiori vniunt̄ in superiori: ⁊ que vlr̄ diuidunt̄ in reb⁹ causatis vniunt̄ in causa pma: ⁊ qꝛ sic vniuersaliter videmus verꝫ esse ꝙ q̄ diuidunt̄ in iferioribus in supiorib⁹ vniunt̄: dicere possumus ꝙ que diuidunt̄ in istis iferioribus vniunt̄ in celo. videmus autē ꝙ in reb⁹ corpalibus diuerse forme pticulares ⁊ signate reperiunt̄. que ḡ in istis iferiorib⁹ hn̄t esse diuersum vniunt̄ in intellectu vel in aīa: qꝛ in intellectu nō hn̄t esse diuerse forme pticulares: sed qcquid ītellectus itelligit: itelligit per spēs abstractas ab h̄ ⁊ nūc. ℂ Rursuꝫ intelligētie intelligūt p vliores spēs ꝗ̄ intellectus noster. q̄ ergo diuidunt̄ intellectu nr̄o vniunt̄ in itelligētia: ⁊ qꝛ intelligentia supior hꝫ pauciores spēs ⁊ vliores ꝗ̄ iferiores que diuidunt̄ in itelligētia iferiori vniunt̄ in supiori. de⁹ aūt ipē q p suam essentiā oīa cognoscit: ⁊ in cuius essentia oēs perfectōes vniunt̄ que hn̄t diuersuꝫ esse in alijs vniunt̄ in eo. qre si h̄ est vlis maxima vt dicebat̄ ꝙ que diuidunt̄ in istis iferioribus vniunt̄ in supioribus: bn̄ dcm̄ est ꝙ que diuidunt̄ in istis corporib⁹ vniunt̄ in celo. videmus aūt in istis corpibus ꝙ q̄litates actiue: vt caliditas ⁊ frigiditas trāsmutāt māꝫ realiter. q̄litates vo visibiles vt albedo ⁊ nigredo trāsmutāt intētionaliter. nix ḡ qꝛ frigida est trāsmutat aerē realiter: sed qꝛ alba trāsmutat ipꝫ intentionaliter. per aliā ḡ qualitatē trāsmutat intentōaliter. ⁊ per aliā realiter. Sol vo ⁊ supercelest corpus: qꝛ est altior istis inferiorib⁹ hꝫ illa p vnam qualitatē ⁊ p vnam formā: que hn̄t h̄ inferiora per plures q̄litates ⁊ p plures formas. ista. n. inferiora p aliam ⁊ aliā qualitatē imutant visum ⁊ tactū: vt nix p frigiditatē imutat tactū: per albedinem visum: sed sol p vnicā suam q̄litatē calefacit aereꝫ ⁊ imutat tactū ⁊ illuminat ipm ⁊ imutat visuꝫ. lux ḡ in sole pōt dici virtus actiua ei⁹ ⁊ virtus actiua solis lux nominari pōt: non tn̄ est ꝑpter hoc dōm ꝙ lux in medio hꝫ esse reale: qꝛ virtus actiua solis: vt illumiat: trāsmutat itentionaliter: sꝫ vt tale facit: trāsmutat realiter: ꝑpter qd calor erit in medio realr̄: sed nō lux: vnica itaqꝫ vtus solis multos effectus hꝫ i hec iferiora: qꝛ ea calefacit ⁊ illumiat: verūtn̄ qꝛ supcelestia cū iferioribus magis cōicant in q̄litatibus visibilibus ꝗ̄ in alijs. lꝫ illa virtus actiua solis possit dici formalr̄ lux: non tn̄ pōt dici formalr̄ calor: sed effectiue tm̄: qꝛ in q̄litatibus tāgibilibus hec iferiora cū superiorib⁹ formalr̄ cōicare nō pn̄t. illa itaqꝫ vtus solis aliquo modo est nobis nomiabilis vt illumiat ⁊ imutat visum ⁊ trāsmutat itentionaliter: nescimus tn̄ eā ꝑprie noīare vt calefacit ⁊ imutat tactū ⁊ transmutat realr̄. q̄liter aūt fieri possit ꝙ q̄litates tangibiles trāsmutant realr̄: cuꝫ h̄ sit cōe omni sensui ꝙ sit susceptiuus spērū sine mā: ifra dicetur: nūc aūt in tantū dcm̄ sit ꝙ q̄litates visibiles trāsmutant itentionaliter: tangibiles vo transmutāt realr̄: ⁊ qd hec iferiora faciūt p plures q̄litates sol facit p vnicā virtutem: siue p vnicaꝫ q̄litatē. virtus. n. actiua solis calefacit aerē ⁊ transmutat realr̄ ⁊ illuminat ipꝫ: ⁊ transmutat itētōaliter. tn̄ vt supra dicebat̄: nō ꝑpter hoc debem⁹ cōcedere ꝙ lux sit realr̄ i medio: sed ꝙ calor: qꝛ nō trāsmutat̄ realr̄ aer vt illumiat̄: sed vt calefit ⁊ vt ignit̄. que aūt obiecta sunt ɔ̄ pfata soluta sunt p iam dicta.

Nunc aūt primum de sono ⁊ olphatu determinemus. Est aūt duplex son⁹. hic quodā. n. actu qdē: ali⁹ aūt potentia. Alia. n. nō dicimus hēre sonū. Cō. 77

ℂ Postquā pħus determiauit de visibili: in pte ista determinat de audibili: circa qd duo facit: qꝛ pmo determiat d̄ sono vlr̄. secūdo determiat de q̄dā spē soni que dr̄ vox ibi (Uox aūt est sonus) Circa pmuꝫ tria facit: qꝛ pmo determinat de sono qd est ⁊ qūo hꝫ gnāri. 2⁹ determinat de eo ꝑut hꝫ imutare mediū ⁊ organum. 3⁹ determiat de sono quātū ad dr̄ntias eius. 2ª ibi (Uacuū aūt recte dr̄) 3ª ibi. (Differētie aūt sonantiū) circa pmū tria facit: qꝛ pmo cōtinuat se ad dicēda. ⁊ oñdit quot modis pōt accipi sonus. 2⁹ qd dixerat manifestat p exēpla. 3⁹ determiat de ipsa generatōe soni oñdens q̄liter hꝫ generari ⁊ fieri sonus. 2ª ibi (Ut spongiā ⁊ lanā) 3ª ibi (Fit aūt qd fm actū) dicit ḡ ꝙ nunc aūt sup. postꝗ̄ determinauimus de visu: pmo determinemus de sono ⁊ de olphatu. ⁊ de sono sup. pusꝗ̄ de olfactu: ⁊ subdit ꝙ ē aūt duplex sonus: qꝛ h̄ qdē est actus quedaꝫ: qꝛ aliqua hn̄t sonū in actu: alius aūt est sonus in potētia. alia. n. nō dicimus hr̄e sonū sup. neutro mō. ℂ Nōnᵐ āt pħm inuere i lr̄a talē distictōeꝫ ꝙ aliq̄ hn̄t sonū i actu aliq̄ in potētia aliq̄ neutro mō vel qd idē ē in aliqb⁹ est sonus formalr̄ ⁊ in actu: in aliqb⁹ vo in potētia ⁊ vtute. in aliquib⁹ qdē nullo mō. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Ut spongiā: lanam: ⁊ pilos. Quedam auteꝫ habent vt es: ⁊ quecunqꝫ plana: ⁊ lenia sunt: quoniā possunt sonare. Hoc aūt est ipsius medij: ⁊ auditus facere sonum actu.

ℂ Qd dixerat manifestat p exēpla. d. vt spōgiā ⁊ lanaꝫ sup. dicim⁹ eē talia q̄ nullo⁹ hn̄t sonū. q̄dā. n. qm̄ pn̄t sonare habēt sonuꝫ i potētia vt es: ⁊ q̄cūqꝫ sūt lenia ⁊ plana. ⁊ subdit ꝙ h̄ āt qd ē facere sonū actu ē ipsi⁹ medij ⁊ audit⁹. mediū ḡ ⁊ organū audit⁹ hꝫ sonū in actu. cor̄. dura vt es ⁊ argētū hn̄t ipꝫ i potētia. mollia vo vt lana ⁊ spōgia neutro mō.

Dubitaret forte aliqs i q̄ sit son⁹ tāꝗ̄ in subo: ⁊ vr̄ ꝙ sit i corpe sonāte. nā i eo ē son⁹ qd ē audibile vel qd audit̄: sꝫ ipꝫ corp⁹ sonās dr̄ audiri. dicim⁹. n. nos audire cāpanā vel timpanuꝫ. ḡ in talib⁹ hꝫ eē son⁹. ℂ P. cū aliqd ē i potētia ad aliud: si illud fiat i actu erit i eo tāꝗ̄ i subo vt si corp⁹ aliqd ē i potētia ad motū si mot⁹ ille fiat actu erit i illo corpe tāꝗ̄ i subo: qr̄ cū i ere: ⁊ i alijs corpib⁹ dur̄l sit son⁹ i potētia. si fiat son⁹ i actu erit i eis formalr̄ ⁊ tāꝗ̄ i subo. ℂ In ɔ̄riū ē pħs in lr̄a q vult ꝙ hr̄e sonum in actu: ⁊ p ɔ̄ns habere ipsum formaliter sit ꝑprium ipsi⁹ medij: ⁊ ipsius auditus, son⁹ ḡ formalr̄ nō est in ipso

ere nec in argēto sonās:sȝ ē in aere vel ī ipso orgāo audit⁹.
¶ Dōȝ ꝙ sonus vel est ipa fractio corpis rarefactibilis ꝛ ꝯdensabilis:vel est aliqd īsepabiliter ānexū hꝰ fractioni. ꝯstat āt ꝙ fractō nō ē in corpe frāgēte:sȝ in fracto.corpa ḡ solida se adiuicē ꝑcutiētia ꝛ faciētia sonū mouēt ꝛ frāgūt aerē.fractio itaqꝫ sic in subo est in aere:nō in illis corpib⁹ duris:qr̄e ꝛ son⁹ formal'r ꝛ vt in subo erit ī aere siue in ipo corpe rarefactibili ꝛ cōdēsabili.dicemus ḡ ꝙ sic sanitas q̄ est adeq̄tio hūoꝝ formal'r ꝛ vt in subo ē in ipso corpe aīalis:siue ī ipsis hūorib⁹: v̄tualiter aūt ꝛ vt in cā est in ipo cibo vel in ipa potōe: sic son⁹ formal'r ꝛ vt ī subo ē in ipso aere:v̄tual'r aūt ꝛ vt in cā ē in corpib⁹ duris ꝛ leuib⁹ frāgētibus ꝛ expellētib⁹ aerē. dicet̄ itaqꝫ cib⁹ aliqs bn̄ sanus vel potio bn̄ sana: nō ꝙ aliqd sanitatis formal'r sit ī cibo vel ī potiōe: sȝ ꝓ tāto h̄ dcm̄ ē:qꝛ illi cibo vel potiōi ꝯpetūt bn̄ hūores eq̄re.ꝛ bn̄ sanitatē efficere.sic dicet̄ argētū vel es: vl' cāpana vel chorda vel aliqd taliū bn̄ sonās: nō ꝙ son⁹ sit ī eis formal'r:sȝ qꝛ talia bn̄ pn̄t frāgere ꝛ mouere aerē: qd̄ faciēdo causant ꝛ efficiūt sonū:qd̄ aūt obyciebat̄ ꝙ dr̄ cāpana aliq̄ bn̄ audibilis ꝛ es aliqd̄ bn̄ audibile plana est solo.nā aliqd bn̄ audibile dici pōt: vel qꝛ in se formal'r hȝ sonū bn̄ mouentē auditū.ꝛ sic aer bn̄ tract⁹ ꝛ bn̄ motus ē bene audibilis. Rursus pōt dici aliqd bn̄ audibile:nō qꝛ in se hēat formal'r talē fractōeȝ ꝛ taleȝ sonū: sȝ qꝛ bn̄ cāt ꝛ efficit ipȝ:ꝙ v̄o addebat̄ de hn̄te sonū in potētia expōit̄ a magis. ꝙ aliq̄ dn̄tur sonare:qꝛ hn̄t sonū ī potētia: vt cāpana dr̄ aliq̄n ꝙ bn̄ sonat q̄uis certe actu n̄ sonet: sȝ dr̄ talis esse:qꝛ pōt bn̄ sonare. h̄ aūt lȝ sit q̄dā v̄itas:nō tn̄ v̄r ire ad mētē pħi.v̄r.n.pħs ꝓ eodē accipe hr̄e sonū in actu qd̄ habere ipm formal'r: ꝛ hr̄e ipȝ potētia qd̄ hr̄e ipȝ v̄tute ꝛ cāliter in cāpana. ḡ vel in ere ē son⁹ in potētia sic aliqd est in potētia agētis:qꝛ agēs pōt illud efficere : sic ꝛ sonus est in potētia cāpane:qꝛ cāpana pōt sonū facere.ꝛ h̄ v̄r esse itentio pħi dicentis ꝙ es ꝛ q̄cūqꝫ cor̄.plana ꝛ leuia hn̄t sonū ī potentia:qꝛ pn̄t sonare.i.pn̄t sonuȝ efficere ꝛ cāre: qr̄ sicut aliqd hȝ sanitatē formal'r ꝛ in actu vt corp⁹ aīalis qd̄ sanatur:aliqd̄ v̄o hȝ eā cāl'r ꝛ v̄tualiter vt cib⁹ q sanat.aliqd āt neutro mō vt id qd̄ nec sanat nec sanat̄:sic aliqd hȝ sonū ī actu ꝛ formal'r vt aer q frangit̄ : aliqd v̄o hȝ ipȝ v̄tual'r ꝛ causal'r vt es vel aliqd corp⁹ planū ꝛ lene qd̄ frāgit aereȝ. aliq̄ v̄o neutro mō vt cor̄.mollia vt spōgia ꝛ lana q̄ nec sic frangunt̄ vt in eis sit sonus formal'r nec ex eoꝝ ꝑcussione sic frangit̄ aer:ꝙ possint sonū efficere vel cāre.

Alterius forte dubitaret aliqs:vtꝝ in corpib⁹ mollibus possit esse aliq̄ mō sonus.ꝛ v̄r ꝙ nō: qꝛ vt pȝ ꝑ iā dicta talia neutro mō hn̄t sonū. ¶ P̄.ad hoc idē facit textus pħi dn̄tis. q̄dā hr̄e sonū in potētia. q̄dā in actu.q̄dā v̄o nō hr̄e sonū: ꝛ ponit exemplū de corpib⁹ mollibus vt de lana ꝛ spongia. ¶ In ꝯriū est:qꝛ aliq̄ cor̄.mollia sunt q̄ si diuidant̄ ꝛ scindant̄ sonū faciunt:vt pȝ de scissura pāni. ¶ Dōm ꝙ ꝑm iaȝ dicta v̄r fieri dubiū in q̄sito. vtꝝ in corpib⁹ mollibus vel ēt in corpib⁹ duris possit esse son⁹ formal'r.nā si sonus ē aliqd ānexū fractōi:ꝯtigit ipsa cor̄.dura frangi ꝛ facere sonū:ꝛ ēt mollia ꝯtigit frāgi ꝛ habere sonū.nō.n.solū pānus scissus q est qd molle:sed ēt lignū fractū qd̄ est qd duꝝ facit sonū: qr̄e cū fractio sit formal'r ī ligno fracto.ꝛ scissura in pāno scisso ē in eis formaliter son⁹. Sciēdū ḡ ex fractōe sic fieri sonū:qꝛ nā n̄ patit̄ vacuū:imo cū sit triplex tract⁹ a calo ꝛ a vacuo a tota spē. tract⁹ a vacuo.i.tractus ne sit vacuū ꝑȝ Aui.ē fortior ceteris.dr̄.n.adeo eē fort' talis tract⁹: ꝛ adeo nām abhorrere vacuū ꝙ si fieret vacuū ꝛ n̄ possꝫ ꝑ aliō r̄pleri:ꝙ traberetur celū ad replendū illud:vt Aui.inuit:ꝑ quā aūt nāȝ fieret ille tractus ī editōib⁹ q̄s fecimus sup 4° pħy.in ca.de vacuo diffusius diximus.in pn̄ti aūt scire sufficiat hꝰ tractū vebementissimū esse:cū ḡ scindit̄ lignū vel pānus vel aliqd̄ tale corpus:qꝛ ptes corpis scissi velociter apiunt̄ ne sit ibi vacuū vndiqꝫ trahit̄ ꝛ cōcurrit aer: ex quo tractu ꝛ ꝯcursu velociter facto ptes aeris adiuicē se collidūt ex q̄ collisiōe gn̄at̄ sonus : ꝛ inde ē ꝙ ꝑm aliū ꝛ aliū modū fractionis aliter ꝛ al'r attrahit̄ aer:ꝛ fit alia ꝛ alia collisio.ꝛ ꝑ ꝯn̄s fit ali⁹ ꝛ alius sonus.nō qlȝ ḡ:fractio hȝ formal'r ānexuȝ sonū:qr̄e lȝ frangat̄ lignū: fractio tn̄ ligni nō hēbit sonū ānexū formal'r: sȝ cāliter ꝛ lignū fractū hēbit ī se sonū cāliter nō formal'r.nā vt dicebat̄ ꝓ tāto fit ibi son⁹ inq̄tū aer attractus collidit̄:ex q̄ collisione resultat son⁹.in aere ḡ vbi ē illa collisio formal'r hēbit esse formal'r ꝛ sonus:cū ḡ q̄rit̄ vtꝝ cor̄.mollia vt pānus vel spongia hēant in se sonū pȝ ꝙ formal'r nō: sȝ si q̄rat̄ vtꝝ hēant ipm cāl'r pȝ ꝙ ꝑ se nō:qꝛ ex eoꝝ collisiōe nō sic expellit̄ aer vt inde causet̄ son⁹:qꝛ corpib⁹ mollib⁹ adiuicē collisis:vel nullus vl' valde debilis son⁹ ide cāt̄:sȝ tn̄ ꝑ accn̄s inq̄tū ꝑ eoꝝ scissurā attrahit̄ aer ne sit vacuū ex q̄ attractiōe collidit̄ aer ꝛ fit son⁹: pn̄t dici talia ꝑ accn̄s cāre sonū. veꝝ qꝛ ea q̄ s̄t ꝑ accidens nō ꝓprie sunt de ꝯsideratōe artis.iō dcm̄ est: talia n̄ hr̄e sonū:qꝛ nec hn̄t ipm formal'r nec cāliter ꝑ se:lȝ hēant ipm cāliter:ꝛ ꝑ accn̄s.ꝛ si ꝑ se aliq̄ mō sonū faciunt nō bn̄ sonāt vel surdū faciūt sonū:qr̄e dn̄r nō hr̄e sonū ꝓpe.obiecta aūt soluta sunt ꝑ iā dicta. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Fit aūt ꝑm actum semper sonus alicuius ad aliqd: ꝛ in aliquo. Percussio.n.est faciēs. vn̄ impo'e est cū sit vnum facere sonuȝ. Alteꝝ.n. est verberans: ꝛ qd̄ verberatur.** Cō.78

¶ Determiat de gn̄atōe soni:circa qd̄ duo facit:qꝛ p̄ determiat de gn̄atōe soni simpl'r.2° determiat de gn̄atiōe soni q fit ex reuerberatōe:siue determiat de gn̄atiōe soni q dr̄ echō ibi(Echō āt fit)circa p⁹ duo facit:qꝛ p̄ ꝓponit qd̄ itendit.2° declarat ꝓpositū ibi(Quare sonās ad aliqd)dicit ḡ ꝙ semꝑ aūt fit son⁹ q ē ꝑm actū alic⁹ v̄berātis ad aliqd v̄beratū ī aliq̄ vt lapis ad aliū lapidē collisus vel ꝑcussus ī aliq̄ vt in aere facit sonū.iō subdit ꝙ ꝑcussio facit sonuȝ.vn̄ impossibile est cū vnū sit sonū fieri: qꝛ alteꝝ ē qd̄ verberans ꝛ alteꝝ qd̄ verberatur.

Dubitaret forte aliqs:vtꝝ oporteat esse plura ad hoc ꝙ fiat son⁹.ꝛ v̄r ꝙ n̄:qꝛ mot⁹ corrigie vl' v̄ge in aere facit sonū:lȝ corrigia ad nihil aliud ꝑcutiat̄.vt ꝯmē.ait. ¶ In ꝯriū ē pħs. ¶ Dōȝ ꝙ cū v̄ga scidit aerē:aer scissus se ꝯgregat ꝛ resistit v̄ge:ita ꝙ aer in tali sono fungit̄ vice duoꝝ: qꝛ ꝯgregat⁹ resistēdo v̄ge se hȝ tāq̄ ꝑcussum:ꝛ ēt se hȝ tāq̄ mediū ꝛ tāq̄ id in q̄ fit son⁹. v̄ga ḡ ꝑcussa ad aerē in aere sonū facit:qr̄e aliq̄ mō sūt ibi oīa illa:qꝛ ibi ē ꝑcussio alic⁹ ad aliqd ꝛ ī aliq̄. ¶ Deide cū dic̄.

¶ **Quare sonās ad aliqd sonat. tangit.n.aliqd: quū aūt ictu tāgit̄ sonat. Ict⁹ āt fit sine motū.**

¶ Manifestat qd̄ dixerat. dixerat.n. ꝙ ad sonū ōbēt ꝯcurrere. v̄berās ꝛ v̄beratū ꝛ mediū ī q̄ fit tal' v̄beratio.tria ḡ fac̄:qꝛ p̄ ōndit qūo reqrit̄ mediū in q̄ fit.2° qūo reqrit̄ ibi v̄berās ꝛ v̄beratū.3° māifestat quō reqrunt̄ ibi oīa ista.2° ibi(Sic aūt diximꝰ)3° ibi(Ampli⁹ audit̄)dic̄ ḡ.qr̄ sonās ad aliqd sonat.nā sonās tāgit aliqd:cū āt ictu tetigerit sonat:ict⁹ aūt nō fit sine motu.ꝛ mot⁹:vt supplet cōmētator nō fit sine medio:qꝛ in vacuo vt Cōmē.ait n̄ pōt fieri motus:cū declatū sit h̄ in ꝑmonib⁹ v' lib⁹.i.in 4°.phy. ¶ Notādū āt viȝ rōnis hꝰ ī h̄ ꝯsistere:qꝛ son⁹ n̄ fit sine ictu:ict⁹ nō fit sine motu.mot⁹ vt supplet ꝯmētator nō fit sine medio.ḡ ad sonū reqrit̄ mediū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Sicut aūt diximus nō ꝯtāgentium ictus est. Nullū.n.sonū faciūt pili: ꝛ si ꝑcutiunt̄:h̄ es: ꝛ q̄cūqꝫ lenia: ꝛ ꝯcaua sunt:es qdē:qm̄ lene est:**

cócaua añt ex repcussione faciũt multos ictus post primũ in potẽti exire qd motũ est.

¶ Declarat quõ regrit ad sonũ vberãs τ vberatũ oñdẽs: q vberãs τ vberatũ ñ debet eẽ corpa q̃liacũq: ſʒ dbet eẽ dura τ plana vel dura τ ɔcaua. iõ ait q ſic aũt diximus ſonus nõ ẽ ictus corpoꝝ ɔtingẽtiũ. i. corpoꝝ quorũcũq: qꝛ pili τ ſi pcutiant nullũ faciũt ſonũ: ſʒ q̃cũq corpa ſunt lenia. i. plana τ ɔcaua ſup. ſi ſint dura faciũt ſonũ. τ ſubdit q es qd q̃m eſt lene facit ſonũ: ſʒ ɔcaua faciũt ſonũ. qꝛ ex repcuſſiõe faciũt multos ictus poſt pmũ ictuʒ in potenti exire corpus aereũ qd motũ eſt. ¶ Notãdũ aũt q corp9 bñ ſonãs vel dʒ eẽ regulare τ planũ ita q poſſit multũ aereʒ pcutere τ expellere. vel dʒ q ſit ɔcauũ ita q recludat ibi aer τ faciat multas vberatiões τ ictus. ¶ Deide cũ dicit.

Cõ. 79 ¶ Ampli9 audit in aere τ i aq: ſʒ min9 i aq: ñ eſt ãt ſoni ppri9 aer: neq aq. Sʒ opʒ firmoꝝ fieri repcuſſionẽ adiuicẽ: τ aera. Hoc ãt fit cuʒ permaneat pcuſſus aer: τ ñ ſoluat. vñ ſi velociter τ fortiter pcutiat ſonat. Oʒ. n. poccupare motũ ferietis fracturã aeris: ſic ſi cógregatióeʒ aut cumulũ lapilloꝝ pcutiat aliqs latũ velociter.

¶ Oñdit quõ oĩa h. vʒ. mediũ τ vberãs τ vberatũ regruntur ad auditũ dicẽs. ampli9 audit aliqd in aere τ in aq ſed minus in aq q̃ʒ in aere. h ãt dicit q̃tũ ad mediũ in quo fit auditus. τ ſubdit q nõ ẽ aũt ſoni ppri9 ſup. effectus aer nʒ aq: ſʒ dʒ firmoꝝ pcuſſionẽ fieri adiuicẽ: τ h ad aerẽ. declarata ſunt g oĩa illa q̃ regrunt ad auditũ: qꝛ regrit ibi aer vel aq tãq mediũ τ regrunt ibi firma τ ſolida tãq ſe pcutientia. τ ſubdit q fit autẽ h. i. fit ſonus ex percuſſione firmoꝝ adiuicẽ ad aerẽ. cuʒ aer pcuſſus maneat τ nõ ſoluat. vñ ſi aer velociter τ fortiter pcutiat ſonat: qꝛ motũ ferietl dʒ poccupare. i. puenire fracturaʒ aeris. accidit g h ſicut ſi aliqs pcutiat ɔgregationẽ aut cumulũ lapilloꝝ. ¶ Notãdũ aũt q nec aq nec aer ẽ ppri9 effectus ſoni. ſunt autẽ talia mediũ in ſono: τ ſunt ea in qbus formalr põt eẽ ſon9. ea tñ q̃ hñt cãre τ efficere ſonũ dʒ eẽ dura τ reſiſtentia: cuiuſmodi ſunt es argẽtũ τ alia corpa ſolida τ firma. pt itaq ex pcuſſiõe ad aerẽ cãri ſon9: ſic pʒ d v̇ga ducta p aerẽ. reſiſtit g aliquo9 aer. ſʒ qꝛ nõ bñ reſiſtit dr ex pcuſſiõe ad ipʒ nõ pprie. i. nõ bñ fieri ſon9. ¶ Nõnm ẽt q ſʒ ɔmẽtatorẽ: dʒ motũ corpis pcutiẽtis ita velocẽ eẽ q pueniat fracturã aeris. nã ſi qs plane põeret vnũ corp9 ſolidũ ſupra aliũ: aer frãgeret τ cederet abſq violẽtia: τ ñ faceret ſonũ: dʒ itaq ita velociter fieri illũ ictũ τ illũ ĩpetũ: q pueniat fractura aeris. i. q pcutiat aer añq ſoluat τ frãgat. ¶ Nõnm ẽt q ſilẽ ẽ de corpib9 ſe pcutiẽtib9 faciẽtib9 ſonũ: τ de aceruo lapidũ pcuſſo velociter lato. nã ſi qs pcuteʒ aceruũ lapidũ: ita lẽte q lapides ñ velociter ferrent: τ nõ facerẽt violẽtiã aeri ñ fierʒ ibi ſon9: ſʒ ſi aceru9 lapidũ pcuſſus ab aliq velociter ruat ſcindit aerẽ cũ q̃dã violẽtia: facitq ſonũ. ſic ſi corpus pcutiẽs cũ ictu τ ĩpetu pcutiat ſcidit aerẽ cũ q̃dã violẽtia. τ fit ibi ſon9: q̃re ẽ quodãmõ ſilẽ h τ ibi. ¶ Deide cũ dic.

Cõ. 80 ¶ Echon autẽ fit cum ab aere vno facto ppter vas determinãs τ phibens diffundi: iterũ aer repellitur ſicut ſpera.

¶ Determiat de gñatiõe ſoni q dr echon. circa qd duo fac. qꝛ p fac qd dcm ẽ. 2° pbat ſp fieri echõ. lʒ nõ ſp fiat cert9 τ manifeſtus ibi. (Vr ãt ſp.) dic g. q echõ aũt fit cũ ab vno i. ɔtinuo aere fcõ motu pp vas. i. pp obſtaculũ dterminãs τ phibẽs diffundi. i. ptedi vlteri9 aerẽ iterũ aer ille repellit. i. refellit ſic ſpa. ¶ Nõnm ãt q ſic cũ lapis pycit in aq fiũt ibi circli q ſi ĩueniãt obſtaculũ reflectunt: ſic cũ aliqd corp9 ſolidũ pcutit ad aliqd aliđ corp9 in aere fiũt ibi circuli q ɔtinue m̃ltiplicant τ diffũdunt: τ ſi circuli illi ĩueniãt obſtaculũ reflectunt. accit g in illis circulis ſic accit in ſpera ſiue in pilla q̃ piecta. ſi ĩueniat obſtaculũ reflectit τ retrocedit. Duplr itaq gñat ſon9 in aere. p ex diffuſiõe circuloꝝ. 2° ex reflexiõe eoꝝ. ſon9 aũt q gñat ex refliõe dr echõ. ¶ Nõnm ẽt q mot9 reflexiõis circuloꝝ ẽ ſilis motui diffuſiõis: qꝛ eo mõ quo diffundant circli reflectunt ſi ĩueniãt obſtaculũ: τ qꝛ ex ſili motu cãtur ſilis ſon9: ſeqtur q echõ ſit ſilis ſono pus fcõ. inde ẽ g q cũ qs loqt: τ fit echõ: vr eẽ audire ſcdaʒ vocẽ ſilem pme voci. ¶ Nõnm ẽt q dr fieri echon pp vas phibens: qꝛ lʒ ex q̃lʒ obſtaculo fiat reflexio circuloꝝ in aere: potiſſime tñ fit h q̃n obſtaculũ illud ẽ cõcauũ: vt appʒ in puteo: τ ex obſtaculũ ɔcauũ hʒ q̃dã rõnẽ vaſis dr echon fieri pp vas phibẽs. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Videt aũt ſemp fieri echon: ſʒ nõ cert9: qꝛ accidit in ſono: ſic τ in lumie: τ. n. lumẽ ſemp repercutit: neq. n. fieret penit9 lumen: ſʒ tenebra extra ſolem: ſʒ nõ ſic repcutit ſicut ab aqua: aut aere: aut ab aliquo alio leniuʒ. Quare tenebraʒ facit: q̃ lumen determinamus.

¶ Oñdit q ſemp fit echon: lʒ nõ ſemp fiat manifeſtus di. vr aũt ſemp fieri echõ: ſʒ nõ ſemp fit cert9: qꝛ accit in ſono: ſic in lumie. τ. n. lum̃ ſemp repcutit: qꝛ ſi nõ repcuteret nõ fieret penit9 lumẽ ex ſolẽ: ſʒ tenebra. niſi. n. lux reflecteret nõ eẽt lum̃ niſi in loco quẽ ſol aſpiceret. alibi ãt eẽt oĩo tenebra ſic in nocte. ſp g fit reflexio lucis. ſʒ nõ ſp fit fortis: ſicut fit ab aq aut aere ſiue a cupro: vt hʒ lr̃a ɔn aut ab aliq alio corpoꝝ leniũ: q̃re qꝛ nõ ſp fit reflexio fortl. h ẽ qd fac tenebrã q̃ termiat lumẽ. ¶ Notãdũ ãt q ſi radij ſolares ĩcidãt in aquã vel in es vel ĩ aliqd aliđ corp9 lene. i. terſuʒ τ politũ reſultat ex tali reflexiõe qdã ſplẽdor adeo lucid9 ſic ẽ loc9 ille: quẽ aſpicit ſol. nec vr q̃ſi dr̃ia iter lum̃ gñatũ p aſpectũ ſolis. τ p hɔ9 reflexionẽ: ſʒ tñ nõ ſp fit reflexio ſic fortis. nã cũ arbores faciũt vmbrã in illa vmbra ẽ aliq reflexio lucis. qꝛ ſi h nõ eẽt nullus poſſet legere ad vmbraʒ ſic nec põt legere ĩ nocte. ſplẽdor g fit ex reflexiõe forti: ſʒ vmbra fit ex reflexiõe debili. igit qꝛ nõ ſp ẽ reflexio fortis ɔtingit vmbrã fieri q̃ termiat lumẽ. ptedit. n. lumẽ vſq ad vmbrã τ ibi termiat. vult g phs p h ſilẽ q ſic ſemp reflectit lumẽ: ſʒ non ſemp eſt reflexio fortis ſic ſemp reflectit aer τ ſemp fit echõ: ſʒ qꝛ nõ ſemp ẽ illa reflexio fortis nõ ſemp eſt echon cert9 τ notus nec ſemp pſpicimus ipm.

Acuũ. n. recte dr ppriũ audiẽdi: vr. n. eẽ vacuũ aer: hoc ãt ẽ faciẽs audire cũ moueat ɔtinuus τ vnus: ſʒ ppter id q frangibilis eſt non ſonat niſi lene ſit qd pcutit: tunc aũt vnus fit: ſil. n. ppter planũ: vnũ. n. ẽ lenis planũ. ¶ Sonatiuũ qdẽ igit: qd motiuũ vni9 aeris ɔtinuitate vſq ad auditum. Cõ. 81. Cõ. 82.

¶ Poſtq phs determiauit de gñatiõe ſoni oñdens q̃liter hʒ fieri ſon9. in pte iſta: vt dicebat determiat de ſono put hʒ imutare memm τ organũ. duo g fac. qꝛ p oñdit quõ ſon9 hʒ imutare mediũ. 2° declarat quõ hʒ imutare organum ibi. (Audit9. n.) dic g. q vacuũ. i. aer q a m̃ltis appellat9 ẽ vacuũ recte dr ppriũ memm audiẽdi ſonũ. τ ſubdit q vr aer eẽ vacuũ. audit9 g fit h mõ. qꝛ h. ſ. aer q dr eẽ qd vacuũ eſt faciẽs audire cũ mouet ɔtinu9 τ vn9. ſʒ pp id q aer ẽ frangibilis. i. cito frãgiblis ñ ſonat niſi ſit lene qd pcutit. tc ãt q̃n lene ẽ qd pcutit: tc fit vn9 ſon9. ſil. n. fit ſon9 vn9 τ vna expl ſio aeris pp planũ. qꝛ planũ. i. ſupficies lenis corpis eſt qd vnũ: τ qꝛ dʒ eẽ ſupficiẽ vnã ad h q moueat aer vn9. τ fiat ſon9: iõ ɔcludit q ſonatiuũ qd. igr ẽ qd ẽ motiuũ vni9 aeris ɔtinuati vſq ad auditũ: dʒ. n. aerẽ motũ cõtinuari vſq ad

auditū vt pcipiat son⁹. ℂ Nōn^m āt q̄ lʒ nō bñ dcm̄ ē aerē eē vacuū tñ ſ̄ʒ hūc mōʒ loq̄ndi: ſ̄m q̄ aer dr̄ vacuū: vacuū ē me^m in auditu: q2 aer ē me^m h⁹. ℂ Nōn^m ēt q̄ ad h̄ q̄ bñ fiat son⁹ cor⁹ qd̄ v̄berat̄ vel oʒ eē ɔcauū vl̄ regulare ⁊ planū. tc̄. n. ē planū ⁊ lene qñ vna ps nō supemiet alteri. nā ſi h̄ret ſupficiē aſperā ⁊ h̄ret aliq̄s ptes eminētes aer q̄ ē frāgibilis diuideret̄ ſ̄ʒ illas ptes eminētes: ⁊ nō faceret ſupficiē vnā. ſi h̄ aūt ɔtingeret aer nō poſſʒ bñ expelli nec bñ pcuti: ⁊ p ɔñs nō fieret bñ son⁹. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Audit⁹ autem cōnaturalis eſt aeri: ppter id autē qd̄ in aere eſt: moto exteriori qd̄ itra mouet̄: ppter qd̄ qdeʒ non vbiq̄ʒ audit aīal: neq̄ʒ vbiq̄ʒ trāſit aer. Nō. n. vbiq̄ʒ hʒ aerem mouenda pars: ⁊ aīatū: ſicut pupilla humidum.

ℂ Oñſo quō a ſono imutat̄ me^m oñdit quō imutet̄ audit⁹. ℂ Ad c⁹ eui^am ſciēdū q̄ ſic in pupilla ē qddā hūidū ɔnāle ſibi: ſic i aurib⁹ ē qdā aer ɔnāl̄ auditui. h̄ ḡ mō imutat̄ audit⁹: q2 ſon⁹ imutat aerē exterioreʒ: q̄ aer exterior imutat⁹ imutat ɔnālē aerē. ⁊ fit audit⁹. tria ḡ fac̄. q2 p̄ oſtēdit quō imutat̄ auditus. 2° declarat q̄lis ſit aer imutat⁹ exterior. 3° manifeſtat q̄lis ſit aer ɔnālis iterior q̄ imutat̄ ab aere exteriori moto. 2^a ibi. (Per ſe qdē igit̄.) 3^a ibi. (Hoc āt eſt in aurib⁹.) Dic̄ ḡ. q̄ audit⁹ ɔnālis ē aeri. nā ſic pupilla: vt tāgebat̄: ē ɔnālis aq̄: ⁊ ē qddā hūidū aqueū i pupilla: ſic audit⁹ ɔnālis ē aeri: vel qd̄ idē ē: nāl̄r organū audit⁹ hʒ q̄ndā ɔuenietiā cū aere ⁊ i ipo organo hʒ eē qdā ɔnālis aer. ⁊ ſubdit q̄ pp id āt q̄ ē ſon⁹ i aere moto exteriori qd̄ ē itra. i. aer cōnālis q̄ ē itra aurē mouet̄ ab aere exteriori moto: pp qd̄ qdē manifeſte pʒ: q̄ non vbiq̄ʒ audit aīal: nʒ vbiq̄ʒ penetrat aer: q2 ps mouēda a ſono. ⁊ ēt ipʒ aīatū nō hʒ vtiq̄ʒ talē aerē ſic pupilla hūidū aqueū ſup. nō hʒ niſi i tali pte. i. i oc̄lo. ſic ḡ ñ vbiq̄ʒ videm⁹: q2 nō ē vbiq̄ʒ pupilla ⁊ hūidū aqueūʒ: ſic nō vbiq̄ʒ audim⁹: q2 nō ē vbiq̄ʒ organū audit⁹: nec habemus vbiq̄ʒ ɔnālē aerē. ℂ Deinde cū dicit.

Cō. 83. ℂ Per ſe qdeʒ igit̄ iſonabilis aer: pp id qd̄ facile ceſſibilis eſt. Cuʒ vero phibet̄ diffluere huiuſmodi motus ſonus eſt.

ℂ Oñdit q̄lis ſit aer exterior mot⁹ di. q̄ aer exterior mot⁹ eſt inſonabilis. pp hoc q̄ eſt ceſſibilis. i. facilis diuiſionis: vt habet littera ɔmēti. ſʒ cū phibeatur diſſoluere h⁹ motus ſon⁹ ē. ℂ Nōn^m āt ſonū fieri cū vnū cor⁹ v̄berat aliud. cor⁹ ḡ v̄berās mouet ⁊ frāgit aerē cor⁹ v̄o v̄beratū tʒ aerē ⁊ phibʒ ipʒ ne d̄ facili cedat: qd̄ cū ɔtigit mot⁹ aeris ſic fc̄us ē qdā ſon⁹. ℂ Nōn⁹ ēt q̄ ex h̄ pōt patere: q̄re v̄ga in aere abſq̄ a° corpe fac̄ ſonū: q2 ſi h⁹ v̄ga velociter mouet̄ ⁊ ml̄toties ſcindit aerē: q̄ pp ſciſſurā fc̄āʒ forti⁹ reiungit̄ ⁊ ɔgregat̄ ⁊ r̄ſiſtit v̄ge: qd̄ faciēdo fac̄ ſonū.

Dubitaret forte aliq̄s: q̄re aer ſciſſus a v̄ga forti⁹ ɔgregat̄ ita vt poſſit reſiſtere v̄ge ⁊ facere ſonū. ℂ Dōʒ q̄ vt ſupra tāgebat̄ nā nō p̄tit̄ vacuūʒ: q̄re cū v̄ga mouet̄ p aerē ſcīdit ipʒ: ⁊ ne ſit vacuū ptes aeris ſciſſe iterū ɔgregātur ⁊ replēt ſciſſurā illā. igr̄ ſi v̄ga mouet̄ lēte: lēte attrahit̄ aer: pp qd̄ nec ē ibi reſiſtentia: nʒ ſon⁹: ſʒ cū v̄ga mouet̄ velociter ptes aeris cū q̄dā velocitate trahūt̄ ⁊ ɔgregāt̄. ⁊ q2 ibi fit fortis attractio: oʒ ibi fieri deſitatē q̄ndā: pp quā deſitatē fiet q̄dā reſi^a v̄ge dnuo mote ⁊ gn̄abit̄ ibi ſon⁹. aer ḡ q2 de ſe facil̄r cedit: de ſe ē inſonabilis: ſʒ ſi ſonare dʒ: oʒ q̄ aliqd̄ corp⁹ teneat ipʒ: vt nō pmittat eū ſic facil̄r ceder: vl̄ oʒ q̄ ipemet aer velociter ſciſſus velociter attrahat̄ ⁊ fōti⁹ ɔdēſet̄ ita vt poſſit reſiſtere ⁊ ſonū facet̄.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtrū idē ſit ſon⁹ qd̄ mot⁹ aeris. ⁊ vr̄ q̄ ſic. p phʒ dñtē: q̄ cū phibeat̄ aer diſſolui h⁹ mot⁹ ſon⁹ ē. ℂ In ɔ̄riū ē: q2 ſic ſe hñt he dr̄ie ad illas: ſic ſe hñt he res c⁹ ſūt he dr̄ie ad illa c⁹ ſūt he dr̄ie: ſʒ dr̄ie ſoni nō ſūt dr̄ie mot⁹. ḡ nec ſon⁹ ē idē qd̄ mot⁹. q̄ aūt ſic ſit pʒ. q2 dr̄ie ſoni ſ̄t acutū: ⁊ graue. dr̄ie v̄o mot⁹ velox ⁊ tardū: ſʒ vt ifra i hac lectiōe dicet̄ velox ñ ē idē qd̄ acutū ſʒ cāt̄ acutū ex velocitate mot⁹: ⁊ graue ñ ē idē qd̄ tādū: ſʒ cāt̄ graue i ſono ex tāditate i motu. itaq̄ʒ ſi dr̄ie ſoni ñ ſ̄t dr̄ie mot⁹: ſʒ cānt̄ ex illis: ſon⁹ nō erit mot⁹: ſʒ cābit̄ ex ipſo. ℂ Dōm q̄ mot⁹ vt ſupra patuit ē ſenſibile cōe: ſon⁹ āt ē ſēſibile ppuʒ. igit̄ q2 differūt ſenſibilia cōia a pprys: oʒ ſonū eē aliā rē a motu. dicem⁹ igit̄ q̄ he ſenſibiles q̄litates cuiuſmōi ſūt ſon⁹ albedo nigredo cal̄itas frītas ex motu cānt̄: dr̄īter tñ: q2 aliq̄ cānt̄ ex motu ita q̄ ceſſāte motu nō ceſſat forma. imo nō ē ɔpleta for^a donec ceſſet mot⁹. nā in talib⁹ v̄ificat̄ qd̄ dr̄ i de gn̄atiōe q̄ hitib⁹ p̄ntib⁹ i mā ceſſat mot⁹. h⁹ aūt ſūt q̄litates ſēſibiles alie a ſono. ſon⁹ qd̄ ſic iducit̄ p motū: q̄ tñ ceſſāte motu ceſſat ſon⁹: itaq̄ʒ ſic p ſigillū for^a iducit̄ i cera amoto tñ ſigillo remāet figura illa: in aq̄ v̄o ſi apponeret̄ ſigillū coaptaret ſe aq̄ figure ſigilli. amoto tñ ſigillo pp fluxibilitatē aq̄ ſtati tolleret̄ ipſſio a ſigillo fc̄ā. ſic ceſſāte motu ceſſat ſon⁹. dicam⁹ ḡ q̄ mot⁹ ē cā ſoni: ⁊ ē cā aliarū ſenſibiliū q̄litatū: al̄r tñ ⁊ al̄r: q2 mot⁹ cāt alias ſ̄ſibiles q̄litates ic̄ꝯtū ille ſ̄t teri mot⁹. ⁊ q2 adepto terio oʒ vnā eē p̄teritā ⁊ ptrāſitā adeptis talib⁹ q̄litatib⁹ oʒ ceſſare motū. Son⁹ tñ ſic cāt̄ a motu q̄ mot⁹ ē ſubm̄ ſoni. ⁊ q2 pa° nō p̄t h̄re eē pmanēs ſi ſubm̄ hēat eē ſucceſſiuū: oʒ q̄ ſon⁹ ñ hēat eē pmanēs: ſic nec mot⁹. ⁊ ceſſāte motu oʒ ceſſare ſonū. nō ē ḡ ſon⁹ idē qd̄ mot⁹: ſʒ fūdat̄ i motu ⁊ cāt̄ ab ipo. Qd̄ v̄o dicebat̄ i ɔ̄riū p phʒ dicētē q̄ ſon⁹ ē mot⁹. dici dʒ q̄ illa p̄dicatio nō eſt formalis: ſed cālis. ſic ḡ dr̄ ſonus mot⁹. q2 cauſatur ab ipo ſicut i de ſenſu ⁊ ſenſato dr̄ odor fumalis euaporatio: q2 cauſatur ex tali euaporatiōe. ℂ Deide cū dic̄.

ℂ Hic aūt ē in aurib⁹ edificat⁹: cū hoc q̄ imobilis eſt: q̄tenus certe ſentiat oēs dr̄ntias motus. Propter hoc autē ⁊ i aq̄ audim⁹: qm̄ ñ igreditur ad ipʒ ɔnāle aerē. Sʒ neq̄ʒ i aurē pp reflexiones ipſi⁹. Cū āt hoc accidat: non audit. Neq̄ʒ ſi miringa: ſicut q̄ in pupilla pellis laborat.

ℂ Oñſo q̄lis ſit aer exterior. q2 ē iſonabilis: oſtēdit q̄lis ſit aer iterior: q2 ē imobilis. hʒ. n. aer iterior q̄ndā motū ppuʒ q̄ ſp mouet̄. dr̄ tñ eē imobilis q̄tuʒ ad mot⁹ exteriores: q2 mot⁹ ille quē hʒ ē diſſil̄is ab oīb⁹ exteriorib⁹ motib⁹. tria ḡ fac̄. q2 p̄ oñdit quō aer ɔnālis iterior ſit imobil̄. 2° qd̄ dixerat māifeſtat p ſig^m. 3° mouet q̄dā q̄ōnē circa ptacta. 2ª ibi (Sʒ ſignū.) 3ª ibi (Ut p̄ āt ſonet.) Dic̄ ḡ. q̄ h̄ āt aer q̄ ē in aurib⁹ edificat⁹ cū h̄. i. pp h̄ ē imobilis. q̄ten⁹ certe ſentiat oēs dr̄as motus. i. oēs dr̄ias ſoni exterioris. q̄diu ḡ manet ille ɔnāl̄ aer hñs motū ppriū extrneū ab oī motu exteriori: tādiu ſaluat̄ in nobis audit⁹: pp h̄ aūt q2 ſic ē audim⁹ i aq̄ qdā āt text⁹ hñt ñ audim⁹ i aq̄: ſʒ ē lr̄a falſa. audim⁹ ḡ i aq̄: qd̄ fit: q2 aq̄ ñ igredit̄ ad ipʒ ɔnāleʒ aerē: ſʒ nʒ igredit̄ i aurē pp reflexiōes fc̄as ab aere ɔnāli. ſʒ cū h̄ accidat q̄ aq̄ igrediat̄ aīal nō audit: ſʒ p̄dit auditū: nʒ ēt audiret ſi miringa. i. ſi pellis cerebri: vt exponit ɔmē. ſup. ōſtrueret̄: ſic hō nō videt ſi laboret. i. ſi ifirmet̄ pellis q̄ ē in pupilla. ℂ Notādū āt q̄ ſic hō amitteret viſuʒ ſi hūidū aqueū qd̄ ē i oculo p ifirmitatē pellis pupille vel p aliquē aliū mōʒ maculare t̄ vl deſtrueret̄: ſic hō p̄deret auditū ſi aer q̄ ē nāl̄r edificat⁹ i timpano audit⁹ p itroitū aq̄ i aurē vl̄ p deſtructionē pellis cerebri vel p aliquē aliū mōʒ euaneſceret vel tolleret̄. ℂ Nōn^m ēt q̄ ſic organū tact⁹ nō ē denudatū ab oī q̄litate ſenſibili: ſʒ ē denudatū a q̄litatib⁹ ſenſibilib⁹ q̄s pcipit: ſic aer ɔnālis iterior ñ ē denudat⁹ ab oī motu. ſʒ a motib⁹ exteriorib⁹. hʒ. n. ſp q̄ndā ſuū ppriū motū factū p tot reflexiōes auris q̄ hoīe exñte i aq̄ reflexiōes ille nō permittūt aquā igredi ad aerem connālem. nec etiā pmittūt

ipsam ingredi in aurem. ⁋ Deinde cum dicit.

Cō.84 ⁋ Sed signū est audiēdi: aut nō sonare semper aurē: sic cornu. Semp. n. quodā ꝓprio motu aer mouet̃ in aurib⁹: ſ3 sonus extrane⁹: ⁊ ꝓpri⁄us est: ⁊ propter hoc dn̄t audire vacuo ⁊ so⁄nāti: q3 audimus in hn̄te determinatuz aerē.

⁋ Q3 dixerat aerē ꝯnālē eē distictū ab aere exteriori ⁊ hr̄e motū distictū a motib⁹ exteriorib⁹. ꝓbat h̄ p sig^m di. sig^m āt audiēdi p aerē sic distictū ⁊ hn̄tē sic distictū motū vl̄ si⁄gnū n̄ audiēdi sine tali aere sic moto ē sonare aurē sic cor⁄nu. nā sp aer i aurib⁹ mouet̃ ꝓpo motu: ſ3 pcipim⁹ h9 ae⁄rē sonū q3 son⁹ ē mot⁹ extne⁹. ⁊ nō ꝓpri⁹ illi aeri. ⁊ pp h̄ q3 sic ē dn̄t aliq nos audire vacuo. i. aere sonāte: q3 audim⁹ or⁄gano vel timpāo hn̄te talē dt̄riatū aerē. ⁋ Nōn^m āt q si pōat̃ man⁹ sup aurē aer q ē i aure hn̄s q̄ndā motū ꝓpꝛiū pp manū appositā fac̄ m̄ltas reflexiōes ⁊ multas repcussiōes pp q̄s vr̄ sonare auris sic cornu. iste g̃ sonit⁹ d3 eē nobis si⁄gnū q in aurib⁹ ē q̄dā aer distictus ab aere exteriori hn̄s motū distinctū ab exterioꝛib⁹ motibus.

Dubitaret fōte aliqs. vtꝝ son⁹ hēat eē i me⁹ realr̄. ⁋ Dō3 q de sono sic ꝯsueuit distigui: q3 son⁹ i aliq̄ pte aeris ē realr̄ tm̄. i aliq vo itētiōalr̄ tm̄. i ali q̄ q̄dē itētiōalr̄ ⁊ realr̄: vt cū duo corpa se adiuicē collidūt ille aer ꝑ collisus h3 in se sonū realr̄ tm̄. ſ3 q3 ab illo aere ꝑ colliso ⁊ moto mouet̃ alia ps aeris: in illa pte aeris dupl̄r erit son⁹. v3. realr̄ iq̄tū mouet̃ ab aere ꝑus moto ⁊ itētiōa liter: q3 a sono exn̄te realr̄ i aere ꝑus fracto m̄ltiplicat̃ itē⁄tionalr̄ i aere z⁹ moto. vex q3 iste mot⁹ defic̄ q̄n puētū erit ad ptē illā aerl circa quā n̄ vlteri⁹ se ꝓtēdit mot⁹: ē ibi son⁹ itētōalr̄: n̄ realr̄. ⁋ S3 h̄ calūniā patit̃. q3 q̄ rōe a sono exi stēte realr̄ i aere ꝑ⁹ fracto m̄ltiplicat̃ itētionalr̄ in aere. z⁹ moto pari rōne ab aere z⁹ moto m̄ltiplicat̃ son⁹ itētionalr̄ in aere ꝑus fracto. nō ē. n. itelligibile q aliqd cor⁹ suscepti uū itētiōis sit iux̄ cor⁹ hn̄s illd realr̄: vel ēt hn̄s illd f3 itēn tionē fortē: q̄n fiat ibi m̄ltiplicatio f3 itētionē illā. q̄re si in aere z⁹ moto ē son⁹ realr̄: ⁊ ēt ē ibi f3 itentiōe3 fortē. cū aer ꝑ fract⁹ sit ꝯtinu⁹ aeri z⁹ moto: o3 i aere ꝑus fracto eē sonū itētionalr̄. dicam⁹ g̃ q i toto aere moto ē son⁹ realr̄ ⁊ iten tionalr̄: ita tm̄ q ab aere ꝑus fracto m̄ltiplicat̃ itētionalr̄ ⁊ realr̄ q̄diu mouet̃ aer: ab aere tm̄ z⁹ moto m̄ltiplicatur so nus i aere ꝑus fracto itētionalr̄: ⁊ ēt realr̄ cū aer reflectit̃ ⁊ fit echō. nā sic ꝑ gn̄at̃ son⁹ ab aere ꝑus fracto vsq3 ad ae⁄rē vltio motū: ita cū echō ē fortis p reflexionē circlo𝔵 po⁄terit m̄ltiplicari son⁹ itētionalr̄ ⁊ realr̄ ab aere vltio moto vsq3 ad aerē ꝑ fractū. vbicūq3 itaq3 ē son⁹ realr̄ ē ibi ⁊ iten tionalr̄: ſ3 alicubi ē itētionalr̄ vbi n̄ ē realr̄. nā q̄n dfic̄ mo⁄tus aeris i aere ꝓpinq̄ nō moto poterit eē son⁹ itētionalr̄. nō tm̄ ē ibi realr̄: q3 cū son⁹ realr̄ fundet̃ i motu: n̄ pl's se ꝓ⁄tēdit realr̄ son⁹ nisi q̄diu durabit act⁹ mot⁹. Deiñ cū dic̄.

Cō.85. ⁋ Vtꝝ āt sonat verberans: aut qd vberat̃: aut vtrūq3: mō aūt altero. Est. n. son⁹ mot⁹ possi⁄bilis moueri hoc mō: quo q̄dē saltantia a leui⁄bus cū aliqs truserit. Non igit̃ sicut dc̄m est: omne sonat qd verberatur: ⁊ verberans: vt si obijciat̃ acus acui: h̄ op3 qd percutit̃ regulare esse: vt aer subito dissiliat ⁊ moueatur.

⁋ Mouet q̄ndā qōnē circa ꝓtacta di. vtrū āt sonat vberās aut qd vberat̃: ⁊ soluit q aut vtrūq3 sup. sonat mō aūt alte ro. nā vberās sonat iq̄tū aerē frāgit: vberatū vo inq̄tū ae⁄rē retinet ⁊ nō pmittit ip3 faciliter frāgi. iō subdit q son⁹ ē mot⁹ poſis moueri. h̄ mō q̄ qd ē mouent̃ saltātia a leuib⁹ cū aliqs truserit. i. fortiter pcusserit cōpa leuia. igit̃ sic dc3 ē nō oē qd vberat̃: ⁊ oē vberās ē sonās: vt si obyciat̃ acus acui nō fit son⁹. ſ3 o3 q pcutit̃ reglare eē vt aer subito dis⁄soluat̃ ⁊ moueat̃: ⁊ fiat son⁹. ⁋ Nōn^m q cū cor⁹ planū r̄gu⁄lare ⁊ lene pcutit̃ ad aliō cor⁹ q ē tale: tc̄ vt dicebat̃ corp⁹ pcutiēs frāgit aerē: cor⁹ vo pcussū t3 ip3 ⁊ facit ip3 saltare ⁊ resilire. aer vo sic trusus. ⁊ sic resiliēs: vel aer q p̄t moue⁄ri sic resiliēdo ⁊ saltādo fac̄ sonū. n̄ g̃ eod mō cāt sonū cor⁹ vberās ⁊ vberatū. ⁊ ēt vt p3: vt fiat talis resilitio ⁊ talis sal tatio aeris o3 eē cor⁹ regulare qd pcutit̃ ad h̄ q hn̄ sonet. regulare. n. erit si sit planū vel ꝯcauū. ⁋ Deinde cū dicit.

⁋ Dr̄ie āt sonātiū in sono f̄m actu3 ondūt̃. sic n. n̄ videntur colores sine lumine: sic neq3 sine sono acutum ⁊ graue. Cō.86.

⁋ Determiat de dr̄ijs soni. circa qd tria fac̄. q3 ꝑ fac̄ qd di ctū ē. z⁹ doc3 sumere h9 dr̄ias. 3⁹ manifestat qd dixerat. z^a ibi. (Hec aūt dn̄r) 3^a ibi. (N3 tm̄ velox.) dicit g̃. q dr̄ie so nātiū cuiusmōi sūt acutū ⁊ graue ondūt̃. i. manifestant̃ i sono f̄m actū: q3 sicut nō vident̃ colores sine lumie sic n3 cognoscit̃ acutū ⁊ graue sine sono.

Dubitaret forte aliqs. q3 vr̄ nō hn̄ dc̄m eē q dr̄ie soni fiāt p sonū in actu: imo magl e⁹ son⁹ vr̄ fieri in actu p suas dr̄ias: q3 sp gen⁹ h3 rōnem potētie: dr̄ia vo rōne3 act⁹. ⁋ Dō3 q acutū ⁊ graue dupl̄r p̄nt ꝯsiderari. ꝑ vt se tenēt ex pte corpo𝔵 sonātiū: i qb⁹ n̄ ē formalr̄ son⁹. nā dr̄ chorda aliq̄ eē acuta q̄ reddit acutū sonū vl̄ dr̄ grauis: si faciat so⁹ grauē. ⁊ tm̄ formalr̄ son⁹ n̄ ē i chorda ſ3 i aere. z⁹ p̄nt ꝯside rari dr̄ie soni: vt hn̄t eē i corpe i q̄ ē formalr̄ son⁹. ꝯstat aūt q nō pcipit̃ son⁹ nisi hēat eē formalr̄ ⁊ in actu. dr̄ie g̃ cor⁄po𝔵 sonātiū in qb⁹ nō ē son⁹ nisi vtualr̄ cālr̄ cognoscunt̃ p sonū fc̄m in actu. i. p sonū fc̄m in aere: i q̄ h3 eē son⁹ forma⁄liter ⁊ i actu: q̄re sic nō discernim⁹ colores nisi p lumē: q3 n̄ p̄nt imutare visu3 sine lumie: sic nō cog̃scim⁹ dr̄ias sonan⁄tiū nisi fiat i aere actu son⁹: q3 nō pōt imutari audit⁹ nisi a sono actu facto. ⁋ Aduertēdū tm̄ q colores hn̄t i se aliq̄d formalr̄: vn̄ p̄nt videri: pp qd sunt p se visibiles: tm̄ vt dice bat̃: q3 colores nāz illā p quā st̄ formalr̄ visibiles pticipāt icōplete: nō p̄nt mouere diaph. nisi sit dispositum: ⁊ nisi sit actu illumiatū. ſ3 corpa sonātia nō sic se hn̄t: q3 corpa sonā tia formalr̄ nihil i se hn̄t de sono. nō g̃ ē sil̄e p oēm mō3 de dr̄ijs corpo𝔵 sonātiū respectu soni in actu ⁊ de dr̄ijs colo⁄rū respectu lucis: tm̄ q̄tū ad h̄ ē sil̄e: q3 sic n̄ possum⁹ pcipe dr̄ias cōpo𝔵 sonātiū sine sono i actu sicut vr̄: nec dr̄ias colo rū sine luce. q aūt arguebat̃ de gn̄e ⁊ dr̄ia laborabat rō in equoco: q3 h̄ nō loq̄t̃ ph̄s de dr̄ijs sono𝔵 q̄ dn̄t sonū i actu ſ3 de dr̄ijs corpo𝔵 sonātiū. vt p3 tā ex noua trāslatione q̄3 ex veteri q̄ dn̄t sonū nō formalr̄ in actu: ſ3 cālr̄ ⁊ vtute: da to tm̄ q loq̄ret̃ ph̄s de dr̄ijs sono𝔵 adhuc poss3 saluari tex⁄tus ei⁹: qd quō verū sit nō ē p̄ntis speculatōis. ⁋ Aduertē dū tm̄ q l3 ph̄s loq̄t̃ de dr̄ijs sonātiū: tm̄ q3 cor⁹ sonās nō di cit̃ acutū nisi faciat acutū sonū: nec dr̄ graue nisi faciat ta⁄lē sonū: iō i sentētiando ⁊ ꝯtinuādo n̄ curauim⁹ distiguere inter has differētias ⁊ illas: eo q he differētie illis habeāt esse annexum. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Hec autē dn̄r scd̄m metaphora3 ab illis que tanguntur. Acutu3. n. mouet sensu3 i pauco tē pore multu3: graue āt in multo tpe paucum.

⁋ Doc3 sumere hui⁹ dr̄ias di. q h̄ aūt. i. he dr̄ie dicunt̃ f̄m metaphorā ab illis que tāgunt̃. nā f3 metaphorā ⁊ f̄m si⁄militudinē dr̄iarū tangibiliū sumpte sunt differentie so⁄nantiū. nā sicut acutū in tactu ē q mouet sensu3 in pauco tempore multu3: graue aūt qd in multo paucū: sic sup. ⁊ in auditu acutū mouet sensu3 auditus in pauco tēpore mul⁄tū: graue vo in multo paucū. ⁋ Deide cū dicit.

⁋ Neq3 tamen velox est acutū: graue aute3 tar⁄dum: h̄ fit hoc q̄dem ꝓpter velocitatem huius

motus: illud aūt ꝓpter tarditatem.

¶ Declarat qđ dixerat. nā in determinādo de drñtys soni fecerat mētionē de motu. iō in declarādo itētū duo fac. qꝛ p̄mo oñdit q̄l'r drie soni se hēant ad drias mot⁹. z°. dclarat q̄l'r se hēant ad drias tact⁹ ibi. (Et vr̄ silitudinē.) dic̄ g̊. ꝙ nȝ velox ē acutū: graue aūt tardū. q. d. ꝙ graue ꝛ acutuȝ q̄ sunt drie soni nō sunt velox ꝛ tardū q̄ sūt drie mot⁹: sic̄ nec son⁹ ē mot⁹: cāni tñ he drie ab illis sic̄ son⁹ causat̄ a motu. iō subdit ꝙ h̄ qdē. s. acutuȝ fit ꝑꝑ velocitatē h⁹ mot⁹: sȝ ꝑꝑ tarditatē illi⁹. s. mot⁹ sup. fit graue. ¶ Deide cū dicit.

¶ Et videt̄ silitudinē hr̄e circa tactum cū acuto ꝛ hebeti. Acutū. n. q̄si pungit: hebes q̄si pellit: ꝑꝑ id qđ mouet hoc qdē in pauco: illud āt mul to. Quare accidit hoc qdē velox: illđ aūt tardū

Cō. 87. **eē. ¶ De sono igitur sic determinatū est.**

¶ Oñdit q̄l'r se hēant he drie soni ad drias tact⁹ di. ꝙ ꝛ vi dent̄ silitudinē hr̄e circa tactū cū acuto ꝛ hebeti. graue g̊ ꝛ acutū i sono hñt silitudinē cū acuto ꝛ hebeti in tactu: quia acutū ē qđ pūgit: hebes v̊o qđ pellit. ꝛ h̄ ꝑꝑ id qđ h̄ qdē. i. acutū mouet in pauco tꝑe multū illud v̊o. i. hebes in m'lto paucū: q̄re accidit eē h̄ qdē. i. acutū velox. illđ v̊o. i. hebes eē tardū: ꝛ qꝛ sup. sic ē circa drias soni: qꝛ acutū seq̄t motū velocē: graue v̊o motū tardū: oȝ eē q̄zdā metaphorā: ꝛ q̄n dā silitudinē iter drias sonoꝝ ꝛ drias tāgibiliū. his g̊ habi tis ipōit finē tractatui de sono dicēs. de sono igit̄ sic d̄termi natū sit. ¶ Nōn^m āt ꝙ acutū pōt fieri vel ex vno motu. et tūc oȝ motū illū eē velocē: vel ex multis motib⁹. ꝛ tūc opȝ mot⁹ illos eē spissos: vt pȝ in chorda q̄ si bñ sit extēsa facit pl'es mot⁹ in aere ꝛ magis v̊berat ipȝ: ꝛ reddit sonū magis acutū. cū g̊ dic̄ ph's acutū fieri ex motu veloci: itelligendū ē de acuto qđ gnāt̄ ex vno motu. ¶ Nōn^m etiā ꝙ nec drie soni sunt drie motus: sed sunt ānexe illis. nec tales drie sūt drie tactus: sed hñt similitudinē cū illis.

Ox aūt son⁹ qdeȝ est aiati: inaiatū. n. nulluȝ vocat: ȝ fm silitudinē dr̄ voca re: vt tibia: ꝛ lira: ꝛ q̄cūqȝ alia inaiato rū extensioneȝ hñt: ꝛ melodiā ꝛ locu tionē. Assimilat̄. n. qꝛ ꝛ vox hoc habet.

¶ Postq̄ȝ ph's determiauit de sono simpl'r. in ꝑte ista d̄ter minat de q̄dā spē soni q̄ dr̄ vox. circa qđ duo fac. qꝛ p̊ vena tur mēbra diffōnis ei⁹. z°. ifert diffōnē vocis tāq̄ȝ venataȝ ibi: (q̄re ꝑcussio respirati.) ¶ Ad eui^am p̄me ꝑtis nōn^m ꝙ ī diffōne vocis q̄tuoꝛ ponunt̄. diffinit̄. n. vox ꝙ ē ꝑcussio re spirati aeris fcā ab aīa q̄ est in his ꝑtib⁹ ad vocalē artariā. respirat̄. n. aer ꝛ attrahit̄ circa has ꝑtes: vt circa pl'monē ꝛ coꝛ: ꝛ ille aer sic attract⁹ ꝑ v̊tutē aīe reꝑcutit̄ ad vocalē ar tariā siue ad cānā pulmonis: ꝛ fac̄ vocē. in venādo g̊ vocis diffōnē q̄tuoꝛ facit. qꝛ p̊ oñdit ꝙ reꝑcussio illa q̄ est vox fit ab aīa. z°. declarat qđ ē respirati aeris. 3°. manifestat ꝙ opȝ illū aerē eē respiratū in his ꝑtib⁹. i. circa has ꝑtes: vt circa pulmonē ꝛ coꝛ. 4°. oñdit ꝙ oȝ illū aerē respiratū repercuti ad organū qđ dr̄ vocalis arteria. ex his aūt q̄tuoꝛ: vt pȝ: cō stat tota diffō vocis. z^a ꝑs icipit ibi. (Multa aūt aialiū.) 3ª ibi. (Vox aūt son⁹.) 4ª ibi (Organū aūt respiratiōis.) In p̊^a ꝑte ītēdit talē rōneȝ son⁹ ille q nō cōpetit nisi rebus aiatis: oȝ ꝙ fit fact⁹ ab aīa: sȝ vox nō ꝯpetit nisi rebus aīa tis. g̊ vox est son⁹ fact⁹ ab aīa. de hac aūt rōne nō ponit nisi mediū. vȝ. ꝙ vox nō ꝯpetit nisi reb⁹ aiatis ꝛ ꝙ nullū iaia tū hȝ vocē. sȝ possit forte hr̄e aliquā silitudinē vocis. iō ait ꝙ vox aūt ē qdā son⁹ aiati. ꝛ subdit ꝙ nullū iaiatoꝝ vocat . i. hȝ vocē: sȝ forte ꝭȝ silitudinē dr̄ aliqđ inaiatū vocare: vt tibia: ꝛ lira: ꝛ q̄cūqȝ alia iaiatoꝝ hñt extensionē ꝛ melos et locutionē. assimilant̄. n. talia vociferātibus: ꝛ vident̄ hr̄e

vocē: qꝛ vox hȝ h̄. ¶ Notādū aūt ꝙ vt cōiter ponit̄ vox ī tribus vr̄ differre ab alys simplicib⁹ sonis. p̊ qꝛ vox hȝ q̄n dā extēsionē siue q̄ndā ꝑtēsionē. aly. n. simplices soni cito trāseunt: sȝ qꝛ vox fit ab aīa respirāte aerē ꝛ retinente h⁹ aerē respiratū: son⁹ q ē vox nō ita cito trāsit: sȝ hȝ q̄zdā ꝑtē sionē ꝛ durationē ꝭȝ appetitū aīe. z°. vox hȝ q̄zdā melodiā ꝛ ꝯsonātiā. son⁹. n. fact⁹ simpl'r: eo ꝙ ex simplici ictu fiat: ꝯsonātiā q̄ cātur ex diuersitate ꝛ ꝓportiōe sonoꝝ in se non hȝ. 3° in voce ē q̄dā discretio ꝛ iterruptio sonoꝝ: qꝛ in voce fiūt varie reꝑcussiōes aeris. ex hac aūt distictōe sonoꝝ hȝ vox ꝙ sit locutio vel ꝙ sit ōro. nā ōro ad q̄ztitatē discretaȝ ꝑtinet: vt pȝ i p̄dicamētis. igit̄ qꝛ lira ꝛ tibia ꝛ h⁹ istr̄a hñt h̄ ꝑ q̄zdā silitudieȝ. ista tria ēt ꝑ q̄zdā silitudieȝ dr̄r hr̄e vocē.

Dubitaret forte aliqs de sono facto ex lira vel ex chordis cithare: quō son⁹ ille cōtingat. nā si son⁹ ꝯtigit ex corꝑib⁹ se v̊berātib⁹: ita ꝙ corp⁹ v̊berās mouet ꝛ frāgit: coꝛ⁹ v̊o v̊beratū aerē retinet ne cito soluat̄ sȝ fiat ibi q̄dā violētia ex q̄ cāet̄ sonus: nō vr̄ ꝙ h̄ possim⁹ saluare in sono fcō ex chordis lire: non. n. est dōm ꝙ pēna ꝑcutiēs chordā aerē frāgat. chorda v̊o retineat aerē. ne ci to soluat̄: sȝ fiat ibi q̄dā violētia ꝛ cāet̄ son⁹: qꝛ pēna modi cū de aere mouet. ꝛ illa ꝑs chorde ad quā ꝑcutit̄ pēna mo dicū posset de aere retinere: q̄re vel nullus resultaret ibi son⁹ vl' valde exilis. ¶ Dōȝ g̊ ꝙ h̄ mō fit son⁹ ex ꝑcussio ne chorde sic̄ fit son⁹ ex motu corrigie vl' ex motu v̊ge. v̊ga . n. vel corrigia velociter mota in aere cāt sonū: qꝛ vt dictū ē aer velociter scissus ꝑ v̊gā ꝓpter tractū a vacuo: vel pro pter tractū ne sit vacuū aer ille scissus velociter ꝯgregat̄: ꝓpter qđ fit ibi q̄dā ꝯdēsatio rōne c⁹ est ibi resistētia q̄dā. ꝛ fit ibi son⁹: sic ex vna ꝑcussiōe chorde dat chorda multos ictus: ꝑ q̊s ict⁹ velociter scidit aerē. q aer velociter scissus velociter ꝯgregat̄: ꝛ resistit chorde trementi: q̄re cātur ibi son⁹: ꝛ īde ē et q̄zto chorda magl extēdit̄ acutiorē hȝ sonū: qꝛ talis chorda ꝑcussa magis tremit ꝛ dat plures ict⁹: q̄re cāt maiorē sonū. nō g̊ fit son⁹ ex ꝑcussiōe chorde: qꝛ penna expellat aerē q ē in chorda: sic̄ fit son⁹ ex ꝑcussione lapidū qꝛ vn⁹ lapis frāgit aerē exñtē i alio lapide. sȝ h̄ fit qꝛ chor da ꝑcussa tremit ꝛ dat multos ict⁹ i aere ꝛ cāt sonū. ¶ Vi so quō ex diuersitate chorde si sit al'r ꝛ al'r extēsa cātur ali⁹ (ꝛ alius sonus.

Dubitaret forte aliqs. vtrū ex diuersitate corpoꝝ solidoꝝ cāet̄ ali⁹ ꝛ ali⁹ son⁹. ꝛ vr̄ ꝙ nō. qꝛ si nō fit sonus nisi qꝛ coꝛ⁹ v̊berās aerē frāgit. coꝛ⁹ v̊o v̊beratū aerē tȝ: ꝛ facit ipȝ resilire: ꝛ nō ꝑmittit ipȝ frāgi nisi cū q̄dā violētia: qꝛ cū q̄cūqȝ corꝑa dura vident̄ sufficere ad h̄ efficiēdū. nō vr̄ ꝙ al'r sonet vnū coꝛ⁹ duꝝ q̄ȝ aliđ. ¶ In ꝯriū ē. qꝛ ad ꝭsū pȝ ar gētū eē magis sonoꝝ q̄ȝ ferrū ꝛ q̄ȝ plūbū. ¶ Dōȝ ꝙ i sono ē tria ꝯsiderare. vȝ. coꝛ⁹ expellēs: aerē expl'suȝ: ꝛ modū ex pellēdi. rōne aerl expulsi opȝ corꝑa sonātia eē dura vt pos sint aerē expellere. ide ē ꝙ lana ꝛ pili nō faciūt sonū: qꝛ la na ꝑcutiēs nō bñ frāgit aerē: lana v̊o ꝑcussa nō bñ tȝ aereȝ vt nō ꝑmittat ipȝ velociter frāgi: ꝛ faciat ipȝ cū q̄dā violē tia resilire. z°. rōe modi expellēdi oȝ corꝑa sonantia eē re gularia vt ꝙ sint plana vel ꝯcaua. nā non q̊cūqȝ mō. expul sus aer fac̄ sonū. sȝ oȝ aerē ꝑcussum resilire sic̄ resilit pilla ꝑcussa ad terrā. nā cū vnū coꝛ⁹ planū ꝑcutit̄ ad aliđ corp⁹ planū ꝑcussuȝ ñ cedit aeri illi quē coꝛ⁹ v̊berās pellit ꝛ mo uet: ꝛ ñ cedēdo ei fac̄ aerē illū saltare ꝛ resilire cū q̄dā vio lētia sic̄ qꝛ terra nō cedit pille. si pilla ꝑcutit̄ ad terrā oȝ eā saltare ꝛ resilire. igr̄ vt fiat talis saltatio ꝛ talis resilitio ae ris: oȝ eē planū ꝛ regulare qđ ꝑcutit̄: vl' oȝ ipȝ eē ꝯcauū: qꝛ ꝛ in ꝯcauo hȝ fieri talis saltatio ꝛ talis resilitio: qꝛ vt supra dicebat̄ nō potenti aere exire a ꝯcauis faciūt ꝯcaua ex re ꝑcussiōe multos ictus post p̄mū. 3°. in sono sunt cōsideran da corꝑa expellentia aerē ꝛ q̄ztum ad h̄ q̄zto corpora sunt magis ꝛ magis tremētia magis sonāt. nā sicut chorda ma

gis extēsa q2 pcussa magis tremit ⁊ dat plures ictus. ideo alti⁹ sonat: sic corpora bñ tremētia ex pcussiōe facta in eis plures ictus faciūt in aere: ⁊ fit ibi altior sonus. si aūt q̄rat̄ q̄ corpora sunt illa q̄ magis tremūt: vt cōiter ponit̄ aer qui est de ꝯpōne corpoꝝ si fit in eis bñ dispositꝰ corpa illa bñt bonū sonū: cuiusmodi sunt argētū ⁊ es. corpa vō magis accedētia ad nāȝ terrestrē ⁊ min⁹ bñtia de aere in ꝯpōne sui pei⁹ sonāt: vt pȝ in plūbo. pȝ igit̄ q̄ corpora meli⁹ sonāt. nā dura meli⁹ sonāt q̄̄ nō dura: ⁊ regularia: vt plana ⁊ ēt ꝯcaua melius sonāt q̄̄ nō regularia: ⁊ tremētia ⁊ bñtia bñ dispositū aerē. q̄ est de cōpōne sui meli⁹ sonāt q̄̄ q̄ nō sunt talia. vbi aūt oīa ista ꝯcurrūt ꝙ sint corpa dura regularia. ⁊ bñ sonora resultat ibi optimus sonus. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Multa aūt aīaliuȝ vocē non bñt: vt que sunt sine sanguine: ⁊ sanguinē bñtiuȝ pisces hoc rationabil'r: siqdem aeris motus sonus est.

ℭ Oñdit ꝙ repcussio illa q̄ ē vox est respirati aeris. ẞ pȝ p ẞ: q2 nō bñt vocē nisi respirātia. duo ĝ fac. q2 p̄ ostēdit sola respirātia hr̄e vocē. 2° remouet q̄̄dā cauillationē de qbusdā piscib⁹ nō respirātib⁹ q̄ vident̄ hr̄e vocē ibi: (ſȝ q2 dicūtur.) Dic̄ ĝ. ꝙ multa aūt de nūero aīaliū vocē nō bñt vt illa q̄ sūt sine sanguīe: ⁊ pisces q̄ sunt de nūero bñtiū sanguinē. sup. nō bñt vocē: ⁊ ẞ rōnabil'r si qdē son⁹ q̄ est vox ē aeris motus: aeris sup. respirati. ℭ Notādū āt ꝙ sic̄ p pmaȝ pteȝ vbi pbabat̄ ꝙ sola aīata bñt vocem habebat̄ ꝙ vox eēt son⁹ factus ab aīa sic per hanc ptem vbi ostenditur ꝙ sola respirantia habent voceȝ: habetur scda pars diffōnis vocis. vȝ. ꝙ vox ē son⁹ aeris respirati. ℭ Deide cū dicit.

ℭ Sȝ qui dicunt̄ vocare: vt qui in Alcheleo sonant branchis: aut quodā altero huiusmodi.

ℭ Remouet q̄̄dā cauillationē poteȝ fieri circa p̄dicta di. ꝙ si pisces q̄ dn̄r vocare. i. hr̄e vocē: vt illi q̄ sūt in acheleo. i. in illo flumie vt sonat alia lr̄a: sonāt brāchis. aut quodā alio mō hō istro. q. d. ꝙ pisces ⁊ oīa nō respirātia carēt voce. ⁊ si videant̄ aliqñ hr̄e vocē ẞ ē: q2 cū brāchis vel cū aliquo alio istro faciūt sonū sileȝ voci. ℭ Deide cū dicit.

Cō. 88 ℭ Vox aūt sonus aīalis est: ⁊ nō qualibȝ parte. Sȝ qm̄ oē sonat verberāte aliquo: ⁊ ad aliqd in aliquo. Hoc aūt ē aer: rōnabiliter vtiq̄ȝ vocabunt hec sola quecūq̄ȝ suscipiunt aera.

ℭ Uenat̄ tertiā ptē vel pticulā diffōnis vocis. vȝ. ꝙ vox ē son⁹ respirati aeris nō in q̄lȝ pte: q2 aer respirat⁹ nō ad q̄̄libet ptē trahit̄: ſȝ fit hō tract⁹ ad aliquā pteȝ determinatā: vt ad pulmonē ⁊ cor. circa ẞ aūt duo fac̄ q2 p̄ facit qd̄ dcm̄ ē. 2° q2 mētionē fecerat de aere respirato: oñdit quō nā vtitur hō respirato aere ibi. (aere. iā. n.) Dic̄ ĝ. ꝙ vox āt ē son⁹ aīalis sup. respirātis ⁊ nō q̄libȝ pte. i. nō ad q̄̄libȝ ptē respirāt̄ hō aer nec ad q̄̄libȝ ptē fit attractio hō aeris respirati: ſȝ hō attractio fit circa pulmonē ⁊ cor. addit aūt ad confirmationē h⁹ dicti. vȝ. ꝙ oȝ aerē eē respiratū: vt fiat vox dicēs: ꝙ sonat. i. fit son⁹ v̄berāte aliq̄ ⁊ ad aliqd ⁊ in aliq̄. ẞ āt in quo fit hō reuerberatio ē aer. ⁊ q2 sic ē rōnabil'r vtiq̄ȝ ẞ sola aīalia vocabūt q̄cūq̄ȝ suscipiūt aerē. i. q̄cūq̄ȝ respirāt. ℭ Nōn̄ᵐ aūt ẞ qd̄ dcm̄ ē ꝙ vox ē son⁹ aīalis nō q̄libȝ pte p ẞ ꝙ dicit nō q̄libȝ pte itelligi posset vocalis arteria q̄ est organuȝ vociferādi: ſȝ vt cōplete habeāt̄ pticule posite in diffōne vocis melius est vt exponat̄ de aere respirato ⁊ attracto nō ad q̄̄libȝ ptē: ſȝ ad pulmonē ⁊ cor.

Dubitaret forte aliqs. q2 illa tria q̄ phs tetigit. vȝ. ꝙ son⁹ fit v̄berāte aliquo ⁊ ad aliqd et in aliquo nō vident̄ eē distincta. nā aer ipse est illud qd̄ verberat̄ ⁊ in quo verberat̄. ℭ Dōȝ ꝙ ad vocē cōcurrūt tria. vȝ. aīa v̄berās ⁊ vocal̄ arteria ad quā hō fit reuerberatio. ⁊ ēt aer in quo fit hō reuerberatio. ita tñ ꝙ aer fungit̄ vice duoꝝ. nā aer est illō qd̄ v̄berat̄ ⁊ qd̄ repcutit̄ ad vocalē arteriā: ⁊ ēt est mediuȝ in quo fit talis reuerberatio: qd̄ in multis alys ꝯtigit. nā si ducat̄ virga p aerē ibi aer resistet virge ⁊ hēbit se tanq̄ȝ aliqd pcussuȝ ⁊ ēt habebit se vt meᵐ in quo ex hō percussione generat̄ sonus dupl'r: itaq̄ȝ poterit legi littera phi. pmo. vt li aliqd ⁊ in aliquo exponat̄ de aere al'r ⁊ aliter accepto. naȝ ipe aer se hȝ vt aliqd pcussuȝ ⁊ vt mediū in quo fit sonus. est ĝ sensus. ꝙ fit sonus v̄berāte aliquo. i. aīa: ⁊ aīa dico verberante aliqd. i. aereȝ: ⁊ in aliquo. i. in aere vel possumus exponere: vt p li aliqd itelligatur vocalis arteria: ⁊ per li aliquo itelligatur aer. est ĝ sensus ꝙ ad sonū qui est vox ꝯcurrit aliquid verberās vt aīa ⁊ aliqd sup. ad qd̄ verberat̄ vt vocalis arteria ⁊ hō reuerberatio fit in aliquo. i. in aere. quō aūt in sonis alys a voce ꝯcurrūt ibi ẞ tria. vȝ. ꝙ sit ibi aliqd v̄berās ⁊ aliqd qd̄ verberatur ⁊ aliquid in quo fit v̄beratio videre non est difficile. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Jaȝ. n. aere respirato vtit̄ natura in duo opera: sic̄ ligua ⁊ in gustū: ⁊ in locutionē. Quoꝝ qdē gustus necius ē. vñ ⁊ in plurib⁹ iest: interpretatio aūt est pp bñ esse. Sic ⁊ spū: ⁊ ad calorē interiorē tanq̄ȝ necessariū. Causa aūt in alteris dicta est: ⁊ ad vocē vt sit qd̄ bene.

ℭ Q2 fecerat mentionē de aere respirato ostēdit quō natura vtit̄ hō aere dicēs: ꝙ iam respirato aere vtit̄ nā in duo opera: sicut lingua vtit̄ in duo opa in gustum ⁊ locutionē: quoꝝ qdem gustus est quid necium. vnde ⁊ pluribus iest interpretatio aūt. i. locutio est pter bene esse. sic ⁊ spiritu. i. aere respirato vtit̄ nā in duo opera: quoꝝ vnū est necessariū aliud ad bene esse. nam ad calorē iteriorē temperandū vtitur nā aere respirato tanq̄ȝ ad id qd̄ est neciuȝ. cā āt quare ẞ sit necium dicta est in alteris. i. in libro de inspiratione ⁊ respiratiōe: ⁊ vtitur ēt nā aere respirato ad vocem nō sicut ad neciuȝ: ſȝ sicut ad bene esse. ℭ Notādū aūt ꝙ nec oīa aīalia loquunt̄: nec ēt oīa bñt gustū. sunt. n. aliqua aīalia imperfecta: qb⁹ inest tactus tm̄. talia eni in suscipiēdo alimētū nō pcipiunt dr̄ias gustabiliū: ſȝ tangibiliū. delectant̄ tñ talia in suscipiēdo alimentū: sicut delectat̄ sensus tactus cū ꝯiungit̄ tangibili ꝯuenienti. nec gustus ĝ nec locutio inest oībus aīalib⁹. verū q2 gustus magis est necessarius ⁊ magis facit ad esse: locutio aūt magis ad bñ eē: iō dictū ē ꝙ gustus inest plurib⁹ aīalib⁹ q̄̄ locutio.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ locutio sit hoī nālis. videt̄ ꝙ sic: q2 si nā vtit̄ ligua i duo opa: in gustū ⁊ locutionē: sic vtit̄ aere respirato ad duo opa. ad refrigeriū calōis ⁊ ad vocē oȝ ꝙ gustare ⁊ loq sint opa nature: ſȝ opa nāe sunt nālia. oȝ ĝ ꝙ loq sit qd nāle. ℭ P. ẞ pȝ p politi. hoī sermonē nā dedit: ſȝ id qd̄ dat̄ alicui a nā ē nāle. ĝ ⁊c̄. ℭ In ꝯriū ē qd̄ scribit̄ p̄ p yermēias. vbi dr̄ ꝙ queādmoȝ nec lr̄e oib⁹ eedē: sic nec eedē voces. vult ĝ ibi phs ꝙ lr̄e ⁊ voces sint ad placitū: loq itaq̄ȝ ad placitū erit. nō a nā. ℭ Dōȝ ꝙ aliqd aliqñ vl'r sumptū ē nāle: qd̄ tñ fȝ spālē ꝯsiderationē ē ad placituȝ. vt punire fures ē de iure nāli: ſȝ tñ punire ẞ mō vel illo cos: vt p suspēdiuȝ: vel per trūcationē capitis ē ad placitū: ⁊ q2 nālia sr̄ eadē apō oēs: q̄ vō sūt ad placitū diuersificant̄: ide ē ꝙ apud oēs puniūtur fures: ſȝ apud oēs nō puniunt̄ eodē mō. sic ĝ punire fures ē de iure nāli: punire tñ eos sic vel sic: est de iure positiuo: sic loq ⁊ hr̄e ſmonē ē hoī nāle: ſȝ loq ẞ ydioma vel illud ē p artē ⁊ ad placitū. dn̄r. n. nālia illa ad q̄ hēmus nālē ipetū. qlȝ. n. hō hȝ nālē ipetū vt loq̄tur: ⁊ vt exp̄mat p sermonē ꝙ mēte pcipit: ſȝ ꝙ talis exp̄ssio vel talis locutio fiat p ẞ v̄bū vel p illud ẞ adinuētū ē p artē ⁊ ad placitū. in-

de est φ oēs hoīes loquunt̃:q2 loqui est quodāmō nāle:ſ3 nō oēs loquūt̃ h ydioma vel illō:q2 ſic vel ſic loq nō ē nāle:ſ3 ad placitū. Argumenta autē pro ꝛ contra ſoluta ſunt per iam dicta. ℂ Deinde cum dicit.

Cō.89. ℂ Organū autē reſpiratiōis vocalis arteria eſt. Cuiꝰ autē cā hec pˢ eſt pulmo. hac.n. pte plus habēt calorē pedibꝰ gradiētia aliȷs: indiget aūt reſpiratiōe: ꝛ circa cor locus primꝰ. Unde neceſſe eſt interius reſpirāte ꝛ ingredi aerem.

ℂ Uenat̃ q̃rtā pticulā poſitā in diffōne vocis.v3. φ pcuſſio q̄ eſt vox fit ad vocalē arteriā vel fit ad organū:qđ dr̃ vocalis artaria dicēs:φ organū aūt reſpiratiōis ē vocalis arteria hꝰ reſpiratiōis cā eſt h pars.v3.pulmo. q2 hac parte.i.circa pulmonē gradiētia pedibus pl̄s hn̄t calorē alȷs. ꝛ ſubdit φ idiget aūt reſpiratiōe.ſup.plmo.ꝛ addit φ ꝛ circa cor eſt locꝰ pmus ſup.caloris.vn̄ neceſſe ē interius reſpirāte igredi aerē refrigerātē calorē illū. ℂ Nōnᵐ āt φ pulmo ē ppinquus cordi:ꝛ q2 circa cor ē pmus locꝰ caloris nō ſolū cor:ſ3 ēt pulmo q̄ ē circa cor indiget aere reſpirato ad tēperādū calorē illū. ℂ Nōndū ēt φ p hꝰ ſpirationē ꝛ reſpirationē imittit̃ aer frīdus ꝛ expellit̃ cal̄s:ſ3 ẜm cōment. h ē pp aliud ꝛ aliud:q2 φ exhalat̃ aer imiſſus h ē pp pulmonē:ſ3 φ imittat̃ aer recens ꝛ frīdus h eſt magis ppter cor. ℂ Deinde cum dicit.

Cō.90. ℂ Quare pcuſſio reſpirati aeris ab aīa:q̄ eſt in his partibus ad vocalē arteriam vox eſt.

ℂ Cōcludit diffōnem vocis tāq̄ venatā.circa qđ duo fac. q2 p̄ facit qđ dc̄m eſt. 2ᵒ manifeſtat qđdā qđ erat dubiū in diffōne ptactā ibi.(Non.n.ois.)ſunt aūt q̄tuor declarata circa diffōne3 vocis.p̄.φ vox eſt repcuſſio facta ab aīa. 2ᵒ φ hꝰ repcuſſio eſt reſpirati aeris.3ᵒ.φ ille aer reſpirat̃ circa has ptes:vt circa plmonē ꝛ cor.4ᵒ.φ repcuſſio hꝰ aeris reſpirati fit ad vocalē arteriā. h ē ḡ qđ ait dicēs.q̄re vox ē repcuſſio reſpirati aeris facta ab aīa:q̄ repcuſſio vl̄ q̄ reſpiratio eſt in his ptibus ad vocalē arteriā. ℂ Nōnᵐ aūt ẜm quoſdā h qđ dr̃.q̄ eſt in his ptibus.exponēdū ē de aīa.dn̄t.n.φ vox ē repcuſſio facta ab aīa q̄ aīa eſt in his ptibꝰ.i.circa cor.nō φ aīa nō ſit i q̄l3 pte corpis:tn̄ q̄tū ad aliqđ opꝰ vt q̄tū ad motū:aīa pncipalr̄ vr̄ eē in cōde.meliꝰ ē tn̄ vt li q̄ referat̃ ad repcuſſionē vel ad reſpirationem:vt dicat̃ φ vox eſt repcuſſio reſpirati aeris facta ab aīa ad vocalē arteriā q̄ reſpiratio fit in his ptibus.i.circa has ptes:vt circa pulmonē ꝛ cor.nā aer reſpiratur ꝛ attrahitur per virtute3 aīe ad pulmone3 ꝛ cor: ꝛ ille aer ſic reſpiratꝰ ꝛ repercuſſus ad vocalē arteriā facit vocē. ℂ Deīde cum dicit.

ℂ Nō.n.ois aīalis ſonꝰ vox ē:ſic diximus. Eſt eni3 ꝛ ligua ſonare: ꝛ ſic tuſſientes:ſ3 o3 aīatū eſſe verberās: ꝛ cū imaginatione aliq̄. Significatiuus.n.q̄da3 ſonꝰ ē vox: ꝛ nō reſpirati aeris ſic tuſſis:ſ3 iſto ꝟberat eū q̄ ē i arteria ad ipam.

ℂ Manifeſtat qđda3 qđ erat dubiū in diffōne pdicta.dixerat.n.φ vox eſt repcuſſio facta ab aīa qđ pbauerat p h φ vociferare ɔpetit rebꝰ aīatis:ſ3 q2 nō q̄cq̄d ɔpetit rebꝰ aīatis eſt ab aīa vt aīa eſt:iō ſpālē rōne3 vult aſſignare quō ſonus q̄ eſt vox eſt ab aīa ẜ3 φ hꝰ.circa qđ tria facit. q2 p̄ fac qđ dc̄m eſt. 2ᵒ qđ dixerat pbat p qđda3 ſignū.3ᵒ ɔcludit ex iā dcis piſces nō hr̄e vocē. 2ᵃ ibi.(Signū aūt.)3ᵃ ibi(Manifeſtū aūt.)dicit ḡ.φ nō ois ſonꝰ aīalis eſt vox ſic diximꝰ .i.ſic pōt patere per ia3 dicta.nā eſt.i. cōtingit ſonare ligua ſicut tuſſiētes faciunt ſonū.tn̄ hꝰ ſonus nō eſt vox:ſ3 op3 ad h φ fiat vox eē verberās aīatū:ꝛ cu3 imaginatiōe aliq̄ o3 fieri talē reuerberationē:q2 vox eſt q̄dam ſonus ſignificatiuus.ꝛ nō eſt vox reſpirati aeris ſic tuſſis.ſ3 aīa cū vult vociferare vtitur iſto aere reſpirato ꝛ mediante eo verberat eū aerē qui eſt in arteria ad ipſam arteriā:qđ faciendo facit vocem. ℂ Notādū aūt φ nō quilib3 motus aīalis ē ab aīa ẜm φ hꝰ:ſed ſolū motus ille qui fit p imaginatiōe3 ꝛ appetitū:vt ſi aīal:q2 graue per grauitatē deorſu3 rueret motus ille nō eſſet ab aīa ẜm φ hꝰ:ſ3 vt dc̄m eſt motū factū ab aīa ẜ3 φ hꝰ p imaginationē ꝛ appetitū: o3 eſſe ẜm: ſic ēt nō q̄libet ſonus aīati eſt vox:nec eſt ab aīa ẜm φ hꝰ: ſ3 o3 ſonū qui eſt vox fieri per imaginationē aīe in determinatis partibus:h eſt ḡ qđ ɔmē. ait φ vox eſt ſonus qui fit cū imaginatiōe ꝛ volūtate.implet̃ autē:vt ait iſta actio duabus virtutibus aīe:quarū vna eſt ɔcupiſcibilis:altera imaginatiua. ℂ Notādū etiā φ eo ipſo φ vox fit per imaginationē ꝛ appetitum:op3 φ hꝰ ſonus ſit ab aīa ẜm φ hꝰ ſicut motus factus per appetitum ꝛ imaginationē op3 φ ſit ab anima ẜm φ eſt anima.

Dubitaret forte aliquis vtru3 vox ſit ſonus ſignificatiuus. Dōm φ ẜm quoſda3 omnis vox eſt ſonus ſignificatiuus.vel nāliter vt riſus:vl̄ ad placitum vt voces impoſite ad ſignificandū: ſed ẜm hūc modu3 non imus ad mentem philoſophi:nec ſaluamus oēm vocem eſſe ſignificatiuam. nam hec vox buba non ſignificat naturaliter:nec ſignificat ad placitū: q2 non eſt impoſita ad ſignificandū aliquid. ℂ Sciēdū ḡ φ vox duplr̄ pōt ſignificare vt in nr̄is editiōibus dialecticis diffuſius diximus:vno eni3 mō vox ſignificat ſeipſa3 in imaginatiōe cōceptā:ꝛ hec ſignificatio eſt eſſentialis voci.na3 ſiquis ſine imaginatiōe pcedente ſonū faceret: vt apparet in tuſſiēte hꝰ ſonus nō eſſet vox. Rurſus hꝰ ſignificatio ɔpetens voci eſt eadē nō ſolu3 apud oēs hoīes:ſ3 etiā apud bruta. nā q̄cunq̄ homo pferret hanc vocē buba oporteret φ imaginaret̃ ipſa3:nec aliter imaginat̃ ea3 vnus hō q̄ alius:immo ꝛ ſi brutū pferret hanc vocē oporteret φ ſibi ſimile3 imaginationē formaret.alio mō per voces ſignificant̃ ipſe res vel ipſe rōnes rerū in mente formate:ꝛ talis ſignificatio nō eſt eſſentialis voci:ſ3 eſt ad placitū: ꝛ nō ē eadē apđ oēs.p3 itaq̄ quō omnis vox eſt ſignificatiua ꝛ quō nō. nā ois vox ſignificat ſeipſa3 in imaginatiōe ɔceptā vel p imaginationē apphēſa3:nō tn̄ ois vox ſignificat rē vel aliquā rōnē rerū in mēte formatā:q2 nō ois vox ē ſic ipoſita ad ſignificādū.ex h āt patere pt itētio phi. vult.n.φ q2 ois vox ē ſonꝰ ſignificatiuꝰ:vt q2 ſignificat ſeipſa3 p imagiatōe3 apphēſā.iō o3 vocē fieri cū q̄dā imagiatōe:ꝛ q2 φ fit p imaginationē eſt factū ab aīa.iō ſi fiat vox o3 aīatū eē verberās ꝛ o3 eā ab aīa eſſe factā. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Signū āt ē nō poſſe vocare reſpirātē: neq̄ expirantē:ſ3 detinētē:mouet.n.iſto retinēs.

ℂ Probat h p ſignū di.ſignū aūt. ſup.φ oporteat vocē fieri cū imaginatiōe q̄dā ē nō poſſe vocare reſpirātē.i.aere3 attrahētē nec expirātē.i.aerē emittētē:ſ3 detinētē.nā retinēs aerē iſto aere retēto mouet ad formatiōe3 vocis:ꝛ fac vocē. ℂ Nōnᵐ āt φ hō nālr̄ ad refrigeratiōe3 cordis aerē attrahit ꝛ imittit.ſi āt p aliqđ tp̄s retinere debeat aerē attractum:oportet φ hoc fiat per imaginationem ꝛ appetitum:q̄re ſi ad formationē vocis op3 aerem aliq̄liter retinere ad hꝰ formationē:o3 ɔcurrere imaginationē ꝛ appetitum. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Manifeſtū āt: ꝛ q2 piſces ſine voce:nō.n. habēt guttur:hāc āt ptē nō hn̄t : q2 nō recipiūt aerē:neq̄ reſpirant. Sed q̄ dicunt ſic:peccāt: ppter quā igit̃ cām:altera ratio eſt. Cō.91.

ℂ Ex his q̄ dixerat ɔcludit piſces nō hr̄e voce3 di. manifeſtū āt q2 ꝛ piſces ſine voce ſunt:q2 n̄ hn̄t gutt̃.hāc āt ptē.i. guttur.nō habent.q2 nō recipiunt aere3 neq̄ reſpirant:ſ3 qui dn̄t ſic φ piſces reſpirāt peccāt:ꝛ ſubdit φ ppter quā

igit' cām sup. pisces nō respirāt altera rō est. i. nō est pñtis speculationis. pertinet eniz hoc ad librū de animalib⁹ vt cōmen. ait. ℂ Notandū aūt hec tria tacta adaptari posse ad tria que de voce sunt dicta. naz p hoc ꝙ vox nō fit sine imaginatiōe opꝫ ꝙ vox sit facta ab aīa. per hoc vero ꝙ oꝫ aerem respiratum tenere vt vocem faciamus oportet ꝙ vox sit respirati aeris. vlterius quidem quia nō habentia guttur vel non habentia vocalem arteriam non spirant opꝫ ꝙ repercussio illa qua fit vox: fiat ad vocalez arteriā. ℂ Aduertendum tamen ꝙ ꝗtūcūqꝫ hic sic adaptet' lrā tamen est cōtinuāda mō quo diximus.

Cō. 92 De odore aūt ⁊ olfatibili minus bene determiabile est dictis. Non. n. manifestuz est q̄le qd sit odor qd son⁹: aut visibile: vtrum lumen.

ℂ Postꝗ phus determinauit de visibili ⁊ de audibili. in parte ista determinat de odorabili. in omni autē sensibili est tria cōsiderare. vꝫ. obm mediuz ⁊ organū. in determinando ergo de odorabili tria facit. qꝛ pmo determiat de ipso odorabili siue de ipso obto. scdo determinat de ipso medio. ⁊ tertio determiat de ipso organo. 2ª ibi (Est autē olfatus) tertia ibi. circa fi. ca. (est aūt odor) Circa pmum tria facit. qꝛ pmo ostendit esse difficile bene determinare de odorabili siue de spēb⁹ odoris. scdo docet sumere spēs hoꝝ. 3° declarat qūo nō odorabilia cōparant' ad odoratuz. 2ª ibi (Videt' aūt ⁊ analog.) 3ª ibi (Adhuc aūt) Circa primuz tria facit. qꝛ pmo pponit qd intendit ⁊ ostendit eē rationabile qd pposuit. scdo assignat cām dicti. tertio qd dixerat manifestat p simile. 2ª ibi (Causa aūt est) tertia ibi rōnabile aūt) Dicit ergo ꝙ de odore aūt ⁊ de olfatibili. i. de odorabili minus bene determiabile est a nobis. nō. n. possumus bene determinare nec determiate cognoscere ipsa odorabilia vel ipsos odores: ⁊ est rō dicti. qꝛ nō manifestū est nobis q̄le qd sit odor: sic māifest⁹ ē nob son⁹. ⁊ sic māifestū ē visibile qd sit vtꝫ lum̄ aut color. Deiñ cū dic.

ℂ Causa aūt est: qꝛ sensū hūc nō habem⁹ certū: sed priorē m̄ltis aīalib⁹. Praue. n. odorat hō. Et nihil odorat odorabiliū sine letitia: ⁊ tristitia: sicut nō exn̄te certo eo qd sentimus.

ℂ Assignat cām dicti. ɔtinuet' aūt sic. bñ dico ꝙ nō ita determinate cognoscim⁹ odorē sic cognoscim⁹ sonū ⁊ sic cognoscim⁹ alia sensibilia. cā aūt est. qꝛ hūc sensum. i. odoratuz nō habem⁹ certū sicut hēm⁹ alios sensus: ſꝫ peiorē habemus odoratū m̄ltis aīalib⁹. qꝛ hō praue odorat ⁊ nihil odorabiliū odorat sine letitia ⁊ tristitia. sic nō exn̄te certo eo qd sentim⁹. i. odoram⁹. ℂ Notādū aūt ꝙ orit' delectatio ⁊ letitia ex cōiūctiōe ɔuenientis cū ɔuenienti: dolor vo ⁊ tristitia ex ɔiunctiōe discōuenientis cū discōuenienti. ꝗre qñ id qd nobis ɔiungit' valde ɔuenit orit' inde letitia: qñ valde discōuenit orit' ide tristitia. letitia itaqꝫ ⁊ tristitia oriunt' ex exteriorib⁹ sensib⁹ vt ex valde ɔuenientib⁹ ⁊ valde discōuenientib⁹. nā modicū ɔueniēs vel modicū discordās nō ppē cāt nec letitiā: nec tristitiā. igit' nō sentire nisi cū letitia ⁊ tristitia idē est qd non sentire nisi extrema sensibilia. vlt ꝗ phs ꝙ hō praue odorat ⁊ ꝙ nō ē ei certū illō qd sentit p odoratū. qꝛ ñ odorat sine letitia ⁊ tristitia: idest nō percipit per odoratū nisi extrema odorabilia: cuiusmodi sunt fortes odores.

Dubitaret forte aliqs. vtruz alijs aīalib⁹ possint esse note spēs odoris ꝗs hō nō possit pcipere. ℂ Dōm ꝙ hō p̄is hꝫ de cerebro ƒm ꝗtitatē suam ꝗ cetera aīalia. ⁊ qꝛ cerebrū ē frigidū ⁊ humidū carūcule ille q̄ sūt organū odorat⁹: eo ꝙ sint ppinq̄ cerebro ifrigidant' ⁊ efficiunt' hūide: qd ē ɔ rōnē boni odoratus. nā tūc organū odoratus est bñ dispositū qñ est calꝫ ⁊ siccū. qꝛ vt cōiter ponit': tūc bñ dispositū est organuz qñ pportionat' obo. ɔstat aūt ꝙ odor causat' ex calo ⁊ sicco. qꝛ odor ē passio sicci: sic sapō hūidi: sic īfra dicet'. magnitudo ꝗ cerebri in hoīe: qꝛ hꝫ hūectare ⁊ ifrigidare organum odorat⁹ facit hominē praue odorare: ꝙ aūt hō sic habeat prauuz odoratū ꝙ multe spēs odorū sint ei ignote vt posita qd querebat pꝫ experimēto. videt'. n. ꝙ canes docentur p odorē latronē iuenire: qd illo mō ɔtingit: qꝛ qlibꝫ hō aliq̄ mō diuersificat' in hūoribus ⁊ in ɔplone ab alijs hoībus: imo pp hāc diuersitatē videm⁹ ꝙ pediculi gñati ex humorib⁹ vni⁹ hoīs sunt q̄si venenosi alteri hoī: pp hanc aūt diuersitatē ɔplonū ⁊ hūoꝝ ɔtingit ꝙ vapores spūs ⁊ fumi exeūtes ex corpe vni⁹ hoīs s' valde diuersi ab alijs q̄ exeūt ex corpe alteri⁹. ⁊ qꝛ odor ē q̄dā fumalis euaporatio: vt declarari hꝫ in libro de sensu ⁊ sensato: sic qlibꝫ hō q̄dāmō hꝫ pprios fumos ⁊ ppos vapores. sic ēt hꝫ ppos odores. canis ꝗ duct⁹ ad locū vbi ɔmissū ē furtū si sit recēter fcm̄ pcipit odorem ipsi⁹ furis q accessit ad locū illuz: ⁊ post odorē illū pgit donec illū hoīez iueniat. ⁊ ē sile. ɔtigit. n. ꝙ aliq canes dñr canes sanguis seq̄ntes ceruū vl' aliquā aliā bestiā vulneratā. accidit. n. ceruū illū vulneratū quē canis isequ' ire p magnū spaciū ꝙ nullū emittit sāguinez. tūc ꝗ canis nō pt illū iseq p sāguinē ſꝫ isequ' p odorē. ⁊ qꝛ p viā illā p quā trāsiuit ceru⁹ vl'nerat⁹ m̄lti alij trāsiert ⁊ tñ canis nō isequ' nisi ceruū illū vl'neratū quē icepit iseq. nō. n. vadit post odorē alioꝝ ceruoꝝ: qd eē nō pt nisi qꝛ canis nō solū cogscit odorē cerui ab odorib⁹ aliaꝝ bestiaꝝ: ſꝫ ēt cogscit odorē h⁹ cerui ab odorib⁹ alioꝝ ceruoꝝ: sic canis iueniēs latronē cogscit odorē h⁹ hoīs ab odorib⁹ aliorum hoīuz. pꝫ igr ꝙ praue odorat hō: qꝛ has spāles dr̄ias odoꝝ nō cogscit. ⁊ maxie h⁹ dr̄ias in via p quā transierat odorabile: nisi eēt qd valde fetidū: nullo° posset hō pcipere bñ igit' dcm̄ ē ꝙ hō praue odorat. qꝛ nō odorat sine letitia ⁊ tristitia. i. nō percipit nisi extrema odorabilia. illas autē dr̄ias odoꝝ quas percipiūt canes ⁊ multa alia aīalia hominem ipossibile est pcipere. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Rationabile aūt sicut ⁊ fortes oculis colores sentire: ⁊ non per manifestas ipsis esse differētias colorum nisi terrentiuz ⁊ nō terrentiuz: sic autem ⁊ odores hominum genus. Cō. 93.

ℂ Qd dixerat māifestat p sile dicēs. ꝙ rōabile āt sic ⁊ fortes ocul. i. hñtes fortes oclos vt pisces sic eos ɔtigit sētire colores ⁊ nō eē ipsis p māifestas dr̄ias coloꝝ nisi terrētiū ⁊ nō terrētiū. sic ⁊ gñatio hoīuz pcipit odores. qꝛ nō pcipit odores nisi terrētes vl' ñ terrētes. ℂ Nōn^m āt ꝙ phs idē itelligit p sentire cū leti^a ⁊ tristi^a. ⁊ p sentire dr̄ias oborꝫ terrētiū vl' nō terrētiū: vult. n. ꝙ sicut pisces hñtes duos oculos nō pcipiūt nisi colores terrētes vel nō terrētes. i. colores extremos. sic hō nō pcipit nisi odores terrētes vl' nō terrētes: qꝛ nō pcipit nisi odores extremos. ℂ Nōn^m ēt ꝙ sic pisces male vidēt. qꝛ hñt ita duros oculos vt magis videant' hr̄e lapides ꝗ oculos: pp qd non pōt iprimi ibi species visibilis: sic homo male odorat. quia carūcule ille propinque cerebro ita indurantur: propter frigiditatem cerebri: vt non bene possit imprimi species odorabilis. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Videt' eniz ⁊ analogiā hr̄e ad gustum: ⁊ silr spēs humoruz cū his que sunt odoris.

ℂ Docet sumere species odorū. ℂ Ad cuius euidētiā sciēdum ꝙ si aliqua sunt nobis icerta: ⁊ illa habeāt analogiā ⁊ similitudinem cū rebus certis sumēde sunt differentie incertorum ƒm dr̄ias certoꝝ. quare cū odores sint nobis incerti. gustabilia vero sint nobis certa: qꝛ odores habēt

analogiā cū specieb⁹ gustabiliū sumende sunt drie odoꝝ ꝺm drias sapoꝝ. tria ergo facit phus. qꝛ primo ait ꝙ spēs odoris habēt analogiā ꝛ similitudinē cū spēbus saporis. scđo pbat ꝙ spēs sapoꝝ sunt nobis certe. tertio qꝛ penes certa sunt sumenda incerta docet sumere spēs odoꝝ ꝺm species saporū. scđa ibi (Sꝫ certiorē habemus gustū.) tertia ibi (Est autem sicut humor) Dicit ergo ꝙ odorat⁹ videtur habere analogiā ad gustū. ꝛ silr spēs humoꝝ. i. saporū habēt quādam analogiā. ꝛ silitudinē cū his q̄ sūt species odoris. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 94 ¶ Sed certiorem habemus gustū propter id qđ ipse quidem tactus est: hunc autem habet homo sensum certissimum. In alijs deficit ab animalibus multis. Secundum autē tactum differenter certificat.

¶ Ostendit ꝙ nos habemus certiorē gustū: qꝛ habem⁹ certiorem tactū. ꝛ gustus est qdā tactus: duo ergo facit. qꝛ pmo facit qđ dictū est. scđo ex certitudine tactus quē habet homo p alijs aīalibus cōcludit ipm prudentissimū esse aīalium ibi. (Uñ ꝛ prudentissimū) Dicit ergo ꝙ certiorem habemus gustum q̄ alia aīalia: pꝑter hoc ꝙ ipse gustus est qdam tactus. ꝛ subdit ꝙ hunc aūt sensum. i. tactum habꝫ homo certissimū. in alijs. n. sensibus deficit hō a multis aīalibus: sed ꝺm tactū valde differenter certificat ab eis. qꝛ certiorē habꝫ hunc sensum aīalib⁹ alijs. ¶ Notandū aūt vim rōnis huius in hoc consistere. ꝙ si homo hꝫ certum tactum: ꝛ gustus ē qdā tactus seqtur ꝙ habeat certum gustū: sed odoratus cū hēat analogiā ad gustum: de odoratu quē habem⁹ incertū certificari poterimus per gustū quē habemus certum ꝛ sumēde erunt spēs odoris ꝺm spēs saporis. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Unde ꝛ prudentissimū animaliū est. Signum autem in genere hominū ꝺm sensū hūc ingeniosos esse: ꝛ non ingeniosos: ꝺm aliū aūt nullum. Duri enī carne inepti mente: molles autem carne bene apti sunt.

¶ Quia dixerat hominē habere certum tactū ex certitudine ipsius tactus cōcludit ipm esse prudētissimū animaliū dicens. vnde ꝛ prudentissimū animaliū est suple hō. signum aūt est ꝛ in genere hominum. qꝛ ꝺm hunc sensum dicimus homines igeniosos vel nō igeniosos. ꝺm nullū aūt sensum aliū iudicamus de igenio hoīū nisi ꝺm tactū qꝛ duros carne dicim⁹ ꝙ sunt iepti mēte: sꝫ molles carne sunt bene apti. ¶ Notādū aūt ꝙ id qđ videm⁹ in genere hoīum: vt id ꝙ videmus in aliqbus hominibus respectu alioꝝ hominū possum⁹ iudicare in oībus hoīb⁹ respectu alioꝝ aīalium. nā si homines hñtes bonū tactū ꝛ molles carnes sunt prudētiores alijs hoībus. qꝛ tota spēs hūana in bonitate tactus excedit alia animalia: sequit̄ ꝙ homo sit prudentissimus aīalium aliorum.

Dubitaret forte aliqs. vtrū bonitas tact⁹ faciat ad bonitatē intellect⁹: ꝛ videt̄ ꝙ bonitas tact⁹ nihil faciat ad bonitatē itellect⁹: vel si faciat aliqd ꝙ minus facit q̄ alicui⁹ alteri⁹ sensus. nā cū intellect⁹ sit qd immālē sequit̄ ꝙ quanto sensus est mālior tanto min⁹ deseruiat itellectui. ēt qꝛ tactus ē mālior sensib⁹ alijs bonitas tact⁹ min⁹ deseruiet bonitati intellectus q̄ bonitas alioꝝ sensuum. ¶ P̄. hoīes dicūtur boni tactus ꝛ bene dispositi mēte qui hñt molles carnes. sed femie cōiter molliores carnes hñt marib⁹. eēnt ergo prudētiores viris: cui⁹ oppositū scribit̄ pmo politicoꝝ. vbi dicit̄ ꝙ puer hꝫ cōsiliū imperfectū. femina inualidū seru⁹ vo nihil hꝫ cōsiliatiuū: qre si cōsiliū femine est iualidū nō erunt femie prudētiores viris: sed iprudentiores. ¶ Dōm ꝙ actus actiuorum sunt in patiente ꝛ disposito. quāto enī patiēs est magis dispositū tanto magis pficit̄ ꝺm formā quā recipit. ꝛ quāto magis pficit̄ ꝺm formam tanto magis pōt exercere opera cōpetētia illi forme vt si disgregare est opus cōpetēs albedini quāto aliqd est magis dispositū ad albedinē tāto magis perficit̄ ꝺm formā albi. ꝛ per ꝯñs tanto magis disgregat. bonitas ḡ tactus h̄ mō dr̄ deseruire bonitati mentis. qꝛ tact⁹ ōꝫ esse media pꝑportio tangibiliū. organū. n. tact⁹ nō pōt oīo denudatū esse a q̄litatibus sensibilib⁹: attamē quanto illas q̄litates hꝫ minus excellētes ꝛ minus extremas tāto exñs in medio melius pcipit alias q̄litates tangibiles. de rōne itaqꝫ bonitatis tactus est esse mediā pꝑportionē tangibiliū. ide est ergo ꝙ hō est melioris tactus q̄ aīalia cetera. qꝛ corpus humanū magis est redactū ad mediū: ꝛ miscibilia in illo corpore ēt magis sunt redacta ad mediū q̄ in corporibus alijs. sic ēt ꝛ inter ipsos hoīes hñtes corp⁹ redactū magis ad mediū sunt meliores tact⁹ q̄ alij. itaqꝫ si bonitas tact⁹ pꝑuenit ex eo ꝙ corp⁹ est bñ redactū ad mediū. corp⁹ aūt sic redactū est bñ pꝑportionatū aīe seqtur ꝙ homines boni tact⁹ habeāt corp⁹ bñ pꝑportionatū aīe: sꝫ cū mā est bñ pꝑportionata forme meli⁹ exercent̄ in ea actiones illi⁹ forme vt superius dicebat̄. q̄re cū corp⁹ est bene dispositū ꝛ pꝑportionatū aīe per ipm melius exerceri poterunt opera debita ipsi aīe. bñ ḡ intelligere ꝛ esse prudētem ꝛ ingeniosum cōuenit hoībus hñtib⁹ bonū tactū. qꝛ tales hñtes corp⁹ bñ pꝑportionatū aīe liberius possūt bō opera exercere. ¶ Qđ vo obyciebat̄. qꝛ sensus tact⁹ ē materialior ceteris petit̄ in argumēto qđ est in ꝯrio. arguit̄ enim oppositū nō pꝑpositū. nā. qꝛ bō sensus est mālior ceteris: ꝛ est fundamentū oīum alioꝝ sensuū habētes hunc sensum bonū. sequit̄ ꝙ habeant mām bñ dispositam et corp⁹ bñ pꝑportionatū. q̄re sicut opera artis facili⁹ liberi⁹ ꝛ melius exercent̄ per organa bñ disposita ꝛ bñ pꝑportionata ipsi arti. sic opera ipsi⁹ aīe melius fiunt p corp⁹ bene dispositū ꝛ bene pꝑportionatū sibi. ¶ Qđ vo vlteri⁹ addebat̄ de mollicie mulierum. ¶ Dōm ꝙ mollicies carnis. tūc oñdit industriā mētis qñ arguit bonitatē tactus. dupliciter itaqꝫ q̄tū ad pñs spectat possūt aliq habere molles carnes. pmo qdē ex bonitate ꝯplōnis: vt qꝛ hñt ꝯplexionē rarā ꝛ bñ dispositā: ꝛ tūc sunt boni tactus ꝛ bñ apti mēte. ꝛ° hoc pōt ꝯtingere ex supabūdātia flatis: ꝛ q tales sunt nō sūt boni tact⁹. qꝛ nō hñt q̄litates sensibiles bñ redactas ad mediū: sunt ḡ tales male ꝯplōnis ꝛ mali tact⁹: nec oꝫ eos esse bñ dispositos. talis ḡ ē mollicies carnis in mulierib⁹. tales ēt sunt multū flegmatici q vident̄ molles carnes habere nec sunt apti mente.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū bonitas alioꝝ sensuū faciat ad bōitatē itell's. ꝛ videt̄ ꝙ sic. qꝛ ꝺm phꝫ pmo meta. dato ꝙ sensus nō seruirēt nobis ad aliquā necessitatē vite. maxie tñ diligerem⁹ illū sensū q est p visū. qꝛ pl'es drias reꝝ nobis ōmōstrat: sed quāto sensus pl'es drias reꝝ oñdit tāto magis deseruit ipsi intellectui bonitas. ḡ visus maxie faciet ad bonitatē itellec⁹. ¶ P̄. quāto sensus est magis disciplinalis tāto magis vr̄ facere ad bonitatē mētis ꝛ ad bonitatē disciplie. sꝫ maxie disciplinal' sensus ē audit⁹: vt pt patere ex pmo meta. ergo ꝛc̄. ¶ In ꝯriū ē phs q ait ꝙ ꝺm nullū aliū sensū dicim⁹ hoīes esse igeniosos pter q̄ ꝺm tactū. ¶ Dōꝫ ꝙ in acgrēdo sciā h̄ est ordo. qꝛ nr̄a cognitio icipit a sensu. sed finit̄ ꝛ terminat̄ cognitio nr̄a p iudicium itell's. offerunt̄. n. nobis p̄ res ipse per sensus: ꝛ tunc circa res ipsas nobis per sensus oblatas negociamur p iudiciū itell's. inde est ergo ꝙ deficiente sensu nec̄e ē sciam deficere q̄ ꝺm illum sensum est: vt phus in posterioribus

ait. q2 nisi offerrentur nobis res p sensus n̄ possem⁹ ex eis cape sciam: nec circa eas negociare possem⁹ p iudiciū intellectus: deseruiūt itaq3 oēs itellectui sensus: q2 per oēs sensus nobis offerunt̄ aliqua obiecta: circa q̄ negociādo per itellectū accipimus eoꝝ sciā3. ¶ Est tamē diligēter notādū q̄ aliud est q̄rere vtrꝝ hic sensus deseruiat itellectui: ⁊ vtrꝝ pp bonitatē h⁹ sensus possum⁹ arguere hoīe3 esse bone mētis ⁊ boni itellectus. nā ꝑpter hoc q̄ multa offerunt̄ itellectui alicui⁹ p se ⁊ directe. nō pp h̄ dicimus ip3 esse bn̄ dispositū ꝼm mēte3 vel eē boni itellect⁹: sed si circa illa oblata qs bn̄ negociat̄ p iudiciū itellect⁹: ⁊ bene subtil'r sciat de eis v̄itatē exq̄rere: dicet̄ hōe mētl ⁊ boni itellectus. ⁊ q2 p quēlib3 sensū offerunt̄ itellectui nr̄o aliq̄ ob'a: tn̄ bonitas solius sensus tact⁹ facit vt de illis oblatis p itell'm ꝑspicaciter v̄itatē itueamur. nā l3 q̄lib3 sensus deseruiat itellectui: tn̄ sola bonitas tact⁹ arguit bonitatē itellect⁹. nā ex h̄ q̄ qs est boni visus vel boni audit⁹: nō pp hoc h3 corp⁹ bn̄ ꝑportionatū aīe: nec pp hoc h3 ꝯpl'onem bn̄ redactā ad mediū. nā corp⁹ bn̄ ꝯplexionat̄ ⁊ bn̄ reducit̄ ad mediū qn̄ h3 bn̄ ꝑportionatas q̄litates tāgibiles. ⁊ q2 solus tact⁹ est media ꝑportio tāgibiliū: sola bonitas illius sensus oñdit corp⁹ esse bn̄ ꝑportionatū ⁊ bn̄ dispositu3. ⁊ q2 corp̄e bn̄ ꝑportionato ⁊ disposito aīa pōt meli⁹ itelligere ⁊ meli⁹ speculari v̄itatē de his q̄ sibi offerunt̄ p sensus: iō bn̄ dcm̄ est q̄ q̄lib3 sensus ꝯseruit itellectui. bonitas tn̄ soli⁹ tact⁹ arguit bonitatē itell'is vt plane h̄r i lr̄a. opposita aūt his nō est difficile soluere. nā visus ⁊ audit⁹ deseruiūt itellectui. q2 p hos sensus vl' in vidēdo vt p visum: vel ab alio audiēdo: vt p auditū m'lte dr̄ie reꝝ nobis demōstrant̄: tn̄ vt in soluēdo tangebat̄: nō pp h̄ q̄ nobis offerunt̄ p sensus multe res sum⁹ boni itell'is. s3 tūc sum⁹ boni itellect⁹ qn̄ de ipsis reb⁹ oblatis scim⁹ bn̄ v̄itatē cognoscere. ⁊ q2 h̄ facit bonitas tact⁹: p quā reddit̄ corp⁹ bn̄ ꝑportionatū aīe. iō p3 qd̄ q̄rit̄. ¶ Esset aūt vlteri⁹ dubitādu3 de ipsis sensib⁹ eo mō q̄ deseruiūt ad sciā3 ⁊ itell'3 ⁊ q ꝯseruiāt magis ⁊ q min⁹ ⁊ q̄l'r circa hoc se hēant. s3 q2 hoc nō directe ptinet ad ꝑpositū in tp̄s aliud appōat̄. h̄ret. n. hec qd̄ locū in p̊ meta. vel in p̊ poste. vbi si nos ꝯtiget scribere de his forte aliqd ptractabim⁹. ¶ Deide cū dicit.

Cō.95 ¶ Est antē sicut humor hic quidem dulcis ille v̄o amarus: sic ⁊ odores sunt.

¶ Ut dicebat̄ hic docet sumere spēs odoꝝ ꝼ3 spēs sapoꝝ. circa qd̄ tria facit. q2 p̊ fac̄ qd̄ dcm̄ ē. 2° dat dr̄ia3 iter odores ⁊ sapores. 3° resumit cā3 superi⁹ tactā. q̄re. s. ꝼ3 spēs saporū sumant̄ spēs odoꝝ. 2ª ibi. (S3 aliq̄ qdē) 3ª ibi (S3 sic dicim⁹) Dic̄ ḡ q̄ sic hūor. i. sic sapor h̄ qdē ē dulcis ille amar⁹: sic ⁊ odores aliq st̄ dulces aliq amari. Deīn cū dic̄.

¶ Sed alia qde3 hn̄t ꝑportionaliter odore3 ⁊ humorē. Dico āt dulcē odore3: ⁊ dulcē humorem alia vero cōtrarium. Similiter autem ⁊ acer ⁊ austerus ⁊ acutus ⁊ pinguis est odor.

¶ Dat dr̄ia3 iter odores ⁊ sapores dicēs. q̄ aliq̄ qdem hn̄t ꝑportionabil'r odorē ⁊ hūorē. i. saporē. dico aūt dulcē odorem ⁊ dulcē saporē. alia v̄o ꝯriū. q2 in eis non ꝑportionāt̄ odor ⁊ sapor. s3 hn̄t dulcē odorē ⁊ prauū saporē vl' ecōuerso. ⁊ sic se h3 dulce qd̄ noīat odorē vel saporē extremū. sil'r aūt se h3 ⁊ acer ⁊ austerus ⁊ acut⁹ ⁊ pīguis odor. nā in talibus odorib⁹ vel saporib⁹ medijs aliqn̄ sapores ꝑportionant̄ odorib⁹: aliqn̄ vero nō. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sed sicut diximus ꝑpter id q̄ non multum permanifesti sunt odores: sicut humores: ab his acceperūt noīa ꝼm similitudinē rerū. Dulcis q̄dē. n. a croco ⁊ melle: acer aūt a thimo: ⁊ huiusmodi. Eodē aūt modo ⁊ in alijs.

¶ Resumit cām superi⁹ assignatā: q̄re spēs odoꝝ a saporib⁹ noīant̄ dicēs. q̄ sic̄ dixim⁹. i. supra tetigim⁹ ꝑpter id q̄ odores nō sūt nobis multū ꝑmanifesti sic̄ hūores. i. sic̄ sapores. iō acceperūt noīa ab his. i. a saporib⁹ ꝼ3 sil'itudine3 eoꝝ. i. sapoꝝ. nā dulcis qde3 odor dr̄ a croco ⁊ melle. acer vero a thimo ⁊ a sil'ib⁹ vl' ab aliq̊ h9. eodē aūt mō ⁊ i alijs odorib⁹ ⁊ saporib⁹ se h3. ¶ Notādū aūt q̄ cū he denoiationes fiāt ꝼm modu3 vocabuli: vtpl'm variata lingua sil'r variant̄ denoīatiōes tales. in greca ḡ lingua odor suauis sumit fortē denomīationē a croco ⁊ melle q̄ sunt dulcia: acer v̄o odor sumit denomīationē a thimo vel ab alleo vt h3 littera cōmenti: vel ab aliquo alio h9.

Dubitaret forte aliqs. q̄r nō semp odores ꝑportionant̄ saporibus: sed videmus multotiēs q̄ hn̄tes odore3 dulcē hn̄t saporē amarum. ¶ Dōm q̄ vt cōiter ponit̄ sapor magis cōsistit i humido aqueo aliq̄liter digesto: ita q̄ sapor se t3 ex pte hūidi grossi: s3 odor magis se t3 ex pte subtilis sicci debite ꝑportionati. ⁊ q2 illud hūidū grossu3 magis se t3 ex pte aq̄. illud v̄o subtile vbi fundat̄ odor magis se t3 ex pte aeris: in corp̄e vbi bn̄ digestū ē hūidū aqueū grossu3: ⁊ bn̄ tēperatū ē illō subtile aereū: erit ibi tā dulcis odor quā sapor: ⁊ ꝑportionabit̄ odor sapori ⁊ ecōuerso. s3 si in eodē corp̄e vnū istoꝝ sit bn̄ digestū: alteꝝ v̄o male tēperatū: odor nō ꝑportionabit̄ sapori: s3 habebit odore3 dulce3 ⁊ saporem amarum vel ecōuerso. ⁊ qd̄ dictum est de saporib⁹ extremis: dōm est de medijs. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Adbuc aūt sicut audit⁹: ⁊ vnusq̄sq3 sensuu3: hic qdē audibilis ⁊ nō audibilis: ille v̄o visibilis ⁊ nō visibilis: ⁊ olfat⁹ odorabilis ⁊ nō odorabilis. Nō odorabile aūt aliud qde3 ꝼ3 id qd̄ oīo ipoſ'e est hr̄e odore3: aliud v̄o ꝑuu3 hn̄s ⁊ prauū. Sil'r aūt ⁊ non gustabile dicitur. Cō. 96.

¶ Ostendit qūo nō odorabilia cōparant̄ ad odoratu3 dicens. q̄ adhuc aūt sic̄ audit⁹ ⁊ vnusquisq3 sensuū ē oppositoꝝ: ⁊ sicut h̄ qdē audit⁹ est audibilis ⁊ nō audibil'. ille v̄o. s. visus est visibil' ⁊ nō visibil'. ⁊ olfat⁹ ēt eodē mō est odorabilis ⁊ nō odorabil': ⁊ exponit quot modis dr̄ nō odorabile dicēs. q̄ nō odorabile aūt aliud qde3 dr̄ ꝼm id q̄ oīo ipoſ'e est hr̄e odore3. aliud v̄o qd̄ est hn̄s paruū odorē. ⁊ 3° dr̄ nō odorabile prauū hn̄s odore3. sil'r aūt ⁊ nō gustabile vel qd̄cūq3 aliud tale dr̄ oīb⁹ istis modis. ¶ Notandum aūt q̄ vt supra oñdim⁹ ide3 est sensus oppositoꝝ. na3 illo eodē visu quo ꝑcipis lumē ꝑcipis ⁊ tenebrā: ⁊ illo eodem auditu quo ꝑcipis sonū ꝑcipis silētiū: ⁊ eodē odoratu quo ꝑcipis odorabile percipis ⁊ nō odorabile. nā sicut eo ip̄o q̄ nihil vides ꝑcipis eē tenebrā: ⁊ q̄ nihil audis percipis esse silentiū: sic eo ipso q̄ nihil odoras percipis esse inodorabile: qd̄ nullū h3 odore3. ⁊ si parū odoras percipis eē inodorabile q̄ paruū h3 odorem. si vero prau⁹ inferat̄ tibi odor percipis esse inodorabile q̄ prauū h3 odore3.

Est āt olfatus p mediu3: aut aerē: aut aquā: ⁊ nāq3 aquatica vident̄ odore3 sentire. Sil'r ⁊ q̄cūq3 cū sanguine: ⁊ sine sanguine: sicut ⁊ q̄ in aere. Eteni3 hoꝝ queda3 longe occurrunt ad alimentū: que ab odore mouentur. Cō. 97.

¶ Ut dicebat̄ ad qd̄libet sentire tria cōcurrunt: obm: medium: ⁊ organū. postq̄3 ergo ph'us determinauit de ip̄o obo odoratus vt de ipso odorabili siue de ip̄o odore. in pte ista determinat de ipso medio qd̄ imutat̄ ab ipso obiecto siue

ab huiusmodi odore. Circa qd̄ duo facit. qꝛ p̄mo facit qd̄ dictum est. 2° mouet q̄onez quādā circa p̄tacta ibi (Uñ ꝛ dubium videt̄) Dicit ergo ꝙ est aūt olfat⁹ p̄ mediū vt per aerez aut aquā. nā aquatica vident̄ odorē sentire ꝛ q̄ cum sanguine ꝛ q̄ sine sanguine sunt sicut ꝛ q̄ sunt in aere suple odorē sentiūt. qꝛ q̄dā hoꝝ q̄ ab odore mouent̄ a lōge occurrūt ad alimentum. ¶ Notādum autem ꝙ quia aquatica odorem sentiunt. ꝛ quia existentia in aere tā habentia sanguinem ꝙ̄ nō habentia a longe odorant alimentum: ideo vult philosophus ꝙ tam aer ꝙ̄ aqua sint medium in odoratu. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.98. ¶ Unde ꝛ dubiū videt̄. Si oīa q̄dem que sub odore fiunt: similiter odorent.

¶ Mouet quādā q̄onez circa p̄tacta q̄ talis est: ꝙ cū q̄dā sentiāt odorē p̄ respiratōez: q̄dā sine respiratōe: rōnabilr̄ q̄rit̄ vtꝝ aīalia nō respirātia habeāt aliquē sensū aliū ab odoratu: p̄ quē p̄cipiūt odorē. circa hāc q̄onē sic p̄cedit. qꝛ p̄ phs arguit ad p̄tē f̄laz. 2° arguit ad p̄tē verā. 3° d̄terminat veritatez q̄siti. 2ª ibi. (Sꝫ ipoſſ̄e) 3ª ibi. (Uidet̄ aūt hoib⁹) Circa p̄mū duo fac̄. qꝛ p̄ p̄pōit q̄onē. 2° arguit ad p̄tē f̄laz q̄onis q̄site ibi (Hō aūt) ꝯtinuet̄ āt sic dcm̄ ē. aliq̄ odorare respirādo aliq̄ nō respirādo. vn̄ qꝛ sic est. dubiū vr̄ si oīa q̄dē silr̄ odorēt. i. si oīa silr̄ p̄ticipāt odorē p̄ sensū odorat⁹ vl̄ hēant aliquē aliū sensuz p̄ quē ħ p̄cipiāt. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Hō aūt spirās odorat: nō respirās āt: sꝫ expirās: aut retinēs spm̄ nō odorat: neqꝫ a lōge: neqꝫ a p̄pe: neqꝫ si in nasum itus apponat̄: ꝛ hoc q̄dē i ipso positū: qꝛo sentit̄ isensibile esse oīb⁹ cōe est. Sed sine respiratiōe nō sentire p̄priū ē

Cō.99. hoium. Mākfestū est aūt tentātib⁹. ¶ Quare sanguinē nō hn̄tia: qm̄ nō respirāt: alterū vtiqꝫ quēdā sensum hn̄t p̄ter eos q dicti sunt.

¶ Arguit ad p̄tez falsaz. oñs ꝙ nō oīa silr̄ odorāt: imo non respirātia hn̄t aliquē aliū sensū ab odoratu p̄ quē odorez p̄cipiūt. iō ait ꝙ hō respirās. i. attrahens aerē supple odorat: sꝫ expirās. i. emittēs aerez aut retinēs spm̄ nō odorat nꝫ a lōge: nꝫ a p̄pe: nec ēt odorat si in nasū itus ponat̄ odorabile. qꝛ ꝛ ħ q̄dē. vꝫ. sensibile positū i ipso q̄ sentit̄ insensibile eē est cōe oīb⁹ sensib⁹: sꝫ sine respiratiōe nō sentire ē p̄priū hoīuz. est āt ħ maxīe p̄priū hoī. qꝛ hō in odorando maxīe idiget respiratiōe. si āt alia aīalia idigēt respiratōe cū odorāt: nō tn̄ sic idigēt: vt hō. ꝛ subdit. ꝙ āt ħ sit p̄priū hoī manifestū est tentātib⁹. i. expimētātib⁹. qlꝫ. n. i seipso expit̄ ꝙ absqꝫ respiratōe odorare nō pōt. his g̃ p̄missis infert ꝯnē itentā dicēs. q̄re sāguinē n̄ hn̄tia: qm̄ nō respirāt hn̄t itaqꝫ quēdā aliū sensuz p̄ter eos q dicti sūt. ¶ Nōn^m aūt viꝫ rōnis hꝰ in ħ ꝯsistere ꝙ si aīalia respirātia p̄cipiūt odorē p̄ odoratū nō respirātia q̄ alr̄ odorē sentiūt hn̄t aliquez sensū aliū ab odoratu. ¶ Nōn^m etiā ꝙ aliq̄ d̄ria est q̄tū ad odoratū iter aīalia respirātia ꝛ nō respirantia. qꝛ alr̄ odorāt ħ ꝛ illa: nō tn̄ est tāta d̄ria ꝙ aīalia respirantia p̄cipiāt odorez p̄ odoratū: nō respirātia vo habeāt aliquē aliū sensuz ab odoratu: p̄ quez odorē cognoscāt: rō tn̄ phi ad ħ videt̄ ire ꝙ cū nō silr̄ odorēt ħ ꝛ illa: ꝙ p̄ aliuz sensum p̄cipiat̄ odor in istis ꝛ in illis. ¶ Deiñ cū dicit.

¶ Sꝫ ipossibile est si quidez odorem sentiunt. Odorabilis. n. sensus: ꝛ mali odoramenti: ꝛ boni odoramenti olfatus est.

¶ Obycit ad p̄tē ꝯriā siue ad p̄tez verā oñdens aīalia nō respirātia nō posse sentire odorē p̄ aliquez aliū sensuz ab odoratu. circa qd̄ duo fac̄ f̃ꝫ ꝙ duas rōnes ad ħ adducit. 2ª ibi (Amp. aūt) ꝯtinuet̄ aūt sic. pp rōnez iā tactā aīalia nō respirātia eo ꝙ alr̄ odorē sentiāt ꝙ̄ aīalia alia: vident̄ hr̄e alteꝝ quēdā sensuz p̄ter eos q dicti sūt: sꝫ f̃m veritatez ipoſſ̄e est siq̄dē sentiūt odorē. qꝛ olfat⁹ ē sensus odorabil̄. ꝛ est sensus mali odoramēti ꝛ boni odoramēti. ¶ Nōn^m āt vi rōis hꝰ in ħ ꝯsistere ꝙ cū odorabile p̄ se nō p̄cipiat̄ nisi p̄ sensuz olfat⁹ si nō respirātia p̄ se odorē p̄cipiūt. oꝫ ꝙ hoc fiat per hūc sensuz ꝛ nō p̄ aliuz. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Ampli⁹ āt ꝛ corrūpi vr̄ a fortib⁹ odorib⁹: ex q̄bus hō corrūpit̄: vt sulphure ꝛ hꝰ. Olfatuz q̄dē igit̄ hr̄e necessariū est: sꝫ nō respirātia.

¶ Adducit 2^am rōnē dicēs. ꝙ ampli⁹ hꝰ aīalia vident̄ corrumpi a fortib⁹ odorib⁹ q̄tū ad olfatū ex q̄b⁹ hō corrūpit̄ vt sūt sulphur ꝛ hꝰ fetentia. ꝛ q̄a sic est: olfatū q̄dēz igr̄ necesse est hr̄e nō solū respirātia: sꝫ ēt nō respirātia. ¶ Notā duꝫ aūt ꝙ p̄pri⁹ sensus est p̄prij obi: ꝛ p̄p̄us sensus corrūpit̄ a p̄p̄o obo si sit excellens. q̄re eo ipso ꝙ nō respirātia p̄cipiūt odorem vt p̄babat ratio p̄ma: ꝛ eo ꝙ sulfur ꝛ hꝰ fetentia corrūpunt in eis sensuꝫ: vt tangit ħ rō 2ª: opꝫ aīalia nō respirātia hūc hr̄e sensuꝫ. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Uidet̄ aūt in hoib⁹ differre hoc sensitiuuꝫ ad ea q̄ alioꝝ sūt aīaliū: sic oculi ad ea q̄ duoꝝ oculoꝝ sunt. Hec q̄dē. n. hn̄t phragma: ꝛ sic velamen palpebras: q̄s aliq̄s nō mouēs: neqꝫ retrahens nō videt: fortia aūt oculis nihil hꝰ habēt: sed moꝝ videt q̄ fiunt in lucido. Cō. 100.

¶ Soluit q̄onez p̄positā. ¶ Ad c⁹ euidētia sciēdū ꝙ aīalia nō respirātia nō p̄cipiūt odorē p̄ aliū sensū ꝙ̄ p̄ olfatū: tn̄ hꝰ sensus est in eis alr̄ disposit⁹ ꝙ̄ in aīalib⁹ alijs. i. dando aūt hāc solōnē duo fac̄. qꝛ p̄ adducit q̄dā sil̄e ad p̄positū. 2° ex illo sil̄i d̄scēdit ad solōnē q̄onis iā dicte ibi (Sic igit̄ ꝛ odoratiuū) Dicit g̃ ꝙ ħ sensitiuū. vꝫ. sensus olfat⁹: videt̄ differre in hoib⁹ aliq̄d ad ea sensitiua q̄ sūt alioꝛuꝫ aīaliū: sic oculi hoīuꝫ se hn̄t ad ea q̄ sūt duoꝝ oculoꝝ. naꝫ ħ q̄dēꝫ. s. hō hꝫ fragma. i. coopimētū ꝛ hꝫ palpebras sic velamē q̄s palpebras aliq̄s nō mouēs nꝫ retrahēs nō videt. fortia aūt oculis nihil hꝰ hn̄t: sed moꝝ videt q̄ sunt in lucido. i. in dyaph. pisces. n. qui sunt duri oculis nō habent huiusmodi palpebras ꝛ cooperimenta: quas oporteat remouere vt videant. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic igit̄ ꝛ odoratū: alijs q̄dē sine opculo est: sicut ocul̄. Alijs vo aerē recipiētib⁹ hr̄e coopimentū: qd̄ respirātib⁹ discoopit̄ āpliatis venis ꝛ poris. Et pp hoc respirantia non odorāt in aqua. Necessariū. n. odorē pati respirātia: hoc aūt facere in humido est impossibile.

¶ Adaptat ħ sil̄e ad p̄positū. vel ex sil̄i adducto descēdit ad solōnē q̄onis p̄posite dicens. sic igit̄ ꝛ odoratiuū alijs q̄dē aīalib⁹ nō respirātib⁹ est sine opculo sic oculis. i. i oculis ꝯtigebat. alijs vo aerē recipiētib⁹. i. respiciētib⁹ nec̄e ē hr̄e coopimētū qd̄ coopimētū discoperit̄ respirātib⁹ illis aīalib⁹ ꝛ ampilatis eoꝝ venis ꝛ poris. ꝛ pp ħ respirātia n̄ odorāt in aq̄: qꝛ nec̄e ē ea pati odorē ꝛ p̄cipe odorē vl̄ pati ab odore respirātia. i. respirādo. ħ aūt facere. i. respirare ī hūido. i. in aq̄ ē ipoſſ̄e. ¶ Nōn^m āt viꝫ solōnis in ħ ꝯsistere ꝙ sic aliq̄ aīalia hn̄t oculos cooptos aliq̄ non: sic aliq̄ hn̄t odoratū cooptū: aliq̄ vo nō. hn̄tia g̃ odoratū cooptū odorāt respirādo: qꝛ p̄ respirationē remouēt coopimētū illō: sed habentia discoopertum non indigent respiratione vt odorent. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Est aūt odor sicci sicut sapor humidi. Odoratiuū aūt sensitiuū potentia huiusmodi est.

¶ Postq̃ determinauit de ipso odorabili ꝛ de ipso medio q̄ imutat̃ ab odore h̄ determiat de ipso organo odorat⁹: qḋ ēt ab odore imutat̃ dicēs. q̄ odor ē passio sicci.i.fūdat̃ i sicco:sic̄ hūor.i.sapor ē passio hūidi ꝛ fundat̃ i hūido.odoratiuū aūt sensitiuū.i.organū odorat⁹ ē potētia hꝫ.i.ē i potētia ad odorē vel est potētia hꝫ. qꝛ organū odorat⁹ tale ē in potētia ad odorē:q̄lis ē odor in actu.oē.n.patiēs ē tale i potētia quale est agēs in actu:quare si organuꝫ odoratus patitur ab odore:patet quale sit huiusmodi organū. quia est tale in potentia q̄lis ē odor in actu.

Ad intelligētiam aūt dictoꝝ dubitaret p̄ aliq̄s cū odor moueat mediū ꝛ sit in medio: vtꝝ hēat eē in eo itētionalr̄. ¶ Dōm quosdā h⁹ opionis fuisse q̄ odor ē in medio realr̄:ad quā pōnē visus ē declinare Auicē.in 6° suo de nālib⁹.vbi p̄bat per q̄dā signa odorē realr̄ i medio eē. nā poma odorē emittēdo desiccant̃.ꝛ ꝯhūt rugas:qḋ nō eēt nisi realr̄ aliqd a pomo ꝯflueret.erit itaqꝫ odor q̄dā real̄r deflux⁹ a corpe odorabili.ad hāc ēt opionē vident̃ declinare v̄ba ph̄i i de sensu ꝛ sensato.vbi dr̄ q̄ odor est fumal̄r euaporatio. ꝯmentator tñ sup h̄ ca.triplici via venat̃ odorē esse itētionalr̄ in medio.p̄ᵃ via sumit̃ ex lōgingtate ꝛ distātia ad quā se mr̄tiplicat odor.2ᵃ sumit̃ ex eo q̄ duo corpa ipōle ē eē simr̄. 3ᵃ v̄o sumit̃ ex eo q̄ elr̄ū simplex nō ē susceptiuū scd̄aruꝫ q̄litatū:cuiusmodi sūt odor ꝛ sapor. p̄ᵃ via sic pꝫ.nā vt ipe ait ad bellū troianū. pp̄ occisa corpa p mr̄tas dietas vt p q̄ngētā miliaria venerūt tygrides ꝛ vultures: q̄re si odor eēt realr̄ in medio:si illa corpa eēnt resoluta i ignē: vltra cui⁹ raritatē nō ē raritas:nō potuissent se tātū diffūdere. 2ᵃ via sic pꝫ. naꝫ si odor realr̄ eēt i medio vel oporteret q̄ totalr̄ expelleret̃ aer vl̄ q̄ duo corpa sil̄ eēnt. nā h̄ posito sil̄ eēt aer ꝛ illud corp⁹: pp̄ qḋ eēt odor:ꝛ q̄ eēt realr̄ i medio.3ᵃ via sic ōndit̃.nā si odor ē realr̄ in medio vel erit in aere vl̄ in alio aliq̄ corpe.ipōle ē.n. nālr̄ eē accñs sine sb̄a ꝛ esse odorē sine corpe. qꝛ tūc illḋ aliḋ corp⁹ vl̄ expelleret aerē vel eēt sil̄ cū aere:cui⁹ oppo^m in alia rōe ē dcm̄:nec ēt in aere eē p̄t.qꝛ vt ait ꝯmētator simplicia corpa odorē nō recipiūt.oꝫ itaqꝫ vt ipse ꝯcludit:q̄ sic̄ color ē in medio itētionalr̄: sic sit ibi ꝛ odor. p̄mā aūt haꝝ rōnū soluit Auicē. dicēs:q̄ esse potuit vt in tp̄e illo flarent magni vēti:ꝛ ꝯportarent aliquā p̄tē aeris ifectā vsqꝫ ad odoratū illaꝝ auiū. nō ḡ oportuit illa corpa rarefieri vltra raritateꝫ ignis.ad hoc q̄ p̄uenirēt ad odoratū illarū auium. qꝛ nō vndiqꝫ se multiplicauit odor:sed pp̄ vētū flātē potuit ad tātā distātiaꝫ p̄uenire.dicit ēt illas aues esse alti volatus ꝛ eē acuti visus:pp̄ qḋ cōtigere potuit vt nō p odoratuꝫ:sed p visuꝫ illuc p̄uenissent.nā dato odorē nō eē nisi itentiōalr̄ i medio:si ꝯcedim⁹ odorē posse se tātū h̄ mō diffundere:cū visus sit sp̄ualior odoratu:mr̄to magis debem⁹ h̄ ꝯcedere ō visibili.alias ēt duas vias conati sūt q̄dā soluere dicētes odorē immiscere se aeri:sic̄ vapores eleuati a terra aeri se imiscēt:nec pp̄ h̄ totalr̄ expellit̃ aer.nec ēt sūt duo corpa in eodeꝫ.q̄re vr̄ solui rō scd̄a. videt̃ ēt q̄ ex h̄ soluat̃ ꝛ 3ᵃ. nā in illis vaporib⁹ imixtis aeri ē odor realr̄:q̄re n̄ ē odor i corpe simplici.nec oportebit aerē totalr̄ expelli vl̄ amoueri:vt 3ᵃ rō ꝯcludebat. Ut igr̄ ex his diuersitatib⁹ v̄itas eligat̃ dicam⁹ verā eē opionē ꝯmētatoris:ꝛ veras eē rōes ei⁹.nā h̄ ē cōe oī sensui: vt ifra dicet̃: eē susceptiuū sp̄ēruꝫ sine mā.recipit ḡ sensus spēꝫ sensibilē nō realr̄:sꝫ itētionaliter.ꝛ qꝛ eodē mō recipit hꝫ spēꝫ mediū ꝛ organū: opꝫ spēꝫ odorabil̄ eē in medio itentiōalr̄.rōnes āt ꝯmētatoris bōe sūt.nā lꝫ p̄mā rōnē p q̄dāꝫ apparētiā fugere possim⁹ per v̄ba Auic.realr̄ tñ nō fugim⁹ ipaꝫ.nā ꝯtigit aliq̄n modicū odorabile absqꝫ vēto flante ex diuersis p̄tib⁹ remotis sentiri: q̄ si odorabile illud resolueret̃ i ignē vltra quē vt dicebat̃ nō ē raritas:nō posset ad tātā distātiā p̄tigere.2ᵃ ēt rō soluta nō erat.qꝛ spēs sensibilis nō mr̄tiplicat se p mediuꝫ sic̄ vapores se imiscēt aeri.qꝛ vbi ē vapor nō est aer. spēs tñ sensibilis vndiqꝫ se mr̄tiplicat p mediū.vl̄ ḡ vt dicebat̃ totū mediū tolleret̃ i tota illa distāᵃ ad quā vndiqꝫ p̄tingit spēs vel eēnt duo corpa i eodē.3ᵃ ēt rō manet i sua firmitate.qꝛ si odor vt hꝫ eē i medio nō p̄t eē in aere tāq̄ in subo.nec ēt in alio corpe.qꝛ tūc corp⁹ illḋ expelleret aerem vel eēt sil̄ cū aere: relinq̄t̃ ipꝫ ibi in tētiōal̄r eē.Dicamus ḡ spēs sensibiles hñtes esse fixū in nā sign̄ātes q̄litates scd̄as:cuiusmodi sūt odor color ꝛ sapor eē i medio itētional̄r.q̄litates v̄o tāgibiles eo q̄ sūt q̄litates p̄me sunt in aere real̄r.quō aūt saluare poterim⁹ q̄ sensus tact⁹ sit susceptiu⁹ spērū sine mā:cū h̄ sit cōe oī sensui:in ca°.de tactu patebit.sic ēt ꝛ son⁹ real̄r ē in aere. qꝛ nō hꝫ esse fixuꝫ. odor tñ nō ē in aere real̄r:sꝫ itentiōal̄r..rōnes aūt p̄bātes ꝯrium in sequenti questione soluetur.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ odor hēat aliquo mō esse real̄r in medio. ¶ Dōm q̄ odor nō fit sine fumali euaporatiōe vt plane vult ph̄s.ad h̄ ēt facit exēplū Auic.dicentis q̄ pomū vel aliqḋ aliud odorabile p emissionē odoris desiccat̃ ꝛ ꝯhit rugas.valet ēt ad h̄ qḋ experimētal̄r videm⁹:expertū est .n.p venatores q̄ p̄les bestie siluestres q̄n appropinquāt loco vbi debēt q̄escere faciūt vsqꝫ ad sex vel septē saltus vt p magnitudinē saltuū iterrūpat̃ via canib⁹ inueniēdi eas:tūc ḡ canes appropinq̄ntes loco vbi bestia residet et nō valētes iuenire eā si bestia se nō moueat nō percipiūt odorē ei⁹.statiꝫ aūt cū bestia se mouet.qꝛ pp̄ motū aliqui vapores exeūt ab ipsa fcā fumali euaporatiōe stati canes sentiūt odorē ei⁹ ꝛ iueniūt eā.odor itaqꝫ est fumal̄r euaporatio nō formal̄r sꝫ cāl̄r. qꝛ nūq̄ fit sine fumali euaporatiōe.dicem⁹ ḡ q̄ odor est real̄r in pomo siue i corpe odorabili.ꝛ est ēt in illis vaporib⁹ q̄ ex pomo exalāt: i aere tñ vl̄ in aq̄:ꝛ vl̄r in eo q̄ ē mediū i odoratu:nullo⁹ ē odor real̄r: sꝫ itentiōal̄r.qꝛ vt dicebat̃ corp⁹ simplex odoris real̄r susceptiuū eē nō p̄t.pp̄ qḋ bñ dictū est odorē in medio nō eē real̄r:nisi forte p tāto dicerem⁹ odorē esse real̄r i medio: qꝛ fumi illi exalātes ex corpe odorabili:in q̄bus real̄r est odor:real̄r medio se imiscēt.itaqꝫ sꝫ hūc modū loq̄ndi.dicemus q̄ odor alicubi est real̄r tātū. alicubi v̄o real̄r ꝛ intentional̄r:ꝛ alicubi itētiōal̄r tātuꝫ. vñ in corpe odorabili est odor tātū real̄r.in illa aūt p̄te medij vbi se itermiscēt illi fumi: est aliq̄ mō real̄r ꝛ aliq̄ mō itētōal̄r:sꝫ in vlteriori p̄te medij:ad quā nō ꝯtingūt hꝫ fumi icipit eē odor itētional̄r solū.ex h̄ aūt soluta sunt argumenta p̄oris q̄ōnis: vbi p̄bat̃ odorē eē fumalē euaporatōeꝫ:ꝛ p ꝯñs eē real̄r i medio.nam vt patꝫ odor non est fumalis euaporatio formaliter: sed causaliter.hoc.n.pro tanto veꝝ est.qꝛ non fit sine fumali euaporatione.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. qꝛ videt̃ falsū esse q̄ ph̄us ait.vꝫ. q̄ p̄priū sit homini nō sentire odorē sine respiratione. videm⁹ eniꝫ q̄ canes volentes insequi bestiam: semp ducunt nasuꝫ iuxta terram:ꝛ respirantes cū quadaꝫ violētia ꝛ attrahentes fortiter aerem insequunt̃ huiusmodi bestiam. ¶ Dicendum q̄ indigere respiratione p̄pter odoratū:hoc est:quia meatus ꝛ vie per quas debet transire aer infectus specie odorabilis sunt cooperte ꝛ clause.huius aūt coopertura ꝛ clausuraꝫ potissime facit humiditas ꝛ frigiditas cerebri. homo igit̃ qui iter cetera animalia plus habꝫ de cerebro ɜm p̄portionem.ꝛ per cōsequens p̄portionabil̄r in ei⁹ cerebro plus est de frigiditate ꝛ humiditate potissime ꝛ hꝫ meatus ꝛ vias hꝫ coopertas ꝛ clausulas: imo tantuꝫ ē ibi cooperimentū ꝛ tāta clausura q̄ nisi fiat respiratio p quā aperiant̃ pori ꝛ vene:nullo⁹ possumus odorem p̄cipere:p quādaꝫ ergo antonomasiaꝫ dicitur esse p̄prium homini

nihil odorare sine respiratõe. vel possumus dicere ꝙ alia aīalia respirantia forte aliquo mõ odorez pcipiũt sine respiratiõe: respirãt tñ vt melius odorẽt. illos.n. meat⁹ ⁊ illas vias nõ hñt per oẽm modũ clausas: iõ sine respiratiõe aliquo mõ pcipiũt respirãdo: tñ qꝛ ille vie amplianť ⁊ dilatanť vene ⁊ pori: certius de odore iudicant: ꝑm igiť hũc modũ loquendi dicem⁹ ꝙ aliqua aīalia nec idigent respiratione vt odorent: nec vt bene odorent vt aīalia carẽtia sanguīe. aliqua vo indigent respiratiõe nõ simpľr vt odorent: sed vt bene odorẽt vt aīalia gradiẽtia alia ab homīe. aliqua vero idigent respiratiõe nõ solũ vt bene odorent: sed etiã vt odorent: qꝛ modicũ aut nihil sine respiratione de odore possunt pcipere vt hoīes. qδ vero obyciebať solutum est per iam dicta.

Ulterius forte dubitaret aliqs. qꝛ nõ videť eẽ verũ qδ phs ait. dicit eni ꝙ sic se videť habere odoratus in hoīe ad alia aīalia sicut se habent oculi alioꝝ aīaliũ ad animalia duroꝝ oculoꝝ. hoc aũt videť esse falsum: ⁊ cõtra ea q̃ dicta sunt. nam cũ alia aīalia melius videant q̃ hñtia duros oculos. sequeretur ꝙ hõ melius odoraret q̃ aīalia cetera. cuius ꝯriũ supra ostẽdebať. ℂ Dõm ꝙ hec similitudo nõ est per oẽm modum similis. pro tãto eniz similis est ⁊ veritatẽ hz. qꝛ sicut aīalia hñtia duros oculos eo ꝙ nõ hẽant palpebras ⁊ coopertimentũ oculoꝝ statim possũt videre ⁊ nõ indigẽt remouere ꝓhibens. aīalia eni alia opꝫ aperire palpebras vt videant: sic aīalia nõ habẽtia odoratũ coopertuz nõ indigent respiratiõe: sed statim pñt odorare. hoīes vero habẽtes odoratũ coopertũ nisi per respirationez amplient venas ⁊ poros ⁊ hõ impedimentũ remoueant odorare non possunt. exemplum ergo adductum est simile quantum ad hoc: non autez quantuz ad illud ad qδ ratio arguebat. Patet itaq₃ veritas questionis.

Te. c. ioi.

Ustabile autem est qδdam tangibile: ⁊ hec est causa: quare nõ [illegible] sensibile per medium extraneuz corpus. Neq₃ enim tactus est corpus in quo est humor: qδ est quid gustabile in humido sicut materia: hoc aũt quiddã tangibile.

ℂ Postq̃ phs determinauit de sensibus magis spiritualibus: vt de visu auditu ⁊ olfatu. in parte ista determinat de sensibus magis mãlibus vt de gustu ⁊ tactu. circa qδ duo facit. qꝛ pmo determinat de gustu siue de gustabili. scδo de tãgibili ibi (De tãgibili aũt) Circa pmũ tria facit ꝑz ꝙ tria cõcurrũt ad qδlibꝫ sentire. vz. mediũ obm ⁊ organũ. pmo g̃ determiat de medio qδ reqriť in gustu. scδo determinat de obiecto. ⁊ tertio de organo. scδa ibi (Sicut autẽ visus) tertia ibi (Qm̃ autez humidũ) Circa pmũ tria facit. qꝛ pmo ait ꝙ in gustu nõ requiriť mediũ extraneum. scδo remouet quãdaz cauillatiõẽ circa ꝓtacta. tertio qδ dixerat manifestat. 2ª ibi (Et si in aq̃ essemus) 3ª ibi (Color aũt nõ sic) Dicit g̃ ꝙ gustabile est qδdaz tãgibile. hec aũt est cã: qre supple gustabile sit qδdã tangibile. qꝛ non sit vel nõ eẽ vt hꝫ correctior lr̃a sensibile per mediũ extraneum corp⁹. nã nõ esse sensibile per mediũ extraneuz est vna cã: qre gustabile est qδdã tãgibile. alia aũt causa est. qꝛ id in quo est hũor. i. sapor qδ est qd gustabile est in hũido sicut in ꝓpria mã siue sicut in ꝓprio subiecto. hoc aũt idest humidum est qδdam tangibile.

Dubitaret forte aliqs. vtruz gustus sit qdam tactus. ⁊ videť ꝙ nõ. qꝛ qdaz homo nõ ponit in numerũ cũ homine: nec qδdaz al'cum animali. ⁊ vľr inferius nõ ponit in numerũ cum superiori nec cõtrahens cũ cõtracto: quare si gustus est qdam tact⁹ nõ ponit ĩ numerũ cũ ipso. erũt itaq₃ quatuor sensus ⁊ nõ gnq₃. ℂ In ꝯrium est phs qui ait: ꝙ gustabile est qδdam tangibile: sed si gustabile est qδdam tangibile: gustus est qdam tactus. ℂ Dõm ꝙ triplici via venari possumus gustum esse quẽdaz tactũ ꝑm ꝙ tria cõcurrũt ad qδlibꝫ sentire. vz. mediũ obiectũ ⁊ organuz. pma ergo via sumeť ex parte medy. scδa ex parte obiecti. tertia ex pte organi. prima via sic pꝫ. naz sensus tactus iõ sic noīatus est. qꝛ p hũc sensum percipimus obiectũ nõ per mediũ extraneuz: sed tangendo. visus ergo nõ est tactus. qꝛ corpus coloratũ qδ pcipimus per visum nõ attingit nos: sed est distans a nobis. corpus vero qδ tactu cognoscimus opꝫ ꝙ nos attingat. quare cũ hoc sit etiã in gustu: qꝛ nõ gustamus per mediuz extraneũ: sed oꝫ ꝙ corpus gustabile nos attingat ad hoc ꝙ sentiamus ipm̃. igiť qꝛ gustabile sentim⁹ nõ p medium extraneũ: sed tangẽdo: erit gustus qdaz tactus. 2ª via sumiť ex parte obiecti. nã qꝛ humidũ est tãgibile ⁊ sapor fundať in humido: ⁊ nõ in oī humido: sed in quodam. nã in humido corporũ simpliciũ cuiusmodi est humiduz aereũ vel humidũ aqueũ sapor fundari nõ põt. nam corpora simplicia ꝑm ꝙ hõ nõ sunt susceptiua saporis: p accidens forte in talibus repireť sapor: sicut pꝫ in aqua rõe venarum terre per quas transit vel rõne alicui⁹ vaporis cõmixti põt aliquẽ saporez cõtrahere. per se tñ talia sapore carent: qre si nõ in omni humido fundatur sapor nõ oẽ tangibile ⁊ gustabile: sed quoddã. ⁊ qꝛ gustabile est qδdaz tangibile gustus erit qdaz tact⁹. Tertia via sumiť ex pte organi. nã nõ i omni organo nec in oī parte vbi fundatur tactus hꝫ esse ⁊ gustus: sed in quadã parte vt in lingua. et qꝛ in quadã pte ⁊ nõ in omni hꝫ esse gustus ⁊ tact⁹: gustus nõ erit vľr tactus. sed erit qdam tactus. harum aũt triuz rõnum ꝓbãtiuz gustum esse quẽdã tactuz due tanguntꝰ a phõ. videlꝫ illa de medio ⁊ illa de obiecto. illa ãt de organo nõ tangiť ab ipso: qδ forte iõ factũ est. qꝛ nõ est directe ⁊ simpľr idem organũ tactus ⁊ gustus. vel forte iõ fecit. qꝛ eadem ratio est de obiecto ⁊ organo. ratio aũt in ꝯtrarium in sequenti questione solueť.

Ulterius forte dubitaret aliqs. vtrũ gustus sit idem qδ tactus. videť ꝙ sic. qꝛ si homo est quoddã aīal. al'in homīe est idem qδ homo. ⁊ si sortes est qdam homo. hõ in sorte est idẽ qδ sortes. g̃ cũ gustus sit quidam tactus: tactus in gustu nõ erit aliud q̃ gustus. vel vt arguebať supra gustus nõ ponit in numerũ cum tactu. ℂ Dõm ꝙ vt supra dicebať potẽtie distinguũtur per actus: ⁊ actus per obiecta. vbi ergo sunt alia ⁊ alia obiecta formaliter sunt aly ⁊ aly actus. ⁊ per consequens alie et alie potentie. Dubitare ergo vtrum sensus gustus formaliter differat a sensu tactus est dubitare vtrũ qualitates secunde formaliter differant a qualitatibus primis. ⁊ vtrum sapores qui noīant qualitates scδas formaliter differãt a calido ⁊ frigido hũido ⁊ sicco q̃ nominant qualitates pmas. ⁊ qꝛ he nõ sunt ille: sed fundanť in illis: gustus nõ est tact⁹: ſꝫ aliquo mõ fundať in tactu. qδ vero arguebať ꝙ aīal nõ ponit in numerũ cũ quodã animali. ergo nec gustus cũ tactu. ℂ Dõm ꝙ sic nõ se hꝫ gust⁹ ad tactum sicut se hꝫ sortes ad hoīem vel hõ ad animal. sic ergo gustus nõ est ita vľis sicut tactus. qꝛ tact⁹ ẽ in omni parte corporis. gustus aũt in quadã. ⁊ qꝛ tact⁹ est in omni humido. gustus aũt in quodã: fit tñ hec ꝯtractio per additionem noue forme siue fit per differentez formã. iõ formaliter gustabile est distinctum a tangibili ⁊ gustus a tactu. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Uñ si in aqua essem⁹: sentirem⁹ vtiq₃ appositũ dulce. Nõ ãt eẽt tũc nobis sensus p mediũ: sed in eo qδ misceť hũido: sicut in potu.

¶ Remouet quandā cauillationem circa ꝓtacta. dixerat .n. gustū nō fieri per mediū extraneū: qḋ vr̄ falsuz: qꝛ si in aq̄ poneret̄ dulce: nos existētes in aqua sentiremus hꝰ dulce. ideo ait: qḋ si i aqua essemus sentiremꝰ vtiqꝫ dulce apposituū: sed tūc nō eēt nobis sensus per mediū: sꝫ in eo ꝙ ꝯmisceret̄ illud dulce humido sic̄ in potu. ¶ Deinde cū dicit.

Cō.102 ¶ Color autē non sic videt̄ in eo qḋ miscet̄: neqꝫ defluxionibus. ¶ Ut quidem igitur medium nihil est: vt autem color visibile: sic gustabile humor est.

¶ Qḋ dixerat manifestat: circa qḋ duo facit. qꝛ p̄ fac̄ qḋ dictū est. 2° qꝛ dixerat ꝙ in gustu nō reqrit̄ aliqḋ extraneū ostē dit ꝙ lꝫ ibi nō reqrat̄ aliqd extraneū tanq̄ȝ mediū: reqrit̄ tn̄ ibi aliqd extraneū tanq̄ȝ disponēs organū: vel pōt alr̄ diuidi: qꝛ duo facit ꝭꝫ ꝙ duo manifestat que dixerat. nā p̄ ondit ꝙ gustus nō fit per medium extraneū. 2° qꝛ dixerat ꝙ sapor fundat̄ in humido declarat h̄ ex eo ꝙ sine humiditate n̄ fit saporis sensus ibi. (Nihil aliud fac̄) dicit ḡ: ꝙ color nō sic vr̄ in eo ꝙ miscet̄ medio: neqꝫ defluxiōibꝰ. i. ꝑ defluxiones. supple vr̄ color: igr̄ vt qdē mediū nihil est. i. q̄ȝtuz ad mediū nō est cōparatio iter colorē ⁊ saporē: qꝛ color sentitur ꝑ mediuz extraneū: sed nō sapor: sꝫ q̄ȝtū ad rōnē obti: supple est cōparatio iter colorē ⁊ saporē: qꝛ vt color aūt est visibile. i. obꝫ visus: sic humor. i. sapor est gustabile. i. obꝫ gustus. ¶ Notādū aūt ꝙ corpꝰ coloratū nō attigit oculū cū vr̄: neqꝫ oꝫ ꝙ attigat aliquā ꝑtē nr̄i corpis. rursus color nō imiscet se medio realr̄: sꝫ solū itētionalr̄ se mltiplicat: nec ēt aliqd defluit a corpe colorato: vt fiat visio: sꝫ vt fiat gustus: vel oꝫ ꝙ corpꝰ dulce attigat linguā: vel si hꝰ dulce ponit̄ in aliq̄ distātia: vt si ponit̄ i aq̄: oꝫ ꝙ per aquā defluat vsqꝫ ad liguā: ita ꝙ realr̄ attigat ipāz: itaqꝫ tūc sentiremꝰ dulce positū in aq̄ sic̄ sentiremus dulce positū in potu vl̄ positū icifo. q̄ȝtū ḡ ad mediū nihil. i. nulla ꝯueniētia est iter visibile ⁊ gustabile: qꝛ visibile ꝑ se oio reqrit medium extraneū: gustabile aūt nō: sed vt dicebat̄ q̄ȝtū ad rōnē obti est aliq̄ ꝯueniētia iter h̄ ⁊ illud. ¶ Deide cuz dicit.

¶ Nihil autem facit humoris sensum sine humiditate: sed hꝫ actu aut potētia humiditatez vt salsum: bene enim liquidum ipsum est ⁊ liquefactiuum lingue.

¶ Manifestat 2m qḋ dixerat. dicebat̄ enim supra ꝙ sapor fundat̄ in humido: ad h̄ aūt declarādū itēdit talē rōnē: illud qḋ nō sentit̄ sine humido fundat̄ in humido: sapor nō sentit̄ sine humido. ḡ fundat̄ in humido: de hac aūt rōne nō ponit nisi ṽtutē medij. vꝫ. ꝙ sapor nō sentit̄ sine humido: iō ait ꝙ nihil aūt fac̄ sensuz humoris. i. saporis sine humiditate: sꝫ qḋ facit hꝰ sensuz humiditatē hꝫ: aut actu aut poa. supple ꝓpinq̄: vt salsuz. n. qdē ipm est bn̄ liqdū. i. bn̄ liq̄factibile ⁊ liq̄factiuū lingue. ¶ Notādū aūt ꝙ sal: lꝫ sit actu siccus: pōt tn̄ de leui imutare sensuz gustus: qꝛ est faciliter liquefactibilis. ¶ Deinde cuz dicit.

Cō.103 ¶ Sicut aūt visus visibilis est ⁊ inuisibilis: tenebra aūt inuisibilis est: iudicat aūt ⁊ ipsam visus. Adhuc autem valde splendidi est: etenim hoc inuisibile est: alio aūt modo a tenebra. Similiter aūt ⁊ auditꝰ soniqꝫ: ⁊ silētij: quoꝝ aliḋ audibile: aliud nō audibile: ⁊ magni soni sicut visus est splendidi. Sicut enim paruus sonus iaudibilis quodāmodo: sic ⁊ magnus ⁊ violentus. Inuisibile aūt aliud quidē oio dicit̄: sicut ⁊ in alijs ipossibile: aliud aūt quāuis aptuz natuz non habet: aut praue: sicut qḋ sine pedibus est: ⁊ sine gradu dicit̄.

¶ Postq̄ȝ determiauit de medio gustꝰ: ondēs ꝙ nō reqrit̄ ibi mediū extraneū. in ꝑte ista determiat de eiꝰ obo: circa qḋ duo fac̄: qꝛ p̄ determiat de obo gustꝰ vt differt a tactu. 2° ḋ obo eiꝰ vt ꝯuenit cū ipso: ꝑcipit. n. gustꝰ saporē ⁊ humiduz: sꝫ saporē ꝑcipit vt differt a tactu: hūidū ṽo vt ꝯuenit cuz ipo ibi. (Ur̄ aūt p̄nm eē) circa p̄mū duo fac̄: qꝛ p̄ ondit quō accipit̄ obꝫ in alijs sensibꝰ. 2° qḋ dixerat adaptat ad gustū ibi. (Sic aūt gustꝰ) dicit ḡ ꝙ sic̄ visus est visibilis ⁊ iuisibilis: qꝛ tenebra aūt est iuisibil': ⁊ tn̄ visus iudicat ipsaz tenebrā. adhuc aūt visus ē valde splēdidi: ⁊. n. h̄. i. valde splēdidū est iuisibile: ⁊ tenebra est iuisibilis: sed alio mō. ⁊ qḋ dcm̄ est de visu itelligēdū est de alijs sensibꝰ: iō subdit. silr̄ aūt ⁊ auditꝰ est soni ⁊ silētij: quoꝝ aliud qdē vt sonuz dicimus esse qd audibile: aliud ṽo vt silētiū non audibile: est etiā auditꝰ magni soni: sicut visus est splēdidi: auditꝰ eniꝫ cōparat̄ ad magnū sonū: sic et ad qd iaudibile: qꝛ sic̄ paruus sonus est iaudibilis: sicut quodāmodo magnus ⁊ violentus: iaudibile. n. ⁊ iuisibile ⁊ cetera talia multiplr̄ dn̄r. dr̄ aūt iuisibile aliud qdē qḋ oio impossibile est videri vt tenebra sicut ⁊ in alijs: aliud aūt dr̄ inuisibile: qḋ q̄ȝuis sit aptū natū vt videat̄: nō hꝫ tn̄ vn̄ bn̄ videat̄: aut praue vr̄: sicut esse sine pedibꝰ et qḋ sine gradu dr̄ multiplr̄: sic̄ supple iuisibile ⁊ iaudibile: ⁊ cetera talia multiplr̄ dicuntur. ¶ Notādū aūt ꝙ sicut in alijs repit̄ multiplicitas: vt sic̄ repit̄ multiplicitas in nō hr̄e pedes vel in esse sine gradu sic repit̄ multiplicitas in esse iuisibile vel iaudibile: dr̄. n. aliqd non pedes hr̄e: qꝛ nullo modo est aptū natū hr̄e pedem vt lapis: aliqd ṽo dr̄ non hr̄e pedes: qꝛ q̄ȝuis sit aptū natū hr̄e: tn̄ caret eo vt homo hn̄s pedes abscisos aliquis qdē dr̄ non hēre pedē: qꝛ hꝫ prauū pedē vel debilē pedez: vt claudū: sic etiā iuisibile dr̄ triplr̄: aliqd. n. est tale quia nullo modo est aptū natū videri vt tenebra: aliqd ṽo: qꝛ ē aptū natum videri: non tn̄ habet nām illā modo ꝓportionato ⁊ cōmēsurato vt possit videri: ⁊ hꝰ est sol: ⁊ vl̄r valde splendidū: aliqd ṽo dr̄ inuisibile: qꝛ praue vel debiliter videri pōt: sicut paruus sonus dr̄ inaudibilis: qꝛ praue vl̄ debiliter audit̄. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic aūt gustus gustabilis quidē ⁊ non gustabilis: hoc aūt est paruū: aut prauū habꝫ humorem: aut corruptiuum gustus.

¶ Qḋ dixerat adaptat ad gustū. d. sic aūt gustus est gustabilis ⁊ non gustabilis. hoc aūt videlꝫ non gustabile est qḋ hꝫ humorē prauū: aut paruum: aut dr̄ nō gustabile qḋ est corruptiuū gustus: sicut dr̄ inuisibile nimis splendēs: qḋ est corruptiuum visus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Videt̄ principiū esse potabile: ⁊ non potabile: gustus. n. qdā tactꝰ. Sed hoc qdē vt prauū ⁊ corruptiuū gustus: illud aūt ꝭm nāz. Est aūt cōmune tactus: ⁊ gustus potabile.

¶ Determinat de obiecto gustus vt ꝯuenit cum tactu. d. ꝙ p̄ncipiū imutationis gustus videt̄ esse potabile ⁊ non potabile: idest humidū ⁊ non humidū: gustus enim qdem ambo hec ꝑcipit: sed hoc qdē videlꝫ non potabile cōparatur ad gustū vt paruū ⁊ vt corruptiuū gustus: illud autez videlꝫ potabile cōparat̄ ad gustū ꝭm nām. i. vt aliqd ꝭm nām: ⁊ vt ꝓportionatū ei: ⁊ addit ꝙ potabile. i. humidum est cōmune tactꝰ ⁊ gustus. ¶ Notādum aūt ꝙ sicut gustꝰ inquātū est differēs a tactu ꝑcipit gustabile ⁊ non gustabile sic inquātū est ꝯueniēs cuz actu ꝑcipit potabile ⁊ nō potabile. i. humidū ⁊ non humidū. ¶ Notandū etiam ꝙ sicut gustabile est illud qḋ est ꝓportionatuz gustui: ⁊ audibile illud qḋ est ꝓportionatū auditui: ingustabile ṽo ⁊ in-

audibile qḋ est improportionatū: vnde sicut magnus sonus corrūpens auditū ⁊ prauus sonus q̄ praue.i.male audit̄: dr̄ iaudibilis: sic put gustus ē q̄dam tactus potabile.i. humidū est ei ſm nām: ⁊ pportionatū: sed ipotabile dr̄ qḋ praue gustat̄. vl' qḋ ē corruptiuū gustus.

Dubitaret forte aliq̄s. vt p̄ gustus pcipiat potabile.i.humidū. videtur q̄ nō: q̄z si potētie sunt distincte etiā oba sunt distincta ⁊ act⁹ distincti: sed tact⁹ ⁊ gustus formal'r differūt: vt dcm̄ est: ergo gustare ⁊ tāgere erūt formal'r distincta: ⁊ gustabile ⁊ tāgibile erūt formal'r distīcta. humidū itaq̄ qḋ ē q̄d tāgibile non pōt esse q̄d gustabile. ¶ In ǝriū est p̄hs qui ait q̄ potabile est q̄d cōe ad gustū ⁊ tactū. ¶ Dicēdū q̄ agere: l3 sit pn̄cipal'r a forma: est tn̄ aliq̄ mō a mā: eo.n.ipso vt supra dicebat̄ q̄ hec forma reqrit hāc mām ad actionē huius forme nō solū facit forma: s3 etiā materia: quare si sapor fundat̄ in humido tanq̄ in propria mā: ⁊ humidū est subm saporis: nō solū vt sapor est aliq̄d in gn̄e entiū: sed vt est q̄d sensibile ⁊ imutatiuū gustus imutare gustū ſm q̄ h'ȝ: l3 ǝueniat sapori pn̄cipal'r ⁊ formal'r: ǝueniet tn̄ humido ex ǝsequēti: vt inq̄tū est ppriū subiectū saporis: est ergo potabile.i.humidū cōe tact⁹ ⁊ gustus: q̄z vtrūq̄ imutatur ab humido: sed aliter ⁊ al'r: q̄z tactus imutat̄ pn̄cipal'r ⁊ pprie: gustus vo imutat̄ ab humido inq̄tū est saporis subm. q̄ vo arguebat̄ in cōtrariū solutū est per iam dicta. nā sicut gustus ⁊ tact⁹ sunt formal'r distīcta: verūtn̄ gust⁹ fundat̄ in tactu: ⁊ est q̄dā tact⁹: sic gustabile ⁊ tangibile distinguunt̄ formal'r: verūtamē gustabile fundat̄ in tāgibili: formal'r itaq̄ ⁊ pn̄cipal'r gustus imutat̄ a gustabili: ⁊ tactus a tāgibili imutat̄: tamen gustus a tangibili tanq̄ ab eo qḋ est saporis subiectū.

Alterius forte dubitaret aliq̄s si gustus imutatur ab humido ⁊ sapore a quo imutet̄ p̄us: ⁊ vr̄ q̄ a sapore: nā sicut color imutat obm pn̄cipal'r ⁊ formal'r: magnitudo vo in qua fundat̄ color facit imutationē in visu mediāte colore: ita q̄ p̄us intelligo q̄ color imutat visum: magnitudo aūt imutet ipm mediante colore: sic ēt in pposito sapor imutabit gustū pn̄cipal'r ⁊ formal'r: humidū vo: qḋ est subm saporis: imutabit ipsū mediāte sapore. ¶ In ǝriū est p̄hus q̄ vult q̄ pn̄m imutationis gust⁹ sit potabile ⁊ nō potabile. ¶ Dōȝ q̄ gustus vt tactū est fundat̄ in tactu. debem⁹.n.imagiari q̄ in eodē neruo lingue est tact⁹ ⁊ gustus: s3 gust⁹ est ibi mediāte tactu sic̄ in eodē pomo est humiditas ⁊ sapor: s3 sapor est ibi mediāte humiditate: idē est ḡ organū tact⁹ ⁊ gustus nō p oēȝ modū: q̄z l3 in eodē neruo: sint he due potētie: tactiua. vȝ. ⁊ gustatiua: ille tn̄ neruus ſm aliā pportionē ǝsiderat̄: vt est subm tact⁹: ⁊ ſm aliā vt subijcit̄ gustui: idē est q̄ q̄z proportio illa que sufficit ad tactū reſuat̄ vl'r in neruo vt diffundit̄ p totū corp⁹: tact⁹ est in toto corpe: gustus vo est in quadā pte corpis tm̄: q̄z pportio illa quā addit gust⁹ supra tactū nō reſuat̄ nisi in quadā pte corpis vt in ligua: igit̄ sic̄ hō albus addit supra hoiēȝ ⁊ icludit totū qḋ dicit hō: idē ē q̄ in p̄lib⁹ repit̄ rō hoīs q̄ rō hoīs albi: sic q̄z gust⁹ addit supra tactū: ⁊ p̄supponit ipm: eo q̄ fundet̄ in eo: in p̄lib⁹ reb⁹ repit̄ rō tact⁹ q̄ rō gustus. si igit̄ neruus i quo fundat̄ sensus gustus eēt alius real'r ⁊ simpl'r a neruo in quo fundat̄ sensus tact⁹: adhuc oporteret nos dicere q̄ organū gust⁹: nō solū iudicaret de sapore: s3 ēt de humiditate: ita q̄ adhuc veꝝ eēt q̄ potabile siue humidū nō solū eēt obm tactus: sed ēt gustus. ſm hoc itaq̄ verificaret̄ ordo iā tact⁹: vt q̄ humiditas imutaret neruū illū in quo fundaret̄ gustus mediāte sapore: ſm ḡ nālē itelligētiā sapor p̄us imutaret neruū q̄ humiditas que est fundamētū saporis: sic̄ p̄us itelligimus q̄ color imutet oculū q̄ magnitudo que est coloris subm. Nūc aūt nō sic se h3: sed ille idēȝ neruus exn̄s in lingua que est fundamētū v̄tutis tactiue: est etiā fundamētū gustus: q̄re sicut in illo neruo p̄us fundat̄ tactus: ⁊ mediāte tactu fundat̄ gustus: sic p̄fat⁹ neruus p̄us imutat̄ ab humiditate que est q̄ddā tāgibile: ⁊ mediante ea imutat̄ a sapore qui est quoddā gustabile. pp̄ter qḋ bn̄ dcm̄ est q̄ pn̄cipiū h'ȝ imutationis: vr̄ esse potabile.i.humidū. ¶ Est aūt diligēter aduertēdū q̄ hūc ordinē queȝ aspicimus in neruo exn̄te in lingua: q̄z.s.in eo p̄us fundat̄ tact⁹. ⁊ mediāte eo fundat̄ ⁊ gustus: aspicimus etiā in obo exteriori: q̄z in eo p̄us fundat̄ humiditas ⁊ mediāte humiditate fundat̄ ⁊ sapor: p3 itaq̄ veritas q̄siti quō potabile humidū est h'ȝ imutationis pn̄cipiū: ⁊ p3 etiā quō hoc taȝ ex parte obiecti q̄ etiā organi sibi pportiōabil'r correspōdent. Qḋ vo obijciebat̄ de colore ⁊ magnitudine solutū est per iam dicta. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quoniā autem humidum q̄dē est gustabile: necesse sensitiuū ipsius: neq̄ humidū esse actu neq̄ impossibile fieri humidum. Patit̄ enim aliquid gustus a gustabili: scḋȝ q̄ gustabile ē. Necessariū est ergo humectatū fore qḋ possibile humectari saluatū: non humidū aūt sensitiuum gustatiuum. Com. 104

¶ Determiat de organo ipsi⁹ gustus: circa qḋ tria facit: q̄a p̄ ostēdit q̄le d3 eē h'ȝ organū. scḋo qḋ dixerat pbat per signū. 3º distinguit quot sunt spēs gustabiliū: siue quot sunt spēs sapoꝝ que hn̄t h'ȝ organū imutare. 2ª ibi. (Signum aūt) 3ª ibi. (Spēs aūt). dicit ḡ: q̄m aūt humidū q̄dem est gustabile necesse est sensitiuū.i.organū sensus ipsi⁹ gustabilis: neq̄ humidū esse actu: neq̄ ipossibile fieri humidū. nā gustus aliq̄d patit̄ a gustabili ſm q̄ est gustabile: ⁊ q̄a patiēs in fine est sil'e: in pn̄º aūt dum saluat̄ in sui ǝsistētia est dissil'e: neciū est ḡ organū gustus q̄ possibile est humectari postq̄ iam passum est humectatū fore: s3 gustatiuū sensitiuū.i.organū gustus saluatū in sui ǝsistētia: vt bn̄ pcipiat sapores: nō humidū aūt d3 esse. ¶ Notādū aūt q̄ sicut aer cōnaturalis nob h3 semp quēdā suū motū q̄ motus est differēs ab oīb⁹ motib⁹ exteriorib⁹ vt possit oēs illos mot⁹ exteriores recipe sic ligua h3 quādā suā humiditatē annexā: s3 illa humiditas est differēs ab oīb⁹ alijs saporib⁹ vt possit oēs alios sapores pcipe: d3.n.organū gust⁹ esse saluatū in hac ǝsistentia: ⁊ non esse ifectū sapore aliq̄: q̄z si inficeret̄ sapore aliquo sapor ille impediret ne possꝫ alios sapores recipe. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Signū aūt neq̄ siccā existētē linguā sentire: neq̄ multū humidā. Hic.n.tactus fit primi humidi: sicut cum aliq̄s qui an̄ gustauit fortē humorem gustet alterū: ⁊ vt laborantib⁹ amara oīa videntur: pp̄ter id q̄ lingua plena huiusmodi humiditate sentit.

¶ Qḋ dixerat manifestat p signū. ǝtinet̄ aūt sic. bn̄ dcm̄ ē q̄ organū gust⁹ nō d3 esse actu humidū.i.actu ifectū aliq̄ sapore: ⁊ etiā debet esse tale q̄ de facili possit humectari: q̄z de se d3 hr̄e humiditatē aliquā: p quam sit dispositū vt de facili imutet̄ a sapore: signū aūt h'ȝ: q̄ sic sit est: q̄z non ǝtigit sentire liguā exn̄tē siccā: neq̄ multū humidā. H.n. tact⁹ fit pmi humidi. nā cū aliq̄s h3 liguā valde humidā .i. valde ifectā aliq̄ sapore q̄cq̄d postea tāgit p liguā sapit sibi de p humido.i.de p sapore quo est ifecta: sic cū aliq̄s gustauit fortē humorē.i.saporē: gustet aūt alteꝝ saporē sapiet sibi sapor vltim⁹ de sapore pmo: ⁊ vt patet laborantibus omnia vident̄ amara: sentiūt.n.omnia amara esse, pp̄ter id qḋ eoꝝ ligua est plena ⁊ ifecta h'ȝ hūiditate cole-

rica. ¶ Notādū aūt ꝙ q̄a liguā oꝛ hr̄e aliq̄ꝫ humiditatē.
vt de facili imutet̄ a sapoꝛe:ideo vt cōmēta.ait:natura pa
rauit salinā i oꝛe ⁊ ꝑparauit instr̄a ad ꝯgregādū hꝰ saliuā
⁊ hūiditatē vt mediāte ea gustarent̄ sicca. ¶ Deiñ cū dic̄.
Cō.105 ¶ Spēs aūt humoꝝ sic̄ ⁊ in coloꝛibus:simpli
ces:q̄dē ꝯtrarie sunt sicut dulce ⁊ amaꝝ. Ha
bito aūt sunt cū hac quidē pingue:cū illa vo sa
litū:media aūt hoꝝ erit acre: ⁊ austeꝝ: ⁊ ponti
cum: ⁊ acutum:fere enim he vident̄ eē humo
rum dr̄ie. Quare gustatiuū est potētia huius
modi:gustabile aūt est factiuū actu huius.
¶ Distiguit spēs sapoꝝ imutātes oꝛganū gustus.d.ꝙ spēs
āt hūoꝝ.i.sapoꝝ sumūt̄:sic̄ ⁊ i coloꝛibꝰ:q꞉ sic̄ coloꝛes q̄dā
sūt simplices q̄dā medij:sic ⁊ sapoꝛes:sꝫ simplices q̄dē sa
poꝛes sūt.i.se hn̄t ꝯrie:sic̄ dulce ⁊ amaꝝ:hito aūt.i.ꝯñr sūt
cū hac q̄dē.i.cū dulcedine pingue:cū illa vo.i.cū amaritu
dine salitū.nā pinguis sapoꝛ est annexus dulci:salitꝰ vo est
annexus.i.ꝓpinquus amaro:media autē hoꝝ sapoꝝ sunt
acre ⁊ austeꝝ ⁊ ponticū ⁊ acutū:⁊ subdit ꝙ fere.n.he vñr
esse dr̄ie humoꝝū.i.sapoꝝ:⁊ q꞉ tales sunt sapoꝛes:ꝯcludit
dicēs:quare gustatiuū.i.oꝛganū gustus est potentia hꝰ.i.
potētia ad hꝰ sapoꝛes:gustabile aūt est factiuū actu hꝰ.i.
actu est imutatiuū oꝛgani gustus.est.n. gustabile tale in
actu:quale oꝛganū gustus est in potētia. ¶ Notādū autē
ꝙ semꝑ patiēs est tale in potētia:q̄le est agēs in actu:⁊ q̄a
oꝛganū gustus patit̄ a gustabili tanq̄ꝫ ab obo:opꝫ ꝙ oꝛga
nū gustus sit potētia hꝰ.gustabile vo sit hꝰ actu factiuū.
¶ Notandū etiā ꝙ spēs enumerate sapoꝝ possunt redu
ci ad septē:q꞉ austerū ⁊ acre quodāmodo idē nominant.
erūt itaq̄ꝫ he septē spēs sapoꝝ:videlꝫ dulce:amaꝝ:pigue:
salitū:acre:ponticū:⁊ acutū:sufficiētia aūt harū septē spe
cierū sic pōt accipi:q꞉ oīs sapoꝛ est extremus vl̄ medius.
si extremus sic sunt duo sapoꝛes:amarus ⁊ dulcis:si autē
sit medius:vel hoc est per eque distantiā:⁊ sic est acutꝰ sa
poꝛ:qui quodāmodo videt̄ equal̄r distare ab amaro ⁊ dul
ci:si aūt non sit per eque distātiā:tūc sapoꝛ ille vel est iter
acutū ⁊ dulce:vel inter acutū ⁊ amarū:si iter acutū ⁊ dul
ce:vel magis appꝛopinquat dulci:⁊ tūc est pinguis sapoꝛ:
vl̄ magis appꝛopinquat acuto:⁊ tunc est acer sapoꝛ:si aūt
sit iter acutū ⁊ amaꝝ:vel magis appꝛopinquat amaro:⁊
tūc est salitꝰ sapoꝛ:vel magis acuto:⁊ tūc est ponticus.
Cō.106

E tangibili aūt ⁊ tactu eadem ratio.
Si enim tactus non est vnus sensus:
sed plures:necessariū est ⁊ tangibilia
sensibilia plura esse.
¶ Postq̄ꝫ phs determiauit de alijs sensibilibꝰ.hic vltimo
determinat de ipso tangibili:eo ꝙ sensus tactus inter oēs
alios materialioꝛ existat. Diuidit̄ autem hec pars in tres
partes.fm ꝙ circa ipm̄ tāgere est tria considerare:videlꝫ
oꝛganū mediū ⁊ subiectū.ꝑmo ergo determinat de ipso
tactu.scd̄o determinat de ipso medio.⁊ tertio de ipso obo.
2ª ibi.(Dubitabit aūt aliq̄s).3ª ibi.(Tangibiles quidē)
circa ꝑmū duo facit:q꞉ ꝑmo ait:eandē rōnē eē de tactu:⁊
de tangibili.secūdo circa ipm̄ tactū mouet q̄stiones quas
dam ibi.(Habet aūt dubitationē).dicit ergo ꝑmo.ꝙ ea
dem rō est de tangibili ⁊ tactu:q꞉ si tactus non est vnus
sensus:sed plures necessariū est ⁊ tāgibilia esse plura sen
sibilia. ¶ Notādū aūt ꝙ phs in his capitulis intēdit de
terminare de ipsis sensibilibꝰ:q꞉ de ipsis sensibus deter
minabit in capl̄o sequēti ibi.(Opꝫ aūt vl̄iter de omni sen
su).verū q꞉ non pōt q̄s bene determiare de sensibili:nisi
determinet de sensu:ideo in his capitulis multa determi
nata sunt de sensu:⁊ nos aliq̄ñ i cōtinuādo:vbi determia
bat̄ de visibili vel de audibili iducebamꝰ ꝑtes ac si deter
miaret̄ ibi de sensu visus vl̄ de sensu auditꝰ:q꞉ de vno sine
alio dtermiari nō poterat. ¶ Vult ḡ phs in hoc caº.deter
minare de tangibili:sed cū ipse mouere intēdat q̄nē cir
ca tactū:ne videat̄ in hoc mām trāsgredi:ait eandē rōnē
esse de tactu ⁊ de tangibili. ¶ Deinde cum dicit.
¶ Habet aūt dubitationē:vtrū plures sint:aut
vnus. ¶ Et quidē est sensitiuū tāgibilis:vtrū Cō.107
caro:⁊ in alijs ꝓpoꝛtionale:aut non. Sed hoc
quidē est medium pꝛimū autē sensitiuum:ꝙ
aliud quoddam est intus.
¶ Mouet quasdā q̄nes circa tactū:circa qd̄ duo facit:q꞉
ꝑmo mouet duas q̄stiones circa tactum.scd̄o exeq̄tur de
q̄stionibꝰ illis ibi.(Ois ⁊ enim sensus)dicit ergo:ꝙ habꝫ
aūt dubitationē vtrū tactꝰ sint pl̄es sensus:aut vnus:⁊ est
alia dubitatio:circa tactū q̄d est sensitiuū tāgibilis.i.q̄d
est oꝛganū in sensu tactꝰ:vtrū caro in habētibus carnem
⁊ in alijs aīalibus non habētibꝰ carnē:vtrū sit oꝛganū ali
quod ꝓpoꝛtionale carni:aut nō sit ita:sed hec videlꝫ caro
vel ꝓpoꝛtionale carni est mediū in sensu tactꝰ.ꝑmū autē
sensitiuū.i.oꝛganū in hꝰ sensu est aliq̄d quidē intra carnē
vt neruus. ¶ Notandū aūt ꝙ sicut non oīa aīalia habēt
sanguinē:sed aliqua hn̄t sanguinē:aliqua vo hn̄t humoꝛē
loco sanguis:sic nō oīa habēt carnē:sed aliqua habēt loco
carnis:vel aliq̄d ꝓpoꝛtionabile carni. Est ergo questio phi
vtrū caro vel aliq̄d ꝓpoꝛtionale carni sit oꝛganū in sensu
tactꝰ:vl̄ h̄ nō sit oꝛganū:sed mediū:oꝛganū aūt sit neruus
vl̄ aliq̄d ꝓpoꝛtionale neruo:qd̄ est itra carnē:vl̄ itra id qd̄
est ꝓpoꝛtionatū carni. ¶ Deinde cū dicit.
¶ Ois etenim sensus vnius contrarietatis esse
videt̄:vt visus albi ⁊ nigri:auditus grauis ⁊
acuti:gustus amari ⁊ dulcis. In tangibili aūt
multe insunt contrarietates:calidū ⁊ frigidū:
humidum ⁊ siccū:durū ⁊ molle:⁊ alioꝝ que
cunq̄ꝫ sunt huiusmodi.
¶ Exequit̄ de q̄nibꝰ ꝑdictis:circa qd̄ tria facit:quia ꝑmo
exequit̄ de q̄ne ꝑma.scd̄o de secūda.3º q꞉ non cōplete di
xerat de q̄ne ꝑma.redit ad declarādū v̄itatē circa ipsā.
2ª ibi.(Utrū aūt sensitiuū)3ª ibi.(Demōstrat aūt).circa
ꝑmū duo facit:q꞉ ꝑmo ostēdit sensum tactꝰ nō esse vnū.
2º remouet quādā falsam respōsionē circa ea que dixerat
ibi.(Hꝫ aūt solōnē)dicit ergo:ꝙ oīs etenim sensus videt̄
esse vnius ꝯrietatis vt visus albi ⁊ nigri:auditus grauis ⁊
actui:gustus amari ⁊ dulcis:in tāgibili aūt multe sunt cō
trarietates.videlꝫ calidū ⁊ frigidū:humidū:siccū:durū:
molle:⁊ alioꝝ quecūq̄ꝫ sunt hꝰ differētie tangibiles cuius
modi sunt graue:leue:asperū:lene:⁊ cetera hꝰ. ¶ Notan
dum autē hanc rationē sic formandā esse.vnꝰ sensus est
vnius contrarietatis:sed sensus tactus non est vnius con
trarietatis:sed plurium.ergo sensus tactus non est vnus
sensus:sꝫ plures. ¶ Deinde cū dicit.
¶ Hꝫ aūt solutionē quandā ad hāc dubitatio Cō.108.
nem:⁊ q̄ in alijs sensibꝰ sunt cōtrarietates plu
res:vt in voce non solum acumen ⁊ grauitas:
sed ⁊ magnitudo ⁊ paruitas ⁊ lenitas ⁊ aspe
ritas vocis:⁊ similia alia. Sūt autē circa colo
rem differētie huiusmodi altere.
¶ Remouet quandam apparentem responsionē quoꝝū
dam volentiū soluere rōnē tactā dicēs:habet aūt solōnē
quādā supple apparētē ad hāc dubitationē:q꞉ ⁊ in alijs
sensibus sunt pl̄es ꝯrietates vt in voce nō solū est acumē

ꝛ grauitas:ſ3 magnitudo ꝛ paruitas ꝛ lenitas ꝛ aſperitas vocis ꝛ ſi'lia alia:nam ꝛ multas alias differẽtias poſſem⁹ aſſignare in voce:q2 aliqua vox ē clara:aliq̃ obſcura:ſ't aũt ꝛ circa colorẽ differẽtie altere.i.diuerſe:q2 aliq̃s color ē itenſus aliq̃s remiſſus aliq̃s turpis:aliq̃s pulcher:poſſent aũt aſſignari aliq̃ modo p'les ꝫrietates in alijs ſenſib⁹:ſ3 ꝙ ſit vnũ ſubm:ſicut ſonus eſt vnu3 ſubm auditui:q2 oĩa que audiunt̃ fundant̃ in ſono ſic tactui eſſe ſubm vnũ nõ eſt manifeſtũ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ l3 in alijs ſenſib⁹:poſſumus aſſignare aliquo modo ꝫrietates p'les:oẽs tñ ille cõtrarietates reducunt̃ ad vnũ genus:nõ tñ ſic eſt in tactu ꝛ ideo l3 q̃libet alius ſenſus ſit vnus ſenſus:tact⁹ tñ eſt ſenſus p'les. ¶ Notandũ etiã ꝙ ſubm põt accipi vel pro mã vel pro gñe.nam ſemp actus cõparat̃ ad mãm:ſicut pfectio ad ſuũ ſuſceptiuũ:ꝛ q2 forma ꝛ vl'r oĩs pfectio habet rõnẽ act⁹.mã vo ꝛ omne qđ ſubijcit̃ pfectioni h3 rõnẽ potentie:mã etiã ꝛ omne qđ ſubijcit̃ pfectiõi h3 rõnẽ aliquo modo ſubiecti. ¶ Rurſu3 q2 ipſe differẽtie dicũt actum: genus vo dicit q̃d in potẽtia:ipſum genus h3 rõnẽ fundamenti reſpectu dr̃iaꝝ:qđ ergo hic dr̃ ꝙ ea que ſunt obiecta audit⁹ habẽt vnũ ſubm:ſed tactui nõ cõpetit ſubiectũ vnũ ẜm cõmẽtatore3:ꝛ ẜm themiſtium ibi ſubm accipit̃ pro genere. Uult.n.pħus ẜm eos ꝙ ꝫrietates alioꝝ ſenſuum reducunt̃ ad vnũ ſubm.i.ad vnũ genus:ſed nõ contrarietates tactus.

Dubitaret forte aliq̃s.vtrum tact⁹ ſit ſenſus vnus:ꝛ videt̃ ꝙ ſic:q2 ſi nõ eẽt ſenſus vn⁹:nõ eẽnt q̃nq3 ſenſus tm̃:ſed ſex. ¶ In ꝫriũ eſt cõmẽtator ꝛ pħs qui dicũt ſenſum tact⁹ nõ eſſe ſenſu3 vnũ:ſed p'les. ¶ Dicẽdũ ꝙ ẜm cõmẽtatorẽ ſonus dr̃ vniuoce de modis ſonoꝝ ꝛ color de modis coloꝝ:ſed ꝫria tactus nõ vident̃ habere genus qđ dicat̃ de eis niſi equoce: quale eſt qđ dr̃ de calido ꝛ frigido ꝛ graui ꝛ leui: qđ nõ dr̃ niſi pure equoce.vult ergo cõmentator:ꝙ q2 ſonus dr̃ de differẽtijs ſonoꝝ vniuoce:ꝛ ſapor de differẽtijs ſapoꝝ vniuoce:in tactu aũt nõ ſic:q2 nõ iuenit̃ aliq̃d qđ dicat̃ vniuoce de differẽtijs tãgibiliũ:iõ tact⁹ ñ eſt ſenſus vnus:ſ3 hec rõ Cõmen.magnã videt̃ hr̃e calũniã:q2 vniuocatio vera non repit̃ niſi ĩ ſpecie ſpãliſſima.ſi g̃ reqreret̃ vniuocatio ad vnitatẽ ſenſus viſus opozteret dare tot ẜſus quot eẽnt ſpẽs coloꝝ:ꝛ tot ſenſus guſtus:quot eẽnt ſpẽs ſapoꝝ:nullus g̃ ſenſus eſſet vere vnus. ¶ Ideo ſciẽdum ꝙ equoca ſunt que ẜm vnũ nomẽ hñt rõnẽ diuerſam.vniuoca vo q̃ ẜm vnũ nomẽ hñt rõnẽ vnã:ſed iſta vna rõ q̃tu3 ad pñs ſpectat dupl'r põt accipi:vel ẜm pdicationẽ:vel ẜm imutationẽ ſenſus:ſiue ẜm imutatione3 organi:ſi loq̃mur de vna rõne q̃tũ ad pdicatione3:ſic nõ eſt vniuocatio niſi in ſpecie ſpãliſſima:vt pbat̃ in.7°.phy.ꝛ etiã vt habet̃ circa finẽ ſcđi poſte.vbi dr̃ ꝙ latẽt multe equocatiões in vl'ib⁹.i.in generib⁹:ſ3 ſi loq̃mur de vna rõne q̃tũ ad imutationem organi:ſiue q̃tũ ad imutationẽ ſenſus:ſic nõ ſolum põt eſſe vniuocatio in eodẽ genere:ſ3 etiã in diuerſis generibus:imo iſto modo quodãmõ eſt vniuocatio in oĩb⁹ pdicamẽtis vt viſus eſt vnus ſenſus:q2 lic3 pcipiat diuerſas ſpẽs viſibiliũ:tñ pcipit eas ſub vna rõne:vt inq̃tũ aliquo mõ pticipãt nãm lucis:vt diffuſius declaratũ eſt in.c.de viſu.oĩa itaq3 viſibilia hñt quãdã vniuocationem nõ ẜm pdicationẽ:q2 hoc eſt ſolũ in ſpẽ ſpãliſſima:ſed ẜ3 imutationẽ ſenſus viſus:q2 oĩa viſibilia imutant hõ ſenſum ſub vna rõne formali:ẜm hũc aũt modũ nõ ſolũ oĩa oba alicuius ſenſus pticularis hñt vniuocationẽ quãda3:ſed ẽt oĩa oba oĩu3 ſenſuũ particulariũ hñt quandã vniuocatione3 vt cõparant̃ ad ſenſu3 cõem:q2 oĩa hõ oba imutant cõem ſenſu3 ſub vna rõne formali:imo hoc mõ pcedẽdo oĩa pdicamẽta hñt aliquã vniuocationẽ vt cõparant̃ ad intellectũ:q2 oĩa ſunt obiecta eius put in eis repit̃ rõ q̃ditatis: diximus eni oĩa pdicamẽta hẽre aliquã vniuocationẽ:q2 etiã ẜm hunc modũ non eſt in eis recta vniuocatio:q2 rõ q̃ditatis nõ repit̃ vniformiter in oĩb⁹ pdicamẽtis:nec itellectus fert̃ vniformiter in oĩa pdicamẽta. Si itaq3 p iam dicta in tm̃ declaratũ ꝙ vniuocatio q̃tũ ad imutatione3 organi vel potẽtie nõ ſolũ põt repiri in vno genere:ſ3 etiã in diuerſis generib⁹. ¶ Aduertẽdũ tñ ꝙ aliq̃d ſufficit ad diuerſificãdũ potẽtiã iferiorẽ qđ nõ ſuffic̃ ad diuerſificãdũ ſupiorẽ:aliq̃ g̃ vniuocatio reqrit̃ ĩ potẽtia iferiori que nõ reqrit̃ in ſupiori. Nam diuerſe ꝫrietates vt ꝫrietates oĩum ſenſibiliũ pticulariũ vt tactũ eſt:habẽt quandã vniuocationẽ:vt cõparant̃ ad ſenſum cõem:q2 ſub vna rõne imutãt ipm.ſed pticularis ſenſus:q2 ſub vna pticulari rõne imutat̃ ab obo:o3 ꝙ vnus talis ſenſus ſit vnius ꝫrietatis:vel ſi eſt pluriũ ꝫrietatum:o3 ꝙ vna illaꝝ reducat̃ ad aliã:ꝛ q2 cal'm fridũ:humidũ:ꝛ ſiccũ:ſunt p'les ꝫrietates ꝛ ẽt vna ppꝛie nõ reducit̃ ad aliã he p'les ꝫrietates ad vnũ ſenſum pticularẽ ptinere nõ pñt:tact⁹ itaq3 nõ eſt vn⁹ ſenſus:ſed p'les:argumẽtũ aũt in cõtrariũ infra ſoluet̃.

Alterius forte dubitaret aliq̃s:vtrũ ſenſus tactus cũ ſit p'les ſenſus fundet̃ i vno organo. ¶ Dicẽdũ ꝙ vt cõiter ponit̃ ꝛ vt tactũ ẽ i qõne pmiſſa:ꝛ vt ſonat l'ra pħi vnitas ẜſus pticularis accipiẽda eſt ex vnitate ꝫrietatis:vnitas aũt ꝫrietatis põt accipi ex vnitate ſubiecti:ſubm autẽ ꝫrietatis ſumi põt pro ipſo genere:nam vt patebit per cõmẽtatorẽ ꝛ themiſtiũ ipſu3 genus põt dici ſub3 ꝫriaꝝ dr̃iaꝝ. Rurſus ſubm ꝫrietatũ põt dici ipſa ſuba vel ipm corpus in quo quodãmõ fundant̃ oẽs tales ꝫrietates:cal'm g̃ ꝛ fridũ:ꝛ hũidũ ꝛ ſiccum formal'r nõ ſunt vna ꝫrietas:q2 nõ reducunt̃ ad vnũ gen⁹ pximũ:mãl'r tñ hñt quãdã vnitatem:q2 oẽs pñt fundari quodãmodo in vno corpe.nã ipm corp⁹ mixtum:q2 nõ eſt excellẽter cal'm:nec excellẽter fridum aliq̃d pticipat de vtroq3. Rurſus q2 nõ eſt excellẽter humidũ:nec excellẽter ſiccũ:aliq̃d pticipat de vtroq3.g̃ iſte ꝫrietates nõ ſunt formal'r vnum:ſed mãl'r:ꝛ q2 ẜm ea que videmus in obo õbemus loq̃ de ſenſu:ſenſus tact⁹ nõ eſt vnus formal'r:q2 ſunt diuerſe potẽtie ſenſitiue:eſt tñ vn⁹ mãl'r:q2 he diuerſe potẽtie fundant̃ in eodẽ neruo:q̃ eſt organũ tact⁹.debemus.n.imaginari ꝙ ſic eiuſdẽ ſubti pñt eẽ p'les ppetates: ſic in eodẽ neruo pñt fũdari p'les potẽtie tactiue:ſiue plures ſenſus tact⁹:p quoꝝ vnũ pcipit̃ cal'm ꝛ fridũ:p alium vo humidũ ꝛ ſiccũ:ad has aũt ꝫrietates reduci hñt ꝫrietates alie.Cõmẽtator tñ vr̃ velle ꝙ p'les ſenſus tact⁹ reqrant p'la organa:ꝙ ſic itelligẽdũ eſt:q2 q̃uis i eodẽ neruo fũdet̃ ſenſus tact⁹ q̃ eſt diſcretiuus cal'i ꝛ fridi:ꝛ ſenſus tactus qui eſt diſcretiuus humidi ꝛ ſicci:ille tñ neruus ſic ꝛ ſic accept⁹ quodãmõ eſt plura organa:et h3 vim plurium q2 aliter accipit̃ vt eſt fundamentũ vnius ſenſus:ꝛ aliter vt eſt fundamentum alterius.

Alterius forte dubitaret aliq̃s.vtꝝ oẽs ꝫrietates tact⁹ reducant̃ ad cal'm ꝛ fridũ:humidũ ꝛ ſiccũ:ꝛ vr̃ ꝙ nõ:q2 graue ꝛ leue:aſpeꝝ ꝛ lene:nõ vñr reduci ad ꝫrietates iſtas. ¶ Dõ3 ꝙ ſenſus nõ ſolum pcipit ſenſibilia ppa:ſed ẽt cõia.Cũ g̃ dicim⁹ ea que ſunt oba vnius ſenſus reducunt̃ ad ꝫrietatẽ vnã:itelligẽdũ eſt de obtis pprijs. Nã vt themiſtius vult:audit⁹ pcipit acutũ ꝛ graue tanq̃ oba ppa:ſ3 magnũ ꝛ puũ tanq̃ oba cõia.oẽs g̃ dr̃ie tãgibiles q̃ nõ reducunt̃ ad oba cõia pñt reduci ad cal'm ꝛ fridũ:humidũ ꝛ ſiccũ.nã graue ꝛ leue pcipit tact⁹ mediãte motu.vt id qđ velocius deorſum tendit iudicat tact⁹ graue.qđ vo tardius leue:vt cõmẽtator ait:aſperu3 vo ꝛ lene vident̃ ad ſitũ vel ad figurã ptinere.nam alterius figure eſt aſperũ:vbi vna ps ſupeminet alteri:ꝛ alterius lene:vbi ptes equal'r ſituant̃.mot⁹ autẽ ꝛ figura non ſunt ſenſibilia ppꝛia:ſed cõmunia.

Alterius forte dubitaret aliqs cũ sensus tactꝰ sit sensus plꝛes: vtrũ debeat dici esse sex sensus: ⁊ vr̃ ꝙ sic per rõnẽ supius factã. ¶ In ɔ̃riũ aũt est: q2 vt ĩfra dicet̃ nõ est sensus ꝑter qnqꝫ. ¶ Dõz ꝙ supra dicebant̃ eẽ q̃tuoꝛ gñã aĩatoꝝ. vz. vegetatiuũ sensitiuũ ⁊ ẜm locũ motiuũ ⁊ ĩtellectiuũ: ⁊ tñ dicebant̃ eẽ qnqꝫ gñã potẽtiaꝝ. videlz sensitiuũ vegetatiuũ appetitiuũ ẜm locũ motiuũ ⁊ ĩtellectiuũ. appetitiuũ g̊ ẽ disticta potẽtia ab oĩbꝰ alijs: nõ tñ facit distinctũ gradũ aĩatoꝝ: q2 nunq̃ꝫ sepat̃ a sensitiuo: nec sensitiuũ ab ipso: sic ⁊ in ꝓposito: q2 ĩ illo eodẽ neruo in quo fundat̃ sensus per quẽ discernimꝰ calĩm ⁊ fridũ: fundat̃ etiã sensus ille per quẽ discernimus humidũ ⁊ siccũ: ⁊ alias differẽtias tãgibles: ⁊ q2 he nunq̃ꝫ sepant̃ abiuicem nõ ɔ̃stituũt gradũ vt dicant̃ esse sex sensus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed ꝙ sit vnum subiectum: sicut auditui so-
Cõ.109 nus: sic tactui non est manifestum. ¶ Utrum autẽ est sensitiuũ intus: an non: sed mox caro: nullum videt̃ esse signũ fieri sensuz simul cum tactu: ⁊ eni nũc si aliqs circa carnẽ extẽderit vt pellẽ hymẽ faciẽs: similiter sensum mox tactũ insinuat: ⁊ tamẽ constat ꝙ non est in hoc sensitiuum. Si autem ⁊ connaturale fuerit citius vtiqꝫ pertinget sensus.

¶ Exeqtur de 2ª qõne: vtrũ caro sit organũ in sensu tactus circa qõ tria facit: q2 p̊ remouet quãdaz cauillosam obiectionẽ. scd̃o ex dictis ɔ̃cludit qd facit difficultatẽ in ꝓposito. 3º determĩat ṽitatẽ circa q̃sita. 2ª ibi (Propter qõ talis pars). 3ª ibi. (Ex aere qdẽ) dicit g̊: ꝙ vtrũ aũt sensitiuũ. i. organũ sensus tactꝰ est ĩtus: vt neruus: aut nõ est ĩtus: sed mox caro est tale organũ nullũ vr̃ esse signũ: q2 videmus fieri sensum cũ tactu sil̃r cũ carne: nõ. n. ex eo ꝙ caro statĩ tãgibile sentit est signum sufficiens ꝙ caro sit organuz in tali sensu: q2 si nũc aliqs circa carnẽ extẽderit faciens hymen. i. faciẽs coopimẽtũ vel vt hz alia lr̃a extẽderit pellẽ circa carnẽ sil̃r ĩsinuat mox fieri sensuz tactꝰ cũ illa pelle. ⁊ tñ ɔ̃stat ꝙ sensitiuũ. i. organũ sensus tactꝰ nõ est in h̃. i. in hꝰ pelle: si aũt hꝰ coopimẽtũ de pelle ɔ̃nãle fuerit citius vtiqꝫ ꝑtingit sensus per ɔ̃tactũ ad hꝰ pellẽ: ⁊ tñ ɔ̃stat ꝙ in pelle illa etiã si eẽt nobis ɔ̃iũcta nãliter nõ esset organuz sensus tactꝰ. ¶ Notãdũ g̊ ꝙ q̃ꝫtũcũqꝫ caro sit nobis ɔ̃iũcta nãliter: ⁊ q̃ꝫtũcũqꝫ statim carne tacta fiat sensus tactꝰ: nõ tñ est bonũ argumẽtũ ꝙ caro nõ sit mediũ in tali sensu. ¶ Notãdũ etiã ꝙ nõ solũ nõ est bonũ argumẽtũ. tãgibile posituz supra carnẽ statim facit sensum: g̊ caro est organũ in sensu tactꝰ: sed est argumẽtũ in cõtrariũ: q2 sensibile positum supra sensum nullũ facit sensum mediuz: est enim illud qõ ĩmediate ɔ̃iungit̃ obo nõ organũ: caro ergo supra quã positũ tãgibile statim facit sensuz est mediũ in sensu tactus: sed nõ organum. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.110. ¶ Propter qõ talis pars corporis videt̃ sic se hẽre: sicut si circulariter nobis aptꝰ natus esset aer. Uideremur eni vno quodã sentire: ⁊ sonũ ⁊ odorẽ: ⁊ colorẽ: ⁊ vnus qdẽ sensus esset auditus: visus ⁊ olfatus. Nũc aũt qm̃ determiatum est per qõ fiunt motus: manifeste sunt ꝑ-
Cõ.111. dicta sensitiua altera eẽ. ¶ In tactu aũt hoc qdem nũc inmanifestũ est.

¶ Concludit ex dictis qd facit difficultatẽ in ꝓposito. d. ꝙ ꝓꝑ qõ tal' ꝑs corꝑis q̃lis est caro vr̃ sic se hr̃e sic si aer circulariter. i. q nos circũstat: ⁊ q est circa nos nob̃ eẽt aptꝰ natꝰ. i. esset nobis nãliter adaptatꝰ vel nãliter ɔ̃iũctꝰ: q2 si hoc eẽt videremur vno quodã organo sentire ⁊ sonũ ⁊ odorẽ ⁊ colorẽ: ⁊ hoc posito vnus qdẽ sensus eẽ videret̃ auditꝰ ⁊ visus ⁊ olfatꝰ: nũc aũt qm̃ determiatũ est. i. distictum ẽ hꝰ corpus aereũ a nobis: per qõ corpꝰ fiũt hꝰ motus. manifesta sunt ꝑdicta sensitiua esse altera. i. diuersa ⁊ disticta: in tactu aũt hoc qdẽ nũc ĩmanifestũ est. ¶ Notãdũ aũt ꝙ si aer qui est medium in auditu: ⁊ visu ⁊ odoratu esset nobis nãliter ɔ̃iũctus: forte crederemus ꝙ ipse aer eẽt organuz in his sensibꝰ: ⁊ q2 vnũ esset organũ: crederemus hos sensus esse vnũ ⁊ idẽ. verũ q2 aer est distinctꝰ a nobis: ⁊ nõ est ɔ̃iũctus nobis nãliter: statim cognoscimus ꝙ aer põt esse mediũ in his sensibꝰ: sed nõ organũ: caro aũt q2 est nobis ɔ̃iũcta nãliter: ĩmanifestũ est nũc sic se hñte negocio: vtꝝ hoc. i. caro sit in sensu tactꝰ mediũ vel organũ: difficultatẽ g̊ fac̃ ĩ ꝓposito nãlis ɔ̃iũctio quã hẽmꝰ ad carnẽ. ¶ Notãdũ etiã ꝙ excellẽtie alioꝝ ẜsibiliũ corrũpũt sensuz: sz excellentie dr̃iaꝝ tangibiliũ corrũpũt animal ⁊ tollũt vitã. nã ex nimio calido: ⁊ ex nimio frido tollit̃ aĩalis vita: ⁊ q2 sic est ĩgeniauit nã vt per totũ corpus diffunderet̃ sensus tactꝰ: ita ꝙ q̃libet pars corporis sentiẽs ꝑ hũc sensum posset fugere nociua ⁊ corruptiua. nã si in pede: vel in aliqua alia ꝑte corporis nõ esset sensus tactꝰ posset comburi pes aĩalis vel alia pars: ⁊ tñ animal nõ doleret: ita ꝙ ẜm hũc modũ aĩal nõ posset cõpetenter fugere nociua ⁊ corruptiua. ¶ Notãdũ etiã ꝙ ad hoc ꝙ aĩal eẽt ꝓmptũ ad fugiẽdum nociua ⁊ corruptiua nõ solũ ĩgeniauit natura vt vigeret tactꝰ in omni ꝑte corꝑis: sed etiã voluit ꝙ mediũ in h̃ sensu eẽt nobis nãl'r ɔ̃iũctũ vt melius ⁊ efficacius sentiremus nociua ⁊ corruptiua. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Ex aere quidez enim: aut aqua ĩpossibile est cõstare animatũ corpus: opz enim firmũ esse. Relinquit̃ aũt mixtum ex terra: ⁊ ex his esse. vt vl'r caro: ⁊ ꝓportionale. Quare necessariũ est ⁊ corpus eẽ mediũ tactui: aptũ natũ per qõ fiant sensus cum sint plures.

¶ Determĩat ṽitatẽ circa q̃sita: suppleat̃ aũt sic lr̃a: q2 excellẽtie dr̃iaꝝ tãgibiliũ corrũpũt aĩal: vt h̃ corruptiua melius possemus cognoscere ĩgeniauit nã vt mediũ in tactu eẽt aliqd nãl'r ɔ̃iũctũ nob̃ ⁊ eẽt ꝑs corꝑis nr̃i: sz ex aere qdẽ. n. aut aq̃ ĩpol'e est ɔ̃stare aĩatũ corpꝰ. nã opz firmũ esse aĩatũ corpꝰ. aer aũt ⁊ aq̃ nõ sunt firma: nec sunt bñ terminabilia termĩo ꝓꝑo: relinqt̃ g̊ ꝙ mixtũ ex terra: ⁊ ex his. s. ex aere: ⁊ aq̃ esse illud ex quo ɔ̃stat aĩatũ corpꝰ: ⁊ q2 vl'r videt̃ tale eẽ caro: ⁊ ꝓportiõale carni: q̃ sunt ꝑs corꝑis aĩati. talia g̊ debẽt eẽ mediũ in tactu: q̃re corpꝰ qõ est mediũ tactui nec̃iũ est esse aptũ natũ. i. nãl'r adaptatũ ꝑ qõ corpus fiãt sensus tactꝰ: ⁊ dicit sensus ĩ plurali cũ sint plꝛes sensus tactus. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Demonstrat aũt ꝙ plures sint qui in lingua tactus. Oĩa. n. tangibilia sentit lingua: ẜm eandem partem ⁊ humorẽ. Si qdẽ igit̃ ⁊ alia caro sentiret humorẽ videret̃ vnus ⁊ idẽ eẽ sensus gustus ⁊ tactus. nũc autem sunt duo ꝓpter id quod non conuertitur. Cõ.112

¶ Redit supra qõnez ꝑmã ad ostẽdẽdũ ꝙ sint plꝛes sensus tactꝰ. d. demr̃at aũt ꝙ plꝛes sunt ipsi tactꝰ q sunt ĩ ligua. nã oĩa tãgibilia sentit aĩal ẜm eãdẽ ꝑtẽ vt ẜm liguã ⁊ hũorẽ: ⁊ saporẽ sentit ẜm ꝑtẽ illã: si qdẽ igr̃ ⁊ alia caro sentiret humorẽ. i. saporẽ videret̃ vnꝰ ⁊ idẽ eẽ sensus gustꝰ ⁊ tactꝰ: nũc aũt sũt duo. i. vĩr eẽ duo: ꝓpter id qõ non ɔ̃uertit̃. nã ẜm oẽz illã ꝑtẽ ẜz quã aĩal sentit gustabilia sentit ⁊ tãgibilia. sz nõ ɔ̃uertit̃: tũc est supplẽda rõ ꝙ si in ipsa ligua iudicamus tactũ eẽ differẽtẽ a gustu ꝓꝑ dr̃iaz oboꝝ ĩ alijs ꝑtibꝰ

corporis debem⁹ iudicare diuersitatē in sensu tact⁹ ꝑpter
dr̄iaꝫ tāgibiliū. ¶ Notādū aūt formādā sic eē rōnē istā.
nam ꝙ non sit gustus vbicūq3 est tact⁹ facit ꝙ gustus vr̄
esse alius a tactu: sꝫ causa q̄re gustus est alius a tactu est:
qꝛ ꝯrietas gustabiliū ē alia a ꝯrietate tāgibiliū: sed cū iter
ipsa tāgibilia sit dare pl'es ꝯrietates oꝫ sensuꝫ tact⁹ eē plu-
res sensus. Notadū aūt ꝙ gustus nō est in oī pte aīalis: sꝫ
tact⁹ ꝛ gustus nō ꝯuertit̄ cū tactu: qꝛ qualitates tāgibiles
sunt q̄litates elemētoꝝ ex qb⁹ ꝯstat corp⁹ aīalis ꝛ sunt de
ꝯsistētia corpis aīalis: sapores aūt vt cōiter ponit̄ nō sic se
hn̄t vbiq3. est ḡ tact⁹ aīalis in aīali: ꝑpter has q̄litates tan
gibiles que sunt q̄litates elemētoꝝ ꝯtinētiū aīal: nō autē
vbiq3 est gustus vt est per habita manifestum.

Cō. .iij. Ubitabit autem aliquis: si omne cor
pus ꝑfunduꝫ habet: hec aūt est tertia
magnitudo: quoꝝ aūt corpoꝝ mediū
est aliquod corpus: non cōtingit ipsa
adiuicē se tāgere: humidū aūt non est sine cor-
pore: neq3 humectū: sed necesse est aquaꝫ esse:
aut habere aquā: que v̇o tangūt se adinuicem
in aqua nisi sicca extrema sint necesse est aqua
habere mediū: quo repleta sunt vltima: si autē
hoc est verum: impossibile est tangere aliquid
aliud in aqua.

¶ Postq̄3 pħs determiauit de ipso tactu oñdēs an sit vn⁹
sensus vel pl'es: ꝛ oñdēs an caro sit organum in tali sensu.
In pte ista qꝛ mētionē fecerat de eo qδ est mediū ī tactu
determiat de hꝰ medio. ¶ Ad cui⁹ euidētiaꝫ sciēdū ꝙ ad
tactū ꝯcurrit duplex mediū: vnū qδ ē nobis adnatū: ꝛ qδ
est mediū ꝑ se ꝛ cāle vt caro: aliδ aūt qδ est ex̄neū: ꝛ qδ nō
est mediū cāle: sꝫ q̄si ꝑ accn̄s: duo ḡ facit: qꝛ p̄ determinat
de medio ex̄neo. 2° de medio adnato ibi. (Dīo aūt vr̄ ca-
ro) circa p̄mū duo fac̄: qꝛ p̄ ꝑbat ꝙ ad tactuꝫ ꝯcurrit me-
diū ex̄neū. 2° ex h̄ ꝯparat tactū ad alios sensus ibi. (Utꝝ
igit̄ oiuꝫ) circa p̄mū duo facit: qꝛ p̄ ostēdit ꝙ se tāgētiū in
aq̄ ītercidit ibi mediū ex̄neū qδ est aq̄. 2° ꝑbat h̄ ideꝫ de
corpib⁹ se tāgētib⁹ in aere ibi. (Eodē aūt modo). dic̄ ḡ: du
bitabit aūt aliqs sup̄. circa tactū si fiat mediāte corpe ali-
quo ex̄neo: ad qδ declarādū: subdit ꝙ si oē corp⁹ hꝫ ꝑfun-
dū: hoc aūt. i. ꝑfunduꝫ. est 3ª magnitudo. i. 3ª dimēsio: qꝛ ḡ
sic est: q̄ꝝ aūt corpoꝝ est mediū aliqδ corp⁹ nō ꝯtingit ipa
adiuicē se tāgere īmediate: sꝫ oꝫ rōne medij iter ea eē di-
stantiā aliquā. corpa ḡ se tāgētia in aq̄: qꝛ iter ea iterponit̄
humiditas aquea: ꝛ illa humiditas nō est sine corpe: oꝫ ꝙ
iter illa corpa iterponat̄ aliqδ corp⁹. iō subdit ꝙ humidū
aūt nō est sine corpe: neq3 humectū: sꝫ nec̄e est eē aquā vt
id qδ ē humidū: aut hr̄e aquā: vt id qδ ē humectū: q̄ v̇o tā-
gunt̄ adinuicē in aq̄: nisi sint illoꝝ extrema sicca: nec̄e est
aquā hr̄e mediū quo repleta sint vltima. i. extrema illoꝝ
corpoꝝ: si aūt h̄ veꝝ ē: īpossibile est tāgere in aq̄ aliqδ aliδ
corp⁹ sine corpe medio. ¶ Notādum aūt ꝙ forte diceret
aliqs ꝙ corpa se tāgētia in aq̄: lꝫ iterponat̄ ibi humiditas
aquea: tn̄ illa ita modica est ꝙ supficies vni⁹ corpis non
distat a supficie alteri⁹. ꝛ qꝛ imediate se tāgūt superficies
corpa illa imediate iungunt̄: ad hoc aūt repellēdū ait: ꝙ
oē corp⁹ hꝫ ꝑfundū: ꝛ hꝫ ternā dimēsionē. q̄re nō pōt esse
ꝙ iter aliq̄ corpa iterponat̄ corp⁹ aliqδ: ꝛ tn̄ supficies illo-
rū corpoꝝ nō distēt: sꝫ īmediate iūgant̄. ¶ Notādū ēt ꝙ
accn̄s nō deserit ꝑpriū subm̄. humiditas ḡ aquea nō est si-
ne aq̄: q̄re cū corpa exn̄tia in aq̄ sint humefacta nō pn̄t cō
iungi nisi iter ea iterponat̄ humiditas aquea: ꝛ ꝑ ꝯn̄s iter
ponat̄ ibi aq̄ que est corp⁹ aliqδ ꝛ nō ꝑmittat illa corpora
imediate iūgi. ¶ Notādū ēt ꝙ dr̄ia est iter humidū ꝛ hu
mectū. nā humidū est illud qδ hꝫ humiditatē ꝑpriā: sꝫ hu
mectū est illud qδ est irroratū humiditate ex̄nea: aq̄ ḡ est
humida: sꝫ corpa exn̄tia in aq̄ sunt humecta: qꝛ vltima et
extrema illoꝝ corpoꝝ sunt ꝑfusa humiditate aquea. vult
ḡ pħs ꝙ humidū nō est sine corpe. humecta ēt nō sūt sine
corpe: īmo humecta hn̄t circa se ꝑfusuꝫ corp⁹ qδ est humi
dū vt aquā: q̄re si se tāgāt hūecta iter ea iterponit̄ aqua:
ꝛ ꝑ ꝯn̄s corpus. ¶ Notādū ēt ꝙ corpa se tāgētia nisi p̄us
ꝯiūgant̄ in aere: ita ꝙ iter iūcturas nō possit ītrare aq̄ nō
pn̄t hr̄e extrema sicca. nam si in ipsa aqua sunt cū ꝯiūgun
tur: oꝫ ꝙ iter extrema eoꝝ iterponat̄ humiditas aque: et
per ꝯn̄s aqua: ideo pħs ait. nisi sicca sint extrema: hn̄s ꝑ
īpossibili ꝙ extrema se tangētiū sint sicca: ꝛ si tn̄ se tetige
rint in aqua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eodem aūt modo est in aere: similiter enim
se habet aer ad ea que sunt ī ipso: ꝛ aqua ad ea
que sunt in aqua: latet autem magis nos sicut
ꝛ que sunt in aqua animalia: si humectum tan
git humectum.

¶ Qδ dixerat de aqua adaptat ad aerē. d. ꝙ eodē āt mō ē
ꝛ in aere: qꝛ sil'r se hꝫ aer ad ea que sunt in ipso: ꝛ aqua ad
ea que sunt in aq̄: latet aūt magis nos de aere: eo ꝙ sum⁹
in aere ꝯtinue: sic̄ ꝛ aīalia q̄ sunt in aq̄ latet ꝙ iter tāgētia
iterponat̄ aq̄: sꝫ q̄3uis sic lateat: humectū tn̄ tāgit hū ectū
sup̄. i aere sic̄ in aq̄. ¶ Notādū aūt ꝙ sic̄ iter se tāgētia in
aq̄ iterponit̄ humiditas aquea: ꝛ ꝑ ꝯn̄s aq̄: sic iter se tāgē
tia i aere iterponit̄ humiditas aerea: ꝛ ꝑ ꝯn̄s aer. nā sicut
exn̄tia in aq̄ sunt rorata hūiditate aquea: sic exn̄tia i aere
sunt rorata humiditate aerea. ¶ Notādū ēt ꝙ magis ꝑci
pimus quō iter se tāgētia in aq̄ iterponit̄ hūiditas aq̄a q̄3
iter se tāgētia in aere iterponit̄ humiditas aerea: tū qꝛ su-
mus ꝯtinue in aere vt tāgit̄ in lr̄a. tū ēt qꝛ humiditas aq̄a
vt cōiter ponit̄ grossior ꝛ mālior est q̄3 aerea.

Dubitat aūt hic cōmētator: vtꝝ semꝑ iter tangēs ꝛ
tactū iterponat̄ hūiditas aerea vl' aquea.
ꝛ vr̄ ꝙ nō: nā ipsa el'ta: vt aer ꝛ aq̄ hn̄t imutare nr̄ꝫ tactū.
ꝯstat aūt ꝙ illa imediate ꝯiūgunt̄ nob: tūc. n. iter corp⁹ tā
gens ꝛ tactū vt iter aerē ꝛ carnen nō interponit̄ aliqδ cor
pus ex̄neū. ¶ Ad h̄ āt soluit Cōmē. ꝙ aīal qδ ē inatū eē ī
aq̄ aut ī aere: nō sentit aliq3 q̄litatē calidi: aut fridi ī eis si
fuerit illa el'ta in simplicitate sua: qꝛ loc⁹ est nālis ꝛ sil' lo-
cato: ꝛ qꝛ ita est: aīal qδ est aptū natū eē ī aere vel ī aq̄ non
sentit calorē: aut frigus in aere aut in aq̄ nisi qn̄ cū eis ad-
miscent̄ corpa cal'a: aut frida: illa igit̄ corpa: vt ait: sūt alia
ab aere: ꝛ ab aq̄. est ḡ solo cōmētatoris ꝙ aer aut aq̄ ī sua
simplicitate manētia n̄ imutāt tactū aīaliū exn̄tiū ī ipsis
sꝫ corpa admixta cū eis īmutāt hꝰ tactū: ꝛ tūc planuꝫ ē ꝙ
iter illa corpa ꝛ aīalia tāgētia iterponit̄ humiditas aquea
vl' aerea. Ait ēt vlteri⁹ cōmētator ꝙ aq̄ pura nō pōt cale-
fieri: sic̄ nec ignis īfridari. nā eētiale est aq̄ eē fridā: sicut
igni eē cal'm: ꝛ si ꝯtigat vt ait aquā calefieri vel aerē īfri-
dari h̄ accīt ꝑꝑ corpa cal'a aut frida cuꝫ eis admixta. Igr̄
ꝑꝑ v̇ba cōmētatoris p̄mo queremus: vtrū aqua possit ca-
lefieri: cū ignis n̄ possit īfridari. 2° q̄rem⁹: vtrū aīalia exn̄-
tia in aere vel in aqua alterent̄ vel patiant̄ ꝓꝫ qualitates
tangibiles hoꝝ elementoꝝ: videt̄ aūt ꝑpter rōnē iam fa-
ctam ꝙ aqua nō possit calefieri: sicut nec ignis īfridari: qꝛ
sic friditas iest aque ꝑ se ꝓm nām: sicut cal'itas inest igni:
ideo cōmētator ait ꝙ friditas est accn̄s īsepabile aque: sic̄
ꝛ calor igni. ¶ Sciēdum ꝙ ꝓm quosdā aqua in sua puri-
tate pōt calefieri. nam vt aiunt: possibilis est trāsmutatio
elementoꝝ. ergo possunt amittere qualitates suas: sed si
aqua potest amittere frigiditatē: potest ꝛ calefieri. addūt
autem ꝙ ignis infrigidari non potest: qꝛ est maxime acti-
uus: sed sic reprehendēdo cōmētatorem cuꝫ commenta-

tore tenemus. & hoc mō eū ip̄robādo ip̄m approbamus. nā elēta maxime actiua nō patiunt̄ mixtionē ɔ̄riā: & pn̄t esse pura in aliq̄ sui parte aer aūt & aqua: q2 nō sunt maxime actiua impuritatē quādā sustinere pn̄t. nō ḡ esse possʒ q̄ aq̄ appropinq̄ret suo ɔ̄rio a quo possʒ pati & remaneret in sua puritate nisi eēt adeo actiua q̄ nō pateret̄ mixtionē ɔ̄riam. ḡ sup eadē radice fundat̄ hec rō cū rōne ɔmētatoris: vel vna hʒ ad aliā reduci. dicamus ḡ cū ɔmētatore q̄ p se subm friditatis nō est aqua mixta: sʒ aqua pura sicut et̄ & alia elēta in sua puritate sunt p se subm alicui⁹ q̄litatis sensibilis. illa ḡ elēta que nō patiūt̄ mixtionē ɔtrarij nō admittūt ꝓpriā qualitatē. ignis ḡ q2 non patit̄ mixtiones frigidi iseꝑabiliter ē ɔiunctus calori: aqua v̄o que pati pōt mixtionē calidi vel admixtionē vapoꝝ calidoꝝ: calefieri pōt. ¶ Est aūt diligēter aduertēdū q̄ ignis nō patitur mixtionē corpoꝝ frigidoꝝ. vtꝝ aūt patiat̄ aliquam aliā mixtionē nō est p̄ntis speculatōis. due itaq̄ rōnes assignate sunt: q̄re aqua pōt calefieri: & ignis nō ifrigidari: quaꝝ vna ē: q̄ ignis iter elēta ē maxime actiuus: & nō aq̄. alia est q̄ ignis cui per se inest calidū pp̄ sui actiuitatē nō patit̄ mixtionē corpis h̄ntis ɔ̄riaʒ qualitatē: qd̄ patit̄ aq̄. sicut ḡ duo possunt esse causa letitie vinuʒ & ebrietas: sed ebrietas ē causa magis ꝓxima & imediata. sic t̄n assignātur due cause ei⁹ qd̄ est nō posse remoueri a ꝓpria qualitate. vʒ. actiuitas & nō pati mixtionē ɔ̄riā: t̄n nō pati admixtionē quā ɔmētator tangit est magis ꝓxia & imediata. nā sicut vinū est causa ebrietatis: & ebrietas letitie: sic actiuitas est causa nō pati admixtionē: nō pati v̄o mixtionē est causa nō amittēdi ꝓpriā qualitatē. nō est. n. itelligibile q̄ ꝓpium vel accn̄s iseparabile separet̄ a ꝓprio subo: & q2 elemēta pura sunt ꝓprium subm ꝓpriaꝝ qualitatuʒ. non aūt nō pura: elementa pura quādiu manent pura nō possunt eas ꝑdere: facta aūt nō pura possunt.

Ulterius forte dubitaret aliq̄s: vtꝝ corpa elētata pati possint ab elētis in q̄bus naturalr̄ h̄nt esse: vt vtruʒ pisces possint pati ab aq̄ & alia aīalia ab aere. ¶ Dōm q̄ cōmentator videt̄ velle hō elemētata nō pati ab elemētis hō: eo q̄ opʒ locuʒ esse locato similē. elēta ḡ in quibus nāliter elemētata existunt sunt illis similia & nō agūt in ea. hoc aūt quidā reprobant: q2 vt dicunt manifestū ē q̄ corpora n̄ra sunt apta nata imutari a qualitatib⁹ elemētoꝝ & sentire eas. & iō hi distinguūt q̄ elemēta dupl'r pn̄t ɔsiderari: vel s̄m formas subales: vel s̄m q̄litates actiuas & passiuas. s̄m aūt hō qualitates h̄nt alterare: sʒ s̄m formas subales quas ɔsequunt̄ ex ip̄ssione corporis celestis h̄nt rōnem loci. vn̄ vt dicunt locus & motus localis nō attribuunt̄ elemētis s̄m q̄litates: sed secundū formas subales: sed hoc nō v̄r posse stare: q2 semp forma subalis & natura rei ē p̄ma rō mouēdi sentiēdi alterandi & cetera faciēdi. ꝓter ḡ formā subaleʒ que est ratio p̄ma opʒ dare aliqd̄ accn̄s vel aliquā qualitatē vel virtutem que sit rō ꝓxima. vt aīa est pncipiū sentiēdi ens: sed imediata rō sentiēdi est potentia affixa organo sic cū aīal mouet̄ p potentiā appetitiuā anima est ibi p̄mū mouens: sed potētia appetitiua vel virtus existēs in musculis vel neruis est ratio ꝓxima. sic & in motu elemētorum forma subalis est rō p̄ma: sʒ opʒ dare qualitatē aliquā que sit rō ꝓxima: & ide est q̄ natura diffinit̄ scdō phy. q̄ est pncipiū motus eius in quo est: nō quocūq̄ mō: sʒ p se & p̄mo. natura ergo & forma subalis est ratio p̄ma: sed opʒ dare qualitateʒ aliquā que sit ratio ꝓxima. & qd̄ dcm̄ est de motu locali veritatē habet in ipso loco vt si locus hʒ cōseruare locatum. & hō ɔseruatio attribuit̄ nature corporis locantis tanq̄ pncipio p̄mo: opʒ q̄ attribuat̄ alicui q̄litati tanq̄ pncipio ꝓximo. a forma. n. subali imediate nō egredit̄ nisi esse. cetera v̄o alia fiunt mediantibus dispōnibus additis vel mediante qualitate aliqua. Est ergo aliter icedendum. Dicamus igit̄ q̄ elementa illa in quibus existūt hō corpora tanq̄ in loco ɔueniunt & differūt ab eis: & inquātum cōueniunt h̄nt rōneʒ loci & nō agunt in ip̄a. inquātū vero differūt h̄nt ea alterare & trāsmutare. ¶ Aduertendum t̄n q̄ si aer nō reciperet admixtionē cōtrariā corpora existētia in aere tanq̄ in loco nāli ꝓpter nimiā cōueniētiaʒ quā haberēt ad ip̄m valde modice alterarent̄ ab eo: ita q̄ illa alteratio eēt quodāmō isensibilis. & qd̄ dcm̄ est de aere intelligēdū est de aqua. inde est ḡ qd̄ cōmentator ait q̄ aīal nō sentit calorē aut frigus in aere aut in aq̄ nisi quando cū eis admiscent̄ corpora calida aut frigida. i. vapores calidi aut fridi. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Utrum igitur omniuʒ similiter sit sensus: an alioꝝ aliter: sicut nunc videt̄: gustus quideʒ & tactus in tangendo: alij auteʒ a longe. Hoc aūt nō est; sed durum & molle p altera sentimus: sicut & sonabile & visibile: & odorabile. Cō. iij4

¶ Ex his que dixerat comparat sensuʒ tactus ad alios sensus: circa qd̄ tria facit: q2 p̄ ondit q̄ tactus sentit p mediū exneū: sic̄ & alij sensus. sʒ h̄ nos lateat. 2° assignat cāʒ hui⁹ latētie. 3° dat dr̄iam iter sensuʒ tact⁹ & sensus alios. 2ª ibi. (Sʒ alia qdē a lōge) 3ª ibi (Sʒ differūt tāgibile) dicit ḡ. vtꝝ igr̄ oīum sensuū sit silr̄ sensus: an alioꝝ sensuū sit sensus alr̄. sic̄ nūc v̄r gust⁹ qdē & tact⁹ in tāgēdo. hi ḡ sensus n̄ sentiunt p mediū exneū. alij āt sensus fiūt a lōge. i. p me^m exneū: sʒ ita videat̄: q2 alij sensus v̄nr fieri p mediū exneū & nō tact⁹. h̄ aūt nō ē ita: sʒ duꝝ & molle & cetera tāgibilia sentim⁹ p altera. i. p media exnea sic̄ sentimus p media exnea sonabile visibile & odorabile. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Sed alia quidem a longe: alia vero a prope: propter qd̄ latet: quoniam omnia quidem sentimus per medium: sed in his latet & quideʒ sicut diximus prius: vt si per polleʒ sentiremus oīa tangibilia: ignorato qm̄ ꝓhibet: silr̄ vtiq̄ hēremus sicut & nūc: & in aq̄: & in aere. Putamus. n. nō ip̄a tangere: & nihil esse p mediū.

¶ Quia dixerat q̄ tact⁹ sentit p mediū exneū: sic̄ & alij sensus: sʒ h̄ nō v̄r & latʒ nos. assignat cām̄ q̄re hō nos lateat: & q̄re n̄ sic videat̄ dicēs: sʒ alia qdē sensibilia sentim⁹ a lōge. alia v̄o vt tāgibilia a ꝓpe pp̄ h̄: q2 sic̄ ē latet nos: q2 oīa qdē sentim⁹ p mediū exneū: sʒ latet i his. i. i tāgibilib⁹. n̄. n. v̄nr sentiri p mediū exneū: q2 a ꝓpe sentiunt̄: & q2 sic̄ diximus pus: si p pelles sentirem⁹ oīa tāgibilia: ignorato qm̄ pellis ꝓhibʒ: & qm̄ pellis se hʒ vt mediū: silr̄ vtiq̄ hērem⁹ sic̄ & nūc i aq̄ & i aere: putam⁹. n. nūc ip̄a tāgere & nihil esse mediū. ¶ Nōn^m āt q̄ si q̄s h̄ret cyrothecā i manu: nō t̄n cogitaret se h̄re cyrothecā: q̄cq̄d tāgeret: tāgeret mediante pelle cyrothice: & pell' se iterpōeret vt me^m: t̄n sic̄ h̄ forte ip̄e n̄ aduerteret si n̄ cogitaret se h̄re cyrothecā: sic existēres i aere nihil tāgūt nisi iterponat̄ ibi de aere: attn̄ pp̄ ɔsuetudinē: & q2 et̄ modicū iterponit̄ ibi de aere: vt tāgūt tangibilia ex ꝓpiquo latet eos q̄ fiat hō tactus p mediū exneū vt p aerem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed differt tāgibile a visibilib⁹ & sonatiuis: quoniam illa quidē sentimus: ex eo q̄ mediuʒ mouet aliqd̄ nos: tāgibilia vero nō a medio: s̄ simul cuʒ medio: sicut per Clipeum ꝑcussus. non. n. clipe⁹ percussus prius percussit: sed simul accidit vtraq̄ percuti. Cō. iij5.

¶ Dat differentiam inter sensuʒ tactus & alios sensus put

comparaṫ ad hꝰ mediũ extraneũ. ꝯtinueṫ aũt sic. dcm̃ est ꝙ in tactu cõcurrit ibi mediũ extraneũ sicut in alijs sensibus: sꝫ differt .i. dr̃nter comparaṫ ad hꝰ mediũ tangibile a visibilibus ⁊ sonatiuis: qm̃ illa ꝗdem .i. visibilia ⁊ sonatiua: ⁊ etiã odorabilia sentimus ex eo ꝙ mediũ mouet nos aliquid .i. ꝑꝫ aliqd. tangibilia vᵒ sentimus non a medio .i. nõ ꝑ mediũ sicut ꝑcussus ꝑ clipeũ. non .n. clipeus percussus est prius ꝗ̃ clipeatus: sed accidit simul percuti vtrũqꝫ .i. clipeus ⁊ clipeatum.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ videṫ falsuꝫ esse ꝙ non ꝑus percutiṫ clipeus ꝗ̃ clipeatũ: qꝛ ex quo ꝑcussio ĩmediatius attingit clipeuꝫ ꝗ̃ clipeatũ: ⁊ nõ attigit clipeatũ nisi ꝑ clipeũ: vr̃ ꝙ ꝑus attingat clipeũ ꝗ̃ clipeatuꝫ. ¶ Dõm ꝙ ꝑus ⁊ posterius quendam ordinẽ importãt. ordo aũt quantũ ad pñs spectat tripliciter põt accipi videlꝫ ꝑm situ: ⁊ ꝑm tẽpus: ⁊ ꝑm causalitatẽ: vt appet in sono: vbi cõcurrit iste triplex ordo. cõcurrit .n. ibi ordo situs. nã aer ꝑmo ĩmutatꝰ ab aere ꝑmo fracto ꝑoꝛ ⁊ ꝓpingoꝛ ⁊ ĩmediatioꝛ ꝑm situꝫ est illi aeri ꝗ̃ sit aer alius: ꝓpter qꝺ̃ cõcurrit ibi ordo situs. 2ᵒ cõcurrit ibi ordo tẽporis. nã qꝛ sono est ãnexus motus nõ solũ ꝑꝫ situ: sꝫ ẽt ꝑꝫ tẽpus ꝑus ĩmutaṫ pars aeris ꝑoꝛ ꝗ̃ posterioꝛ: etiã cõcurrit ibi ordo causalitatis: qꝛ ĩmutatio partis ꝑoꝛis est causa q̃re ĩmutaṫ pars alia. hi tñ ordines nõ sempꝫ se concomitanṫ. nã ĩmutatõe facta ꝑm visum: lꝫ possit ibi assignari ordo situs: qꝛ vna pars aeris est ꝓpingoꝛ visibili ꝗ̃ alia secũdũ situ: ⁊ etiã qꝛ mediũ est ꝓpingus obiecto ꝑm situꝫ ꝗ̃ organũ: ⁊ etiam lꝫ ibi possit assignari ordo causalitatis: qꝛ causaliter ꝑus ĩmutaṫ ꝑma ꝑs aeris ꝗ̃ 2ᵃ. ⁊ ꝑus ĩmutaṫ mediũ ꝗ̃ organũ. ĩmutatio .n. medij est cã: q̃re immuteṫ organũ: etiã ĩmutatio ꝑtis ꝑoꝛis est causa: q̃re ĩmutetur pars posterioꝛ. ĩ ꝑcussiõe tñ clipei nõ sic est: qꝛ lꝫ ibi possit assignari ordo situs: qꝛ ꝑm situ clipeus ẽ ĩmediatioꝛ ꝑcutiẽti ꝗ̃ clipeatus: nõ tamẽ ẽ ibi ordo cãlitatis: qꝛ ꝑcussio clipei nõ est cã ꝑcussionis clipeati: imo si nõ eẽt clipeꝰ fortius ꝑcutereṫ clipeatus: clipeus ꝫ̊ nõ est causa ꝑcussionis clipeati: imo est ĩpeditiuus ꝑcussionis eius. vult ergo phꝰs dicere ꝙ sicut clipeatus ex ea ꝑte qua ẽ clipeatꝰ nõ põt ꝑcuti nisi ꝑ clipeũ: ita ꝙ clipeus in tali ꝑcussione ẽ mediũ situaliter nõ cãliter: qꝛ clipeus nõ est causa: quare ꝑcutiatur clipeatꝰ: imo ẽ ĩpeditiuus ꝑcussiõis eius: ita qꝛ aial vndiqꝫ hꝫ aerẽ: vel vndiqꝫ hꝫ aquã: si sit aial aquaticũ nõ põt tangere aliqd nisi ĩterponaṫ ibi aer aut aqua: erit ibi aer aut aq̃ mediũ ꝑm situ: qꝛ si aqua aut aer se interponit tactũ ⁊ tangibile est tãgibile ꝑm situm ꝓpingus aque aut aeri ꝗ̃ tactui: nõ tñ est mediũ ꝑm cãm: qꝛ aer ĩterpositus ĩter tactũ ⁊ tãgibile nõ est cã q̃re tãgibile tangaṫ a tactu: imo si nõ ĩterponereṫ ibi aer vel aqua formatioꝛ esset huiusmodi tactus. dr̃ntia est ergo inter aerẽ ꝓut est mediuꝫ in tactu. ⁊ in alijs sensibꝰ: qꝛ in alijs sensibus vt visu auditu ⁊ odoratu aer est mediũ causale: qꝛ in talibus sensibus sentimus: eo ꝙ mediũ mouet nos. motio .n. medij est causa: quare moueamur etiam nos: sꝫ in tactu vt dcm̃ est hꝰ mediũ. nõ est ꝑm cãm: qꝛ mediũ hꝰ nõ est causa tactus: sꝫ ĩpedimẽtum tactus. in talibꝰ ꝫ̊ causaliter simul ĩmutatur mediũ ⁊ organuꝫ: qꝛ ĩmutatio medij nõ est cã ĩmutatiõis organi. dicamus itaqꝫ ꝙ sicut simul .i. nõ ꝑus causalitate ꝑcutiṫ clipeus ꝗ̃ clipeatuꝫ: sicut simul .i. nõ ꝑus causalitate immutatur aer a tangibili ꝗ̃ nos. in visu ergo auditu ⁊ odoratu aer ẽ mediũ causale: qꝛ ĩmutatio aeris est causa: quare ĩmutenṫ sensus illi. in tactu vᵒ est mediũ solũ secũdum situm: nõ ꝑm cãꝫ. argumẽtum aũt in contrariũ solutum est ꝑ iam dicta. ¶ Deinde cũ dicit.

Cō. .116. ¶ Omnino aũt videṫ caro ⁊ lingua sicut aqua ⁊ aer ad visuꝫ ⁊ auditũ: ⁊ olphatũ se habẽt: sic habere ad sensitiuũ sicut illoꝝ vnũquodqꝫ: ipso auteꝫ sensitiuo tacto neqꝫ ibi neqꝫ hic fiet vtiqꝫ sensus: vt si quis ponat corpus albũ in oculuꝫ vltimũ. Quare ⁊ manifestũ ꝙ mẽs sit tangibilis sensitiuum. sic .n. vtiqꝫ accidet ꝙ ꝗdem in alijs. Apposita .n. media sup sensitiuum nõ sentiunt: sup aũt carnem posita sentiunt: quare medium tactui est caro.

¶ Postꝗ̃ phꝰs ostendit quõ comparaṫ ad tactũ medium extraneũ. In parte ista declarat quomodo cõpareṫ ad tactum mediũ adnatũ ⁊ naturale dicens ꝙ. oĩno aũt videtur caro ⁊ lingua sic se hẽre ad sensitiuũ .i. ad organuꝫ sensus tactus sicut se habẽt aer ⁊ aqua ad visum ⁊ audituꝫ ⁊ olfatum: qꝛ sic .i. similiter se hꝫ ad sensitiuum vnũquodqꝫ illoꝝ. ipso aũt sensitiuo .i. organo sensus tacto: neqꝫ ibi: neqꝫ hic vtiqꝫ fiet sensus: vt si quis ponat corpus album in oculũ. vltimũ .i. vltimate sup. nõ fiet visio ⁊ sup. etiaꝫ non fieret tactus si ponereṫ corpus tãgibile ĩmediate supra organũ tactus: quare sic est manifestum ꝙ sensitiuuꝫ tangibilis .i. organũ sensus tactus sit intus .i. nõ sit caro: sꝫ intra carnẽ. sic .n. vtiqꝫ accidet in tactu qꝺ̃ quidẽ accidit in alijs sensibus. apposita .n. illa sensibilia sup sensitiuũ .i. super organum sensus nõ sentiũt .i. nõ fit sensus. tangibilia aũt apposita supra carnẽ sentiunt .i. fit ibi sensus: quare caro est mediũ tactui .i. in tactu: nõ organũ. ¶ Notandum aũt ꝙ lꝫ aer vel aqua in tactu nõ sit mediũ causale: qꝛ si nõ ĩterponereṫ ibi nec aer nec aqua magis hẽret esse ibi tactus: caro tamẽ est ibi mediũ causale: ideo caro cõparaṫ ad tactuꝫ sicut aer vel aqua cõparaṫ ad visum odoratũ ⁊ auditum: qꝛ sicut si nõ esset nec aer nec aqua: sed ĩmediate ponereṫ visibile audibile vel odorabile sup organũ non fieret ibi aliquis illoꝝ sensuum: sic si nõ esset caro: sꝫ ĩmediate ponereṫ tangibile sup organum tactus: nõ sentiremus ipm. ⁊ qꝺ̃ dcm̃ est de carne vl̃iter respectu tactus ĩtelligẽduꝫ est de carne lingue respectu gustus. Esset aũt hic dubitãdũ quõ sensibile positũ supra sensuꝫ nõ faciat sensuꝫ: sꝫ de hoc in seq̃nti lectõe q̃reṫ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tangibiles quidẽ igiṫ sunt differẽtie corporis ꝑm ꝙ corpus. Dico aũt differẽtias quibus elementa determinãt calidũ: frigidum: humidum: ⁊ siccũ: de quibus prius dictuꝫ est in his que de elementis. Com. .117.

¶ Postquã determinauit de tactu ⁊ de eo ꝙ est medium in tactu. in parte ista determinat de ipso obiecto tactus: circa qꝺ̃ duo facit: qꝛ ꝑmo narrat que sunt obiecta tactus vel qꝺ̃ idem est. ꝑmo ostendit que sunt differẽtie tangibiles: ⁊ quomodo tactus immutaṫ ab eis. secũdo ostẽdit ꝙ tactus est cõpositoꝝ: sicut ⁊ alij sensus ibi (Amplius aũt sicut visibilis.) Circa ꝑmuꝫ duo facit: qꝛ ꝑmo narrat que sunt differẽtie tangibiles. secũdo ostẽdit quomodo tactꝰ immutaṫ ab huiusmodi differẽtijs ibi. (Sensitiuũ aũt.) Dicit ꝫ̊ ꝙ tangibiles quidẽ igiṫ qualitates sunt differentie corporis secundũ ꝙ est corpus. dico auteꝫ differẽtias quibꝰ elemẽta determinãt .i. distinguũt vt calidũ frigidũ humidũ siccuꝫ de quibus dcm̃ est in his que de elemẽtis .i. in libro de generatõe. ¶ Notãdũ aũt ꝙ he q̃tuoꝛ qualitates sensibiles sunt differẽtie elemẽtoꝝ. determinant eniꝫ ⁊ distinguũt elemẽta vt pꝫ in secũdo de generatiõe: ⁊ qꝛ in spera actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ nullũ reperiṫ corpus denudatũ ab his qualitatibꝰ sensibilibus: dicunṫ he eẽ drie ⁊ qualitates corpis ꝑm ꝙ ẽ corpꝰ. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Sensitiuuꝫ aũt ipsaꝝ qꝺ̃ tactiuũ: ⁊ ĩ quo sen-

Cõ.118 sus vocatus tactus est primo: ꝙ potentia huiusmodi pars est. ¶ Sentire.n.pati quoddaꝫ est: Quare faciẽs quale ipm̃ actu huiusmodi illud facit cum sit potentie.

¶ Ostendit quõ hꝰ drñtie tangibiles hñt imutare sensuꝫ tactus: circa qd̃ tria facit: qꝛ p̃mo facit qd̃ dcm̃ ẽ. 2º ex his q̃ dixerat ꝯcludit ꝙ sensus tactus nõ sentit nisi excellentias sensibiliũ: ita ꝙ equalr̃ fridũ ꝛ equalr̃ calm̃ nõ sentitur a sensu tactus. 3º oñdit ꝙ opꝫ sensuꝫ tactus esse denudatũ a qualitatibꝰ sensibilibꝰ quas sentit. 2ª ibi. (Uñ silr̃ calm̃.) 3ª ibi. (Et opꝫ) dicit g̊ ꝙ sensitiuũ ipsaꝝ qualitatũ tangibiliũ qd̃ tactiuũ. i. qd̃ ẽ organũ tactꝰ: ꝛ est illud ĩ quo p̃mo est sensus vocatꝰ tactus hꝰ sensitiuuꝫ vel hꝰ sensus tactus est q̃dã pars corpis que ẽ potẽtia hꝰ. i. q̃ est in potẽtia passiua ad hꝰ qualitates tãgibiles. ꝙ aũt sit in potẽtia passiua ad hꝰ qualitates tãgibiles: pꝫ: qꝛ sentire est qd̃daꝫ pati: quare sensibile est faciẽs ipm̃ sensitiuũ hꝰ. i. tale quale est ipm̃ in actu. illud aũt sensitiuũ facit actu tale cuꝫ sit potẽtia tale: est.n. organũ sensus vel sensitiuũ tale in potẽtia q̃le est sensibile in actu. ¶ Deĩde cũ dicit.

¶ Unde silr̃ calm̃ ꝛ frigidũ: aut duꝝ ꝛ molle ñ sentimus: sed excellẽtias tanq̃ꝫ sensu velut medietate quadã exñte eius q̃ in sensibilibus contrarietatis. Et ꝑpter hoc discernunt sensitiua sensibilia: mediũ.n. discretũ est. Fit.n. ad vtrũqꝫ ipsorum alterum vltimorum.

¶ Ex his q̃ dixerat ꝯcludit sensum tactꝰ nõ percipe eque calm̃ vel eque friduꝫ: sed solũ ꝑcipere excellẽtias sensibiliuꝫ dicẽs ꝙ silr̃ calm̃ friduꝫ duꝝ ꝛ molle non sentimus: sed sentimus solum excellentias tanq̃ꝫ sensu exñte velut medietate quadã eius ꝯrietatis q̃ est in sensibilibus: ꝛ ꝑpter hoc ꝙ sensus tactus ẽ medietas q̃dã sensitiua. i. organa sensus discernũt ipa sensibilia: qꝛ mediũ est qd discretiuuꝫ. fit.n. ipm̃ mediũ ad vtrũqꝫ ipsoꝝ. i. ad vtrũqꝫ extremoꝝ cõparatũ est alteꝝ vltimoꝝ. ¶ Notandũ aũt ꝙ qꝛ sensus est in potentia ad sensibile: cũ eque calm̃ vel eque fridũ nõ sit in potẽtia ad aliqd qd̃ eque tale est: sensus nõ ꝑcipit eque calm̃ vel eque fridũ: sed excellẽtias tantum. ¶ Nõndũ ẽt ꝙ mediũ cõparatũ ad vtrũqꝫ extremorũ ꝛ alteꝝ vltimoꝝ vt tepidũ cõparatũ ad fridũ. hꝫ rõnem calidi ꝛ cõparatũ ad calm̃ hꝫ rõnem fridi: ꝛ qꝛ nõ vnũ ꝯriuꝫ nec vnũ extremũ est actu aliud mediũ: nõ ẽ actu aliquod extremoꝝ: sꝫ est in potẽtia ad vtrũqꝫ ipsoꝝ: sensus g̊ qꝛ tenet medietatẽ inter excellẽtias sensibiliũ ꝑcipit quãlibet excellentiarum sensibilium tanquã aliqd in potentia ad quãlibꝫ ipsaꝝ. ¶ Deinde cum dicit.

Com. .119. ¶ Et opꝫ sicut debẽs sentire album ꝛ nigrum: neutrũ ipsorum debere esse actu: potẽtia vero vtriqꝫ: sic autem ꝛ in alijs: ꝛ in tactu: neqꝫ calidum: neqꝫ frigidum.

¶ Ostẽdit ꝙ opꝫ sensum tactus esse denudatũ a qualitatibus sensibilibus quas sentit dicẽs: ꝛ opꝫ ꝙ sicut debens sentire albũ ꝛ nigrũ esse neutruꝫ ipsoꝝ actu potẽtia vero eẽ vtrũqꝫ: sic aũt ꝛ in alys sensibus opꝫ se hẽre: ꝛ etiam in tactu: qꝛ opꝫ tactum neqꝫ frigidum neqꝫ calidũ esse actu: sed oportet vtrunqꝫ illorum esse in potentia si debeat illa percipere. ¶ Deinde cum dicit.

Com. .120. ¶ Amplius aũt sicut visibilis ꝛ inuisibilis erat quodãmõ visus. Silr̃ aũt ꝛ reliq oppositoꝝ: sicut tactꝰ: ꝛ tãgibilis: ꝛ intãgibilis. Intãgibile aũt paruã oino hñs differentiã tãgibiliuꝫ: vt passus est aer: ꝛ tangibiliũ excellentie sicut corruptiua. ¶ Secunduꝫ quidem igiť vnũquẽqꝫ sensuum dictum est figuraliter. Cõ.121.

¶ Ostẽdit ꝙ tactus ẽ oppositoꝝ sicut ꝛ aly sensus dicẽs. Amplіꝰ aũt sicut ꝛ visus quodãmõ erat visibilis ꝛ inuisibilis. silr̃ aũt ꝛ aly sensus erant oppositoꝝ: sic ꝛ tactus est tãgibilis ꝛ itangibilis: itãgibile aũt dr̃ paruã habẽs oino drñtiaꝫ tãgibiliũ: vt passus est aer q habꝫ valde remissas drñtias tangibiles: ꝛ ẽt excellẽtie tãgibiliũ sunt ĩ tangibiles: qꝛ sunt sicut corruptiua tactus. subdit aũt q̃si epilogãdo ꝙ ꝛm vnũquẽqꝫ igiť sensuũ dcm̃ est figuraliter. i. vlr̃ ꝛ superficialiter. nã dr̃e de hꝰ sensibilibus magis exq̃site ꝛm vnũquẽqꝫ sensuꝫ spectat ad librũ de sensu ꝛ sensato.

Oportet aũt vlr̃ de omni sensu accipere: qm̃ q̃dẽ sensus est susceptiuus spẽrũ sine materia: vt cera ãnuli sine ferro: ꝛ auro recipit signũ. Accipit autẽ aureũ: aut eneum signũ: sꝫ nõ iquantũ auꝝ: aut es. Silr̃ aũt ꝛ sensus vniuscuiusqꝫ ab hñte colorem: aut humorẽ: aut sonũ patitur. Sed nõ inquantũ vnũquodqꝫ illoꝝ diciť: sed inquantũ huiusmodi est ꝛ ꝛm rõnem.

¶ Postq̃ꝫ phus determinauit de ipsis sensibilibus. in parte ista determiat de ipsis sensibus: circa qd̃ tria facit: quia p̃mo determinat quedã generalia ꝛ cõmunia oibus sensibus. secũdo venať sufficientiã sensuũ: ꝛ ꝑbat ꝙ opꝫ dare aliquẽ cõem sensum. 3º vt plene valeat determiare de intellectu q ꝑtinet ad tertiũ librũ distiguit iter itellectuꝫ ꝛ sensum ꝛ separat intellectũ a virtutibus alys. 2ª ibi. in sequẽti capl̃o (Qꝛ aũt nõ sit sensui) 3ª ibi. in p̃ncipio terty libri (Qm̃ aũt duabꝰ drñtys) Circa p̃muꝫ duo facit: qꝛ primo facit qd̃ dcm̃ est. scd̃o mouet quãdã q̃stionẽ circa p̃tacta ibi (Dubitabit aũt aliqs) sensus aũt siue potẽtia sensitiua ad duo põt cõparari. vꝫ. ad obm̃ ꝛ ad organũ. ꝛm hoc ergo possunt accipi duo gnãlia omni sensui: quoꝝ vnũ sumitur respcũ obiecti: aliud v̊o respectu organi. respcũ obiecti qdẽ competit omni sensui ꝙ sit susceptiuũ spẽrũ sensibiliuꝫ sine materia. respectu v̊o organi cõpetit omni sensui ꝙ sit q̃daꝫ potẽtia q̃ idẽ est subiecto cũ ipso orgão: differẽs aũt ꝛm esse ꝛ rõnem. duo g̊ facit ꝛm ꝙ h̊ duo declarat. p̃mo.n. declarat p̃muꝫ. 2º 2m ibi (Sẽsitiuũ aũt) dicit ergo ꝙ opꝫ aũt vlr̃ accipe de omni sensu: qm̃ sensus qdeꝫ est susceptiuus spẽrũ sine materia vt cera recipit figuraꝫ ãnuli vel sigilli sine auro ꝛ sine ferro. accipit aũt cera signuꝫ aureũ aut eneũ: sꝫ nõ ĩquantũ aurũ aut es. silr̃ ꝛ sensus vniuscuiusqꝫ patiť ab habẽte colorẽ aut humorẽ. i. saporem aut sonum: sꝫ nõ ĩquantũ dr̃ vnũqd̃qꝫ illoꝝ: sed inquantũ est hꝰ ꝛm rationẽ. i. ꝛm formaꝫ. paries.n. coloratꝰ non agit in oculũ inquantũ paries: sꝫ ꝛm ꝙ est hꝰ coloratus: ꝛ ꝛm rationẽ ꝛ formaꝫ coloris.

Dubitaret forte aliqs: vtruꝫ sensus sit susceptiuꝰ spẽrum sine materia: ꝛ videť ꝙ nõ: qꝛ aut ĩtelligiť sine materia: qꝛ non recipit materiã agentis: aut qꝛ nõ recipit formã modo materiali. si ĩtelligiť recipe formaꝫ sine materia: qꝛ nõ recipit materiã agẽtis: hoc nõ est ꝓpriũ sensus: sꝫ vt cõiter poniť est cõe omni passo. naꝫ passum nõ recipit ab agẽte nisi ꝛm ꝙ agẽs agit: agẽs aũt nõ agit ꝛm materiã: sed ꝛm formã. vñ passum non recipit ab agẽte materiã: sꝫ formã. ¶ Rursus non põt ĩtelligi ꝙ sensus sit susceptiuus spẽrum sine materia: qꝛ non recipit formaꝫ modo materiali: cum quicquid recipitur in sensu recipiať hic ꝛ nunc: ꝛ ꝑ ꝯñs mãliter. ¶ In ꝯriuꝫ est phs. ¶ Dõm ꝙ sensum eẽ susceptiuuꝫ specierũ sine materia

triplici via venari possumus ꝺm ꝙ in omni actiõe tria est ꝯsiderare.vz.agēs:ꝛ patiēs:ꝛ modū agendi. ꝑma ḡ via ad hoc declarādū sumit̄ ex pte passi.scđa ex pte agentis.tertia ex pte modi agēdi.ꝑma via sic ꝑ3.nā aliqñ agēs assimilat sibi passum simpl'r ita ꝙ passū suscipit nomē ꝛ diffinitionē agentis: vt ignis agit in aerē:ita ꝙ aer fit ignis ꝛ assimilat sibi ipm:aliqñ vo agēs agit in passum:ita ꝙ passum nō simpl'r assimilat̄ agēti:sed solū accipit aliq̄ similitudinem forme exñtis in agēte: vt corp⁹ termiatū ꝛ coloratū agēs in aerē nō assimilat sibi aerē sic ꝙ aer fiat corp⁹ terminatū:ſ3 solū qđā similitudo coloris i aere efficit̄.rō aūt quare aer sic recipit similitudinē coloris exñtis in corpore termiato:ꝙ tñ nō efficit̄ corpus termiatū: est:q2 mā in aere est al'r disposita q̄ in corpe termiato: ꝛ q2 actus actiuoꝝ sunt in patiente ꝛ disposito ꝑ aliam ꝛ alia3 dispōnem materie fiet ibi alia ꝛ alia receptio:ita ꝙ in corpe termiato h3 eē color real'r ꝛ nāliter.in aere vo recipit̄ exñce ꝛ secundū intētōe3. aer itaq3 sic assimilat̄ corpi colorato accipiēs similitudinē forme coloris:ꝙ tñ non assimilat̄:ita ꝙ hēat mām sil'r dispositā ad susceptōe3 talis forme. ex parte ḡ ipsi⁹ passi vt ex pte aeris dicere possumus ꝙ sit aer susceptiuus forme sine mā:q2 sic recipit similitudinē forme agētis:ꝙ tñ nō h3 mām sil'r dispositā agenti: ꝛ qđ dcm̄ est de medio intelligēdū est de orgāo. nā ipe sensus nō patit̄ a sensibili:q2 fiat ipm sensibile:ſ3 solū accipit similitudinē forme sensibil' absq3 eo ꝙ hēat mā3 sil'r dispositā sensibili.Quid aūt sentiendū sit de sensu tact⁹: q2 ibi videt̄ hēre instantiā cū ibi sensibile simpl'r sibi passū assimilet:in seq̄nti qōne patebit: vbi disputabit̄ an sēsibile positū supra sensū faciat sensū.est ḡ intētio ph̄i ꝙ sicut cera accipit similitudinē forme exñtis in sigillo ferreo vel aureo: ita tñ ꝙ nō fit ferꝝ nec auꝝ:q2 accipit similitudinē illi⁹ forme: eo ꝙ mā nō sil'r disponit̄ hic ꝛ ibi:nec h3 mām sil'r dispositam agēti:sic visus vel aer patiēs a corpore termiato in q̄ est color:sic suscipit similitudinē forme coloris:ꝙ nō efficitur ipm corp⁹ termiatū nec ipm obm:q2 ex tali actōe sic suscipit formā similē:ꝙ ex hoc nō seq̄t̄ ꝙ hēat mām similiter dispositā.ideo dr̄ suscipe formā vel spēm sine materia. ⁋ 2ª via ad īuestigandū hoc idē sumit̄ ex pte agētis. nā l3 agens ꝑncipal'r agat ꝑ formam: ꝛ patiēs patiat̄ ꝑ materiam: totū tñ cōpositū agit ꝛ patit̄:ita ꝙ ipa mā est aliq̄ mō rō agēdi: ꝛ forma rō patiēdi.sic ē ḡ in actiōib⁹ realib⁹ q̄ sunt attribuēde toti composito:sed actōes itētōales nō sunt attribuēde composito:sed forme.debemus.n.imaginari ꝙ ens ꝑ se diuidat̄ in decē ꝑdicamēta. itentōes autē nō sunt i gñe entis ꝑ se:sed ꝑ accñs ꝛ ꝑ reductōe3. in his ḡ q̄ sunt entia ꝑ se nō generat mā neq3 forma:ſ3 compositū: sed in his q̄ nō sunt entia ꝑ se dr̄e possumus: ꝙ ipsa itētio gnātur:ꝛ ipa forma generat̄.facere ḡ similitudinē coloris in aere magis ē ipsi⁹ coloris q̄ totius ꝯpositi vel q̄ sit corporis hñtis colorē.ꝙ aūt hec actio sit ipsi⁹ forme ꝛ in talibus ipa forma generet:ꝛ ipa itētio gñetur,ꝓbare possum⁹ rōne ꝛ signo.rōne qđē:q2 in illis gnātōibus in q̄bus nō generat̄ nec mā nec forma:sed cōpositū ꝺm eandē spēm nō pñt esse plures forme in eodē subiecto:vt nō pñt esse due albedines in eodē subo vt in gnātōe corpis albi non generat̄ albedo nec corp⁹:ſ3 generat̄ totū compositū vt corp⁹ albū.nō.n.possumus ponere plures gnātōes tales siml' nisi ponamus plura corpora.nā si gnāret̄ ipa albedo sufficeret ad saluandū plures gnātōes albedis vel ad saluādū pl'es albedies:ꝛ tñ nō oporteret dare pluralitatē corpoꝝ alboꝝ.nūc aūt op3:ꝙ nō est itelligibile ꝙ generet̄ corpus albū ꝛ sint plures gnātōes tales sil': ꝛ nō sint plura corpora alba:ſ3 in gñatōe itentionū nō sic se hñt:q2 itentōes nō recipiunt numeꝝ ex subo.in eodē.n.puncto aeris pñt esse plures itētōes albedis solo numero drñtes: qđ eē nō posset si in tali gñatōe nō gñaret̄ forma:ſ3 compositū. ſi.n.nō gñaret̄ itētio vel forma itentōalis:ſ3 generaret̄ corp⁹ formā hñs:esse nō posset ꝙ essent plures tales gñatōes: ꝛ tñ nō eēnt plura corpora hñtia itentōales formas:q̄re nūq̄ in eadē pte corpis eē possent eiusdē forme plures itentiones.⁋ Probat̄ ēt hoc idē signo ex eo ꝙ in talib⁹ genitū oino assimilat̄ gigñeti:sed de hoc forte alibi locus erit ad ꝑsens āt scire sufficiat: ꝙ q2 in gñatōe itētionū ex pte passi ipa forma gñat̄:op3 ꝙ ex pte agētis ipa forma generet. in talib⁹ ḡ passū suscipit spēm sine mā:q2 ē ibi gñatio spēi vere gñatio forme nō gñatio cōpositi ex mā ꝛ forma.pōt tñ hec rō adaptari ad agēs sicut ꝑ⁹ adaptabat̄ ad passū: vt dicamus ꝙ in gñatōe itētionū agit ipa forma ꝛ nō agit totū compositū ex mā ꝛ forma:ꝛ q2 sicut agēs agit: sic patiēs patit̄ ꝛ recipit iſluētiam agētis:ꝛ sicut hꝯ actio ē a forma sine mā:sic dr̄ passum in tali actōe sine mā recipe forma3.hoc aūt satis inuit ph̄s cū ait ꝙ sensus patitur ab habēte colorē aut humorē: nō īquantū vnūq̄dq3 illoꝝ dr̄:ſ3 īquantū est hꝯ ꝺm rōnē.i.ꝺm formam.⁋ 3ª via sumit̄ ex parte modi.nā q2 in actōe sensibili forma aliter est in agēte vt in obiecto sensibili:q2 est ibi māliter ꝛ real'r.al'r vo ē in sensu:q2 est ibi ꝺm intentōe3 dicit̄ sensus susceptiu⁹ speciēꝝ sine mā:q2 spēs in sensu nō suscipit̄ illo modo māli ꝛ reali q̄ existit i obo sensibili.⁋ Est aūt diligēter aduertēdum ꝙ ꝑme vie due tacte sunt rō ꝛ cā hui⁹ vie tertie assignate.na3 q2 in actiōe sensibili al'r ē mā disposita in passo q̄ in agēte:ꝛ ēt q2 actio illa est ipsi⁹ forme: inde est ꝙ forma suscepta in passo vel sensu nō h3 eundē modū essendi quē h3 in agēte vel in obo. ꝙ vo obyciebat̄ ꝙ hoc est cōe omni agēti ꝙ agat ꝺm formā: nō ꝺm mām:ꝛ ꝑ ꝯñs est cōmune omni passo ꝙ recipiat formā sine mā. ⁋ Dōm ꝙ i actiōib⁹ realib⁹ l3 veꝝ sit ꝙ a forma ille sint ꝑncipal'r: tñ totū compositū agit:ita ꝙ nō est veꝝ ibi ꝙ agat forma sine mā: ꝛ sicut ibi nō agit forma sine mā: sic passū nō recipit formā sine materia:ſ3 recipit formā illo mō materiali quo in agēte existit.in actōibus vo itentōalibus q̄ attribuunt̄ forme nō cōposite ibi quodāmō agit forma sine materia ꝛ passum recipit quodāmō forma3 sine materia: q2 nō recipit formā illo mō materiali quo in agente existit. ⁋ Qđ vo vlteri⁹ addebat̄ ꝙ sensus recipit formā modo materiali: q2 recipit eā cū ꝯditōibus hic ꝛ nūc: dici d3 ꝙ nō est itētio ꝙ sensus nō recipiat formā mō materiali: q2 nō recipiat eā cum conditōibus:sed q2 recipit eam modo itentōali nō illo mō materiali quo ē in obo.

Alterius forte dubitaret aliq̄s: vtrū sensibile positū supra sensum faciat sensum:ꝛ videt̄ ꝙ sic:q2 si incidat̄ neruus fit ibi maior dolor: qđ nō esset nisi ex applicatōe lesiui ad neruum resultaret ibi sensus tactus.⁋ P̄.si aer coloraret̄ real'r ꝛ nō itentionaliter tātū: idē esset applicare aerē oculo ꝛ applicare ei obm: cū ꝺm hypostasi3 hanc color eodē modo sit in aere sicut ꝛ in obiecto:quare cum caro realiter calefiat:ꝛ ex carne real'r calefacta:que est neruo applicata resultet ibi sensus tactus: videt̄ sensibile ꝙ positū supra sensum faciat sensum.⁋ Dōm ꝙ sensibile positum supra sensū nō facere sensū h3 spālem rationē ex parte visus.nā si corp⁹ terminatū in quo est color tanq̄ in subo ponat̄ supra oculū obumbrabit aerē:aere aūt obumbrato nō multiplicatur color vt recipiat̄ in oculo:q2 vt dcm̄ ē color ē motiuus lucidi ꝺm actū:hanc aūt rōnē tetigit ph̄us supra. in cap. de visu.vbi dixit ꝙ q2 color ē motiuus diaphani ꝺ3 actū: iō si q̄s ponat habēs colorē supra visum nō videbit̄:ſ3 hec ratio ē spālis in visu:cū ḡ hoc sit cōmune omni sensui ꝙ sensibile positū supra sensū nō faciat sensū: op3 assignare cōem rōnē:quare hoc cōtigat. triplici ḡ via hoc venari possumus:quaꝝ ꝑma sumit̄ ex pte obiecti agētis. secūda

vero ex parte modi accipiēdi actionē illā: ⁊ tertia ex pte sensus q̄ suscipit actionē ⁊ impssionē. pma via sic pʒ. naʒ in impssiōe facta in sensu est duplex gnātio. vna q̄si equoca alia q̄si vniuoca. nā pmo ab obiecto in quo hʒ esse forma ⁊ spēs realiter multiplicant̄ spēs intentiōaliter: ⁊ hec ē q̄si gnātio equoca cū ex reali gn̄et̄ intētiōale. Ulteri⁹ aūt ab illa intētiōe facta gnātur itētio alia ⁊ hec est gnātio quasi vniuoca cū ex intētiōe gnat̄ intētio. cū g̊ mediū magis sit susceptiuum impssionis q̄ʒ organuʒ: vt caro: qꝛ minus est compacta q̄ʒ neruus magis susceptiua est h⁰ impssiōis: ⁊ aer: qꝛ magis diaphanus habili⁹ suscipit intētiōes coloris q̄ʒ oculus: dicemus ꝙ qꝛ generatio vniuoca est habilior ⁊ conuenietior q̄ʒ equiuoca: organuʒ: qꝛ nō sic habile est ad suscipiēdū h⁰ impressiōes vt mediū īmediate nō poterit recipe ab obiecto vt fiat ibi impressio equoca: sʒ īmediate recipiet a medio vt fiat ibi impssio quodam modo vniuoca. possumus dare euidēs signuʒ ꝙ in talibus habilior sit gnātio vniuoca q̄ʒ equiuoca: ⁊ ꝙ habilius gn̄etur intētio a spē intētionali q̄ʒ a reali. nam in nocte si illumineē aer q̄ est iuxta librū nō aūt sic illumineē aer q̄ est iuxta oculum optime q̄s legere poterit ⁊ lr̄e multiplicabunt similitudinem suā vsqʒ ad oculū. si aūt fieret ecōuerso vt illuminaretur aer q̄ est iuxta oculū: ⁊ nō ille qui est iuxta librū vel iuxta aliā rem visaʒ: tūc res illa visibilis nō videret̄: ⁊ nō multiplicaret similitudinē suā in aere: cuʒ g̊ lumē nō reqratur ꝓpter ipsos colores ſm se: sed ꝓpter dispōnē medij vt supius tangebat̄: ad multiplicationē hanc intētionalē reqritur maior dispositio in illa pte medij: q̄ est iuxta reʒ visam: vbi a spē reali multiplicat̄ intentionalis q̄ʒ in alia parte medij magis distāte vbi a spē intētiōabili multiplicatur itētio: ⁊ qꝛ opʒ esse valde habilis receptōis qđ a spē reali pōt īmediate recipe intentōalē imutationē: qꝛ hanc tantam habilitatē nō iuenimus in organo: sʒ in medio. ex parte itaqʒ ipsius sensibilis in quo hʒ spēs realiter esse pʒ ꝙ sensibile positū supra sensum nō facit sensum: qꝛ organum est magis cōpactū ⁊ est magis inhabile ad suscipiendum impssionem q̄ʒ mediū. ideo ꝓpter hanc inhabilitatē nō pōt īmediate imutari ab obiecto: sʒ opʒ ꝙ pus mediū īmutetur ab obiecto sensibili ⁊ a medio imutato imutat̄ etiā organū. ⁋ 2ª via ad iuestigādū hoc idē sumit̄ ex parte modi recipiēdi. naʒ spēs itentōalis sensibilis vt cōmuniter ponit̄ spūaliori modo recipit̄ in organo q̄ʒ in medio. ista aūt tanta spūalitas nō pōt īmediate deriuari ab obiecto vbi habʒ esse spēs nō spūaliter: sed māliter. pus igitur imutabit̄ mediū vbi habebit esse spēs nō sic māliter vt in obiecto. ⁊ postea a medio mutato imutat̄ organū vbi habebit esse spēs spiritualiori modo q̄ʒ in medio. ⁋ 3ª via sumit̄ ex parte ipsius sensus. nā cū ipe sensus hēat rōnē cuiusdā medietatis ⁊ ꝓportōis opʒ ꝙ quodā mō ꝓportiōato imutetur ab obiecto: q̄re sicut reqrit̄ ibi debita proportio obiecta. ita ⁊ debita ꝓportio medij. nam sicut ex obiecto nimis excellēti nō fit sensus: sʒ tollit̄ sic ex obiecto nimis remisso ⁊ debili ēt nō fit sensus: qꝛ vtrūqʒ est isensibile tam nimis excellēs q̄ʒ nimis remissuʒ: opʒ g̊ eē obm ꝓportōatum vt fiat sensus. sic ēt opʒ esse ꝓportōatuʒ ⁊ mediū. nā si nimis distet nō fiet sensus: ⁊ ēt si sit nimis ꝓpinquū: vt si ponatur sensibile supra sensuʒ nō fiet sensus: qꝛ vtrobiqʒ nō reseruat̄ illa ꝓportio ⁊ illa medietas q̄ ex sensu reqrit̄. posset ēt assignari ⁊ quarta rō: qꝛ si sensus posset iudicare de obiecto īmediate supra ipm posito quodā mō eēt supra se ꝯuersiuus: qđ nulli ṽtuti corporali pōt competere: vt pʒ ꝑ ꝓculū in libro de el'tatōe theo^ca. ⁋ Qđ v̊o arguebatur de neruo inciso. Dōm ꝙ ex eo qđ applicat̄ cultellus vel aliqđ lesiuū ad neruū qui ē organū sensus non fit sensus: sʒ qꝛ illi neruo ē caro cōiuncta imutatio illa sensibilis dolorē causans nō īmediate in neruo: sʒ mediante carne neruo cōiuncta imutat̄ neruus. naʒ si esset neruus in aliqua sui pte sic sepatus a carne ꝙ posset tāgi neruus absqʒ carne ex tali tactu nō fieret sensus: ꝙ autē sit maior dolor ex icisiōe nerui nō ē ꝙ neruus īmediate sentiat: sʒ qꝛ ex tali icisiōe fit ibi maior ꝯcursus caloris ⁊ spirituū: fit ibi maior doloris sensus. ⁋ Qđ v̊o addebat̄ de carne calefacta dʒ dici ꝙ caro imutat̄ a corpore calido vel frigido real'r ⁊ intētionaliter: sʒ ex eo ꝙ imutat̄ real'r non fit sensus: imo talis imutatio ē impeditiua sensus. fit aūt sensus ex eo qđ imutat̄ itētōaliter. nā si possʒ eē fortis imutatio intētōalis absqʒ reali: maior eēt ibi delectatio: si imutatio illa fieret ab obō cōueniēti: vel ēt maior dolor ⁊ afflictio si fieret ab inconueniēti: qđ si bn̄ intelligit̄ deseruit nobis theologis: qūo pati hʒ anima sepata: de qua diffusius dīe pn̄s speculatio nō reqrit. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Sensitiuū aūt primuʒ est in quo huiusmodi potētia. Est quidē igit̄ idem: sed esse alter est. Magnitudo quidē. n. quedā erit: ꝙ sensus patitur. Non sensitiuo esse: neqʒ sensus magnitudo est: sʒ ratio quedam ⁊ potentia illius. Cō. 122

⁋ Assignat aliud qđ ē cōe omni sensui ꝑ comparationē ad organū. naʒ omnis sensus tanqʒ in subiecto fundat̄ pmo ī organo: ⁊ est idē cū organo subō: qꝛ nō hʒ aliud īmediatuʒ subm q̄ʒ organum: sʒ differt ab organo subiecto ſm eē diffinitum ⁊ ſm rationē: qꝛ alia est ratio potentie sensitiue: ⁊ alia organi. duo g̊ facit: qꝛ pmo facit qđ dcm̄ ē. 2° ex dictis cōcludit quasdā ṽitates eoꝝ q̄ possent dubitari circa sensuʒ ibi (Manifestū aūt ex his) dicit g̊ ꝙ sensitiuū. i. organum sensus ē illud in quo ē h⁰ potētia sensitiua. ē qdē igit̄ h⁰ organū sentiēdi idem sup. subiecto cuʒ ipa potētia sensitiua siue cuʒ ipso sensu: sʒ esse. i. ſm esse diffinitiuū ⁊ ſm rationē alter est. nam ipm organū qđ patit̄ sensus vel qđ patit̄ sensum. i. qđ suscipit sensuʒ est magnitudo quedaʒ: nō tamē esse sensitiuo. i. esse sensitiui vel vt habʒ alia littera eē organi. i. ratio orgāi: supple est eadē qđ ratio sensus: qꝛ magnitudo ⁊ organuʒ nō est ipse sensus: neqʒ sensus est ipa magnitudo: sʒ sensus est qdā rō: ⁊ qdā potētia illius. i. magnitudis vel organi. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Manifestū aūt ex his: ⁊ pp q̄d sensibiliuʒ excellētie corrūpunt sensitiua. Si nāqʒ sit fortior sensitiuo mot⁹ soluit̄ rō: hoc āt erat sensus: sic ⁊ symphonia ⁊ ton⁹ ꝑcussis fortiter chordis. Cō. 123

⁋ Ex pmissis cōcludit quasdaʒ ṽitates circa ipsos sensus. de q̄bus ṽitatibus dubitari possʒ: ⁊ duo facit ſm ꝙ duas tales ṽtutes cōcludit. scđa ibi (Et ꝓpter qđ plante.) dicit ergo ꝙ manifestū aūt ex his ē ⁊ ꝓpter q̄d excellētie sensibilium corrūpunt sensitiua. i. sensus: qꝛ si nāqʒ sit fortior motus sensitiuo. i. q̄ʒ sensitiuum vel q̄ʒ organū sit aptum natuʒ sustinere soluit̄ ratio. i. nō reseruat̄ ibi debita ꝓportio: sʒ sensus erat hoc. i. erat quedā ratio ⁊ qdā ꝓportio. sicut tollit̄ simphonia ⁊ tonus nimis fortiter ꝑcussis chordis: sic supple tollitur sensus si ab excellēti obiecto nimis fortiter immutatur organum.

Dubitaret forte aliqs quomodo excellentie sensibiliū corrūpūt sensuʒ:

⁋ Dōm ꝙ excellens sensibile tollere sensum quantum ad psens spectat dupliciter pōt itelligi ſm ꝙ sensus duo noīare pōt. nā ipsa actio vel ipm iudiciū qđ hēmus de re sensibili sensus noīari pōt. ⁊ sic accipit̄ sensus a phō cū dicit ꝙ sensibile positū supra sensum nō facit sensuʒ. ex tali .n. appōne n̄ fit sensus: qꝛ nō fit ibi iudiciū de re sensibili. 2° mō pōt accipi sensus ꝑ ipa ṽtute vl' ꝑ potētia sensitiua. ⁊ sic accipit̄ in h° caplo cū d̄r ꝙ sensus nō ē magnitudo: sʒ

est potẽtia magnitudis. excellẽs ḡ sensibile vtroq̃ mõ cor rumpit ⁊ tollit sensum. pmo.n. tollit sensum: q2 tollit iudi ciũ de re sensibili. na3 pp excellẽs sensibile nimis fortiter mutato organo nõ possumus bñ iudicare de obiecto sen sibili: vt ppter nimiũ splendorẽ solis non possumus p vi sum bñ iudicare de ipo. scdo excellẽs sensibile corrumpit sensum: q2 corrumpit ipsam potẽtiam sensitiua3. nam gs posset solẽ tñ aspicere q2 efficeret cecus ⁊ nunq̃ videret: imo q2 aspiciendo solẽ nõ solum non bñ possumus iudica re de sole: imo etia3 de alijs obiectis ad tps nõ bñ iudica mus: vel etia3 simplr visum amittimus: possemus dicere q2 p excellẽs sensibile tripliciter tollit sensus. pmo.n. tol lit sensus: vt circa quãtum ad ipm excellẽs obm: q2 nõ bñ possumus iudicare de ipso. 2o p excellens sensibile tollit sensus ad tps quantũ ad alia obiecta: q2 aspiciẽdo solẽ ad tps nõ bñ possumus iudicare de alijs obiectis. Nã pp for tem impressionẽ lucis factam in oculo p aspectu3 solis nõ videmus alia obiecta sicuti sunt: sed quicqd cernimus vi def nobis videre cũ quadã viriditate: vel cũ quoda3 aliq̃ alio colore lucido supfuso. 3o excellẽs sensibile põt tollere sensum nõ solũ vt tunc quãtum ad ipm obm: vel etiã ad tps quantu3 ad alia obiecta: s3 ẽt vt semp: q2 põt oĩno sen sum corrumpe: s3 d̃ hoc diffusiꝰ tractabimus. in 3o. vbi red demus cãm: quare excellẽs itelligibile nõ corrũpit itelle ctũ sic excellẽs sensibile corrũpit sensu3. ¶ Deide cũ dic.

Cõ. 124. ¶ Et ppter qd plante nõ sentiũt habẽtes quã dam partem animalẽ: ⁊ patiẽtes a tangibilibꝰ. Et nãq̃ frigescunt ⁊ calescunt. Causa.n. non hẽre medietatẽ: neq̃ huiusmodi principiũ pos sibile ẽ recipe spẽs sensibiliũ: s3 pati cũ mã.

¶ Concludit aliã veritatẽ ex dictis. cõtinuet aũt sic. mani festum aũt põt esse ex dictis nõ solũ ppter qd excellentie sensibiliũ corrumpũt sensum: sed ẽt ppter qd nõ sentiunt plante hñtes quãdam potẽtiam aialem: vt vegetatiua3: ⁊ etiã patiẽtes a tangibilibꝰ frigescũt ⁊ calescunt plante. ⁊ subdit q2 causa.n. sup. q̃re plante nõ sentiũt est nõ hẽre me dietatem neq̃ hꝰ pncipiũ sensitiuu3 possibile recipe spẽs sensibiliũ: s3 solũ pati cũ materia. i. modo mãli. ¶ Notan dum aũt q2 plante l3 habeãt aliquã partem aie: q2 hñt ve getatiuã: ⁊ l3 patiant a qualitatibꝰ tangibilibus: tñ q2 sunt nimis terrestres: ⁊ nõ hñt 2plone3 reductã ad illam me dietatem quã reqrit sensus. iõ ppter suam terrestreitatẽ nõ patiunt nisi mõ materiali sicut ⁊ patiunt lapides. ⁊ iõ sentire nõ possunt. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ. 125. ¶ Dubitabit aute3 aliqs si patiat aliqd ab odo re: qd̃ impoẽ est olphatũ hẽre: aut a colore nõ possibile videre: silr aũt ⁊ in alijs.

¶ Mouet circa ptacta questionẽ quandã: ⁊ est q̃stio vtrũ nõ hñs sensum possit pati a sensibili: vt vtr̃ non hñs olfa tũ possit pati ab odorabili: circa qd̃ duo facit: q2 pmo pro ponit hꝰ qõnẽ. 2o exequit de ea ibi (Si aũt olfatibile) di cit ḡ. dubitabit aute3 aliqs si patiat aliqd ab odore qd̃ nõ possibile est olfatũ hẽre aut si patiat a colore qd̃ non pos sibile est videre: similiter ⁊ in alijs sensibus dubium est si patiatur aliquid ab alijs sensibilibus quod non habet alios sensus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si aũt olphatibile odor: si aliqd facit olpha tum odor facit. Quare impossibiliũ olphatu3 hẽre nihil impoẽ pati ab odore. Eade3 aũt ra tio ⁊ in alijs: neq̃ possibilium: sed inquantum vnumquodq̃ sensitiuum.

¶ Exequit de qõne pposita: circa qd̃ tria facit: q2 pmo ar guit ad partẽ f̃lam. 2o oñdit nõ esse eandẽ rõnẽ de q̃litati bus tangibilibus. ⁊ de alijs. 3o soluit ad rõnes ppositas. 2o ibi (Sed tangibilia) 3o ibi (Ergo ne ⁊ illa) circa pmũ duo facit fm q2 duas rõnes adducit ostẽdens q2 non hñs sen sum nõ patit a sensibili ibi (Simul aũt manifestũ.) dicit ergo. si aũt odor est quid olfatibile: si aliqd facit olfatum. odor facit. q̃re impossibiliũ olfatu3 hẽre nihil impoẽ pati ab odore: eadẽ aũt ratio est ⁊ in alijs sensibilibus: q2 neq̃ possibiliũ. i. neq̃ cõtingẽtiu3: vel neq̃ quorũcũq̃ idrnter sup. ẽ pati ab obo sensibili: s3 patit ab obiecto hꝰ inq̃tu3 ẽ vnũqdq̃ sensitiuũ. i. hñs sensum. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Similiter aũt manifestũ est ⁊ sic. neq̃.n. lu mẽ ⁊ tenebra: neq̃ sonus: neq̃ odor quicq̃ fa cit in corpora: sed in ea in quibꝰ est: vt aer q cũ tonitruo scindit lignum. Com. 126.

¶ Adducit ad hoc idẽ aliam rõne3. d. simlr aũt manifestũ est ⁊ sic. i. p hanc rõnem sequẽtem q2 hec obiecta sensibi lia nihil agũt nisi in ea q̃ hñt sensum: q2 neq̃ lumẽ ⁊ tene bra: neq̃ sonus: neq̃ odor nullũ facit. i. nihil facit in corpo ra nisi in sensu tantũ: s3 ea in qbꝰ ẽ sonus: vt aer: in quo h3 esse sonꝰ: facit: qui cũ tonitruo scindit lignũ. ¶ Notandũ aũt vim rõnis hꝰ in hoc consistere: q2 q2 sonus ⁊ odor: ⁊ ta lia p se nisi faciũt in corpore: s3 solũ in sensu nihil patit a so no vel ab odore vel ab aliq̃ hꝰ q̃litate nisi qd̃ h3 sensum. ¶ Nõnm etiã q2 l3 dubiũ sit: vtr̃ sonus vel aliqua hꝰ q̃li tas p se possit aliqua facere in corpore: tñ nõ est dubiũ qd̃ põt facere p accñs: q2 sonus ratõe aeris in quo fundat: q2 fundat in aere fm motũ: aer in quo est sonꝰ ppter motu3 annexũ põt ligna scindere. sonus ḡ scindit lignu3 p accñs: s3 aer motus scidit ipm p se. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Sed tangibilia ⁊ humores faciunt. Si.n. nõ a quo vtiq̃ patient inaiata ⁊ alterabunt.

¶ Ostẽdit qd̃ nõ est eadẽ rõ de qualitatibꝰ tangibilibus ⁊ de alijs. d. s3 tangibilia ⁊ hũores. i. sapores faciũt aliqd in corpora: q2 si nõ: a quo vtiq̃ patient inaiata ⁊ alterabunt. q. d. q2 nisi corpora paterent a qualitatibꝰ tangibilibꝰ: nõ esset dare a quo pati possent. ¶ Notandũ aũt q2 cũ que ritur vtrũ q̃litates sensibiles aliqd agant in corpore nõ ẽ itelligẽdũ de q̃litatibꝰ tãgibilibꝰ: q2 de illis nõ est dubiũ: s3 de qualitatibꝰ q̃ sunt obiecta alior̃ sensuũ. ¶ Notãdũ etiã q2 humores. i. sapores agũt in corpora rõne q̃litatum tangibiliũ in qbus fundant: q2 vt supra dicebat: gustus ẽ qdã tactꝰ: ⁊ gustabile qddã tãgibile ẽ. ¶ Deide cũ dic.

¶ Ergo ne ⁊ in illa faciũt. ¶ Aut non oẽ corpꝰ passiuu3 ab odore ⁊ sono: ⁊ patiẽtia idetermi nata n̄ manẽt: vt aer: fetet.n. sic patiẽs aliqd. Com. 127.

¶ Soluit ad qõnẽ factã. ¶ Ad cuiꝰ euidẽtiã sciẽdũ q2 q̃li tates sensibiles alie a tãgibilibus: cuiusmodi sunt odor so nus ⁊ color nõ simplr agũt in corpora: agunt tñ in qdã cor pora vt in organa: ⁊ ẽt in media: eo q2 sunt valde passiua: ⁊ q2 ipse aer q non sentit patit ab odore: rõnes pus facte qd̃ nihil patit ab odore vel a colore nisi qd̃ h3 sensu3: conclu debãt f̃lm ⁊ soluẽde sunt: ⁊ q2 due erant ille rõnes: duo fa cit phus: q2 pmo soluit rõnem secundã. 2o soluit pmã ibi. (Quicqd igr est odorare) dicit aũt. ḡ ne ⁊ illa. i. ille alie q̃ litates vt odor sonꝰ ⁊ talia faciũt aliqd in corpore. ⁊ respõ det q2 aut nõ omne corpꝰ ẽ passiuũ ab odore ⁊ sono: ⁊ que sunt passiua ab odore ⁊ sono sunt indeterminata: ⁊ nõ ma nent: q2 talia q̃ patiunt a talibus qualitatibus nõ manẽt: q2 sunt valde fluxibilia ⁊ valde passiua: vt aer q est valde fluxibilis ⁊ valde passiuꝰ patit ab odore: q2 fetet sicut ali quid patiẽs. ¶ Notandũ aũt p verba solutã esse rõnem secundã. nã cũ dicebat q2 neq̃ lux neq̃ sonus neq̃ odor nihil facit in corpora nisi p accñs: ver̃ est q2 p se hoc non possunt agere in corpora: quecũq̃ tamẽ bene possunt ali

quid facere corpora bene passiua vt in aerem vel etiaꝫ in aquā. ¶ Deide cū dicit.

¶ Quid igitur est odorare preter pati aliquid: aut odore sentire est. Aer autem patiens hoc mox sensibilis fit.

¶ Soluit rōnē p̄maꝫ. d. qd igit̄ est odorare p̄ter pati aliqd. in h̄. n. stabat rō p̄ma: ꝙ q2 idē est odorare qđ pati ab odore: iō nihil patit̄ ab odore nisi qđ odorat. hec āt rō soluit̄ ꝑ īteremptionē: q2 nō ē idē odorare qđ pati ab odore: ſꝫ ideꝫ est odorare qđ sentire odorē. multa tñ p̄nt pati ab odore q̄ nō sentiunt odorē vt aer. iō subdit ꝙ aut odorare ē idē qđ sentire odorē. aer aūt ē patiēs h̄. i. patit̄ ab odore: nō tñ sentit odorē: ſꝫ mox fit sensibilis ꝑ h⁹ passionē. ¶ Notādū ꝙ non qcqd patit̄ ab odore sentit odorē. sed quicqd ab odore patitur vel sentit odorem ⁊ habet sensuꝫ vt organū vel est quid sensibile ⁊ est īmutatiuū sensus vt mediū.

Cō. 128. Voniaꝫ autē non sit sensus alius preter quinqꝫ. Dico autem hos visuꝫ: auditum: olphatum: gustum: tactū. Ex his credet aliquis.

¶ Postq̄ ph̄s determinauit q̄daꝫ cōia circa oēm sensum. In parte ista vult ꝓbare sufficientiā sensuuꝫ ondens esse qnqꝫ sensus ⁊ nō plures. pōt aūt hec pars diuidi in q̄tuor partes: q2 p̄mo īuestigat sufficiētiaꝫ sensuū particulariuꝫ. scđo ex sensibus particularibus īuestigat esse sensuꝫ cōeꝫ. tertio separat ⁊ distinguit sensuꝫ ab ītellectu. q̄rto incipit determinare de ip̄o ītellectu siue de ip̄a parte ītellectiua. scđa pars īcipit ibi. (Qm̄ aūt sentimus.) tertia ibi. (Quoniaꝫ aūt duabus dr̄ītÿs.) q̄rta ibi. (De parte aūt anime) Dubitat̄ aūt ab aliq̄bus vbi incipiat tertius liber. Ad qđ dicūt ꝙ apud grecos īcipit hec. Qꝫ aūt non est sensus: ⁊ vt aiunt hoc rōnabiliter factū est: q2 ab isto capl'o vltra īcipit ph̄s ingrere de ītellectu: sed cū in hoc capl'o nulla mentio fiat de ītellectu. ſꝫ ab illo capl'o: qm̄ aūt duabus differentÿs īcipiat ph̄s distinguere ītellectuꝫ a sensu: ⁊ postea ī capitulo sequēti vt in illo capl'o. de parte aūt anime. incipiat determinare de ītellectu. tertius liber vel īcipiet in illo loco. Qm̄ aūt duabus differētÿs. vel īcipiet ibi. De ꝑte autē aīe. ꝙ si apud grecos īuenit̄ h̄ ītitulatus tertius forte fuit error scriptoris īcribētis ⁊ ītitulantis. supposito aūt ꝙ hic nō īcipiat tertius liber: pars ista in qua determinatur de sufficientia sensuū pōt diuidi in partes duas. q2 p̄mo ꝓbat ph̄s h⁹ sufficiētiam ex parte sensibiliū ꝓprioꝝ. scđo ꝓbat eam ex ꝑte sensibilium cōium ibi. (At vero neqꝫ cōium.) Circa p̄mū duo facit. q2 p̄mo ꝓponit qđ ītendit. scđo declarat ꝓpositū ibi. (Si eniꝫ ois.) Dicit ḡ. ꝙ aūt nō sit sensus alius p̄ter quinqꝫ. Dico aūt hos. i. preter hos quinqꝫ vt preter visum: auditum: olphatum: gustum: tactum: credet aliquis ex his. i. ex dicendis. ¶ Deide cū dicit.

¶ Si. n. ois cui⁹ ē sensus tact⁹: ⁊ hūc: ⁊ hūc sensum habemus. Oēs. n. tangibiles inq̄ꝫtū tangibiles passiōes: tactu nobis sensibiles sunt.

¶ Declarat ꝓpositū ⁊ ītēdit talē rōnē. qcunqꝫ hꝫ hoc organū cognoscit hec sensibilia: ⁊ hꝫ hunc sensuꝫ: ⁊ qui hꝫ oē organū cognoscit oia sensibilia: ⁊ hꝫ oēs sensus: ⁊ q2 sic ē non p̄t nobis deficere sensus aliq̄s nisi nobis deficiat aliqđ organū. ḡ a destructiōe ꝯñtis si nobis nō deficiat aliqđ organū nō d̄ficiet aliquis sensus. nll's ḡ sensus est q nō habeat̄ a nobis vel qui nō habeat̄ ab aīalibus ꝑfectis: sed nos nō habemus nisi hos qnqꝫ sensus. ḡ nullus ē sensus p̄ter hos qnqꝫ. sunt itaqꝫ qnqꝫ ⁊ non plures. fundat̄ autē hec rō suꝑ tribus ꝓpōnib⁹: q̄rū p̄ma est. ꝙ qui hꝫ h̄ organū cognoscit hec sensibilia: ⁊ hꝫ hūc sensuꝫ. scđa ē. ꝙ cui d̄ficit aliq̄s sensus ei deficit aliqđ organū. tertia est ꝙ q2 aīalib⁹ ꝑfectis ⁊ maxime nobis nō deficit aliqđ organū. ḡ nec aliquis sensus. he aūt tres ꝓpōnes se hñt ꝑ ordineꝫ. q2 scđa seq̄tur ex p̄ma. ⁊ tertia ex scđa. nā ex hac ꝓpōne. si habes hoc organū cognoscis hec sensibilia ⁊ habes hūc sensuꝫ. seq̄tur ꝙ si haberes aliud organū cognosceres alia sensibilia ⁊ haberes aliū sensuꝫ. quot ḡ habes organa: tot gnā sensibiliū cognosces ⁊ tot habes sensus. si ḡ nō deficit tibi aliqđ organū nō deficiet tibi aliq̄s sensus: ⁊ si tibi deficiat aliq̄s sensus: opꝫ qđ tibi deficiat aliqđ organuꝫ. ista ḡ ꝓpō scđa. vꝫ. ꝙ si tibi deficiat aliq̄s sensus ꝙ tibi deficit aliquod organuꝫ. sequitur ex hac prima videlicet ꝙ quale habes organum talē habes sensum ⁊ talia cognoscis sensibilia.

¶ Ulterius ex scđa ꝓpōne sequitur tertia: q2 ex hac ꝓpōne scđa ꝙ si d̄ficit tibi aliq̄s sensus ꝙ tibi deficiat aliqđ organū: ꝑ locū a destructiōe ꝯñtis: seq̄t̄ hec ꝓpositio tertia. vꝫ. ꝙ q2 nobis nō d̄ficit aliqđ organuꝫ. ḡ nec aliq̄s s̄sus. tria ḡ facit̄ s̄ꝫ ꝙ has tres ꝓpōnes d̄clarat. nā p̄ ondit ꝙ q̄le habes organū talia sensibilia cognoscis: ⁊ talē habes sensuꝫ. scđo ex hoc īfert ꝙ si tibi d̄ficit aliq̄s sensus: ꝙ tibi deficiat aliqđ organū. tertio ꝓbat ꝙ nobis nō deficit aliqđ organū. ⁊ ꝑ ꝯñs nec aliq̄s sensus: ⁊ tūc vt dicebat̄ est vlterius arguēdū ꝙ si nobis nō deficit aliq̄s sensus: ⁊ nō hēmus nisi qnqꝫ sensus: nullus ē sensus p̄ter qnqꝫ. scđa ps īcipit ibi. (Necesse si q̄dē.) tertia ibi. (Et q̄cūqꝫ q̄dē.) declarat ḡ p̄mā ꝓpositionē. vꝫ. ꝙ sensus ꝓportionāt̄ organis: vt ꝙ si habes hoc organū cognoscis hec sensibilia ⁊ habes hūc s̄suꝫ: ⁊ ꝙ q̄le habes organū talia cognoscis sensibilia: ⁊ taleꝫ habes sensuꝫ: qđ declarat ꝑ sensuꝫ tactus dicēs: ꝙ si enim ois q̄litas cui⁹ est sensus tactus. suꝑ. cognoscit̄ ꝑ organū tactus: ⁊ ab hñte talē sensuꝫ: ⁊ nūc sic se hꝫ ꝙ habem⁹ sensum tact⁹: oēs eniꝫ passiōes corporis tangibilis inq̄ꝫtuꝫ est tangibile sunt nobis sensibiles tactu. i. ꝑ tactū. igit̄ si ois q̄litas tāgibilis cognoscit̄ ꝑ organū tact⁹: ⁊ ab hñte talē sensuꝫ: ⁊ etiā si nos cognoscimus oēs q̄litates tāgibiles ꝑ organū tact⁹: q2 habemus hūc sensuꝫ: opꝫ ꝙ idē sit iudiciū de q̄litatibus tāgibilibus ⁊ de sensu ⁊ de organo tact⁹. ⁊ sic idē ē iudiciū de q̄litatibus tāgibilib⁹ ⁊ de h̄ sensu ⁊ de h̄ organo: sic idē est iudiciū de alÿs q̄litatib⁹ sensibilibus: ⁊ de alÿs sensib⁹: ⁊ de alÿs organis. ꝑ ea ḡ q̄ videmus in sensu tact⁹ declarata ē ꝓpō p̄ma. vꝫ. ꝙ q̄litates sensibiles ⁊ organa et sensus ꝓportionāt̄ adinuicē: q2 cog̊scis has q̄litates sensibiles habes h̄ organū ⁊ hūc sensuꝫ: ⁊ ꝙ q̄le habes organū tales q̄litates sēsibiles cog̊scis ⁊ talē habes sensū. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Nec neqꝫ siquidē deficit aliquis sensus: ⁊ organum nobis aliquod deficere.

¶ Proponit ꝓpōnē scđaꝫ di. necē ē siq̄dē ꝙ si deficit aliq̄s sensus nobis ⁊ organū nobis aliqđ deficere. seq̄t̄ ḡ hec ꝓpositio ex p̄ma. nā si q̄le habes organū talia sensibilia cog̊scis: ⁊ talē habes sensuꝫ: nō pōt esse ꝙ tibi deficiat aliquis sensus nisi tibi deficiat aliqđ organū. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ Et q̄cūqꝫ q̄dem ipsi tāgentes sentimus tactu sensibilia sunt: quē existimus hñtes. Cō. 129

¶ Probat ꝙ nobis non deficit aliquod organū: ex quo sequit̄. vt pꝫ ꝑ hita ꝙ nobis nō deficiat aliq̄s sensus. ¶ Ad c⁹ euidētia sciēdū ꝙ aliq̄ sensus sentiūt ꝑ mediū ītrinsecū siue ꝑ mediū ītraneū vt tact⁹: ⁊ ēt gustus: q2 ē q̄dā tactus. alÿ v̊o sensus sentiūt ꝑ mediū extraneū. duo ḡ facit. q2 primo ondit ꝙ nobis nō deficit aliqđ organū. q̄ꝫtū ad sensus q sentiūt ꝑ mediū ītrinsecū. scđo ondit ꝙ nobis nō deficit aliqđ organū q̄ꝫtuꝫ ad sensus q sentiūt ꝑ mediū extraneū. nullo ḡ mō nobis deficit sensus. scđa ibi (Quecūqꝫ v̊o per mediū.) dicit ḡ. ꝙ q̄cunqꝫ quideꝫ ipsi tangentes sentim⁹ sunt sensibilia tactu. i. per organū tactus: quē tactū vel qđ organū tactus existimus habētes. q2 nō pōt nobis defice-

re organũ per qđ tactu cognoscim⁹. ℂ Notādū q eo ipso q tactu cognoscimus aliq̃ sensibilia vult phs q nos existimus habētes organũ illud p qđ tactu cognoscimus. nullo ĝ mō ẜm ipm pōt nobis deficere organũ: p qđ cog͂scim⁹ tāgendo: ⁊ p qđ cog͂scimus p mediũ ītraneũ.

Dubitaret forte aliqs de ɔñtijs q̃ h̃ īducuntur in littera. ⁊ pmo posset esse dubiũ de hac ɔña q̃ supius inuebatur. vz. q qui cognoscit qualitates tāgibiles: cuiusmodi est sensus tactus: q ipe cognoscit eas p organũ tactus: ⁊ q h̃z hō sensuz. videt̄ aūt hoc eē falsuz. nā p sensuz cōem cognoscimus obiecta oīum sensuuz pticulariũ ⁊ p itell'm cognoscimus qditatē oīum sensibiliũ: s; si p sensuz cōem qui est distinctus ab oibus sensibus pticularibus possumus cognoscere oba oīum sensuuz pticulariũ: et p itell'm possumus cognoscere oēm talē qditatē: nō op; q cognoscēs h̃ sensibilia q habeat hūc pticularē sensum: q: poterit ea cognoscere p aliaz virtutē vt p sensuz cōem vel p itell'm. ℂ Dō; q ẜsus pticulares exteriores sunt ianua totius cognitiōis nostre. nā l; sensus cōis cog͂scat oba oīuz sensuũ pticulariũ: nunq̃ tñ cognoscit ea nisi imutatus ab exteriorib⁹ sensibus. cognoscit. n. visibilia vt imutatur a visu. visibilia eni pmo imutāt visum: ⁊ imutādo visuz puenit h̃ imutatio vsq; ad cōem sensuz. cognitio ĝ ẜsus cōis p̱supponit cognitionē pticulariuz ẜsuuz. cui ĝ deficit cognitio alic⁹ pticularis sēsus. o; q ⁊ ẜsus cōis puetur cognitiōe illa. sic etiā ⁊ itellectus noster in sui pmordio est sic tabula rasa: ī qua nihil est scriptũ. qcqd igit̄ in intellectu recipit̄ fit mediāte ẜsu: ppter qđ deficiēte aliquo ẜsu necesse est ⁊ sciam deficere que ẜm illum ẜsum est: vt dicit̄ pmo posteriorꝫ. quare si cognoscimus q̃litates visibiles: o; q habeamus organũ visus ⁊ ẜsuz visus. q: ⁊ si per ẜsum cōem possum⁹ cognoscere tales qualitates: ⁊ si p itell'm cognoscere possumus qditatez taliũ qualitatũ: nūq̃ tamē hō cognitio puenire potest ad ẜsum cōem vel ad itellectum vel ad aliquā aliam potētiaz ẜsitiuaz nisi mediāte visu: ppter qđ bene dcm̄ est: q si cognoscimus qualitates tāgibiles vel aliqua alia obiecta alicuius ẜsus particularis: o; nos habere organũ illius ẜsus ⁊ etiā ẜsum illum.

Alterius forte dubitaret aliquis. vtruz habēs aliqđ organũ alicuius ẜsus cog͂scat omnes differētias ẜsibiles illi⁹ ẜsus. ⁊ videt̄ q nō. q: multa aīalia habēt ẜsum visus: que nō cognoscunt omnes differētias visibiles: vt p; in piscibus qui nō cognoscūt nisi excellētias sēsibiliũ. ⁊ etiā multa habēt sēsuz odoratus que nō cognoscūt omnes differētias odorabiliuz: vt patet in boībus qui nō odorāt nisi cū tristitia ⁊ letitia: ⁊ nō percipiūt nisi odoruz excellētias. ℂ Dicēduz q hic locũ habet duplex distictio: vna ex pte organi ⁊ alia ex pte cognitiōis differētiarũ ẜsibiliũ. naz organũ ẜsus potest dupl'r cōsiderari. vno modo vt est bene dispositũ. alio modo vt male. sic etiā cognoscere omnes differētias sensibiles dupl'r potest itelligi. primo in se. scđo in suis excellētijs. organum ĝ alicuius ẜsus bene dispositū pōt cognoscere omnes differētias illius sēsus in se. si aūt nō sit bñ dispositũ nō poterit omnes hō differētias cognoscere ī se: s; ī suis excellētijs.

Alterius dubitaret forte aliquis. vñ sequitur h̃ ɔña q nō potest nobis deficere organũ respectu illorꝫ ẜsibiliuz q̃ sunt apta nata cognosci p mediũ ītraneuz. ℂ Dicēdum q mediuz ī tali cognitiōe est pars nostri. nō ĝ pōt esse q nobis deficiat tale mediuz: q: tūc nobis deficeret aliqd qđ est de subā nostra: ⁊ si nobis nō deficit mediũ nec organũ: q: organũ ī nobis est ꝓportionatũ medio. Rursus mediũ est ppter ipm organũ. ociose ĝ ageret nā ⁊ deficeret in necarijs si dedisset nobis mediũ: ⁊ nō ddisset nobis organũ: ad qd tale mediuz ordinat̄. vult ĝ phs dicere: q eo ipso q tāgētes sentimus aliqua ẜsibilia existimus habētes hō sēsuz ⁊ hō organũ quo sētimus ea: q: cū mediũ in tali sēsu sit ps nostri: nō pōt nobis deficere tale mediũ. ⁊ p ɔñs nec organũ qđ ē ꝓportionatũ medio: ⁊ ad qđ mediũ ordiat̄ hoi. ergo ⁊ vlīter oibus aīalibus pfectis nō potest dficere aliquod organũ: ⁊ per ɔñs nec aliquis sensus quo sentimus per mediũ ītnatum vel ītraneũ. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Quecunq; vero per media: ⁊ nō ipsa tangentes simplicibus. Dico aūt vt aere: ⁊ aq̃: habent autē sic: vt siqdem per vnuz plura sensibilia existentia: altera abinuicē genere: necesse habētez huiusmodi sensitiuũ vtrorūq; sensitiuũ esse: vt si ex aere est sensitiuũ: ⁊ est aer mediũ soni ⁊ coloris. Si vero plura eiusdem sint vt coloris: ⁊ aer: ⁊ aqua. vtraq;. n. diaphana: ⁊ qđ alterum ipsoruz est habēs sonũ. Sentit id qđ per vtraq;: aut qđ ab ambobus.

ℂ Postq̃ ꝓbauit q nō pōt nobis deficere aliqđ organuz nec aliqs sēsus quo sētim⁹ p mediũ ītraneũ: vult ostēdere q nō pōt nobis deficere aliqđ organũ nec aliqs sēsus quo sētimus p mediũ extraneũ. ɔmētator tñ hāc ptē aliter idicit. vult. n. h̃ phm triplici demr̄atiōe ꝓbare q nō sit dare sextũ ẜsuz. q̃rũ pma sumit̄ ex pte medioꝝ. scđa ex pte organoꝝ. tertia ex pte oboꝝ. scđa demr̄atio icipit ibi. (Simpliciũ aūt.) tertia ibi: (Quare si nō aliqđ verũ.) q: ista sic ɔtinuādo fit qđā violētia lr̄e: iō possum⁹ al'r diuidere. dicēdo q phs tria facit. nā p declarat hāc ꝓpōnē vtilē ad ꝓpositũ. vz. q organa sunt ꝓportionata medijs. scđo ex hac ꝓpōne declarata ꝓbat itētũ. vz. q nobis nō pōt deficere aliqđ organũ q̃tũ ad sensus q sentiūt p mediũ exneũ. 3° ɔcludit ex dictis q nullus nobis ẜsus deficiat. 2ª ibi. (Simpliciũ aūt.) 3ª ibi. (Quare si nō aliqđ.) dic͂ ĝ. q q̃cūq; vō sēsibilia sentim⁹ p media exnea: ⁊ nō sentim⁹ ipsa tāgētes simplicib⁹. i. p corpora simplicia sētim⁹ ea. dico aūt vt aer ⁊ aq̃. ⁊ sup. subdit. habēt aūt sic se hō media: vt siqdē p vnũ mediũ cognoscim⁹ plura ẜsibilia exn̄tia altera abinicē gn̄e necesse ē hn̄tē ẜsitiuũ. i. organũ ẜsus hō. i. ꝓportiōatũ medio eē ẜsitiuũ vtrorūq;. i. sentire ⁊ cog͂scere vtraq;: vt si sensitiuũ. i. si organũ ẜsus ē ex aere. i. ꝓportionatũ ⁊ ɔforme aeri: ⁊ aer ē mediũ soni ⁊ coloris: p illud ẜsitiuũ cog͂scem⁹ colorē ⁊ sonũ. si vō plura media sint eiusdē ẜsibilis: sic coloris ē mediũ aer ⁊ aq̃: q: vtraq; sunt diaphana qđ ē habēs alterꝫ ipoꝝ solũ. i. qđ ē habēs organũ ɔforme alteri eoꝝ aut qđ ē ambobus. i. qđ h̃z organũ ɔforme ambob⁹ cog͂scet sup. illud qđ p vtraq;. i. cog͂scet colorē vel cog͂scet odorē. q ē apt⁹ nat⁹ cog͂sci p vtrūq; me⁴. reqrit̄ ĝ vt plane p; ex textu q organũ sit ɔforme me°ad h̃ q sētiam⁹ p organũ illa ẜsibilia q̃ sūt apta nata sentiri p me^m. ℂ Notā^m āt q ait q cũ pl'a media sūt eiusdē sēsibilis q h̃z organũ ɔforme alteri illoꝝ medioꝝ aut ambob⁹ cog͂scit illđ ẜsib'e qđ ē aptũ natũ cog͂sci p vtrūq; me^m. h̃ āt dic͂ pp odoratũ: q: ī odore me^m ē aer ⁊ aq̃: ⁊ aliq̃ aīalia hñt organũ hō sēsus magis cōforme aeri vt terrestria: aliq̃ vō magis ɔforme aq̃ vt aq̃tica: aliq̃ āt forte hñt ip̄z ɔforme aliquo° ambob⁹: vt si q̃ sūt aīalia q pticipent vtrūq;: vt q sint aliq̃° aq̃tica: ⁊ aliquo° terrestria. q̃cūq; tñ mō ponat̄ hō dñiuz vel ɔformitas: vt q ī tali organo vel dñet̄ alterũ hoꝝ elꝫoꝝ vel sit ibi aliq̃lis ɔformitas ad vtrūq; semp hñs tale organũ pcipiet tale ẜsibile.

Dubitaret forte aliqs. q: nō vr̄ verũ eē qđ phs ait q si p vnũ me^m cog͂scūt̄ pl'a ẜsibilia habēs organũ ɔforme illi me° cog͂scet per illđ organũ illa ẜsibilia pl'a. nā p aerē tāq̃ p me^m ē apt⁹ nat⁹ cog͂sci coloꝝ ⁊ sonus: ⁊ hēmus organũ ɔforme aeri vt timpanũ audit⁹: ⁊ tñ

per illud organū nō cognoscim⁹ colorē ꝛ sonū: ſ3 sonū tm̄. ¶ Dōz ꝙ i oib⁹ sunt accipiēda q̄ sūt p se. ꝛ dimittēda q̄ sūt p accñs: aer aūt ē mediū: soni ꝛ coloris: alr̄ tñ ꝛ alr̄: qꝛ coloris ē mediū: vt ē diaphan⁹ soni vo vt ē rarefactibilis ꝛ ꝯdēsabilis. nō ḡ organū ſ3 ꝙ hꝫ ꝓportionaret̄ aeri: vt ē me^m vtroqꝫ mō pciperet vtraqꝫ: ꝛ qꝛ visus imutat̄ solū: vt ē diaphanus: timpan⁹ vo audit⁹ imutat̄ ab aere: vt ē rarefactibilis ꝛ ꝯdēsabilis p visuꝫ solū pcipim⁹ colorē ꝛ p auditū sonū. organū ḡ audit⁹ ꝛ si ꝓportionat̄ aeri: tñ vt ē organū nō ꝓportionatū aeri vt ē mediū i colore ꝛ sono: ſ3 in sono tm̄ phs taꝫ p ea que dixerat nō plus vult nisi ꝙ organū vt est organum debet ꝓportionari medio vt mediū est qđ patet verum esse. ¶ Deinde cū dicit.

Cõ.130. ¶ Simpliciū āt ex duobus his: sensitiua soluꝫ sūt ex aere ꝛ aq̄. Pupilla qdē.n. aq̄: audit⁹ vo aeris: olphatus āt hoꝝ alteri⁹ est. Ignis āt aut nulli⁹ ē aut cōis oib⁹. Nihil.n. sine calore sensitiuū ē. Terra vo aut nullius ē: aut i tactu maxime miscet̄: vñ reliq̄t nullū eē sensitiuū extra

Cõ.131. aerē ꝛ aqꝫ. ¶ Hec āt ꝛ nō q̄dā hñt aialia. Oēs igit̄ sensus habent̄ a n̄ impfectis neqꝫ orbatis. videtur.n. ꝛ talpa sub pelle habens oculos.

¶ Premissa hac ꝓpone ꝙ organa debēt ꝓportionari medijs itēdit talē rōnē. q̄cūqꝫ sentim⁹ p media ex̄nea sentim⁹ p aerē: aut p aquā: aut p vtrūqꝫ: ſ3 organa debēt ꝓportionari medijs: ꝛ nos hēmus organū ꝓportionatū aeri vt auditū. ꝛ ꝓportiōatū aq̄ vt visuꝫ. ꝛ ꝓportionatū vtriqꝫ vt odoratū. ḡ hēmus oīa organa. est ḡ vis rōnis: ꝙ si organa ꝓportionant̄ medijs: ꝛ nō sūt plura media. ꝛ hēmus organa ꝓportionata oibus talib⁹ medijs. ḡ hēmus oīa organa q̄ sūt apta nata sentire p talia media: qꝛ si deficeret nobis aliqđ organū deficeret nobis ꝓportio ad aliqđ me^m. dic̄ ḡ. ꝙ sensitia. i. organa sentiēdi solū sūt ꝯformia vel solū sunt apta nata ꝯstitui ex his duob⁹ simpliciū. i. de numero simpliciū corpoꝝ. vꝫ. ex aere ꝛ ex aq̄. vt pupilla qdē.n. ē aq̄: audit⁹ vo aeris: olphat⁹ aūt ē hoꝝ alteri⁹. ignis aūt aut nulli⁹ ē: aut ē cōis oibus qꝛ nihil ē sensitiuū sine calore: terra vo aut nullius ē aut in tactu maxīe miscet̄. vñ reliq̄t nullū sensitiuū. i. nullū organū sensus eē extra aerē ꝛ aquaꝫ. h̄ āt. i. organa sensus ꝯformia aeri ꝛ aq̄ hꝫ ꝙ nūc videm⁹ hñt aialia q̄daꝫ. i. pfecta. oēs igit̄ sensus habent̄ ab aialib⁹ nō īpfectis nec orbatis: imo q̄dā vident̄ eē orbata ꝛ iperfecta q̄ nō sunt: vt talpa credit̄ orbata: ꝛ tñ nō est. vr̄.n. eē hñs oculos sub pelle. ¶ Notāduꝫ autē ꝙ ignis aut est nullius organi aut est cōis oibus: qꝛ si ꝯsideret̄ ignis ꝭm se est nullius organi: qꝛ organa debēt eē passiua. ignis aūt est maxīe actiu⁹: ſ3 si cōsideret̄ ignis ſ3 q̄ndā pticipationē sue q̄litatis sic ignis cōmunis est oibus: qꝛ calor maxīe ꝯpetit igni. ꝛ opꝫ calorē aliquē ꝯcurrere ad oēm sensuꝫ. ¶ Notādū ēt ꝙ h̄ nō itendit loqui nisi de orḡāis p q̄ sentim⁹ p media extranea. nulli āt tali organoꝝ pōt appropriari terra. ſ3 si deberet appropriari alicui appropriaret̄ tactui: qꝛ in tactu eo ꝙ sit sensus maxime m̄alis miscet̄ terra. ¶ Notādū ēt ꝙ organa qb⁹ sentim⁹ p mediū extrisecū: oꝫ ꝙ appropriēt̄ corporibus simplicib⁹ ꝛ eľtis: nō autē pñt nec igni nec terre. vt pꝫ. ḡ appropriant̄ vel aeri vel aq̄: his āt duob⁹ eľtis nō pōt eē nisi triplex appropatio: qꝛ vel approp̄abit̄ aeri tm̄. vel aq̄ tm̄: vel vtriqꝫ. aeri tm̄ oīs audit⁹ approp̄at̄. aq̄ tm̄ oīs visus. odoratus vo approp̄at̄ vtriqꝫ: qꝛ aliqs odoratus appropriat̄ aeri vt odorat⁹ aīaliū terrestriū. aliqs vo appropriat̄ aq̄: vt odoratus aīaliuꝫ aq̄ticoꝝ: q̄re si nō pñt plurib⁹ modis diuersificari organa: p q̄ sentiam⁹ p media extriseca: ꝛ q̄dā aīalia vt pfecta: ꝛ nō orbata hñt oīa organa. seq̄t̄ h̄ aīalia hr̄e oēs hos sensus. ¶ Notādū ēt hāc rōnē cuꝫ p̄missa facere quodāmō rōnē vnā. nā si nobis nō deficiūt organa p que sentimus p mediū itraneū. eo ꝙ mediū in talibus sit de ꝯpōne nr̄i: nec nobis deficiūt organa p q̄ sentim⁹ p mediū ex̄neuꝫ eo ꝙ nullū tale sensitiuū vel nullū tale organū ē ex aerē ꝛ aquā: ſ3 vel appropriat̄ aeri vt auditus: vel aq̄ vt visus: vľ vtriqꝫ vt odorat⁹: qꝛ sic est nobis nō deficit aliqđ organū: cū nos habeam⁹ tā organa p q̄ sentim⁹ p me^m itraneū: q̄3 illa p q̄ sentim⁹ p mediū extraneū: ꝛ si nobis nō deficit aliqđ organū nō deficit aliqs sēsus. cū ḡ nō habeam⁹ nisi qnqꝫ organa erūt tm̄ qnqꝫ sensus ꝛ nō plures. ¶ Notādū ēt ꝙ talpa lꝫ videat̄ orbata: nō tñ ē simplr̄ orbata. ſ3 hꝫ oculos sub pelle. nam qꝛ illđ aīal sp̄ ē sub terra ne terra lederet ocl'os ei⁹ igeniauit nā vt faceret ei oculos sub pelle. ita ꝙ p pellē defenderentur oculi ne lederent̄ a terra.

Dubitaret forte aliqs: q̄re organa p q̄ sentimus p mediū ex̄neū approp̄ant̄ eľtis simplicibus. ¶ Dōm ꝙ oꝫ media p que sentimus vel eē de compositōe nostri: ita ꝙ sint pars corporis nostri: vel eē ex qb⁹ cōstat corp⁹ nr̄m. nā si organa semp sunt de ꝯpōne nostri: ꝛ organa sūt ꝯformia medijs: oꝫ media vel eē ptē corpis nr̄i vel eē ea ex qbus ꝯponit̄ corpus nr̄m. mediū autē qđ ē ps corporis nostri est caro q̄ ē mediuꝫ in tactu. ꝛ ēt in gustu vt est q̄daꝫ tactus: media vo que nō sunt pars corporis nostri ſ3 habēt ꝯformitatē cū corpore nostro: qꝛ ex eis cōponitur corpus nr̄m: sunt eľta exteriora p que sentim⁹ tanq̄ p mediū extraneū. iter h̄ aūt eľta ignis nō appropriat̄ alicui organo: nec ēt terra appropriat̄ alicui organo loq̄ndo de organis p q̄ sentim⁹ p media ex̄nea. non ḡ fit talis appropriatio nisi vel aeri vel aq̄. ꝛ qꝛ nos hēmus oīa organa appropriata aeri vel aq̄ vel ēt vtriqꝫ: vt sepius dcm̄ est habemus oīa organa p q̄ sentimus p mediū extraneū. ꝛ ēt vt supius pbabatur habemus oīa organa p que sentimus p mediū itraneū. ḡ nobis nō d̄ficiet aliqđ organū. ꝛ p ꝯñs nec aliqs sensus. sic ḡ arguit ꝯmētator ꝙ si homini qui est pfectior iter aīalia nō deficit aliqs sensus: ꝛ homo nō hꝫ nisi quinqꝫ sensus: nō ē dare sextū sensuꝫ preter hos qnqꝫ sensus q̄ ē ꝯcľo pncipalr̄ itenta in hoc caplō. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare si nō alteꝝ: aliqđ est corpus ꝛ passio que nullius est eorū q̄ sunt hic corporuꝫ: neqꝫ vnus vtiqꝫ dificiet sensus. Cõ. 132.

¶ Cōcludit ex dictis ꝙ nullus nobis sensus deficiat dicēs. q̄re si nō est aliqd alterū corpus eľtare p̄ter h̄ q̄ttuor eľta. ꝛ si passio nō est aliq̄ q̄ nullius sit coꝝ q̄ sunt h̄ corpoꝝ que nō sit nobis tactu pceptibilis. neqꝫ vnus itaqꝫ. i. nullus nobis deficiet sensus. ¶ Notādū aūt ꝙ hec cōcľo. seq̄tur. ex oibus supradictis. nā p numerū q̄ttuor eľtoꝝ probata fuit sufficiētia sensuū p quos sentimus p mediū extraneum ex eo vo ꝙ sentimus oēs q̄litates tangibiles: ꝓbata fuit sufficientia sensuū: p quos sentimus p mediū itraneum. ḡ si nō sunt plura eľta: q̄3 q̄ttuor nō deficit nobis aliqđ organū p qđ sentimus p mediū ex̄neū. ꝛ si nulla tāgibilis passio nullius eoꝝ que sūt h̄ corpoꝝ est que nobis nō sit pceptibilis tactu: nō deficit nobis organū: p qđ sentimus p mediū itraneuꝫ. nullū ḡ organū deficit nobis. ꝛ p ꝯñs nullus sensus. ¶ Notādū ēt ꝙ cū q̄ttuor sint eľta: ꝛ loq̄ēdo de organis p que sentimus p mediū extraneū ignis nō appropriet̄ alicui organo: neqꝫ terra: opꝫ ꝙ oīs appropriatio fiat aeri vel aq̄. nō erūt ḡ nisi tria talia organa: vt dicebat̄: quoꝝ vnum appropriat̄ aeri: aliud aq̄: tertiū vtriqꝫ: ſ3 si eēnt qnqꝫ eľta vľ pľa possent eē pľa hꝫ organa approp̄ata eis. ꝛ p ꝯñs posset nobis deficere aliqđ organū. ꝛ p ꝯñs aliqs sēsus. ex determiato itaqꝫ nūero eľtoꝝ sumit̄ sufficiētia sensuuꝫ p q̄s sentim⁹ p me^m ex̄neū: ſ3 qꝛ cog̃scim⁹ oēs tāgibiles passiōes

corpoꝝ hic existẽtiũ p̃t sumi sufficiẽtia sensuũ ꝑ quos sentimus ꝑ mediũ ĩtraneũ. ꝯcludi igit̃ põt ex dictis vl'is sufficiẽtia sẽsuũ: ⁊ ꝙ nobis nõ deficiat aliq̃s sensus. ℭ Nõndũ ẽt ꝙ ꝟz ꝯmẽtatorẽ h̃ ẽ noua demr̃atio oñdẽs ꝙ nobis non deficiat aliq̃s sẽsus ex ꝑte ipsoꝝ obtoꝝ vel ipsarũ q̃litatũ sẽsibiliũ. nã si nll'm ẽ cor⁹ el'tare p̃ter h̃ 4.^or el'ta: ⁊ nulla est passio sẽsibilis corpoꝝ mixtoꝝ h̃ exñtiu q̃ ñ sẽtiant̃ a nob nos sentimus omnes passiones ⁊ qualitates sensibiles. ⁊ ꝑ ꝯñs habemus omnes sensus.

Cõ.133. T vo neq̃ cõiuz p̃t eẽ sensitiuũ q̃d ꝓpriũ q̃ vnoquoq̃ sensu sentim⁹: ñ ꝟz accñs: vt mot⁹: stat⁹: figure magnitudinis: nũeri vni⁹. Hec. n. oĩa motu sentimus vt magnitudine motu: q̃re ⁊ figura. Magnitudo. n. quedaz ⁊ figura ẽ. Quiescens ãt ĩ eo ꝙ nõ mouet̃. Nũer⁹ vo negatõe ꝯtinui.

ℭ Postq̃ ph̃s ꝓbauit sufficiẽtiã sẽsuũ ex ꝑte sẽsibiliũ ꝓpoꝛũ. In ꝑte ista: vt dicebat̃ ꝓbat sẽsuũ sufficiẽtiã. ⁊ oñdit ꝙ nõ ẽ dare sextũ sẽsuz ex ꝑte sẽsibiliũ cõiuz. p̃t ãt ex eo ꝙ h̃ dr̃. cũ p̃cedẽti formari vna talis rõ. si eẽt dare sextũ sensuz vel h̃ eẽt ꝑꝑ ꝟsibilia ꝓp̃a vel ꝑꝑ cõia: s꞉ nõ ẽ dare sextũ sensuz ꝑꝑ sẽsibilia ꝓp̃a: q꞉ oĩa sẽsibilia ꝓp̃a sẽtiunt̃ aliq̊ dictoꝛũ q̃nq̃ sẽsuũ: ⁊ nll'a ẽ passio sẽsibilis corpoꝝ h̃ exñtiũ q̃ nõ sẽtiat̃ aliq̊ hoꝝ q̃nq̃ sẽsuũ. g̊ p̃ter ꝟsibilia ꝓp̃a ñ ẽ dare sextuz sensũ: vt satis ẽ patefactũ ꝑ iã dicta: nec ẽt ẽ dare sextũ sẽsuz p̃ter ꝟsibilia cõia: vt patefiet ꝑ dicẽda. g̊ sũt tm̃ q̃nq̃ sẽsus: ⁊ nõ ẽ dare pl'es sensus. itẽtio g̊ ph̃i in hac ꝑte ẽ ꝓbare ꝙ p̃ter ꝟsibilia cõia nõ ẽ dare sextũ sensuz. circa q̃ð duo fac̃. q꞉ p̊mo facit q̃ð dcm̃ ẽ. 2.º assignat cãz ⁊ rõnẽ: q̃re hꝰ sẽsibilia cõia sentiunt̃ plurib⁹ sensib⁹: ⁊ nõ vno sensu tm̃ ibi. (Ingret aũt aliq̃s.) Circa p̊^m tria fac̃: ꝟm ꝙ tripl'r ꝓbat ꝙ p̃ter sensibilia cõia nõ ẽ dare sextũ sensũ. 2.ª ibi (Et ꝓpꝛijs vnusq̃sq̃. n.) 3.ª ibi. (Sic. n. erit.) dic̃ g̊. At vo nz cõium sensibiliũ põt esse aliq̃ð sensitiuũ ꝓpꝛiũ q̃ cõia sensibilia sentimus vnoquoq̃ sẽsu nõ ꝟm accñs: vt cognitio mot⁹ stat⁹ figure magnitudis ⁊ nũeri. ⁊ ẽt cognitio vni⁹ ẽ ꝑ sensum nõ ꝟz accñs. nã h̃ oĩa sentim⁹ motu. i. ꝑ motũ: ⁊ ꝑ trãsmutationẽ factã in sensu. g̊ hꝰ sensibilia nõ sentiunt̃ ꝑ accñs: q꞉ sensibile ꝑ accñs nll'm motũ ⁊ nullã trãsmutationẽ fac̃ in sensuz: ꝙ aũt h̃ sic sentiant̃ pz. q꞉ magnitudinẽ ꝑcipim⁹ motu. i. ꝑ motũ ⁊ trãsmutationẽ factã in sensu. q̃re ⁊ figuraz ꝑcipim⁹ ꝑ hꝰ trãsmutatiões: q꞉ figura est q̃dã magnitudo. quiescens aũt ꝑcipit̃ a nobis ĩ eo ꝙ nõ mouet̃. nũer⁹ aũt ꝑcipit̃ negatiõe ꝯtinui: ⁊ vnũ ꝑcipimus in eo sup. ꝙ ẽ q̃d cõtinuũ. si g̊ magnitudo ⁊ mot⁹ aliq̃d faciũt ĩ sensu: ⁊ sunt sensibilia nõ ꝑ accñs: oĩa h̃ erũt sẽsibilia nõ ꝑ accñs: q꞉ aliq̊ reducũtur ad magnitudinẽ ⁊ motũ. ℭ Nõn⁹ ãt ꝙ si p̃ter sensibilia cõia eẽt dare sextũ sensuz: tũc hꝰ sẽsibilia eẽnt ꝓp̃a illi sexto sẽsui: s꞉ si sẽsibilia cõia eẽnt ꝓp̃a illi sexto sensui: vel alicui sensui sentirent̃ ꝑ accñs ab alijs sensibus: s꞉ ꝯñs est falsuz: q꞉ nõ sentiunt̃ ꝑ accñs ab his sẽsib⁹. g̊ ñ sũt ꝓp̃a alicui alij ꝟsui: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑꝑea nõ oz ponere sextũ ꝟsum.

Dubitaret forte aliq̃s. q꞉ dicit h̃ ph̃s ꝙ h̃ sẽsibilia sentiunt̃ vnoquoq̃ ꝟsu. q̃ð pz falsuz eẽ q꞉ figura nõ p̃t ꝑcipi nisi tactu ⁊ visu. ℭ Dõz hãc q̃õnẽ determiatã fuisse suꝑius in cap'lo de sẽsibilib⁹ cõib⁹: vbi dicebat̃ ꝙ sẽsibilia cõia ꝑcipiunt̃ vnoquoq̃ ꝟsu: nõ oĩa: s꞉ q̃dã: oĩa tñ hec sũt cõia. nõ q꞉ oĩa ꝑcipiant̃ oibus: s꞉ q꞉ oĩa percipiunt̃ plurib⁹. mot⁹. n. q̃es ⁊ nũerus ꝑcipiunt̃ oib⁹. magnitudo vo ⁊ figura nõ ꝑcipiunt̃ oibus: s꞉ plurib⁹. ꝑcipiuntur enĩ: vt dicebat̃: tactu ⁊ visu. cũ g̊ dr̃ ꝙ h̃ sẽsibilia ꝑcipiunt̃ vnoq̃z ꝟsu: ñ ẽ ĩtelligẽ^m de oib⁹ ꝟsibilib⁹ cõib⁹: s꞉ de aliq̃b⁹.

Alterius forte dubitaret aliq̃s. q꞉ vr̃ ꝙ h̃ nũerent̃ sex ꝟsibilia cõia. v꞉. motus magnitudo figura status siue q̃es nũerus ⁊ vnũ. suꝑius ãt nõ nũerabant̃ nisi q̃nq̃. ℭ Dõz ꝙ sic̃ numerũ possum⁹ ꝑcipe multis ꝟsib⁹: sic ⁊ vnũ. nã sic̃ possum⁹ visu cog̊scere ꝙ sint pl'es colores ⁊ auditu ꝙ sint pl'es soni: sic possum⁹ ꝑcipere ꝙ sit vn⁹ color vel ꝙ sit vnus sonus. nõ ꝑꝑ h̃ tñ fuit ph̃s supꝛa diminut⁹: q꞉ vnitas ẽ ꝑs nũeri: ⁊ vnũ claudit̃ in numero sic̃ ꝑs in toto. vel possum⁹ dicere ꝙ sic̃ cog̊scimus numerũ p̊uatiõe ꝯtinui: sic cog̊scimus vnũ: q꞉ ꝯtinuũ. naz vnũ quod ẽ p̊n^m nũeri nõ separat̃ a ꝯtinuo. nã ⁊ si reꝑitur vnitas ĩ subiectis seꝑatis vl' si reꝑitur ibi nũerus ille nũerus nõ ẽ spẽs q̃titatis: nec illa vnitas ẽ pꝛĩcipiũ nũeri q̃ ẽ spẽs q̃titatis: s꞉ magis ille numerus ẽ q̃dã multitudo ꝯstituta ex vno sẽsu: ꝟz ꝙ in oibus reꝑitur ens ⁊ vnũ. illð g̊ vnũ magis reducit̃ ad vnũ q̃ð ꝯuertit̃ cũ ente. nõ aũt determinat̃ ad gen⁹ q̃titatis: ⁊ ide est ꝙ arithmeticus q̃ ꝯsiderat de oĩ vno q̃ð est pꝛĩcipiũ numeri nõ põt se ĩtromittere de subiectis seꝑatis. dicamus g̊ ꝙ tuz q꞉ vnũ reducit̃ ad ꝯtinuũ loquẽdo de vno de quo h̃ agit̃. tũ ẽt q꞉ vnũ ẽ ꝑs nũeri ex q̊ supꝛa ĩter sẽsibilia cõia cũ nũerabãt̃ ꝯtinuũ ⁊ nũer⁹ satis dabat̃ ĩtell'i ꝙ ẽt vnũ d̊bebat ĩter hꝰ ꝟsibl'ia ꝯputari. Deiñ cũ dic̃.

ℭ Et ꝓpꝛijs. Vnusq̃sq̃. n. vnum sentit sensus.

ℭ Quare manifestũ est: qm̃ ĩpossibile ẽ cuiuslibet ꝓpꝛiũ sensuz esse hoꝝ: vt motus. Com. 134.

ℭ Adducit scðam rõnez di. ⁊ ꝓpꝛijs. i. ⁊ q̃tum ad sensibilia ꝓp̃a. vnusq̃sq̃ eniz sẽsus sẽtit vnũ tale sẽsibile ꝓpꝛiuz: q̃re manifestũ est qm̃ ĩpossibile est cuiusl꞉ hoꝝ. i. cuiuscũq̃ horũ esse sensũ ꝓpꝛiuz vt motus ĩpossibile ẽ ꝙ sit aliq̃s sẽsus ꝓpꝛius: q꞉ sentit̃ a pluribus sensib⁹: sic ẽt magnitudis ⁊ cuiuslib꞉ sensibilis cõis nõ p̃t esse aliq̃s sẽsus ꝓpꝛi⁹: q꞉ quodlibet tale sentit̃ a ml'tis sensib⁹. tũc g̊ suppleat̃ rõ. ꝙ si nulluz hoꝝ sensibiliũ est ꝓpꝛiuz alicuius sensus. g̊ pꝛeter talia sensibilia nõ põt poni aliq̃s spãlis sensus nec pꝛeter ea poni poterit sextus sensus. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Sic. n. erit: sic̃ nũc visu dulce sentim⁹: hoc ãt ẽ qm̃ ãboꝝ hñtes existim⁹ sẽsuz quo cũ coicide rit cognoscim⁹. Si vero nõ: neq̃q̃ vtiq̃. Sed aut ꝟz accidens sentiebamus: vt Cleonis filiũ: non q꞉ Cleonis est: s꞉ qm̃ albet. Huic aũt accidit filius Cleonis esse.

ℭ Adducit tertiã rõnẽ. ℭ Ad cuius euidẽtiã sciẽdũ ꝙ hec rõ multũ ꝯcordat cũ p̊ma. nã sic̃ illa ꝓbat ꝙ sẽsibilia cõia nõ sũt ꝓp̃a alicui sexto sensui. q꞉ nõ sentiũtur ꝑ accidẽs ab alijs sensib⁹: sic ꝓbat ẽt ista: dr̃ñter tñ: q꞉ illa rõ quodãmõ erat sillogistica: h̃ aũt ẽ ĩductiua. ꝓbat̃. n. h̃ ꝑ ĩductionẽ ꝙ sensibilia cõia nõ sẽtiũtur ꝑ accñs. duo g̊ fac̃. q꞉ p̊mo distiguit quot modis sentit̃ aliq̃d ꝑ accñs. 2.º ĩducit in illos modos oñdẽs ꝙ nullo illoꝝ modoꝝ sensibilia cõia ꝑ accidẽs sentiri pñt. 2.ª ibi. (Cõiuz ãt.) dic̃ g̊. sic. n. erit de ꝟsibilib⁹ cõmunib⁹ si sentirẽtur ꝑ accñs: sic̃ nũc visu sentim⁹ dulce. h̃ ãt ẽ qm̃ existim⁹ hñtes sensuz amboꝝ. v꞉. tã albi q̃ dulcis q̊. i. ꝑꝑ q̃ð cũ coiciderit ĩ eodẽ subo albũ ⁊ dulce vel ali⁹ color cũ dulci cog̊scim⁹ dulce visu ꝑ accñs. si vo nõ coicidat dulce cũ colore neq̃q̃ vtiq̃ visu cog̊scem⁹ dulce. g̊ vno.^o ẽ sensibile ꝑ accñs sic̃ dulce sentim⁹ visu: s꞉ aut alio.^o sup. ꝟm accñs sentiebamus vt cleonis filiũ. nõ q꞉ cleonis filius ẽ: s꞉ qm̃ albus. nã huic autẽ. i. albo accidit cleonis filius esse. ℭ Notãdũ aũt ꝙ al'r vr̃ eẽ per accñs dulce ⁊ al'r fili⁹ cleonis. nã dulce sic sentit̃ a visu per accñs: ꝙ tñ sentit̃ ab alio sensu per se: vt a gustu: s꞉ filius cleonis sic vr̃ a visu ꝑ accñs ꝙ a nullo ꝑticulari sensu sentit̃ ꝑ se. ℭ Notãdũ ẽt ꝙ accidit albo ĩq̃tuz vr̃ ꝙ sit filius cleonis: q꞉ nõ vr̃ albũ in eo ꝙ filius cleonis: s꞉ in eo ꝙ color. ℭ Deide cũ dicit.

ℭ Cõium autez habemus iaz sensuz cõez nõ ꝟz

accidēs. Nō igitur ē ꝓprius. Nequaqꝫ.n. vtiqꝫ
sentiremus. Sꝫ aut sic sicut dcm̄ ē: Cleonis fi/
liū nosvidere: adinuicē.n. ꝓpria scđꝫ accidens
sentiūt sensus: nō scđꝫ ꝙ ipsi sūt: ꝫ scđꝫ ꝙ vn⁹
siml'fiat sensus in eodē. Ut colera qdez amara
ꝛ rubicūda. Nō enim alterius sensus dicere ꝙ
ambo vnū: ꝓpter qđ ꝛ decipit̄. Qꝛ si sit rubicū
dum colerā opinatur esse.

Probat sensibilia cōia nō sentiri ꝑ accn̄s ꝛ nō eē aliquez
ꝓpriū sensū eoꝝ īducēdo ī modos ꝑ accn̄s q̊s distinxerat
dicēs: ꝙ cōiuꝫ āt sensibiliū iā hēmus cōez sensuꝫ nō ꝫ ac/
cidēs sentit illa sensibilia cōia. dn̄r āt sensibilia cōia sentiri
a cōi sensu nō ꝑ accn̄s. qꝛ sentiunt̄ a plurib⁹ sensib⁹ nō per
accn̄s sꝫ ꝑ se. ꝛ qꝛ sic ē. nō igit̄ ē sensus ꝓp̄us eoꝝ nec ꝓpter
ea oꝫ ponere spālez sensuꝫ. neq̄qꝫ.n. vtiqꝫ sentirem⁹ ea his
sensib⁹ ꝑ se: sꝫ aut sic dcm̄ ē sentirem⁹ ea sup. sic ꝯtigit nos
videre cleonis filiū aut: sic sensus sentiūt sensibilia ꝓp̄a adī/
uicē ꝫ accn̄s ꝛ nō ꝫ ꝙ ipsi sūt: sꝫ ꝫ ꝙ vn⁹ sēsus sup. sentit
sēsibile alteri⁹: cū sil'fiat sēsus illi⁹ sēsibilis ī eodez cū alio:
vt col'a gdē amara ꝛ rubicūda ē. ꝛ subdit. nō.n. ē alteri⁹ sen
sus dr̄e.i. cog̊scere ꝙ ambo vnū.i. ꝙ rubicūdū ꝛ amarum
vniunt̄ ī vnū. nll's.n. sēsus ꝑticl'aris iudicat ꝑ se de ambo/
b⁹bis. vꝫ. de rubicūdo ꝛ amaro q̄ ꝯtigūt eē ī vno ꝛ eodē: vt
ī col'a: ꝛ qꝛ nll's sēsus ꝑticularis iudicat de his ābob⁹ ꝑ se: ꝫ
ē cā ꝑꝑ qđ decipit̄ sēsus ml'totiēs: qꝛ si sit rubicūdū col'aꝫ
opiat̄ eē. tūc g̊ supplēda ē rō. ꝙ si sēsibilia cōia nō ꝑcipiun/
tur ꝑ accn̄s: sic dulce a visu: nec sic cleonis fili⁹: cuꝫ isti sint
modi ꝑ accn̄s: ex īductiōe pꝫ hꝫ sēsibilia nō sentiri ꝑ accn̄s
ab his sēsib⁹: sꝫ si nō sentiunt̄ ꝑ accn̄s ab his sēsibus nullo
mō sūt ꝓp̄a alicui aliꝫ sēsui. nullo g̊ mō p̄ter sēsibilia cōia
oꝫ nos dare sextū sēsuꝫ. nec ēt ꝓpter ꝓp̄a. g̊ nullo mō ē dā/
dus sext⁹ sēsus. sūt g̊ tm̄ qnqꝫ sēsus: ꝛ nō plures: vt in p̄n°di/
cebat̄. Nōn^m āt ꝙ sēsus adiuicē sētiūt sēsibilia ꝓp̄a qn̄
coicidūt adiuicē ī eodē vt amarū qđ ē ꝓpriū obꝫ gustui: qđ
ꝑcipit̄ a visu: qꝛ ꝯtigit ꝫ qđ ē sēsibile gustus coicidere ī eodē
cū rubicūdo qđ ē obꝫ visus. ꝯtigit.n. idē subꝫ vt eādē col'aꝫ
eē rubeā ꝛ amarā. qn̄ g̊ ꝫ ꝯtigit visus nō sm̄ ꝙ visus.i. nō
ꝑ se indicabit de amaro: sꝫ iudicabit de eo ꝑ accn̄s inq̄ꝫtū
est cōiunctum rubeo. Deinde cum dicit.

Cō.135. Ingret aūt aliqs cui⁹ cā pl'es hēmus sensus.
Sꝫ ꝛ nō solū vnū: aut q̄ten⁹ min⁹ lateāt ꝯn̄a ꝛ
cōia: vt mot⁹ ꝛ magnitudo: ꝛ numer⁹. Si.n.
eēt visus solus: ꝛ ipse albi laterēt vtiqꝫ magis:
ꝛ viderent̄ esse idez oia ꝓpter id qđ ꝯsequunt̄
se adinuicem simul color ꝛ magnitudo. Nunc
aūt qm̄ in aliquo sensibili cōia sunt: manifestuꝫ
facit qđ aliud qđdā: vnūqđqꝫ ipoꝝ est.

Soluit q̄ꝫdaꝫ qōnē q̄ posset q̄ri circa ꝑtacta. īducit̄ aūt ꝫ
qō ml'tipl'r. nā gdā hāc qōnē sic ītroducūt: dicūt.n. ꝙ ph̄s
vult ꝫ reddere cām vel vult soluere hāc qōnē: q̄re nos ha
bemus plures sēsus ꝛ nō hēmus vnū tm̄ sēsuꝫ: sꝫ licꝫ supfi
cial'r videat̄ ꝫ in l'ra sonare tn̄ ex mētē ph̄i est sic īducere
ꝑtē istā. dicam⁹ g̊ cū ꝯmētatore ꝙ ph̄s nō vult ingrere: q̄re
hēmus plures sēsus ꝛ nō vnuꝫ tm̄: sꝫ vult q̄rere: q̄re ꝫ oba
vt magnitudo figura ꝛ cetera talia ꝑcipiūt̄ plib⁹ sēsib⁹ ꝛ n̄
ꝑcipiunt̄ vno tm̄ dicēs: īgret aūt aliqs cui⁹ cā hēmus pl'es
sēsus sup. ꝑcipiētes magnitudinē ꝛ motū ꝛ figuram ꝛ talia
cetera: sꝫ nō hēmus solū vnū sensuꝫ q ꝑcipiat ea. ꝛ rn̄det di
cēs. ꝙ aut ꝯtigit q̄ten⁹ minus lateāt hec oba q̄ sunt ꝯn̄a ad
oba ꝓp̄a: ꝛ q̄ sunt cōia vt mot⁹ ꝛ magnitudo ꝛ nūerus. naꝫ
si eēt solus visus q ꝑciperet ista oba ꝛ ipse visus eēt albi la/
terēt vtiqꝫ magis: qꝛ crederemus ea eē oba ꝓpria visus: iō

subdit ꝙ viderent̄ oia talia oba eē idē ꝑꝑ id qđ seq̄rent̄ se
adiuicē sil' color ꝛ magnitudo. nā qꝛ ꝫ hāc ypothesiꝫ n̄ ab
alio sēsu ꝑciperent̄ magnitudo q̄ꝫ color nō possemus bn̄ di
stiguere īter magnitudinē ꝛ colorē: sꝫ crederem⁹ ea eē idē:
ꝛ crederem⁹ ꝙ magnitudo eēt ꝓpriū ꝛ p̄ncipale obꝫ visus
sic ꝛ colō. nūc āt qm̄ ī altero sēbili repiūt̄ ꝫ sēsibilia: q̄ cōia
sunt. ꝫ manifestū facit ꝙ aliō gdē est vnūquodqꝫ ipoꝝ. vt
aliud est magnitudo. ꝛ aliud color. ꝛ al'r comparatur ad vi
sum magnitudo ꝛ aliter color.

Uontā autē sentimus qđ videmus: ꝛ Cō. 136.
audimus: necesse est aut visum senti/
re: qꝛ videt: aut altero. Si autez alte/
ro: aut ipo erit quo videt aut altero: ꝫ
idem erit visus: ꝛ subiecti coloris. Quare aut
duo eiusdem erunt aut idez eiusdem.

Postq̄ꝫ ph̄s ꝓbauit sufficiētiā sensuū. In ꝑte ista inuesti
gata sufficiētia sēsuuꝫ ꝑticulariū vult iuestigare nāꝫ sēsus
cōis. Ad cui⁹ euidētiā sciēdum ꝙ sensus cōis cognoscit
oia oba oiuꝫ ꝑticulariū sensuū. hn̄t.n. se ꝑticulares sensus
respectu sensu cōis. vt ifra ośdet̄ sic circūferētia. sēsus vō
cōis se hꝫ q̄si cētrū. igit̄ sic oēs linee ꝓcedētes a circūferē/
tia terminant̄ in cētrū: sic oēs imutatiōes facte ī ꝑticulari
bus sensib⁹ terminant̄ ī sensuꝫ cōez. ꝛ ꝑ oēs imutatiōes il
las imutari hꝫ sensus cōis. ꝛ qꝛ sēsus sentit illa a q̄bus imu
tat̄ ex quo oia ꝫ oba exteriora imutādo exteriores sensus
imutāt sensū cōez: seq̄tur ꝙ cōis sensus iudicare possit de
oib⁹his obis exteriorib⁹. ꝛ ēt de oib⁹imutatōib⁹fcis ī exte
riorib⁹ sēsib⁹. nā si ꝫ oba exteriora imutāt sēsū cōez imutā°
sēsus ꝑticulares oꝫ ipas imutatiōes ꝑticl'ariū sensuū ꝑcipi
a cōi sensu. duo g̊ pōt cōis sensus q̄ directe ꝛ ꝑ se nō pn̄t sen
sus ꝑticulares. nā si cōis sensus ꝑcipit imutatiōes sensuuꝫ
ꝑticulariū cognoscet actiōes eoꝝ: vt cognoscet ipsaꝫ visio/
nē ipaꝫ auditionē: ꝛ ēt alias actiones alioꝝ ꝑticulariū sen/
suū. nā si ex ꝫ fit visio: qꝛ visus imutat̄ a visibili: ꝛ auditio
qꝛ audit⁹ imutat̄ a sonabili q cognoscit imutationeꝫ visus
a visibili: ꝛ audit⁹ a sonabili cognoscit visionē ꝛ auditionē:
ꝛ q cognoscit imutationes factas ī oib⁹ sēsib⁹ cog̊scit actio
nes oiuꝫ sēsuuꝫ. ꝛ qꝛ ꝫ cognoscit sensus cōis: vt ē ꝑ habita
patefactū: bn̄ dcm̄ ē ꝙ vna excellentia: quā hꝫ cōis sensus
supra ꝑticulares ē qꝛ ꝑcipit ꝓprias actiōes eoꝝ q̄s ipsi ꝑti
culares sensus directe ꝛ ꝑ se ꝑcipere non pn̄t. vtrū aūt eas
ꝑcipiant aliquo mō: in qōnib⁹ apparebit. Rursus qꝛ cōis
sensus ꝑcipit oba oiuꝫ ꝑticl'ariū sensuuꝫ cog̊scit eoꝝ dr̄iaꝫ.
sic g̊ ꝑ visuꝫ possum⁹ cognoscere albū a nigro: qꝛ ꝑ visuꝫ ꝑ/
cipimus albū ꝛ nigrū: sic ꝑ sensuꝫ cōem ꝑcipere possumus
quō differat albū a dulci: vel quō differat son⁹ ab odore: qꝛ
oia ꝫ ꝑ sensuꝫ cōem cognoscere possumus. erit itaqꝫ hec se
cūda excellētia quā hꝫ cōis sēsus supra ꝑticulares: qꝛ ꝑticu
lares sensus nō pn̄t ꝑcipere nisi dr̄ias eiusdē obti vt visus
dr̄iaꝫ albi ꝛ nigri. gustus amari ꝛ dulcis: sꝫ cōis sensus cog̊/
scit dr̄ias pluriū oboꝝ: vt nō solū percipit quō differat al/
bū a nigro: sꝫ ēt quō differat color a sapore. dupl'r g̊ possu/
mus iuestigare sensuꝫ cōez. p̄mo ex eo ꝙ ꝑcipit actōes sen
suuꝫ ꝑticulariū. scđo ex eo ꝙ cognoscit dr̄iam oboꝝ. posse/
mus g̊ sic diuidere ꝑtez istā: ꝙ ph̄s p̄mo inuestigat sensuꝫ
cōem ex eo ꝙ cognoscimus actōes sensuum particulariū.
scđo ex eo ꝙ cognoscimus dr̄iaꝫ obiectoꝝ ibi. (Unusq̄sqꝫ
gdem igit̄ sensus) verū qꝛ ipsi sensus particl'ares vt pate/
bit aliquo mō percipiunt actiones suas: non sic possumus
percipere ꝛ iuestigare nām sensus cōis ex actionibus sen/
suū ꝑticulariū sic ex dr̄ia obiectoꝝ. igit̄ qꝛ dubiū est vtruꝫ
sensus ꝑticulares sentiāt se sentire: ꝛ vtrū percipiāt actōes
suas: ideo possumus sic diuidere ꝑtez istam dicēdo: ꝙ ph̄s
p̄mo iquirit an sensus particulares percipiāt actiōes suas

& sentiat se sentire. scdo qr ex actionibus particularium sensuum forte no plene inotescit nobis na sesus cois. Premissa hac qone & soluta investigat plenius naz cois sensus ex dria obiectorum ibi (vnusquisqz qdez igit sensus.) circa pm duo facit qr pmo pponit hac qone vtru sensus particulares sentiat se sentire: & obycit ad vtraqz parte. scdo soluit qonez pposita ibi (manifestu igit qm.) circa pm duo fac. qr pmo obycit ad ptez hac qp sensus pticulares sentiat se sentire. scdo obycit ad 9riaz ibi. (Dz aut dubitatione.) pma i duas fm qp dupl'r pbat qp sensus particulares sentiut actioes suas vel sentiut se sentire ibi. (Ampli9 aut.) dicit g. qm autem sentimus qp videmus. i. sentimus & percipimus nos videre: & sentimus qp audimus. i. pcipimus nos audire: necesse est aut visu sentire qr videt aut altero. na si videmus nos videre vel eode sensu siue eode visu quo videmus videbimus nos videre: ita qp ille ide sensus q videt obm videbit & actione suaz: & videbit se videre: vl' B erit altero sensu. si aut altero. i. diverso: aut no erit altero simpl'r: aut erit altero simpl'r: io subdit qp si erit altero aut erit ipo qd videt qr no erit ibi alteritas simpl'r. aut erit altero. i. erit ibi alteritas simpl'r. pmissa g qone pbat qp ille idez sensus q sentit. sentit se sentire dices: qp idez sensus erit visus & subiecti coloris. i. ille idez sensus q videt vel q pcipit visione videbit & colore: qre aut duo sensus eru eiusde obti: qd est ipossibile: aut idez sensus erit eiusde. i. erit sui ipsi9 & sentiet se sentire. (Notadu aut qp cu ex B fiat visio: qr visus imutat a colore: no pot ee qp aliqs sensus iudicet de actione visus vel iudicet de ipsa visioe: & tn no iudicet de colore: cu visio fiat p imutatione facta a colore. io phs accipit hac ppone qsi nota: qp ille ide sensus q est visus. i. q pcipit visione: ille ide sit subti coloris & pcipiat et colore. (Notadu et qp B supposito qp sensus quo videm9 nos videre vel q videm9 visione videam9 & colore: arguit sic phs. aut eode sensu videmus: & videm9 nos videre: aut alio: & si alio aut no alio simpl'r: sz quodamodo ipso eode. aut alio simpl'r: sed si simpl'r sit alius sensus quo videmus: & quo videmus nos videre: tuc eru duo sensus eiusde subiecti: vt eiusde coloris: et ita pcipiemus colore duplici sensu. vz. sensu quo videmus: & sensu quo videmus nos videre: & qr ipossibile est ee duos sensus eiusde subti: no erit alius sensus quo videm9: & quo videmus nos videre: sz idez sensus erit eiusdem. i. erit sui ipsius. qr idez sensus videbit & videbit se videre.

Dubitaret forte aliqs: qre sit ipo'e esse duos sesus eiusde obi. (Dos qp vt supra dicebat potetie distinguut p act9. & actus p oba. vbi g erit ide obm erit & idez actus: & p 9ns eade po9 sensitiua: & ide sensus.

Alterius forte dubitarz aliqs. vtru aliquo9 possint ee duo sensus eiusde obti. sive eiusdez coloris. (Dom qp hi duo sensus vel sunt oino aly & diversi: ita qp nec vn9 est ali9: nec vnus est ordinat9 ad aliuz. & tunc ipo'e est duos tales ee eiusde obti: sz si hi duo sensus sic se hnt qp vnus ordinat ad aliu. tuc sic sensus se hz ad sensum. sic & obm se habebit ad obm: qre sicut vnus illorum sensuu est sub alio: sic obm hoy sensus erit sub obto alterius. inde est g qp qr sensus pticulares sunt sub sensu coi: obm cuiuslz sensus pticularis erit sub obo sensus comunis. nam obm sensus cois continet oba oium sensuum particulariuz. nam quicqd cognoscut omnes sensus particulares cognoscit sensus comunis: & adhuc amplius. qr cognoscit actioes sensuuz particulariuz & driam oboru. illud ergo qd est ppriu obz vnius sensus per se no percipitur ab alio sensu nisi illi duo sensus sic se haberent: qp vnus esset sub alio: & vnus esset ad aliu ordinatus. & qr sic se habet visus & sensus comunis: no valet si visu percipimus colorez: qp per sensuz comunem no percipiamus colore. ex hoc ergo patere pot qp lz per visum videamus: tame per sensum comune videmus nos videre: qui sensus comunis aliqua identitate hz cu quolibz sensu particulari inqtuz quilibz sensus particularis ordinat ad ipm. ideo signanter phs cu quesiuit vtru videmus & videmus nos videre eode sensu aut alio subiuxit: & si alio aut ipso. i. aut no alio per omnem modu: aut alio per omne moduz: inuens qp impossibile est qp sensus quo videmus nos videre sit per omnem moduz alius & nullam vnitatem habeat ad sensuz quo videmus. nam sensus quo videmus vt visus & sensus quo videmus nos videre vt sensus comunis no sunt omnino separati: sz habent aliqua vnitate & aliqua coiunctione adinuice: quia vnus est ad aliuz ordinatus. (Deinde cum dicit.

(Ampli9 autem si & alter sit visus sensus: aut in ifinitum pcedat: aut aliquis ipse sui ipsi9 erit iudex: qre in primo hoc facieđu est.

(Adducit secudam ronem quomodo eodem sensu videamus & videamus nos videre dicens: amplius autem & si alter sit sensus visus. i. sensus quo percipimus visionem: & quo sentimus nos sentire. tunc queram de illo alio. vtruz sentiat se sentire. aut g in infinituz pcedet. aut erit aliquis sensus ipse sui ipsius iudex. i. erit aliquis sensus qui sentiat se sentire: & qr quotienscunqz itur in infinitum standuz est in pmis. ideo sequitur: qre in pmo hoc est faciendum. i. in principio: & statim debemus hoc concedere qp idem sit sensus qui sentiat & qui sentiat se sentire.

Dubitaret forte aliquis quomodo iretur in infinituz si alius sensus sentiret & alius esset quo sentiremus nos sentire & quomodo standuz sit in primis qp idem sensus sentiat & sentiat se sentire. (Dom qp supponimus modo ad presens sensus particulares no percipere actiones suas directe & per se: sed hoy actiones directe & per se sentit sensus comunis: vt per visum nos videmus: & per sensum coem videmus nos videre. Hoc viso dicamus qp sensus comunis est aliquo modo idez cu quolibet sensu particulari: & est aliquo modo diuersus. naz vt coniungit se huic sensui particulari. verbi gratia. vt coiungit se visui. est aliquo modo idem cum visu vel qd idez est vt imutatur a visu coniungit se aliquo mo visui: & est quodammodo idem cum visu: semper eniz ex agente & patiente fit aliquo mo vnum: qr agetis & patientis est vnus act9: & mouetis & moti vna motio est: sed vt sensus communis mouetur ab auditu no coniungit se visui nec est idem cuz visu: sed magis coniungit se auditui: & est quodaz modo idem cum auditu. fatuum itaqz esset dicere qp nos videremus nos videre per sensum comunem vt coniungit se auditui: vel qp nos audiremus nos audire per illum sensum vt coniungit se visui. sensus itaqz communis non iudicat de actione vnius sensus vt coiungit se aly sensui: sed vt coniungitur eidez sensui: & vt mouetur ab eodem sensu. vt. n. coniungitur visui: & vt mouetur a visu: percipit visione: vt coiungitur auditui & vt mouetur ab auditu percipit auditionem: & sic de ceteris sensibus. igitur si per sensum communem vt est quodammodo idem visui: videmus nos videre: p tanto veru e qp eode visu videmus & videm9 nos videre: qr videm9 p visum & videm9 nos videre p sensum coez vt 9iugit eide visui: & vt e qdamo ide cu visu. vn9 g & idez sensus fac qp videam9: & qp videam9 nos videre: al'r tn & al'r. qr p visuz nos videm9 inqtu imutat ab obo exteriori: sed per visum videmus nos videre vt imutat sensuz commune. est enim hic ordo qp sensus particularis imutat ab obo exteriori vt visus imutat a colore & audit9 a sono sensus vo particularis imutatus ab obiecto exteriori imutat sensuz coez: qre sensus pticularis imutat & imutat: qr imutat ab obo: & imutat sensuz coez: & fm hec duo ad duo deseruit nobis qlibz pticularis sensus. na vt pticl'aris sesus im-

mutatur ab exteriori obiecto sentim⁹:sed vt imutat sensū cōem sentim⁹ nos sentire.igit̄ quodāmō p eundē sensum sentim⁹ ⁊ sentim⁹ nos sentire:al'r tñ ⁊ al'r:vt ōnsuȝ est.per illum.n.eūdeȝ visuȝ p quē videm⁹ vt imutat̄ a visibili:p illum eūdeȝ videm⁹ nos videre vt imutat sensuȝ cōeȝ.si ergo diceremus ꝙ per visuȝ imutatū ab exteriori obō videmus:⁊ nō p illū eundē visuȝ imutantē sensuȝ cōem videmus nos videre:sed opȝ ꝙ sit ali⁹ sensus imutās cōeȝ sensum per quē videam⁹ nos videre:pari rōne erit alius sensus imutans cōem sensuȝ p quē pcipiam⁹ actionē illi⁹ alterius sensus.vel igit̄ est abire in īfinitū:vel stādū est in pmis:vt dicam⁹ ꝙ per illū eūdē visum p queȝ videm⁹ vt imutatur ab obō exteriori:p illū eūdē videm⁹ nos videre vt imutat sensum cōem:nō ḡ negat phus ꝙ aliquo mō sensus p quē videm⁹ sit aliquo mō alius a sensu p quē videm⁹ nos videre.qꝛ ⁊ si per eūdē visuȝ videm⁹ ⁊ videm⁹ nos videre:attñ ipse visus est aliquo mō alius a seipō vt deseruit nobis ad hoc ⁊ ad illud.nā vt imutat̄ ab obō exteriori videm⁹ per ipm:sȝ vt imutat vltimū sensitiuū siue sensuȝ cōeȝ videm⁹ nos videre.❡ Rursus si hec duo.vȝ.videre ⁊ videre nos videre nō volum⁹ referre solū ad sensum pticularē:sȝ alteꝝ hoꝝ volum⁹ referre ad sensū cōeȝ vt dicam⁹ ꝙ per sensuȝ pticularē vt imutat̄ ab obō videmus:sed p sensuȝ cōem vt imutat̄ a sensu pticulari videmus nos videre:tūc planū est ꝙ p aliū sensum videm⁹ ⁊ videm⁹ nos videre.semp ḡ sensus p quē videm⁹ ē aliquo mō alius a sensu per quē videm⁹ nos videre.nō tñ est per oēm modū ali⁹.nā sensus pticularis vt p ipȝ videm⁹ put imutat̄ ab obō exteriori nō est p oēȝ modū ali⁹ a seipō:vt p ipm videm⁹ put imutat sensuȝ cōem.sic ēt sensus cōis put p ipm videm⁹ nos videre:nō est p oēȝ modū alius a sensu pticulari:vt a visu p quē videm⁹.nā nūꝙ p sensum cōem videm⁹ nos videre:nisi put cōiungit se visui:⁊ put est idem aliquo modo cum visu.

Alterius forte dubitaret aliqs.qꝛ ea q̄ dcā sūt nūc videt̄ ꝯdicere supra dictis.nā nūc dcm̄ est ꝙ per eūdē sensuȝ visus videm⁹ ⁊ videm⁹ nos videre.superi⁹ tñ dicebat̄ sensus pticulares in se ⁊ directe nō pcipere actiōes suas.❡ Dōm ꝙ h̄ duo sibiinuicem nō ꝯdicūt.nā si per eūdē sensuȝ visus videm⁹ ⁊ videmus nos videre:hoc tñ est al'r ⁊ al'r.qꝛ p sensū visus videmus vt imutat̄ ab obō.p eūdē vō sensum videm⁹ nos videre vt imutat sensuȝ cōem.vel p sensuȝ visus videm⁹ vt h⁹ sensus ꝯsiderat̄ in se:sed p eūdē sensuȝ videm⁹ nos videre put sensus cōis vnit se illi.⁊ vt est aliq̄ mō idē cū illo.igit̄ cū sensus pticularis:vt est aliqd in se:⁊ vt imutat̄ ab obō:sic hēat iudicare.⁊ sic ptineat iudiciū ad ipm.put vō imutat sensuȝ cōem:⁊ put sensus cōis vnit se illi:⁊ vt ē aliquo mō idē cū illo:sic nō iudicet.nec h̄ mō directe ptineat iudiciū ad ipm pticularē sensuȝ:sȝ magis ptineat ad sensum cōeȝ:q pōt dici vltimū sensitiuū:eo ꝙ sit termin⁹ oium pticulariū sensuū:nō valet si per sensuȝ pticularem sentim⁹ nos sentire mō quo dcm̄ est ꝙ h⁹ sensus actionē suam directe ⁊ in se possit cognoscere:vtrum autem possit eam cognoscere aliquo modo in sequentibus apparebit.❡ Deinde cum dicit.

Com. 137. ❡ Hȝ aūt dubitatōeȝ.si.n.visu sentire videre ē:videt̄ aūt color:aut hñs hunc:si videbit aliqs qd est vidēs:⁊ colorē habebit primū vidēs.

❡ Obycit ad partē ꝯriā ostēdēs ꝙ nō eodē sensu sentim⁹ ⁊ sentim⁹ nos sentire.nec eodē visu videm⁹ ⁊ videm⁹ nos videre dicēs.ꝙ id qd dictū est ꝙ eodē visu videm⁹ ⁊ videmus nos videre:hȝ dubitatiōnē.qꝛ sentire visu idē est ꝙ videre.videt̄ aūt color aut hñs hūc.i.colorē igt̄ si videbit aliqs qd est ⁊ videns.i.si videbit se videre vel si videbit visionē suā.⁊ pmū vidēs.i.organū visus in quo pmo ⁊ pncipal'r fundat̄ visus vel ipsa visio:hēbit colorē supple.qd est icōueniēs.❡ Notādū aūt ꝙ si visus videret se videre.videret ipaȝ visionē.⁊ qꝛ nihil videt̄ nisi qd hȝ colorem:vel qd ē coloratū:tūc ipȝ organū visus vel ipsa visio haberet colorem vel esset colorata:qd est inconueniens.❡ Deinde cum dicit.

❡ Manifestū est igit̄:qm̄ nō est oīno visu sentire.Et nāqȝ cū nō videm⁹ visu discernim⁹:⁊ tenebras ⁊ lumen:ß non similiter. Cō. 138.

❡ Soluit ad qōnē ppositā.⁊ qꝛ aliquo mō p eūdē visum videm⁹ ⁊ videm⁹ nos videre.⁊ p eūdeȝ sensuȝ sentim⁹ et sentim⁹ nō sentire:vt est aliquo mō patefactū p iā dicta.⁊ per dicēda clarius patefiet.iō nō soluit rōnes h̄ pbantes.sed soluit rōnē hāc vltimā ostēdenteȝ ꝙ nō eodeȝ visu q̄ videm⁹:videmus nos videre.❡ Ad cui⁹ euidētiā sciēdū ꝙ in ratione illa duo supponebant̄:quorū pmum erat ꝙ nō videt̄ nisi coloratum.2m vero erat ꝙ visio nō est colorata:ideo concludebat̄ ꝙ per visum nō possumus videre nos videre:nec videre visionē.in soluendo ergo hanc rationem duo facit.qꝛ pmo soluit eam falsificando suppositionem pmaȝ ostendens ꝙ nō quicquid videt̄ est coloratum.scdō soluit eaȝ falsificando suppositionē scdaȝ.ostendens ꝙ ipsa visio est quodāmodo colorata:cuius oppositum supponebatur in arguēdo.secūda ibi.(Amplius autem)Dicit ergo.manifestuȝ igitur ꝙ non est visu sentire vnum tantū.idest sentire tantū vno modo.⁊ nāqȝ cuȝ nō videmus visu discernimus tenebras ⁊ cum videm⁹ visu discernimus lumen:sed nō similiter.qꝛ non eodeȝ modo visu discernimus tenebras ⁊ lumen.falsa est ergo suppositio pma.ꝙ quicquid videm⁹ ē coloratum vel lucidum.possumus enim visu cognoscere tenebraȝ:quāuis non sit colorata.videlicet lucida.ergo nō oportet ꝙ per visuȝ nō videamus nos videre nec videamus visionem:dato ꝙ ipsa visio nec esset colorata nec lucida:quantum est ergo ex vi arguendi:vt patet non concludebat argumentum.❡ Deinde cum dicit.

❡ Amplius aūt ⁊ vidēs tanq̄ coloratū est.

❡ Soluit ad rationem prefatam falsificando suppositionem secūdaȝ.supponebatur eniȝ ibi.visionem nō esse coloratam.Duo ergo facit.qꝛ pmo ait hoc esse falsum.scdō pbat qd dixerat ibi(Sensitiuuȝ eni)Dicit ergo.ampli⁹ autem ⁊ videns.idest organum visus vel ipsa visio tanq̄ quid coloratum est:cuius supple cōtrarium supponebat̄ in prefata ratione.❡ Deinde cum dicit.

❡ Sensitiuū.n.susceptiuū est sensibilis sine materia vnūquodqȝ:vnde ⁊ abeuntibus sensibilib⁹ insunt sensus phantasie quibus sentiunt.

❡ Probat quod dixerat:⁊ duo facit fm ꝙ dupliciter probat ipsam visionem vel ipsum organum visus quodāmodo coloratum esse.secunda ibi(Sensibilis autem)Continuetur auteȝ sic.bene dico ꝙ ipsum organum visus est quodāmodo quid coloratum.quia sensitiuuȝ.id est organum sensus vnumquodqȝ est susceptiuum speciei sensibilis sine materia.vnde abeuntibus sensibilib⁹ insunt animalibus sensus ⁊ fantasie:quibus sentiunt:qd supple esse non posset:nisi quia vnumquodqȝ organum sensus recipit similitudinem ⁊ speciem sensibilium:vt organum auditus recipit similitudinem ⁊ speciem soni.organum vero visus similitudineȝ ⁊ speciem coloris:sed quicquid recipit speciem ⁊ similitudinem coloris est quodammodo quid coloratum.ergo ipsa visio vel ipsum organuȝ visus siue ipse sensus visus est quodammodo coloratuȝ:quod probare volebamus.

Ensibilis āt act⁹ ꝛ sensus idē ē ꝛ vn⁹. Esse aūt ipsoꝝ nō idē. Dico aūt vt sonus scđꝫ actū: ꝛ audit⁹ scđꝫ actū. Est .n. auditū hñtia nō audire: ꝛ hñs sonum nō sp̄ sonat. Cuꝫ aūt opet̄ pol̄e audire: ꝛ sonet pol̄e sonare: tūc scđꝫ actū audit⁹ sil̄ fit: ꝛ scđꝫ actū sonus. Quorū dicet vtiqꝫ aliqs hoc qdē auditionem esse: hoc verū sonationeꝫ.

❡ Postq̄ ph̄s ꝓbauit per vnā rōnē ip̄m visuꝫ vel ipꝫ organum visus quodāmō coloratū esse: in parte ista vt dicebat̄: ꝓbat hoc idē alia via siue per aliā rōnē. circa qđ duo facit. qꝛ p̄mo facit qđ dcm̄ est. 2° ex his que dixerat soluit q̄ōnes q̄sdā de qb⁹ fuit antiqtus dubitatū ibi. (Qm̄ autē vn⁹ qdē). ❡ Ad euidētiā aūt p̄me ꝑtis sciendū ꝙ idem est act⁹ sensibil̄ ꝛ sensus. ꝛ ꝙ idē est act⁹ actiui ꝛ passiui: ꝛ oīo mouētis ꝛ moti. nā si ignis agit in stupā: ꝛ stupā calefaciat: nō alia calefactiōe ignis calefac̄ ꝛ stupa calefit. sꝫ illa eadē calefactōe ꝑ quā calefacit ignis calefit ꝛ stupa. eadē est ḡ calefactio q̄ ē actio ignis ꝛ passio stupe. dr̄t tn̄ ꝺm eē ꝛ rōnē. qꝛ lꝫ sit eadē calefactio q̄ est actio ꝛ passio: nō tn̄ ꝺꝫ eādem rōnē est hꝫ ꝛ illud: sꝫ ē actio vt ē ab agēte igne ꝛ est passio vt recipit̄ in stupa q̄ patit̄. declarata ē ḡ hec ꝓpō p̄a ꝙ idē est act⁹ agētis ꝛ patiētis: lꝫ nō ꝺm eādē rōnē. Rursus sciēdū est ꝙ actio ꝛ passio nō sūt in agēte: sꝫ i patiēte. calefactio .n. q̄ est actio ignis ꝛ passio stupe nō ē in igne calefaciēte: sꝫ est in stupa calefacta. ex his aūt duab⁹ ꝓpōnibus pꝫ ꝙ ipse ꝺsus visus dꝫ dici q̊dāmō colorat⁹. ꝛ qđ ipꝫ organū visus cū actu patit̄ a colore dꝫ dici q̊dāmō coloratum. nā si idē est act⁹ actiui ꝛ passiui cū color agat i sensuꝫ visus vel in organū visus. idē erit act⁹ coloris agētis ꝛ sensus patiētis. ḡ si color agit iprimēdo silitudinē suā ꝛ colorando: ipsa coloratio q̄ est act⁹ coloris erit ēt ꝛ act⁹ ꝛ perfectio sensus: vt pꝫ ꝑ ꝓpōnē p̄mā. ❡ Rursus ꝑ ꝓpōnē 2^am qꝛ actus agētis ꝛ patiētis nō est in agēte: sꝫ in patiēte: coloratio nō erit in colore agēte: sꝫ magis erit ī ipso ꝺsu ꝛ ī ip̄o organo qđ patit̄ a colore: sꝫ vbicūqꝫ ē coloratio: illud colorat̄ ꝛ est qd coloratū. ḡ ipse ꝺsus visus colorat̄ a colore vl̄ ip̄m organū visus colorat̄ a colore: ꝛ est qd coloratū. duo ḡ facit ꝺm ꝙ hec rō fundat̄ in duab⁹ ꝓpōnib⁹. nā p̊ ꝓponit ꝓpōnē p̄mā. videlꝫ ꝙ idē ē act⁹ sensibil̄ ꝛ sensus. ꝛ oīo actiui ꝛ passiui. 2° determiat ꝓpōnē 2^am. vꝫ. ꝙ h⁹ actus q pōt dici actio ꝛ passio ꝺm aliā ꝛ aliā rōnē nō est in agēte: sꝫ in passo: sicut mot⁹ ꝑ se nō est in mouēte: sꝫ in moto. 2^a ibi. (Si igit̄ est mot⁹ ꝛ actio) Dicit ḡ sensibilis aūt ꝛ sensus est idē ꝛ vnū ꝺm reꝫ: sed eē ipsoꝝ nō est idē. qꝛ differt ꝺm rōneꝫ. dico aūt vt sonus ꝺm actū ꝛ auditus ꝺm actū. nam idem est act⁹ soni actu īmutantis auditū ꝛ auditus actu īmutati a sono. ꝛ dicit ꝺm actū. qꝛ est. i. cōtingit habentia auditū nō audire. i. nō īmutari a sono: sed cū operet̄. i. cuꝫ actu audit pol̄e est audire. i. qđ pōt audire. ꝛ sonat pol̄e sonare: tūc ꝺm actū auditus: ꝛ ꝺm actū sonus fit simul: q̊rū vtiqꝫ aliquis hoc qdē dicit eē auditionē: vt se tꝫ ex parte auditus. hꝫ v̊o sonationē vt se tꝫ ex ꝑte soni. ❡ Notādum aūt ꝙ qñ sonus pōt īmutare auditū ꝛ nō immutat actu: ꝛ audit⁹ pōt īmutari a sono: nō tn̄ īmutat̄ actu: nō resultat tūc aliqs vnus act⁹ ex sensibili ꝛ sensu. qꝛ nihil iprimit̄ in sensu: ex q̊ nō actu īmutat̄ sensus nec actu īmutat sensibile: ꝛ iō signāter loqt̄ ph̄s de auditu ꝺꝫ actū. ꝛ de sono actu īmutāte auditū. ❡ Notādū ēt ꝙ lꝫ sit eadeꝫ ipressio quā sensibile agit: ꝛ quā sensus recipit: illa tn̄ impressio dr̄t ꝺꝫ rōneꝫ: ꝑpter quā dr̄iam est diuersis noīb⁹ noianda vt est ab agēte: ꝛ vt suscipit̄ in passo: ꝛ maxie si habuerim⁹ noīa ad hec ipōsita. qꝛ aliqñ nō hēm⁹ noīa ad hec ipōsita. vt patebit in sequēti ꝑticula. idē est ḡ ꝙ lꝫ sit eadē ipressio quā facit sonus: ꝛ quā recipit audit⁹. illa tn̄ ipressio differt ꝺm rōnem. qꝛ vt est a sono dicit̄ sonatio. vt recipit̄ in organo auditus dicit̄ auditio. ❡ Deīde cuꝫ dicit.

❡ Si igit̄ est motus ꝛ actio ꝛ passio in eo qđ agitur: necesse est ꝛ sonū ꝛ auditū: q scđꝫ actū in eo qđ est scđꝫ potētiaꝫ esse. Actiui .n. ꝛ motiui act⁹ in patiente fit: vñ nō necesse est mouēs moueri. Sonatiui qdem igit̄ act⁹: aut son⁹ sonatio est. Auditiui aūt: aut audit⁹ auditio est. Dupl̄r .n. audit⁹ ꝛ dupl̄r sonus. ❡ Eadē aūt rō est ꝛ ī aliīs sensib⁹: ꝛ sensibilib⁹. sic̄ .n. actio ꝛ passio in patiēte: ꝛ nō in agēte: sic sensibilis act⁹ ꝛ sensitiui in sensitiuo est. Sꝫ in qbusdaꝫ qdē ꝛ noiatū ē vt sonatio ꝛ auditio: in qbusdā aūt nō noiatū ē: sꝫ altero: visio .n. dī visus act⁹. Que v̊o ē coloris nō noiatū ē. Et gustatiui gustus est: hūoris aūt nō nominatū est. Cō. 139 Com. 140.

❡ Declarat ꝓpōnē scđaꝫ. vꝫ. ꝙ hec actio q̄ est sensibilis ꝛ sensus nō est in sensibili agēte: sꝫ magis ē in sensu patiēte: qꝛ actio ꝛ passio: ꝛ oīo mot⁹ nō sunt in agēte: sꝫ in eo qđ patit̄. iō ait. si igit̄ est mot⁹ ꝛ actio ꝛ passio in eo qđ agit̄. i. in eo qđ patit̄: necesse ē ꝛ sonū ꝛ auditū q est ꝺm actū eē i eo qđ est ꝺm potētiā. i. eē in organo qđ ꝯparat̄ ad obiectum tanq̄ potētia ad actū: ꝛ tanq̄ passiuū ad actiuū: ꝙ āt act⁹ sensibilis sit in sensu pꝫ. qꝛ act⁹ actiui ꝛ motiui in patiente fit. vñ nō ē necesse mouēs moueri. qꝛ mot⁹ ꝑ se loquēdo nō est in mouēte sꝫ in moto. addit aūt ꝙ act⁹ qdē sonatiui est son⁹ aut sonatio: auditiui aūt ē auditio aut audit⁹: ꝛ sequit̄ ꝙ. dupl̄r .n. dicit̄ audit⁹. ꝛ dupl̄r son⁹: videlꝫ ꝺm actū ꝛ ꝺm potentiā. ꝛ addit ꝙ eadē rō est in aliīs sensib⁹ ꝛ sensibilib⁹. qꝛ sic̄ actio ꝛ passio sūt in patiēte ꝛ nō in agente: sic actus sensibilis ꝛ sensitiui ē in sensitiuo tanq̄ in patiēte: sꝫ in qbusdā qdē noiatū est vt sonatio ꝛ auditio. in qbusdaꝫ aūt nō noiatū est vtrūqꝫ sed alterū: qꝛ visio dr̄ act⁹ visus: q̄ v̊o est coloris nō noiatū est: ꝛ gustatiui act⁹ est gust⁹. humoris aūt. i. saporis nō noiatū est: tūc ḡ supplenda est rō: ꝙ si idē est act⁹ sensibilis ꝛ sensus: vt dicebat ꝓpō p̄ma. ꝛ ille act⁹ est in ipso sensu siue ī ipso sensitiuo tanq̄ in patiēte: vt dicit hec ꝓpō scđa: actus coloris q pōt dici coloratio erit ipsi⁹ sensus visus vl̄ ipsi⁹ organi visus: ꝛ erit in ip̄o sensu vel in ipso organo. ꝛ qꝛ vbicūqꝫ est iste act⁹ q est coloratio pōt dici ꝙ illud colorat̄: sic̄ vbicūqꝫ est calefactio pōt dici ꝙ illud calefiat: bñ dcm̄ est ꝙ ipse sensus visus vl̄ ipꝫ organū quodāmō colorat̄: ꝛ quodāmō est qd coloratum. ❡ Notādū aūt ꝙ distinguit ꝛ ait ꝙ dupl̄r dicit̄ audit⁹: ꝛ dupl̄r son⁹. videlꝫ ꝺm actū ꝛ ꝺm potentiaꝫ: qꝛ vt dicebat̄ ꝙ cū dicit̄ ꝙ idē est act⁹ sensibilis ꝛ sensus ītelligēdū est de sensibili actu īmutāte ꝛ de sensu actu īmutato: nō aūt de īmutante vel de īmutato ꝺm potētiā. ❡ Notādū etiā ꝙ vt dicebat̄ lꝫ sit idē act⁹ sensibilis ꝛ sensus. qꝛ eadē est īpressio quā son⁹ facit: ꝛ quā audit⁹ recipit: differt tn̄ ꝺm rōnem: ꝛ ꝑpter istam differentiaꝫ ꝺm rōnem sortiri pōt illa ipressio diuersa noia: sed aliqñ illa noia sūt ambo imposita. aliqñ vero est impositū vnū ꝛ nō alteruꝫ. nā ipressio q̄ fit in auditu hꝫ vtrūqꝫ nomē īpositū. qꝛ vt est a corpore sonante dicit̄ sonatio vt recipit̄ in auditu dicit̄ auditio. sed impressio q̄ fit a colore vt recipit̄ i visu dicit̄ visio: sed vt est a colore apud grecos forte nō est qd nomiatuꝫ. possumus tn̄ eam noiare coloratioņeꝫ: sic ēt ipressio q̄ est a sapore: vt recipitur in gustu dicit̄ gustatio: sed vt illa impressio est a sapore forte apud grecos est innoiata. pōt tn̄ nominari saporatio. ❡ Deinde cum dicit.

Com. 141. ¶ Qm̄ aūt vn⁹ qdē est act⁹ sensibil' ⁊ sensitiui: eē aūt alterꝝ ē neċe: ē igiť sil' corrūpi ⁊ saluari: sic dcm̄ ē auditū: ⁊ sonū: ⁊ hūorē. igiť ⁊ gustuȝ: ⁊ alia sil'r. Dicta aūt scđm potētiaȝ nō necesse ē.

Com. 142. ¶ Sȝ priores pħi hoc nō bn̄ dicebāt nihil opinātes neq̄ albū: neq̄ nigrū esse sine visu: neq̄ humorē sine gustu. Vn̄ sic qdē dicebāt recte: sic aūt nō recte. Dupl'r dicto sensu ⁊ sensibili: his qdē ꝑm potētiā: illis vero ꝑm actū. De his qdē accidit qđ dcm̄ ē: ħ in alteris nō accidit: ħ illi simpl'r dicebāt: de dictis nō simpl'r.

¶ Ex his q̄ dixerat soluit qōnes quasdam. de qbus fuerat antiqtus dubitatum. circa qđ duo facit. ꝑm ꝙ tales duas qōnes soluit ibi (Si aūt simphonia) Dicit ġ. qm̄ aūt vn⁹ qdeȝ est act⁹ sensibilis ⁊ sensus. sȝ eē est alterū. qꝛ ꝑȝ rōnē differt: neċe est sil' corrūpi ⁊ saluari: sic dcm̄ ē auditū ⁊ sonuȝ ⁊ hūoreȝ. igiť ⁊ gustū ⁊ alia sil'r. sȝ hoc itelligēdū ē de dictis ꝑm actū qꝛ dicta ꝑȝ potētiā nō necesse est ea sil' saluari ⁊ corrūpi: sȝ p̄ores pħi hoc nō bn̄ dicebāt nihil opinātes neq̄ albū neq̄ nigrū sine visu eē: neq̄ hūorē. i. saporē sine gustu. qꝛ sic qdeȝ. i. vno mō dicebāt recte. sic āt. i. alio mō nō recte. qꝛ dupl'r dicto sensu ⁊ dupl'r qdē dictis sensibilibus his qdē ꝑm potentiā. illis v̄o ꝑm actuȝ. de his qdem. i. de dictis ꝑm actū accidit qđ dictū est. sed in alteris. i. in dictis ꝑm potētiā nō accidit: sȝ illi. i. p̄ores pħi simpliciter dicebant de dictis nō simpliciter.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ videť falsuȝ esse ꝙ sensibilia sint dicta ꝑm actū ⁊ ꝑm potētiā. nā vt infra patebit. in 3° h⁹. nos idigem⁹ ponere itellectū agentē. qꝛ itelligibilia a nobis sūt itelligibilia in potētia ⁊ fiunt itelligibilia in actu p lumē itell's agētis: in cui⁹ v̄tute fantasmata mouēt itellectū poťeȝ. sȝ sensibilia sunt actu talia. iō nō idigem⁹ ponere sensuȝ agētē. male ergo dcm̄ est sensibilia eē potētia talia. ¶ Dōm ꝙ nō est itentio pħi dicere ꝙ albū nō sit actu albū: ēt si non pcipiať a visu: ⁊ ꝙ calidū nō sit actu calidū: ēt si nō percipiať a tactu. nec est itentio pħi ꝙ obiectis sensibilib⁹ aliq̄ actualitas ꝯferať per sensū: sic aliq̄ actualitas ꝯferť obis intelligibilib⁹ p lumē itellect⁹ agentis. ista ġ actualitas ⁊ potētialitas nō ē itelligēda de obis sensibilib⁹ in se: sȝ itelligēda ē ꝓut imutāt sensus. nā lȝ albū semp sit albū actu: nō tn̄ semp actu imutat visum. vult ġ dicere ꝙ sensibilia aliqn̄ actu imutāt sensum. aliqn̄ v̄o nō actu imutāt: sȝ pn̄t imutare. sic ⁊ sensus aliqn̄ actu imutanť a sensibilib⁹. aliquādo v̄o nō actu imutanť: sed possūt imutari.

Alterius forte dubitaret aliquis. qūo sensus ⁊ sensibile in actu sūt sil': in potētia v̄o nō opȝ. ¶ Dōm ꝙ vt pȝ per qōnē p̄missaȝ hic sensibile in actu appellať qn̄ actu imutat sensū: ⁊ sensus i actu qn̄ actu imutať a sensibili. itellecto ġ qđ dř p nomē ꝓpō pħi nullā hȝ calumniaȝ. nā nō ē itelligibile ꝙ sensus actu imuteť: ⁊ tn̄ nō sit sensibile ꝙ actu imutet. sic ēt stare nō pōt ꝙ sit sensibile actu imutās sensū: ⁊ tn̄ nō sit ꝑsus actu imutatus a sensibili. ergo in actu sil' sunt: sed in potētia nō opȝ sil' esse. nā nō oȝ si iuxta orbē lune est ignis q possit immutare tactū: ꝙ ibi possit esse tact⁹. qui possit imutari ab igne: sȝ si eēt v̄a positio quorūdā antiquoꝝ ꝙ veꝝ esset in apparēdo: ⁊ ꝙ sensus hr̄et v̄tutē discipline: ita ꝙ aliqd in tātū esset tale inq̄ȝtū tale apparet sensui: ita ꝙ nō esset aliquid dulce: nisi inq̄ȝtū sentireť a gustu: nec calidū nisi inquātuȝ sentireť a tactu: tūc nusquā eēt calidū: nisi ibi eēt tact⁹ sentiens. nō eēt ġ sensibile potēs imutare sensuȝ: vt nō esset calidū potēs imutare tactuȝ: nisi ibi adesset tact⁹ potēs imutari a calido: pp qđ ꝑȝ hāc ypothesim nō soluȝ sensibile in actu nō sepať a sensu: sȝ ēt nec sensibile in potentia. verū qꝛ hec est oīo ridiculosa positio: ꝙ sensibilia accipiāt eē a sensib⁹: ⁊ ꝙ nō sint talia nisi inq̄ȝtū sentiunť a sensib⁹: nō est simpl'r ꝯcedēdū ꝙ sensibile ⁊ sensus siml' sint ⁊ nō sint. sed est distiguēdū ꝙ sensibile ⁊ sensus sumpta in actu sic se hn̄t: vt dictū est: sumpta vero in potentia nō oȝ sic se hr̄e. pħi v̄o: qꝛ nō distiguebanť: sȝ simpl'r in hac mā loquebanť peccabāt. ¶ Deide cū dicit.

¶ Si aūt simphonia vox q̄dā ē: vox aūt ⁊ auditus ē sic vnū: ⁊ ē sic nō vnū: aut idē. ꝓpō autē ē simphonia: neċe ē ⁊ auditū rōnē quādā eē. Cō. 143.

¶ Soluit qōnem aliā q̄re excellētia sensibiliū corrumpit sensuȝ. circa qđ duo facit. qꝛ p̄mo p̄mittit ꝙ idē est actus sensibilis ⁊ sensus. 2° ex ħ ꝯcludit ꝙ excellētia sensibiliū corrūpit sensuȝ ibi. (Et pp id corrūpit) Dicit ġ. si aūt simphonia est q̄dā vox. vox aūt ⁊ audit⁹ est sic vnū ⁊ idē: ⁊ est nō sic vnū ⁊ idē. qꝛ actus sensibilis ⁊ sensus est sic vnus ⁊ ideȝ ꝑm reȝ: nō aūt ꝑm rōnem: ⁊ subdit ꝙ ꝓportio aūt est simphonia. ⁊ qꝛ sic est necesse ē ⁊ auditū esse quādā rōneȝ. i. q̄ȝdā ꝓportionē. ¶ Nōn^m āt ꝙ simphōia ē vox q̄dā sic hō est aīal qđdā. nā simphonia est q̄si q̄dā spēs vocis. nā nō oīs vox ē simphōia: sȝ vox aliq̄: ⁊ vox q̄dā simphōia ē: vt vox illa q̄ est ꝯsona ⁊ ꝓportionata simphonia q̄dā pōt dici. ¶ Notandum auteȝ ꝙ si idem est actus sensibilis ⁊ sensus: idem erit actus vocis ⁊ auditus: ita ꝙ eadē est impressio quā vox facit: ⁊ quā audit⁹ suscipit. nō ergo pōt eē ꝙ sit ꝓportio in voce: ⁊ nō sit ꝓportio in sensu. si ergo vox ipsa est quedam simphonia: ⁊ quedaȝ ꝓportio. ergo ⁊ ipse auditus ꝓportio quedaȝ erit. ¶ Notandū etiam ꝙ non omnis vox diciť audibilis. naȝ nimis magnus sonus ⁊ nimis magna vox: ⁊ nimis paruus son⁹ ⁊ nimis parua vox. vt patet per habita nō sunt quid audibile. ⁊ qꝛ nō omnis vox est audibilis: sed quedā ⁊ illam quādaȝ vocē quā dicimus audibilem: qꝛ oportet esse cōmensurataȝ ⁊ proportionatam: cum ideȝ sit actus sensibilis ⁊ sensus ꝑm reȝ: lȝ non sit idem ꝑm rationē: necesse est ipm sensum esse quādam rationem: idest quandam ꝓportionem ⁊ quandam cōmensurationem. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et pp id corrumpit vnūquodq̄ excellēs acutum: ⁊ graue audituȝ: ⁊ in humorib⁹ gustū: ⁊ in coloribus visum fortiter fulgidū ⁊ opacuȝ: ⁊ in olphatu fortis odor: ⁊ dulcis ⁊ amar⁹ tāquā rō q̄dā sit sensus. Vn̄ delectabilia qdē sūt dum dn̄r sincera ⁊ mixta entia ad rōnē vt acutum: aut dulce aut salitum. Delectabilia eniȝ tunc: oīo aūt qđ mixtuȝ est simphonia: magis q̄ȝ acutuȝ: ⁊ graue. Tactus auteȝ calefactibile ⁊ est frigefactibile: sed sensus rō est: excellentia aūt contristant: aut corrumpunt.

¶ Ex his que dixerat concludit ꝙ excellentia sensibiliuȝ corrumpit sensum dicens: ⁊ ꝓpter id supple ꝙ sensus est quedam ꝓportio: vnūquodq̄ excellens acutum ⁊ graue corrumpit auditum: ⁊ in humoribus. i. in saporibus excellentia corrumpit gustum: ⁊ in coloribus fortiter fulgiduȝ ⁊ fortiter opacum. i. fortiter obscurum corrūpit visum: et in olfatu odor fortis vt odor dulcis ⁊ odor amar⁹ si sit fortis corrūpit olfatū tanq̄ȝ sensus sit q̄dā rō. i. q̄dā ꝓportio, ꝓportio autē corrumpiť in excellentijs ⁊ reseruať in medijs. vn̄ ⁊ delectabilia quidē sūt sincera ⁊ mixta entia ad rōnē. i. ad ꝓportioneȝ. quando eniȝ ea que sunt sincera. i. pura ⁊ extrema si miscenť ⁊ reducanť ad ꝓportionē fiūt

magis delectabilia sensui vt acutũ aut dulce.aut salitum delectabilia:tunc supple sunt qñ sunt mixta ꝛ redacta ad mediũ.iõ subdit.oio aũt ꝙ mixtũ est supple est qd dlectabile: ꝛ simphonia magis est quid delectabile auditui ꝙ̃ acutũ ꝛ graue:ꝛ calefactibile ꝛ frigefactibile. si misceant̃ ꝛ reducant̃ ad mediũ erũt delectatiões tact⁹. sed hec oĩa sic se hñt.qꝛ sensus est q̃dã rõ.i. q̃dã ꝓportio. excellentie aũt sensibiliũ ꝯtristãt aut corrũpunt sensuꝫ: ꝛ sensus contristant̃ aut corrũpunt̃ per excellẽtias sensibiliũ.

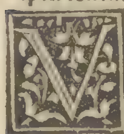
Dubitaret forte aliqs.vtruꝫ sensus pticulares directe ꝑcipiant actões suas.¶ Dõm ꝙ triplici via venari possum⁹ sensus pticulares directe ꝛ in se actiões suas nõ ꝑcipe.ꝑma via sumit̃ ex eo ꝙ sensus est v̾tus mãlis.scõa ex eo ꝙ est extensa extensiõe organi. tertia ex eo ꝙ ẽ v̾tus passiua. ꝑma via sic pꝫ.qꝛ oĩs v̾tus mãlis est ĩpressa mãe ꝛ est alligata mãe:q̃re nõ est libera.iõ nõ põt se supra seipaꝫ cõuertere. virtus eniꝫ mãlis nõ hꝫ eẽ in se:sꝫ in alio.ꝛ qꝛ mod⁹ agẽdi dꝫ seq modũ essendi:sic v̾t⁹ mãlis nõ hꝫ esse in se.sꝫ in alio:ita directe nõ hꝫ actionẽ q̃ termineẗ ad se: sꝫ ad aliõ vt oculus videt alia ꝛ nõ se:ꝛ olfat⁹ odorat alia ꝛ nõ se. q̃re cũ actiones sensuũ sint in ipsis sensib⁹ eẽ nõ posset ꝙ sensus ꝑciperet actionẽ suã nisi libere se possꝫ ꝯuertere supra se: ꝛ nisi hr̃et actionẽ q̃ terminaret̃ ad ipm vel ad ea q̃ sũt in ipso: qđ v̾tuti mãli directe:vt oñsuꝫ ẽ:nõ põt cõpetere. 2ª via ad ostẽdendũ hoc idẽ sumit̃ ex eo ꝙ sensus est v̾tus extẽsa.nã vt ꝓbat̃ in ꝓpõnib⁹ ꝓcli nullũ extensuꝫ est ad se cõuersiuuꝫ.nã si extensuꝫ ad se cõuertit̃ opꝫ ꝙ totũ ꝯuertatur ad totũ.qꝛ si vna ps ꝯuerteret̃ ad aliã nõ esset ibi cõuersio ad se:sed ad aliud:sꝫ si totũ ꝯuertit̃ ad totũ q̃libet ps ꝯuertit̃ ad quãlibꝫ ptẽ.sed si q̃libꝫ ps ad aliã cõuertatur nõ erit ibi distãtia ptiũ:sed si ptes nõ erũt distãtes illud nõ erit qd extensum.dicere g̃ extensuꝫ eẽ ad se ꝯuersiuum est dicere extensuꝫ nõ eẽ extẽsuꝫ.hec.n. videt̃ esse via ꝓcli in libro de elemẽtatiõe theorica. vbi ꝓbat ꝙ ad se cõuersiuuꝫ opꝫ esse ĩcorporeũ ꝛ inextensum. 3ª via sumitur ex eo ꝙ sensus est v̾tus passiua ꝛ sentire ẽ quoddã pati.nã si sentire est quoddã pati:sicut sẽsus nõ patit̃ a se: sed ab alio:ita directe nõ sentit se nec ea q̃ sunt in se. sꝫ sentit alia ꝛ ea q̃ sunt in alio.nã si itellect⁹ est aliq̃ mõ virtus passiua:non tñ est sic passiua sic sensus: qꝛ in sensu est aliq̃ mõ v̾a passio cũ excellẽtia sensibiliũ corrũpat sensuꝫ: ñ ãt est h̾ in itellectu. qꝛ excellẽs itelligibile ñ corrũpit itellꝫ. Rursus itell̾s est v̾t⁹ imãlis:ꝑp qđ aliquo mõ est liber et est supra se conuersiuus qđ sensui nõ cõpetit.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ sensus pticulares aliq̃ mõ ꝑcipiãt se sentire:vel vtꝝ ꝑ pticulares sensus possim⁹ ꝑcipe aliq̃ mõ nos sentire.¶ Dõꝫ ꝙ si sensus nõ ꝑcipet nisi ea a q̃bus patit̃: tũc cũ sensus:vt dcm̃ est nõ patiat̃ a se:sꝫ ab alio: nõ possꝫ ꝑcipe se:nec ea q̃ sũt ĩ se:sꝫ solũ ꝑciperet alia ꝛ q̃ sũt ĩ alio. attñ hec ꝓpõ.sensus nõ ꝑcipit nisi ea a q̃b⁹ patit̃.nõ ẽ sine distictiõe ꝯcedẽda.nã cũ sentire sit quoddã pati planũ ẽ ꝙ directe ꝛ in se sensus nõ ꝑcipit nisi a q̃b⁹ patit̃ idirecte: tñ possum⁹ ꝑcipe sensu q̃ nihil in v̾suꝫ faciũt:vt visu nõ solũ ꝑcipim⁹ lumẽ aut colorẽ: sed ẽt tenebrã:ꝛ auditu non solũ ꝑcipim⁹ sonũ:sꝫ ẽt silentiũ.cõstat aũt ꝙ silentiũ nihil fac̃ in auditu:sꝫ cũ nullũ sonũ audim⁹ dicim⁹ nos ꝑcipere silẽtiũ.nõ g̃ ꝑcipit̃ silẽtiũ ꝑ se: sꝫ ꝑ sonũ. g̃ son⁹ ẽ iudex sui ꝛ silentij:sic rectuꝫ est iudex sui ꝛ obliq̃.al̾r tñ ꝛ al̾r. qꝛ sonus ẽ iudex sui ꝑ p̃ñtiã:cũ aliqd operat̃ ĩ sensu: sꝫ ẽ iudex silẽtij ꝑ absentiã cũ nihil opat̃ ĩ sensu. eodẽ mõ ꝛ tenebra a visu ꝑcipit̃ nõ in se nec directe: sꝫ cũ lumẽ nõ videmus. itaqꝫ sic nõ in se nec directe possum⁹ ꝑ visũ ꝑcipe tenebrã: ꝛ ꝑ auditũ silẽtiũ:sic al̾q̃ mõ:lꝫ ñ ĩ se nec directe:possum⁹ ꝑcipe ꝑ v̾sus pticulares actiões eoꝝ.nã cũ ꝑ visũ aliqñ videam⁹ visibile.aliqñ v̾o nõ: lꝫ ĩpaꝫ visionẽ fcãꝫ ĩ visu ꝑ se ꝛ directe nõ possum⁹ ꝑcipe:attñ eo ipso ꝙ ꝑ ipm iudicare possum⁹:qñ aliqd videm⁹.ꝛ qñ nihil videm⁹:possum⁹ per sensũ iudicare:qñ imutat̃ a sensibili.ꝛ qñ nõ imutat̃.ergo ipaꝫ imutationẽ ꝛ ipaꝫ actõeꝫ sensus possum⁹ aliq̃ mõ ꝑcipere:lꝫ nõ in se ꝛ directe.itell̾s g̃ in h̾ a v̾su dr̃t.qꝛ lꝫ itell̾s ꝑ obm cog̃scat actũ.cog̃scẽdo tñ actũ ꝑ obm.qꝛ ẽ v̾t⁹ imãlis ꝯuertit se supra se: ꝛ de ipa actiõe iudicat sꝫ ꝙ ẽ aliqd in se.ita ꝙ ꝑ talẽ ꝯuersionẽ ipa actio efficit̃ q̃dãmõ obm itell̾s:nũqꝫ tñ actio sensibil̾ efficit̃ obꝫ sensus.qꝛ nũqꝫ sensus ꝯuertit se supra se: nec nũqꝫ pt ꝑcipe actõeꝫ suã vt est aliqd in seipo:sꝫ qꝛ possum⁹ ꝑ visũ ꝑcipe ꝙ nihil videmus possum⁹ ꝑ visũ ꝑcipe ꝙ aliqd videm⁹.ꝛ sic possum⁹ ꝑ sensum cog̃scere qđ nõ imutat̃ a sensibili:sic possum⁹ ꝑ sensũ cognoscere qđ imutat̃ a sensibili.q̃tũ g̃ ad aliqd sil̾e ẽ de visu ꝓut ꝑcipit tenebrã:ꝛ de q̃libꝫ sensu pticulari ꝓut ꝑcipit ꝑuationẽ sui sensibilis.ꝛ ꝓut ꝑcipit suã imutationẽ vl̾ suã actionẽ.nã sicut visus nõ ꝑcipit tenebrã:nec aliqs sensus pticularis percipit ꝑuationẽ obi sui in se ꝛ directe.sed ĩdirecte sic per nullũ sensuꝫ pticulareꝫ possum⁹ ꝑcipe suã imutationẽ vel suã actionẽ in se ꝛ directe:sꝫ ĩdirecte.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrũ aliqs sensus ꝑcipiat imutatiões vl̾ actiones sensuũ particulariũ in se ꝛ directe.¶ Dõm ꝙ vt pꝫ ꝑ habita.qꝛ sensus est v̾t⁹ passiua ꝛ sentire ẽ q̃dda pati v̾sus directe ꝛ in se nõ ꝑcipit nisi illud a q̃ patit̃. ꝛ illud a q̃ imutat̃.q̃rere g̃ vtrũ sit aliqs sensus q directe cog̃scat actões ꝛ imutatiões factas in sensib⁹ pticularib⁹ ẽ q̃rere vtrũ sit aliqs sensus q patiat̃ ꝛ imuteẗ ab imutatiõe fcã in pticularib⁹ sensib⁹.ꝛ qꝛ hõ ẽ cõis sensus.iõ cõis sensus directe ꝑcipit imutatiões fcãs in pticularib⁹ sensib⁹.ꝛ qꝛ ex h̾ sensus videt. qꝛ imutat̃ ab exteriori obo q põt ꝑcipe imutationẽ factã in visu:põt ꝑcipe ipaꝫ visionẽ ꝛ ipaꝫ actionem visus:ꝛ q põt ꝑcipe imutatiões factas in oĩb⁹ sensib⁹ põt ꝑcipere actiões oĩuꝫ sensuũꝫ.ꝛ qꝛ h̾ põt sensus cõis.iõ ipe directe ꝛ in se ꝑcipit actões oĩuꝫ pticulariũ sensuũ. debemus.n.sic imagiari ꝙ si radij solares ĩciderẽt in aquã ꝛ a splẽdore in aq̃ g̃naret̃ splẽdor in pariete:postea a spẽdore in pariete fieret splẽdor in oculo si paries sentiret nõ ꝑciperet directe splẽdorẽ fcm̃ in se ipo:sꝫ fcm̃ ĩ aq̃. qꝛ nõ immutaret̃ neqꝫ pateret̃ a se ipo fcõ splẽdido: sꝫ imutaret̃ ꝛ pateret̃ ab aq̃ splẽdẽte:oculus tñ directe ꝑcipet splẽdorẽ fcm̃ in pariete.qꝛ imutaret̃ ꝛ pateret̃ a pariete splẽdido. sic qꝛ sensibilia exteriora imutãt sensus pticulares. sẽsus v̾o pticulares imutati imutãt sensũ cõeꝫ:sensus cõis directe ꝑcipit imutatões fcãs in sensib⁹ particularib⁹:a q̃b⁹ imutat̃ ꝛ patit̃:ꝛ sensus pticulares directe ꝑcipiũt oba exteriora a quibus imutantur ꝛ patiuntur.

Alterius forte dubitaret aliqs q̃uo ꝑ lr̃am supius additã soluat̃ qđ ꝓposita.videlꝫ an v̾sus sentiãt se sentire.¶ Dõꝫ ꝙ vt pꝫ ꝑ h̾ita actionẽ alic⁹ v̾sus pticularis: vtputa actionẽ visus siue visionẽ ꝑcipim⁹ directe ꝛ idirecte.directe q̃dẽ ꝑ sensũ cõem.ĩdirecte v̾o per ipm visuꝫ siue ꝑ ipꝫ sensuꝫ pticulareꝫ.nã ipse visus ꝑcipit actionẽ suã quodãmõ:sic percipit tenebrã.ꝛ di co q̃dãmõ qꝛ lꝫ nõ sit ibi plena sil̾itudo:ẽ tñ ibi sil̾e q̃tuꝫ ad h̾:qꝛ sic visus nõ percipit tenebrã in se ꝛ directe:ita nec actionem suã in se ꝛ directe põt percipere. sꝫ sensus cõis percipit eã in se ꝛ directe. est eniꝫ ibi hic hõ ꝓcessus: vt pꝫ per habita.qꝛ paries coloratus colorat visum.visus autẽ colorat⁹ ꝛ imutatus a pariete quodãmõ colorat ꝛ imutat sensum cõeꝫ.ergo qꝛ visio est quodãmodo colorata ꝛ imutat sensuꝫ cõeꝫ:sensus cõis põt directe visioneꝫ percipere: fm̃ h̾ ergo dant̃ due solutiones in littera.quaruꝫ vna est ꝙ visu nõ solũ discernim⁹ lumẽ: sꝫ etiã tenebrã. ꝛ hec sol̾o deseruit ꝓut sensus pticulares cognoscũt actiões suas indi

recte ſicut viſu cognoſcit̄ tenebꝛa.alia ſolutio eſt ꝙ viſio
ē quodāmō coloꝛata.ꝛ h̄ deſeruit ꝓut ſenſus cōis directe
cognoſcit hꝰ actionē ꝛ imutationē.nā iō ſenſus cōis dire/
cte cognoſcit eā.qꝛ viſus coloꝛatus ꝛ imutatus a pariete:
vt dictū eſt quodāmō coloꝛat ꝛ imutat ſenſuȝ cōem. Cuȝ
ergo q̄rit̄ p̄ q̄d ꝑcipimus actiōes ſenſuū ꝑticulariū:vt per
q̄d videmus nos videre ꝛ audimus nos audire dici dȝ ꝙ
hoc cognoſcimus per ipſos ſenſus ꝑticulares idirecte.et
ad hoc deſeruit ſolutio p̄ma.ꝛ ēt hoc ideȝ cognoſcimꝰ per
ip̄m ſenſum cōem directe.ꝛ ad hoc deſeruit ſol'o ſcd̄a.

Com. 144. Nuſquiſq3 q̄dem igitur ſenſus ſubie/
ctiue ſenſibile eſt:qui ē in ſenſitiuo in/
quātuȝ ſenſitiuum: ꝛ diſcernit ſubie/
cti ſenſibilis differētias: vt albuȝ qui/
dem ꝛ nigrum viſus:dulce vero ꝛ amaꝝ gu/
ſtus:ſilr̄ autem ſe habēt hoc ꝛ in alijs.

¶ Poſtq̄ꝫ ph̄s inquiſiuit q̄uo ꝑcipimus actioneȝ ſenſuum
particulariū ex qua inq̄ſitione aliquo mō pōt nobis inno/
teſcere nā ſenſus cōis.in parte iſta plenius iueſtigat nām
huiꝰ ſenſus ex dr̄ia obiectoꝝ. ¶ Ad cuiꝰ euidentiā ſcien/
dum ꝙ aliquā dr̄iaȝ obiectoꝝ poſſunt ꝑcipere ſenſus ꝑti/
culares aliquā vero nō poſſunt.nā dr̄ia illa q̄ non excedit
genus ꝓpꝛij obiecti vt dr̄ia albi ꝛ nigri q̄ nō excedit genꝰ
coloꝛis p̄t percipi a viſu. dr̄ia amari ꝛ dulcis q̄ nō excedit
genus ſapoꝛis pōt percipi a guſtu:ſed dr̄ia albi ꝛ dulcis q̄
excedit obm̄ cuiuſlibet ſenſus ꝑticularis a nullo tali ſen/
ſu pōt cognoſci.ſic ēt dr̄iam diuerſoꝝ obiectoꝝ particu/
lariuȝ nullus ſenſus ꝑticularis pōt ꝑcipere. duo ergo fac̄.
qꝛ p̄mo ꝓponit dr̄iam illā quā poſſūt ſenſus particulares
percipere.ſcd̄o ex dr̄ia quā nō poſſunt percip̄e inueſtigat
nām ſenſus cōis ibi(Qm̄ aūt ꝛ albū) dicit g̊ ꝙ vnuſq̄ſq3
q̄deȝ igit̄ ſenſus qui eſt in ſenſitiuo.i.in ꝓpꝛio oꝛgano in/
quantū eſt ſenſitiuū.i.iquātū eſt hꝰ.vnuſquiſq3 q̄dem igr̄
talis ſenſus eſt ſubiecti.i.obiecti ſenſibil'.reſpicit.n. vnuſ/
quiſqȝ talis ſenſus aliqd̄ ꝓpꝛiū obm̄ ſenſibile:ꝛ diſcernit
dr̄iam illiꝰ ſenſibilis ſubiecti.i.obiecti vt viſus q̄dē diſcer
nit albū ꝛ nigrū.guſtus v̄o dulce ꝛ amaruȝ. ſilr̄ aūt hoc ſe
hȝ ꝛ in alijs.qꝛ vnuſquiſqȝ ſenſus exn̄s in ſuo oꝛgano ꝑci/
pit dr̄ias ſui ꝓpꝛij obiecti. ¶ Notādū aūt ꝙ ſenſus dr̄ eē
in ſenſitiuo ſiue in oꝛgano inquātū eſt ſenſitiuū.qꝛ ip̄ȝ ſen
ſitiuū.i.ip̄m oꝛganū eſt ꝓpꝛiū ſenſus ſubm̄.

Dubitaret forte aliq̄s. qꝛ videt̄ falſuȝ eſſe ꝙ
vnuſquiſqȝ ſenſus percipiat
dr̄ias ſui ꝓpꝛij ſubi.qꝛ vel accipit̄ hic ſubm̄ ꝓ oꝛgano in q̊
eſt ſenſus:ſiue ꝓ obō.ſi aūt accipiat̄ ꝓ oꝛgano: tūc verū ē
ꝙ ip̄m oꝛganū eſt ſubm̄ ſenſus:tn̄ nō eſt veꝝ ꝙ ſenſus ꝑci
piat dr̄ias ꝓpꝛij oꝛgani.nā ſi ſenſus nō p̄t iudicare de ſen/
ſibili poſito ſupꝛa ip̄ȝ:multo minꝰ poterit iudicare de ip̄o
oꝛgano in quo exiſtit. nam ꝓximius eſt oꝛganū ſenſui q̄ꝫ
eſſet ſenſibile poſitū ſupꝛa ip̄ȝ. Ampliꝰ hāc eādē rōnē poſ
ſumꝰ exp̄ſſius declarare.nā ſenſus nihil ꝑcipit ſine medio
de eo aūt qd̄ imediate ꝯiungit̄ ſenſui ſenſus directe iudi/
care nō pōt.cū g̊ mā imediate ꝯiungat̄ foꝛme:ꝛ qd̄lȝ ſubȝ
ſue ꝑfectioni.qꝛ ſemꝑ potētia imediate ꝯiūgit̄ actui:oꝛga
nū in q̊ fundat̄ ſenſus tāq̄ꝫ ꝓp̄a ꝑfectio i ꝓpꝛio ſuſceptibi
li directe a ſenſu ꝑcipi nō poterit.nō g̊ pōt itelligi qd̄ dcm̄
eſt de oꝛgano:vt dicat̄ ꝑcipere ſenſus dr̄ias ꝓpꝛij ſubi.qꝛ
ꝑcipiat dr̄ias ꝓpꝛij oꝛgani. ¶ Rurſus nō pōt h̄ itelligi de
obō vt dicat̄ ſēſus ꝑcip̄e dr̄ias ꝓpꝛij ſubi.qꝛ ꝑcipiat dr̄ias
ꝓpꝛij obi.qꝛ licet tales dr̄ias ꝑcipiat:tn̄ ip̄m obȝ vt videt̄
nō pōt dici ſubm̄ ſenſus:imo magis ecōuerſo ſenſus dȝ di
ci ſubm̄ obi.nā ſemꝑ patiēs ſubijcit̄ agēti nō ecōuerſo.q̄/
re cū obȝ agat in ſenſū:nō ecōuerſo:magis ſenſus ſubijcit̄
obō q̄ꝫ ecōuerſo. ¶ Dōm ꝙ h̄ ſubm̄ accipit̄ ꝓ obto.dr̄.n.
ſenſus ꝑcip̄e dr̄ias ꝓpꝛij ſubi.qꝛ ꝑcipit dr̄ias ꝓpꝛij obi.dr̄
aūt ꝓpꝛiū obm̄ hr̄e rōnē ſubi ꝓpter duo.p̄mo ꝑꝑ actionē
ipſiꝰ ſenſus.2° ꝑꝑ modū recipiēdi eius.p̄ma via ſic pȝ.nā
ſenſus cū hoc ꝙ patit̄ ab obiecto:ꝛ ꝑ hoc ꝙ imutat̄ ab eo:
hȝ iudicare de ipſo. g̊ aliquo mō pl's dicit ſentire obm̄ q̄ꝫ
pati ꝛ imutari ab ipſo.nā ꝛ aer patit̄ ꝛ imutatur ab odoꝛe:
nō tn̄ dr̄ odoꝛeȝ ſentire.qꝛ n̄ hȝ iudicare de ipſo.ꝛ qꝛ ſemꝑ
ea q̄ ſpectāt ad iudiciū alicuiꝰ dn̄r eſſe ſub a illi ip̄m obm̄
dr̄ eſſe ſubm̄ ſenſus inq̄ꝫtū de ipſo obto ſenſus iudicat.ſic̄
g̊ eſt ſubm̄ in ſcia illud circa qd̄ v̄ſat̄ ꝯſideratio ꝛ iudiciuȝ
ſcie: ſic ip̄ȝ obm̄ pōt quodāmō dici ſubm̄ eiꝰ.qꝛ circa ip̄m
v̄ſat̄ ꝯſideratio ꝛ iudiciū ipſiꝰ ſenſus. poſſet ēt adhuc ad/
duci 2ª via ex ꝑte modi recipiēdi. nā cū foꝛma hēat eē in
obō magis māliter.i ſenſu v̄o magis ſp̄ualiter.qꝛ hn̄tia eē
magis māle quodāmō ſubijciunt̄ hn̄tibꝰ eſſe magis ſp̄ua
le:dr̄ obm̄ eſſe ſubȝ ſenſus.qꝛ foꝛma ꝛ ſpēs vt ē in obō: hȝ
eſſe meliꝰ q̄ꝫ in ſenſu.p̄ma tn̄ via magis eſt ad ꝓpoſitum.
Qd̄ v̄o obijciebat̄ qꝛ patiēs ſubijcit̄ agēti. pȝ ꝙ ſētire pl's
dicit q̄ꝫ pati vel imutari ab obō. naȝ ſentire vltra hꝰ imu/
tationē ipoꝛtat iudiciū qd̄ hȝ ſenſus de re ſenſibili rōe cu/
ius ip̄m obm̄ quodāmō dici pōt ſubm̄:vt ꝑ habita ē mani
feſtuȝ.ex h̄ g̊ pȝ ꝙ oꝛganū eſt ſubm̄ ſenſus:ꝛ ēt obȝ ē quo/
dāmō ſubm̄ ſenſus.tn̄ alr̄ ꝛ alr̄.qꝛ oꝛganū dr̄ eſſe ſubȝ.qꝛ
in eo fundat̄ ſenſus tanq̄ꝫ in ꝓpꝛio ſuſceptiuo:ſȝ obm̄ pōt
quodāmō dici ſubm̄ ſenſus.qꝛ ſubijcit̄ iudicio eiꝰ.ꝛ qꝛ cir
ca ip̄ȝ negociatur ſenſus: ſicut iudicans negociat̄ circa id
de quo iudicat. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qm̄ aūt ꝛ albuȝ ꝛ dulce. ꝛ vnūq̄dq3 ſenſibi Cō.
liuȝ ad vnūquodq3 ꝯparādo diſcernimꝰ: ꝛ ſen 145.
timus:qꝛ differūt:neceſſe eſt igit̄ ſenſu:ſenſibi
lia.n.ſunt. ¶ Quare manifeſtum qm̄ caro nō Cō.
eſt vltimum ſenſitiuū. Neceſſe enim eſſet tan/ 146.
gens ipſum diſcernens diſcernere.

¶ Poſita differētia ad quā poſſunt attingere ſenſus parti
culares h̄ ex differētia ad quā nō poſſunt attingere inue/
ſtigat eſſe aliquē vlterioꝛeȝ ſenſum qui dicit̄ cōis ſenſus:
ꝛ eſt ſuper omnes particulares ſenſus:circa qd̄ tria facit.
p̄mo qd̄ dictū eſt.ſcd̄o inueſtigat quaſdam cōditōes huiꝰ
ſenſus.tertio mouet quādā dubitationē circa determina
ta.ſcd̄a ibi(Neqȝ vtiqȝ)tertia ibi(At vero ipoſſibile ē)
Dicit ergo.quoniā aūt albū ꝛ dulce ꝛ vnūquodqȝ ſenſibi/
liuȝ q̄uo differt ad vnūquodqȝ ſenſibile diſcernimꝰ quo/
dam.i.quadā virtute ꝛ ſentimꝰ.qꝛ differunt.neceſſe ē ſen
ſu aliquo h̄ ſentire. qꝛ talia ſenſibilia ſunt. q̄re ꝛ manife/
ſtum eſt:qm̄ caro nō eſt vltimū ſenſitiuū.i.nō eſt illud ad
qd̄ ſtat vltimum iudiciuȝ de ſenſibilibus.nec eſt illud qd̄
pōt hanc dr̄iam diſcernere.qꝛ tunc neceſſe eſſet ip̄m ſenſi
tiuum tactus per carnē tangens hec ſenſibilia diſcernēs
diſcernere inter ea: ꝛ tunc ſupplenda eſt ratio ꝙ ſi oꝛga/
num tactus non eſt vltimum ſenſitiuuȝ:nec etiaȝ aliquis
alius ſenſus particularis poteſt dici vltimꝰ ſenſus:ſed oȝ
dare aliquem vlterioꝛem ſenſum ſuper omnes particula
res ſenſus: qui dicit̄ cōmunis ſenſus. ¶ Notandum aūt
ꝙ ſenſus cōmunis eſt quodāmodo terminus omniuȝ ſen
ſuum particularium. qꝛ imutationes facte in omnibus
ſenſibus particularibus terminant̄ ad ipſum. ꝛ quia ter/
minꝰ habet rationē vltimi:pōt ſenſus cōmunis dici quo/
dammodo vltimum ſenſitiuuȝ. ¶ Notandū etiam vim
rōnis ph̄i in hoc cōſiſtere ꝙ ſi dulce ꝛ albū ſūt ſenſibilia:
oȝ ꝙ dr̄iaȝ dulcis ꝛ albi ꝑcipiamꝰ ꝑ aliquē ſenſuȝ: ſȝ nll's
ſenſus ꝑticularis p̄t ꝑcip̄e dr̄iā dulcis ꝛ albi:nec aliq̄s ſen/
ſus ꝑticularis pōt diſcernere dr̄iaȝ cuiuſlȝ obi ſenſibilis
ad qd̄lȝ obȝ ſenſibile.g̊ eſt dare aliquē vlterioꝛē ſenſū vt
ſenſum cōem per quem has dr̄ias poſſumus cognoſcere.

¶ Notandū etiā rōnem phi esse per locū a maiori.naȝ si aliquis particularis sensus posset pcipere drīaȝ dulcis et albi:ꝛ drīaȝ cuiuslibȝ obi sensibilis ad qdlibet obm̄ sensibile maxīe hoc faceret tact⁹ qui quodāmō est fundamētuȝ oīum sensuū.ſm hoc ergo tact⁹ per carnē hec oba sensibilia attingēs statim discernere posset drīaȝ inter ea.ſȝ hoc videmus esse falsuȝ.qꝛ nec per carnē nec per tactum possum⁹ percipere drīaȝ dulcis ꝛ albi:nec drīaȝ cuiuslibȝ obiecti sensibilis ad obiectū qdlibȝ sensibile. ergo caro.i. tactus nō est vltimū sensitiuū vel nō est vltim⁹ sensus.ſȝ opȝ dare aliquē vlteriorē sensuȝ vt sensuȝ cōem per quē tales drīas discernamus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Neqȝ vtiqȝ sepatis ꝯtingit discernere: ꝙ alterum sit dulce ab albo: sed oportet aliquo vno vtraqȝ manifesta esse:sic.n. ꝛ si hoc qdē ego:illud aūt tu sentis:manifestū vtiqȝ erit: qm̄ altera adinuicē sunt. Opȝ aūt vnū dicere qm̄ alterꝫ: Alterꝫ.n.dulce ab albo. Dicit ergo idē. Quare sicut dicit ita ille ꝛ intelligit ꝛ sentit. Qꝛ igr̄ nō poſe sepatis iudicare separata palam.

¶ Inuestigat quasdaȝ cōditiones ipsius sensus cōis.circa qd duo facit ſm ꝙ duas tales cōditiōes iuestigat. naȝ primo iuestigat ꝛ ostēdit ꝙ sensus cōis est vtus vna nō separata.2°.iuestigat ꝛ ostēdit ꝙ in vno tpe nō separato:sed sil' percipit ꝛ iudicat drīaȝ obiectoꝝ ibi (Qd aūt neqȝ in separato) Dicit ergo ꝙ neqȝ vtiqȝ separatis.i.per sepatas vtutes.vel vt hȝ alia lr̄a neqȝ vtiqȝ sepatiȝ cōtingit discernere ꝙ alterū sit dulce ab albo.ſȝ opȝ vno aliquo.i.vna aliq̄ vtute vtraqȝ manifesta esse.sic.n.eēt si per alteras vtutes pciperem⁹ albū ꝛ dulce:sicut sigdeȝ ego sentio.h.i.dulce illud aūt.i.albū tu sentis:manifestuȝ vtiqȝ erit:qm̄ altera sunt adinuicē dulce ꝛ albū.qꝛ alr̄ patior ego a dulci.ꝛ alr̄ tu ab albo.planū est ꝙ hec eē altera:sed non erit nota ista alteritas:nec ista diuersitas nisi vn⁹ aliqs sensus cogn̄scat vtraqȝ:ideo subdit.opȝ aūt vnū ꝛ eundē dicere:qm̄ alterꝫ enim esse dulce ab albo idem dicit.q̄re sicut dicit sic ꝛ intelligit ꝛ sentit.naȝ istud dicere ꝓcedit ex aliqua apprehēsione iteriori.si ergo nō est nota drīa dulcis ꝛ albi nisi vn⁹ cognoscat ꝛ vnus dicat talē drīam.qꝛ istud dicere ꝓcedit ex aliqua apphensiōe interiori opȝ ipaȝ virtutē interiorē apphendentē hanc drīaȝ esse vnā. ꝛ qꝛ sensus cōis apphēdit hanc drīam.ergo sensus cōis est vna vtus. iō cōcludit ꝙ qdem igr̄ nō possibile sit iudicare separatis.i. per vtutes separatas esse separata.i.esse distincta dulce ꝛ album palam suple est per iam dicta.

Dubitaret forte aliqs.qꝛ nō videt̄ rō phi bona esse.qꝛ nō est sil'e de duobus hoibus cognoscentib⁹ dulce ꝛ albū:ꝛ de vno ꝛ eodeȝ homie per diuersas vtutes cognoscēte vtrūqȝ.nā si vnus hō cognosceret dulce ꝛ alius cognosceret album ꝛ nō eēt tertius hō q cognosceret vtraqȝ licȝ aliud eēt dulce ab albo:ista tn̄ alietas esset ignota ꝛ nō eēt scita: attamē si vn⁹ hō per vnā virtuteȝ vel per vnū sensum cognoscit album: ꝛ per aliuȝ sensum cognoscit dulce:postqȝ est vnus hō vel vna aīa cognoscens vtraqȝ q̄tūcūqȝ h sit ꝑ varias vtutes videt̄ ꝙ satis sit nota drīa inter vtrūqȝ:nec ꝓpter h vtvidetur opȝ ponere vlteriorē virtuteȝ. ¶ Dōm ꝙ sil'e phi sufficiēs est vt ad ꝓpositū spectat. ¶ Ad cui⁹ euidentiaȝ sciendū ꝙ a suba aīe imediate nō egredit̄ aliq̄ actio:nec aliquis mot⁹ nec aliqua cognitio nisi mediāte aliqua vtute.vn̄ aīa nō est imediatū sentiens:sed est pmū sentiens. vt superi⁹ dicebat̄.sentit.n.aīa mediante aliqua potentia sensitiua:ita ꝙ sentire egredit̄ ab aīa pncipaliter:sed a potentia illa egredit̄ ꝓxime ꝛ imediate.si ergo aīa per vnū sensum cognosceret dulce:vt per gustū.ꝛ per aliū sensum cognosceret albuȝ vt per visum.ꝛ nō eēt vnus aliqs alius sensus cōis per quē cognosceret vtrūqȝ ignota esset drīa vtriusqȝ. q̄tum ergo ad hoc sil'e est sicut si diuersi hoīes cognoscerent illa ꝛ nō eēt aliquis vn⁹ hō qui cognosceret vtrūqȝ.nā si aīa cognoscat drīam īter albū ꝛ dulce. planū est ꝙ nō cognoscit drīam illā per visuȝ.qꝛ visus per se nō apprehēdit dulce nec cognoscit eam per gustū. qꝛ gust⁹ ꝑ se nō apphēdit albū:vel igr̄ oportebit dicere ꝙ cognitio drīe hui⁹ vel ꝙ iudiciū de hac drīa immediate ꝓcedit a suba anime absqȝ aliq̄ alia virtute:qd est īpossibile.vel opȝ dicere ꝙ anima habeat aliquā vnā cōem virtutē vel aliquem vnū cōem sensum cognoscentē vtraqȝ.itaqȝ eo ipo ꝙ cognoscimus drīam albi ꝛ dulcis:ꝛ eo ipso ꝙ cognoscimus drīaȝ inter diuersa obiecta diuersoꝝ sensuū particulariȝ:opȝ ponere aliquē cōem sensum : ꝛ opȝ dicere ꝙ ille cōmunis sensus sit virtus vna nō separata: qd ꝓbare volebamus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qd aūt neqȝ in sepato tpe hic habitū ē:sic.n. idē dicit ꝙ alterū bonū ꝛ malū:sic ꝛ qn̄ alteruȝ dicit:qm̄.n.alterū nūc ꝛ alterū nō ſm accidēs ipm qn̄. Dico aūt puta cum nūc dico: qm̄ alterum nō tn̄ qm̄ nūc alteruȝ. Sed sic dicit ꝛ nūc: ꝛ qm̄ nunc simul ergo. Quare inseparabile ꝛ in inseparabili tempore.

¶ Quia vt dicebat̄ duo declarāda erāt de sensu cōi.videlicet ꝙ est virtus nō separata ꝛ ꝙ iudicat in tēpore nō separato:ideo declarato pmo hic declarat 2^m dicēs.qm̄ āt neqȝ in separato tpe hoc iudicat hinc suple est manifestū. qꝛ sic ideȝ.i.sicut eadē virtus.dicit ꝙ alterū est bonum ꝛ malum: vel ꝙ alterū et dulce ꝛ albū.sic ꝛ qn̄ dicit alterꝫ. qm̄ eniȝ alterū nūc est alterū suple est.ꝛ qꝛ in illo instāti ꝛ in illo tēpore in quo dicit̄ esse alteruȝ tūc est ꝛ alterū non ſm accidēs accipit̄ ipm qn̄.i. ipm tps.nam tūc acciperet̄ qn̄ ſȝ accidens qn̄ illud tps.ꝛ illud qn̄ in quo hic diceret referet̄ ad dicentē nō ad rem dictā.ideo subdit.dico autē puta nūc.dico qm̄ alterū. nō tn̄ qm̄ nunc est alterū: ſȝ sic dicit ꝛ nūc alterum:ꝛ qm̄ nunc alterū. ꝛ qꝛ illud qn̄ nō refertur ad dicentē ꝛ nō accipit̄ per accn̄s vt ꝙ dicat nunc alteruȝ:ſȝ nūc dicat nūc esse alterū:imo refert̄ ad rē dictā vt qꝛ nō solū nunc dicit alterꝫ. sed ēt nunc dicit ꝛ alteruȝ opȝ iō ꝙ simul apprehēdat vtrūqȝ. iō cōcludit.simul ergo suple apprehēdit vtrūqȝ.q̄re inseparabile.i.vna iseparabilis virtus ꝛ tēpore iseparabili.i.nō separabili.i. simul ꝛ in eodem tempore suple iudicat de vtroqȝ.

Dubitaret forte aliquis quō illud qn̄ ꝛ illud tps in quo sensus cōis dicit album esse aliud a dulci: vel qdlibet aliud sensibile dicit esse differens ab alio nō accipit̄ ſm accidens. ¶ Dōm ꝙ hoc dupl'r pōt exponi:q̄rum vna expositio tacta est in lr̄a ad quā videt̄ ꝯclinare themistius.alia ē expositio quā videtur tangere cōmentator.vno eni mō respectu alienantis rerū pōt sumi tps per accn̄s:qn̄ illud tpus nō refertur ad res alias.sed ad dicentē.naȝ si ꝓferat̄ h ꝓpositio. sor. dicit nūc esse aliud dulce ab albo:ly nūc pōt ꝯponi cuȝ ly dicit vl' cū ly esse. nā si cōponat̄ cū ly dicit tunc est sensus dicit nūc.i.nūc loquit̄ de illa alienāte.ſȝ si cōponat̄ cuȝ ly esse tūc est sensus ꝙ nūc sit illa alienitas.aliud est.n.nunc loq de alienitate:ꝛ aliud nūc alienitatē esse. accidit enim rebus alijs ꝙ quis nūc loquat̄ de alietate earum. ergo si illud quādo vel illō tps refert̄ ad dicentē accipit̄ per accidens respectu rerū:sed si refert̄ ad res dictas: tūc accipit̄ per se respectu earū. ¶ Hoc viso sciēdū ꝙ si qs hodie videret sortem albū:ꝛ cras videret platonē nigrum bene

poſſet nūc loq̄ de alteritate ⁊ de diſſilitudine platonis ad ſoꝛtē:tñ non poſſet dicere ꝙ nūc plato eēt diſſilis a ſoꝛte: qꝛ cū nō apꝑhēdat eos ſil̓ poſſet illo tꝑe intermedio alter mutare coloꝛē:⁊ ſic nō eſſet diſſilis:ſ; ſimilis.itaqꝫ poſſu; nūc loq̄ de alteritate ſocratis ⁊ platonis:dato ꝙ ſil̓ nō apꝑhēdā vtrūqꝫ:ſed ſi ly nūc nō referꝛ̄ ad dicētem:ſed ad res dictas:vt nō qꝛ dico nūc:ſed qꝛ dico eē nūc ſoꝛ.diſſile; platoni:oꝫ ꝙ ſil̓ appꝛehēdā ſoꝛ.⁊ platonē:qꝛ non poſſet vē dicere ꝙ ſoꝛ.eſſet nūc diſſilis a platone niſi ſiml̓ apꝑhēderem vtrūqꝫ:qꝛ ſi apꝑhēderē eos ſucceſſiue foꝛte fieret immutatio ī altero coꝝ:⁊ tūc qñ dicerē eos eē diſſiles ꝓpter mutationē facta; nō eēnt diſſiles:ſ; ſiles.eſt ğ intētio pħi ꝙ ꝑ ſenſum cōem nō ſolū poſſumꝰ dicere albu; eſſe differens adulti:ita ꝙ ly nūc referaꝛ̄ ad dicere vel ad dicētē ⁊ accipiaꝛ̄ ꝑ accñs:ſed ēt ꝑ ſenſum cōem poſſumus dicere: nūc talē dr̄ia;:ita ꝙ ly nūc referaꝛ̄ ad ip̄m eſſe:⁊ ad ipſas res differētes ⁊ accipiaꝛ̄ ꝑ ſe:imo ſm ip̄m ly nūc pōt d̄terminare vtrūqꝫ.videl; tā dicere q̄ȝ eſſe vel tā dicētē q̄ȝ res ipſas:nā per ſenſum cōem poſſum nūc dicere vel nūc loq̄ de alienitate dulcis ⁊ albi:⁊ poſſum dicere ꝙ nunc ſit illa alienitas:ſed ego nō poſſem recte dicere ꝙ albū eſſet nūc aliꝺ a dulci niſi nūc ⁊ ſil̓ apꝑhēderē vtrūqꝫ.ğ ſenſus cōis per quē h̄ iudico ſil̓ apꝑhēdit vtrūqꝫ:ideo pħs ꝯcludit ꝙ ſic dicit nūc ꝙ eſt aliud:⁊ dicit qm̄ nunc eſt aliud:ita ꝙ ly nūc determiat ly dicere ⁊ determiat ly eſſe:⁊ qꝛ h̄ nō poſſet eē niſi ſil̓ apꝑhēderē vtrūqꝫ:ideo ſubdit ꝙ ſil̓ ğ ſupple apꝑhēdit vtrūqꝫ.Cōmētatoꝛ aūt vr̄ al̓r exponere textum iſtū.❡ Ad cuius euidētiā ſciendū ꝙ ſic aliq̄ pn̄t eſſe ſil̓ in loco:ita pn̄t eſſe ſil̓ in tꝑe:locus aūt duplex eſt.ꝓpꝛius ⁊ cōmunis:in loco aūt ꝓpꝛo duo coꝛpa nō pn̄t eſſe ſil̓:ſ; in loco cōi multa coꝛpa pn̄t ſimul eſſe:vt dicunꝛ̄ pl̓es hoīes eē ſil̓ ſi ſint in eadē domo:vel ſi ſint ſibiinuicē ꝓping.ꝑ ſe ğ illa ſunt in eodē loco que ſunt in eodē loco ꝓpꝛio:ſed aliq̄ mō ⁊ quaſi per accñs ſunt in eodē loco:⁊ ſunt ſil̓ ſm locū que ſunt in loco ꝓpinquo:ſic ꝑ ſe loq̄ndo illa ſunt ꝓpe in tꝑe q̄ ſunt in eodē tꝑe ſimpl̓r:ſed illa ſunt aliq̄ modo ſil̓ in tꝑe q̄ ſibiinuicē q̄ſi īmediate ſuccedūt:vt ſi q̄ſi ſtatim poſt vnū fieret aliud:illa aliq̄ modo eſſent ſil̓ ſm tp̄s:poſſet ğ q̄s dicere ꝙ ſenſus cōis ſil̓ apꝑhēdit dulce ⁊ albū:qꝛ ſtatī poſt apꝑhēſionē vnius apꝑhēdit aliꝺ.apꝑhēſio ğ huius ⁊ illiꝰ eſſet in eodē tꝑe:non per ſe:ſed q̄ſi per accñs.❡ Ad hoc ğ excludēdū ait pħs ꝙ in eodē qñ ⁊ in eodē tꝑe ꝑ ſe:apꝑhēdit ſēſus cōis illa diuerſa:qꝛ ꝑ hꝫ ſenſū nō ſolū nūc dicimꝰ vel nūc loq̄mur de tali diuerſitate:ſ; ēt poſſumus dicere ꝙ nūc ſit talis diuerſitas:qꝺ eſſe nō poſſ; niſi ſil̓ ⁊ in eodē tempoꝛe per ſe:vel etiam in eodem nunc appꝛehendere mus illa.❡ Deinde cum dicit.

Com. .147. ❡ At vō impoſſibile eſt ſiml̓ ſm cōtrarios motus moueri idem:aut indiuiſibile: ⁊ indiuiſibili tꝑe:ſi enim dulce ſit mouet ſenſu;:aut itellectum:amarū aūt cōtrarie: ⁊ albū aliter.

❡ Mouet quādā q̄ōnē circa ꝑtacta:circa qꝺ duo facit:q̄ ꝑ̊ mouet hꝫ q̄ōnē.2°ſoluit eam ibi.(Ergo ſil̓ q̄dē).dicit ğ at vō ipol̓e ſimul ſm ꝯrios motꝰ moueri:idē aūt indiuiſibile:⁊ indiuiſibili tꝑe.nam ſi dulce ſit mouet ſenſum cōe; aut ītellectū:amaꝝ autē mouet ip̄m ꝯrie:⁊ album mouet ip̄m al̓r q̄ȝ dulce:vel amaꝝ cū ipol̓e ſit idē īdiuiſibile in tēpoꝛe nō diuiſibili moueri tot diuerſis motibꝰ:ipol̓e eſt ꝙ ſenſus cōis ſil̓ moueaꝛ̄ ab oībus iſtis:⁊ ꝙ ſimul apꝑhēdat oīa iſta:qꝺ ē cōtra determiata.❡ Notādū aūt pħ; in hoc capl̓o ſepe cū noīauit ſenſum noīauit ⁊ itell̓m:cuiꝰ duplex pōt eſſe ratio:quaꝝ vna eſt ꝙ tam per ſenſum cōem q̄ȝ ꝑ intellectū poſſumus cognoſcere hꝫ differētiam diuerſoꝝ oboꝝ:ideo hic ſimul loq̄ꝛ̄ de vtroqꝫ vel poſſumus dicere ꝙ nōdū plene viſa eſt differētia īter ſenſum ⁊ itellectum: ſed hec differētia plenius habebiꝛ̄ in ſequenti capl̓o:ideo nunc quo ad differētiā quodāmodo indiſtincte loquiꝛ̄ de vtroqꝫ.❡ Deinde cum dicit.

❡ Ergo ſimul quidē ⁊ numero indiuiſibile: ⁊ inſeparabile qꝺ iudicat ſm eſſe autem ſeparatum.Eſt igiꝛ̄ quodāmodo qꝺ diuiſibile diuiſa ſentit:eſt autem quod indiuiſibile:ſm eſſe quidem enim diuiſibile:loco autem ⁊ numero indiuiſibile.

❡ Soluit ad obiectionē factā:circa qꝺ tria fac̄:qꝛ ꝑ̊mo ponit quādā ſol̓onē calūnioſam.2°.obycit ꝯtra ſol̓onē illa;.3°.ponit ſol̓onē rectā.2ª ibi.(Aut nō poſſibile)3ª ibi(Sed ſicut ꝙ vocāt)dicit ğ ſenſitiuū cōe qꝺ iudicat de omni hꝫ differētia ſimul q̄dē in numero eſt īdiuiſibile ⁊ īſeꝑabile: ſed rōne ⁊ ſm eſſe ſeparatu;.ideo ſubdit:ꝙ eſt quodāmō diuiſibile illud qꝺ ſentit diuiſa.⁊ eſt aūt q̄d īdiuiſibile:q̄a ſm eſſe quidē.i.ſm rōnē eſt diuiſibile loco ⁊ numero indiuiſibile.❡ Notādū aūt ſol̓onē hāc in hoc cōſiſtere ꝙ ſenſus cōis:l; ſit vnus ſubo ⁊ loco:eſt tñ plura ſm eē ⁊ rōnē: ſm hoc ğ ſenſus cōis eſt vnus māliter:ſed eſt plura foꝛmaliter:⁊ qꝛ eſt aliquo mō plura pōt ſimul moueri ꝯrys motibꝰ ⁊ ſimul apꝑhēdere diuerſa.❡ Deinde cum dicit.

❡ Aut non poſſibile:potētia quidē eni; idem ⁊ indiuiſibile cōtraria:ſm eſſe autem non:ſed in opari diuiſibile: ⁊ impoſſibile eſt albū ⁊ nigrū eſſe ſimul.Quare neqꝫ ſpēs pati ipſoꝝ:ſ; huiuſmodi eſt ſenſus: ⁊ intelligentia. Cō.148.

❡ Obycit ꝯtra ſolutionē datā dicēs:aut non poſſibile ſup.eſt ꝙ ſenſus cōis actu moueaꝛ̄ ꝯrys motibus:ſi ſit indiuiſibile:qꝛ potētia quidē idē ⁊ indiuiſibile ꝯria:qꝛ idem pōt moueri ꝯrys motibus:ſm eſſe aūt.i.ſm actū:ſupple non moueꝛ̄ idem ꝯrys motibus:ſed in operari.i.ſm actum ꝙ ſupple moueꝛ̄ ꝯrys motibus diuiſibile oꝫ eſſe.⁊ ſubdit ꝙ impoſſibile eſt albū ⁊ nigrū eſſe ſimul:quare neqꝫ poſſibile eſt pati ſimul ſpēs ipſoꝝ:ſed hꝫ eſt ſenſus ⁊ intelligētia ꝙ ſimul patiꝛ̄ ⁊ recipit actu ſpecies ipſoꝝ.ergo nō eſt vnꝰ ⁊ indiuiſibilis vt ꝑ̄fata ſol̓o ꝑ̄cēdebat.❡ Deiñ cum dicit.

❡ Sed ſicut qꝺ vocāt quidā punctū:aut vnu;: aut duo:ſic ⁊ indiuiſibile:ſm ꝙ quidem igiꝛ̄ indiuiſibile vnū diſcernēs eſt ⁊ ſimul:ſm vō ꝙ diuiſibile bis vtiꝛ̄ eodē ſigno ſimul:inquantum quidē igiꝛ̄ pꝛo duobus vtiꝛ̄ tertio duo iudicat: ⁊ ſeparata ſunt vt in ſeparato:inquātu; vero vnū:vno ⁊ ſimul.De pꝛincipio quidem igiꝛ̄ ſm ꝙ dicimus poſſe ſentire:aīal determinatum ſit hoc modo. Cō.149

❡ Dat ſolutionē rectam dicēs:ꝙ ſenſus cōis ſe habet quaſi pūctus:qꝛ ſicut pūctus pōt eſſe terminus diuerſaru; linearu;:ſic ⁊ ſenſus cōis eſt illud ad qꝺ terminanꝛ̄ diuerſi ſenſus particulares:quare ſic pūctus eſt quodāmō vnus ⁊ quodāmodo duo:ſic ⁊ ſenſus cōmunis eſt aliquo modo vnus ⁊ aliquo modo plura.ideo ait:ꝙ ſicut illud qꝺ q̄da; vocāt punctū eſt aliquo modo vnū:⁊ aliquo modo plura: ſic ⁊ ſenſus cōis eſt:aut vnū:aut duo:⁊ ſic.i.vno modo eſt diuiſibile ſic.i.alio modo eſt indiuiſibile:ſm ꝙ quidē igiꝛ̄ eſt indiuiſibile:⁊ ſm ꝙ quid eſt vnū:ſic eſt diſcernēs ⁊ iudicans ſimul:ſ; vō ꝙ eſt diuiſibile vtiꝛ̄ ſil̓ aliq̄s eode; ſigno.i.eodē ꝑ̄ncipio ſenſitiuo bis:ſicut vtimur eodē pūcto bis ꝓut eſt terminus diuerſaꝝ linearu;.ideo ſubdit ꝙ inquantum quidē igiꝛ̄ vtiꝛ̄ q̄s illo termino.i.illo ſenſu pꝛo duobꝰ iudicat duo ⁊ ſeparata ſunt que iudicat ⁊ ſeparato

modo iudicat de illis:inquãtũ v̓o eſt quid vnum iudicat
vno modo ⁊ ſimul.¶ Notãdũ aũt ꝙ ſenſum cõem apꝓ/
hendere diuerſa ſimul nõ põt eẽ niſi aliquo modo ſit plu/
ra:⁊ ideo vel dicemus ꝙ ſenſus cõis ſit vnꝰ mãľr ⁊ ſubo:ſ3
plura ſit formaľr ⁊ ſm eſſe vt dicebat ſoľo pͥma vľ dicemꝰ
ꝙ ſit vnus ſm ſe:⁊ ſit pľa ſm inſtrã:⁊ ſm organa:vt inuit
h̃ ſoľo ſecũda. acceptabilior eſt aũt 2ª ſolutio ꝙ̃ pͥma:qꝛ ſi
poneremus ſenſum cõem plura formaľr nõ bñ poſſemus
ſaluare quõ iudicaret dr̃ia3 oboꝝ:qꝛ ſi eſſet ſenſus cõis di
uerſi ſenſus formaľr:ita ꝙ vnus ſenſus apꝓhẽderet vnu3
ſenſibile ⁊ alius aliud vel oporteret dare tertiũ ſenſu3 ap
prehẽdentẽ vtrũqꝫ:vel eẽt ignota dr̃ia oboꝝ:vt ſupius di
cebat̃.ꝙ ſi diceret̃ ſenſum cõem nõ ſic eſſe diuiſu3 forma
liter:ita ꝙ realr ſit pľes ſenſus:ſed ſolũ ſm aliquẽ modu3
ĩtelligẽdi eẽt quodãmodo plura:tũc ꝯtra h̃ vadit rõ pħi:
qꝛ ſi ſolũ ſm aliquẽ modũ ĩtelligẽdi eẽt plura quomõ poſ
ſet realr moueri ſiľ actu diuerſis actibꝰ vel motibꝰ non vr̃
poſſibile:ꝓpter qd̃ dicamꝰ ꝙ ſenſus cõis eſt vnus in ſe:ſed
h3 diuerſa organa:qꝛ oẽs ſenſus ꝑticulares ſunt q̃ſi orga/
na hꝰ cõis ſenſus:⁊ ꝓpter hãc diuerſitatẽ organoꝝ põt eſſe
terminus diuerſaꝝ imutationũ:ſicut vnus pũctꝰ põt eſſe
terminus diuerſaꝝ lineaꝝ:ſenſus g̊ cõis eſt vnũ ⁊ plura:
inquãtũ eſt vnũ iudicat ſimul dr̃ia3 oboꝝ:inquãtũ v̓o eſt
plura ſm organa:vt inq̃ꝫtũ eſt terminus pluriũ imutatio/
num põt varijs motibꝰ moueri.¶ Notãdũ ẽt ꝙ ſm the/
miſtiu3 pͥmus viſus nõ eſt in pupilla:neqꝫ pͥmus auditus
in auribꝰ:neqꝫ pͥmus guſtus in ligua:ſed oẽs hi ſenſus q̃ꝫ/
tum ad pͥncipale iudiciu3 ſunt in pͥmo ſenſitiuo.i.in ſenſu
cõi.g̊ oẽs hi ſenſus qnqꝫ vt themiſtius ait:q̃ꝫtũ ad ſenſiti/
uos ſpũs deriuant̃ ex vno fonte.nam ſpẽs ſenſibiles ꝓce/
dunt a ſenſu cõi tanq̃ꝫ ex fonte ⁊ deriuant̃ vſqꝫ ad ſenſus
particulares tanq̃ꝫ ad quedã organa:dicit ẽt idem themi
ſtius ꝙ hi qnqꝫ ſenſus ꝑticulares tenẽt locũ nuncioꝝ:ſed
ſenſus cõis tenet locũ regis:aut pͥncipis:multi g̊ ſunt nun
ciãtes:nam per oẽs hos qnqꝫ ſenſus q̃ſi per quedã organa
denũciant̃ ſſibilia ipſi ſenſui cõi:ſed ipe ſenſus cõis tanq̃ꝫ
res ⁊ pͥnceps iudicat de ipſis ſenſibilibꝰ nũciatis:⁊ de imu
tationibꝰ factis ĩ ſenſibꝰ. Ultimo epilogat circa determi/
nata dicẽs:qd̃ de pͥncipio:qdẽ igit̃ ſm ꝙ dicimus aĩal eſſe
ſenſitiuũ.i.aĩal poſſe ſentire.i.de ipſo pͥncipio ſenſitiuo vľ
de ipſo ſenſu ſm quẽ ſentit aĩal determinatu3 ſit hoc mõ.

¶ Incipit expoſitio tertij libri de anima.

Cõ. 150.

Uoniam aũt antiqui duabus dif
ferẽtijs diffiniũt maxime anima3:
motu qui ſ3 locum:⁊ in eo quod
eſt intelliger e:⁊ diſcernere:⁊ ſen/
tire:conſiderandum eſt ſiqd inter
ſit inter intelligere ⁊ ſentire:videtur autẽ ⁊ in/
telligere ⁊ ſape tanq̃ꝫ quoddam ſentire eſſe.in
vtriſqꝫ.n.his aĩa iudicat aliquid:⁊ cognoſcit
eorum que ſunt.

¶ Dubitat̃ ab aliqbꝰ vbi incipiat tertius liber:vt ſupra di/
cebat̃:⁊ q̃ꝫuis h̃ q̃ſtio nõ ſit multũ ꝑſpicua ſunt tñ de h̃ di/
uerſe ſnĩe vt dicebat̃.nã qdã ĩcipiũt hũc tertiũ in illo caº
Qm̃ aũt nõ ſit ſenſus.ſed vt dicebat̃ hec intitulatio nõ vi
det̃ rõnalis:nam in 2º libro determinat̃ de ſenſu:in 3º v̓o
de intellectu:in illo aũt capľo.nihil agit̃ de ĩtellectu.ſi aũt
aliqua mentio fit ibi de ĩtellectu h̃ eſt quodãmõ ꝑ accñs
vt inquãtũ nõdũ oſtẽſum erat quõ intelľs differt a ſenſu.
¶ Uidere g̊ reſtat vtru3 liber tertius incipiat in h̃ capľo
vel in capľo illo.De ꝑte aũt aĩe.¶ Dicẽdũ ꝙ cũ volẽs de/
terminare de intellectu debeat ipm̃ ſeꝑare ab alijs v̓tuti/
bus:ad tertiũ libꝝ in quo determinat̃ de ĩtellectu ꝑtinet:
iſtud capľm in quo diſtinguit̃ ĩtellectꝰ a ſenſu,ĩcipiẽdo er
go hic tertiũ libꝝ:dicamus ꝙ pħs ĩ hoc tertio:vult deter/
minare de intellectu:circa qd̃ duo facit:qꝛ pͥmo ſeꝑat ⁊ di/
ſtinguit ĩtellectũ a ſenſu ⁊ a fantaſia.2º ĩcipit determiare
de ipſo ĩtellectu ibi(De ꝑte aũt aĩe)circa pͥmũ duo facit.
qꝛ pͥmo ſeꝑat intellectũ a ſenſu.2º determiat qd eſt fanta/
ſia:⁊ ſeꝑat intellectũ a fantaſia:circa pͥmũ duo facit.qꝛ pri
mo ait:antiquos opinatos fuiſſe ĩtelľm eſſe ſenſum.2º de/
ſtruit opionẽ antiquoꝝ:⁊ oſtẽdit ĩtellectũ eẽ differẽtem a
ſenſu ibi.(Et tñ oportuit)circa pͥmũ q̃tuor facit ſm ꝙ q̃·
druplicite oſtẽdit opinatos fuiſſe ĩtellectũ eẽ ſenſum.nã
pͦ h̃ oſtẽdit ex differẽtijs aĩaꝝ.2º ex opione Empedo.3º ex
opione Homeri.4º oñdit h̃ idẽ ex modo cognoſcẽdi quẽ
dicebãt antiq hr̃e aĩam.2ª ibi.(Et antiq).3ª ibi(Idẽ autẽ
his).4ª ibi(Oẽs.n.hi)dicit g̊.qm̃ aũt maxime antiq diffi
niunt.i.determinãt ⁊ diſtinguũt aĩam duabꝰ differentijs.
videl3 motu ſm locu3:⁊ in eo ꝙ eſt ĩtelligere ⁊ diſcernere
⁊ ſentire:⁊ ſubdit ꝙ vr̃ aũt ĩtelligere ⁊ ſaꝑe eſſe tanq̃ꝫ qd̃/
dam ſentire:qꝛ in vtriſqꝫ his.i.tam ꝑ intelligere q̃ꝫ per ſen
tire aĩa iudicat ⁊ cognoſcit aliqd hoꝝ que ſũt.i.de entibꝰ.
¶ Notãdũ aũt ꝙ ſi aĩa nõ diſtinguit̃ niſi duabꝰ differen/
tijs.videl3 motu ⁊ cognitione:vt dicebãt antiq:ita ꝙ vna
dr̃ia aĩe ſumat̃ ex eo qd̃ eſt pͥncipiu3 mouẽdi:alia v̓o ex eo
qd̃ eſt pͥncipiũ cognoſcẽdi.igit̃ ſi nõ ſũt niſi he due dr̃ie o3
oẽm cognitionẽ aĩe ꝑtinere ad vnũ genus ⁊ eẽ quodãmõ
vnũ:qꝛ ſi cognitiones anime eſſent pľes ⁊ diuerſe:differẽ/
tie aĩe eẽnt pľes q̃ꝫ due:qꝛ vna eẽt dr̃ia ꝓut aĩa eſſet pͥnci/
pium mouẽdi:ſecũda eſſet ꝓut eſſet pͥncipiũ cognoſcendi
ſm cognitionẽ vnã.⁊ tertia eſſet ꝓut eſſet pͥncipiũ cogno/
ſcendi ſm cognitionẽ aliã.igit̃ ſi motus ſm locũ non facit
niſi vnam differẽtiã:⁊ cognitio non facit niſi vnã differen
tiam:op3 ꝙ oĩs cognitio aĩe ſit quodãmodo vna cognitio:
⁊ qꝛ aĩa cognoſcit per ſenſum:⁊ per intellectũ eadem erit
cognitio ſenſitiua ⁊ intellectiua:⁊ idem erit ſenſus qd̃ ĩtel
lectus.¶ Deinde cum dicit.

¶ Et antiqui ſaꝑe ⁊ ſentire idem eſſe aiunt:ſi/
cut Empedocles dixit ad p̃ſens voluntas au/
getur ⁊ in hominibus ⁊ in alijs:vñ eis ſemꝑ
ſapere altera preſtat.

¶ Oſtẽdit hoc idẽ per opionẽ Empedo.dicẽs:ꝙ ⁊ antiqui
aiunt ide3 eſſe ſaꝑe ⁊ ſentire:ſicut Empedo.dixit:qui vult
ꝙ ad p̃ſens.i.ad p̃ſens tẽpus ⁊ ad p̃ſentẽ horã volũtas au
getur ⁊ in hoĩbꝰ ⁊ in alijs ſi alia ab hoĩe habẽt intellectu3:
vnde eis tam hoĩbꝰ q̃ꝫ alijs ſup̃.diuerſitas tẽporis vel ho/
raru3 ſemꝑ p̃ſtat ſapere altera.i.diuerſa:qꝛ ſm Empedo.
ſm ꝙ diuerſificabat̃ tẽpus ⁊ hora:ſic diuerſificabat̃ no/
ſtrum ſaꝑe:⁊ noſtrũ intelligere:ſed hoc non eẽt niſi intel/
lectus eſſet ſenſus:ergo ex opinione Emped.p3 antiquos
opinatos fuiſſe intellectũ eſſe ſenſum.¶ Notãdum aũt
ꝙ dubiũ eſt apud quoſdã.vtru3 aliqua aĩalia ab hoĩe ha/
beant intellectu3:hoc aũt cõſurgit ꝓpter duo.pͥmo ꝓpter
ipſa corpora ſuꝑceleſtia que ponunt̃ animata.volũt eni3
quidã ꝙ ex corpore celi:⁊ ex eius aĩa fieret vnu3 ſm eſſe
ita ꝙ celũ eſſet aĩal:⁊ hoc vident̃ ſonare verba Auicẽne ĩ
metaphyſica ſua dicẽtis ꝙ celũ eſt animal obediẽs deo.
ſecũdo hoc põt cõtingere ꝓpter quedã alia aĩalia:dicunt̃
enim pigmei nõ hoĩes eſſe:⁊ tamẽ dicunt̃ hr̃e ĩtellectũ ab
aliqbus.ideo pħs hic ait:ꝙ in hoĩbus ⁊ in alijs animalibꝰ
auget̃ voluntas ad pñs ſup̃.ſi aliqua alia animalia ab ho
mine habeant intellectu3.

Dubitaret forte aliqs.vnde ſeqtur iſta cõclu
ſio ꝙ ſi volũtas hoĩs auget̃
ad p̃ſens ꝙ intellectꝰ ſit ſenſus.¶ Dicẽdũ ꝙ ſicut appeti/
tus nãlis ſeqtur formã nãlẽ ſic appetitꝰ aĩe ſeqtur formã
apꝓhẽſam.nam ſicut ad forma3 grauis:ſeqtur inclinatio
ad aliquẽ motũ vt ad deorſum:ſic ad formã apꝓhẽſam ſe/

quiṫ iclīatio ad aliquē motū vt ad fugā si illa forma app̄hēdaṫ sub rōne nociui vel ad ꝓsecutionē si app̄hēdaṫ sub rōne ꝓficui: ⁊ illa iclinatio sequēs app̄hēsam formā dicit appetit⁹ anime. cū igiṫ duplex sit cognitio: sensitiua. s. ⁊ intellectiua: vt supra dicebaṫ: duplex erit appetitus: sensitiuus. s. ⁊ intellectiuus: appetit⁹ aūt intellectiuus dr̄ voluntas: ⁊ q2 volūtas seqtur cognitionē intellectiuā: idē erit iudiciū de itellectu ⁊ volūtate: quare si volūtas est v̄tus organica ⁊ corporalis erit ⁊ itellect⁹. dicere aūt ꝙ voluntas augeṫ ad p̄sens tēpus: cum tēpus sit passio motus celestis: est dicere ꝙ voluntas augeatur ⁊ minuaṫ ṡm motum celestē. vel est dicere ꝙ volūtas sit subiecta celesti motui: sꝫ nihil directe subyciṫ celesti motui: vel motui corporis alicuius nisi qḋ est qd corporale: erit igiṫ ṡm hoc volūtas virtus corporalis ⁊ organica: ⁊ per ꝯn̄s itellect⁹: erit etiā virtus corporalis ⁊ organica: ⁊ q2 tota differētia iter itellectū ⁊ sensum est: q2 intellect⁹ nō est v̄tus organica: sed sensus: q ponit intellectū virtutē organicā: dicit intellectū esse sensum. dicēs ergo ꝙ voluntas hoīs augeṫ ad p̄sens tēpus: ⁊ dicēs ꝙ diuersitas tēporis facit nos altera. i. diuersa sapere ⁊ intelligere: vt pꝫ: ponit intellectū esse sensum qḋ declarare volebamus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Idē aūt his vult: ⁊ illud qḋ est homeri. Talis. n. intellect⁹ est in terrenis hoīb⁹ qualē ducit in diē pater virorūq₃ deorūq₃.

¶ Ostēdit hoc idē per opinionē Homeri dicēs: ꝙ idē autē his vult ⁊ id qḋ est Homeri. nam id qḋ est dictū Homeri ꝯcordat cum his dictis Empe. ꝙ itellect⁹ sit sensus. dicebat. n. Homerus ꝙ talis itellect⁹ est in terrenis hoīb⁹ q̄lē inducit in die pater viroꝝ deorūq₃. i. sol. ¶ Notādū autē ꝙ sol dr̄ pater viroꝝ. i. hoīū: q2 facit ad generationē hoīs. Juxta illud p̄hi 2° phy. homo generat hoiem ex materia: ⁊ sol. dr̄ etiā sol pater deoꝝ. i. planetaꝝ: q2 oēs plāete recipiunt lumē a sole. ¶ Notandū etiā ꝙ dicebat Homerus hoīe₃ h̄re talē voluntatē qualē adducebat sol in die: q2 sol potissime est planeta diurnus ⁊ non nisi de die stat supra hemisperiū nr̄m: ⁊ iō potissime de die hꝫ effectū sup nos.

Dubitaret forte aliqs: vtru₃ intellect⁹ noster subyciaṫ motui solis: vel motui supcelestiū corpoꝝ. ¶ Dicēdu₃ ꝙ cum sol ⁊ vniuersaliter oīa supcelestia cū sint res corporales directe non possunt habere dominiu₃ nisi sup corporalia: ⁊ q2 Homerus simpliciter ⁊ absolute ꝯfitebaṫ intellectū nostrū esse subiectum motui solis oportebat ipsum cōcedere intellectu₃ esse virtutē corporalē: ⁊ per ꝯn̄s cogebaṫ cōcedere intellectum nō differre a sensu: debemus enim diligēter notare ꝙ semp actiua ṡm ꝙ hꝰ sunt formaliora passiuis: q2 semper agēs agit vt est in actu: ⁊ vt est quid formale ⁊ semper patiēs patiṫ: vt est quid in potētia: ⁊ vt induit quādā rōnē materie: ⁊ q2 imaterialia sunt ipse forme intellect⁹. s. q est virtus imaterialis simpliciter est formalior omni corpore ⁊ directe nulli actioni corporali pōt esse subiect⁹ asserere ergo simpl'r et absolute ꝙ talis intellect⁹ insit hoībus qualē adducit ei sol vt asserebat Homerus: est asserere intellectum esse virtutē corporalē: ⁊ per ꝯn̄s sensum. cu₃ ergo queriṫ vtrū intellectus noster subyciaṫ motui solis vl' motui supcelestiū corpoꝝ: patet ꝙ directe hoc esse nō potest: q2 per intellectū directe non subyciunṫ stellis: immo ṡm Ptholomeū in cētiloquio suo sapiēs domiabiṫ astris indirecte tamē intellect⁹ noster aliquo modo subyciṫ supcelesti motui. nā lꝫ intellect⁹ noster non sit fantasia: nunq̄ tamē est sine fantasia: qa nihil possumus intelligere sine fantasia. leso organo fantasie impediṫ opatio intellectus. igiṫ cum fantasia sit virtus organica ⁊ corporalis: ⁊ p ꝯn̄s sit subiecta motui supcelesti oportet intellectu₃ nr̄m non directe: ⁊ in se: sed indirecte: ⁊ ꝓpter fantasiā h̄re aliqua₃ ordinationē ad supceleste corpus: ita ꝙ per motū supcelestis corporis poterit aliqua lesio causari in organo fantastico qua lesione causata impediṫ opatio itellectus: quare quodāmodo indirecte itellectus noster subyciṫ supcelestium motibus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Omnes enim hi intelligere corporeum sicut sentire opinantur. Et sentire ⁊ sape simile sili: sicut in supiorib⁹ rōnib⁹ determinauimus. Cō. 151.

¶ Ostēdit hoc idē. videlꝫ ꝙ antiq p̄hi opinati sunt intellectum esse sensum ex modo cognoscēdi: quē dicebāt habere aīam dicēs. ꝙ oēs enim hi. i. oēs antiqui p̄hi opinabantur itelligere esse qd corporeū: q2 sicut ⁊ sentire: sic ⁊ sape ṡm eos fiebat: q2 simile cognosciṫ simili: sicut determinauimus in rōnibus ṡm p̄ncipiū. i. in rōnibus: quas diximus in p̄ncipio. i. in p̄mo libro: tūc ergo supplēda est ratio. ꝙ h̄ esse non possꝫ nisi itellectus eēt sensus. ergo antiq p̄hi posuerūt intellectū esse sensum. ¶ Notādū aūt ꝙ vt in primo libro tāgebaṫ ṡm antiquos p̄hos oīs cognitio fiebat. q2 simile simili cognoscebaṫ. ideo vt aīa cognosceret oīa ponebāt eam cōpositā ex omnib⁹. ponebāt. n. eam cōpositam ex terra ⁊ aqua ⁊ ex alys elemētis: vt p terra₃ cognosceret terrā: ⁊ per aquā aquā: ⁊ sic de alys: ponebant ergo ꝙ oīs cognitio fieret per quādā similitudinē corpalē: nec distinguebāt de sensu ⁊ intellectu: sed tam sentire q̄ intelligere dicebāt fieri per similitudinē corporalē ꝙ esse non posset: nisi eēt intellectus virtus corporalis: ⁊ per ꝯn̄s nisi eēt sensus. ergo ex ipso modo cognoscēdi quem dicebant antiqui habere animā: oportebat eos cōcedere ꝙ idē eēt sensus ⁊ intellectus. ¶ Deinde cu₃ dicit.

¶ Et tamē oportuit simul ipsos de deceptione dicere: magis ꝓpriū. n. est aīalib⁹: ⁊ plimū tp̄s in hoc perficit anima.

¶ Improbat opinionē antiquoꝝ ostēdens intellectū non esse sensu₃: circa qḋ duo facit. q2 p̄mo destruit ⁊ improbat opinionē antiquoꝝ: quātū ad modū ponēdi. sc̄do destruit ⁊ improbat ipsam opinionē in se ostēdēs intellectum non esse sensum ibi. (Qḋ qdē igiṫ) ¶ Ad euidētiam aūt p̄me partis sciēdū ꝙ vnus modus ponēdi: quare antiq dicebāt intellectū esse sensu₃ fuit: q2 credebāt ꝙ per similitudinē corporalē simile simili cognosceret: circa h̄ ergo duo fac: q2 p̄mo increpat hūc modū ponēdi. sc̄do remouet quādā cauillosa₃ responsionē que posset fieri: circa illud qḋ dixerat ibi. (Unde necesse) ꝯtinueṫ aūt sic. p̄hi in tradēdo modum cognitionis anime solū tradiderūt qual'r anima scit ⁊ cognoscit: q2 dicebāt ꝙ simile simili cognoscebaṫ: nō t̄n dixerūt qualiter aīa ignorat ⁊ decipiṫ: ⁊ tamē dicendo de cognitione anime oportuit simul ipsos dicere de deceptione eius: imo magis oportuit eos dicere de deceptione q̄ de cognitione: q2 magis ꝓpriu₃ est animalib⁹ ignorare q̄ scire ⁊ plurimū tēpus anima ꝑficit in hoc. i. ignorātia q̄ in scia: cōiter. n. hoīes per plus tēporis sunt ignorātes q̄ sciētes. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Unde necesse est: aut vt quidam dicunt: oīa que vidētur esse vera. aut dissimilis tactū deceptionē eē. Hoc. n. contrariū ei qḋ simile simili cognoscere. Videṫ aūt ⁊ deceptio ⁊ scia contrariorum eadē esse.

¶ Remouet quādā cauillosam rn̄sionē possibilē fieri circa illud qḋ dixerat dicēs. vn̄ supple: q2 antiqui nihil locuti sunt de deceptione necesse est: aut dicere: vt qdam dicūt oīa que videnṫ vera esse: ita ꝙ verū sit in apparendo: ⁊ ꝙ aīa nunq̄ decipiaṫ: aut necesse est eos dicere deceptionē

esse tactum.i.per tactum dissimilis.hoc.n.vz.decipi p dissimile ɔriū est ei qḋ est cognoscere sīle sīli:sed hec cauillosa rñsio non pōt stare:qꝛ vr aūt ꝛ deceptio ꝛ scīa eadē esse ɔrioꝝ.si ḡ sīle ptinet ad sciam:ptinebit ꝛ dissīle:ꝛ si dissīle ptinet ad deceptionē ptinebit ꝛ sīle.℄ Notādū ꝙ si antiqui pħi icreparent̄ de isufficiētia:qꝛ dixerūt qualr̄ aīa cognoscit̄:ꝛ nō dixerūt qualr̄ decipit̄ ꝛ ignorat duplr̄ se possent excusare.p̄:qꝛ forte dicerēt vt multi antiq̄ dixerūt:ꝙ vez erat i apparēdo:ita ꝙ nihil eēt vez:nisi qꝛ apperet:s; si qcqd apperet eēt vez nunꝗ aīa decipet̄:ſm ħ ergo nō oportuit antiquos loq̄ de deceptione:qꝛ aīa nunꝗ dcipit̄. sed ħ rñsio nulla est:qꝛ vt dcm̄ est:planū est ꝙ aīa decipit̄ ꝛ ignorat:imo magis ꝓpriū est ei ignorare ꝛ decipi ꝗ scire qꝛ plīmū tp̄s apponit i ignorātia ꝗ in scia.2°se possent excusare antiq̄ dicēdo:ꝙ sic aīa cognoscit tāgēdo vel attingendo sīle sic decipit̄ tāgēdo vel attingēdo dissīle:nō ergo oportuit antiquos dicere:qualr̄ aīa decipet̄:qꝛ cū dixerūt ꝙ cognitio fit per sīle satis dederūt itelligere ꝙ deceptio fit p dissimile.De p̄ma ḡ rñsione nō curat pħs:qꝛ apparet ip̄o facto nulla esse.Sed hāc secūdā rñsionē destruit ostēdens nō esse vez:ꝙ si sīle facit ad sciam ꝙ dissīle ptineat ad ignorātiā:qꝛ eadē vr̄ esse scia ꝛ deceptio ɔrioꝝ.cū ḡ sīle ꝛ dissīle sint ɔria.vl ambo ptinebūt ad sciam:ita ꝙ si vnū sciat̄:ꝛ aliud sciet̄:vel ambo ptinēt ad deceptionē ꝛ ignorantiā:ita ꝙ si circa vnū cadit exceptio cadet ꝛ circa aliḋ. oīo ergo sunt repħēsibiles antiq̄ nihil dicēdo de dceptione aīe:nec poterāt se excusare:ꝙ si cognitio fiebat per sīle ꝙ deceptio fieret per dissimile vt per habita est manifestum.℄ Deinde cū; dicit.

Cō. 152. ℄ Or quidē igit̄ nō ide; sit sape ꝛ sentire:manifestum est:hoc quidē.n.in oīb⁹ est:illud aute; in paucis animaliu; est.

℄ Improbata positione antiquoꝝ ꝗtū ad modu; ponēdi improbat eā in se ostēdēs itellectū nō esse sensum.℄ Ad cuius euidētiā sciēdū ꝙ circa itellectū tria est ɔsiderare: videl; ip̄m appħēdere per itellectū qḋ pōt dici itelligere. ꝛ ip̄m iudicare per itellectū qḋ pōt dici sape.tertiū est ip; opīari:qḋ seqtur appħēsionē ꝛ iudiciū itellect⁹:sic ꝛ circa sensum tria est ɔsiderare.na; primo est ibi ip̄m pati a sensibili ꝛ recipe spēs.2° est ibi ip̄m iudicare de re sensibili.3° est ibi ipsa fantasia que est mot⁹ factus a sensu:ꝛ q̄ seq̄t̄ passionē factā a sensibili ꝛ iudiciū ipsius sensus.℄ Est tñ aduertēdū ꝙ ip̄m appħēdere per intellectū pōt hr̄e ꝓpriū nomē:ꝛ pōt dici itelligere.ꝛ ip̄m iudicare p itellectu; pōt hr̄e ꝓpriū nomē:ꝛ pōt dici sape:sed ip̄m pati a sensibili dr̄ qddā sentire:ꝛ ip̄m iudicare de sensibili dr̄ quoddā sentire:ita ꝙ nō sunt ibi noīa disticta.tria ḡ facit pħus:qꝛ p̄mo ostēdit ꝙ itellect⁹ nō sit sensus:qꝛ sape non est sentire.i.qꝛ iudicare p itellectū nō est ide; qḋ iudicare p sensum.scḋo ostēdit ꝙ itellect⁹ nō sit sensus:qꝛ itelligere.i.appħendere p itellectū nō est idē qḋ sentire.i.appħēdere p sensum.3° oñdit ꝙ itellect⁹ nō est sensus:qꝛ opio que seq̄t̄ appħēsionē ꝛ iudiciū itellect⁹ nō est idē quod fantasia que seq̄t̄ apprehēsionē ꝛ iudiciū sensus.2ª ibi.(Sed neq; intelligere). 3ª ibi.(Fantasia.n.)dicit ergo ꝙ qdē ḡ nō idē sit sape.i.iudicare p itellectū:ꝛ sentire.i.iudicare p sensum:manifestū est:qꝛ hoc qdē.i.sentire ꝛ iudicare p sensum est in oīb⁹ aīalib⁹:illud aūt.i.sape ꝛ iudicare p itellectū est in paucis aīalium.tūc ergo supplēda est rō:ꝙ si sape.i.iudicare p itell'; non est sentire.i.iudicare p sensum:itellect⁹ non est sensus vt antiq̄ opinabant̄.℄ Deinde cum dicit.

℄ Sed neq; intelligere in quo est ꝛ recte ꝛ non recte. Recte quidem prudentia:ꝛ scientia:vt opinio vera:non recte autem cōtraria hoꝝ neꝗ hoc est idem cum ipso sentire.Sensus qdē .n.ꝓprioꝝ semp verus est:ꝛ in omnibus inest aīalibus:intelligere aūt ɔtingit ꝛ falso:ꝛ nulli inest cui non ꝛ ratio.

℄ Ostēdit hoc idē alia rōne.d.ꝙ neq; itelligere.i.neq; apprehendere p itellectū in quo itelligere est recte ꝛ non recte: recte qdē est prudētia scia ꝛ opio va:nō recte aūt ɔria.i.p ɔria hoꝝ.nā p prudētiā sciam ꝛ opionē verā itelligim⁹ recte:p ɔria aūt hoꝝ nō recte:neq; aūt hoc.i.neq; ip̄m itelligere.i.appħēdere p itellectū est idē cū ipso sentire.i.cū apprehēdere p sensum:qꝛ sensus qdē ꝓpꝛoꝝ semp est verus ꝛ iest oīb⁹ aīalibus:itelligere aūt ɔuenit ꝛ falso:ꝛ nulli inest cui non inest ratio.

Dubitaret forte aliq̄s quomō sensus ꝓprioꝝ semper est verus ꝛ nō intellectus.℄ Dicēdū ꝙ sensus ꝛ itell's:vt cōmētatoꝛ innuit mō opposito cōparant̄:iste aūt modū oppōnis:ex ħ sumit̄:qꝛ alr̄ itelligit itell's:ꝛ alr̄ cognoscit sensus:qꝛ itellus itelligit formādo sibi aliquē ɔceptū ꝛ aliquā diffōnē ide est ꝙ nomē:ꝛ id qḋ est in voce est nota ꝛ signū ei⁹ qḋ est in mēte:qꝛ accipiēdo diffōnē large pro oī ɔceptu rō quā signat nomē diffō.vt dr̄ 4°.meta.itell's ḡ itelligit formādo sibi diffōnē aliquā vel ɔceptū:s; sensus in sentiēdo nullū ɔceptū ꝛ nullam diffōnē format:sed solū sentit ex eo ꝙ imutat̄ a sensibili:ex hac aūt dr̄ia seq̄t̄ ꝙ sensus cōparet̄ ad sēsibilia cōia mediātib⁹ sensibilib⁹ ꝓpꝛꝭs:s; itellect⁹ ecōtrario cōparat̄ ad itelligibilia ꝓpria mediātibus itelligibilib⁹ cōib⁹.nam si sensus ex hoc sentit:qꝛ imutat̄ a sensibili cum sensibilia cōia nō imutāt sensum nisi mediātib⁹ sensibilibus ꝓpꝛꝭs: sensus p̄mo ꝛ p̄ncipalr̄ sentit sensibilia ꝓpria ꝛ mediātib⁹ illis sentit cōia:sed itell's:vt dcm̄ est:itelligit formādo sibi aliquē ɔceptū vel aliquā rōnē:ꝛ qꝛ rō ꝛ ɔceptus supioꝝ ꝛ cōium claudit̄ ꝛ reseruat̄ in rōne:ꝛ in ɔceptu iferioꝝ ꝛ pticularium vel ꝓprioꝝ:ratio cōmuniū ꝛ supioꝝ p̄oꝛ est rōne iferioꝝ ꝛ ꝓpꝛoꝝ:quare si itellect⁹ itelligit formādo sibi rōnem ꝛ ɔceptū:sicut ratio cōmuniū p̄oꝛ est rōne ꝓprioꝝ:sic intellect⁹ p̄us fert̄ in itelligibilia cōia ꝛ mediātibus illis: fert̄ in itelligibilia ꝓpria:ita ꝙ sunt nobis nota ɔfusa magis:vt dr̄ in p̄ phy.ꝛ hꝰ intelligibilia cōia se habēt quasi locus ianue in domo quē nullus ignorat:vt dicit cōmētatoꝛ 2°.meta.dicamus ḡ ꝙ circa illud in qḋ imediate fert̄ potētia directe nō cadit error:s; magis error cadit circa illa in que fert̄ mediate ꝛ ex ɔñti.ꝓpter qḋ apparet veram esse sniam cōmētatoris:ꝙ sensus nō errat circa sensibilia ꝓpa in que fert̄ imediate:s; magis errat circa sensibilia cōmunia in que fert̄ mediātib⁹ sensibilib⁹ ꝓpꝛꝭs.iudicabimus .n.p sensum magnitudinē aliquā eē decē pedum que non erit octo pedū:in hoc aūt maxime erramus p sensu; circa sensibilia cōia:vt circa hoc quāta sit magnitudo:in itellectu aūt ecōtrario accidit.nā itell's nō errat circa itelligibilia cōia i que fert̄ imediate:s; magis errat circa itelligibilia ꝓpa in que fert̄ mediātib⁹ itelligibilib⁹ cōib⁹.Est ḡ itētio pħi dicere ꝙ sentire.i.appħēdere p sensum.nō est ide; qḋ itelligere.i.apprehēdere per intellectū:tum qꝛ nō erramus circa sensibilia ꝓpria:erramus aūt circa intelligibilia ꝓpria:tum etiā qꝛ sensus inest oibus animalib⁹:intelligere aūt non inest oibus:tūc ergo supplenda est ratio ꝙ si sentire.i.apprehendere per sensum non est idem qḋ intelligere.i.qḋ appħēdere p itellectū:itellect⁹ nō ē sensus:qḋ ꝓbare volebamus..℄ Deiñ cum dicit.

℄ Fantasia enim alterū est ꝛ a sensu:ꝛ ab intellectu.Et hoc non fit sine sensu:ꝛ sine hac non est opinio. Com. 153.

℄ Ostēdit ꝙ intell's non sit sensus:qꝛ fantasia que sequit̄

ipsuꝫ sentire non est idem qd̄ opinio que est ꝯn̄s ad itelligere. duo ḡ facit: qꝛ p̄ ostendit quō se hēat fantasia ad sensum ꝛ ad itellectū: ꝛ ad opionē. zᵒ adducit rōnes ostēdentes ꝙ nō est idē opio qd̄ fantasia ibi. (Qꝛ aūt nō est eadē) dicit ḡ ꝙ fantasia. n. est ꝛ alteꝝ qd a sensu: ꝛ est qd alteruꝫ ab itellectu: ꝛ etiā ħ. i. fantasia: nō est sine sensu: ꝛ sine hoc . i. sine fantasia nō est opio. ¶ Notādū aūt ꝙ cū fantasia sit qdā motꝰ factꝰ a sensu nō est idē qd̄ itellectꝰ: qꝛ itellectꝰ nō est hꝫ motꝰ: nec etiā fantasia est idē qd̄ sensus: cum sit motꝰ factꝰ a sensu. ¶ Aduertēdum tn̄ ꝙ lꝫ fantasia nō sit sensus: tn̄ qꝛ est motꝰ factꝰ a sensu sine sensu esse nō potest. ¶ Notādū ēt ꝙ sine fantasia nō est opio. nā nisi esset fantasia: ꝛ nisi itelligeremꝰ cum fantasmate non itelligeremꝰ cū discursu: sed simplici itnitu: ꝛ clare cognosceremꝰ qditates rerū: quare in nobis nō eēt ꝓp̄e opio: sed scia. qbꝰ ḡ nō iest fantasia: nec opio. Rursus ex eo qd̄ hēmꝰ fantasiā alicuius rei: nō oꝫ ꝙ illud sit: sed sufficit ꝙ illud appeat nob̄ esse: sic etiā ex eo ꝙ hēmus opionē: nō oꝫ ꝙ illud sit: sꝫ sufficit ꝙ illud videat̄ nobis eē sine fantasia: ḡ non erit opio qꝛ nisi eēt fantasia: per quā pōt nobis appere qd̄ nō est: nō eēt opio per quam posset cōtingere ꝙ nobis videatur qd̄ non est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qꝛ aūt non est eadē fantasia ꝛ opinio: manifestum est: hec quidē enim passio in nobis est: cū volumus. Preoculis enim est facere sicut in recordatiuis positi idolū sunt faciētes. Opinari autem non in nobis est: necesse enim falsum: aut verum dicere.

¶ Adducit rōnes ostēdētes ꝙ opinio nō sit fantasia: circa qd̄ duo facit ꝑm ꝙ duas rōnes adducit. zᵃ ibi. (Amplius aūt) Dicit ḡ: ꝙ aūt nō eadē est fantasia ꝛ opio: manifestū est: ꝙ hec qdē. i. fantasia. est passio in nob̄. i. ī ptāte nostra. est. n. cū volumus p̄ oculis. i. statim facere. i. formare nob̄ fantasiā. possumus. n. formare nobis ꝑ fantasiā mōtē aureum vel eneum: ac si esset ante oculos nostros sicut positi in recordatiuis. i. sicut hoīes cum volūt recordari sunt faciētes. i. formantes sibi idolū ꝛ fantasiā de rebꝰ p̄teritis sicut volūt. fantasiari ḡ est in ptāte nr̄a. opinari aūt nō est in nobis. i. in ptāte nr̄a: qꝛ nec̄e est falsum: aut verū dicere . i. necesse est hr̄e rōnē falsum aut veꝝ dicētē si debeamus aliqd opiari. ¶ Notādū aūt ꝙ rō que facit nos opinari lꝫ possit esse v̄a ꝛ falsa: tn̄ semꝑ oꝫ ꝙ credat̄ esse v̄a: ꝛ qꝛ nō ē in ptāte nr̄a semꝑ hr̄e talē rōnē: nō est in ptāte nr̄a opinari cū volumus: tūc ḡ supplēda est rō: ꝙ si fantasiari qd̄ est in ptāte nr̄a: nō est idē qd̄ opinari: qꝛ illd̄ nō est in ptāte nr̄a: fantasia nō est opinio. ¶ Deinde cum dicit.

Com. 154. ¶ Amplius autem cum opinamur difficile aliquod: aut terribile statim cōpatimur. Similr̄ aūt est ꝛ si cōfidendū: ꝑm fantasiā aūt silr̄ non habemus: sicut si essemus ꝯsiderātes in pictura difficilia ꝛ confidentia.

¶ Adducit secūdā rōnē: circa qd̄ tria facit: qꝛ p̄ adducit hꝫ rōnē. zᵒ excusat se ꝙ determiare sufficiēter de istis acceptionibꝰ itellectꝰ nō spectat ad pn̄s negociū. ȝᵒ epilogat circa determinata. zᵃ ibi (Sūt aūt ipsius) ȝᵃ ibi (De eo aūt) dicit ḡ ꝙ amplius aūt cū opinamur aliqd difficile: aut terribile statim cōpatimur. i. statim sequit̄ passio: ꝛ timor in appetitu: silr̄ aūt est: ꝛ si opinamur aliqd ꝯfidendū statim seqtur spes in appetitu. ꝑꝫ fantasiā aūt silr̄ nos hēmus: sic̄ si essemꝰ ꝯsiderātes in pictura difficilia ꝛ ꝯfidētia: qꝛ ad tale fantaᵃ. nō oꝫ ꝙ sequat̄ passio aut spes in appetitu.

Dubitaret forte aliqs: q̄re ad nr̄m imaginari nō oꝫ ꝙ sequat̄ passio in appetitu: sed ad nr̄m opinari: qꝛ ad nr̄m opinari seq̄t̄ spes: vl fuga: ad nr̄m v̄o imaginari nō. ¶ Dōꝫ ꝙ lꝫ res sint cognite vt sunt in nobis: sunt tn̄ volite ꝛ appetunt̄ vt sunt in se ipsis: ꝛ qꝛ ea que opinamur credimꝰ in re sic eē: ea aūt que imaginamur: nō oꝫ ꝙ credamus in re sic eē: sꝫ ꝑ imaginationē apparent nobis silitudines reꝝ: sic̄ in picturis nō apparent nob̄ ipse res: sꝫ reꝝ silitudines. ide est ḡ ꝙ ꝑm opinionē mouet̄ appetitꝰ: ñ aūt oꝫ ꝙ moueat̄ ꝑꝫ apphēsionē imaginatiuā vel ꝑm fantasiā. Tūc ḡ supplēda est rō phi: ꝙ si fantasia que est ꝯn̄s ad sentire non est opinio que est ꝯn̄s ad intelligere: intellectus non ē sensus: qd̄ ꝓbare volebamus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sūt autem ꝛ ipsiꝰ acceptionis differētie sciētia ꝛ opio ꝛ prudētia: ꝛ cōtraria hoꝝ de quorum differētia altera sit ratio.

¶ Ait ꝙ determiare sufficiēter de istis dr̄ijs ꝛ de istis acceptionibꝰ itell̄s nō spectat ad hūc libꝝ: sed ad 6ᵐ ethy. iō ait ꝙ sunt aūt dr̄ie ipsiꝰ acceptōis itell̄s scia: ꝛ opio: ꝛ prudentia: ꝛ ꝯria hoꝝ de quoꝝ differentia sit altera rō. i. refuet̄ ad 6ᵐ libꝝ ethycoꝝ. ¶ Ultimo cum dicit.

¶ De eo aūt qd̄ est intelligere: qm̄ alterum est ab eo qd̄ est sentire: huius autēꝫ aliud fantasia esse videt̄: aliud opinio. De fantasia determinantes sic: ꝛ de altero dicendū est. Cō. 155.

¶ Epilogat circa determinata: ꝛ ꝯtinuat se ad dicēda. d. de eo aūt qd̄ est itelligere dcm̄ est: qm̄ alteꝝ est ab eo qd̄ ē sentire: ꝛ subdit ꝙ hꝫ aūt. i. seq̄ns itell̄m ꝛ sensuꝫ: aliđ vr̄ esse fantasia: vt seq̄ns sensuꝫ: aliđ opio vt seq̄ns itell̄m: ꝛ addit ꝙ determinātes de fantasia: sic. i. hoc mō: dicendū est ꝛ de altero. i. de itellectu in quo ꝯtinuat se ad dicēda: qꝛ ħ mō ꝓsequit̄: qm̄ p̄ꝰ determiabit de fantaᵃ: ꝛ postea de itell̄u.

Si igitur fantasia est ꝑm quam fantasma aliquod nobis fieri dicimus: ꝛ si non aliquod ꝑm metaphoram dicimus: vna quedam potentia est harū aut habitꝰ ꝑm quē discernimus: aut veruꝫ: aut falsum dicimꝰ: huiusmodi aūt sunt sensus: opinio: scientia ꝛ intellectus.

¶ Postq̄ꝫ ph̄ sepauit ꝑsuꝫ ab itell̄u. In pte ista sepat fātasiā ab itell̄u: sepando aūt fātasiā ab itell̄u gr̄a hꝰ sepat fantasiā ab oībꝰ alijs: circa qd̄ tria fac̄: qꝛ p̄ enumerat q̄tuor q̄ vr̄ eē fantasia: ꝛ cū qbꝰ fantasia vr̄ hr̄e aliq̄lē ꝯueniētiaꝫ. zᵒ ōn̄dit ꝙ nullū hoꝝ est fantasia. ȝᵒ iuestigat ꝛ inq̄rit quō hēat eē fantasia: ꝛ qd sit fantasia. zᵃ ibi. (Qꝛ qdē igr̄) ȝᵃ ibi (Sꝫ qm̄ est moto ħ) dic̄ ḡ: si igr̄ est fantasia ꝑꝫ quā aliqd̄ fātasma. i. aliq̄ꝫ appitionē: ꝛ aliqd̄ idolū dicimꝰ nob̄ fieri: ꝛ si fantaᵃ nō dicimus qd̄ sit aliqd ꝑm metaphorā. i. si fantasia nō accipit̄ metaphorice: sꝫ ꝓp̄e est vna q̄dā poᵃ harū potētiaꝝ: aut est vnꝰ hitꝰ ꝑm quā potētiā vel ꝑm quē hituꝫ discernimꝰ aut veꝝ: aut falsuꝫ. dicimꝰ aūt ꝙ hꝫ sunt ꝑsus opio: scia: ꝛ itell̄s. ¶ Notādū aūt ꝙ oīs illa v̄tꝰ ꝑ quā apparent nob̄ aliq̄ est v̄tꝰ ꝑ quā discernimꝰ aut veꝝ: aut falsuꝫ: fātasia āt si accipiat̄ ꝓp̄e: cū dicat̄ a phanos qd̄ ē appitio: ē v̄tꝰ ꝑ quā nob̄ appent fantasmata ꝛ idola: oꝫ ꝙ fātasia sit aliq̄ v̄tꝰ ꝑ quā discernimꝰ aut veꝝ: aut falsuꝫ: ꝛ qꝛ veꝝ aut falsum discernimꝰ ꝑ ħ q̄tuor. videlꝫ ꝑ sensum opionē sciaꝫ ꝛ itellectū: ideo videt̄ fantasia esse aliqd̄ istoꝝ q̄tuor.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vr̄ ꝙ phs male ħ distiguat itell̄ꝫ a scia. nā accn̄s nō fac̄ nūeꝝ cū ꝓp̄o subō. cū ḡ scia hēat eē in itell̄u tanq̄ꝫ ī subō nō ꝓp̄e ponit in nūeꝝ cū subō ipō: q̄re nō dꝫ diuidi ꝯ ipm. ¶ Dōꝫ ꝙ vt supra tetigimꝰ qn̄ poᵃ fert̄ in aliq̄ ime

diate:ꝛ in aliq̄ mediate.illud in qḋ ferṫ imediate sortitur nomē potētie:illud vo in qḋ ferṫ mediate nō sortiṫ nomē po͞c:sꝫ hꝫ aliqḋ spāle nomē:vt qꝛ volūtas ferṫ in finē imediate ipe motꝰ in finē dr̄ voluntas.motꝰ vo in ea q̄ sunt ad finē sortiṫ spāle nom̄ ꝛ vocaṫ electio:iō dr̄ 3°ethy.ꝙ volūtas est finis:electio vo eoꝝ q̄ sunt ad finē:sic qꝛ itellꝰs imediate ferṫ in pn̄ᵃ mediate vo ferṫ in ꝯnes hītualis cognitio pncipioꝝ sortiṫ nomē potētie:ꝛ vocaṫ itellꝰs:sꝫ habitualis cognitio ꝯnū sortiṫ spāle nomē:ꝛ vocaṫ scia.itellꝰs ḡ i hoc loco nō accipiṫ pro ipsa poᵃ itellectiua:sꝫ pro ipa hītuali cognitione pncipioꝝ:ꝛ qꝛ habitꝰ pncipioꝝ est distictꝰ ab habitu ꝯnū:recte itellꝰs diuidiṫ ꝯ sciam:ꝙ aūt debeat sic intelligi:pꝫ p Cōmē.q ait:ꝙ p itellꝰm itelligit ppōnes:p sciaꝫ vo illud qḋ puenit ab eis:ppōnes.n.ppꝛie vocanṫ pmisse vel pncipia.dr̄.n.ppō q̄si pro alio positio:hꝰ aūt sūt pmisse que ponunṫ p alio:vt pro ꝯne:ea aūt q̄ sequunṫ ex ipsis sunt ꝯnes.intellꝰs ḡ q accipiṫ penes ppōnes accipiṫ penes pncipia ꝛ est hītꝰ pncipioꝝ.scia vo q̄ accipiṫ penes ea q̄ sequunṫ ex eis:accipiṫ penes ꝯnes:ꝛ est habitꝰ ꝯnū:ex h̄ āt pōt apparere mēs pħi:cū ait ꝙ fantaᵃ accepta ppe vr̄ esse aliq̄ poᵃ:aut aliqs hītꝰ de nūero illoꝝ q̄tuoꝛ:fec.n.mentionē ō poᵃ ꝛ hitu:qꝛ iter illa q̄tuoꝛ aliqḋ ꝯnumeraṫ qḋ ē poᵃ: vt sensus:aliqḋ vo qḋ est hītꝰ vt scia ꝛ itellectus.

Alterius forte dubitaret aliqs:qꝛ cū pħs nō accipiat hic itellꝰm p poᵃ:sꝫ itellꝰm sciam ꝛ opionē accipiat p his q̄ hn̄t esse in poᵃ intellectiua vr̄ ꝙ fuerit isufficiēs:qꝛ multi aliȷ hītꝰ ab istis hn̄t eē in intellectiua poᵃ.nā i itellectu est prudētia:sapia:ꝛ plura alia q̄ enūerare nō expedit.q̄re si sepat pħs fantasiā ab itellꝰu:scia ꝛ opione:debuit eā separe a sapia:prudētia:ꝛ ab aliȷs hītibꝰ intellectualibꝰ.℄ Dicēdū ꝙ ꝭm quosdā:iō pħs facit mētionē de his:ꝛ nō de aliȷs habitibꝰ itellectualibꝰ:qꝛ suo tpe nōdū erāt sciti illi aliȷ hītꝰ:sꝫ ipe postea in 6°ethy. vbi determinat de habitibꝰ itellectualibꝰ:facṫ ex eis spāle caplꝰm.possumꝰ tn̄ alr̄ dicere.nā oēs habitꝰ itellectuales:ꝛ oēs acceptōes:vl̄ oēs dr̄ie eoꝝ que sunt in intellectu aliq̄ mō danṫ intelligi p hec tria.vꝫ.p intellꝰm:sciaꝫ:ꝛ opionē.nā ois cognitio intellꝰs vel est dubia:vel est certa.si est dubia daṫ intelligi p opionē.si aūt sit certa vel erit de pncipiȷs:ꝛ tūc daṫ intelligi p itellectū:vel est de ꝯnibꝰ:ꝛ tūc daṫ intelligi p sciam:ꝙ aūt sit tāta diuersitas hītuū intellectualiū est qꝛ tā respectu pncipioꝝ q̄ ēt ꝯnū:pn̄t accipi diuersi habitꝰ:qꝛ diuersa sunt gn̄a pncipioꝝ:qꝛ q̄dā sūt pncipia agibiliū:q̄dā speculabiliū:sic ꝛ ꝯnū q̄dā sūt de factibilibꝰ q̄dā de agibilibꝰ q̄dā de speculabilibꝰ.ꝭꝫ h ḡ ex pte itellꝰs erit ars q̄ est recta rō factibiliū:ꝛ prudētia q̄ est recta ratio agibiliū:ꝛ scia q̄ pōt dici recta rō speculabiliū:sic ḡ diuersificādo pncipia ꝛ ꝯnes:multo plura se tenēt ex pte itellꝰs q̄ h enumerenṫ:sꝫ tn̄ oīa illa aliq̄ mō danṫ intelligi p illa:qꝛ ois certa cognitio pncipioꝝ daṫ itelligi per intellꝰm.ois certa cognitio ꝯnū daṫ intelligi p sciaꝫ.ois cognitio itellꝰiua si sit dubia daṫ intelligi per opinionē.

Alterius forte dubitaret aliqs:q̄re maxime de his q̄tuoꝛ.vꝫ.de intellꝰu:scia:opinione:ꝛ sensu mētionē fecit.℄ Dōꝫ ꝙ vt cōiter poniṫ he q̄tuoꝛ vtutes cognitiue potissime note erāt apud antiq̄s:ꝛ h ppter opinionē platonis q reduxit h q̄tuoꝛ ad nūeros.nā intellꝫ dixit hr̄e rōnē vniꝰ:sciaꝫ duoꝝ:opinionēꝫ vo triū:sensum vo q̄tuoꝛ:qḋ quomodo sit in pmo libro declarari hꝫ:vbi h positio recitaṫ.℄ Deinde cum dicit.

Co. 156. ℄ Quod quidem igiṫ non sit sensus:manifestū ex his est. Sensus quidem enim aut potentia: aut actus est:vt visus:ꝛ visio:fantasiatur aūt aliqḋ ꝛ nullo hoꝝ exn̄te:vt que in somniȷs.

℄ Postq̄ enūerauit illa q̄tuoꝛ q̄ qs forte crederet fātasiā eē.mō in pte ista ōndit ꝙ nulluꝫ illoꝝ est fantaᵃ.circa qḋ tria facit:qꝛ p̄ ōndit ꝙ fantaᵃ nō est sensus.2°ꝙ nō est itellectꝰ:nec scia.3°.pbat ꝙ nō sit opinio.2ᵃ ibi.(At vo neqꝫ). 3ᵃ ibi.(Reliq̄ ḡ).circa pmū.5.facit ꝭm ꝙ qnqꝫ rōnes adducit.2ᵃ ibi.(Postea ꝭm potētiā)3ᵃ ibi.(Si vo ei).4ᵃ ibi (Postea hi q̄dē)5ᵃ ibi.(Ampliāt)dicit ḡ:ꝙ q̄dē igiṫ fantasia nō sit sensus:manifestū est ex his:qꝛ sensus q̄dē aut est poᵃ:aut actꝰ:vt visus.i.vtꝰ visiua noīat sensuꝫ i poᵃ:ꝛ visio.i.actꝰ vidēdi noīat sensum in actu:fantasiaṫ aūt aliqs nullo hoꝝ exn̄te vt appet in fantaᵃ q̄ est in somnis.℄ Notandū rōne pħi in h ꝯsistere ꝙ p fantasiā apparēt noħ aliqua in somnis:sꝫ nec p sensum in actu:nec p sensum in poᵃ apparēt noħ aliq̄ in somnis.ḡ fantasia nō est sensus i actu nec in poᵃ.℄ Notādū ēt ꝙ p sensum in actu nihil appet nobis in somnis:qꝛ sensus nō sunt in actu suo dum dormimus.immo nobis dormientibus liganṫ organa sensitiua ꝛ ligantur sensus nostri:nec etiam per sensum in potentia apparent nobis aliq̄ in somnis:qꝛ sensus in poᵃ ꝭm ꝙ hꝰ ē nihil noħ repn̄tat.℄ Nōnᵐ ēt ꝙ si fanᵃ accipiaṫ ppe:nec ē ꝭsus:nec opio:nec aliqḋ illoꝝ 4ᵒʳ:lꝫ forte hēat aliq̄ ꝯueniētiā cū eis:ꝛ videaṫ eē aliqḋ illoꝝ 4ᵒʳ.tn̄ si accipeṫ fanᵃ metaᶜᶜ ꝛ large p oī illa poᵃ vl̄ oī illo hītu p quē appet aliqḋ nobis:ois cognitio nr̄a est aliquo mō fantasia.qꝛ p oēm talē cognitionē noħ sp appet aliqḋ ꝛ inotescit.Deiñ cū dicit

℄ Postea scḋm potentiam sensus quidēꝫ semꝑ adest viuētibꝰ:ꝛ non orbatis:fantasia aūt n̄.

℄ Adduc 2ᵃᵐ rōnē.d.ꝙ ꝭsus q̄dē ꝭꝫ poᵃᵐ sp adest viuētibꝰ ꝛ nō orbatis.i.n̄ puatis illo ꝭsu:nā q̄diu hō n̄ puaṫ ꝭsu visus tādiu iest ei poᵃ visiua:viuētibꝰ ḡ sp iest ꝭsus i poᵃ fantasia āt n̄ iest.sp ḡ nō ē idē ꝭsus qḋ fanᵃ.℄ Nōnᵐ āt ꝙ he.v. rōnes pbātes fātasiā n̄ eē ꝭsū n̄ eodē mō h ꝯcludūt.nā pᵃ pbauit ꝙ fanᵃ nō erat ꝭsus i actu:nec in poᵃ.h aūt pbat ꝙ fanᵃ in actu n̄ ē idē ꝙ ꝭsus i poᵃ:qꝛ fanᵃ i actu n̄ sp iest aīalibus:sꝫ ꝭsus i poᵃ iest sp eis:nisi forte puarenṫ vl̄ orbarenṫ illo ꝭsu:veꝝ qꝛ nō orbari pn̄t oī ꝭsu:qꝛ q̄diu viuūt tādiu iest eis ꝭsus tactꝰ:ḡ sp iest aīalibꝰ q̄diu viuūt aliqs ꝭsus in poᵃ ꝛ n̄ sp iest eis fanᵃ i actu.ḡ n̄ ē idē h qḋ illḋ.Deiñ cū dic.

℄ Si vo ei qḋ actu idē:oībꝰ vtiqꝫ ꝯtingeret bestiȷs fantasiā inesse. Videṫ aūt nō bestiȷs vt formice:aut api:aut vermi.

℄ Adduc ad h 3ᵃᵐ rōnē ōns ꝙ fanᵃ nō ē idē qḋ ꝭsus in actu .d.si vo sup.fanᵃ eēt idē ei qḋ ē i actu.i.eēt idē ꝙ ꝭsus i actu ꝯtigeret vtiqꝫ oībꝰ bestiȷs iesse fanᵃᵐ.qꝛ oībꝰ bestiȷs ꝯtigit aliq̄n iesse ꝭsuꝫ i actu:sꝫ vr̄ supple fanᵃ n̄ inesse oībꝰ bestiȷs vt formice:aut api:aut vmi.℄ Nōnᵐ āt ꝙ lꝫ hec rō adducaṫ ad pbādū ꝙ fanᵃ n̄ sit ꝭsus in actu.arguit tn̄ ꝙ nec sit ꝭsus i actu:nec i poᵃ:qꝛ si fantaᵃ n̄ iest oībꝰ bestiȷs.qꝛ n̄ iest aīalibꝰ ipfectis:vt api:vmi:ꝛ formice:ꝭsus āt i actu ꝛ i poᵃ ꝭsitiua iest oībus bestiȷs.ergo nullū hoꝝ est fantaᵃ.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ vr̄ pħs iplicare oppᵐ in adiecto:qꝛ ait ꝙ n̄ oībꝰ aīalibꝰ iest fanᵃ sic ꝭsus.cū.n.fanᵃ sit motꝰ factꝰ a ꝭsu:n̄ vr̄ poẜe ꝙ aliq̄bꝰ aīalibꝰ isit ꝭsus q̄bꝰ n̄ isit fanᵃ.ꝑ.supra pnᵐ scḋi.volebat pħs ꝙ q̄bꝰ ꝭsus iest:iest fā.ꝛ appetitꝰ.℄ Dōꝫ ꝙ vt cōiter pōiṫ fāᵃ ē 2ˣ.ꝺteriata ꝛ ideteriata:ideteriata q̄dē ē motꝰ factꝰ a ꝭsu:ꝛ inest oībꝰ q̄bꝰ iest ꝭsus:sꝫ fanᵃ determiata nō iest nisi aīalibus pfectis:ppter qḋ multis aīalibꝰ inest sensus q̄bꝰ non inest talis fantasia:argumēta aūt pcedebāt viȷs suis.

Alterius forte dubitaret aliqs:qꝛ i si de vme:possumus sustiere ꝙ n̄ hēat fanᵃᵐ ꝺtermiatā de formica tn̄ ꝛ ape q̄ vñr agere opa prudētie:ꝛ i estate vñr ꝯgregare grana pp hyemē:vt vr̄ n̄ possumꝰ sustiere ꝙ nō hēant fanᵃᵐ determiatā:ad h āt rn̄dēt aliq dicētes ꝙ formica ꝛ apis agūt ex q̄dā iclīatōe nālī:n̄ ꝙ ex imagiatōe futuri aliqḋ faciat.vñ vt dn̄t n̄ fātasiāṫ.nisi q̄n mouēṫ:ꝛ dū

mouet a sensibili exteriori: et quia sic fātasiari ē hr̄e fā. indeterminatā. iō vt aiunt talia aīalia idetermiatā hn̄t fantasiā: sz hec nō vr̄r sufficere: qꝛ agere ex iclinatōe nāli et ex istinctu nature oib⁹ ꝯuenit bestijs: sz qꝛ oēs bestie nō directe dn̄ant suis actib⁹: sz magis agunt ꝙ agāt. sequūt .n. i suis opib⁹ iclinatōez factā a diuersitate celestis mot⁹ vel iclinatōez factā ab istinctu nāe: sz ꝑ tāto dr̄ vna bestia et vnū irrōnale aīal hr̄e fantasiaz deteriatā et nō aliud: qꝛ aliqb⁹ aīalib⁹ abeūtibus sensibilib⁹ fiūt fantasmata. et pn̄t imaginari nō pn̄te sensibili. alijs vō nō fit fātasia nisi cū actu mouent ab exteriori sensibili: ita ꝙ in eis fantasia nō est determiata et disticta: sz solū ē mot⁹ fact⁹ a sensu. cū ḡ api isit memoria ꝑ quā reuertit ad locū vbi fabricare icepat: et cū formice isit memoria ꝑ quā reuertit ad foueā vbi icepat ꝯgregare frumētū cū memoria sit absentiū et pteritoꝝ poterūt h̄ imagiari et fantasiari absentib⁹ sensibilib⁹: q̄re vr̄r hr̄e determiatā fantasiā: et ꝑꝑ h̄ ꝯmē. hanc difficultatem vr̄ alr̄ euadere dicēs: ꝙ ñ curat ph̄s de exēplis. nā in lib° ꝑoꝝ ponit ꝙ exēpla ponimus nō vt ita sint: sz vt sentiat q discit. possum⁹ tñ aliter dr̄e ꝙ apes et formice ñ hn̄t simplr̄ fantasiā determiatā. nā hr̄e fantasiā determiatā tūc ꝓpe ꝯuenit qñ nec pn̄tib⁹ sensibilib⁹ nec pn̄tib⁹ eis q̄ directe ordinant ad sensibilia illa possum⁹ imagiari et fantasiari de sensibilib⁹ illis. apes ḡ si hn̄t fātasiā de loco vbi fabricare icepunt: lz ille loc⁹ sit absens: tñ hāc fātasiā hn̄t dū sūt in ꝯtiuo exercitio: et dū sūt pn̄tia sensibilia illa q̄ ordinant ad h⁹ fabricā: sz si posita ext exercitiuz et exn̄tia ext locū fabrice absq; imutatōe facta a fabrica vel ab exteriori exercitio qđ ordiat ad fabricā icipent đ fabrica hr̄e memoriā: et imagiarent et fantasiarent q̄liter deberēt fabricare: nō possz h̄ eis ꝯtigere nisi hērent determiatā fantasiā: et qꝛ h̄ nō iest apib⁹ nec formicis: nō dr̄r hr̄e fantasiaz determiatā: sz idetermiatā. ¶ Deide cū dicit.

¶ Postea hi quidem veri semper: fantasie autem plures false.

¶ Adducit ad h̄ 4am rōnez. d. ꝙ hi qdē. s. sensus: circa ꝓpriū obz semꝑ sunt veri. fantasie aūt vtplies sunt false. ḡ fantasia nō ē idē qđ sensus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius aūt non dicimus cū opemur: certe est circa sensibile: qm̄ videt hoc nobis homo. Sed magis cū nō manifeste sentimus: tunc et aut verus: aut falsus. Et ꝙ quidē diximus apparent et dormiētibus visiones.

¶ Adducit ad h̄ idē 5am rōnē. d. Amp. āt cū ꝑ sensum opemur. certe circa aliqđ sensibile nō dicimus: qm̄ hoc sensibile vr̄ nobis hō: sz magis h̄ dicimus cū a remotis vel in tenebris nō māifeste sentimus: tūc aut est ver⁹ aut falsus sensus: sz sup. cū māifeste fantasiamur nō dicimus sic eē: sz sic appere. iō seqt et qđ qdē diximus. i. et vt qdē diximus vel et sic qdē diximus appent et dormiētib⁹ visiōes et fantasie: et tūc certū ē ꝙ fantasiant: sz nō ē certuz sic eē: sz sic appere. ¶ Nōnm āt viz rōnis h⁹ in hoc ꝯsistere: qꝛ qñ certe sentimus certe possum⁹ dr̄e sic eē: nō solū sic appere: sz in sōnis certū ē ꝙ fantasiamur et nō possum⁹ certe dr̄e sic eē: sz sic appere. ḡ fantasia nō ē idē qđ sensus. ¶ Nōnm ēt ēst ꝙ lz sensus circa ꝓpriū sensibile: et vt ē idebita distātia et vt ꝯcurrit ibi debitū lumē: nō decipiat: sz semꝑ sit ver⁹: tñ circa ñ ꝓpriū sensibile vt circa sensibile ꝑ accn̄s vt circa hoiez vel caprā: et maxie si sit in nimis remota distātia vel si sit in tenebris nō semꝑ ē ver⁹: sz aliqñ est ver⁹ aliqñ falsus: et tūc nō sentimus certe: sz dubitam⁹ de sensibili et dubitādo de eo nō dicimus certe illud esse hoiem aut capram: sed sub dubio loquimur ꝙ videt nobis homo vel capra. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vero neq; semper vera dicentium: neq; vna erit vt sciētia: aut intellectus: est enim fantasia et vera et falsa. Cō.157

¶ Oñdit ꝙ fantasia nō ē itellc̄us nec scia: et qꝛ planū ē eā ñ eē nec sciam nec itllc̄m. iō breuiter de h̄ se expedit. d. at vō sup. fantasia neq; erit vna v̄tus vel vn⁹ hitus de numero semꝑ dicētiū v̄a: vt nō erit scia aut itellc̄us: qꝛ fantasia est fl̄a. i. pōt eē fl̄a. est ḡ vis rōnis. scia et itllc̄us sunt semꝑ v̄a. fantasia pōt eē fl̄a et v̄a. ḡ etc. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Relinquit igit videre si opinio sit. Fit enim et opinio vera et falsa: sed opinioni qdem inheret fides. Nō enim contingit opinantē de quibus videtur non credere. Bestiaꝝ autem nulli inest fides: fantasia autem multis.

¶ Ostēdit ꝙ fantasia nō sit opio. et qꝛ h̄ vr̄ magis dubiū. iō circa hoc magis insistit: circa qđ duo facit: qꝛ ꝑmo ostēdit ꝙ fantasia nō est opio simplr̄ sumpta. 2° declarat ꝙ nō est aliqd cōpositū ex opiniōe et sensu ibi. (Manifestū ergo qm̄) circa ꝑmū duo facit fm ꝙ duas rōnes adducit ad ꝓpositū. 2a ibi (Ampli⁹. si. n.) ꝯtinuet aūt sic. oñsuz est ꝙ fantasia nec ē sensus: nec scia nec itllc̄us. relinqt igit videre si sit opinio. hz. n. fantasia ꝯuenientiā cū opione: qꝛ sit opio v̄a vel fl̄a sicut sup. et fantasia: sz opioni qdē inheret fides: qꝛ nō ꝯtingit opinātē nō credere ea de qb⁹ videtur opinari. bestiaꝝ aūt nulli iest fides: multis āt bestijs iest fantasia: tūc ḡ supplēda est rō ꝙ si opio nulli inest cui nō iest fides: fantasia aūt multis aīalib⁹ iest cui nō inest fides. ḡ hoc nō est illud. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ampli⁹ si oēm opionē ꝯsequat fides: fidem aūt suasum eē: suasionē aūt rō. Bestiaꝝ aūt quibusdā fantasia inest qdem: rō vero nō.

¶ Adducit 2am rōnē. d. ꝙ amp. si oēz opionē seqt fides. fidē āt seqt suasuz. i. ꝑsuasuz eē suasionē āt seqt rō bestiaꝝ aūt qbusdā fantasia qdē iest. illud vō. i. rō ñ iest alicui bestiaꝝ. ḡ fantasia nō ē opio. ¶ Nōnm āt ꝙ nullus opiat aliqd nisi ꝑ aliq; rōnē ꝑsuadeat sibi: q̄r sit illud: et qꝛ ad ꝑsuasuz eē seqt ꝙ qs credat et ꝙ adhibeat fidē ei qđ ē ei ꝑsuasuz: opio nō ē sine fide et rōne. ḡ sic ꝑma rō ꝓbat fātasiā ñ eē opionē: qꝛ multis iest fantasia: qb⁹ nō inest fides: ita h̄ rō ꝓbat fātasiā ñ eē opionē: qꝛ opio nō ē sine rōne et multis iest fantaa qb⁹ ñ iest rō. ¶ Deide cū dic.

¶ Manifestum est igit qm̄ neq; opinio cū sensu: neq; per sensum: neq; copulatio opionis et sensus erit fantasia ꝓpter hoc. Cō.158

¶ Oñdit ꝙ fantasia nō ē aliqd ꝯpositū ex opione et sensu: circa qđ tria fac: qꝛ ꝑ° oñdit quot modis pōt itelligi ꝙ fantasia sit qd ꝯpositū ex opione et sensu. 2° declat quō ꝓbabiliori mō pōt h̄ poni. 3° ꝓbat ꝙ ipoe sit fātasiā eē aliqd sic ꝯpositū ex sensu et opione. 2a ibi (Et manifestū) 3a ibi: (Appent āt) dic ḡ ꝙ māifestū ē ꝙ ꝑꝑ h̄. i. ꝑꝑ ea q̄ dicent fātasia neq; erit opio cū sensu: neq; opio ꝑ sensuz: neq; copulatio opionis cū sensu. ¶ Nōnm āt ꝙ trib⁹ modis pōt itlli ꝙ fātasia sit ꝯposita ex opione et sensu. ꝑ° ꝙ sit opio cū sensu. i. ꝙ sit opio eēntialr̄ et hēat sensū ānexū. 2° h̄ pōt intelligi ꝙ sit opio ꝑ sensū. i. ꝙ sit sensus eēntialr̄: et hēat opinionē ānexā. 3° mō pōt itelligi ꝙ sit coplo opionis et sēsus. i. ꝙ sit vtrūq; eēntialr̄: sz neutꝝ istoꝝ ē poe esse fantasiā eēntialr̄. fātasia ḡ nec ē opio cāta a sensu nec ē sensus cāt⁹ ex opione: nec ē eēntialr̄ opio et sensus. ¶ Deide cū dic.

¶ Et manifestū ē: ꝙ nō alia q̄dā ē opio: sz illa q̄ qdē ē cui⁹ ē et sensus. Dico āt ex albi opione et sensu: copulatio fantasia ē. Nō. n. ex opinione

q̄dē albi eſt: ex ſenſu ãt boni. Apparere igiť eſt opinari qđ quidē ſentitur nō ꝭm accidens.

¶ Poſtq̄ʒ enūerauit modos qb⁹ pōt ītelligi ꝙ fantaſia ſit ꝯpoſita ex opione ⁊ ſenſu h̄ oñdit qūo ꝓbabiliori mō poſſit h̄ poni dicēs: ⁊ manifeſtū ē ꝙ fantaſia nō eſt alia q̄daʒ opinio ab ea cuius eſt ſenſus: ſed illa que eſt quidē cuius eſt ⁊ ſenſus: dico aūt ꝙ ſi fantaſia eſt complexa ex opinione ⁊ ſenſu: ⁊ ſenſu erit ex opinione albi ⁊ ex ſenſu albi. nō eniʒ ē ex opione q̄dē albi: ex ſenſu aūt boni. iō cōcludit ꝙ appʒ igr̄ ſup. fantaſiā eē opīari illud qđ nō ſentiť ꝭm accidēs. naʒ ſi aliq̄ opio ꝯiūcta cū ſenſu facit fantaſiā: oʒ ꝙ ſit de illo eodeʒ de q̄ eſt ſenſus ꝑ ſe ⁊ nō ꝭm accñs. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ ſi ſenſus ⁊ opio faciūt vnū aliq̄d vt fantaſiā nō pōt hoc ita ꝓbabiľr poni ſič referēdo ſenſuʒ ⁊ opionē ad ideʒ obm: q2 ex ſenſu vni⁹ ⁊ ex opione alteri⁹: vt ex opione albi ⁊ ex ſenſu boni nō poſſʒ fieri vnū aliq̄d vt fantaſia. ğ ſi ſenſus q ē de ꝯſtitutiōe fantaſie ſit albi. oʒ ꝙ opio q̄ ē etiā de ꝯſtitutōe illi⁹ fantaſie ñ ſit alia. i. ñ ſit de alio: ſʒ ſit ēt ð albo: ita ꝙ opio ⁊ ſenſus q̄ ſūt de ꝯſtitutōe fantaſie: opʒ ꝙ ſint ð vno ⁊ eodē obo ꝑ ſe ⁊ ñ ꝭʒ accñs. ¶ Deide cū dič.

Cō. 159. **¶ Apparēt ãt ⁊ falſa de qb⁹ ſiľ acceptatōeʒ veraʒ hñt: ⁊ videť ſol vni⁹ pedis: ħ crediť maior eē habitatiōe. Accidit igiť aut abÿcere ſuÿpſi⁹ verā opinionē quā hēbat ſaluatā: ſalua re non oblitū eſſe: neq̄ʒ decredenteʒ: aut ſi adhuc hñt eādē neceſſe veraʒ ⁊ falſam. Sʒ falſa facta eſt cū lateat trāſcendēs res.**

Cō. 160. **¶ Non ergo vnū aliquod hoꝝ eſt: neq̄ʒ ex his fantaſia.**

¶ Oſtēdit ꝙ fantaſia nō pōt eſſe q̄d cōpoſitū ex opione ⁊ ſenſu. d. ꝙ appent ãt ⁊ fľa ſup. ꝭm ſenſum eadē de qb⁹ hñt ſiľ verā acceptiōeʒ. i. opionē. nā ⁊ vr̄ ſol ꝭm ſenſuʒ eē vni⁹ pedis: ſʒ crediť eſſe ꝭm opionē maior hītatōe. i. tota terra habitabili: q̄re ſi ex ſenſu ⁊ opione ꝯponiť fantaſia: cū cōtingat ſenſuʒ eē fľm ⁊ opionē verā. ſi opio v̄a ⁊ ſenſus falſus debēt ꝯſtituere vnū ⁊ ideʒ vel opio v̄a mutabiť ⁊ fiet fľa nō mutata re nec mutato opinā̄te: qđ ē ipoľe. vel eadē opio ſiľ erit v̄a ⁊ fľa: qđ ē ēt ipoľe: q̄re nullo⁰ fantaſia erit aliq̄d ſic ꝯpoſitū. iō ait ꝙ accidit igr̄ aut obÿcere ſui ipſi⁹ verā ſaluatā opionē quā hēbat ſaluare. i. non facta mutatiōe in re nō oblitū nec decredentē. i. nō facta mutatōe in opinā̄te: qđ ē ipoľe: aut ſi adhuc hʒ eādeʒ opionē neċe ē illā opionē ſiľ eſſe verā ⁊ fľaʒ: qđ ē ipoľe. ⁊ addit qūo fľificatur opio dicēs ꝙ fľa fcā eſt cū lateat res tranſcēdēs. i. res trāſiēs ſiue res trāſmutata: ⁊ q2 opio v̄a nō pōt fieri falſa nō fcā mutatōe in re opiata nec ī opinā̄te: nec ēt eadē opinio pōt ſiľ eſſe v̄a ⁊ fľa: iō ꝯcludit ꝙ fantaſia nō ē vnū aliq̄d hoꝝ. i. nō eſt opio neq̄ʒ ſenſus neq̄ʒ ē ex his. i. neq̄ʒ ē cōpoſita ex opione ⁊ ſenſu. ¶ Nōnᵐ ãt ꝙ cū fātaſia ñ poſſit eſſe ſiľ v̄a ⁊ fľa. ſi opio ⁊ ſenſus ſiľ ꝯpoſita faciūt fantaſiā: eē nō poterit ꝙ vnū illoꝝ ſit veꝝ: ⁊ aliud fľʒ: ſʒ vel ambo ſiľ erūt v̄a: vel ambo erūt ſiľ fľa. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ ſi opio v̄a dʒ fieri fľa: vel h̄ ꝯtigit ꝑ mutatōeʒ factā ī re velut q2 res nō ē ſalua: ſʒ ꝑmutata: vtputa ſi opiaris ſortē ſedere eo ꝑmutato vt eo ſurgēte. fľa ē h̄ opio ſortes ſedet. 2⁰ pōt falſificari opio ñ ꝑ mutatōeʒ factā in re opiata: ſʒ ꝑ mutationē factaʒ in opinā̄te: vtputa q2 opinās oblit⁹ ē opionis v̄e ⁊ ꝑ obliuionē accepit opionē fľaʒ. vľ forte h̄ ꝯtigit: nō q2 opinās ſit oblit⁹: ſʒ q2 ē dcredēs ñ credēs. forte. n. appuit opinā̄ti aliq̄ rō quā neſciuit ſolueř: ꝑꝑ quā rōnē fuit dcredens opionē verā ⁊ acq̄euit opioni fľe. nūq̄ʒ ğ opio v̄a fit fľa niſi vľ fcā mutatōe ī re opiata vel ī re opinā̄te. ¶ Notādū ēt ꝙ lʒ vtroq̄ʒ mō poſſit fľificari opio tā ꝑ mutationē factā in re opiata q̄ʒ ēt ⁊ ī opinā̄te. potiſſime tñ fľificať opio qñ hēmus opionē verā de re aliq̄: ⁊ illa res ē trāſcendēs. i. ē trāſiēs: ⁊ eſt trāſmutata: ⁊ tñ latet nos. vt ſi v̄e opinamur ſortē ſedere ⁊ lateat nos ꝙ ſurgat eo ſurgēte fľificať opio nr̄a. ¶ Nōnᵐ ēt viʒ rōnis ph̄i in h̄ ꝯſiſtere. ſ. ꝙ ſi ſenſus ⁊ opio ſiľ iūcta faciāt fantaſiā: cū ꝯtigat de eodē hr̄e ſenſuʒ fľm ⁊ opionē verā: vt pʒ de q̄ʒtitate ſolis: oʒ ꝙ opio ꝯformet ſe ſenſui: q2 nūq̄ʒ. duo aliq̄ quoꝝ vnū ſit fľʒ ⁊ aliud veꝝ veniūt ad ꝯſtitutōeʒ vni⁹ niſi vnū cōformeť alteri. ꝯformabiť ğ opio v̄a ſenſui fľo. vľ ğ erit iſta ꝯformitas: q2 opio manēs v̄a fiet fľa: ⁊ tč erit ſiľ opio v̄a ⁊ fľa: qđ eſt ipoľe. vel ſi dicať ꝙ opio illa nō ſiľ eſt v̄a ⁊ fľa: ſʒ falſificať cū res ſit ſalua: ⁊ nō ſit fcā mutatio in re opiata: nec ēt ſit fcā mutatio ī opinā̄te: q2 ille nec ē oblit⁹ nec diſcredit: illa opio nō erit fľa: ſʒ oʒ ꝙ ipa opio ſit ſaluata in ſua v̄itate: ⁊ ꝙ nō falſificeť nec ꝯformeť ſenſui fľo. ğ opio vna cū ſenſu nō poterit ꝯſtituere fantaſiā: fantaſia ğ nō eſt opio nec ſenſus nec aliq̄d ꝯpoſitū ex his. i. ex opione ⁊ ſenſu.

Dubitaret forte aliq̄s: q2 vr̄ ꝙ ph̄s arguat ex inſufficiēti. vult. n. ꝙ ſi fantaſia ē q̄d cōpoſitū ex opione ⁊ ſenſu cū ꝯtigat de aliq̄ eē ſenſuʒ fľm ⁊ opionē verā oportebit ꝭm ipm: ꝙ tūc opio v̄a ꝯformet ſe ſenſui fľo: ſʒ h̄ nō opʒ vt vr̄: q2 h̄ ꝯformitas poterit aľr fieri. poterit. n. forte ſenſus fľus ꝯformari opioni v̄e. ⁊ ſic cōſtituet fantaſia. ¶ Dōʒ ꝙ q̄litercūq̄ʒ fantaſia ꝯſtituať ex opione ⁊ ſenſu: oʒ ꝙ vnū illoꝝ ꝯformeť alteri. tripľr. n. pt ītelligi vt dicebať hꝯ ꝯſtitutio. ꝑ ꝙ fātaſia ſit ſenſus eēntialiter ⁊ hēat opionē ānexā: vt ꝙ ſit ſenſus cāt⁹ ex opione. 2⁰ eꝯ ꝙ ſit opio cāta ꝑ ſenſū: ⁊ q2 effect⁹ ē ꝯformis cāe oportebit eē ꝯformitatē īter illa. 3⁰ mō h̄ pōt ītelligi vt dicebať ꝙ fantaſia ſit vtrūq̄ʒ eēntiaľr: ita ꝙ ſit ꝯpľo vtriuſq̄ʒ: ⁊ q2 fantaſia nō pōt ſiľ eē v̄a ⁊ fľa: ſʒ ē tm̄ v̄a vel tm̄ fľa: opʒ ꝙ ꝯponētia ſint ꝯformia fantaſie: vt ꝙ vel vtrūq̄ʒ ſit veꝝ vel vtrūq̄ʒ fľʒ. ¶ Uiſo ꝙ oʒ eē ꝯformitatē īter opionē ⁊ ſenſū ſi ex eis ꝯponi dbeat fātaſia: volum⁹ oñdere ꝙ opio dʒ ꝯformari ſenſui: ñ ſenſus opioni qđ dupľr pʒ. ꝑ: q2 ꝯformitas ſenſus ē ipoſſibilis. nūq̄ʒ. n. eē pōt ꝙ ſenſus ſit ver⁹ circa q̄ʒtitatē ſoľ. nūq̄ʒ. n. eē poterit ꝙ ſol iudiceť a viſu tātus q̄ʒtus ē: ſʒ opio pōt eē v̄a ⁊ fľa. iō magis dixit ph̄s ꝙ opio debeat ꝯformari ſenſui q̄ʒ eꝯ. ¶ Rurſus fantaſia eſt mot⁹ fact⁹ a ſenſu ⁊ mot⁹ ille q ē fantaſia ē ſiľis motui q ē fact⁹ ī ſenſu: ⁊ q2 fantaſia aſſimilať motui fcō ī ſenſu. ſi opio debeat eē de ꝯpōne fantaſie: oʒ ꝙ trahať ad modū ipius ſenſus. ⁊ ꝙ ꝯformeť ſenſui cui ꝯformať fantaᵃ.

Sed qm̄ accidit moto hoc moueri alterum ab hoc: fantaſia aūt videť motus eſſe: ⁊ nō ſine ſenſu fieri: ħ in his que ſentiunt ⁊ quorum ſenſus: eſt aūt motuʒ fieri ab actu ſenſus.

¶ Et hūc ſimilem neceſſe eē ſenſui: erit vtiq̄ʒ fantaſia ipa mot⁹ ñ ſine ſenſu ꝯtigēs. Neq̄ʒ. n. ſentiētib⁹ ineſſe. Et multa eſt ꝭm ipm facere ⁊ pati hñs. Com. 161.

¶ Poſtq̄ʒ ph̄s oñdit ꝙ fantaſia ñ ē ſenſus nec ſcia nec itellect⁹ nec opio. in ꝑte iſta igrit q̄d ē fantaſia: circa qđ duo fac: q2 ꝑ pōit q̄ʒdā deſcriptōeʒ vel q̄ʒdā diffōnē fātaſie. 2⁰ māifeſtat mēbra ī diffōne poſita ibi. (Et eē verā ⁊ fľam) ponit aūt talē diffōnē fantaſie: ꝙ fantaſia ē mot⁹ fact⁹ a ſenſu ꝭm actū q eſt ſiľis illi quā hñs multa agit ⁊ patiť penes illā ſiue ꝭm illā. poſſemus ğ diuidere ꝑmā ꝑtē vbi poniť deſcriptio fantaſie in tres partes ꝭm ꝙ tres particule ponunť in diffōne fantaſie. nam ꝑmo oſtēdit ꝙ fantaſia eſt motus factus a ſenſu. ſcđo addit ꝙ eſt fact⁹ a ſenſu ꝭʒ actū ⁊ ꝙ eſt ſiľis illi motui. 3⁰ ſubiūgit ꝙ multa agim⁹ ⁊ patimur ꝭm fantaſiā. dicit ğ: ſʒ qm̄ eſt. i. ꝯtingit moto h̄ i. moto ſenſu moueri alteꝝ ab h̄. i. moueri fātaſiā a ſen-

su.fantasia aūt vr̄ eē talis mot⁹factus a sensu:ꝛ nō bꝫ fie
ri sine sensu:sꝫ bꝫ eē in his q̄ sentiūt ꝛ est eoꝝ quoꝝ ē sen
sus.ꝛ h̄ q̄ꝫtū ad pticulā p̄mā ꝙ fantasia est mot⁹ factus a
sensu:ꝛ subdit.est aūt.i.ꝯtigit fieri motū ab actu sensus ꝛ
hūc motū necesse est eē sil'eꝫ sensui.nā vt dcm̄ ē: fantasia
nō solū ē motus fact⁹ a sensu:sꝫ est mot⁹ factus a sensu in
actu ꝛ ē sil'is illi motui:ꝛ qꝛ sic ē:fantasia ipsa ē mot⁹nō cō
tingēs eē sine sensu: nec ꝯtigit iesse nō sentiētib⁹: ꝛ addit
ꝙ hn̄s fantasiā ē.i.ꝯtigit multa facere ꝛ pati f̄m ipaꝫ.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ vr̄ fantasia esse ideꝫ qd̄
sensus cōis.nā si fantasia ē mot⁹ fact⁹
a sensu sic ē sensus cōis:qm̄ ipse vt vr̄ est hꝰ mot⁹: qꝛ mo
tis sensib⁹ pticularib⁹ mouet̄ sensus cōis. ¶ Rursus sic
fantasia ē sil'is mot⁹motui facto in sensu sic ꝛ sensus cōis.
¶ Dōm ꝙ sensus cōis datus ē aialib⁹ ad h̄ ꝙ fiat plenū
iudiciū de sensibilib⁹ exteriorib⁹. ¶ Nā p sensus pticula
res hētur iudiciū incōpletū: sed pficit̄ hꝰ iudiciū in sensu
cōi.vn̄ themisti⁹ vt patuit supi⁹ sensuꝫ cōem appellat pri
mū.i.p̄ncipalē visum:ꝛ p̄mū.i.p̄ncipalē auditū. nā de ipo
visibili vel de ipso audibili vel de alijs sensibilib⁹ pprijs
p̄ncipali⁹ꝛ pfecti⁹ fit iudiciū in sensu cōi q̄ꝫ in pticularib⁹
sensib⁹.vn̄ ꝛ idē Themi.pticulares sensus appellat orga
na ꝛ nūcios:sensuꝫ vō cōem appellat regē ꝛ p̄ncipē:cuius
est iudicare de his q̄ nūciant̄ a pticularib⁹ sensib⁹: sꝫ fan
tasia data ē aiali vt ad apph̄ēsionē ei⁹ extimet̄ aliqd esse
bonū aut malū nociuū vel pficuū:ꝛ qꝛ f̄m hāc extimatio
nē seq̄t̄ ꝙ in nobis fiāt passiōes ꝛ mot⁹ animi:f̄m q̄s opa
mur ꝛ agimus:seq̄t̄ ꝙ hn̄tes fantasiā multa patiant̄ ꝛ agā
tur f̄m illā.igit̄ f̄m hāc pticulā positā in descriptōe fanta
sie:qꝛ multa agimus ꝛ patimur f̄m illā:differt fantasia a
(sensu cōmuni.

Alterius forte dubitaret aliqs:vtruꝫ fantasia
moueat̄ a sensu facto i actu. ¶ Dōm ꝙ solo h⁹ q̄siti aliq̄
mō appere pōt ex p̄cedētib⁹.nā sic duplex ē fantasia.vna
dtermiata: alia idetermiata. ita dupl'r pōt accipi sensus i
actu:vel q nūc ē in actu:vel q aliqn̄ fuit i actu.fātasia ide
termiata q̄ꝫ hn̄t aialia iperfecta fit a sensu q nūc ē i actu:
ita ꝙ statiꝫ cū dsinūt sensus sentire i actu desinūt illa aia
lia fantasiari in actu:ita ꝙ illa aialia nō mouent̄ p fanta
siā nisi ad p̄sentiā sensibilis:sꝫ fantasia deteriata fit a sen
su i actu:nō q nūc ē in actu:sꝫ q aliqn̄ fuit i actu. sufficit.n.
ꝙ aliqn̄ viderimus albū: ꝛ ꝙ aliqn̄ fuerit visus actu imu
tatus ab illo ad h̄ ꝙ nūc p fantasiaꝫ apph̄ēdamus albuꝫ:
imo plus nō oꝫ ꝙ illud qd̄ p fantasiā apph̄ēdimus aliqn̄
fuerit i sensu p se vt si vidi auꝝ ꝛ vidi mōtem:ꝛ nūq̄ꝫ vidi
mōtē aureū:possum p fantasia apph̄ēdere montē aureū.
semp g̊ fantasia ē mot⁹aliq̊ mō fact⁹a sensu i actu q nūc ē
vel q aliqn̄ fuit: ꝛ h̄ vel qꝛ illud sensibile qd̄ fantasiamur
fuit i sensu vel f̄m se vel f̄ꝫ suas ptes vel aliq̊ alio⁹.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ f̄m fanta
siā multa agāt ꝛ patiant̄ aialia
q̄ hn̄t illā.ꝛ vr̄ ꝙ nō:qꝛ vt supra dicebat̄ in hoc dr̄t opio a
fantasia:qꝛ stati cū fit i nobis opio alicui⁹terribilis ꝯpati
mur ꝛ mouemur f̄ꝫ appetitū:qd̄ nō ꝯtigit de fantasia.opi
nio g̊ ē illud f̄ꝫ qd̄ multa agimus ꝛ patimur:nō fantasia.
¶ Dōm ꝙ opio in hn̄tib⁹ itellectū ꝛ extimatiua in alijs
aialib⁹ sunt magis imediatū p̄n^m mouēdi desideriū ꝛ ap
petitū q̄ꝫ fantasia. nā si stat̄ in fantasia ꝙ sic apprehenda
mus p fantasiaꝫ ꝙ illa nō opinemur nec extimemus esse
in re ex̄: f̄ꝫ hoc nō terrebimur nec patiemur nec mouebi
mur ad agēdū:sꝫ tūc sil'r nos hēbim⁹: ac si i figura aliq̄ vl'
p sil'itudinē pictā ispicerem⁹ terribilia illa: sꝫ qꝛ facta ap
prehēsiōe p fantasiā:vtpl'm nō sistimus ibi:sꝫ p estimati
uam iudicamus illud sic eē actu in re ex̄ vel sic esse pol'e.
ꝯtingit f̄m hoc nos agere ꝛ pati p fantasiā.igr̄ vt fantasia
ꝯpat̄ ad motū fcm̄ in sensu nō distinguimus iter sensum
cōem ꝛ pticularē:sed totū h̄ quodāmō accipimus p vno
motu ꝛ dicimus ꝙ ab illo motu facto sic i sensu sit in nob
fantasia f̄m queꝫ extimamus aliqd nociuū vel pficuuꝫ:
pp qd̄ f̄m eā multa agimus ꝛ patimur.

Alterius forte dubitaret aliqs qūo accipiunt̄ he
pticl'e posite i descriptōe fantasie. ¶ Di
cendū ꝙ si motū fcm̄ a sensu i actu volumus accipe p sen
suꝫ q tūc ē actu:dr̄e possumus ꝙ p̄ma pticula.vꝫ.ꝙ fanta
sia ē mot⁹factus a sensu q̄litercūq̄ꝫ:siue q nunc est actu:si
ue q aliqn̄ fuit respicit fantasiā determiatā.2ª vō pticula:
ꝙ fantasia ē mot⁹factus a sensu in actu.i.a sensu q nūc est
actu spāl'r respicit fantasiā idetermiatā:qꝛ hꝰ fantasia so
lū fit a sensu cū ē actu:ꝛ ē mot⁹ sil'is illi motui.3ª vō pticu
la.vꝫ.ꝙ fantasia ē f̄m quā multa agimus ꝛ patimur respi
cit vtrāq̄ꝫ:qꝛ tā f̄m fantasiā determiatā q̄ꝫ idetermiataꝫ
h̄ eē ꝯtigit:vel possum⁹ dr̄e ꝙ pticule posite i dicta diffō
ne sic accipiunt̄ ꝙ se ipas determināt adiuicē:qꝛ p̄ª deter
miat̄ p scdaꝫ.nā fantasia sic ē mot⁹fact⁹a sensu:ꝙ ille sen
sus dꝫ accipi f̄m actū vel q nūc ē vel q aliqn̄ fuit. 2ª pticu
la determinat̄ p tertiā. naꝫ fantasia sic debet esse motus
factus a sensu f̄m actum ꝙ f̄m eā animalia multa agant
ꝛ patiantur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Et esse veram ꝛ falsam. Hoc aūt accidit pro
pter hoc ꝙ sensus pprioꝝ qdem est verus:aut
q̄ꝫ paucissimum habens falsum.**

¶ Manifestat mēbra posita in diffōne. ¶ Ad c⁹euidētiā
sciēdū ꝙ p̄mū mēbrū.vꝫ.moueri a sensu aliq̊ mō ꝯtinet̄.
in 2°. vꝫ.i moueri a sensu i actu: imo accipiēdo moueri a
sensu i actu large p moueri a sensu i actu q nūc ē:vel a sen
su i actu q aliqn̄ fuit:idē ē moueri a sensu i actu qd̄ moue
ri a sensu.nō.n.est aliud hoc q̄ꝫ illud nisi ꝙ vnū est expsi
uuꝫ alteri⁹. ¶ Rursus ꝙ addebat̄ in 2° mēbro.vꝫ.ꝙ mo
tus factus in fantasia ē sil'is motui facto in sensu nō ppe
hoc mēbꝝ ponit in nūeꝝ cū alijs.nā eo ipo ꝙ fantasia est
mot⁹ fact⁹ a sensu ꝛ cātus a sensu: qꝛ in talib⁹ effectus est
sil'is cāe opꝫ hꝰ motū esse sil'em motui facto in sensu.tota
g̊ descriptio fantasie quodāmō vr̄ ꝯtineri in duob⁹.vꝫ.ꝙ
fantasia est mot⁹factus a sensu in actu f̄m quē ꝯtigit mul
ta agere ꝛ pati. duo g̊ facit:qꝛ p̄mo oñdit ꝙ fātasia ē mo
tus fact⁹ a sensu in actu. 2° declarat ꝙ f̄m eā ꝯtingit mul
ta agere ꝛ pati.ibi (Qm̄ aūt visus) ad euidentiaꝫ aūt pri
me ptis sciendū ꝙ omne illud qd̄ v̓ificat̄ ꝛ falsificat̄ f̄m
v̓itatē ꝛ falsitatē factā in sensu in actu:ꝛ deficit ab hꝰ sen
su ē mot⁹ cātus a tali sensu.nā esse nō pōt ꝙ fantasia v̓ifi
cet̄ ꝛ falsificet̄ f̄m v̓itatē ꝛ falsitatē factā in sensu in actu:
nisi fantasia ꝛ sensus i actu sint ꝯnexa. ita ꝙ vnū cāet̄ ab
alio:qꝛ si fantasia n̄ cāret̄ a sensu.nec eꝰ a v̓itate ꝛ falsita
te i vno n̄ oporteret ꝙ cāret̄ v̓itas ꝛ fl'itas i alio. ¶ Rur
sus.qꝛ fātasia i iudicādo v̓itatē ꝛ fl'itatē deficit a sensu:qꝛ
effect⁹deficit a cā ꝛ nō eꝰ.fantasia cāt̄ a sensu ꝛ ē mot⁹fa
ctus a sensu ꝛ nō eꝰ.possꝫ g̊ sic formari rō. oē illud qd̄ v̓ifi
cat̄ ꝛ falsificat̄ f̄m v̓itatē ꝛ falsitatē factā i sensu in actu.ꝛ
dficit a sensu i actu ē mot⁹fact⁹ a tali sensu.i.a sensu i actu
fantasia est hꝰ.g̊ ꝛc̄.pōt auteꝫ h̄ rō formari al'r ꝛ forte me
li⁹. ¶ Ad c⁹ euidētiā sciēdū ꝙ qcqd v̓ificat̄ ꝛ falsificat̄ f̄ꝫ
v̓itatē ꝛ falsitatē i sensu vel ē idē qd̄ sensus vel cāt̄ a sensu
ꝛ ē mot⁹ fact⁹ab ipo:sꝫ fantasia v̓ificat̄ ꝛ falsificat̄ f̄ꝫ v̓ita
tē ꝛ falsitatē i sensu: ꝛ n̄ ē idē qd̄ sensus:sꝫ dr̄t a sensu.g̊ cā
tur a sensu ꝛ ē mot⁹ fact⁹ ab ipo.in hac āt rōne sic pcedit:
qꝛ p̊ oñdit ꝙ fantasia v̓ificat̄ ꝛ falsificat̄ f̄m v̓itatē ꝛ falsi
tatē factā i sensu i actu.2° declarat ꝙ fātasia dr̄t a sensu i
actu.3°.ꝯcludit ꝙ fātasia ē mot⁹fact⁹ a tali sensu.vꝫ.a sen
su i actu.2ª ibi (Scdꝫ sensuꝫ āt mot⁹) 3ª ibi (Siqdē igr̄ ni
hil alid̄) circa p̄ᵐ tria fac̄ f̄ꝫ ꝙ tripl'r oñdit ꝙ fantasia v̓ifi
cat̄ ꝛ falsificat̄ f̄m v̓itatē ꝛ falsitatē factā i sensu i actu.nā

pmo oñdit hoc ex parte sensibiliū ppriorum.2° ex parte sensibiliū p accñs.3° ex parte sensibiliū cōium.2ª ibi(Secūdo aūt)3ª ibi.(Tertio aūt.)dicit ḡ q ɔtingit ⁊ eē verā ⁊ falsam sup.fantasiā:hoc aūt accidit pp̄ h̄ q sensus respcū ppriorum vtplurimū qdē est sensus verus aut q̄ paucissimum hñs falsuꝫ.⁊ tunc suppleat rō:qꝛ plurimū ē ver⁹:q̄ paucissimum aūt.i.raro est falsus: sic ⁊ fantasia respectu taliū sensibiliū vtplurimū est vā.aliqñ tñ ē falsa ex parte igit sensibiliū ppriorum pꝫ fantasiā eē veram ⁊ falsam ꝑm veritatē ⁊ falsitatē factam in sensu.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ qd hic dr videt esse ɔtrariū ei qd supius diceba tur:inuebat.n.supra q sensus respcū ppriorum semp sunt veri.hic aūt dr q ɔtingit eos eē falsos.lꝫ paucissime ⁊ raro.¶ Dōm q si ɔcurrant ibi oīa debite vt q organū sensus sit debite cōditionatū ⁊ obm sit i debita distantia:medium aūt sit debite dispositū:his oībus sic cōcurrētibus sensus respcū ppriorum semp est verus:tñ si organū sit male cōditionatū:vtputa qꝛ oculus nō est in bona habitudine:vel si obm nō ē in debita distantia:vtputa qꝛ est nimis remotū:⁊ si mediū nō est bñ dispositū: vtputa qꝛ aer nō ē bñ illuminatus: his sic ɔcurrētibus poterit accidere falsitas in visu ēt circa sensibilia ppria vt poterit apparere q vnus color sit alius vt q rubeus sit niger.sepe.n.experti sumus q a remotis ⁊ in tenebris nobis rubeus color niger apparuit:sic ēt si oculus nō fuisset bñ dispositus hoc ideꝫ potuisset ɔtingere.nā lingua male disposita ⁊ infecta per colerā ei vnus sapor apparet alius.ea.n.sic existēte qcqd gustat videt amarum.sicut.n.dicimus q natura semp sortitur effectuꝫ suū:qꝛ natura ē spēs eorum q̄ sunt:vt dr in libro rheto.⁊ tñ si fiat corruptio in aliquo pncipio naturali fiūt monstra:⁊ natura nō sortit effectū:sic respcū ppriorum sensus semp ē verus:⁊ tamē si fiat corruptio vel indispō vel indebite se hēat aliqd eorum q̄ regrunt ad sensum vt q nō debite se hēat organū aut mediū aut ēt obm pōt falsitas in sensu accidere.¶ Deinde cū dicit.

¶ Secundo aūt accidere hoc: ⁊ hoc iam contingit mētiri. Quod qdē.n.album nō mētitur. Si aūt hoc album:aut aliud mētit.

¶ Ait q v̄ificat ⁊ falsificat fantasia ꝑm v̄itatē ⁊ falsitatē factā in sensu:⁊ hoc ex parte sensibiliuꝫ p accñs dicēs: q scdō aūt accidere hoc.i.falsitas in fanta.ꝑm falsitatē i sensu ⁊ ɔtingit iam mētiri hoc.i.p fanta.ꝑm q mētit sensus: qꝛ qd quidē ē albū.i.circa sensibile ppriuꝫ nō mētit sensu nisi vt dcm̄ ē si aūt sit albū hoc vt fili⁹ cleonis aut ali⁹ vt diarij fili⁹ mētit sup.sensus ⁊ ēt fanta.¶ Deide cū dic̄.

¶ Tertio aūt cōium ⁊ consequētiū accidentia: quibus isunt ppria. Dico aūt vt motus ⁊ magnitudo accidūt sensibilibus:circa que est maxime iam decipi.

¶ Oñdit q ɔtigit mētiri circa fantasiā sic circa sensuꝫ ex pte sensibiliū cōium dicēs.3° aūt respcū cōium ⁊ ɔñtium qbus cōibus insunt accñtia ppria.dico aūt vt mot⁹ ⁊ magnitudo qua accidit sensibilibus corporib⁹sup.sunt ea circa q̄ maxime ɔtingit decipi tam sensuꝫ in actu q̄ ēt fantasiā.ḡ nō solū ex pte sensibiliū ppriorum ⁊ sensibiliū p accñs: sꝫ ēt ex parte sensibiliū cōiuꝫ in qbus fundant sensibilia ppria pꝫ verum eē q verificet ⁊ falsificet fantasia ꝑm v̄itatē ⁊ falsitatē sensus in actu.¶ Deide cū dicit.

¶ Secūduꝫ sensuꝫ. Motus aūt ab actu factus differt a sensu q ab his tribus sensibus. Et primus quidē presentis sensus verus: alij autem presentis ⁊ absentis erunt vtiqꝫ falsi ⁊ maxime cum procul sit sensibile.

¶ Ostēdit q fantasia differt a sensu in actu.dicēs q mot⁹ aūt factus ꝑm sensum ab actu.i.fantasia q̄ ē motus fact⁹ a sensu in actu differt a sensu q ē ab his trib⁹ sensib⁹.i.q ē ꝑm hos tres modos sentiēti.nā ꝑꝫ hos tres modos sentiēdi.vꝫ.tā ꝑm sensibilia ppria q̄ ꝑm sensibilia cōia: ⁊ q̄ ꝑm sensibilia p accñs drt fantasia a sensu: qꝛ in oīb⁹ his plus falsificat fantasia q̄ sensus.⁊ subdit q pmus qdem sensus q ē respcū sensibiliū ppriorum pñtib⁹ sensibilib⁹ semp ē verus:alij aūt sensus q sunt respcū sensibilium p accñs ⁊ cōiuꝫ tā respcū sensibiliū pñtis q̄ ēt ⁊ absentis erūt vtiqꝫ falsi: ⁊ maxie ɔtigit talis falsitas cū pcul sit sensibile.tūc ḡ est suplēda rō q qꝛ pñtia ⁊ ppingtas obi facit ad v̄itatē: absentia ⁊ longingtas facit ad falsitatē:fantasia differt a sensu:qꝛ ē plus fl'a q̄ sensus:cū possit fātasiari obis absentibus ⁊ longinqs.¶ Nōn^m āt q tū qꝛ fantasia cātur a sensu:⁊ ē maior defect⁹ in effectu q̄ i cā: tū ēt qꝛ fantasia pōt fantasiari absentib⁹sensibilib⁹ ꝑꝫ quē modū hꝫ eē maior falsitas ɔuēit maiorē falsitatē esse in fantasia: q̄ in sensu.¶ Nōn^m ēt q lꝫ possit eē falsitas circa sensibilia cōia.⁊ p accñs siue sint pñtia siue absentia:maior tñ falsitas cōtingit circa ea si sint absētia q̄ pñtia:imo ēt circa ipsa sensibilia ppa pōt maxie ɔtingere error: qꝛ absentib⁹ possumus imaginari albū nigrū.⁊ ecōuerso.fantasia ḡ q̄ pōt sibi formare fantasmata absentibus sensibilib⁹ potissime pōt ei ɔtingere falsitas plus q̄ sensui: ēt circa oīa genera sensibilium. bene ergo dictum est q differt fantasia a sensu ⁊ deficit ab ipso.¶ Deinde cum dicit.

¶ Si quidē igit nihil aliud hñt q̄ dicta sunt nisi fantasia: hoc aūt est qd dcm̄ est: fantasia vtiqꝫ erit motus a sensu scdm̄ actum factus.

¶ Concludit intētuꝫ.vꝫ.q fantasia ē motus factus a sensu in actu dicēs.siqdē igit nihil aliud hñt q̄ dicta sunt nisi fantasia.hoc aūt est qd dcm̄ est.vꝫ. q fantasia v̄ificet ⁊ falsificet ꝑm v̄itatē ⁊ falsitatem factaꝫ in sensu in actu:qꝛ ergo sic est fantasia vtiqꝫ erit motus factus a sensu secundum actum.¶ Deinde cum dicit.

¶ Qm̄ aūt visus maxime sensus est: ⁊ nomen a lumine accepit:qm̄ sine lumie nō ē videre. Com. .162.

¶ Postquā ostēdit q fantasia est motus factus a sensu secundū actum declarat aliam particulā positam in diffinitiōe fantasie.vꝫ.q ꝑm fantasiaꝫ aīalia multa agunt ⁊ patiunt:circa qd tria facit:qꝛ pmo ostēdit:quare sicut nominata est fantasia.2° manifestat qd dcm̄ est.3° epilogat circa determiata.2ª ibi(Et qm̄ imanēt)3ª ibi.(De fantasia qdē.)dicit ḡ pmo: qm̄ aūt visus est maxime sensus.i.sensus pcipuus ⁊ spūalis:⁊ qꝛ sup.sic ē fantasia nomē accepit a lumie:qm̄ sine lumie nō ē.i.nō ɔtingit videre.¶ Nōn^m āt q apud grecos phos idē est qd lumē: ⁊ qꝛ in lumie oīa appent a phos venit ⁊ deriuat phanos:qd idē ē qd apparitio.fantasia ḡ q̄ dr a phanos qd ē appere sumit nomē a lumie:⁊ sumēdo nomē a lumie sine q̄ ñ fit visus sumit ⁊ nomē a visu q ē pcipu⁹ ⁊ spūalior iter sensus.Deide cū dic̄.

¶ Et qm̄ imanēt ⁊ siles sunt sensib⁹:multa ꝑm ipsos opant aīalia. Alia qdē: qꝛ nō habēt intellectum: vt bestie. Alia vero ex velamēto intellectus aut passione:aut egritudie:aut somno: vt hoīes. De fantasia quidē igitur quid est: ⁊ propter quid ē dcm̄ sit intantum.

¶ Declarat intentū.vꝫ.q ꝑm fantasiam animalia multa agunt ⁊ patiunt dicens:⁊ qm̄ imanent.i.existunt ⁊ pseuerant mot⁹ fantastici ⁊ illi mot⁹sunt siles sensib⁹.i.motib⁹ factis in sensib⁹:⁊ qꝛ sic fantasia ⁊ mot⁹ fantastici imanēt

ũ.existũt in aialibus multa opanť aialia fm ipsos mot⁹: s3 alia qdē aialia opanť fm tales mot⁹ siue fm fantasiã: qꝛ nō hñt itllm vt bestie: alia vo opanť fm tales mot⁹ siue fm fantasiã vt hoies. ꝛ h ex velamēto.i.pp velamētũ itllus: qꝛ aliqñ velať passiōe aut velať egritudine aut sōmno. ℂ Nōnᵐ ꝙ qñ supioꝛ vtus ē i actu suo.tũc opamur fm vtutē supioꝛē: ꝛ nō fm iferioꝛē: qre si aialia opanť fm fantasiã q̄ est vtus iferioꝛ: ꝛ nō fm itllũ q̄ est vt⁹ supioꝛ: hoc ē vel qꝛ nō hñt itllm vt bestie. vel si hñt itellectum hñt ipm velatũ qd tripl'r ꝯueit: qꝛ vel velať passiōe vt ira vel timoꝛe: qꝛ ꝯtigit aliquē adeo eē iratũ vel adeo timētē vt q̄si nihil itelligat: s3 oia agat magis p fantasiam q̄ per itllm. vel scdo hoc pōt ꝯtingere ex egritudie vt foꝛte freneticus vel ēt ebꝛius: qꝛ tales magis agũt p fantasiã q̄ p itllm: vel 3° hoc pōt ꝯtingere p somnũ: qꝛ in sōno ligať rō ꝛ viget fantasia. ℂ Ultio epilogat circa deteriata dicēs: de fantasia qdē igiť qd ē ꝛ pp qd ē.i.q̄ sit cã eius ꝛ qũo h3 fieri: qꝛ fit fm motũ fcm a sensu in tantũ dcm sit.

Cōmē. pmi.

De parte aũt aie qua cognoscit aia ꝛ sapit: siue sepabilu existēte: siue nō separabili fm magnitudine3: s3 fm rōnē: considerandu3 quã habēt differētiã: ꝛ quomodo quidē sit ipsum intelligere.

ℂ Postq̄ phus sepauit ꝛ distixit itellũ3 a sensu.in pte ista vt dicebať icipit determiare de ipo itllu siue de ipa potētia itellectia: circa qd duo facit: qꝛ p° ꝯtinuat se ad dicēda, 2° exeqť de itēto ibi (Si g ē itelligere) dicit g. de pte aũt aie q̄ cognoscit ꝛ sapit aia siue sepabili exñte siue nō sepabili fm magnitudinē.i.loco ꝛ subo: s3 fm rōnē ꝯsiderãdũ est de hac pte aie itellectiua quã dñia3 h3 ad ipm sensu3 ꝛ qũo qdē sit ip3 itelligere qd ē act⁹ ei⁹. ℂ Nōnᵐ ãt ꝙ pte3 aie q̄ aia sapit ꝛ cognoscit appellat potētiã intellectiuã. p sape ãt ꝛ cognoscere fm Jo. gramaticũ itelligit itelligere speculaᵐ ꝛ practicu3: ita ꝙ sape referť ad speculabilia: cognoscere ad agibilia: vel h3 quosdã cogscere d3 referri ad apphēsionē: sape vo ad iudiciũ. nã p potētiã itellectiuam apphēdimus ꝛ iudicamus: ꝛ cognoscere possumus p eã ꝛ speculabilia ꝛ agibilia. ℂ Notandum etiam ꝙ tria ppōnit de potētia itellectiua. vnũ est vtꝝ sit sepabilis fm magnitudinē.i.fm locũ ꝛ fm subm. sicut posuit plato dicens itellectualē eē in cerebꝛo. ꝯcupiscibilē in coꝛde. nutritiuã in epate. 2ᵐ ē quã dñiam hēat h potētia ad alias. 3ᵐ ē q̄le sit suũ itelligere.i.q̄lis sit actus ei⁹: s3 de pmo nō vult cōsiderare: qꝛ cũ intllus nō sit vtus oꝛganica: qꝛ nec coꝛp⁹ nec vtus in coꝛpoꝛe supuacuũ videť qrere vtru3 sit separata subo ꝛ magnitudie ab alijs: cũ nec sit magnitudo nec vt⁹ i magnitudie. de alijs aũt duob⁹ dicit ꝯsiderandũ eē.

Dubitat aũt hic Joãnes grãmaticus: qꝛ si potētie aie sunt partes ei⁹: vel oēs erũt coꝛruptibiles vel oēs icoꝛruptibiles. nã cũ tota eētia aie sit icoꝛruptibilis ꝛ maxie aie itllue si potētie ei⁹ sunt partes ipsi⁹ oēs erũt icoꝛruptibiles. ℂ Cui⁹ ꝯriũ dicebať supra vbi ondebať ꝙ itllus altez gnis ē ꝛ sepať ab alijs sic ppetuũ a coꝛruptibili. ℂ Dō3 g fm eūdē Joã. grãmaticũ ꝙ hec ps accipiť quodãmō equoce. nō ē.n. potētia ps aie eētialis vt arguebat rō. debem⁹.n. imagiari ꝙ sicut pies est pars eētialis domus: qꝛ tota eētia domus nō reseruať in pariete ꝛ sicut materia ē ps eessntialis cōpositi: qꝛ materia nō dicit totã eētiã eius. sic q̄lib3 potētia ē ps potētialis anime: qꝛ anima totũ suum posse nō pōt p vnã potētiam exercere. nã qꝛ actōes sensibiles exercet aia p sensum ꝛ itelligibiles p intllm diuidiť ipm posse ipsi⁹ p diuersas potētias: ꝛ qꝛ in nulla potētia reseruať totu3 posse q̄lib3 potētia dř pars potētialis ei⁹. ℂ Deide cũ dicit.

ℂ Si igitur est itelligere: sicut sentire: aut pati aliqd: vtiq3 erit ab intelligibili: vt aliqd huiusmodi altez. ℂ Jmpassibilē ergo op3 eē: susceptiuum aũt spēi: ꝛ potētia huiusmodi. sed non hoc. Et simil'r se hēre sicut sensitiuum ad sensibilia: sic intellectiuum ad intelligibilia. Cō.2. Cō.3.

ℂ Exequiť de intēto: circa qd duo facit fm ꝙ duo dixit eē ꝯsideranda. nã pmo determiat de intllu quã dñiam hēat ad alias potētias sensitiuas. 2° ondit quale sit ip3 itelligere ꝛ qualis sit actus ei⁹ ibi. (Indiuisibiliũ qdē igr) ℂ Ad euidētiã pme ptis sciēdũ ꝙ itllus fm phũ q̄drupl'r accipiť. nã pmo accipiť p itllu potētiali q recipit spēs itelligibiles. 2° accipiť p intllu agēte in cuius vtute tales spēs recipiunť. 3° accipiť itllus p intllu in actu. 4° vo accipiť p itllu passiuo. qd sit itllus in actu ꝛ qd itllus passiu⁹ ifra diceť. q̄tuoꝛ g facit: qꝛ pmo determinat de itllu potētiali p ꝯpatiōnē ad sensum ondēs quã dñiam h3 ad ipm. 2° determinat de itellectu agēte. 3° de itllu in actu. ꝛ 4° de itellectu passiuo. 2ᵃ ibi (Quoniã aũt sicut in omni natura) 3ᵃ ibi (Jdē aũt est fm actũ.) 4ᵃ ibi (Passiuus vo itllus) circa pmu3 tria facit: qꝛ pmo determiat de intllu potētiali p ꝯpatiōnē ad sensum. 2° determiat de obo ei⁹. 3° mouet dubitatōes quasdã circa ptacta. 2ᵃ ibi. (Qm aũt aliud ē magnitudo.) 3ᵃ ibi (Dubitabit ãt) in determinãdo aũt de itellectu p ꝯparatiōnē ad sensu3 ꝛ ostēdēdo qũo differt ab ipo duo facit: qꝛ pmo assignat ꝯueniētiã iter itllm ꝛ sensum. 2° dat dñia3 iter illa. ibi (Uñ neq3 misceri) circa primũ duo facit fm ꝙ duo tradit de intllu in qb⁹ ꝯuenit cũ sensu. ibi (Nece itaq3 ē aũt) pᵃ ꝯueniētia ꝙ sic sentire ñ ē ppe pati: s3 ē aliqd sile passioni: ꝛ sic sensus nō ē actu spēs sensibiles: s3 ē in potētia ad eas: ꝛ ē susceptiu⁹ eaꝝ: sic ꝛ intellect⁹ se h3 respcũ spēꝝ itelligibiliũ. ait g. si igiť ē itelligere sic sentire: aut ipm intelligere erit vtiq3 aliqd pati ab intelligibili: aut ē qd ipassibile: ꝛ ē altez aliqd hꝫ sile passioni. vult.n. phus p h ꝙ sic sentire nō ē pprie pati: s3 ē hꝫ aliqd.i.ē aliqd simile passiōi sic: ꝛ itllere se hēat: ꝛ qꝛ quodãmō ē sile de itllere ꝛ de sentire: iō cōcludit de ipo itllu ꝙ op3 eē susceptiuum spēi intelligibilis: ꝛ ꝙ ē potētia hꝫ spēs: s3 nō ē hoc actu.i.q̄tũ ē de se nō ē actu tales spēs: nisi eas recipiat aliũde. ꝛ qꝛ sic est: sil'r se o3 hře sic sensitiuũ ad sensibilia sic itellectiuũ ad itlibilia. ℂ Deide cũ dic.

ℂ Necesse ē itaq3: qm oia intelligit imixtu3 eē: sicut dicit Anaxagoꝛas vt imperet: hoc aũt ē vt cognoscat. itus.n. apparēs: pꝛohibebit extraneum: ꝛ obstruet. ℂ Quare neq3 ipsius ē esse naturã: neq3 vnã: s3 aut ꝙ possibilis sit vocat⁹ vtiq3 aie intellectus. Dico aũt intellectu3: quo opinať: ꝛ intelligit aia. Et hoc nihil aliud est actu eoꝝ que sunt ante intelligere. Cō.4. Cō.5.

ℂ Ponit aliã ꝯueniētiã iter sensu3 ꝛ itllm: qꝛ sic sensum op3 eē denudatũ a spēb⁹ sensibilib⁹ vt cognoscat illas: sic op3 itellm eē simplicē imixtũ ꝛ imaterialē: ꝛ esse denudatũ ab oib⁹ foꝛmis materialib⁹: vt possit oēs foꝛmas materiales cognoscere. iō ait qm itllus itelligit oia.i. pōt intllere oēs foꝛmas materiales: necē itaq3 ip3 eē imixtũ.i. imaterialē sic dixit anaxa. s3 anaxa. posuit ip3 imalē vt imperet materialib⁹. h aũt ē.i. iō ē imaterialis vt cogscat materialia: qꝛ si eēt materialis despectũ.i. foꝛma materialis exñs in ipo. appere.n. phibebit exneũ.i. exneas foꝛmas ꝛ obm exneũ: qre neq3 ipsi⁹ itllus est.i. ꝯtingit esse naturã materialē neq3 ei⁹ est eē vnã naturã aliq3 coꝛpoꝛalē determiatam: s3 vocatus ē vtiq3 aie itllus: ꝙ ē possibilis ad h.i. ꝙ

potest recipere omnes tales formas ⁊ exponit se dicēs. di co aūt itellectū quo aīa opinat̄ ⁊ itelligit ꝗ intellectus añ itelligere nihil est actu eoꝝ que sunt itelligibilia ab ipso. ¶ Nōn^m aūt ꝙ pmus ꝗ visus est loq de intellectu imate riali ⁊ imixto dr̄ fuisse Anaxago. ſ3 ille itellectus imixtus ⁊ imaterialis de quo loquebat̄ anaxagoras erat pma cau sa de⁹ ipe. posuit. n. anaxa. quoddā mixtū chaos cōfusum tanq̄ cām mālē ⁊ posuit itellectū tanq̄ cām agentez ⁊ di xit ꝙ ad iperiū illius intellectus fiebat gñatio reꝝ ex illo chaos ꝯfuso. vt ꝗ illud chaos ꝯfusū ⁊ illa mā plene subyce ret̄ impio itellectus dixit itellectū nō eē alicuius natu re mālis nec eē alicui⁹ nature existētiū in illo chaos cōfu so: ſ3 posuit ipm simplicē ⁊ imaterialē. ẜm ꝗ Anaxa. itelle ctus erat imaterialis vt imparet: ſ3 itellect⁹ de quo loqt̄ hic pħus nō est imaterialis vt imperet mālibus: ſ3 iō po nit̄ sic eē vt cognoscat mālia: nō vt mālib⁹ impet. ¶ No tandū ēt ꝙ de alio itellectu loqt̄ Anaxago. q̄ pħs: qꝛ ille loquebat̄ de itellectu diuino. hic aūt loqt̄ de hūano: cui⁹ nō est impare mālib⁹ ⁊ nālib⁹: qꝛ sciā nr̄a nō cāt res: ſ3 cau sat̄ a rebus. ⁊ l3 itellect⁹ diuinus hēat reb⁹ nālibus impa re: itellectus tñ noster nō ponit̄ imālis vt impet his reb⁹ mālibus: ſ3 vt cognoscat illas. ¶ Nōn^m ēt ꝙ vbi nos ha bemus despectuz. apparere. n. ꝓhibebit extraneū h3 litte ra ꝯmēti. si. n. in eo apparuit apparēs impediret alienaz. ⁊ est itentio pħi ꝑ hec v̄ba ꝙ si in ipo itellectu apperet aliq̄ forma materialis ipa forma mālis apparēs impediret ne cognosceret ⁊ ne recipet formas māles alias: sic si pupil la eēt alicui⁹ coloris ⁊ color aliqs appareret in pupilla ille color ipediret ne cognosceret ⁊ ne recipet colores alios. vñ ꝙ nos hēmus despectū vr̄ esse lr̄a corrupta. possumus tñ exponere despectū ꝓ forma māli: qꝛ tales forme in ge nere formaꝝ sunt despecte ⁊ ifime. igit̄ itellect⁹ vt cogno scat oēs formas māles nullā formā mālem h3: qꝛ si hēret tūc ꝯspectū. i. illa mālis forma nō ꝑmitteret itellectū reci pere alias māles formas. prohiberet. n. illa mālis forma appere itellectui formas exneas ⁊ obiecta exnea. ¶ No tandū aūt ꝙ aliqs itellect⁹ est ꝗ est act⁹ purus in quo sunt oēs pfectōes actu vt itellectus diuinus: aliqs v̄o itellect⁹ est ꝗ ē potentia pura i gñe itellectuū vt itellectus huma nus. hic ꝗ itellectus anthonomasice vocatus ē possibilis: qꝛ ita ē in potētia ad oēs formas itelligibiles ꝙ de se nul lam h3 actu. ne ꝗ laboraret pħs in equoco cū dixit ꝙ itel lectus vocatus erat possibilis exponit se de quo itellectu itelligit dicēs: dico aūt itellectū quo oīa opinat̄ ⁊ itelligit ꝗ nihil ē actu eoꝝ q̄ sunt itelligibilia añq̄ itelligat: ſ3 solū est in potētia ad omnes tales formas.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ op3 intellectū esse im mixtū si debeat impare. ⁊ vr̄ ꝙ nō: qꝛ Anaxa. iō posuit itellectū esse impantē: qꝛ posuit itellectū eē cām mouētē ⁊ agētē respcū illi⁹ chaos ꝯfusi. videmus aūt ꝙ vnū māle ⁊ vnū corpale h3 actiōem vl'em sup alia corpalia vt celū h3 vl'em ifluētiā sup oīa alia corpa. itaq̄ ad hoc ꝙ itellect⁹ hēret vl'em causalitatez ⁊ vl'e impium sup totū chaos cōfusum vt vr̄ nō oportuit ip3 ponere im mālē. ¶ Dōm ꝙ aliud ē mouere motū ⁊ aliud ē mouere imobile. illud ꝗ qd̄ est mouēs vt impās ⁊ qd̄ mouet vt de sideratū ⁊ amatū ẜ3 ꝙ h⁹ mouet imobile: cū ꝗ omne cor porale ⁊ omne māle moueat motum si itellectus debeat mouere imobile: op3 ꝙ sit imālis ⁊ imixtus credibile est aūt si aliquē bonū itellectū habuit Anaxago. ꝙ hunc ha buit. v3. ꝙ ꝑ impare itelligebat mouere imobiliter. ẜm h igit̄ plana ē v̄itas ꝓpōnis. nā itll'us vt impet. i. vt moueat impando ⁊ imobil'r op3 ꝙ sit imālis ⁊ imixtus.

Alterius forte dubitaret aliqs: dato ꝙ intll'us diui nus impet de quo loq̄bat̄ Anaxag. op3 ꝙ sit imālis ⁊ imixtus. vtꝝ itll'us humanus de quo loqt̄ h pħs o3 ꝙ sit imālis vt cognoscat. ⁊ vr̄ ꝙ nō: qꝛ l3 impans mālibus debeat eē imālis: tñ vt videt̄ cognoscens mālia nō op3 ꝙ sit imālis: qꝛ ẜm cōmen. recipiēs est denudatuz a natura recepti nō a nā generis: sed a natura speciei. reci piēs. n. albu3 sufficit ꝙ sit denudatum a natura albi: ſ3 nō op3 ꝙ sit denudatū a natura coloris. videmus eni3 ꝙ ta ctus recipit itentōes formaꝝ tangibiliū: nec tamē ē oīno denudatus a q̄litatibus tāgibilibus. ¶ In ꝯriū est pħus in lr̄a. ¶ Dōm ꝙ triplici via venari possumus ꝙ op3 itel lectū eē imixtum ⁊ imālē vt cognoscat mālia. pma via su mit̄ ex pte reꝝ cognitaꝝ. scda ex pte modi cognoscēdi. 3ª ex pte rei cognoscētis. nā semp mā h3 dtermiare ⁊ parti re formas. si igr̄ itll'us eēt mālis ⁊ mixtus pp suaz mālita tem vel determinaret̄ ad aliqd̄ gen⁹ cognoscibiliū: vl' sal tem pp illā materialē formā impediret̄ ne vl'r cognosce ret oēs formas materiales. vtrūq̄. n. videmus in sensu ta ctus. nā tactus ⁊ determinat̄ ⁊ impedit̄: visus aūt deter minat̄: ſ3 nō impedit̄. nā tactus ē virtus materialis: qꝛ est v̄tus organica: ⁊ ēt h3 actu aliquā qualitatē tāgibilem. vi sus aūt l3 sit virtus organica: attñ pupilla ē oīno abscolor: ⁊ nō h3 actu aliquā qualitatē visibilē. igit̄ visus: qꝛ ē v̄tus organica ⁊ materialis determinat̄ ad aliqd̄ gen⁹ sensibi liū: tñ qꝛ nullū h3 colorē actu nō impedit̄ qn possit oēs co lores cognoscere: tactus v̄o ēt determinat̄: qꝛ nō pcipit oē gen⁹ sensibiliū: ſ3 tm̄ qualitates tāgibiles: ⁊ ēt qꝛ h3 aliq̄ qualitatē tangibilē actu: impedit ne possit oēs qualitates tāgibiles pcipe. dicebat̄. n. supra ꝙ tactus sil'r calm ⁊ sil'r frigidū nō cognoscit: intll'us itaq̄ si eēt virtus materialis ⁊ haberet aliquā materialē formā determinaret̄ vel ipe diret̄ ne posset omnes formas materiales cognoscere. ꝗ ex pte reꝝ cognitaꝝ: vt qꝛ itell'us pōt omnes formas ma teriales cognoscere op3 ꝙ nullā hēat. 2ª via forti⁹ arguēs sumit̄ ex pte modi cognoscēdi. nā qlib3 expit̄ in semetipo ꝙ cognoscit dr̄iam vl'is ⁊ pticularis. igit̄ vt p3 ex rōnibus factis in caplo de sensu cōi op3 ꝙ sit vna v̄tus in hoīe que possit pcipe vtrāq̄ formā: vl'em. s. ⁊ idiuiduā: ⁊ hoc ē itel lectus. ꝑ intll'um. n. possumus cognoscere rē vt signataz ⁊ vt nō signatā: vt vl'ez ⁊ vt indiuiduā: ſ3 hoc nō ē eodē mō vt ifra patebit igit̄ si itll'us eēt virtus materialis: l3 forte aliqs calūniose poss3 euadere ꝙ nō determinaret̄ ad ali quod genus cognoscibiliū: nō tñ eēt via ad euadendū qn determinaret̄ ad aliquē modū cognoscēdi. nā hoc posito semp itll's cognosceret modo signato: ⁊ nihil cognosceret nisi vt eēt pticulare ⁊ indiuiduū: qꝛ qcqd recipet̄ in eo re cipet̄ vt hic ⁊ nūc: ⁊ qꝛ omne agēs agit ẜm exigētiam sue forme si intll'us eēt forma materialis sic oēs forme rece pte in eo eēnt signate ⁊ hēret esse hic ⁊ nūc. sic qcquid co gnosceret itll'us cognosceret vt hēret esse signatū ⁊ vt eē hēret hic ⁊ nunc. igit̄ vt intellectus possit cognoscere oēs formas māles: ⁊ vt possit eas cognoscere omni mō tā sub eē vl'i q̄ sub esse pticulari: o3 ꝙ sit imixt⁹ ⁊ imaterialis: ⁊ nō ꝯhat̄ ꝑ materiā aliquā. 3ª via sumit̄ ex pte cognoscen tis itellectus. nā itll'us est qd icorruptibile: qꝛ vt sepe ta ctum est: est alteꝝ gen⁹ ⁊ sepat̄ ab alijs sicut ꝑpetuū a cor ruptibili. eo. n. ipo ꝙ quilib3 expit̄ in se ꝙ ꝑ itll'um pōt co gnoscere rē vl'em d3 arguere ipm eē icorruptibilē. si eni3 ex obo debem⁹ arguere de potētia: vl'e qd̄ ē obm̄ itll'us: ⁊ qd̄ ꝑ se ē qd icorruptibile arguit itll'u3 icorruptibilē esse. ex hoc ipo igit̄ p3 ipm eē imaterialē ⁊ imixtū: qꝛ si eēt vir tus organica eēt generabilis ⁊ corruptibilis: ꝙ si tñ aliqs vellet pteruire ⁊ vellet dr̄e ꝙ itellectus est incorruptibi lis: qꝛ hoc arguit obm̄ eius: attñ ē v̄irtus materialis p3 ꝙ qcqd natural'r ē in re icorruptibili o3 ꝙ illud sit valde for titer in eo impssum: qꝛ qcqd ē natural'r in re icorruptibili est ibi mō icorruptibili esse aūt mō icorruptibili ē esse ibi mō idelebili ⁊ mō fortiter impsso. nūc autē ita ē ꝙ forma

fortiter impressa in aliq̄ virtute mālī ipedit iudiciū cuiuſ/ libȝ alieni: ⁊ nō p̄mittit appere aliqđ extraneū: vt ſi amari tudo ſit fortiter ip̄reſſa lingue impedit̄ lingua ne poſſit pci pere aliū ſaporē: ſȝ q̄cq̄d guſtat ei videt̄ amarū. ſic ſi itelle/ ctus eēt v̄tus mālis ⁊ eēt v̄tus organica for ͣ p̄pria fortiter ip̄ſa i illo orgāo ipedirȝ hō organū ne pcipet alias formas illō. n. deſpectū. i. illa māl̄ forͦ phiberȝ appere ex̄neū obȝ.

Cō. 6.

Unde neq̄ miſceri rationabile eſt ipm corpori. Qual̄. n. aliq̄s vtiq̄ fiet: aut calidus aut fridus: ſi organū aliquod erit ſicut ſenſitiuo: nūc aūt nullū eſt.

¶ Poſtq̄ p̄hs venatus eſt nāȝ itellectus ex ꝯueniētys q̄s hȝ cū ſenſu. In pte iſta: vt dicebat̄ venat̄ nāȝ eiꝰ ex d̄ꝛn̄tys q̄s hȝ ad ip̄m. poſſumꝰ āt q̄tū ad p̄ns ſpectat aſſignare q̄n q̄ d̄rias iter ſenſuȝ ⁊ itell'm ſm q̄ ſenſus ad q̄nq̄ cōpara/ ri pōt. nā p̄mo cōparari pōt ad ip̄m organū in quo fundat̄. ſcdo pōt cōparari ad ip̄aȝ aiaȝ. tertio pōt cōparari ad obm. q̄rto ad ſp̄ēȝ. ⁊ q̄nto ad ſeip̄ȝ. ſȝ q̄ cōpat̄ ad organū: differt ſenſus ab itellectu. q̄ꝛ ſenſus ē v̄tus organica ⁊ nō itellectꝰ. ſm v̄o q̄ ꝯparat̄ ad aiaȝ differt ab eo: q̄ꝛ itellectꝰ vt i ſubo fundat̄ in ip̄ſa eſſ̄ntia aīe: ſenſus āt nō: ſȝ fundat̄ in organo. tertio vt ꝯparat̄ ad obȝ differt ab eo: q̄ꝛ ſenſus corrūpit̄ ab excellēti ſenſibili: nō aūt itellectꝰ ab excellēti intelligibili. q̄rto differt vt ꝯparat̄ ad ſp̄ēȝ: q̄ꝛ ex ſp̄ēbꝰ itelligibilibꝰ ge/ nerat̄ ſcia vl' aliꝰ h̄itus in itellectu. ex ſp̄ēbꝰ aūt ſenſibilibꝰ nō gn̄at̄ talis h̄itus in ſenſu. q̄nto aūt differt vt ꝯparat̄ ad ſeip̄m: q̄ꝛ ſenſus: nō ē p̄p̄e ad ſe ꝯuerſiuꝰ nec p̄p̄e ſentit ſe/ ip̄m: ſȝ h̄ p̄p̄e ꝯpetit itellectui. q̄nq̄ ḡ facit ſȝ q̄ h̄ q̄nq̄ de/ clarat de itellectu. nā p̄mo oñdit q̄ nō ē v̄tus organica. 2ͦ q̄ fundat̄ in eēntia aīe ſic in ſubto. 3ͦ. p̄bat q̄ nō corrūpit̄ ab excellēti obo. q̄rto oñdit quō in itellectu aggenerat̄ ha bitꝰ. q̄nto declarat quō itellectꝰ ſeip̄ȝ itelligit ⁊ cognoſcit. 2ͣ ibi. (Et bn̄ iā dicētes.) 3ͣ ibi. (Qm̄ aūt nō ſilis.) 4ͣ ibi. (Cū aūt ſic ſingula.) 5ͣ ibi. (Eſt igit̄ ⁊ tūc) ꝯtinuet̄ aūt ſic. dcm̄ ē itell'ȝ eē v̄tutē imālē. vn̄ q̄ꝛ ſic ē: nȝ rōnabile ē ip̄ȝ mi ſceri corpi. i. ip̄m fundari i organo ⁊ eē virtutē organicā: q̄ꝛ h̄ poſito fiet vtiq̄ aliq̄s q̄lis. i. aliq̄liter q̄lis. oporteret eni ip̄ȝ h̄re aliquā qualitatē corporalē. eſſet. n. aut calidus aut fridus ſi aliqđ organū eēt itellectui ſic eſt aliqđ organum ſenſitiuo. i. ſenſui. nūc aūt nullū ē ſup. organū itellectui.

Dubitaret forte aliq̄s. vn̄ ſeq̄tur hec ꝯn̄a. q̄ ſi itel lectus eēt v̄tꝰ organica q̄ haberet ali/ quā q̄litatē ſenſibilē vt q̄ eēt cal'ſ aut fridus. ¶ Dōm q̄ cal'm ſrm h̄uidū ⁊ ſiccū ſunt q̄litates p̄me ele̅toꝝ a q̄bꝰ non pōt oīo denudari aliqđ corpꝰ mixtū. ſi ḡ itell's h̄ret organū aliqđ cōpale opōrterȝ illō organū h̄re has q̄litates ſſibiles p̄mas: ⁊ mediantibꝰ iſtis recipe alias: q̄ꝛ ſemp̄ q̄litates alie recipiunt̄ in ſubo mediātibꝰ q̄litatibꝰ p̄mis. ſic ḡ q̄ꝛ corpus recipit colorē mediāte q̄titate vt mediāte ſupficie: ſeq̄tur q̄ ip̄ſe color ſit extēſus extēſiōe ſupficiei: ita q̄ nō ſolū cor pus ē q̄d extēſuȝ p quātitatē: ſȝ ēt ip̄ſe color receptꝰ i corpe mediāte q̄titate: oȝ q̄ ſit q̄d extēſuȝ: ſic ſi itell's vt in ſubo fundaret̄ i organo frido aut calo: q̄ꝛ itellectꝰ fundaret̄ in organo illo mediāte caliditate vel friditate tāq̄ mediātibꝰ q̄litatibꝰ p̄mis nō ſolū organū diceret̄ eē cal'm aut friduȝ: ſȝ etiā ip̄ſe itellectus eēt aliq̄liter talis: q̄ꝛ eēt aliq̄liter cali dus aut fridus aſſignat̄ ēt ad h̄ idē alia cōis rō: q̄ꝛ nō eſt ſo la potētia ſubm caliditatis ⁊ friditatis ſȝ totū cōpoſituȝ. igit̄ totū h̄. vȝ. organū cū itellectu eſſet ſubȝ caloris: qđ eſſe nō poſſet niſi itellectus eēt aliquo mō calidus: ſȝ forte magis ecōuerſo deberemus dicere. vȝ. q̄ organū cuȝ calore eſſet ſubm itellectus: eo q̄ cal'm ſit de p̄mis q̄litatibus ſenſibi libꝰ nō de ſcdis: nec tn̄ pp̄ h̄ ipedit̄ dcm̄ p̄hi: ſȝ declaratur. q̄ꝛ ſic ſi potētia itellectiua eēt in organo diceret̄ organica: ſic ſi eēt in organo calo oporteret q̄ eēt aliq̄liter cal'a: ſed cū itellectus nō poſſit eē cal's nec h̄re aliquā taleȝ formā: q̄ꝛ tūc illa forma ipediret ip̄m ne cognoſceret alias: vt ḡ i/ tellectus oēs formas māles cognoſcat: ⁊ vt nullā talē for/ mā hēat: oȝ ip̄ȝ eē ab oī orgāo ſepatū. ¶ Deide cū dicit.

¶ Et bene iam dicentes ſunt animam eſſe locū ſpecierū: niſi q̄ nō tota: ſȝ itellectiua: neq̄ actu: ſed potentia ſpecies.

¶ Oñdit q̄ ip̄ſe itellectꝰ fundat̄ in eēntia aīe ſic i ſubo: qđ nō cōpetit ſenſui. ideo ait q̄ bn̄ iā dicētes ſūt antiq̄ aiaȝ eē locū ſpecieꝝ niſi q̄ nō tota: ſȝ itellectiua. aīa. n. q̄tū ad par tē ſenſitiuā nō eſt locus ſpecierū: q̄ꝛ potētia ſenſitiua vt in ſubto nō fundat̄ in eēntia aīe: ſȝ q̄ꝛ itellectus in ip̄a eēntia aīe fundat̄. iō d̄r aiaȝ q̄tuȝ ad pteȝ itellectiuā locū eē ſpe cierū. ⁊ ſubdit q̄ hꝰ ſp̄ēs itelligibiles quarū dicit̄ eē locus aīa nō eſt locus earū in actu: ſȝ in potētia. q̄ꝛ q̄tū ē de ſe nō hȝ illas ſp̄ēs inatas: nec hȝ eas actu: ſȝ ē i poͣ vt acq̄rat eas.

Dubitaret forte aliq̄s quō aīa eſt locꝰ ſpecierū nō tota ſȝ itellectiua tātuȝ. ¶ Dōm q̄ cū aīa ſit media iter formas ſimpl'r imāles vt iter itellectias: ⁊ formas ſimpl'r māles: vt iter has formas ſēſibiles ptici/ pat aliquid de ꝯditiōe vtroꝝq̄: ita q̄ hȝ aliquas virtutes materiales ⁊ organicas vt potētias ſenſitiuas aliquas ve/ ro hȝ imāles: vt itellectiuas. virtutes ḡ māles vt in ſubto fundāt̄ i organis vt viſus fundat̄ i organo. ſ. i oculo. itelle/ ctus v̄o vt in ſubto fundat̄ in ip̄ſa eſſentia aīe: ita q̄ eodeȝ modo cōparat̄ quodāmō aīa ad itellectū ſic oculus cōpa/ rat̄ ad ſenſuȝ viſus: q̄ꝛ ſic oculus ē ſubm potētie viſiue: ſic nō organū aliqđ: ſed ip̄ſa aīa eſt ſubm potentie itellectiue: q̄re ſicut oculus dicit̄ eſſe receptiuus ſpecierū viſibiliū: q̄ꝛ viſus fundat̄ in oculo: ſic aīa erit receptiua: ⁊ p ꝯn̄s erit lo/ cus ſpecierū itelligibiliuȝ: q̄ꝛ itellectus fundat̄ in aīa. pȝ ḡ q̄ aīa eſt receptiua vel eſt locꝰ ſp̄ēruȝ: ſȝ nō tota. i. nō q̄tū ad q̄libȝ ſui p̄tē vel nō q̄tum ad q̄libȝ ſui potētiaȝ: q̄ꝛ nō quelibȝ pars potētialis aīe ſiue nō quelibȝ potētia aīe fun datur in aīa tanq̄ in ſubto. nā ſenſus nō fundat̄ in aīa tā/ q̄ in ſubto: ſed in organo. itellectus v̄o nō fundat̄ in orga/ no: ſȝ in aīa: ſemp̄ ḡ aliqđ organū erit locus ſp̄ēꝝ ſſibiliū ſȝ ip̄ſa aīa erit locus ſp̄ēruȝ itelligibiliū. differt ḡ itellectus a ſenſu: q̄ꝛ itellectus vt in ſubo p̄p̄o fundat̄ in aīa: ⁊ tn̄ ſſus ⁊ aīa ē locꝰ ſp̄ēꝝ itelligibiliū nō āt ſenſibiliū. Deīn cū dic̄.

¶ Qm̄ aūt nō ſimilis ſit impaſſibilitas ſenſitiui ⁊ intellectiui manifeſtū eſt ex organis ⁊ ſenſu: ſenſus. n. nō poteſt ſentire ex valde ſenſibili: vt ſonū ex magnis ſonis: neq̄ ex fortibus odoribꝰ ⁊ coloribus: neq̄ videre neq̄ odorare. Sȝ in/ tell's cū itelligat aliq̄d valde intelligibile nō mi/ nus itelligit ifima: ſȝ ⁊ magis: ſenſitiuum qui/ deȝ. n. nō ſine corpe ē. hic āt a corpore ſepatꝰ ē. Cō. 7.

¶ Aſſignat d̄riaȝ iter itell'm ⁊ ſenſuȝ q̄tū ad obȝ: q̄ꝛ excel/ lēs itelligibile nō corrūpit itell'm: ſic excellēs ſenſibile cor rūpit ſenſuȝ: iō ait. q̄m aūt nō ſil'is ſit poſſibilitas ſenſitiui ⁊ itellectiui. i. ſenſus ⁊ itellectus manifeſtā ē ex organis ⁊ ex ſenſu. nā nō ſolū organū ſenſus patit̄ ab excellēti ſenſi/ bili: ſȝ etiā ip̄ſe ſenſus corrumpit̄ p̄pter excellēs ſenſibile: qđ nō competit itellectui. iō ſubdit q̄ ſenſus nō pōt ſenti/ re ex valde ſenſibili. i. non pōt ſentire poſt valde ſenſibile vt ſēſus auditꝰ ex magnis ſonis. i. poſt magnos ſonos ſup. nō pōt audire: nec ēt ex fortibus odoribus ⁊ coloribꝰ ſup. imutatus odoratus ⁊ viſus neq̄ pōt odorare neq̄ videre: ſȝ itellectus cū itelligat aliq̄d valde itelligibile nō corrū/ pit̄ ⁊ nō minorat̄ in ſuo actu. imo vigorat̄. nā itellectus i/ telligēs excellēs itelligibile nō minꝰ itelligit itelligibilia īfima: ſȝ ⁊ magis. cā aūt q̄re hec eſt d̄ria iter itellectū ⁊ ſen

sum.s.ꝙ excellẽs ītelligibile nõ corrũpit ītellꝫ: ſꝫ excellẽs sensibile corrũpit sensuꝫ est: qꝛ sensitiuũ qdẽ nõ sine corpe est.i.nõ est sine organo: hͦ aũt.vꝫ.ītellꝰ sepatꝰ est ab orgão: ꝛ qꝛ ītellꝰ nõ ẽ ṽtus organica ſꝫ sẽsus.iõ excellẽs ītelligibile ñ corrũpit ītellꝫ: ſꝫ excellẽs ſſibile corrũpit sẽsuꝫ.

Dubitaret forte aliqs quõ excellẽs sẽsibile corrũpit sẽsuꝫ. ¶ Dõm ꝙ nõ vr̃ difficile ītelligere quõ ſſibile sic trãsmutet ſſuꝫ vt post magnũ sensibile nõ possit sẽsus ꝑcipe sẽsibile ꝑuũ siue ſſibile īfimũ: qꝛ vt ꝓbãt ꝯpositores scie de aspectibꝰ nõ stati cũ recedit sẽsibile a sensu recedit īpressio fcã in organo vt si qs ītueat̃ soleꝫ nõ statiꝫ cũ auertit oculũ a sole recedit lux īpressa a sole in oculo: ꝛ qꝛ ꝑ aliq̃ꝫtulũ tẽpus remanet in oclo īpressio lucis facta a sole ꝑꝑ illã īpressioneꝫ disgregãtẽ visuꝫ nõ põt oculus videre paruũ vel īfimũ visibile. ꝙ aũt remaneat īpressio fcã in oculo post recessuꝫ obti: pꝫ ſm Auicẽ. qꝛ si hõ moueat velociter digituꝫ vr̃ vnus digitus plures digiti: ꝛ si qs vertat velociter acũ vr̃ acus facere circulũ ꝛ vr̃ vna acus. multe acus qꝺ ideo ꝯtingit ꝙ cũ acus mouet̃ a loco suo facit aliã īpressionẽ in oculo: ꝛ qꝛ nõ statim remouet̃ īpressio ꝑma ꝓpter pluralitatẽ īpressionũ vr̃ nobis videre multas acus q̃uis realr̃ sit tm̃ acus vna. ¶ Nõ ẽ g̃ difficile intelligere cũ sẽsus sit ṽtus organica ꝛ remaneat ī organo sensus īpressio fcã ab excellẽti sẽsibili: q̃re post excellẽs sensibile nõ possumus sentire sẽsibile paruũ ꝛ īfimuꝫ. ſꝫ qꝛ ītellꝰ nõ ẽ virtus organica postq̃ꝫ ītellexit excellẽs ītelligibile non minus ītelligit ītelligibilia īfima: īmo intelligit ea magis. ¶ Aduertẽdũ tñ ꝙ lꝫ hec videre nõ sit difficile tñ videre ꝛ cognoscere quõ excellẽs sensibile nõ solũ īpediat cognitionẽ parui visibilis: ſꝫ totalr̃ tollat sensuꝫ: vt quõ ex aspectu solis qs posset fieri totalr̃ cecus: ꝛ quõ ex magno sono qs posset fieri totalr̃ surdus vr̃ valde difficile. nã hꝰ sensibilia nõ vident̃ aliqd facere in corpa nisi rõne annexi vt si sonꝰ scindit ligna hoc nõ agit sonus. qꝛ sonus: sed rõne motus aeris in quo fundat̃. aer eñi motꝰ scindit ligna ꝛ nõ sonus: ꝓpter qꝺ auget̃ q̃õnis difficultas: qꝛ cũ sensibilia ſm ꝙ hꝰ nõ videant̃ īmutare nisi ītẽtionalr̃. ex īmutatiõe aũt ītentionali nõ videat̃ fieri corruptio realis. vñ ẽ ꝙ ipsum organũ ꝛ īpm corpus corrumpit̃ ꝛ patit̃ ab excellẽti sensibili. nã sensus ſm se nec debilitat̃ nec ꝓprie patit̃. tota eñi passio ꝛ tota debilitatio sensus est rõne corporis ꝛ rõne organi in quo fundat̃: ita ꝙ si senex haberet oculos pueri videret sic puer. ¶ Sciẽduꝫ g̃ ꝙ sicut q̃litates tãgibiles vt calm̃ ꝛ fridũ īmutãt ītentionalr̃ ꝛ realr̃: ſꝫ vt īmutãt realr̃ sic corrumpũt corpora ꝛ sic ꝓprie nõ sentiunt̃: īmo talis īmutatio est īpeditiua sensus. nã cõe est oĩ sensui ꝙ sit susceptiuus ſpẽrum sine mã. calefit eniꝫ neruus ꝛ caro realr̃: ſꝫ ꝓpter talẽ īmutationẽ nõ fit sensus: qꝛ sic calefiunt ꝛ lapides īmutãtur. g̃ caro ꝛ neruus a calore ītẽtionalr̃ et ſꝫ hꝰ īmutationẽ hꝫ fieri sensus. q̃litates g̃ tãgibiles planũ ẽ ꝙ corrumpũt sensum si sint excellẽtes: qꝛ cũ hoc ꝙ īmutãt ītentionalr̃ īmutãt etiã realr̃: per quã īmutationẽ corrumpunt corpora ꝛ organa: q̃bus corruptis tollit̃ sensus: vt cõbusta carne ꝛ adusto neruo tollitur tactꝰ. alie ṽo q̃litates simplr̃ ꝛ absolute ꝛ quocunq̃ꝫ mõ sumpte nõ īmutãt realr̃ quecũq̃ꝫ corpora: tñ si tales q̃litates sint valde excellẽtes ꝛ corpora sint valde passibilia nõ solũ ītẽtionalẽ: ſꝫ etiã aliquã īmutationẽ realẽ possũt efficere in ipsa: vt qꝛ aer ẽ valde passibilis si sit odor valde fortis ꝑter īmutationẽ ītentionaleꝫ poterit aliquã īmutationeꝫ realeꝫ in īpm facere. ideo dicebat̃ supra ꝙ qꝛ aer est qd īdeterminatũ: ꝛ nõ manet.i.qꝛ est valde passibile fetet ab odore: ac si sit aliqd patiens. colores g̃ valde fulgidi in pupilla: eo ꝙ sit valde passibilis: qꝛ est nãe aquee ꝑter īmutationẽ ītentionalẽ poterunt aliquã īmutationẽ realeꝫ facere in ipsa: qua facta ꝑꝑ passioneꝫ organi tollet̃ visus: sic ꝛ omne excellẽs sensibile ꝓpter passionẽ quã põt facere in organum põt tollere sensuꝫ. sensus g̃ nõ patitur ꝓprie: qꝛ ſm ꝙ hꝰ non īmutat̃ nisi ītẽtionalr̃: que īmutatio nõ est ꝓprie passio: ſꝫ magis salus ꝛ receptio: sed patitur ꝑ accñs ꝓpter passionẽ organi: qꝺ organũ sicut ꝛ alia corpora põt realiter immutari. ītellectus ṽo ꝓprie nec patitur ꝑ se nec per accidẽs: cũ non sit virtus organica. excellẽs g̃ ītelligibile nullo modo tollit nec īpedit ītellectum: īmo hꝫ īpm iuuare ꝛ vigorare. vtruꝫ aũt ꝓpter passionẽ alterius: vt ꝓpter passionẽ fantasie possit impediri operatio ītellectus: in sequẽtibꝰ apparebit. Ad pñs aũt scire sufficiat ꝙ excellens sensibile potest impedire ꝛ corrumpere sensuꝫ ꝓpter passionẽ quã potest facere in organo. excellens aũt ītelligibile nõ potest impedire nec corrumpere ītellectũ: qꝛ intellectus est ab organo separatus. ¶ Esset auteꝫ vlterius dubitãduꝫ cũ sit intellectus īmixtus impassibilis ꝛ ab organo separatus: vtrũ oporteat īpꝫ multiplicari ſm multiplicationẽ corporuꝫ vel sit in oĩbus vnus: sed qꝛ de hoc spãlẽ tractatũ fecimus: ꝛ hãc q̃õnẽ diffuse discussimus: ideo hic eam volumus silentio pertrãsire. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cũ autem sic singula fiant vt sciens dicit̃: qui ſm actum: hoc auteꝫ confestim accidit: cũ possit operari per seipsum. Cõ.8.

¶ Ostẽdit quõ ex spẽbus ītelligibilibus generat̃ habitus: qꝺ nõ accidit ex spẽbus sensibilibus dicẽs: ꝙ cũ ãt sic ītellectus fiat singula.i.postq̃ꝫ receperit spẽm singulorꝫ dicit̃ ītellectus vt sciẽs: qꝛ aggenerabit̃ in eo habitus scie qui ītellectus vt sciẽs ꝛ vt habens habitũ dicit̃ esse ſm actuꝫ. hoc aũt accidit cũ confestim possit oꝑari per seipꝫ. ¶ Notandum aũt ꝙ sicut pupilla est quodãmõ oĩs color: qꝛ põt recipere spẽs oĩum colorũ: sic aĩa per ītellectuꝫ est quodãmodo oĩa ītelligibilia: qꝛ põt recipere spẽs oĩum intelligibilium. aĩa g̃ ante talem receptionem est in potẽtia ad oĩa ītelligibilia: sed quando actu recipit species singulorꝫ siue aliquorꝫ ītelligibiliuꝫ fit quodãmõ illa ītelligibilia. exponendum est g̃ cũ ītellectus sic fiat singula.i.postq̃ꝫ actu receperit species singulorꝫ. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ duplex est actꝰ. ꝑmus ꝛ secũdus. actus ꝑmus põt dici ipse habitus vt ipsa scia. actus secũdus dicit̃ īpm agere vt īpm ꝯsiderare. intellectus g̃ cũ fiat singula.i.postq̃ꝫ receperit spẽs singulorum pertinẽtiuꝫ ad aliqꝺ genus scie: dicitur esse ſm actuꝫ: qꝛ iã acquisiuit habitũ scie ꝛ est in actu ꝑmo: vel dicitur esse ſm actuꝫ: qꝛ iaꝫ actu est īformatus speciebus. ex quo apparet dr̃ia īter ītellectũ ꝛ sensuꝫ: qꝛ ex spẽbus ītelligibilibus aggenerat̃ habitus. ꝛ ꝑ hꝰ species cõstituit̃ ītellectus in actu qui est habitus ꝛ dr̃ sciẽs: ſꝫ ꝑ spẽs sensibiles in hꝰ habitu nõ cõstituit̃ sensus. ¶ Notãdũ etiã ꝙ habitus est quo qs põt facilr̃ oꝑari vel quo quis põt operari cuꝫ vult: ideo de ītellectu iaꝫ ꝯstituto in habitu ait phs. ꝙ hͦ aũt accidit. vꝫ. ꝙ intellectus sit constitutus in actu qui est habitus ꝛ dicatur sciens cũ confestim possit operari ꝑ seīpm.i.possit oꝑari ꝛ ꝯsiderare ꝑ īpm habitũ cũ velit. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Est qdem igitur ꝛ tunc potẽtia quodãmodo non tamẽ similiter: ꝛ ante adiscere: aut iuenire ꝛ ipse auteꝫ seipsuꝫ tunc potest ītelligere.

¶ Ostẽdit quomodo intellectus est in potentia postquam habuit habitũ: ꝛ quõ põt seīpm cognoscere dicens. est g̃ ꝛ tũc.i.postq̃ꝫ habuit habitũ potẽtia quodãmodo: nõ tñ silr̃ ꝛ ante adiscere aut iuenire: qꝛ nõ est ītellectus silr̃ in potẽtia anteq̃ꝫ habeat habitũ ꝛ postq̃ꝫ habuit. ꝛ subdit ꝙ ipse ītellectus tũc.i.postq̃ꝫ ītellexerit alia põt ītelligere ꝛ seipꝫ: nam ītellectus ītelligit se ītelligẽdo alia. ꝛ ista ẽ q̃nta differẽtia quã hꝫ cũ sensu: qꝛ sensus nõ ꝓprie sentit se sentiẽdo alia: sic ītellꝰ ītelligit se ꝛ ītelligẽdo alia. ¶ Notãdũ autẽ

ꝙ omne qđ quis nouit aut discēs aut īueniens nouit. habitū ġ scīe quā habemus: vel habemus ip̄ꝫ adiscēdo ab alio vel iueniendo ꝑ nos ipsos. postq̄ ġ habuimus habituꝫ alicuius scīe: qꝛ nō oꝫ ꝙ semp̄ ꝯsideremus ƀꝫ illū habitū habentes talē habitū adhuc sumus in potētia ad cōsiderare: sꝫ nō sumus sic in potētia ad ꝯsiderare sicut eramus ante adiscere: vel ante inuenire. i. sic eramus anteq̄ haberemꝰ hꝰ habitum per inuentionem vel per doctrinaꝫ: qꝛ habentes habitum possumus exire in opus facilr̄: ꝛ possumus cōsiderare cū volumus qđ nō possumus si hitu careamus.

Cō. 9. Voniā aūt aliud ē magnitudo: ꝛ magnitudis eē. ꝛ aq̄ ꝛ aq̄ eē. ꝛ sic in multis alijs: nō āt in oībus. In q̄busdā. n. idem est esse carnis: aut carnem esse.

¶ Aut ergo alio: aut alr̄ habente discernit.

¶ Postq̄ phs determinauit de itellectu ꝑ cōparationē ad sensuꝫ. In p̄te ista determiat de obo itellectus ostendens qđ q̄d est eē ꝓpriuꝫ obm itellectus: qꝛ ipsa q̄ditas directe ꝛ modo extēso ab itellectu cognoscit̄. nā itellectus cū sit extensus cognoscit carnis eē. i. q̄ditatē carnis. ipsaꝫ aūt carnē ip̄m idiuiduū carnis cognoscit ꝑ reflexionē conuertēdo se ad fantasmata: iō duo facit. qꝛ p̄mo ꝓponit qđ itēdit. scđo declarat ꝓpositū ibi. (Caro. n. nō sine mā.) dicit ꝙ qm̄ aūt aliđ est magnitudo ꝛ magnitudinis eē: ꝛ aq̄ ꝛ aq̄ eē. ꝛ sic in multis alyͣs: qꝛ in oībus hn̄tibus spēm in mā differt res et rei eē. i. differt res ꝛ sua q̄ditas. sꝫ ƀ nō est in oībus: qꝛ in q̄busdā. n. est idē vt idē dicimus eē carnē ꝛ carnis eē. caro. n. i. viuū ē idē cū viui eē. i. est idē cū sua q̄ditate: qm̄ ġ sic ē ꝙ in multis differt res ꝛ sua q̄ditas: in his in q̄bus differt aut alio ġ. i. alia v̄tute: aut eadeꝫ v̄tute alr̄ se hn̄te discernit aīa rē ꝛ q̄ditatē eiꝰ. ¶ Notādū ꝙ in oībus hn̄tibus spēꝫ i mā differt res ꝛ sua q̄ditas. cū ġ taꝫ mathematica q̄ nālia circūcernāt mām: q̄uis ƀ sit alr̄ ꝛ alr̄: qꝛ mathematica circūcernūt mām itelligibilē. nālia v̄o mām sensibilē: taꝫ in naturalibus q̄ in mathematicis differt res a rei esse. i. differt res a sua q̄ditate. cū ġ aq̄ sit q̄d nāle: magnitudo v̄o q̄d mathematicū: differt aq̄ ꝛ aq̄ esse: qꝛ res nāles differunt a sua q̄ditate: ꝛ differt magnitudo a magnitudinis eē: qꝛ in mathematicis ēt differt res ꝛ q̄ditas. ¶ Notādū ēt ꝙ magnitudis eē ꝛ aq̄ eē ꝛ vlr̄ omnis q̄ditas accipitur ꝓ nā rei ꝓut cōsideraī sub eē nō signato. magnitudo v̄o ꝛ aq̄ nomināt ipsas res ꝓut hn̄t eē actuale in reruꝫ nā. aliud ē ġ aq̄ ꝛ aq̄ esse: qꝛ aliđ ē cōsiderare nām ꝛ q̄ditatē aque ꝓut ꝯsideraī sub eē nō signato: ꝛ aliud ē ip̄a aq̄ ꝓut hꝫ eē actuale ꝛ signatuꝫ. in oībus ġ nālibus ꝛ mathematicis differt res ꝛ rei eē. i. differt idiuiduū ꝛ q̄ditas. ¶ Notādū ēt ꝙ qꝛ in rebꝰ materialibus differt idiuiduū ꝛ q̄ditas. iō alia virtute cognoscit̄ res. i. idiuiduū ꝛ alia cognoscit̄ rei eē. i. q̄ditas. nā ꝑ sensuꝫ cognoscimus idiuiduū: sꝫ ꝑ itellm̄ cognoscimus quiditatē: vel si per eandē virtutē vt si ꝑ eandē itellm̄ cognoscimus idiuiduū ꝛ q̄ditatem ƀ erit alr̄ ꝛ alr̄ se hn̄tem. nā per itellm̄ aspectu recto ꝛ extēso cognoscit̄ q̄ditas: sꝫ per reflexionē: ꝛ vt ꝯuertit se ad fantasma cognoscit itellm̄ indiuiduum. ¶ Notādū ēt ꝙ caro ƀ ponit̄ ꝓ viuo. viuuꝫ aūt reperit̄ taꝫ in rebus mālibus: qꝛ arbores ꝛ alia viuūt: q̄ etiā in rebꝰ simplicibus: qꝛ itelligētie dr̄ viuere: q̄re vno mō est idē caro ꝛ carnis eē. i. idem viuū ꝛ viui eē: qꝛ si accipiatur viuū vt repiret̄ in simplicibus ibi ē idē viuū ꝛ viui eē. qđ quō sit itelligēdū stati đclarabit̄: sꝫ si accipiaī caro. i. viuū vt hꝫ esse in rebus mālibus nō est ideꝫ caro ꝛ carnis eē qꝛ mālia nō sunt ideꝫ cū sua q̄ditate.

Dubitaret forte aliq̄s quō in rebus mālibus differt res a rei eē: siue differt res a sua q̄ditate: in rebus v̄o imālibus nō. ¶ Dōm ꝙ nō sic itelligēdū ē ꝙ res imāles sint idē cū sua q̄ditate ꝙ nihil sit in eis qđ nō sit ipsa q̄ditas: solū. n. in p̄ma cā ƀ hꝫ veritatē: qꝛ ibi nulla ꝯpō. i. nullo mō ē aliud ꝛ aliud: sꝫ q̄cq̄d in deo est: est ideꝫ qđ ip̄se: sꝫ i itelligētyͣs. nō est sup̄ma simplicitas. ibi. n. esse est p̄ter rōnē q̄ditatis: ꝛ v̄tus est p̄ter rōnē subē. nā si in itelligentyͣs ponimus itellm̄ siue virtutē itellectiuam: ille itellectus ꝛ illa v̄tus est differēs a suba. ꝛ si in eis ponimus esse: illud esse est differēs a q̄ditate. vn̄ cū est sermo de cōpositione itelligētie: q̄daꝫ dicūt ꝙ est ꝯpositio ex qđ q̄d est ꝛ esse: qꝛ est ibi ꝯpō esse ꝛ q̄ditatis. q̄dam v̄o aiunt ꝙ est ibi ꝯpō v̄tutis ꝛ subē. ꝙ quō veritatē vtrunq̄ hēat aliquo mō pꝫ ꝑ iam dicta. nō est ġ itelligendū itelligentias esse idem cū sua q̄ditate: qꝛ nihil sit in eis qđ sit p̄ter rōneꝫ q̄ditatis.

¶ Sciēdū ġ ꝙ in rebus imaterialibus iuenimus aliquaꝫ idētitatē cū q̄ditate: quā in rebus mālibus iuenire nō possumus. nam cū diffinitio sit sermo expressiuus q̄ditatis ꝛ essentie: p̄nͣ spēi ex q̄bus ꝯponit̄ diffinitio: sunt illa q̄ pertinent ad q̄ditatem. igit̄ cuꝫ in rebus mālibus aliqua causent̄ ex p̄ncipyͣs idiuidui: aliqua v̄o ex p̄ncipyͣs speciei: qꝛ ꝓpria causant̄ ex p̄ncipyͣs speciei: accn̄tia v̄o ex p̄ncipyͣs idiuidui: nō oꝫ ꝙ oīa que sunt in rebus mālibus reducant̄ ad formā ꝛ ad rōneꝫ q̄ditatis: sꝫ aliqua reducunt̄ ad māꝫ: ꝛ ad ea q̄ ꝑtinent ad idiuiduū: sed in rebus imālibꝰ q̄ sunt forme ꝑ se exn̄tes nihil p̄t eis nāliter ineē qđ se nō teneat ex p̄te forme: ꝛ qđ nō reducaī ad p̄ncipia spēi. igit̄ in rebꝰ imālibus vt ꝯparant̄ ad itellm̄: idē est res cū sua q̄ditate. qꝛ res imālis ꝛ ea que sunt in ipsa nō sunt apta nata cognosci alia virtute cognitiua q̄ sit apta sua q̄ditas. naꝫ cuꝫ q̄cquid ē in re imāli vel sit forma: vel aliq̄d ex forma causatuꝫ: vel ad formā ꝑtinens: nihil erit in rebus imālibus qđ sit aptū natū cognosci sensu: sed totū est aptū natuꝫ cognosci itellectu: qꝛ forma ꝛ spēs: ꝛ ea q̄ ad formā ꝛ spēm ꝑtinēt ƀꝫ ꝙ hꝰ nō sunt apta nata coḡsci sensu: sꝫ itellectu. ibi ġ idē est res ꝛ eē rei: vł idē est res ꝛ sua q̄ditas: nō ꝙ nulla sit ibi ꝯpō: nec ꝑ oēm modū res est sua quiditas: sꝫ ꝓ tāto res est idē cū sua q̄ditate: qꝛ ad eandē virtutē ad quā ꝑtinet cognitio q̄ditatis: ꝑtinet cognitio rei ꝛ eoꝝ q̄ sūt in re. ibi. n. neq̄ quā dicere possumus ꝙ q̄ditas sit apta nata cognosci itellectu: res v̄o vel aliq̄ q̄ sint in re sint apta nata cognosci sensu: sꝫ oīa talia vna ꝛ eadē v̄tute: vt itellectu: sunt apta nata cognosci. in rebus v̄o mālibus nō sic. nā lꝫ ipsa q̄ditas rex māliū sit apta nata cognosci itellectu: ipsa vero res mālis idiuidua ꝛ ea q̄ se tenēt ex p̄te idiuidui directe ꝛ per se nō sunt apta nata cognosci itellectu sꝫ sensu: itellectus eniꝫ recto aspectu non pōt cognoscere idiuiduū māle: sꝫ si cognoscit ip̄m: ƀ est ꝑ reflexionē ꝛ vt ꝯuertit se ad fantasma.

Ulterius forte dubitaret aliq̄s. vtruꝫ in rebus mālibus sit aliq̄d qđ nō ꝑtineat ad formā nec ad rōnē q̄ditatis: ꝙ in rebus imālibus possit dici ꝙ sit ꝑtinēs aliquo mō ad formā vł ad rōnē q̄ditatis: ¶ Dōm ꝙ idiuiduatio in rebus imālibus aliquo mō ꝑtinet ad formā ꝛ ad rōnē q̄ditatis qđ sic ē ondere: qꝛ oīs forma in mā receptibilis q̄tum est de se est imultiplicabilis ꝛ de se nō est ƀ aliq̄d. si autē sit idiuiduatio forme in rebꝰ mālibus: ƀ est per accn̄s ꝛ rōne māe in qua suscipitur forma. ġ forma in talibus q̄tuꝫ est de se est imultiplicabilis. si autem idiuiduaī ꝛ signatur: hoc est rōne māe in qua suscipit̄: sed in rebꝰ imaterialibus cuiusmodi sunt forme per se existentes: non sunt apte nate forme ille plurificari: sed quelibet forma ibi seipsa idiuiduatur: ꝛ est hoc aliquid. sꝫ tunc quicquid ꝑtinet ad formaꝫ aliquo modo pertinet ad rōnem quiditatis: eo ipso ꝙ in rebus imaterialibus idiuiduatio est per formaꝫ ibi aliquo modo idiuiduatio ꝑtinet ad rōnem quiditatis. in rebus v̄o mālibus vbi idiuiduatio nō est simplr̄ ꝛ per oēm modū per formā: sed per mām: qꝛ mā in talibus est idiuiduationis p̄ncipiuꝫ: oꝫ ꝙ in eis indiuiduatio omnino sit p̄ter rōnem q̄ditatis. pꝫ ġ verū eē ꝙ

querebat̃. vȝ. ꝙ in rebus imaterialibus aliqd vt idiuiduatio pertinet ad formam: ⁊ ad rōnem quiditatis qđ nō pertinet in rebus materialibus.

Alterius forte dubitaret aliqs quō veritatē habeat dcm̄ phi ꝙ in rebus mālibus est aliud res ⁊ rei eē vel est aliđ res ⁊ res q̄ditatis: ⁊ ꝙ in talib⁹ vel alia v̄tute vel eadē virtute al'r se hn̄te cognoscat̃ idiuiduū ⁊ q̄ditas vel cognoscat̃ res ⁊ rei eē. in reb⁹ v̄o imaterialib⁹ vt satis inuitur in textu nō sic se hȝ: q2 lȝ alia virtute vel eadē virtute al'r se habēte aīa discernat aquā ⁊ aq̄ eē. ⁊ magnitudinē ⁊ magnitudinis esse: nō est sic in oībus: q2 viuum vt noiat aliqd simpl'r est idē cū viui eē. in talibus eniȝ ꝑ tāto ideȝ est res ⁊ rei esse: ⁊ idē est idiuiduū cū sua q̄ditate: q2 in eis nō alia v̄tute cognoscit̃ idiuiduū ⁊ sua q̄ditas. q̄ritur ḡ quō ħ ꝯtingat. ¶ Dōm ꝙ hec veritas ē ex p̄missis quodāmodo sufficiēter patefacta. nā si in rebus imālibus forme sunt ꝑ se exn̄tes: ⁊ seipsis idiuiduant̃: ⁊ sunt ħ aliqd: cuȝ in talibus idiuiduatio directe ꝑtineat ad formā: illa eadē virtute q̄ est apta nata cognosci forma ⁊ q̄ditas: est apta nata cognosci idiuiduatio vel idiuiduū. ibi ḡ est ideȝ idiuiduuȝ qđ q̄ditas: q2 eadē v̄tute qua ē apta nata cognosci forma ⁊ q̄ditas: est apta nata cognosci idiuiduatio vel idiuiduū: cuȝ ibi idiuiduatio sit de rōne forme: sȝ in rebus mālibus. vbi idiuiduatio directe ⁊ simpl'r ⁊ ꝑ oēm modū nō est per formā: sȝ ꝑ ꝯditiones māe nō ad eadē virtutē directe pertinet cognitio forme ⁊ q̄ditatis: ⁊ cognitio idiuiduationis vl' indiuidui. q2 vt dicebat̃ ad itell'm directe ꝑtinet cognitio q̄ditatis ⁊ forme: ad sensuȝ nō ꝑtinet directe cognitio idiuidui: vel vt dicebat̃ si vtrūq3 pōt facere intell'm: ħ erit al'r ⁊ al'r: q2 directe cognoscit q̄ditatē ⁊ formam: per reflexionem vero ⁊ conuertendo se ad fantasma cognoscet indiuiduū ⁊ rem signataȝ. ¶ Deide cū dicit.

¶ Caro. n. non sine mā: ħ sic simuȝ hoc in hoc.

Cō.10. ¶ Sensitiuo q̄dē igit̃ cal'm ⁊ frigiduȝ iudicat ⁊ quoꝝ rō quedam caro: alio auteȝ aut separato: aut sicͭ circunflexa linea se hȝ ad seipsaȝ cum extensa sit: carnis esse discernit.

¶ Manifestat qđ dixerat ondens ꝙ tā in rebus nālibus q̄ȝ in mathecis eo ꝙ sint spēs in mā vel alia v̄tute vel eadeȝ virtute al'r se habēte cognoscit̃ res ⁊ rei eē. vl' cognoscit̃ indiuiduū ⁊ q̄ditas. circa qđ tria fac̃. q2 p̄mo ꝓbat qđ ħ veritatē hȝ in nālib⁹. 2° ondit ꝙ veritatē hȝ in mathecis. 3° ꝯpat ħ ad illa. i. cōpat ad matheca. nālia. 2a ibi. (Iteꝝ āt i his) 3a ibi. (Dio autē sicͭ.) dicit ḡ. ꝙ caro. n. nō est sine mā: sȝ est sic simū ⁊ est sic ħ in ħ. i. ē sic forma determiata in mā determinata sensibili. ꝙ aūt caro reqrat determinatā mām sensibilē. pȝ. q2 aīa q̄deȝ igit̃ sensitiuo. i. per sensum iudicat cal'm ⁊ frm: quoꝝ caro est q̄dā rō. i. q̄dā ꝓportio: ⁊ q2 caro ē q̄dam ꝓportio in mā sensibili ⁊ circūcernit māȝ sensibilē alio aūt. i. alia v̄tute aut sepato. i. sepata virtute. sup. aīa cognoscit carnē ⁊ carnis eē: aut si eadē v̄tute cognoscit vtrūq3 illa v̄tus siue illa potētia itellectiua sicͭ circūflexa se hȝ ad seipsaȝ. i. vt ꝯuertit se ad seipsaȝ. ⁊ vt ꝯuertit se ad fantasma sup. cognoscit carnē vel cognoscit idiuiduū: sȝ cū sit extensa discernit eē carnis. i. recto aspectu ⁊ extēso cognoscit carnis q̄ditatē. ¶ Notādū aūt ꝙ lȝ caro supius acciperet̃ ꝓ viuo: vt hȝ eē in simplicib⁹ cū dicebat̃ ꝙ idē ē caro ⁊ carnis esse. ħ aūt caro accipit̃ al'r. nō. n. accipit̃ ꝓ viuo: vt hȝ eē in simplicib⁹: sȝ cū d'r ꝙ caro nō ē sine mā: accipit̃ ꝓ carne vel ꝓ viuo: vt hȝ esse in cōpositis: vbi nō est ideȝ caro ⁊ carnis eē: q2 in talibus nō eadē virtute cognoscit̃ directe indiuiduū ⁊ q̄ditas. ¶ Notādū ēt ꝙ caro ⁊ viuuȝ vt habēt eē in rebus mālibus sunt sic simuȝ: ⁊ sunt sic ħ in ħ. i. sunt sic determinata forma i determiata mā sensibili: q2 sic simū determinat sibi spālēȝ māȝ sensibilē: vt nasuȝ sic caro determinat sibi spālē ꝓportionē cal'i ⁊ fridi: ⁊ cū calidū ⁊ frigidū iudicemus sensitiuo: calȝ ⁊ fridū dicūt mām sensibilē: cuius māe sensibilis caro ē q̄daȝ rō. i. q̄dā ꝓportio: q2 cū calidū ⁊ fridū: ⁊ alie q̄litates sensibiles veniūt ad debitaȝ ꝓportionē: put reqrit caro in illa mā sensibili: sic ꝓportionata resultat forma carnis: quā carnē: q2 ē forma in mā cognoscim⁹: vt dcm̄ est. q2 vel alia v̄tute cognoscit̃ caro ⁊ carnis esse: vel si eadē virtute: vt itellectu cognoscimus vtrūq3: ħ erit al'r ⁊ al'r: q2 intellect⁹ ꝑ reflexionē pōt cognoscere carnē. i. idiuiduū carnis: sed cū sit extēsus ⁊ directe pōt cognoscere carnis eē. i. carnis q̄ditatē.

Dubitaret forte aliqs quō itellect⁹ recto aspectu cognoscit carnis esse vel carnis q̄ditatem. ¶ Dōm ꝙ agens agit ꝓm exigentiā sue forme. cū ergo spēs in itellectu sit abstracta a cōditionibus māe q̄ sūt ħ ⁊ nunc: itellectus recto aspectu ducit̃ in cognitioneȝ forme: vt hȝ esse p̄ter cōditiones māe: ⁊ q2 forma sic accepta hȝ rōnē q̄ditatis: itellectus recto aspectu cognoscit carnis q̄ditateȝ: vel cognoscit carnis esse: sȝ si debeat cognoscere carnē. i. carnis idiuiduū vel aliquā rem signatā: opȝ ꝙ cognoscat eā per reflexionē cōuertēdo se ad fantasma. nam cū fantasma sit nō denudatū a ꝯditionibus māe: itellect⁹ conuertendo se ad fantasma poterit cognoscere rem particularem ⁊ signataȝ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Iterū aūt in his q̄ in abstractiōe sunt rectū: sicͭ simū. cū continuo. n. est. Q2 aūt quid erat esse si est alterū recto esse: ⁊ rectū aliud. Sit. n. dualitas: altero itaq3 aut al'r habēte se indicat. Cō.11.

¶ Ostēdit ēt ꝙ in mathecis. vel alia virtute vel eadē v̄tute aliter se habēte cognoscit̃ res ⁊ rei esse dicēs. iteruȝ aūt in his q̄ sunt in abstractōe rectū est sicͭ simū. cū cōtinuo enim sup. est rectū: sicͭ ḡ simū determiat sibi māȝ sensibilē: vt nasum: sic rectū est q̄ȝtum ad ħ sic simū: q2 rectū determinat sibi aliquā mām vt ꝯtinuū: ⁊ subdit: ꝙ aūt qđ q̄d erat esse sup. ipsius recti si est alterū. i. q2 est alteꝝ recto esse ⁊ rectū alio. i. al'r cognoscimus. naȝ si dualitas sup. est q̄ditas ipsi⁹ recti altero itaq3. i. altera virtute aut eadeȝ v̄tute aliter se habēte iudicat sup. aīa rectū ⁊ dualitatē siue rectū ⁊ recto esse. ¶ Notādū aūt ꝙ loq̄t̃ ħ Aris. mō platonico q posuit nūeros q̄ditates mathecor. dicēs: ꝙ vnitas erat q̄ditas pūcti: q2 punctus diffiniebat̃ ꝑ vnuȝ: dualitas v̄o erat q̄ditas recti: q2 linea recta diffiniebat̃ ꝑ duo. ē. n. linea recta longitudo sine latitudine: cui⁹ extremitates sunt duo puncta. q̄ditas v̄o curui erat ternarius. in curuo. n. est ꝯsiderare tria duo. vȝ. extrema ⁊ mediū exiens ab extremis. ¶ Notandū ēt ꝙ cū rc̄tū circūcernat māȝ: q2 circūcernit ꝯtinuū tāquā mām ꝓpriā. simū circūcernit nasuȝ: sicͭ aliud est simū ⁊ simi esse: sic qđ q̄d erat eē ipsius recti ē alterū ab ipso recto: ⁊ q2 aliud ē rectū ⁊ recti eē alio. i. alia virtute vel eadē virtute al'r se hn̄te cognoscet aīa recti esse ⁊ rectū. i. q̄ditatē recti ⁊ ip̄m rectū. ¶ Notādū ēt ꝙ cū positum sit dualitatem esse q̄ditatem recti: aīa cognoscet dualitatē ⁊ rectū vel alia v̄tute vel eadē virtute al'r se hn̄te.

Dubitaret forte aliqs. vtrū sit simile de cognitiōe nāliū ⁊ mathecor. ¶ Dōȝ ꝙ q̄ȝtū ad aliquid est simile: q̄ȝtum ad aliqd dissimile. nā cuȝ tā nālia q̄ȝ matheca. aliquo modo circūcernāt māȝ: de vtrisq3 verū est ꝙ in eis idiuiduū ⁊ q̄ditas: vel in eis res ⁊ rei eē opȝ ꝙ cognoscat̃ vel alia v̄tute vel eadē virtute aliter se hn̄te. veꝝ q2 naturalia circūcernūt mām sensibileȝ. i. mām vt est cōiuncta q̄litati matheca. vero iq̄ȝtū h⁹ nō circūcernūt māȝ sensibilē. i. materiā subtaȝ motui ⁊ trāsmutatiōi: vel materiā ꝯiunctā q̄litatib⁹ actiuis ⁊ passiuis: q2 ꝑ se ⁊ ꝑȝ ꝙ h⁹ nō circūcernūt matheca. materiā ꝯiunctā q̄litati: sȝ q̄ȝtitati: cū q̄ȝtuȝ sine q̄li nō sit sensibile: sȝ imaginabile: lȝ directe alia

virtute pcipiaſ q̄ditas ⁊ idiuiduū tā in nālib⁹ ꝙ̄ in mathematicl: h tn̄ ē alr̄ ⁊ alr̄: qꝛ ī nālib⁹ q̄ditas directe pcipiſ itellectu: idiuiduū vō directe p̄t pcipiſ sensu: ſꝫ in mathematicis q̄ditas lꝫ directe pcipiaſ itellectu idiuiduū vō ī mathematicis directe nō pōt pcipi sensu: ſꝫ imaginatiue: qꝛ ꝙ̄tuꝫ sine q̄li: vt dicebaſ directe nō est sensibile: ſꝫ imaginabile.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Omnino ergo sicut res separabiles sūt a materia: sic ⁊ que circa intellectum sunt.

¶ Cōparat mathematica ad nālia di. ꝙ oīo sic res sūt separabiles a mā sic se hn̄t ⁊ q̄ sūt circa itellꝫ. nā sic res circūcernūt māꝫ: sic sūt ꝯsiderate ab itellectu. nālia ḡ q̄ p se ⁊ directe circūcernūt māꝫ sēsibilē ꝯsideranſ ab itellectu cū mā sensibili. mathematica vō q̄ p se ⁊ ſꝫ ꝙ hꝰ nō circūcernūt mām q̄lem vel mām sensibilē: ſꝫ mām ꝙ̄tam vel mām itelligibilē siue imaginabilē ꝯsideranſ ab itellectu. nō cuꝫ mā sensibili: ſꝫ cū mā imaginabili vel itelligibili.

Cō.iz. Dubitabit autē vtiqꝫ aliquis: si intellectus simplex est ⁊ impassibilis: ⁊ nulli nihil habꝫ cōe: sicut dicit Anaxagoras: quō itelliget: si intelligere pati aliquid est. Inquātuꝫ aliquod commune vtrisqꝫ hoc q̄deꝫ agere: illud vero pati videtur.

¶ Postꝙ̄ phs determinauit de itellectu p cōparatiōes ad sensuꝫ: ⁊ ondit q̄d ē obm itell'us: qꝛ itell'us extēse ⁊ recto aspectu tāꝙ̄ ꝓpriū obm cognoscit carnis eē. i. q̄ditatē: ita ꝙ q̄d est: ē ꝓpriū obꝫ itell'us: vt pōt eē p h'ita manifestū. in pte ista: vt dicebaſ mouet q̄sdā q̄ōnes circa pretacta. circa qd̄ duo facit. qꝛ p̄ mouet hꝰ q̄ōnes. zº soluit eas ibi. (Aut pati q̄dē.) circa pᵐ duo facit: ſꝫ ꝙ duas q̄ōnes mouet ibi. (Amplius aūt.) dicit ḡ. dubitabit aūt vtiqꝫ aliqs si itell'us ē q̄d simplex ⁊ ipassibile ⁊ nulli nihil hꝫ cōe. qꝛ ē imixt⁹ ⁊ separ⁹: sic dixit Anaxag. his ꝯditionib⁹ sic stātib⁹ quō itell'us itelligit se itelligere ē pati aliq̄d. nā iꝙ̄tū. n. ē aliq̄d cōe vtrisqꝫ . i. agēti ⁊ patiēti vr̄ h q̄dē agere: illud vō pati. ¶ Nōnᵐ āt viꝫ q̄ōnis hꝰ ī h ꝯsistere: qꝛ si agēs ⁊ patiēs hn̄t aliq̄d cōe: qꝛ agēs ⁊ patiēs: oꝫ cōicare in mā: vt pbaſ in p̄ de gnātōe. itell'us ḡ nihil hꝫ cōe cū alijs: qꝛ ē q̄d ī mālē. ñ poterit pati. ⁊ p ꝯñs ñ poterit itellīgere cū itellīgere sit q̄ddā pati. Deiñ cū di.

Cō.iȝ. ¶ Amplius aūt si intelligibilis ⁊ ipse: aut enim alijs inerit intellectus: si non ſm aliud ipse intelligibilis est: vnum autē aliquid intelligibile est specie. Si autem sit mixtū: aliquid habebit qd̄ facit intelligibile ipsum: sicut alia.

¶ Mouet zªᵐ q̄ōnē. dr̄t aūt h qd̄ a pma: qꝛ pma qd̄ q̄rebat quō itell'us itelligat: ⁊ quō sit q̄d itelligēs: h aūt q̄rit quō intellect⁹ itelligaſ: ⁊ quō sit q̄d itelligibile. dicit ḡ. ampli⁹ aūt itelligibilis ē ⁊ ipe itell'us. aut. n. alijs ierit itell'us. i. aut alia itelligibilia itelligēt si ipse itell'us nō ē itelligibilis ſꝫ aliud: ſꝫ p se itelligibile: aut ab itellectu ē aliq̄d vnū. i. vno mō. vl' vt hꝫ alia lr̄a: ē vnū spē. i. ē vniforme. igiſ si itelligibilia ab itellectu sūt itelligibilia ſꝫ vnū modū ⁊ ſm vnā formā: qꝛ eodē mō itelligiſ se ⁊ alia: si ipse est intelligibilis p se: ⁊ alia erūt itelligibilia p se: ſꝫ q̄cquid ē p se itelligibile itelligit. ḡ alijs itelligibilib⁹ ierit itell'us: ⁊ alia itelligibilia itelligēt. si aūt itellect⁹ sit q̄d. i. hēat aliq̄d ānexū p qd̄ itelligaſ: habebit aliq̄d qd̄ faē ipꝫ itelligibilē. erit ḡ itelligibilis sicut alia mālia. nō ḡ itelliget: sic nec alia mālia itelligunt. ¶ Notādū āt ꝙ alr̄ sūt itelligibiles subē separate: ⁊ alr̄ sūt itelligibiles res mālēs: qꝛ subē separate sunt itelligibiles p se: ſꝫ subē mālēs nō sunt itelligibiles p seipsas: nec sunt intelligibilia actu: ſꝫ itelliguntſ p itentionē abstractā: ita ꝙ itell'us agens in c⁹ virtute fit abstractio a fantasmatib⁹ faē h q̄ sunt pō itelligibilia actu itelligibilia. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ cū itell'us nr̄ sit medi⁹ iter subās separatas ⁊ has res mālēs: si ipse itell'us nr̄ ē q̄d itelligibile: q̄riſ q̄lr̄ h ꝯtigit: qꝛ vel erit itell'us itelligibilis p se: sic sūt subē separate aut nō erit intelligibilis p se: ſꝫ p aliq̄d ānexū: sic sūt subē mālēs: qd̄cūqꝫ dicaſ vr̄ seq iconueniēs: qꝛ cū oīa itelligibilia ab itellectu nr̄o sint itelligibilia vno⁹ si itell'us nr̄ ē itelligibilis p se: sic sūt subē sepate: ēt alie res mālēs q̄ itelliguntſ ab itellectu erūt itelligibiles p se sic sunt subē sepate. ſꝫ qd̄ ē sic itelligibile intelligit. ḡ res mālēs itelligēt. si vō dicaſ ꝙ itell'us ē itelligibilis p aliō sic alia mālia: tūc sic alia mālia nō itelligūt: sic nec itell'us itelliget nec aliq̄d ꝯphēdet: vt ꝯmtatoꝛ supplet. ñ igr̄ vr̄ ꝙ possim⁹ ponere itellꝫ eē q̄d itelligibile nisi incurram⁹ alterū duo⁊ icōueniētiū. vꝫ. vl' ꝙ mālia itelligāt: vl' ꝙ itell'us nō itelligat. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ lꝫ sic iducit h qd̄ a ꝯmtatoꝛe: vt cōcludaſ ꝙ si itell'us ē q̄d itelligibile: vel mālia itelligent: vel itell'us itelliget. iducit tn̄ alr̄ ista qd̄: vt ꝯcludaſ semp h icōueniēs ꝙ mālia itelligāt: qꝛ si itell'us ē itelligibilis p se mālia erūt itelligibilia p se: ⁊ si sūt itelligibilia p se itelligent: vt supra ꝯcludebaſ. si vō itell'us nō itelligibilis ē p se: ſꝫ per aliō: tūc idē iudiciuꝫ erit de itellectu ⁊ de rebus mālib⁹. ḡ vel poterit ꝯcludi sic pus ꝙ cū mālia nō itelligāt ꝙ etiaꝫ itellect⁹ nō itelliget: vel ecōuerso: ꝙ cū itellect⁹ itelligat: ⁊ idē iudiciū sit d eo ⁊ d alijs mālib⁹: alia ēt mālia itelligēt.

Dubitaret forte aliqs. nā ꝙ̄tū ad vnū mēbrū q̄ōnis satis vr̄ apparēs ꝯ. vꝫ. ꝙ si itellect⁹ nō est itelligibilis p se: ſꝫ p aliq̄d aliō: erit idē iudiciū de eo ⁊ de alijs mālib⁹ rebus. ḡ vel ipse nō itelliget sicut nec alia mālia itelligunt: vel alia mālia itelligēt sic itelligit itellectus: ſꝫ ꝙ̄tuꝫ ad aliā pteꝫ q̄ōnis nō appꝫ manifeste quō sequaſ ꝯ. vꝫ. ꝙ si intellectus est itelligibilis p se ꝙ alijs itelligibilibus insit itellectus: ⁊ ꝙ alia itelligibilia ⁊ alia mālia itelligāt. q̄riſ ḡ quō hoc sequaſ. ¶ Dōm ꝙ possumus distinguere triplicē itellꝫ. vꝫ. humanū: itelligētia⁊: ⁊ dei. itellectus. n. diuinus ē actus purus cui nō est āmixta potētia. itellectus vō nr̄ in gn̄e itelligibiliū ē pō pura cui in tali gn̄e ſm se nō ꝯpetit aliqs actus: ſꝫ itellectus itelligētiarū ꝫ mediū iter ista. itellectus ḡ diuin⁹: qꝛ est act⁹ purus oīa cognoscit vno mō: qꝛ oīa cognoscit cognoscēdo se ita ꝙ tāꝙ̄ pncipale obm nihil cognoscet ex̄ se. vilesceret. n. si h mō aliq̄d cognosceret ex̄ se. vt satis p̄t hr̄i ex. iz. meta. in iº caº Oīa patrū. itaqꝫ tāꝙ̄ pncipale obꝫ coḡscit tm̄ se ⁊ cognoscēdo se coḡscit oīa alia. oīa ḡ coḡscit vno mō: qꝛ se ⁊ alia cognoscit cognoscēdo se. itellect⁹ vō nr̄ quodā mō p oēm moduꝫ mō opposito coḡscit. nā cū sit pō pura in gn̄e itelligibiliū nihil itelligit anꝙ̄ fiat in actu. fit aūt in actu recipiēdo spēs a fantasmatib⁹: ⁊ recipiēdo spēs alio⁊: ⁊ qꝛ itelligit se ⁊ alia vt fit in actu p spēs alio⁊. ḡ itelligit se ⁊ alia per spēs alio⁊. itell'us ḡ nr̄ q̄dāmō se ⁊ alia intelligit vno⁹: qꝛ se ⁊ alia itelligit itelligē⁹ alia. itell'us aūt itelligētiarū nec se ⁊ alia itelligūt itelligēdo se nec se ⁊ alia itelligūt itelᵇᵒ alia: ſꝫ itelligendo intelligunt se per seipsas: eo ꝙ intelligentia est rediēs ad eēntiā suā reditiōe cōpleta. alia vō itelligūt p spēs ⁊ p formas: q̄ sunt silitudines alio⁊: de q̄b⁹ spēb⁹ ⁊ formis loquēs auctoꝛ de cāis ait ꝙ oīs itelligētia ē plena formis. redeam⁹ ḡ vn̄ venit ſmo pmus: ⁊ dicam⁹ ꝙ si intell'us nr̄ se ⁊ alia itelligit vno⁹: qꝛ se ⁊ alia itelligit itelligēdo alia: erāt alia itelligibilia sic ipe: q̄re si ipse itell'us ē itelligibilis p se ⁊ nō p aliud sic subē sepate oīa alia q̄ itelliguntſ ab itellectu nr̄o erūt itelligibilia nō p aliō: ſꝫ erūt itelligibilia: sic subē sepate: ſꝫ q̄ sꝫ sic itelligibilia itelligūt. ḡ oīa itelligibilia ab itellectu nr̄o itelligēt ⁊ hēbūt itellꝫ. h ḡ ē qd̄ phs ait. vꝫ. ꝙ qꝛ itelligibile ab itell'u nr̄o ē aliqd̄ vnū. ⁊ ē vno⁹: qꝛ vno mō itelligit se ⁊ alia: eodē mō erūt alia itelligibilia sic ipse. vn̄ seq̄tur ꝙ si ipse ē itelligibilis p se erūt ēt alia sic itelligibi-

lia: τ ꝓ ɔñs itelligēt. qḋ ꝓbare volebam⁹. ℭ Deīde cū dic.

Co.14. ℭ Aut pati qdē ſm cōmune aliquid diuiſuʒ eſt prius: qm̄ potentia quodāmodo eſt intelligibilia intellectus: ſʒ actu nihil: anteq̄ȝ intelligat: oȝ autem ſic: ſicut in tabula nihil eſt ſcriptuȝ actu. quod quidem accidit intellectu.

ℭ Soluit. circa qḋ duo fac: ſʒ q̄ duas q̄ōnes ſoluit: qꝛ p̄mo ſoluit q̄ōnē p̄mā. z°. ſcḋaȝ ibi. (Et ipſe aūt itelligibilis.) dic̄ g̊. aut pati qdē ſm q̄ diuiſuʒ ē p̄us ē aliqd cōe vel eſt aliqd vl̄e: vt hȝ lr̄a ɔmēti ad paſſionē ꝓp̄e τ ad paſſionē q̄ ē ſalus τ receptio. itell's g̊ nō patiᷣ ꝓp̄e cū nō cōicet in mā: ſic cōicāt in mā nālia cū ſuis actiuis: ſʒ patiᷣ paſſionē q̄ ē ſalus et receptio inq̄ȝtū iformaᷣ ſpēb⁹ itelligibiliū ad q̄s ē in pō. iō ſubdit: qm̄ āt itell's ē q̄dāmō pō itell'ibilia: ſʒ actu nihil eſt eoꝝ anq̄ȝ itelligat. ꝟ g̊ mō itell'ere ē q̄ddā pati τ itell's patiᷣ nō ꝓp̄e: ſʒ iq̄ȝtū recipit ſpēs itelligibiliū. ad q̄s ē in pō. oȝ aūt id qḋ qḋ accidit in itellectu anq̄ȝ itelligat eē: ſic illḋ qḋ accidit in tabula in q̄ nihil ē actu ſcriptū. ℭ Nōn̄ᵐ aūt viʒ ſolōnis h⁹ in ꝟ ɔſiſtere: qꝛ cū dr̄. q̄ ſi itell's itelligit: cū itelligere ſit q̄ddā pati. oȝ q̄ cōicet in mā cū iſtis mālib⁹: dici oȝ q̄ agēs τ patiēs cōicāt in mā: qn̄ ſumiᷣ ꝓp̄e paſſio q̄lis nō ē paſſio itell's. ℭ Nōn̄ᵐ ēt q̄ ſic in tabula raſa nihil ē ſcriptū: τ cū ſcribiᷣ hō tabula nihil ab ea abyciᷣ: ſʒ ſolū iducunᷣ in ea forme lr̄aruʒ: ſic itell's anq̄ȝ itelligat nullā hȝ formā itelligibilē: τ cū recipit hō for̄ᵃˢ nihil abyciᷣ a ſuba itell's: ꝑp qḋ pȝ q̄ n̄ ē ibi ꝓp̄e pa°. qꝛ oīs pa°. ꝓp̄e ſūpta magi ſcā abycit a ſuba: vt dr̄ 6°. topi. ℭ Deinde cū dicit.

Co.15. ℭ Et ipſe autēʒ intelligibilis eſt ſicut intelligibilia. In his qdeʒ enim que ſunt ſine materia: idē eſt intellectus τ quod itelligiᷣ: ſcientia nāq̄ȝ ſpeculatiua: τ ſic ſcibile idem eſt.

ℭ Soluit q̄ōnē zᵃᵐ. ℭ Ad c⁹ euidētiā ſciēdū q̄ qḋ zᵃ duas difficl'tates ɔtiebat. nā cū itell's nr̄ ſit itelligibilis: ſic̄ alia qꝛ itelligit ſe. itelligēdo alia: cū ex ꝟ videaᷣ eē idē iudiciuʒ de itellectu nr̄o: τ de alys: vna difficl'tas ē: q̄re itell's nr̄ itelligit cū alia nō itelligāt. zᵃ ē q̄re alia mālia nō itelligāt: cū itell's nr̄ intelligat. duo g̊ fac. nā ſuppōnēs q̄ itell's nr̄ ſit itelligibilis ſic̄ alia: aſſignat cāȝ q̄re intell's nr̄ intelligit. z°. aſſignat cāȝ q̄re alia mālia q̄ ſūt oba itell's nr̄i nō itelligūt ibi. (Nō aūt ſemp itelligēdi.) dicit g̊. q̄ τ ip̄e aūt itell's intelligibilis ē ſic̄ itelligibilia alia: τ tn̄ ſup. itelligit lȝ alia nō itelligāt. c⁹ rō ē: qꝛ in his q̄ ſunt ſine mā idē ē itell's: τ qḋ itelligiᷣ. ſcia autem ſpeculatiua τ ſic ſcibile hoc modo. vȝ. ſpeculatiue eſt idem cum ſcia.

Dubitaret forte aliqs quō itell's nr̄ ſeipʒ itelligat.

ℭ Dōm q̄ vt pȝ ꝑ ſuperius determinata actus innoteſcunt nobis ꝑ oba: potētie vō inoteſcūt nobis ꝑ act⁹. intell's g̊ nr̄ itelligit ſeipʒ ꝑ actū ſuū: ſʒ cū itell's nr̄ ſit in gn̄e intelligibiliū: ſic mā p̄ma in gn̄e entiū: ſic a mā p̄ma vel yle nll's act⁹ p̄t egredi in gn̄e entiū niſi iformeᷣ aliq̄ for̄ᵃ ſenſibili: ſic ab itell'u nr̄o nll's act⁹ p̄t ꝓgredi in gn̄e itelligibiliū niſi informeᷣ aliq̄ for̄ᵃ vel ſpē itelligibili. itell's g̊ nr̄ ad ꝟ q̄ itelligat ſeipʒ: oȝ q̄ informeᷣ aliq̄ ſpē intelligibili: ſʒ nō refert vtrū iformeᷣ ſpē capre vel ſpē leonis: nō iō regriᷣ vt informeᷣ aliq̄ ſpē: vt poſſit ab eo ꝓgredi aliqs act⁹ ꝑ quē actū poſſit ſeipm cog̊ſcere. iformabiᷣ g̊ intell's ſpē alic⁹ obti: vt ſpē lapidis vel leonis q̄ informat⁹ poterit ab eo ꝓgredi aliquis act⁹ ꝑ quē poterit ſeipm cog̊ſcere. illa g̊ ſpēs obi: vt ſpēs lapidis vel leonis: cū ſit exꝓſſa ſilitudo leonis vel lapidis p̄ τ p̄ncipal'r ducet in cognitionē illi⁹ obti: τ ducēdo in cognitionē obti ducet in cognitōeʒ act⁹: ꝑ quē actū poterit itell's ſeipʒ cognoſcere. cū g̊ q̄riᷣ q̄mō itell's nr̄ ſeipʒ itelligit plana ē rn̄ſio q̄ intelligit ſeipʒ intelligēdo alia. nā illa eadem ſpēs q̄ ē rō: q̄re intelligat obʒ ē rō: q̄re itelligat ſeipʒ intelligēdo ſuū actū. hn̄ itaq̄ȝ dcm̄ ē q̄ intell's nr̄ eſt intelligibilis ſic̄ τ alia ſunt intelligibilia: qꝛ ſic̄ alia oba mālia nō intelliguntᷣ p'ſeipſa: qꝛ ꝑ ſeipſa nō pn̄t eē in aīa: ſʒ intelligunᷣ per ſpēm intelligibilē: τ ꝑ in tētōeʒ abſtractā: ſic intell's nr̄ ꝑ illā eādē ſpēm intelligibileʒ τ ꝑ illā eādeʒ ſpēm abſtractam ꝑ quā intelligit alia intelliget ſeipm. nā informat⁹ illa ſpē intelligibili intelligit alia τ intelligit ſe inq̄ȝtū ꝑ illaȝ ſpēm informatus ꝓgreditur in actuȝ intelligendi per quē actū poteſt ſeipſum cognoſcere.

Ulterius forte dubitareȝ aliqs quō in ſeparatis a mā idē ſit intell's τ qḋ intell'r:

ℭ Dōȝ q̄ intell's nr̄ eſt ſimplex τ imālis vt eſt ꝑ habita manifeſtū: τ multo magis intell's intelligētiarū τ dei eſt imālis τ ſimplex: τ qꝛ in oībus imālibus eſt aliquo mō verum q̄ ideʒ eſt intell's τ qḋ intell'r. ſi verū ē ꝟ i intell'u nr̄o multo magis verū eſt in intellectu intelligētiaruʒ τ dei: ſʒ quō verū ſit de intellectu illoꝝ in ſequēti q̄ōne patebit. nūc āt intēdim⁹ declarare q̄ in reb⁹ mālib⁹ nō ē ideʒ intell's τ qḋ intell'r: ſʒ in intellectu nr̄o q eſt gd imāle ideʒ eſt intell's et qḋ intell'r. ℭ Ad c⁹ euidētiā eſt ſciēdū q̄ taȝ res mālēs q̄ȝ intell's nr̄ poſſibilis ad ꝟ vt intelliganᷣ indigēt intellectu in actu. dr̄. n. intell's in actu ipſa ſpēs intelligibilis vel ipſe cōcept⁹ quē cōcipimus de obo. naȝ cū lapis ꝑ ſeipm nō poſſit eē in intellectu nr̄o nō ē idē lapis τ intell's lapidis: qꝛ lapis eſt res ipſa q̄ eſt ex aiam. intell's vō lapidis ē ip̄a ſpēs intelligibilis vel ipſe cōceptus lapidis ꝑ quā informaᷣ intellect⁹ nr̄ τ reduciᷣ ad actū: vt intelligat lapidē. τ qḋ dcm̄ eſt de lapide intelligēdū ē de alys obtis mālib⁹ q̄ nō ſunt ſu⁹ intellect⁹: ſʒ vt intelliganᷣ indigēt aliquo ɔceptu vel aliq̄ ſpē intelligibili ſiue aliq̄ intētiōe abſtracta: ſʒ cū ꝑ illā eandeʒ ſpēm intelligibilē ꝑ quā intell'r obm̄: intelligaᷣ τ ipſe intell's: qꝛ vt oñſum eſt in q̄ōne p̄miſſa: intellect⁹ intelligit ſe intelligēdo alia: pȝ q̄ nō ſolū mālia ad ꝟ q̄ intelliganᷣ indigēt ſpē intelligibili: q̄ dr̄ intell's in actu: imo intell's nr̄ poſſibilis ad ꝟ q̄ intelligaᷣ a ſeipo indiget hō ſpē intelligibili τ hō intellectu in actu. ꝑ eādeʒ. n. ſpēʒ intelligibilē τ ꝑ eundē intell'ʒ in actu intell'r obm̄ ex aīaȝ: qḋ eſt gd mālē: τ intell'r intell's nr̄ poſſibilis q eſt a mā ſepatus: q̄re ſpēs illa intelligibilis eſt intell's in actu reſpectu obti mālis τ reſpectu intell's poſſibilis q eſt imālis: q̄re cuȝ ille intell's in actu ſit in intellectu nr̄o poſſibili: τ fiat ideʒ cū eo ſicut fit vnū ex mā τ forma τ ex ꝑfectiōe τ ꝑfectibili: intell's nr̄ poſſibilis qui eſt a materia ſepatus eſt idem cū ſuo intellectu in actu τ fit vnū cū eo: ſicut fit idē mā cū forma: ſʒ obʒ mālē nō ē idē cuȝ ſuo intellectu in actu: qꝛ intell's in actu obti mālis nō eſt in illo obo: ſʒ eſt ſepatus ab ipſo. itaq̄ȝ cum ait pħs q̄ in ſepatis a mā: τ nō in alys ē idē intell's τ qḋ intelligiᷣ: ibi ꝑ intell'm debem⁹ intelligere intell'ʒ in actu ſine ſpēʒ itelligibilē: ſʒ ꝑ illḋ qḋ itell'r dbem⁹ itelligere. z. vȝ. itell'ʒ poſ̄eʒ q ē a mā ſepat⁹: τ obʒ mālē qḋ ē māe ɔiūctū. nā vt pȝ ꝑ hita ꝑ eādē ſpēʒ intelligibileʒ: τ ꝑ eūdē itell'ʒ in actu itell'r vtrūq̄ȝ. ſʒ cū illa ſpēs intelligibilis q̄ ē itellect⁹ vtriuſq̄ȝ ſit in ipo itell'u poſſibili: τ faciat vnū cū ipo: ſic ꝑfectio cū ꝑfectibili: nō āt ſit i ipo obo māli nec faciat vnū cū eo i ſepatis a mā idē ē itell's τ qḋ itell'r: qꝛ fit vnū τ idē ex itellectu in actu τ ex itell'u poſſibili q itell'r ꝑ illū iteᵐ: ſʒ in cōiūctis cū mā nō ē idē itell's τ qḋ itell'r: qꝛ nō fit vnuȝ τ idē ex obo materiali τ itell'u in actu qḋ itell'r ꝑ hō intellectū.

Ulterius forte dubitaret aliquis: cū in oībus rebus imate rialibus ſit ideʒ itellectus τ qḋ itelligiᷣ: cū tam itellectus noſter q̄ȝ ſube ſepate τ ōs gd imateriale dicanᷣ: vtrū eodē mō ꝟ τ ibi ſit idē itell's τ qḋ intell'r.

ℭ Dōȝ q̄ al'r ē idē itell's τ qḋ itell'r in ſubys ſepatis: τ al'r in itellectu nr̄o. nā in ſubys ſepatis ē idē itell's τ qḋ itell'r. qꝛ ſuba ſepata n̄ hȝ aliū itell'ʒ q faciat ipaȝ itelligibilē: ſʒ ꝑ ſeipaȝ ē intelligibilis: ita q̄ ſuba ſeparata intell'r ꝑ ſeipſaȝ

⁊ ſi nõ a quolibꝫ intellectu intelligit̃ ſubã ſeparata per ſe
ipãz:tñ quelibꝫ itelligentia itelligit ſuã ſubãz ꝑ ſeipãz.in
eẽntia aũt diuĩa mlᷓto magis h̃ ꝯuenit.nã ñ ſolũ de⁹ itelli/
git ſeipꝫ ꝑ ſeipꝫ:ſꝫ a q̊cũqꝫ itell̃u itelligit̃ eẽntia dĩna itelli
git̃ ꝑ ſeipãz:ſꝫ in itell̃u nr̃o poſ̃i nõ ẽ idẽ itell̃s:⁊ qḋ itelligi
tur:ita ꝙ itellect⁹ nr̃ poſ̃is itelligat̃ ꝑ ſeipm̃:ſꝫ nr̃ itellect⁹
poſ̃is hꝫ aliũ itellectũ in actu:vt ſpẽꝫ itelligibilẽ:ꝑ quã fit
actu itelligibil̃.ꝓ tãto tñ ex ꝑte itell̃s nr̃i eſt idẽ itell̃us ⁊
qḋ itelligit̃:qꝛ itellect⁹ nr̃ poſ̃is fac̃ vnũ ⁊ idẽ cũ ſuo itelle
ctu in actu:ſic̃ vt dicebat̃ fac̃ vnũ ⁊ idẽ ꝑfectibile cũ ꝓpa
ꝑfectiõe.dicam⁹ g̊ ꝙ h̃ itelligibilia.vꝫ.de⁹ ſubẽ ſeꝑate ⁊ i/
tellect⁹ nr̃:⁊ res mãles hñt hũc ordinẽ.qꝛ de⁹ ſic itelligit̃
ꝙ eſt idẽ cũ ſuo itellectu:⁊ non habet aliũ itellectuꝫ q fa/
ciat ipm̃ itelligibilẽ:ſed eſt ꝑ ſeipm̃ itelligibil̃:in q̃libet ẽt
ſubã ſeꝑata eſt idẽ itellect⁹:⁊ qḋ intelligit̃:⁊ q̃lꝫ talis ſubã
mõ q̊ dcm̃ eſt:ẽ itelligibil̃ ꝑ ſeipãz.itell̃s v̊o nr̃ nõ eſt itelli
gibilis ꝑ ſeipm̃:ſed hꝫ aliũ itellectũ in actu:q fac̃ ipꝫ itelli/
gibilẽ:attñ eſt ibi idẽ itell̃s:⁊ qḋ itelligit̃:qꝛ ibi itellect⁹ in
actu.i.ſpẽs itelligibil̃ nõ ẽ ſeꝑata ab itellectu poſ̃i q itelli
git̃ ꝑ ipãz:ſꝫ ex ipſa ſpẽ itelligibili q̃ dr̃ itellect⁹ i actu:⁊ ex
ipſo itell̃u poſ̃i:q eſt illḋ qḋ itelligit̃ fit vnũ ⁊ idẽ.res vero
mãles nec ſũt ꝑ ſe itelligibiles: ſꝫ hñt aliũ itell̃ꝫ in actu ꝑ
quẽ fiũt itelligibiles:nec ẽt ẽ ibi idẽ itellect⁹ ⁊ qḋ itelligit̃:
qꝛ intellect⁹ in actu ſiue ſpẽs itelligibil̃ ꝑ quã intelligit̃ tã
obm̃ mãle q̃ꝫ itell̃s ꝓportiõal̃ nõ ẽ i ipo obo mãli: nec fac̃
idẽ cũ ipo:ſꝫ ẽ in itell̃u poſ̃i:⁊ ẽ a reb⁹ mãlib⁹ ſeꝑata.

Alterius forte dubitaret aliquis.vtrum in ſepara/
tis a mã.idẽ ſit ſcia ſpeculatiua cuꝫ re ſci/
ta.¶ Dõꝫ ꝙ hãc qõnẽ poſſem⁹ facil̃r ſoluere dõo ꝙ grã/
matic⁹ dr̃ ſcire ipãz grãmaticã ⁊ nãl̃ phs dr̃ ſcire ipãz nã/
leꝫ phiãz.⁊ ſic q̃lꝫ ſciẽs dr̃ ſuã ſciãz ſcire. ipſa g̊ grãmatica
nõ ſolũ ẽ ſcia:ſꝫ ẽ res ſcita:cũ ipa grãmatica ſit ſcita vl̃ ſcia
tur:⁊ q̃lꝫ ſcia iſto mõ ẽ ideꝫ cũ re ſcita:qꝛ q̃lꝫ ſcia ſcit̃: ⁊ q̃lꝫ
ſciẽs ſcit ſciãz ſuã:ſꝫ magl ad mẽtẽ phi igrediẽtes.dicam⁹
ꝙ cũ de⁹ ſeipm̃ ſciat ꝑ ſeipꝫ nõ ẽ dubiũ ibi idẽ eẽ ſciãz cuꝫ
re ſcita.⁊ ẽt ſubẽ ſeꝑate ſciẽtes ſeipas ꝑ ſeipas ñ ſic faciũt
dubiũ in qõne ⁊ in talib⁹ vagari diuti⁹ ipertinẽs ẽ ad ꝓpo
ſituꝫ.nã qḋ h̃ dr̃ ꝙ in reb⁹ formalib⁹ ⁊ imãlib⁹ ideꝫ ẽ ſcia
cũ re ſcita nõ ẽ itroductũ ꝑꝑ ſubãs ſeꝑatas: nec ꝑꝑ itell̃m
diuinũ:ſꝫ ꝑꝑ itell̃m noſtrũ:de cui⁹ cognitiõe hic pncipal̃r
agit̃.¶ Scieͫ g̊ ꝙ ſic̃ eadḋ ẽ ſpẽs itelligibil̃ ꝑ quã itelligit̃
obm̃ mãle ⁊ itellect⁹ poſ̃is.ſic eadẽ ẽ ſcia ꝑ quã ſciunt̃ iſte
res mãles ⁊ itell̃us nr̃.nã ſic̃ itellect⁹ nr̃ ꝑ illas eaſdẽ ſpẽs
itelligibiles ꝑ q̈s alia itelligit:itelligit ſe:ſic ꝑ illã eãdẽ ſciẽ
tiã ꝑ quã ſcit alia ſcit ſeipꝫ:⁊ ſic̃ ſpẽs itelligibil̃: lꝫ ꝑ eã itel/
ligat̃ tã obm̃ mãle q̃ꝫ itell̃s poſ̃is : tñ illa ſpẽs itelligibil̃:⁊
ille intell̃s in actu nõ fac̃ vnũ ⁊ idẽ cũ obo mãli a q̊ ẽ ſeꝑa/
tus:ſꝫ fac̃ vnũ ⁊ idẽ cũ itell̃u poſ̃i q ẽ imãl̃ in q̊ exiſtit ille
intell̃s in actu:⁊ ipſa ſpẽs itelligibil̃: ꝑꝑ qḋ ex ꝑte rei mãl̃
ñ ẽ idẽ itell̃s ⁊ qḋ itelligit̃: ſꝫ ẽ idẽ ex ꝑte rei imãl̃:⁊ ex ꝑte
itell̃s poſ̃is:ſic lꝫ ꝑ eãdẽ ſciãz ſciat̃ obꝫ mãle ⁊ itell̃s poſ̃is
q eſt a mã ſeꝑat⁹:tñ qꝛ illa ſcia nõ ẽ i obo mãli: nec fac̃ idẽ
cũ ipſo:ſꝫ ẽ in itell̃u poſ̃i:⁊ fac̃ idẽ cũ ipḋ ex ꝑte rei mãl̃ nõ
eſt idẽ ſcia cũ re ſcita: ſꝫ ẽ idẽ ex ꝑte rei imãl̃: ⁊ ex ꝑte itel/
lect⁹ q ꝑ illã ſciãz ſcit̃ ⁊ cog̊ſcit̃.dr̃ ãt potiſſime de ſcia ſpe/
culatiua ꝙ in reb⁹ imãlib⁹ eſt idẽ cũ re ſcita: qꝛ cũ dicim⁹
ꝙ per eãdẽ ſciẽtiã ſcit̃ obm̃ mãle ⁊ intellect⁹ imaterialis
potiſſime v̈itatẽ hꝫ de ſcia ſpeculatiua nõ de practica.

Alterius forte dubitaret aliqs.vtrũ res ipſa q̃
eſt extra animam vt eſt ſcita in
actu ſit aliquo mõ idem cũ ſcia.¶ Dõm ꝙ ipſe res extra
animã dupl̃r poſſunt accipi:vel vt hñt eſſe in ſeipſis:vl̃ vt
ſunt cõſiderate ab aĩa.ſi conſiderent̃ vt hñt eſſe in ſeipſis
ſic ſunt qd ꝑticulare:⁊ nõ ſunt ſcite in actu : ſed in potẽtia.
nã ꝑticulariũ ſm̃ ꝙ hꝰ nec eſt ſcientia:neqꝫ diffõ: vt dicit̃
.7.meta.res g̊ vt ſunt ſcite in potẽtia:⁊ vt hñt eſſe ꝑticula/
re accipiunt̃:vt hñt eſſe in ſeipſis nec ad tale eſſe facit ipa
aĩa aliqd.ꝑꝑ qḋ res ſic accepte:nec ſunt idẽ cũ ſcia:nec ali
quã idẽtitatẽ oꝫ ꝙ hẽant ad ea q̃ ſunt in aĩa: ſed ſi accipiã
tur res vt ſũt ſcite in actu.qꝛ res nõ ẽ actu ſcita:vt hꝫ eſſe
ꝑticulare:ſꝫ vl̃e cũ intell̃s faciat vl̃itatẽ in reb⁹:⁊ res non
ſint vl̃es:vt hñt eſſe in ſeipſis: ſꝫ vt cõſiderant̃ ab aĩa:res
vt ſunt ſcite in actu:⁊ vt habẽt eſſe vl̃e:oꝫ ꝙ hẽant aliquã
actualẽ relationẽ ⁊ aliq̃ꝫ vnionẽ ad ſciãꝫ ⁊ ad ꝯſideratio/
neꝫ.⁊ ad ea q̃ ſũt in aĩa:q̃lis ãt ſit illa relatio vtꝛ ſit rei vl̃
rõis ñ reqrit ſpecl̃atio pñs. ſufficiat ãt ad pñs ſcire ꝙ res
nõ ſũt actu ſcite niſi vt ſunt vl̃es.⁊ qꝛ vl̃ia ſunt aliq̃ mõ in
aĩa.⁊ qꝛ res nõ ſunt vl̃es:niſi qꝛ hñt aliquã actualẽ relatio
neꝫ ⁊ aliquã vnionẽ ad ſciam ⁊ ad ꝯſiderationẽ:⁊ ad ea q̃
ſũt in aĩa:iõ lꝫ res vt ſũt ſcite in potẽtia nõ ſint idẽ cũ ſcia:
ſꝫ vt ſũt ſcite in actu:vt pꝫ ꝑ habita : oꝫ ꝙ aliq̊ mõ ſint idẽ
cũ ipſa.dicam⁹ g̊ ꝙ per eãdẽ ſciãꝫ:vt ſupra dicebat̃:ꝑ quã
ſcio res alias ſcio ⁊ itellectũ:eo ꝙ intell̃s ſciat̃ ⁊ itelligat̃
ſic̃ ⁊ alia:⁊ illa ſcia aliquã idẽtitatẽ hꝫ ad ipſas res vt ſunt
ſcite in actu:maiorẽ tñ idẽtitateꝫ hꝫ ad ipꝫ itell̃m quẽ in/
format:⁊ cũ quo facit vnũ ⁊ idẽ:ſicut fit vnũ ⁊ ideꝫ ex po/
tentia ⁊ actu.vna eſt g̊ ſcia ⁊ duplex eſt qḋ ſcit̃.vꝫ.intell̃s
⁊ res alie:quã ſciẽtiã ſi cõparam⁹ ad intell̃m q eſt ſeꝑat⁹ a
materia idẽ eſt ſcia ⁊ qḋ ſcit̃ ꝙ ex itellectu ⁊ ſcia ſit vnuꝫ
⁊ ideꝫ:ſed ſi ꝯparam⁹ illã ſciãꝫ ad res alias nõ ſic poſſum⁹
ꝯcedere ꝙ idẽ ſit ſcia ⁊ qḋ ſcitur.qꝛ nõ ſic ſit vnuꝫ ⁊ idem
ex ſcientia ⁊ ex rebus aliꝭ:ſiue ex ſcientia ⁊ obiecto ſicut
ſit vnum ex ſcientia ⁊ intellectu.

Alterius forte dubitaret aliquis. q̃uo phus per h̃
verba.vꝫ.ꝙ qꝛ in reb⁹ imãlib⁹ idẽ eſt in/
tellect⁹ ⁊ qḋ itelligit̃:⁊ ſcia ⁊ qḋ ſcit̃ hẽat ſol̃onẽ h⁹ qõnis:
ꝙ cum intellect⁹ noſter ſit intelligibilis:ſicut alie res ma
teriales.⁊ ſic ſcibilis:ſicut alia mãlia: attñ itellect⁹ noſter
ſic ẽ intelligibil̃ ⁊ ſcibilis ꝙ intelligit ⁊ ſcit .alia v̊o mãlia.
ſic ſũt intelligibilia ⁊ ſcibilia ꝙ nec intelligunt nec ſciunt.
¶ Dõꝫ ꝙ vt pꝫ ꝑ habita:iõ intellect⁹ noſter ẽ intelligibil̃
ſicut alia: ⁊ eſt ſcibil̃ ſic̃ alia.qꝛ vn⁹ eſt intell̃s:⁊ duplex qḋ
itelligit̃: ⁊ vna eſt ſciẽtia:⁊ duplex eſt qḋ ſcit̃.ꝑ illũ.n.eun/
dem intell̃m in actu.⁊ ꝑ illã eadẽ ſpẽꝫ intelligibilẽ ꝑ quã
intelligit̃ obm̃:vel ꝑ quã intelligunt̃ res alie intelligit̃ ⁊
intellect⁹ poſ̃is.intellect⁹ g̊ poſ̃is ẽ intelligibilis ſicut alia
materialia:⁊ nõ eſt intelligibilis ſicut alia materialia.itel
ligibilis eſt.n. ſic̃ alia materialia. qꝛ ſicut alia materialia
nõ ſunt intelligibilia per ſe:ſed habẽt aliũ intellectuꝫ per
quẽ fiunt intelligibilia: ſic intellect⁹ noſter qꝛ eſt potẽtia
pura in genere intelligibiliũ nõ eſt intelligibilis ꝑ ſe:ſꝫ hꝫ
aliũ intellectũ per quẽ fit intelligibilis:imo vnus ⁊ idẽ eſt
intellectus:qui dicit̃ intellectus in actu: per quẽ fit itelli/
gibilis intellectus poſſibilis : ⁊ fiũt intelligibiles res ma/
teriales:quare declaratum eſt intellectum noſtrũ eſſe in/
telligibilem ſicut alia materialia.¶ Aduertendũ tñ ꝙ h̃
non eſt ſic per omneꝫ moduꝫ:ſicut ⁊ hoc ſimile nõ eſt per
oẽꝫ modum ſil̃e:ideo licet poſſumus cõcedere ꝙ intelle/
ctus noſter ſit intelligibilis ſicut alia.poſſumus etiãꝫ con
cedere ꝙ nõ ſit intelligibilis ſicut alia.nã licet per eandẽ
ſpecieꝫ intelligibileꝫ ⁊ per eundeꝫ intellectuꝫ in actu fiat
intelligibilis intellectus poſſibilis ⁊ res alie:hoc eſt tamẽ
aliter ⁊ aliter.qꝛ per illum intellectuꝫ fiunt intelligibiles
res alie per abſtractionem:ſed intellectus noſter poſſibi/
lis fit ſic intelligibilis per informationem.nam ille intel/
lectus in actu: ⁊ illa ſpẽs intelligibilis facit ꝙ res alie in/
telligantur:inquantũ a rebus aliꝭ eſt abſtracta: ſed facit
ꝙ intellectus noſter fiat intelligibilis inquantũ euꝫ perfi
cit ⁊ informat.⁊ quia ſpecies intelligibilis ⁊ intellectus in
actu:licet faciat res materiales intelligibiles:tamẽ qꝛ nõ
eſt idem cum eis:nec eſt in eis:ſed eſt ab eis extract⁹ ⁊ ſe/
paratus:ideo per huiuſmodi itellectũ res materiales ſic

fiunt intelligibiles qđ non intelligunt: sed tamen cuȝ intellectus noster possibilis sic fiat intelligibilis ꝑ hꝰ itellectū ī actu. ⁊ ꝑ hꝰ spēȝ itelligibilē: ꝙ ille itell's in actu facit vnū ⁊ idē cū itellectu nr̃o ⁊ est in eo: ⁊ eū ꝑficit ⁊ informat: iō itell's noster sic fit itelligibilis ꝑ talē itell'm: ꝙ tñ itelligit. ḡ itell's noster ē qđ itelligit̃: ⁊ res mãlis est ēt qđ itelligit̃: ipsa v̉o spēs itelligibil' erit itell's vtriusq;. qꝛ fac̃ itelligibilē vtrūq;. tñ qꝛ i mãlibꝰ est idē itell'us: ⁊ qđ itelligit̃: itell's noster: qꝛ est imãlis fac̃ vnū ⁊ idē cum illa spē: ⁊ ꝑficit̃ ⁊ iformat̃ ea: iō itellectꝰ noster sic fit itelligibil' per talē itellectū: ꝙ tñ itelligit. sed obm mãle: qꝛ nō hȝ talem idētitatē ad itellectū in actu ⁊ ad spēȝ itelligibilem: qꝛ hꝰ spēs nō ē in obo mãli: sȝ est ab eo abstracta ⁊ seꝑata: obm mãle pōt eē qd itelligibile: nō tñ pōt itelligere. qꝛ nō hȝ i se spēm itelligibilē: q̃ est itellectꝰ in actu. idētitas ḡ. i. cōiūctio spēi itelligibil' ad itellectū pol'eȝ facit ꝙ itell's noster sic sit itelligibil': ꝙ ēt itelligat. seꝑatio v̉o ⁊ abstractio illiꝰ spēi ab obo mãli ita fac̃ ꝙ illud obtm sit itelligibile: ꝙ tñ nō itelligat: ⁊ qđ dcm̃ ē de itellectu: ⁊ de eo qđ itelligit̃ veritateȝ hȝ de scīa: ⁊ de eo qđ scit̃. nā idētitas ⁊ ꝯiūctio scie ad rē imãleȝ vt ad itellectū pol'eȝ facit ꝙ itell's noster sic sit scibilis: ꝙ tñ sciat: separatio vero ⁊ abstractio illiꝰ scie ab obo materiali sic facit ꝙ illud obm sit scibile: ꝙ tamē non sit sciens. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.16. ¶ Nō aūt semꝑ est causa cōsiderāda. In habētibus aūt materiaȝ potētia vnūqđq; intelligibilium est: quare qdeȝ illis nō inerit intellectus: sine materia enim potentia est intellectꝰ taliuȝ: illud autem intelligibile erit.

¶ Postq̃ dixit q̃re itell's noster itelligit. qꝛ ꝯtingit ipȝ eē idē cū itellectu in actu: ⁊ ꝯtingit ipȝ hr̃e sibi cōiūctū itell'ȝ in actu: ⁊ spēȝ itelligibilē. h̄ assignat cām: q̃re nō qcqd itelligit̃ itelligit: vt q̃re oba mãlia nō itelligūt: cuiꝰ cā est. qꝛ sūt itelligibilia in potētia: ꝑꝑ qđ spēs itelligibilis siue itellectꝰ in actu nō hȝ eē in ipo obo mãli nec ei coniūgit̃: imo est ab eo abstractꝰ ⁊ seꝑatꝰ: iō lȝ obm mãle possit intelligi ⁊ possit sciri: nō tñ pōt itelligere neq; scire. h̄ ē ḡ qđ ait: ꝙ ꝯsiderāda est cā nō sꝑ itelligēdi. i. ꝯsiderāda est cā q̃re nō sꝑ itelligibile itelligit: vt q̃re obm mãle nō itelligit: ⁊ subdit: ꝙ in hn̄tibꝰ aūt mãȝ vnūqđq; est itelligibiliuȝ. i. ē de nūero itelligibiliū potētia. i. in potētia: q̃re qdeȝ illis. i. rebus mãlibꝰ nō inerit itell's: nec potuerūt itelligere. qꝛ intellectꝰ est potētia taliū. i. v̉tus de nūero taliū v̉tutū q̃ est sine mã: iō hꝰ v̉tꝰ nō pōt ineē rebꝰ mãlibꝰ nec mãlia poterunt itelligere: iō subdit ꝙ illud aūt. i. obm mãle erit itelligibile. i. poterit itelligi: sȝ sup. nō poterit itelligere: quia nec pōt hr̃e in se potētiā itellectiuā q̃ est potētia sine mã: nec hȝ in se itellectū in actu: nec spēȝ itelligibilē. qꝛ hꝰ intellectꝰ: ⁊ hꝰ spēs itelligibilis ab obo mãli est abstracta ⁊ seꝑata. ¶ Notādū aūt ꝙ ꝓpꝛiꝰ actꝰ reqrit ꝓpꝛiū susceptiuum: ⁊ ꝓpꝛia ꝑfectio ꝓpꝛiū ꝑfectibile: cū ḡ spēs itelligibilis sit a mã seꝑata. oȝ ꝙ itellectꝰ suscipiēs hꝰ spēȝ sit potētia imãlis. rebꝰ ḡ imãlibꝰ nec poterit iesse itellectꝰ q ē potentia imãlis: nec poterit inesse spēs itelligibilis q̃ ē a mã seꝑata: q̃re mãle obm: ⁊ si pōt eē itelligibile: nūq̃ tñ poterit itelligere. ¶ Notādū ēt ꝙ sic̃ formal'r actꝰ calefaciendi nō pōt ꝯpetere nisi ei qđ hȝ calorē i actu: sic actꝰ itelligēdi nō pōt ꝯpetere nisi ei: cui inest itellectꝰ in actu: ⁊ qꝛ itellectꝰ in actu: ⁊ spēs itelligibil' ē in itellectu nr̃o: ⁊ nō i obto mãli: iō itell's noster poterit itelligere: nō aūt mãle obm. ¶ Notādū ēt ꝙ si aliqd infrigidaret̃ ⁊ diceret̃ frigiduȝ nō ꝑ frigiditatē q̃ eēt in eo: sȝ ꝑ fritatē: q̃ eēt in alio qđ sic frigidū nūq̃ formal'r ifrīdaret: qꝛ nūq̃ formal'r ifrigidat nisi qđ hȝ fritatē formal'r i actu: sic qꝛ itellectꝰ noster possibilis fit itelligibilis ⁊ itelligit̃ ꝑ spēȝ itelligibilē: ⁊ ꝑ itellectuȝ in actu q est in ipso itellectꝰ noster sic fit itelligibilis ꝙ tñ itelligit: sȝ obm mãle nō fit itelligibile: nec itelligit̃ per spēȝ itelligibilē: nec ꝑ itellectū in actu: q sit in ipso: sed q ē in itellectu possibili. hꝰ obȝ sic ꝯpetit ei qđ itelligatur ꝙ nunq̃ pōt ei competere ꝙ intelligat.

Qoniā autē sic̃ in omni natura ē aliquid hoc quidē materia: vnicuiq; generi: hoc āt ē potētia omnia illa: alterum aūt est causa ⁊ factiuū qđ in faciendo oia: vt ars ad materiā sustinuit. Cō.17

¶ Postq̃ determinauit phs de itellectu pol'i. In pte ista determinat de alijs acceptiō. hꝰ itell's. Circa qđ q̃tuor facit. qꝛ p̉mo determiat de itellectu agēte. 2° determiat de itellectu in actu. 3°. narrat q̃dā q̃ ꝑtinēt vl'r ad ꝑtē intellectiuā. q̃rto ⁊ vltimo determinat de itellectu passiuo. scđa ibi (Idē aūt est) 3ª ibi (Seꝑatꝰ āt solus) 4ª ibi (Passiuꝰ v̉o) Circa p̉mū tria facit. qꝛ p̉ p̉mittit quādā ꝓpōnē necessariaȝ ad ꝓpositū. scđo ex illa ꝓpōne ꝓbat ꝙ est dare in aīa itellectū agentē. 3°. narrat ꝯditiōes ⁊ ꝓp̄etates ipsius itellectꝰ agētis. scđa ibi (Necesse ⁊ in aīa) 3ª ibi (Et h̄ intellectꝰ separabilis) Dicit ḡ. qm̃ aūt sic̃ in oī nã vnicuiq; generi. i. ꝓm vnūqđq; genꝰ est aliqd h̄ qdē mã. ⁊ h̄ āt mã est potētia oia illa q̃ sunt illiꝰ generis. alterū aūt ē cā agēs ⁊ factiuū qđ se hȝ i faciēdo oia illiꝰ generis: vt ars ad materiā sustinuit. nā h̄ nō solū est in oī nã. i. in oī re nãli ꝙ ꝓȝ vnūqđq; genꝰ reꝝ nãliuȝ. s. ꝙ si est ibi dare vnū aliqd qđ sit oia fieri: ꝙ ēt sit ibi dare alteꝝ aliqd qđ sit ibi oia facere: sed ēt h̄ est in artificialibꝰ. qꝛ mãe in gn̄e artificialium est oia illa fieri: artis v̉o omnia illa facere.

Dubitaret forte aliqs. qūo v̉itateȝ hȝ h̄ ꝯña ꝙ vbi ē dare aliqd qđ sit oia fieri. oȝ ꝙ sit ibi dare aliqd qđ est omnia facere. ¶ Dicēdum ꝙ vt dicit̃ in quinto meta. potentia dicit̃ de potentia actiua ⁊ passiua: sed scđm analogiam quādaȝ. naȝ per p̉us dicit̃ potentia de actiua q̃ de passiua. nam nunq̃ potentia passiua esset potētia ex qua aliquid fieret nisi esset potentia actiua q̃ posset eā reducere ad actū: ⁊ que posset illud facere: cū enim nihil sit ociosuȝ in nã: ⁊ cū nō sit dare in nã aliquid frustra: oportet ꝙ cuilibet potentie passiue respondeat sua potentia actiua: imo vt pȝ per habita: potentia passiua nō est potentia nisi rōne potētie actiue. ⁊ si tu ponis omnes formas potentia in materia p̉ma: oȝ ꝙ omnes illas tu ponas actu in motore p̉mo. vt vult cōmen. super. 12. meta. nunq̃ eniȝ essent forme in materia p̉ma ꝓm potentiaȝ passiuam: nisi essent in motore primo ꝓm potentiam actiuam. nam cum nulla potentia seipsaȝ faciat ad actum: nec vnquaȝ materia seipsam trāsmutet ad formaȝ: nunquaȝ diceremus ꝙ ex materia aliqua posset aliquid fieri nisi esset aliquod agens qđ posset illud facere: qđ etiaȝ in artificialibus esse contingit. qꝛ nunquaȝ diceremus ꝙ ex ligno vel ex aliqua alia materia possent omnia artificialia fieri: nisi eēt ars que posset omnia illa facere. ⁊ quia sicut est in omni genere: oportet ꝙ etiaȝ circa animaȝ hoc esse habeat: quare si in ea est dare intellectum possibilem: qui est omnia fieri: ⁊ q potest omnes formas intelligibiles recipere: opȝ ibi dare intellectum agētem qui ē oia facere: ⁊ qui possit omnes tales formas abstrahere. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Necesse ⁊ in aīa has eē dr̃ias. ¶ Et est itellectꝰ hic qdem talis in oia fieri: ille v̉o in oia facere: sic̃ habitꝰ qdē: ⁊ sicut lumē: quodā. n. mō: ⁊ lumē fac̃ potētia exn̄tes colores actu colores. Cō.18.

¶ Adaptat h ad aīam dicens. q necesse est ī in aīa eē has drias. vz. q sit ibi vn⁹ itell's q sit oīa fieri vt polis ī alius q est oīa facere vt agens. ī iō subdit q ēt est h intellectus ī aīa tal' q ē i oīa fieri. ille vo i oīa facere. ī addit q h itell's q est oīa facere vt agēs est sicut qdā habit⁹. i. sicut qdā pfectio ī est sic lumen. nā quodāmō sicut lumen colores existentes pō visibiles facit colores actu visibiles. sic sup. intellect⁹ agēs itelligibilia potētia facit actu intelligibilia.

Dubitaret forte aliqs. q̄ fuit necītas ponēdi intellm agentē. ¶ Dōm q vt ɔmē. tāgit plo nō idiguit ponere itellm agētē: s3 Arist. posuit. n. plo q ppa oba itell's nr̄i erāt actu itelligibilia. posuit. n. qditates rez sepatas: q̄s vocabat ydeas. ī qz qd qd ē: ē ppriū obz itell's nr̄i dicebat illas ydeas ī illas qditates abstractas eē ppriū obm itell's nr̄i. deseruiebāt āt ydee ipsi ploni q̄tū ad duo. vz. ad sciam ī ad gnātiōez. dicebat. n. sciaz nō ppe eē de istis mālib⁹: s3 de illis ydeis: ī de illis qditatib⁹ sepatis. deseruiebāt ydee ēt ad gnātōez. qd qūo sit nō est pn̄tis speculatiōis: qz de h alibi sup septimū meta diffusius diximꝰ. sufficiat aūt ad pn̄s scire qūo plato ponebat qditates q̄ erāt obm itell's nr̄i actu abstractas: ī p ɔn̄s actu itelligibiles: qd si vez eēt: nō idigeremꝰ ponere itellm agentē. nā sic qz sensibilia sūt actu sēsibilia nō idigemꝰ ponere sensuz agētē: vt qz calm est actu calz: ī frigidū actu frigidū: nō idigemꝰ ponere tactū agētē qui faciat talia pō sensibilia actu sensibilia. calm. n. qz est actu tale poterit p seipm imutare sēsuz tact⁹ absq eo q aliqua alia actualitas ɔferaī sibi. sic qditates q̄ sūt obz itellus si eēnt actu abstracte ī actu sepate ī actu intelligibiles possent p seipas imutare itell'z polez: nec idigeremꝰ itellectu agente: q faceret hō qditates pō itelligibiles actu itelligibiles. vez qz opio plonis de ydeis ī de qditatib⁹ abstractis sufficiēter reprobata ē a pho in mētis locis. ī qz ppriū obz itell's nr̄i sūt qditates hoz māliū: q̄ z ppriū ē hr̄e fātasma cū talia sint itelligibilia in pō. ī nō possint p seipa imutare itellm polez: idigemꝰ ponere itellm agētē q sit oīa facere. in cui⁹ vtute: ī p cui⁹ lumē: ī irradiatōez: h q̄ sūt potētia itelligibilia fiāt actu itelligibilia. cū q qrit q̄ fuit necessitas ponēdi itell'z agētē plana ē rn̄sio. nā qz qditates rez māliuz: q̄rū ē hr̄e fanta⁽ᵗᵃ⁾: q̄ sūt ppriuz obm itellus nr̄i: nō sūt actu abstracte: nec actu itelligibilia: vt pōebat plo: idigemꝰ ponere itellm agētē q faciat h pō itelligibilia actu itelligibilia: p cui⁹ vtutē ī irradiatōez h pō itelligibilia imutare possint intellectum potentialem.

Alterius autez dubitare possumꝰ: vt dubitat h Themisti⁹. vtz itell's agēs sit hit⁹: vt sonare videnī vba phi. ¶ Dōm q: vt Themisti⁹ narrat: opiōnē fuisse q̄rūdā q itell's agēs est sic hitus: qz est qdā hit⁹ pncipioz. nā p hitū pncipioz: q dr̄ intellect⁹ fiūt in nobis alia itelligibilia. si q aliqs itell's dz eē itellus agēs: p c⁹ vtutē fiāt alia itelligibilia: vr̄ q hō itell's sit hit⁹ pncipioz. qz p pn̄a nob alia inotescūt. s3 h pō stare n̄ pt. qz i itellu nr̄o anq̄ itelligat nihil ē scriptū: nz pictū. ē. n. intellect⁹ sic accept⁹ sicut tabula rasa in q̄ nō est fcā aliqua scriptura: nec ptractio. ipse q hit⁹ pncipioz ē hit⁹ acqsit⁹: cū q nihil in itellu iprimaī nisi mediāte lumie itellectus agentis: sic nihil iprimiī in oculo nisi mediāte lumie corporali. oz q ipsa pn̄a recipiāt actualitatē p lumē itell's agētis: ī fiāt itelligibilia p tale lumē: ide ē q q aliqn̄ pncipia dr̄ nobis nālr cognita: nō q itellus in sui pmordio hēat in se aliqd nālr scriptū: vl' hēat hitū pncipioz nālr inatū: sed qz ad cognitiōez pncipioz nō idigemꝰ persuasiōe vel rōne: s3 statiz pncipys assentimꝰ: vt si sciuerimꝰ qd est qd dr̄ per nomē. scito. n. qd est qd dr̄ p nomē: absq aliq̄ discursu sufficit solū lumē intellect⁹ agētis ad hoc q assentiamꝰ pncipys. ideo dr̄ pmo posterio. q pncipia cognoscimꝰ in quantū terminos cognoscimꝰ. nā scito qd est totū ī qd est pars sufficit solū lumē intellect⁹ agētis ad hoc q assentiamus huic pncipio q oē totū est mai⁹ sua pte. ī qz solū lumen intellect⁹ agētis sufficit ad cognitionē pncipioz cuz illud lumē sit nobis nāliter inditū: dr̄ quodāmō nobis pncipia nālr nota. Cū q qrit vtz itellect⁹ agēs sit ille itellectus q est habit⁹ pncipioz: pz q nō: imo itellect⁹ q ē habitus pncipioz psupponit itellm agentē cū ɔpareī ad ipz tanq̄ effect⁹ ad cām. nā in vtute lumis itell's agētis: vt pz per habita fit in nobis habit⁹ pncipioz: ī fiunt nob nota pncipia. Qd q phs ait q itellect⁹ agens ē sic hitus. Dōm q noie habit⁹ vt cōiter poniī itelligiī oīs pfectio. est q intellectus agens sicut quidam habitus. qz est sicut quedaz perfectio: ī quedam virtus anime.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtz itellectus agēs se hēat ad fantasma. sicut lux ad colores. videī q nō. qz colores sūt p se visibiles vt pbaī supra. nā qdlz obz cuiusl3 sēsus ē p se sēsibile. colores q qz sūt ppriū obm visus erūt p se visibiles. q̄re si sit sīis proportio est colorū ad lucē ī fāta⁽ʳᵘˢ⁾. ad itell'z agētē: erūt fanta⁽ᵗᵃ⁾ itelligibilia p se: sic sunt colores p se visibilia: qd pz eē falsuz. nā cū fanta⁽ᵗᵃ⁾ sint h ī nūc. qz ɔtermiant sibi ppriuz organū: p se itelligibilia eē nō pn̄t. ¶ In ɔriū est phus in lrā. ¶ Dōm q cū dicimꝰ eodē mō ɔparari colores ad luces vt fanta⁽ᵗᵃ⁾. ad itellectū agētē. h sile nō est p oēz modū. p tanto. n. sile est. qz sic colores nō pn̄t mouere visuz sine lumie corpali sic fanta⁽ᵗᵃ⁾. nō pn̄t mouere itell'z polez sine lumie itell's agētis. p tāto aūt nō erit sile: qz in motōe visus reqriī lumē corpale: nō pp ipsos colores. nam colores ipsi hn̄t in se actualr ī formalr nām vn̄ sint visibiles. sūt. n. de se visibiles: s3 q reqraī ibi lumē h ē pp ipz mediū: vt supra diffusius tractabaī: s3 vt fanta⁽ᵗᵃ⁾. moueant itell'z possibilem requiriī lumen intellect⁹ agentis pter seipsa. qz ipa fanta⁽ᵗᵃ⁾. nō sunt de se itelligibilia nec sunt itelligibilia actu: sed potentia. ¶ Deide cuz dicit.

¶ **Et hic intellect⁹ separabilis ī impassibilis ī imixtus substātia actu ens. semp. n. honorabilius est agens patiēte: ī principiū materia.** Cō. 19.

¶ Assignat ɔditiōes ī ppetates itell's agētis. ī tāgit q̄tuor ppetates: q̄rū pᵃ ē q h itell's ē sepabil'. qz ē vt⁹ nō organica nec mālis. zᵃ ē. qz est ipassibil'. 3ᵃ est. qz ē imixt⁹. i. est nō ɔposit⁹ ex reb⁹ corpalib⁹ vel ex elītis: sic ponebāt antiqui aiaz eē ɔpositā ī mixtā ex elītis. q̄rta ppetas. itell's agētis est. q est suba actu ens. cā aūt p quā pbat itellm agētem esse talē: ī hr̄e has ppetates est. qz itellect⁹ agens est honorabilior ī pstantior itellectu possibili. qz semp agēs honorabili⁹ est patiente ī pncipiū materia.

Dubitaret forte aliqs. qūo p hec vba q qz agēs ē honorabilius patiente: ī pncipiuz mā hz phs q ille q̄tuor ppetates isint intellectui agēti. ¶ Dicenduz q q̄rta ppetas. vz. q itell's agēs sit suba actu ens nō idigeī pbatiōe. nā eo ipso q itell's agēs hz rōnē actiui cū nihil agat nisi put ē in actu: oz q sit suba actu ens. alie vo tres ppetates. vz. q sit sepat⁹ ipassibil' ī imixt⁹ pbaī p rōnē in lrā assignatā. nā si itell's potēcial' hz istas tres proprietates. qz est sepabil' ipassibil' ī imixt⁹: cū hō itell's ɔpareī ad itellm agētē vt patiēs ad agens. ī vt mā ad pn̄ᵐ pfectiuū: q̄tū ad has ɔditiōes erit itell's agens honorabilior ī pstātior itellu poli. nā itellect⁹ agens multo magis excellentiori mō habebit ista q̄ itellect⁹ possibilis.

Alterius forte dubitaret aliqs: vt dubitaret themisti⁹ vtrū itell's agēs sit sic sepabil' q non sit pars aīe: nec sit potentia aīe: sed sit quedā suba sepata. ī videī q sic: p vba phi dicētis q est suba actu ens. ¶ Dicendū quosdā fuisse h⁹ opionis q itellect⁹ agēs eēt vnus

numero in oībus ⁊ eēt vna aliq̄ sub̄a sepata: vt sicut vn⁹ sol totū vniuersuz illuminat: p cui⁹ illumiatiōnē pñt oēs oculi videre. sic ē vna aliq̄ sub̄a sepata irradiās sup fāta^{ta}. oīum hoīuz: p cui⁹ irradiationez pñt oēs hoīes itelligere: cui⁹ opionis vr̄ fuisse Auicē. ponēs decimā itelligentiā q̄ ꝑerat decime spere. vz. spere actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ eē itelligentiā illā a q̄ ꝺpēdebat nr̄a felicitas: ita ꝙ tota felicitas nr̄a ꝭm ipz ē in ꝯiūctiōe itell's nr̄i ad itelligētiā illā. Jtaq₃ itelligētiā illā posuit itell'm agētē p c⁹ irradiateōz fāta^{ta}. singuloꝝ hoīuz mouebāt singulos itell's poīes. Hāc aūt positionē duas falsitates ꝯtinere dicim⁹: q̄rū pma ē: ꝙ finalis felicitas nr̄a ꝯsistit in ꝯiūctiōe itell's nr̄i ad decimā itelligētiā: qꝺ ipoīe ē. q₂ finale bonū nr̄z ꝯsistit in ꝯiūctione itell's nr̄i ad aliqꝺ bonū cātū. nā cum nāle sit ꝙ nunq̄₃ gescat itell's cognito effectu nisi cognoscat cāz: oꝫ nos getari in bono illo qꝺ ita sit cā ꝙ nullo⁹ cātū sit. nā ex cognitiōe effect⁹ ⁊ ex ignorātia cāe nō ē qes: s₃ admiratio. vt pt hr̄i ex ꝑ meta. ꝧ mō. n. ex admirari ceperunt pħari vt dr̄ ibidē. q₂ vidētes effectus mirabiles: vtputa eclypses solares ⁊ lunares ⁊ ꝯiūctiōes sideꝝ admirati nō gescebāt donec iuestigarēt cās. in cognitiōe g̊ effect⁹ nō pōt eē quies nec felicitas. illud g̊ a q̄ depēdet nr̄a final' felicitas: opꝫ ꝙ sit cā n̄ cāta. s. de⁹ ipe. 2^{a} āt falsitas ē. q₂ pōit itell₃ agētē eē subaz q̄dā sepatā: ꝙ āt n̄ sit ꝧ de itētōe Ar̄. plane pꝫ p lr̄az vbi dr̄ ꝙ i aīa nec̄e ē pōer̄ has duas drīas ⁊ hos duos itell's: q̄rū vn⁹ sit oīa fieri: alter oīa facere. nō g̊ itell's agēs est aliqd sepatū ab aīa: s₃ ē aliqd in aīa. q₂ ē aliq̄ pfectio ⁊ aliq̄ vt⁹ aīe. ꝙ ēt ꝧ nō solū nō sit de itētiōe Ar̄. s₃ ēt sit falsum duplici via iuestigare possum⁹: q̄ruz vna ē themisty. nā in ptāte nr̄a ē itelligere cū volum⁹: postq̄₃ hūim⁹ spēs itelligibiles: vt gl₃ in seipo expir̄. cuz g̊ q̄tūcūq₃ hūerim⁹ apud nos spēs itelligibiles: n̄ possum⁹ actu itelligere: nisi speculemur iteꝝ fāta^{ta}. ⁊ nisi sup ipa fāta^{ta}. fiat irradiatio lumis itell's agētis. s₃ si hꝺ lumē eēt a nobis sepatū: nō eēt i ptāte nr̄a ꝙ tal' irradiatio fieret: q̄re hn̄tes ap̄ nos spēs itelligibiles: nō eēt in ptāte nr̄a ꝙ possem⁹ itelligere cum vellem⁹: sic̄ pñtib⁹ visibilib⁹: eo ꝙ lumē solis sit a nob separatū: nō ē i ptāte nr̄a videre cū volum⁹. q₂ nō ē in ptāte nr̄a sp hr̄e pñtiā lumis: eo ꝙ lumē corꝑale: p qꝺ actu videm⁹: nō ē in nob: s₃ ē aliqd sepatū. 2ª via ad iuestigādū hoc idē sumir̄ ex pfectiōe cognitiōis itellectiue: s₃ de ꝧ infra dicem⁹: vbi pleni⁹ ꝺclarabir̄ ꝙ itell's agēs ē q̄daz pfectio ⁊ q̄dā vt⁹ aīe: ⁊ n̄ ē sb̄a sepata. Qꝺ vō dicebar̄ ꝙ itell's agēs est suba actu ens. g̊ n̄ ē pfectio ⁊ potētia aīe: s₃ ē suba q̄dā. dici dꝫ ꝙ vt declarari hꝫ 5° meta. suba sumi pōt multiplr̄. vno. n. mō: vt ibi dr̄: suba pt dicere qual₃ eēntiā: vl' q̄lib₃ rē cuiusl₃ pdicamēti. itell's itaq₃ agens: q₂ ē aliq̄ pfectio ⁊ aliq̄ vt⁹ aīe ē aliq̄ eēntia ⁊ aliq̄ res alic⁹ pdicamēti. ē. n. in 2ª spē q̄litat̄. q₂ ē q̄dā nāl' pō aīe. ⁊ q₂ ē q̄dā eēntia ⁊ q̄daz res pdicamēti: q̄dā suba dici pōt. ℂ Deinde cū dic̄.

Cō. 20. ℂ Jdē aūt est ꝭm actum sciētia rei. ℂ Que vero ꝭm potentiam tēpore prior in vno est: oīno aūt neq₃ tempore: sed non aliq̄ñ qdē intelligit: aliquando autem nō intelligit.

ℂ Determiat de itell'u in actu ponens tres ꝯditōes ⁊ tres ꝓpetates ei⁹. q̄rū p^{a} sumir̄ p ꝯparatōez ad obm. 2^{a} p ꝯparationē ad itell'm in potētia. 3^{a} p ꝯpationē ad habitū. Dic̄ g̊ ꝙ scia ꝭm actū. i. itell's ꝭm actū ē idē rei scite. scia vō q̄ ē ꝭm potētiā tpe pō₂ ē in vno ⁊ eodē q̄₃ scia ꝭ₃ actū: oīo aūt neq₃ tpe ē po₂. subdit ēt 3^{am} ꝯditōez ꝙ hꝺ itell's in actu nō aliq̄ñ qdē itelligit: aliq̄ñ nō itelligit. s₃ sp itelligit. ℂ Notādū āt ꝙ p^{a} ꝯditio itell's in actu ē p ꝯparatōez ad obꝫ. q₂ est idē cū re scita in actu. pt. n. exponi ꝙ ē idē. i. ꝙ ē sil'. nā cū res scita sit cā scie: ⁊ cāe i actu sint sil' cū suis effectib⁹. cāe vō in potētia nō sint sil': res scita in actu ē idē. i. ē sil' cū scia in actu vel cū itellectu in actu. nā si actu est scia: oꝫ ꝙ actu sit res scita vel in se: vl' in suis cāis. ꝧ aūt expō multū vr̄ ꝯcordare cū textu seqnti: vbi dr̄: ꝙ scia i actu ⁊ in pō n̄ sūt sil': s₃ vna est po₂ alia. ℂ Nōn^{m} ēt ꝙ pōt al'r exponi ꝙ scia in actu ē idē qꝺ res scita. q₂ ad lr̄az scia i actu ē idē cū re scita. q₂ ipa scia scir̄. hꝺ. n. scit sciaz suā: ⁊ ipa scia ē q̄daz res scita: vel scia i actu ē idē cū re scita. q₂ res vt sunt scite sūt vl'es. ⁊ sūt aliq̄ mō i aīa: ⁊ hn̄t aliquā idētitatē ad sciaz: ⁊ ad ea q̄ sūt in itell'u: vt supi⁹ diffusi⁹ dicebar̄. ℂ Nōn^{m} ēt ꝙ 2ª ꝯditio scie i actu ⁊ itell's in actu sumir̄ p ꝯpatiōez ad sciaz in pō ⁊ ad itell₃ i potētia. nā tpe i vno ⁊ eodē ꝑus est itell's in potētia q̄₃ itell's i actu: ⁊ ꝑus ē tpe in vno ⁊ eoꝺ scia in potētia q̄₃ scia i actu. simplr̄ tñ scia i actu ēt tpe ꝑcedit sciaz i potētia. nā nūq̄₃ pō reducir̄ ad actū nisi p aliqꝺ qꝺ sit in actu. nā vnū ⁊ idē ꝑus est in potētia q̄₃ sit i actu: s₃ tñ nisi aliqd aliꝺ eēt ꝑus in actu nō posset illꝺ qꝺ ē in potētia reduci ad actū: ita ꝙ simplr̄ ēt tpe act⁹ ꝑcedit potētiā. ℂ Nōn^{m} ēt ꝙ 3ª ꝯditio itell's in actu sumir̄ p ꝯparationez ad habitū. q₂ hn̄tes hitū nō sp itelligim⁹: s₃ q̄diu actu cōsideram⁹ ⁊ iformamur itellectu in actu tādiu itelligim⁹: ita ꝙ sic nos hn̄tes nō aliq̄ñ itelligim⁹: ⁊ aliq̄ñ nō itelligimus: imo sp nos itelligim⁹ q̄diu nos sic hēm⁹. pt. n. aliqs habitual'r pfici scia vl' spē itelligibili: ⁊ nō actu ꝯsiderare: s₃ ꝙ actu pficiar̄ qs talib⁹ ⁊ nō actu ꝯsideret nō ē poīe. nā cū nō actu ꝯsideram⁹ pfectiōes exn̄tes in intell'u non dicuntur esse actu sed habitu.

Dubitaret forte aliqs. q₂ nō vider̄ veꝝ ꝙ scia in actu simplr̄ sciaz in potentia ꝑcedat ēt in diuersis. q₂ aliquis potētia sciēs pōt fieri actu sciēs: si nll's doceat eū. ⁊ si nulla scia ꝑcedat sciaz ei⁹. ℂ Dōm ꝙ act⁹ sp ꝑcedit potētiā vel formal'r vel vtual'r: q₂ nūq̄₃ potentia cal₃ fit actu cal'm nisi sit ꝑus aliqd cal₃ vel formal'r vel vtual'r. sic nec nūq̄₃ aliqs potētia sciēs fit actu sciēs nisi ꝑcedat aliqd in q̄ sit scia vel vtual'r vel formal'r: vt siqs hꝫ sciaz adiscēdo. s. a magro scia q̄ est in itellectu poīi ipsi⁹ doctoris ꝑcedit sciaz q̄ est in itellectu poīi ipsi⁹ discipuli: s₃ siqs acqrat sciaz iueniēdo ex se: tūc lumē itell's agētis i q̄ ē scia vtual'r ⁊ effectiue ꝑcedit sciaz acqsitā i itell'u poīi in q̄ hꝫ eē formal'r. ℂ Deide cū dic̄.

ℂ Separatus aūt est solum hoc: qꝺ vere est: ⁊ hoc solum imortale ⁊ ꝑpetuum est. Nō reminiscir̄ aūt: quia hoc qdez ipassibile.

ℂ Tangit conditiōes que possunt adaptari ad totaz partem intellectiuaz: ⁊ tangit q̄tuo₂ conditōes. quaruz pma est: ꝙ separatus autez solus est. i. sola pars intellectiua ē tota separata. secūda cōditio solum est ꝙ hec vere est. i. sola pars intellectiua tota est illud qꝺ est vere esse. tertia cōditio est ꝙ solum hoc. i. sola pars intellectiua est illud qꝺ est quid imortale ⁊ perpetuū. quarta conditio est. ꝙ tota pars intellectiua est illud qꝺ non reminiscir̄. q₂ hoc qdez est quid ipassibile. ℂ Notanduz autez ꝙ materia est illꝺ per qꝺ res pōt esse ⁊ nō esse vt vider̄ septimo meta. nulla ergo materialia ⁊ corruptibilia vere sunt. q₂ possunt non esse. tota itaq₃ pars intellectiua: q₂ imaterialis est dr̄ vere esse. ℂ Notandū etiaz ꝙ themistius exponit ꝙ itellect⁹ nō reminiscir̄ post mortem. dicit. n. ꝙ scientia q̄ acqrir̄ in vita ista est totius coniuncti qꝺ est qd passibile. mortuo g̊ hoīe ⁊ corrupto ipso cōiuncto. q₂ nō remanet vlteri⁹ ipm cōiunctum: qꝺ est quid passibile: non vlterius reminiscir̄ itellectus de illa scientia acquisita. Veꝝ q₂ nō vr̄ hoc tutū dicere ꝙ nihil remāeat de scia post mortē: possum⁹ al'r expōere ⁊ dicere ꝙ reminisci ⁊ rememōrari respic̄ ꝓpe tps preteritū sub esse signato. ⁊ q₂ ferri in obꝫ ꝭm tps ꝑteritū ⁊ ꝭm tps signatū ꝓpe respicit ptē sensitiuā q̄ est ps organica: ⁊ ps passiua: ⁊ si nō rōne sui: saltē rōe organi itell's. g̊ q₂

nō ē ps organica nec ē illo mō ps passiua.dr nō reminisci. ¶ Notādū ēt φ oēs he cōditiōes pñt adaptari ad itellm agētē.nā itells agēs est idē cū re scita in actu ⁊ actu itellecta.nā cū res sit scita ⁊ actu itellecta p lumē itells agētis opꝫ φ aliquā visionē hēat ad ipꝫ itellm. Rursus ipse itellect⁹ agēs in cui⁹ vtute itells poss potētia sciens fit actu sciēs simplr pcedit sciaꝫ acqsitā in itellectu poss. Ampli⁹ ꝫ itellect⁹ nō aliqñ itelligit: aliqñ nō intelligit. qꝛ he drie spectāt ad itellectū possem.oculus.n.est ille q aliqñ videt aliqñ nō videt.luci aūt nō cōpetit.aliqñ videre aliqñ non videre:sic itellect⁹ poss aliqñ itelligit: aliqñ nō itelligit: sed ꝫ adaptare ad itellm agentē nō possum⁹. ¶ Rursus itellect⁹ agēs sol⁹ ē sepat⁹.qꝛ nec ē mālis nec recipit spēs māliū. ¶ Ulterius ipse solus ve ē.qꝛ est qd in actu:φ enī est in potētia qdāmō deficit ab esse:ipse ēt ē ppetu⁹ ⁊ icorruptibilis.nā itellect⁹ poss:lꝫ nō corrūpat in se:tñ eo ipo φ pōt obliuisci sciaꝫ quā hūit dr aliq mō corruptibil qtū ad spēs acqsitas. Ampli⁹ accipiēdo large reminisci sic itellectus poss pōt obliuisci sciaꝫ sic ⁊ reminisci. ꝫ aūt nō cōpetit itellectui agēti.qꝛ nō est poss.i. non est receptibilis spērū. ¶ Notādū ēt φ itellectui agēti nō ꝯpetit.aliqñ intelligere aliqñ nō itelligere ⁊ nō ꝯpetere ei reminisci dupl pōt hre vitatē.vel qꝛ nunq itelligit. vel qꝛ sp itelligit: qd aūt istoꝝ veꝝ sit ifra disputabit. ¶ Ultimo cū dic.

¶ Passiuus vero itellectus corruptibilis: ⁊ sine hoc nihil intelligit anima.

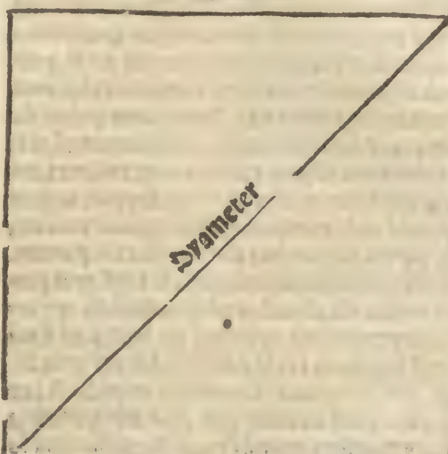
¶ Determiat de itellectu passiuo.i. de imagiatiōe vl fāta. dicēs φ passiu⁹ vo itellect⁹.i.imaginatio vl fanta. ē corruptibilis.qꝛ ē vtus organica.illa aūt fanta.lꝫ sit corruptibil tñ sine ꝫ.i.sine fanta. itells nihil itelligit. qꝛ nostrū itelligere:vt ifra patebit:lꝫ nō sit fanta.tñ nō ē sine fantasia.

Cō.21 Indiuisibiliuꝫ qdē igit intelligentia in his est:circa que non est falsum.in quibus aūt ⁊ falsum iam ⁊ veꝝ est: compositio quedā iā intellectū est.

¶ Postq phs determinauit de itellectu poss p ꝯparatōeꝫ ad obm. In pte ista determinat de eo p comparationē ad actū.circa qd duo facit.qꝛ p facit qd dcm ē.2º.postq determiauit de vegetatiuo sensitiuo ⁊ itellectiuo dtermiat de appetitiuo ⁊ de fm locuꝫ motiuo ibi.(Ut aūt sensibile.) ¶ Ad euidētiā aūt pme ptis sciendū φ duplex ē actio itellect⁹:vna put itelligit simplicia fꝫ quā format diffōnē: alia put itelligit ꝯposita fꝫ quā format enūciatōeꝫ.actio illa simpliciū dr itelligentia idiuisibiliū in q nec est vitas nec falsitas.actio vo ꝯpositoꝝ in q vl ē falsitas vl vitas.a ꝯmētatore appellata ē fides.nā cū assentit itells φ albuꝫ ꝯponat cū hoie format hāc enūciationē.hō ē alb⁹.cui enūciatiōi assentiēdo dr ibi eē fides. qre ꝫ actio itellect⁹ ꝯponētis aut diuidētis fides vocata est.duo g facit.qꝛ p distiguit duplicē actionē itells. 2º. deteriat de vnaqq illaruꝫ ibi(Sic eoꝝ q sunt)Dic g.idiuisibiliū qdē igit itelligētia .i.actio illa itells q dr itelligētia idiuisibiliū est in his:circa q nō est falsuꝫ.nā circa itellectū simpliciū nō ꝯuenit eē falsitas:in qb⁹ aūt falsuꝫ iā ⁊ veꝝ est:est qdā ꝯparatio itellectuū.qꝛ vitas ⁊ falsitas ñ hñt eē nisi circa itellectū cōponentē. ¶ Notādū aūt φ ipsi cōcept⁹ q sūt apud itellectū de reb⁹ itellect⁹ vocant.vñ itells leonis est ꝯceptus quē format sibi aīa de leone:nō est.n.idē leo ⁊ itells leonis:qꝛ leo nō itelligit p seipꝫ.hos g itellect⁹ ⁊ hos ꝯcept⁹ exñtes apud aīaꝫ:aīa ꝯponit adinuicē:ex q ꝯpositiōe resultat idē vitas vel falsitas. ¶ Notādū ēt φ ꝯpō large sūpta dr de oī enūciatiōe siue illa enūciatio sit affirmatiua siue negatiua:ppie tamen sumpta ꝯpositio solū dr de enūciatione affirmatiua.nam enunciatio negatiua non ppie dr ꝯpo

sitio sed diuisio. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sicut eoꝝ que vnuꝫ fiunt.sicut Empedo.dixit. Uere mltoꝝ qdē capita sine ceruice germinauerūt:postea ꝯposita sūt ꝯcordia sic ⁊ hec separata ꝯposita sūt: vt assimetrū: ⁊ diametrū.

¶ Deteriat de his actionib⁹ itellus. circa qd tria facit.qꝛ p determinat de intelligentia ꝯpositoꝝ.2º. de itelligentia idiuisibiliuꝫ. 3º.cōparat has actiones adiuicē. 2ª ibi(Indiuisibile āt.) 3ª ibi (Est āt dictio). Circa pmū duo facit fm φ itells duplr hꝫ ꝯponere ⁊ diuidere.videm⁹.n. φ itellect⁹ ꝯponit vnā reꝫ cū alia. 2º.ꝯponit ipsas res cuꝫ tpe.p g determiat de actiōe itells ꝯponentis put ꝯponit ipsas res adinuicē.2º.determiat de actiōe ei⁹ put ꝯponit ipsas res cū tpe ibi(Si aūt factoꝝ)Dic g φ sic ē actio intellect⁹ ꝯponētis sic est ꝯpō eoꝝ q sūt.i.sic est ꝯpō entiuꝫ: quēadmodū dixit empe.sic g emp.dixit ꝯponētia in re ex sic hꝫ fieri ꝯpō cōceptuū ap itellm.dixit.n.emp. φ ve qdē capita multoꝝ germiauerūt.i.mltoꝝ aīaliū sūt sine ceruice.i.sine collo.nā.n.a pn.º fꝫ opiōnē emp.germinauit ptes aīal sepatas vt generauit capita sine collo.postea ꝯcordia .i.p ꝯcordiā sunt ꝯposita capita cū collo.sic ⁊ ꝫ q sūt ap intellectū p sūt sepata: ⁊ postea sūt ꝯposita: vt asimetrū de diametro.⁊ vt simetrū ⁊ diametrum.ꝯponit.n.itellectus aliqñ diametrū cū assimetro.i.cū icōmēsurabili: ⁊ tūc est ꝯpō bona.qꝛ diameter ē icōmēsurabil coste aliqñ ꝯponit diametrum simetro.i.cū cōmensurabili:⁊ tunc est cōpositio mala:sicut est cōpositio entium.

Dubitaret forte aliqs. qūo ē cōpō ap itellm sic ē ꝯpō entium fm empe. ¶ Dōm emp. voluisse a pn.º mūdi nāꝫ fecisse ptes sine totl.⁊ postea ꝯiūxisse tota vt a pn.º fuerūt facte frondes sine ramis ⁊ rami sine radicib⁹:ita φ fuerūt facte ptes plāte nō ꝯiūcte:sed dise:sic ēt fꝫ ptes aīal accidebat vt fuerīt fcā capita aīaliū sepata a collo:⁊ colla sepata a corpib⁹: ⁊ crura sepata a pedib⁹:⁊ sic de alijs mēbris.his g sic sepatl exñtib⁹ iceperūt p ꝯcordiā ꝯiūgi:sꝫ ñ sp illa ꝯiūctio erat ꝯueniēs.qꝛ aliqñ ꝯiūgebāt frōdes vitl cū ramis oliue: aliqñ rami vni⁹ arboris ꝯiūgebāt cū radicib⁹ alteri⁹ arboris.⁊ qꝛ tal ꝯiūctō nō erat ꝯueniēs:nō poterat saluari plāta sic ꝯposita: sꝫ qñ fiebat p ꝯcordiā debita ꝯpō:vt φ ꝯiūgebāt dbite radices dbitl ramis:⁊ debiti rami dbitl folijs.tūc saluabat illa plāta:⁊ poterat sibi sile gñare.sic ēt ⁊ circa aīalia hēbat eē vt ꝯiūgebat collū leōis cū capite cerui. ⁊ pes capre cū crure bouis.tal g ꝯpō fm emp.ñ erat bōa ⁊ ñ fiebat ide al:sꝫ qñ debita capita ꝯiūgebāt dbitl coll:⁊ singule ptes aīal dbite ꝯponebāt:tūc erat ꝯpō bōa ⁊ saluabat illd al ⁊ poterat sibi sile gñare:imo posuit pls emp. nā nō solū voluit φ ps vni⁹ aīal ꝯpōeret cū pte alteri⁹ aīal vl φ ps vni⁹ arboris cū pte alteri⁹ arboris:sꝫ ēt φ ps aīal ꝯpōeret cū pte arboris.vñ dixit fieri aliqñ oliuigenas ex oliua ⁊ boue vel vitigenas ex vite ⁊ boue.⁊ tūc erat pessima ꝯpō.iuuat ergo

nos ad hoc dcm̄ emp. si va eēt opīo ei⁹. q: sicut tūc ptes se parate aliqñ bñ ꝯponerent̄ ⁊ faceret al' vel plātā. ⁊ aliqñ ꝯponerent̄ male sic ipsi cōcept⁹ simplices ap intellectuz bñt esse separatū ⁊ postea ꝯponunt̄. ⁊ aliqñ est cōpō bona ⁊ ibi est veritas: aliqñ mala ⁊ est ibi falsitas.

Ulterius forte dubitaret aliqs. q: nō vr̄ veruz eē qd̄ h̄ sint sepata. ⁊ postea cōponant̄ gb⁹ ꝯpositis accidat ibi vitas ⁊ falsitas. q: si semp sepata ꝯponerent̄ semp eēt ibi falsitas. opz. n. ꝙ cōposita in re ꝯponant̄ ap itell'm vel ꝙ sepata separent̄ ad h̄ ꝙ sit veritas ibi. nā cū cōposita separent̄ vel separata cōponuntur nō est ibi veritas sed falsitas. ¶ Dicendum ꝙ intellectus simplicium precedit intellectum cōpositorum: q̄re si intellectus dz formare ⁊ cōponere hāc enunciationez. hō currit: p̄us opz ꝙ sibi formet ꝯceptū ei⁹ qd̄ ipoztat̄ nomie hois: ⁊ ei⁹ qd̄ ipoztat̄ noie cursus: ⁊ postea ꝯponat vnū cuz alio. igit̄ hi cōcept⁹ ap. itell'm p̄us habuerūt eē sepatum: ⁊ postea hūerūt eē ꝯpositū: itaqꝫ cū ph's vl'r loq̄t̄ ꝙ h̄ p̄us hñt eē sepatū: ⁊ postea sūt cōposita nō ē itelligedū ꝙ p̄us hēant eē sepatū in re: ⁊ postea ꝯponant̄ ap itellz. q: si nō ꝯpōeret itell's nisi sepata in re: sp eēt ibi falsitas: vt in arguendo dicebat̄. sed cū itellect⁹ simpliciū: vt dcm̄ est p̄cedat itellectū ꝯpositoꝝ: hō itellect⁹ p̄us sunt nō ꝯpositi: q: p̄us sunt simplices: ⁊ postea ꝯponūt: ⁊ cū illi ꝯponi quā facit itellect⁹ rñdet ꝯpō in re est ibi vitas: cū nō rñdet ē ibi falsitas: ita ꝙ vitas est adeq̄tio reꝝ ad itell'm. falsitas vo est inadeq̄tio eozūdē. deberem⁹. n. imagiari ꝙ itellectus separat q̄ in re hñt eē cōiunctū: vt si dicat̄ hō ē al'. ptes h⁹ ꝓpōnis q̄ sunt hō ⁊ aīal dicūt vnā ⁊ eādē formā: siue dñt vnā ⁊ eādē rez: sz dñt eā sub alia ⁊ alia rōne: itaqꝫ iter has ptes p̄m rē est vnitas. p̄m rōnē ⁊ itellectū est ibi distictio. optimū ḡ exēplū est de opīone emp. nā si ptes aīalis eēnt sepate real'r: sic ptes ꝓpōnis sūt sepate apud itell'm: sicut tūc ꝯtigeret ptes aīal' ꝯponi bñ ⁊ male: ⁊ ex aliq̄ ꝯpōe fieret al'. ex aliq̄ vo ñ fieret aīal vt themisti⁹ ait: sic nūc ptes ꝓpōnis ꝯtingit ꝯponi bñ ⁊ male ⁊ ex aliq̄ ꝯpōne resultat vitas. ex aliq̄ vo nō resultat vitas: sz falsitas. argumētū āt in ꝯriū solutū est per iā dicta. ¶ Deide cū dicit.

Cō.22. ¶ **Si aūt factoꝝ: ⁊ futuroꝝ tp̄s cointelligēs ⁊ componens.**

¶ Determinat de ꝯpōne rerū cuz tpe. Circa qd̄ duo facit. quia p̄mo ait ꝙ hoc facere spectat ad intellectum componentē. z°ꝙ dixerat ꝓbat ibi statiz post. (Falsū. n. i cōpōne) Dicit ḡ. ꝙ si aūt itellect⁹ itelligit aliqd factoꝝ ⁊ futuroꝝ. i. itelligit aliqd p̄teritū aut futurū est itelligēs cuz tpe: ⁊ est cōponēs tp̄s cū reb⁹. spectat ḡ hoc ad itell'm ꝯponentem qui cointelligit tēpus cū rebus ⁊ componit tp̄us cum rebus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Falsum eniz in cōpōne semp est: ⁊ nāqꝫ si albuz nō albo: aut si nō albū albo cōponit: cōtingit aūt ⁊ diuidentem dicere omnia.**

¶ Probat qd̄ dixerat ondēs ꝙ cointelligere tp̄s cū reb⁹ ⁊ ꝯponere tp̄s cū reb⁹ spectat ad itellectū ꝯponētem. circa qd̄ duo facit p̄m ꝙ dupl'r ꝓbat itentū. z^a ibi (Sic ḡ ē) In p̄^a pte itēdit talē rōnē. falsuz nō hz eē nisi in eo qd̄ spectat ad itellectū cōponētē. q: in itellectu simpliciuz nō ē falsitas: sed cointelligēdo tp̄s cū reb⁹ ⁊ ꝯponēdo tp̄s cū rebus accidit ibi falsitas. ḡ hoc spectat ad itellectū cōponētē. h̄ est ḡ qd̄ ait ꝙ falsuz semp est in ꝯpōne. i. sp spectat ad itellectū ꝯponētez. ⁊ nāqꝫ si albū nō albo: aut si nō albū albo ꝯponat: ⁊ hoc p̄m tp̄s p̄teritū vel futurū siue cuz hoc fiat accidit ibi falsitas. q: ꝯtingit oīa h̄ dicere p̄m diuisionez oīa h̄ sunt diuisa in re extra. nā albū est diuisuz a nō albo ⁊ nō albū ab albo: q̄re si h̄ q̄ sunt diuisa in re: itellect⁹ cōponat p̄m tp̄s p̄teritū vel futuꝝ: vt ꝙ dicat ꝙ nō album manēs nō albū fuit albū aut erit albū accidit ibi falsitas. ḡ sic ꝯponere tp̄s cū reb⁹ nō spectat ad itell'm simpliciuz in q̄ nō ē falsitas: sz ad itell'm ꝯponētē. ¶ Deiñ cū dic.

¶ **Sic ergo est nō solum falsuz: aut verū: ꝙ albus Cleon est: sed ⁊ ꝙ erat: aut erit vnum: aut faciēs sic intellectus est vnūquodqꝫ.**

¶ Adducit scdaz rōnē in q̄ oñt ꝙ intelligere tp̄s cū reb⁹ ⁊ ꝯponere tp̄s cū reb⁹ spectat ad itell'm ꝯponētē dicēs. si ḡ nō est solū veꝝ aut falsuz ꝙ alb⁹ est Cleon. i. in ꝓpōne de p̄nti: sz est vitas aut falsitas ꝙ erat alb⁹ cleon q̄ꝫtū ad ꝓpōnez de p̄terito. aut ꝙ erit q̄ꝫtum ad ꝓpōnē de futuro. ⁊ subdit ꝙ itellectus est h̄ faciēs vnūqōqꝫ. q: hāc vitatez ⁊ falsitatē ⁊ hāc cōpōnē facit itell's. q: vt dr̄. vi. meta. veꝝ ⁊ falsum sunt in aīa: sed bonū ⁊ malū sunt in reb⁹.

Dubitaret forte aliqs quō dr̄ ꝯpō rei ad rez a ꝯpōne reꝝ cū tpe. ¶ Dōm ꝙ ꝯpō reꝝ ad tp̄s p̄suppōit ꝯpōnē reꝝ ad seinuicē. nā cū termini ꝓpōnū accipiunt̄ vl'r nō ꝯcernūt tp̄us eo ꝙ vl'ia p̄m ꝙ hꝫ nō sūt h̄ ⁊ nūc: cū aūt accipiunt̄ p̄ticulariter circūcernūt tp̄s: vt si accipiat̄ pluuia nō p̄m eē signatū: sz p̄m se: ⁊ dicat̄ ꝙ pluuia est aq̄ gutatiz cadēs in hac ꝓpōne nō dr̄ nec pluuiā eē nec fuisse nec futurā eē: imo nulla pluuia exn̄te ve posset dici ꝙ noīe pluuie h̄ ipoztat̄ ꝙ est aq̄ gutatim cadēs. ꝯponere ḡ tp̄s cū reb⁹ p̄supponit ꝯpōere res ad seinuicē. ⁊ si est vitas ⁊ falsitas in ꝯpōne reꝝ ad se inuicem est vitas ⁊ falsitas in cōpōne reꝝ cuz tpe. vtraqꝫ ḡ rō phi in h̄ ꝯsistit ꝙ cū possit eē falsitas ꝯponēdo res cū tpe p̄terito ⁊ futuro. i. cū possit esse falsitas formādo ꝓpōnes de reb⁹ p̄m tp̄s p̄teritū ⁊ futuꝝ: q: falsitas nō pōt eē nisi i itellectu ꝯpositoꝝ: oz ꝙ talis formatio p̄tineat ad itell'm cōponentem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Indiuisibile aūt qm̄ dupl'r dicitur: potentia: aut actu est: nihil ꝓhibet intelligere indiuisibile: cū longitudinē intelligat. Indiuisibilis eniz actualiter est: ⁊ in tpe idiuisibili. Simil'r enim tempus diuisibile ⁊ idiuisibile longitudini est.** Cō.23

¶ Postq̄ꝫ determinauit de actiōe itellectus q̄ dr̄ itellect⁹ cōpositoꝝ: vel q̄ dr̄ fides. determinat de actiōe itellect⁹ q dr̄ intellect⁹ simpliciū: vel q dr̄ itelligētia idiuisibiliū. circa qd̄ tria facit: p̄z ꝙ 3^r dr̄ idiuisibile. dr̄. n. aliqd eē idiuisibile p̄m actū. aliqd dr̄ esse idiuisibile p̄m formā. aliqd vo dr̄ esse idiuisibile simpl'r: vt pūct⁹. tria ḡ facit. q: p̄mo ostēdit quō itelligit̄ indiuisibile p̄m actū. z° ostēdit quō itelligit̄ indiuisibile p̄m sp̄ēm siue p̄m formaz. 3° declarat quō itelligit̄ indiuisibile simpl'r: vt quō itelligit̄ punct⁹. z^a ibi. (Qz aūt nō p̄m q̄ꝫtitatē) 3ª ibi (Pūctū aūt) ¶ Ad euidētiam aūt p̄me ptis sciendū ꝙ idiuisibile p̄m actū dr̄ eē oē cōtinuū: nā oē tale lz sit diuisibile p̄m potentiā: est tñ idiuisibile p̄m actū. q: q̄ꝫdiu est actu cōtinuū taz diu est actu vnū ⁊ actu idiuisum. duo ergo facit. q: p̄mo oñdit quō indiuisibile p̄m actū. i. quō ꝯtinuū intelligat̄ p̄m se. scdo declarat quō itelligat̄ vt ꝯsiderat̄ diuisum p ptes ibi (Non igit̄ est dicere) Dicit ḡ. ꝙ qm̄ aūt dupl'r dr̄ idiuisibile: potentia aut actu: nihil ꝓhibet itellectū itelligere idiuisibile cū intelligat lōgitudinē. q: ipsa lōgitudo est idiuisibilis actual'r. itelligēdo ḡ lōgitudinē itelligit aliqd idiuisibile ⁊ in tempore indiuisibili sup. intelligit eam: ⁊ subdit ꝙ indiuisibile longitudini est similiter ⁊ tempus: vel qd̄ est diuisibile similiter longitudini ⁊c. vt in alia littera plenius. dicitur. tempus enim est similiter indiuisibile longitudini. quia sicut longitudo: quia cōtinua est indiuisibilis actu diuisibilis autem potentia. sic ⁊ tempus cuz sit quid con-

tinuū est indiuisibile actu:diuisibile vo po^a. ℭ Notādum aūt φ cū lōgitudo sit qd idiuisibile actu:itelligere lōgitudinē ē itelligere idiuisibile:q̄re itell's lōgitudis poterit ptinere ad itell'm simpliciū:q itell's simpliciū dr̄ itelligētia indiuisibiliū. ℭ Notādū ēt φ ait tp̄s esse indiuisibile sil'r lōgitudini:qz sic lōgitudo est idiuisibilis:qz est idiuisibil' actu ñ po^a:sic tp̄s indiuisibile est actu nō po^a:qd p tāto dictū est:qz si itelligit̄ magnitudo in se itelligit̄ in tpe idiuisibili:ſʒ si diuideret̄ magnitudo p ptes:vt φ p p^us itelligeret̄ vna ps magnitudis:ꝛ postea alia:oporteret φ diuideret̄ ꝛ tp̄s:vt patebit in seq̄nti clausula:ita φ in vna pte tpis itelligeret̄ vna ps magnitudis:ꝛ in alia alia. ℭ Notādū etiā φ vbi nos hēmus φ tp̄s ē sil'r idiuisibile lōgitudini q̄dā l'ra hʒ φ est sil'r diuisibile lōgitudini:quoꝝ vtrūq̄ verum ē:qz sic lōgitudo est idiuisibilis actu nō po^a:sic ꝛ tp̄s:ꝛ sic lōgitudo est diuisibilis po^a:ſʒ nō actu:sic ꝛ tp̄s est ēt diuisibile. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Nō.n.est dicere aliqd i medio itelligere vtrūq̄:nō.n.est nisi diuidat̄:ſʒ aut potētia seorsuʒ: aut vtrūq̄ itelligēs dimidioꝝ diuidit tp̄s rerū sil':tūc aūt est vt in longitudie:si vo est sicut ex vtrisq̄:ꝛ in tpe est qd̄ in vtrisq̄.

ℭ Declarat quō itelligat̄ idiuisibile.i.quō itelligat̄ ꝯtinuū vt ꝯsiderat̄ diuisum p ptes.d.nō igit̄ est dicere φ itelligere vtrūq̄.i.itelligere totū sit itelligere aliqd i medio tpis nō.n.esset h̄ nisi diuidat̄.nā q̄diu intelligit̄ linea:vt vtrūq̄.i.vt ꝯtinua nō itelligit̄ aliq̄ ps linee in medio tpe ꝛ alia pars in alio medio tpe:ſʒ si diuidat̄ linea diuidit̄ ꝛ tp̄s in quo itelligit̄.iō subdit:ſʒ aut po^a seorsuʒ.i.po^a sepata.ꝛ po^a diuisibilis aūt itell's vtrūq̄.i.vtrāq̄ ptē liee diuise actu. diuidit.n.ꝛ tp̄s sil':tūc aūt sup.est diuisio in tpe:vt est diuisio in lōgitudie.ꝛ seq̄t̄.si vo est itelligere lineaʒ:sicut φ ex vtrisq̄.i.sic aliqd ꝯtinuū ꝛ idiuisibile itelliget̄ linea sic accepta:ꝛ in tpe qd̄ est ex vtrisq̄.i.in tempore vno ꝛ ꝯtinuo: ꝛ per cōseq̄ns indiuisibili.

Dubitaret forte aliqs vtrū intell's possit itelligere lōgitudinē:ꝛ vr̄ φ nō.qz nūq̄ ocul^s videret colorē:nisi silitudo coloris eēt i oc'lo.g̊ nunq̄ itell's itelligeret lōgitudinē nisi silitudo lōgitudis eēt in itellectu:ſʒ cū itell's sit qd idiuisibile nō poterit esse susceptiuus lōgitudis:sic nec pūct^s:qz est qd indiuisibile: posset recipe exēplar ꝛ silitudinē alic^s magnitudis. ℭ Dicēdū φ intell's intelligit magnitudinē:ꝛ hʒ in se silitudinē magnitudis:ſʒ h̄ est put magnitudo reducit̄ ad aliqd indiuisibile:ꝛ tūc rō peccabat p fallaciaʒ accn̄tis.nam accit magnitudini φ sit qd diuisibile vt hʒ silitudinē in intellectu:qz nō hʒ silitudinē in ipso vt est sic diuisibilis ꝛ extensa:ſʒ vt reducit̄ ad aliqd idiuisibile. ℭ Ad cuius euidētiā aduertēdū φ lʒ vna magnitudo sit maior alia:nō tñ vna est magis magnitudo q̄ alia.nā oēs magnitudies eiusdeʒ spēi illā speciē equal'r pticipāt:g̊ fm rōnē specificā magnitudinis eiusdē speciei ꝯsiderant̄ fm aliqd idiuisibile.itellect^s itaq̄ q recto aspectu fert̄ in magnitudines nō vt cōsiderant̄ sub eē pticulari:ſʒ vt vniunt̄ iesse specifico hʒ in se rōnē magnitudinū vt aliq̄ mō reducunt̄ ad aliqd indiuisibile:φ aūt sic sit.pʒ.nā fm eē extēsuʒ vna magnitudo maior est alia:apud tamē intell'm si sint due linee vel due magnitudines:vna magna:ꝛ alia pua:dū tñ ille linee vel ille magnitudines sint eiusdē spēi:nō alia rō formabit̄ in intellectu:nec aliud occurrit intellectui de magnitudine magna q̄ de pua:rōnes g̊ in itellectu circūcernūt magnitudines vt vniunt̄ in aliq̄ esse specifico:ꝛ vt reducunt̄ ad aliqd indiuisibile:nō aūt h^o rōnes circūcernūt magnitudines fm φ aliq̄ sunt magis magne:alique magis parue: nec fm φ aliq̄ sunt magis extēse aliq̄ minus extēse:itell'ʒ ergo sic itelligere magnitudies:ꝛ sic h̄re in se magnitudinū rōnes nō est incōueniēs vt declaratū est p iā dicta.

Ulterius forte dubitaret aliqs:vtrum itell's possit intelligere duas magnitudines eiusdem spēi:quaꝝ vna sit magna:alia vo pua. ℭ Dicēdū φ recto aspectu nunq̄ intell's intelligit distincte duo aliq̄ eiusdē speciei:qz tūc recto aspectu posset intelligere pticulare:tñ ꝯuertēdo se ad fantasma cū in fanta^a:eo φ sit vtus organica repsentet̄ res sub esse signato:pōt itell's itelligere aliquod pticulare:ꝛ pōt intelligere hoc mō aliq̄ plura distincte:q̄tūcūq̄ illa plura sint eiusdē spēi.poterit g̊ qs in fantasia formare sibi idolū magnitudis magne ꝛ magnitudinis pue:ꝛ tūc ꝯuertēdo se ad fanta^a poterit distincte vtrāq̄ magnitudinē itelligere.imo p ꝯuersionē ad fantasmata poterit itellect^s intelligere nō solū duas magnitudines eiusdē spēi:quaꝝ vna sit magna alia pua:sed ēt hoc modo distincte itelligere poterit duas magnitudines eiusdē speciei dato φ sint equales.

Uod aūt non fm q̄titatem idiuisibile est:ſʒ specie intelligit̄:ꝛ idiuisibili tpe:ꝛ indiuisibili aie cōceptu:scōm accn̄s aūt:ꝛ non inquātum illa diuisibilia sunt:quod intelligit:ꝛ ex quo tpe:sed in quantum sunt indiuisibilia. Cō.24.

ℭ Postq̄ ph's ōndit quō itelligit̄ idiuisibile fm ꝯtinuitatē hic vt dicebat̄.ōndit quō itelligit̄ idiuisibile fm speciē ꝛ fm formaʒ:circa qd̄ duo facit:qz p̄ facit qd̄ dcm̄ est.scd̄o ꝯparat h̄ idiuisibile ad illud ibi.(Inest aūt)dicit g̊.qd̄ āt nō est idiuisibile fm q̄titatē:ſʒ spē.i.fm speciē:ꝛ fʒ formā itelligit itell'us φ est sic idiuisibile idiuisibili tpe ꝛ idiuisibili aie ꝯceptu.nā lʒ φ sic itelligit̄ hēat aliq̄ diuisionē:ſʒ accn̄s aūt illa diuisio cōparat̄ ad intell'm.nam qd̄ itelligit itell's vel qd̄ itelligit̄ ab itellectu in tpe alio.i.in tpe aliquo de illis diuisibilib^s h̄ nō est inq̄tū illa sunt diuisibilia:sed inq̄tū sunt de numero idiuisibiliū. ℭ Notādū aūt itētionē phi in h̄ ꝯsistere φ idiuisibile fm speciē lʒ hēat aliquā diuisionē in ptib^s:poterit tñ intelligi in tpe idiuisibili:qa hn̄s h^o diuisionē in ptib^s nō intelligit̄ ab itellectu:fm φ est diuisibile:ſʒ fm φ est indiuisibile. ℭ Notādū ēt aliqs text^s h̄re nō inq̄tū illa diuisibilia intelligit itell's in tépore aliq̄:sed inq̄tū idiuisibilia:ꝛ tūc est supplēdus text^s.φ itell's intelligit in tpe alio.i.in tpe aliq̄ indiuisibili:nō inq̄tum illa diuisibilia sup.hn̄t diuisionē:ſʒ inq̄tū sunt idiuisibilia.i.inquātū habēt indiuisionem.

Dubitaret forte aliqs:vtrū possit eē vnū fm formā qd̄ nō est vnū fm ꝯtinuitatē. ℭ Dōʒ φ in aliqb^s iuenim^s vnitatē dupl'r vel fm se vl' i ordie ad aliō:ꝛ vtrobiq̄ iueim^s aliq^o vnitatē fʒ formā:ꝛ tñ ñ ē ibi vnitas fm ꝯtinuitatē.nā al'r aial ē qd vnū:ꝛ al'r ē exercit^s qd vnū.nā aial ē qd vnū fʒ se:qz hʒ i se vnā formā:ꝛ vnā nām:exercit^s vo est qd vnū in ordine ad vnū ducē:a quo vno duce tot^s exercit^s est formal'r quodāmō vnus:si g̊ loq̄mur de vnitate rei fm φ exercit^s est qd vnū: que vnitas cōpetit ei in ordine ad aliō:planū est φ ibi nō est vnitas fʒ ꝯtinuitatē:lʒ sit ibi vnitas fm ordinē:a quo ordie pōt exercit^s aliquo mō dici formal'r vnus:sed si loq̄mur de vnitate fm φ aial est qd vnū.adhuc saluare poterimus φ ibi sit vnitas fm formā absq̄ vnitate fm cōtinuitatē.nā ad pfectā ꝯtinuitatē reqrit̄ φ ptes ꝯtiui hēant vnū motū.vt dr̄.5° meta.vt si lignū est ve ꝯtinuū:oʒ φ nō possit moueri vna ps ligni nisi ꝛ moueant̄ cetere ptes:in aiali aūt pōt moueri crus absq̄ eo φ moueat̄ illud qd̄ cōiungit̄ cruri:vere itaq̄ ꝛ simpl'r aial est vnū fʒ formaʒ:nō

n

tñ est ibi simpl'r ɔtinuitas cū possit moueri vna ps aialis alia gescēte:est ğ intẽtio pħi q cū in aiali vel in aliq̊ alio hɔ toto sit vnitas fm formã:nõ tñ sit ibi vnitas fm q̃ztitatē.i.fz ɔtinuitatē:q est ibi aliq̃ discõtinuitas ⁊ aliq̃ diuersitas in ptibꝰ:poterit nihilominꝰ nr̃ itell's itelligere hoc mõ totū īdiuisibile qð hz aliquā diuisionē in tpe īdiuisibili:q nõ ītelliget ipm vt est diuisibile:ſz vt est īdiuisibile.tale ğ totū vt intelligit ẽt tpe īdiuisibili accit ei qð sit diuisibile: q nõ ītelligit in tpe īdiuisibili vt est diuisibile:ſz vt est indiuisibile. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Inest aūt vtiq3 his aliqd indiuisibile:sed forte indiuisibile:qð facit tẽpus vnum:⁊ longitudinem:⁊ hoc similiter est in omni continuo:⁊ tẽpore:⁊ longitudine.

¶ Cõparat h īdiuisibile fm formã:ad h q est indiuisibile fm ɔtinuitatē.d.iest aūt vtiq3 his.i.illis q̃ sunt vnū fz formã aliqd īdiuisibile qð fac̃ ea vnū:sic̃ sup.ipsis ɔtiuis iest aliqd indiuisibile qð fac̃ ea vnū.vnū ğ fm formã ⁊ vnū fz ɔtinuitatē est vnū p aliqð indiuisibile:ſz dr̃nter:iõ subdit. ſz forte qð fac̃ tps vnū ⁊ lõgitudinē vnã nõ est sepabile.i.ñ est sepatū:nec est etherogeneū:nec difforme:ſz h est sil'r ī tpe ⁊ lõgitudie:⁊ in oi ɔtinuo.ğ in vnitate ɔtinui nõ est difformitas:ſz ē silitudo ptiū qð in vno fz formã ñ sp iueit:

Dubitaret forte aliqs quõ ɔtinuū sic fit vnuz p īdiuisibile q nõ est ibi sepatio:ſz est ibi silitudo ⁊ vniformitas.vnū aūt fm formã sic fit vnū p aliqd īdiuisibile q põt ibi eẽ sepatio dissilitudo ⁊ difformitas. ¶ Dõz q in vno fm ɔtinuitatē semp ptes suscipiūt p̃dicationē totius:q q̃lz ps lõgitudis est lõgitudo:q̃lz ps tpis est tps:⁊ vl'r q̃lz ps ɔtinui est ɔtinua:sed in vno fz formã nõ sic.nã nõ q̃lz pars hois est hõ:nec ps leonis est leo:⁊ vl'r nõ q̃lz ps aial' est aial.tã ğ ɔtiuū q̃z vnū fz spēz ē vnū p aliqd īdiuisibile:q ɔtinuū ē vnū inq̃ztū ptes eiꝰ copulant̃ ad aliquē cõez terminū q terminꝰ vt copulat ptes ɔtinui:dic̃ qd īdiuisibile.nã pūctꝰ qd indiuisibile est: q copulat ptes linee ⁊ linea vt copulat ptes supficiei qd indiuisibile dic̃.nã liea nõ copulat̃ ptes supficiei vt est diuisibilis:⁊ vt hz lõgitudinē:ſz vt est īdiuisibilis:⁊ vt caret latitudine:semp ğ ɔtinuū fit vnū p aliqd īdiuisibile:sic ẽt ⁊ vnū fm speciē fit vnū p aliqd indiuisibile:vt p formam que de se est indiuisibilis:⁊ de se nõ diuidit̃:sed si diuidit̃ h est p mãm:vt scribit̃ 7°meta.attñ est al'r ⁊ al'r:q forma sic facit rē vnã:q tñ põt cõpati secū sepationē.i.diuersitatem ptiū:vt pz in toto etherogeneo:vbi ptes nõ suscipiūt p̃dicationē totiꝰ.vnitas tñ fz ɔtinuitatē fm q hɔ nõ ɔpatit̃ secū talē sepationē:sed in oi ɔtinuo fm q hɔ est silitudo ptiū ⁊ in oi ɔtinuo ptes suscipiūt p̃dicationē totius:qa q̃lz pars ɔtinui est ɔtinua.imo dato q eẽt aliq̃ res ɔtinua in diuersis naturis:vtputa q eẽt media caro ⁊ media os: lz ibi eẽt difformitas in ptibꝰ fm formã q̃litatiuã siue fm q̃litatē:q nõ q̃lz ps illiꝰ totiꝰ eẽt caro:nec q̃lz os:nõ tñ ibi esset difformitas fm cõtinuitatē:q quelibet pars illiꝰ cõtinui esset continua. ¶ Deinde cum dicit.

Co. 25. ¶ Punctuz aūt ⁊ ois diuisio:⁊ sic indiuisibile mõstrat̃ sicut priuatio:⁊ silis ratio in aliis est. vt quomodo malū cognoscit:aut nigrū:cõtrario enim aliquo modo cognoscit.

¶ Ostẽdit quõ intelligat̃ illð qð est simpl'r indiuisibile vt quõ intelligat̃ pūctꝰ:circa qð duo fac̃:q p̃mo oñdit q pūctus intelligit̃ p p̃uationē ɔtinui.2°.ostẽdit q intellus cognoscẽs aliqd p p̃uationē alterius vel p formã ɔ̃riã:oz q fm se dicat qd in poª:nõ qd in actu ibi.(Oz aūt poª esse). dicit ğ q pūctū aūt ⁊ ois diuisio:⁊ q est sic indiuisibile sic̃ pūctꝰ mõstrat̃.i.intelligit̃ sic̃ p̃uatio.i.p p̃uõnē ɔtiui:⁊ subdit q silis rõ est in aliis p̃uatiuis.nã quõ intell's nr̃ cognoscit malū aut nigrū.nã ɔ̃rio.i.p ɔ̃riū aliquo mõ cognoscit vtrūq3:q malū cognoscit p p̃uationē sui ɔ̃rii:vt p p̃uationē boni:nigrū vo p p̃uationē albi. ¶ Notãdū aūt q ait:h p̃uatiua aliq̊ mõ cognosci ɔ̃rio.i.p ɔ̃riū:q malū cognoscit̃ p bonū: cū sit p̃uatio eius:malū tñ ⁊ bonuz:lz aliq̊ mõ possint dici ɔ̃ria accipiẽdo ɔ̃ria large:nõ tñ ppe opponunt̃ ɔ̃rie:ſz p̃uatiue. ¶ Notãdū ẽt q cū sup pūcto fiat diuisio linee q̃lz pūctꝰ põt dici diuisio:⁊ qd īdiuisibile:ſz dr̃ pūctus inq̃ztū ɔtinuat vel terminat lineam.diuisio vo dr̃ put sup ipsum fit diuisio linee:sed dr̃ indiuisibile put caret partibus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Oportet autem potentia esse cognoscens:⁊ esse in ipso.si vo alicui nõ iest cõtrariū:ip̃m cognoscit seip̃m:⁊ actu est ⁊ sepabile.

¶ Ostẽdit q itell's cognoscẽs aliqd p p̃uationē alteriꝰ ⁊ p formã ɔ̃riã:oz q sit qd in poª.d.oz aūt poª esse cognoscens ⁊ eẽ in ipso aliquã ɔ̃rietatē:si debeat cognoscere aliqd per p̃uationē vel p formã ɔ̃riã:ſz si ītellectui alicui ñ iest ɔ̃riū ip̃m seip̃z cognoscit:⁊ ille ītell's est qd actu:⁊ qd sepabile. aliq aūt textꝰ hñt hãc lr̃az affirmatiue:dr̃.n.ibi q si alicui ītellectui iest ɔ̃riū ip̃m seip̃z cognoscit:⁊ tūc plana est lr̃a: exponit̃.n.sic:q itell's nr̃ est cognoscẽs in poª:ſz si alicui ītellectui īsit ɔ̃riū huius.i.īsit ei q nõ sit cognoscẽs in poª: ille intell's cognoscet seip̃m:⁊ erit ille intellectus qd actu: ⁊ qd a materia separatum.

Dubitaret forte aliqs quõ p̃uatio cognoscat̃ p habitū. ¶ Dõz q dupl'r põt cognosci p̃uatio p hitū.vl' p hitū quē pcipit ⁊ apphẽdit.vl' p habitū quē nõ pcipit;nec apphendit:vt p visum cognoscimꝰ tenebrã tanq̃ p̃uõnē lumis:ita q visus p lumē cognoscit tenebrã.ñ p lumē:qð tūc videt:ſz p lumē qð tūc nõ videt.nã ñ vidẽdo lumē dicimꝰ nos pcipe tenebrã.alio mõ põt pcipi tenebra p lumē rõnē lumis apphẽdẽdo.nã eoipso q p intellectū scimꝰ qd ipotat̃ noie lumis:possumꝰ scire qd ipotat̃ noie tenebre cū tenebra non sit nisi p̃uõ luis. Dupl'r ğ p̃t itell's cog̊scere p̃uõnē p hitū vl' p hitū quē hz:vl' p hitū quē nõ hz.nã eoip̃o q qs nõ hz habitū grãmatice põt scire se esse p̃uatū grãmatica.2°põt intell's cognoscere p̃uõnē p habitū quē hz.nã hñdo habitū grãmatice vel hñdo habitū boni põt scire qd ē malū qð non est nisi p̃uõ boni.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ itellectꝰ cognoscens p̃uõnē p hitū vel p formã ɔ̃riã q̃ztū est de se est cognoscẽs i poª. ¶ Dõz q cū hitū sit q itell's dupl'r p̃t cog̊scere p̃uõnē p hitū:vl' p hitū quē hz vl' p hitū quē nõ hz ſz hr̃e põt: planū ē: q si itell's cognoscat p̃uõnē p hitū quē nõ hz:ſz põt hr̃e q in illo itellectu cadit potentialitas:⁊ q ille itell's est cognoscẽs in poª. Rursus si itellectꝰ cognoscat p̃uationē p hitū quē hz vel p spēz ɔ̃riã quã hz apud se:oz q ille itell's sit cognoscẽs in poª:q oz q itellectꝰ possit p̃uari illo hitu:⁊ illa spē.nã p̃uõ ñ ppe opponit̃ nisi hitui quē põt tollere:nec ppe est ɔ̃rietas nisi iter ea q̃ mutuo se pñt expellere:ſz q qð p̃t p̃uari hitu:⁊ qð p̃t amittere sciaz de se nõ hz actu sciaz:sed est in poª ad sciam: vez est dcm̃ pħi q cognoscẽs p̃uõnē p hitū ɔ̃riū est cognoscẽs in poª.si aūt est aliqs intell's q seip̃m cognoscat p̃ncipal'r,⁊ p seip̃m cognoscat alia:⁊ non p vnū ɔ̃rioz cognoscat alið: cuiusmodi est itell's diuinus talis itellectus est actu ens: ⁊ ab omni potentialitate separatus.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ p p̃uõnē ɔtinui cognoscat̃ pūctꝰ. ¶ Dõz q vt cõiter ponitur nr̃a cognitio icipit a sensu:illa ğ p̊us caderēt in apphẽsione itell's que sunt sensibilia:⁊ q̃ cadūt in apphẽsiõe sensus:hɔ aūt sunt hñtia magnitudinem:q taliū ppc est hr̃e fantasma sine quo itell's nihil itelligit.ğ si p̊us cadit i ap-

prehensione itell's qd est ɔtinuū: ꝛ qd hꝫ magnitudinē cū posteri⁹ cognoscat̃ ꝑ p̄us: pūct⁹ q posteri⁹ cadit in apphēsionē itell's cognoscet̃ ꝑ ɔtiuū qd p̄us cadit in apphēsiōe ei⁹. g ꝑ illū ordinē: ꝛ ꝑ illā cōparationē quā hꝫ pūct⁹ ad ɔtinuū cognoscet̃ ab itellu: cū g pūct⁹ h mō cōparet̃ ad ɔtinuū: q2 p̄uat̃ ɔtinuitate: cognoscet̃ punctus ab itellectu: vt est priuatio cōtinui. ❡ Deinde cum dicit.

Cō.26. ❡ Est aūt omnis quidez dictio: in qua aliqd de aliquo dicit̃: sicut affirmatio vera est. aut falsa omnis: intellect⁹ aūt nō omnis: sed qui est ipsi⁹ qd est: in hoc q aliqd erat esse. verus est: ꝛ nō aliqd de aliquo.

❡ Cōparat itellm̄ cōpositoꝝ ad itellm̄ simpliciū: circa qd tria fac: q2 p̄ dat dr̄iā iter hūc itellm̄ ꝛ illuꝫ. 2° qd dixerat manifestat ꝑ sil'e. 3° ꝑ modū epilogi resumit quedā supius tradita. 2ª ibi. (Sed sic videre) 3ª ibi. (Idē aūt). dicit g: q est aūt qdē dictio que est aliqd de aliq̄ sic̃ affirmatio vera aut falsa oīs. q. d. q oīs itell's cōposit⁹ vbi dr̄ aliqd de aliq̄ affirmatiue. vl' sup. vbi dr̄ aliqd de aliq̄ negatiue ē ver⁹ vl' falsus: itell's aūt nō oīs: sup. est verus vel falsus: sꝫ q est hꝫ h q aliqd erat eē. i. itell's simpliciū: ꝛ itell's qditatis semp est verus: ꝛ nō in quo aliqd de aliquo: est g h dr̄ia q itell's simpliciū semp est verus: itell's vō ɔposit⁹ in quo dr̄ aliqd de aliquo nō sup. semp est verus. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Sed sicut videri ꝓpriū verū est: si aūt hō alb⁹: aut niger: nō est veꝝ semp: sic aūt se habēt quecūqꝫ sine materia sunt.

❡ Manifestat qd dixerat ꝑ sil'e ondēs q itell's n̄ errat circa qd qd est: qd est ꝓpriū obm̄ ei⁹: sic nec visus errat circa ꝓpriū obꝫ ipsi⁹: iō subdit q sic videre ꝓpa. i. respectu ꝓpriū obti: veꝝ est: si aūt ille q est alb⁹ est hō: aut nō: nō semp est veꝝ. sic g se hꝫ in visu q est vt⁹ mālis: q2 nō errat circa ꝓpriū obm̄: sic se hn̄t q̄cūqꝫ sunt sine mā. i. ꝛ sic se hꝫ circa intellectū q est sine mā: q2 itell's nō errat circa ꝓpriū obꝫ: vt circa qditatē: erit g hic loc⁹ a maiori: q2 si visus nr̄ q est vt⁹ mālis nō errat circa ꝓpriū obm̄: multo magis itell's nr̄ q ē vt⁹ imālis circa ꝓpriū obm̄ nō errabit. ❡ Nōn^m aūt q circa qditatē inq̄tū est obꝫ itell's simpliciū: vt alias tactū ē. nunq̄ cadit error ꝑ se: ꝑ accn̄s aūt inq̄tum in ipsa qditate hꝫ eē compositio pōt error cadere: qd dupl'r pt ɔtigere: vt cōiter ponit̃: vel q2 ptes diffōnis nō bn̄ cōponimus adinuicē: vel q2 totā diffōnē nō bn̄ cōponim⁹ cū diffinito: q2 nō adaptam⁹ ꝓpriā diffōnē ꝓpo diffinito: sꝫ diffōnē vni⁹ adaptamus alteri. ❡ Notādū ēt q sil'e est de visu: ꝛ de itellu: nā supposito colore nō decipit̃ visus circa colorē: sꝫ decipitur in iudicādo de re cui cōpetit color. nā forte illud coloratū qd videt iudicabit mel qd erit fel: vl' iudicabit eē hominē qd erit nō hō. ❡ Notādū ēt quosdaꝫ exponere hūc textū: sic aūt se hn̄t q̄cūqꝫ sunt sine mā de itellu subaꝝ separataꝝ in quaꝝ itellu: vt dicūt nō cadit error: q2 ita se habent sube sepate circa oīa q̄ itelligūt: sic nos hēmus circa ipm̄ q qd est: p̄ma tn̄ expō vt exponit̃ nō de itellu subarū sepataꝝ: sed de itellectu nr̄o: magis valet: q2 per ea magis habet̃ intentū. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Idem autē est ꝑm actū sciētia rei: que vō ꝑm potētiaꝫ tpe prior est in vno oīo aūt neqꝫ tēpore. fiūt. n. ex actu ente oīa que fiunt.

❡ Per modū epilogi resumit quedā sup̄i⁹ tradita. d. q sciā ꝑm actū est idē rei scite: que vō est ꝑm potētiā tpe est prior in vno ꝛ eodē. oīo aūt. i. simpl'r: neqꝫ tpe scia ꝑm potētiā p̄cedit sciam ꝑm actū: q2 oīa que fiūt sunt ex actu ente: nisi g pcederet scia hꝫ actū nullus po⁹ sciēs fieret actu sciens: qual'r aūt in eodē scia in potētia p̄cedit sciam ꝑm actum ꝛ qualiter simpl'r scia ꝑm actum precedat sciam in potentia fuit superius declaratum.

Videtur autē sensibile ex potentia existente sensitiuo actu agens: non enim patit̃: neqꝫ alterat̃: vnde alia hec spēs mot⁹: mot⁹. n. impfecti actus: simpl'r aūt act⁹ alter est qui perfecti. Cō.27.

❡ Postq̄ ph's determinauit de vegetatiuo sensitiuo ꝛ intellectiuo. In pte ista vult determiare de appetitiuo ꝛ de ꝑꝫ locū motiuo. ❡ Ad cuius euidētiā sciēdū q motiuūꝫ ꝑm locū pōt dici appetit⁹. nā aīalia per appetitū mouent̃ localiter. ❡ Sciēdū tn̄ q lꝫ motiuū ꝑꝫ locū sit appetit⁹: loqndo tn̄ de motu ꝑm locū q cōpetit aīalib⁹ pfectis: cuiusmōi est mot⁹ ꝓgressiuus: appetitiuū est vl'ius q̄ ꝑm locū motiuū. nā oīb⁹ aīalib⁹ iest appetitiuū: nō tn̄ oīb⁹ iest ꝑm locum motiuū. possemus g sic diuidere hāc ptē dicendo q ph's p̄us determiat de appetitiuo qd cōpetit aīalib⁹ oīb⁹. 2° determinat de ꝑm locū motiuo qd nō cōpetit aīalib⁹ oībus. sunt. n. q̄dā aīalia que nō mouent̃ nisi motu dilatatiōis ꝛ ɔstrictōis. 2ª ibi. (De mouēte aūt) vl' possum⁹ al'r diuidere: dicendo q appetit⁹ est q̄dā iclinatio seq̄ns formā apphensam. nā sic appetit⁹ nālis seq̄t̃ formā nāl'r ipressam: sic appetit⁹ aīe: seq̄t̃ formā ab aīa apphēsam: q̄re sic in rebus nālib⁹ p̄us itelligo grauia hr̄e formā grauis: ꝛ postea ꝑꝫ illam formā itelligo q appetāt eē deorsum: ꝛ q moueant̃: sic p̄us itelligo q aīa apphēdat aliquā formā ꝑ sensum vl' ꝑ itellm̄: ꝛ postea ꝑm illā formā apphēsam cōpetit aīe aliqd appetere. ꝛ vltimo ꝑm illū appetitū hꝫ fieri mot⁹: vt ꝓsecutio vel fuga: appetit⁹ itaqꝫ q̄tū ad pn̄s spectat cōparatur ad duo. vꝫ. ad sensum ꝛ itellm̄ a q̄b⁹ causat̃: ꝛ ad motū quē causat. 2° g fac ph's: q2 p̄ determiat de appetitiuo siue de appetitu: put cōparat̃ ad sensum ꝛ ad itellm̄. 2° determinat spāl'r de appetitu put cōparat̃ ad motum ibi. (De mouēte aūt) circa p̄mū tria fac: q2 p̄ fac qd dcm̄ est. 2° pertractat opiōnē āntiquoꝝ quā hēbāt de aīa. 3° epilogat circa determiata ꝛ ɔtiuat se ad dicēda. 2ª ibi (Nūc aūt de aīa) 3ª ibi. (Qm̄ aūt aīa ꝑm duas) circa p̄muꝫ duo fac: q2 p̄ determinat de appetitu put cōparat̃ ad sensum ꝛ ad itellm̄. 2° q2 mētionē fecerat de intellu determinat q̄dā circa ipꝫ itellꝫ ibi (Et oīo in actōe). circa p̄m duo fac: q2 p̄ ondit q̄l'r hꝫ fieri ipm̄ sentire. 2° cōparat sensuꝫ ad itellm̄: ꝛ ondit q sic cū sensus apphēdit aliqd delectabile vel tristabile seqtur appetere ꝑm sensum: sic ex pte itell's se hꝫ: q2 cū itell's apphēdit aliqd delectabile vel tristabile hꝫ ibi eē fuga vl' ꝓsecutio ꝑm appetitum itellīuū ibi. (Sētire qdē igit̃) dicit g q vr̄ aūt ipm̄ sensibile. i. ipm̄ obm̄ ex sensitiuo exn̄te in po⁹ actu agēs. i. faciēs actu. ꝛ q2 sensibile n̄ plus fac nisi q reddūt ipm̄ sensitiuū. i. ipꝫ organū ꝑsus ad actū: nō est ibi ꝓpe pati: nec est ibi ꝓpe alteratio. iō subdit. nō. n. patit̃ neqꝫ alterat̃ sup. sensus a sensibili. vn̄ h spēs mot⁹ est alia ab alys trāsmutationib⁹: imo sentire nō ꝓpe est mot⁹: q2 motus est act⁹ impfecti: sꝫ simpl'r al'r est act⁹ ille q est act⁹ pfci cuiusmodi est sentire. nā sentire nō ē act⁹ ipfecti: sꝫ pfecti.

Dubitaret forte aliqs quō sentire nō est ꝓpe passio: nec alteratio: nec mot⁹ cū nō sit act⁹ ipfecti: sꝫ pfci. ❡ Dōꝫ q duplici via possum⁹ inuestigare sentire nō eē actū ipfecti: sꝫ pfecti. ex q̄ duplici via patebit q sentire nō est ꝓpe passio: neqꝫ alteratio: neqꝫ mot⁹. p̄ma via sumit̃ ex eo q in motu ꝛ in passione ꝓprie sumpta semp aliqd abycit̃. 2° ex eo q forma inducta per motū successiue iducit̃. p̄ma via: sic pꝫ. naꝫ oīs forma dat aliquā pfectionē. est. n. vna forma pfectior alia: attn̄ cuiꝫ forme cōpetit dare aliqd eē: ꝛ causare aliquā pfectionem. igit̃ eoipso q mot⁹ itroducēdo vnā formā expellit aliam: faciēdo rē pfectā: ꝛ in actu itroducēdo vnā formā facit eā

impfectā ꝛ ĩ poᵃ expellēdo aliā: quare ſi in aliquo ſubo: ſic
eſſet ītroductio vnius forme ꝙ nō eēt ibi expulſio alteriꝰ
nō ꝓprie eſſet ibi motꝰ: nec alteratio: qꝛ ſic eēt ibi ꝑfectio.
ꝙ non eēt impfectio: ħ aūt accĩt circa ſenſum. naꝫ pupilla
oīo eſt abſcolor: cū ğ coloratū imp̄mit ſuā ſiītudinē ĩ ocu-
lo: oculus ſic recipit ſpeciē ꝛ formā coloris ꝙ ab eo nulla
forma abycit̃. 2ᵃ via ad iueſtigādū ħ idem ſumit̃ ex eo ꝙ
forma per motum īducit̃ ſucceſſiue pars poſt ꝑteꝫ. omne
ğ qđ mouet̃ ꝑtim acq̃ſiuit ꝛ ꝑtim reſtat ei acq̃rendū: qꝛ vt
declarari hꝫ in. 6ᵒ phy. ſi nihil acq̃ſiuiſſet: tūc nō moueret̃:
ſed total'r eſſet in termĩo a quo: ſi totū acq̃ſiuiſſet iam ceſ-
ſaſſet motꝰ: ꝛ totū eēt in termino ad quē: motꝰ ğ qꝛ reſpicit
ſubm: vt hꝫ ordinē ad ꝑtē acq̃rēdā ꝓut eſt acq̃rēda: cuꝫ re-
ſpectu partis acq̃rēde ſubꝫ ſit impfectū ꝛ in poᵃ: ſequit̃ ꝙ
motꝰ ſit actꝰ impfecti ſm ꝙ eſt impfectū: vel ſit actꝰ entis
in poᵃ: ſm ꝙ eſt in poᵃ: q̃re ſi aliq̃ forma non inducat̃ pars
poſt ꝑtē: ſꝫ īduceret̃ tota ſil': ꝓpter introductionē talis for-
me nō eſſet ibi ꝓp̄e motꝰ: nec alteratio ꝛ introductio illiꝰ
forme: nec eſſet actꝰ impfecti: ſꝫ ꝑfecti: ꝛ qꝛ ħ accidit circa
ſenſum: eo ꝙ ſenſus ſit ſuſceptiuus forme vt hꝫ eē ītentio-
nale ſm ꝙ eē ꝑ ſe nō hꝫ ꝯrietatē: ꝛ per ſe hꝫ ītroduci tota
ſil': ſequit̃ ꝙ ſentire nō ſit actꝰ impfecti: ſed ꝑfecti: ꝛ vlteri-
us ēt ſeq̃t̃ ꝙ ſentire nō ſit ꝓprie pati: nec ſit ꝓp̄e alteratio:
neq̧ motꝰ. adducit̃ ēt 3ᵃ via quare ſentire nō eſt actꝰ imp-
fecti: ſꝫ ꝑfecti: ꝛ nec eſt ꝓp̄e alteratio: neq̧ motꝰ. nā ip̄ꝫ ſen-
tire lꝫ dicat receptionē aliquā a ſenſibili: dicit ēt iudiciuꝫ
aliqđ ipſius aīe ſm imp̄ſſionē illā: ꝛ qꝛ iudicare de ſenſibi-
libꝰ eſt aliqđ agere ꝛ aliq̃ ꝑatio: ꝛ ſentire aliquā ꝑationē
noīat: igr̃ cū motꝰ ſit actꝰ impfecti: ꝑatio v̓o ſit actꝰ ꝑfecti:
ſentire qđ eſt quedā ꝑatio: modo quo dcm̄ eſt nō eſt ꝓp̄e
motꝰ: nec eſt actꝰ impfecti: ſꝫ ꝑfecti. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Sentire quidem igitur ſimile eſt ipſi dicere
ſolum ꝛ intelligere.

ℂ Cōparat ſenſum ad intell'm: ꝛ diuidit̃ in duo. qꝛ p̊ cōpa-
rat ſenſum ad intellectū: q̃ꝫtū ad ſimplex iudiciū: ꝛ q̃ꝫtum
ad ſimpliceꝫ app̄hēſionē. ſcđo cōparat illa adīuicē ꝓut hꝫ
ibi eſſe delectatio ꝛ triſtitia appetitꝰ ꝛ fuga ibi. (Cū auteꝫ
delectabile) dic̃ ğ ꝙ ſentire q̃dē igit̃. i. app̄hēdere vel iu-
dicare ſm ſenſum eſt ſil'e ipſi dicere ſolū. i. ipſi iudicare ꝑ
intell'm: ꝛ eſt ēt ſil'e ipſi intelligere. i. ipſi app̄hēdere ꝑ itel-
lectū. ℂ Notādū aūt ꝙ ſicut aliqñ ꝑ ſenſum ſimpl'r app̄-
hēdimus ꝛ iudicamus de ſenſibili nō app̄hēdēdo ip̄ꝫ ſen-
ſibile vt delectabile vel vt triſte. ꝛ tūc nō eſt ibi nec fuga
nec appetitꝰ: ſic ēt ītell's aliqñ ſolū dicit. i. ſoluꝫ iudicat de
re ītelligibili nō iudicādo de ipſa ꝙ ſit delectabilis vl' tri-
ſtis: aliqñ v̓o ītelligit ipſam rem. i. ſimpl'r app̄hēdit eā ꝑꝑ
qđ nō eſt ibi nec delectatio: nec triſtitia: nec appetitꝰ: neq̧
fuga: quare bñ dcm̄ eſt ꝙ ſentire. i. ſimpl'r app̄hēdere ꝛ iu-
dicare ꝑ ſenſum eſt ſil'e ipſi dicere ꝛ intelligere ꝑ intell'm.
ℂ Notādū ēt ꝙ ex ꝑte ſenſus nō ſic hēmus noīa diſticta
ſicut ex ꝑte intell's. ideo tā app̄hēdere q̃ꝫ iudicare ſm ſen-
ſum vocat̃ ſentire: ſꝫ iudicare ꝑ intell'm vocat̃ dicere. app̄-
hendere v̓o ꝑ ītell'm pōt vocari ītelligere: tria ğ ſunt tam
ex ꝑte ſenſus q̃ꝫ ex ꝑte intell's: qꝛ tā ſenſus q̃ꝫ ītell's p̊ app̄-
hendit poſtea iudicat. 3ᵒ v̓o ſi app̄hēdit illud vt delectabi-
le vel triſte: eſt ibi ꝓſecutio vel fuga: tñ lꝫ ħ ſint tā in ſenſu
q̃ꝫ in intellectu: magis tñ hēmus diſtincta noīa ex ꝑte itel-
lectus q̃ꝫ ex ꝑte ſenſus. ℂ Notādū ēt ꝙ in l'ra dr̃ ꝙ ſenti-
re eſt ſil'e ei qđ eſt ſolū dicere: qꝛ ītell's aliqñ dicit ſolū. i. ſo-
lum iudicat: abſq̧ eo ꝙ inde ſequat̃ delectatio vel triſti-
tia: ſic ēt aliqñ ſolū intelligit. i. ſolū app̄hendit abſq̧ eo ꝙ
ſit ibi ꝓſecutio vel fuga ſꝫ appetitū: ꝛ qꝛ ħ loq̃t̃ de ipſo ſen-
tire ſꝫ ſenſuꝫ: ꝛ de ip̄o dicere ꝛ de ip̄o ītelligere ſm ītell'm
ꝓut accipiunt̃ abſolute: iđ ait ibi ſolū. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Cuꝫ aūt delectabile: aut triſte: aut affirmās:
aut negās ꝓſequitur: aut fugit. ℂ Et eſt dele- Cō. 29
ctari: ꝛ triſtari: agere ſenſitiua medietate ad bo-
num: aut malū: inq̃ꝫtū talia: ꝛ fuga: aut ꝛ appe-
titus: hec que ſm actum: ꝛ non alterū appeti-
tiuuꝫ ꝛ fugitiuū: neq̧ abīuicē: neq̧ a ſenſitiuo:
ſed eſſe alterum eſt.

ℂ Cōparat ſenſum ad intell'm ꝓut ibi hꝫ eſſe delectatio: ꝛ
triſtitia ꝛ appetitꝰ ꝛ fuga: circa qđ duo facit: qꝛ p̊ oñdit quō
ħ hñt eſſe ĩ ſenſu. 2ᵒ ait quō hñt eſſe ĩ ītell'u ibi (Intellecti-
ue aūt). ꝯtīuet̃ aūt ſic. ſenſus aliqñ ſimpl'r ſentit ꝛ ſimpl'r
app̄hēdit ꝛ iudicat de ipſo ſenſibili abſq̧ eo ꝙ ſint ibi ꝓſe-
cutio vel fuga: ſed cū iudicat: aut app̄hēdit aliq̃d delecta-
bile: aut triſte: ꝛ eſt aut affirmās: aut negās aliq̃d eſſe ꝓſe-
quendū vel fugiēdū ꝓſequit̃: aut fugit: ꝛ ſubdit ꝙ ꝛ eſt de-
lectari ꝛ triſtari agere ſenſitiua mediāte: ꝛ ħ aut bonum
aut malū inquātuꝫ talia: qꝛ reſpectu boni vel mali ſumit̃
delectatio vl' triſtitia. ꝛ ſubdit ꝙ ꝛ fuga: aut appetitꝰ ſup̄. q̄
ſequunt̃ app̄hēſionē ſenſitiuā ſunt ħ que ſunt ſm actum.
vel vt hꝫ alia l'ra: ſunt idē que ſunt ſm actū: qꝛ fuga ꝛ appe-
titus. i. fuga ꝛ deſideriū: que ſequunt̃ app̄hēſionē delecta-
bilis ꝛ triſtabilis hñt eſſe actuale vel hñt eſſe ſm actum.
nā ſtatim cū ſꝫ ſenſuꝫ app̄hendis actu aliq̃d delectabile
vel triſtabile: ſtatim vis actu appetere vel fugere: ꝛ addit
ꝙ non eſt alterū appetitiuū ꝛ fugitiuū: neq̧ abīuicē: neq̧
a ſenſitiuo: ſed eē ꝛ ſm eſſe: ꝛ ſꝫ diffōnē eſt aliud.

Dubitaret forte aliq̃s quō delectari ꝛ triſta-
ri ē ſenſitiua mediāte: vel vt
hꝫ alia l'ra: ſſitiua medietate. ℂ Dicēdū ꝙ dupl'r pōt ex-
poni ꝙ ſenſitiua mediāte vl' ſenſitiua medietate fiat de-
lectatio vl' triſtitia. planū eſt. n. ꝙ mediāte ſenſitiua. i. me-
diante ſenſu: ꝛ ꝑ ſenſum ſit delectatio vel triſtitia: tñ plus
oportꝫ intelligi q̃ꝫ ꝙ mediāte ſenſu: ꝛ per ſenſum fiat talis
delectatio vel triſtitia: oꝫ. n. ibi eſſe aliqđ mediū: qđ dupl'r
pōt exponi. p̊ ꝙ ħ medium referat̃ ad obm: ꝛ tūc erit ſen-
ſus ꝙ eſt delectatio qñ ꝑuētū eſt ad mediū. i. qñ ꝑuētum
eſt ad ꝯueniēs: qꝛ delectatio ꝯſurgit ex ꝯiūctōe ꝯueniētis
cū ꝯueniēti. 2ᵒ pōt exponi per cōparationē ad organum: ꝛ
tūc erit ſenſus ꝙ delectatio eſt cum ꝑuētū eſt ad mediuꝫ
. i. cū ꝑuentū eſt ad ſenſum cōem: qui ſe hꝫ quaſi mediuꝫ: ꝛ
quaſi centrū reſpectu ſenſuū ꝑticulariū. nā ſic̃ in ſenſu cōi
ꝯſumit̃ iudiciū de ſenſibilibus ſic ibi ꝯſumari hꝫ delecta-
tio vel triſtitia que ꝯſurgit ex tali iudicio.

Ulterius forte dubitaret aliq̃s quō appetitiuū
ꝛ fugitiuū nō ſunt altera a ſenſi-
tiuo. ℂ Dđꝫ ꝙ appetere ꝛ fugere. i. deſiderare ꝛ abhomi-
nari nō ſunt altera a ſenſitiuo: intelligēdū eſt ſubo: qꝛ in il-
lo eodē organo in quo fundat̃ ſenſus ꝛ maxime in quo fū-
dat̃ ſenſus tactꝰ: fundat̃ ēt appetitꝰ ꝛ fuga. nam nō eſt ītel-
ligibile vt ſuꝑius tāgebat̃ ꝙ ſenſitiua ꝛ appetitiua ſint di-
ſtincta ſubo vel organo ꝓut ponebat plato. nā in quacūq̧
parte reſeruat̃ ſenſus: oꝫ ꝙ ibi reſeruet̃ delectatio vel tri-
ſtitia. nam ſi ſenſus ꝯiungit̃ ꝯueniēti erit ibi delectatio: ſi
diſcōueniēti triſtitia: delectatio aūt ꝛ triſtitia non pōt eſſe
ſine appetitu ꝛ fuga vl' ſine deſiderio vel abhoiatione. nā
q̃lꝫ ꝑ ſe deſiderat ꝛ appetit delectabilia ſibi: fugit ꝛ abbo-
minat̃ triſtia. nam lꝫ non eadē ſint delectabilia cuilꝫ ap-
petitui: ſic̃ nec eadē ſūt dulcia cuilibꝫ guſtui: q̃libꝫ tñ ꝓſe-
quit̃ ea que ſunt ſibi delectabilia: cui ergo ſunt delectabi-
lia bona intellectualia ꝓſequit̃ illa: habēti aūt corruptum
appetitū ſunt delectabilla bona ſenſitiua: ideo ſequit̃ illa
ſpretis intelligibilibus bonis. ſemꝑ ergo verū eſt ꝙ dele-
ctatio ꝛ triſtitia non poſſunt eſſe ſine appetitu vel fuga vl'
ſine deſiderio ꝛ abhomiatione: ꝛ qꝛ vbicunq̧ eſt ſenſus: ꝛ
maxime vbi eſt ſenſus tactus ibi ꝯuenit eſſe appetitum ꝛ

fugã: vl desideriũ ⁊ abhoĩationem sequit᷑ q͂ talia subo ⁊ organo a sensitiuo separi nõ possunt.

Alterius forte dubitaret aliq̃s: vtruȝ appetitiuũ ⁊ fugitiuũ sint altera abinuiceȝ. ¶ Dõm q͂ sic videm⁹ in motib⁹ nãlib⁹ sic debem⁹ arbitrari in motib⁹ aie: cũ igit᷑ nõ sit itelligibile q͂ grauia p aliã formã fugiãt a loco sursum tanq̃ a loco discõueniẽti: ⁊ tẽdant vel appetant locũ deorsum tanq̃ aliq̃d sibi ɔueniẽs: sed p eãdem formã: vt p formã grauis: per quã fugiũt a loco sursuȝ tẽdunt in locũ deorsum: sic nõ est itelligibile q͂ aĩa per aliaȝ po^am^ vel v̓tuteȝ fugiat tristia: ⁊ ꝓsequat᷑ delectabilia: imo per illã eãdẽ potẽtiã ⁊ v̓tutẽ per quaȝ appetit: ⁊ desiderat delectabilia: cũ ɔiungit᷑ ɔueniẽtib⁹: fugit ⁊ abhoĩat᷑ tristia: cum ɔiungit᷑ discõueniẽtib⁹: ita q͂ appetitiuũ ⁊ fugitiuuȝ vel desideratiuũ ⁊ abhoĩatiuũ non sunt altera abĩuicem: nec sunt altera a sensitiuo vt est p habita manifestũ.

Alterius forte dubitaret aliq̃s cũ ph̃s dicat fugitiuũ ⁊ appetitiuũ nõ eẽ altera abĩuicẽ: nec eẽ altera a sensitiuo: ȝ eoꝝ esse: eẽ aliud: vtrũ ħ sit eodẽ modo itelligẽdũ. ¶ Dõȝ q͂ oĩa illa non sunt altera abĩuicẽ subo. nã in illo eodem organo in quo tanq̃ in subo fundat᷑ sensitiuũ: ⁊ maxime vbi fundat᷑ sensus tact⁹ ibi ẽt fundat᷑ appetitiuũ ⁊ fugitiuum: ꝑpter qd̓ oĩa ista nõ sunt altera abĩuicẽ subo: tñ sunt altera abĩuicẽ ꝺm esse: ȝ nõ eodẽ modo: q2 sensitiuũ est aliud ab appetitiuo ⁊ fugitiuo ꝺm esse: q2 formal'r ⁊ essential'r ħ po^a^ est distincta ab illis. nã sic in eodẽ pomo h3 esse color ⁊ sapor: ⁊ tñ color est eẽtial'r ⁊ formal'r distinct⁹a sapore: sic in eodẽ organo est sensitiuũ ⁊ appetitiuũ: ⁊ tñ sensus ẽ po^a^ vel est v̓t^e^ eẽtial'r ⁊ formal'r disticta ab appetitu: ȝ appetitiuũ ⁊ fugitiuũ nõ sic. nã lȝ ħ aliquo modo differãt ꝺm eẽ: nõ tñ est itelligendũ q͂ aĩa p aliã po^am^ ⁊ v̓tutẽ essential'r ⁊ formal'r distinctã appetat ⁊ abhoĩet᷑ vl fugiat: ȝ p illã ⁊ eãdẽ po^am^ vel v̓tutẽ: per quaȝ appetit delectabilia fugit tristia: vt est p habita manifestũ. dicunt᷑ tñ ħ differre ꝺm eẽ: q2 lȝ aĩa faciat hoc per eãdẽ po^am^: nõ tñ fac̄ ea p eandẽ po^am^ eodẽ mõ se hñteȝ sed per illã po^am^ appetit ⁊ delectat᷑: vt ɔiungit᷑ ɔueniẽtib⁹. tristat᷑ ⁊ fugit vt ɔiungit᷑ discõueniẽtib⁹. ¶ Deide cũ dic.

Cõ.30. ¶ Intellectiue autẽ aie fantasmata vt sensibilia sunt: cũ aut bonũ: aut malũ affirmat: aut negat ⁊ fugit aut ꝓsequit᷑: ꝑpter qd̓ nequaq̃ sine fantasmate intelligit anima.

¶ Ostẽdit quõ hec. vȝ. appetit⁹ ⁊ fuga sequunt᷑ ꝑtẽ intellectiuã: circa qd̓ duo facit: q2 p̊ fac̄ qd̓ dcm̄ est. z^o^ q̃edã que supposuerat ꝓbat ibi. (Sicut. n. aer) dicit g̊: q͂ aie itellectiue. i. aie. q̃tũ ad intell'm fanta^ta^ sunt. i. se hñt vt sensibilia. cũ aũt itell's per fan^ta^ affirmat aut negat bonũ: aut malũ fugit: aut ꝓseq̄t᷑: pp qd̓ sine fantasmatib⁹ nequaq̃ aĩa itelligit. ¶ Notãdũ aũt q͂ sicut sensus nõ sentit sine sensibilibus a q̄bus recipit siĩtudinẽ ⁊ speciẽ: ita aĩa nõ intelligit sine fantasmatib⁹ a q̄b⁹ intell's recipit speciẽ ⁊ siĩtudineȝ. cõparant᷑. n. fan^ta^ ad intell'm: vt d̓r in l̓ra sicut sensibilia ad sensum. ¶ Notãdũ ẽt q͂ sicut sensus q̃ñ per sensibilia apprehẽdit aliq̃d delectabile vel tristabile: h3 ibi esse appetitus vel fuga: sic q̃ñ intell's p fantasmata iudicat aliq̃d delectabile vel tristabile orit᷑ inde desideriũ ⁊ abhominatio siue desideriũ ⁊ fuga. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.31. ¶ Sicut enim aer pupillam huiusmodi fecit: ipsa autem alterũ: ⁊ auditus simil'r. Sed vltimum vnum: ⁊ vna medietas. esse aũt ipsi plura: quo autem discernit: quo differt dulce ⁊ calidum: dcm̄ est quidẽ ⁊ prius: dicẽdũ autem ⁊

Cõ.32. nũc. Est enĩȝ aliq̃d vnũ: sic aũt ⁊ trinus. ¶ Et hoc in ꝓportionali: aut numero ens vnũ h3 se ad vtrũq̃. sicut illa adinuicem. Quo enim differt non homogenea iudicare: aut contraria: vt album: ⁊ nigrum.

¶ Mãifestat qd̓ dixerat: dixerat aũt duo videlȝ qd̓ fanta^ta^ comparant᷑ ad intell'm sicut sensibilia ad sensum. z^o^ dixerat q͂ cum itellect⁹ affirmat aliq̃d aut negat ⁊ fugit aut ꝓsequit᷑. tria g̊ facit: q2 p̊ ostẽdit q͂ sicut sensibilia cõparant᷑ ad sensum: sic fanta^ta^ ad intell'm. scd̓o qd̓ dixerat declarat in terminis. 3° manifestat q͂ cũ intell's affirmat aliq̃d aut negat: ꝓsequit᷑ aut fugit. z^a^ ibi. (Sic igit᷑ sicut) 3ª ibi. (Spẽs q̃dẽ igit᷑. dicit g̊: q͂ sicut. n. aer fecit pupillã h̓. i. fecit eam qualẽ vel coloratã: ipsa aũt pupilla alterata alterum fecit qualẽ: q2 alterauit ⁊ imutauit alteꝝ. i. sensum cõem: ⁊ auditus sil'r. nam audit⁹ ⁊ q̄libȝ sensus particularis alterat⁹ ⁊ imutat⁹ alterat ⁊ imutat alteꝝ. i. sensum cõem: sed h̓ sensus cõis vnũ vltimũ: q2 se h3 sic vn⁹ termin⁹ respectu oĩuȝ sensuũ ꝑticulariũ: ⁊ est sicut vna medietas: q2 se h3 sic vnũ centrũ respectu oĩuȝ eoꝝ. vnus est g̊ sensus cõis: ȝ est ipsi sensui plura esse vt supius ostẽdebat᷑: hũc aũt sensuȝ cõeȝ esse illũ sensũ: quo aĩa discernit: quõ differt dulce ⁊ calidũ. dcm̄ est q̃dẽ ⁊ prius: dicẽdũ aũt. i. repetẽdũ est ⁊ nũc. nã ipse sensus cõis est aliq̃d vnũ: sic aũt supple ex ꝑte intell's terminus est vnus. ⁊ ħ in ꝓportionali. i. in ꝓportione: siue ꝓportiõal'r est ex parte intell's: sicut ex ꝑte sensus. iõ subdit q͂ aũt numero ens vnum h3 ad vtrũq̃ cognoscẽs: supple quõ illa adinuicẽ se hñt: est. n. dare vnũ aliq̃d quo aĩa differt. i. discernit iudicare nõ homogenea. i. ea que non sunt eiusdẽ generis: aut ɔ̃ria vt albũ ⁊ nigrũ. ¶ Notandũ aũt q͂ sicut sensus cõis est quasi terminus oĩuȝ imutationum factaꝝ in sensib⁹ particularib⁹: q2 oẽs tales imutationes terminant᷑ ad sensum cõem: sic intell's possibilis est terminus oĩuȝ fantasmatũ: q2 imutationes oĩuȝ fantasmatum terminant᷑ ad intell'm: ꝑpter qd̓ sicut sensus cõis est vnus ꝺm subam: tñ est plura ꝺm esse: q2 cõsiderat al'r ⁊ al'r. ꝓut imutat᷑ a diuersis sensib⁹ ꝑticularib⁹: sic intellect⁹ est vn⁹ ꝺm se: tñ aliter ⁊ al'r accipit᷑ ⁊ ɔsiderat᷑ ꝓut imutat᷑ a diuersis fantasmatib⁹. ¶ Notandũ ẽt q͂ sicut sensus cõis imutatus a sensib⁹ ꝑticularib⁹ est vnũ aliq̃d: quo aĩa discernit: quõ se hñt ipa sensibilia adinuicẽ ⁊ quo aĩa iudicat nõ homogenea. i. ea que non sunt eiusdeȝ generis: vt dulce ⁊ album: ⁊ sicut sensus cõis est illud quo aĩa põt iudicare contraria que sunt eiusdẽ generis: vt albũ ⁊ nigruȝ: ita q͂ per sensum cõem imutatũ a sensibus ꝑticularib⁹ tanq̃ p vnũ aliquẽ: possumus iudicare differẽtiã eoꝝ q̃ nõ sunt eiusdẽ generis: ⁊ que sunt eiusdẽ generis: sic per intellectuȝ imutatũ a fantasmatibus tanq̃ p vnum aliq̃d possumus iudicare differentiã eoꝝ que non sunt eiusdeȝ generis: ⁊ que sunt eiusdem generis: quod non esset nisi fantasmata immutarẽt intellectum sicut sensibilia sensum: ⁊ nisi se haberent fantasmata ad intellectum sicut sensibilia ad sensum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sit igit᷑ sicut. a. album ad. b. nigruȝ. g. ad. d. sic illa adinuicem: quare quoniã ⁊ permutati: sicut igit᷑. g. d. vni sunt existentia: sic se habebũt sicut: ⁊. a. b. idem quidem: esse auteȝ non idẽ: ⁊ illud simil'r. Eadem autem rõ ⁊ si. a. quideȝ dulce sit: ⁊. b. vero album.

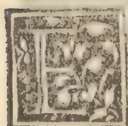
¶ Qd̓ dixerat manifestat in terminis. d. sit igit᷑ sic. a. albuȝ ad. b. nigꝝ sicut. g. ad. d. i. sicut fantasma albi ad fantasma nigri. nam sic se hñt fantasmata albi ad fantasmata nigri sicut illa adinuicẽ: quare ⁊ ꝑmutatiȝ: q2 sicut se h3 albũ ad sua fantasmata: sic ⁊ nigrũ ad sua fãtasmata. oȝ q͂ similis

sit ratio de albo ⁊ nigro: ⁊ de fantasmatibus.igit̃ sicut.g.⁊ d.i.sicut fantasmata albi ⁊ nigri habebunt.i.se habebunt sicut exñtia vni intellectui:sic.a.⁊.b.i.sic ⁊ albũ ⁊ nigrum. supple se hñt sic exñtia vni sensui Idẽ qdẽ ẽ sensus q ꝑcipit albũ ⁊ nigrũ:sed esse.i.ꝺm esse ⁊ ꝺm rõnẽ non est idem ⁊ illud silr.i.ex parte illa vt ex pte intell's:silr se hꝫ:q₂ est vnus intell's qui imutat̃ a fantasmatibꝰ albi ⁊ nigri: ⁊ subdit ꝙ eadẽ aũt rõ est:si.a.qdẽ sit dulce.b.võ albũ.nã sicut albũ ⁊ nigruꝫ ꝑcipiunt̃ eodẽ sensu cõi:sic ẽt ⁊ fantasmata albi ⁊ dulcis imutãt eundẽ intell'm ⁊ possunt ꝑcipi ab eodem itell'u:quare ex declaratione facta in terminis paret qͦ comparant̃ fantasmata ad intellectum sicut sensibilia ad sensum.¶ Deinde cum dicit.

¶ Species quidem igitur intellectus in fantasmatibus intelligit. ¶ Et sicut in illis determi-
Cõ. 33. natum est ipsi imitabile: ⁊ fugiendum: ⁊ extra sensum: cum i fantasmatibus fuerit mouet̃: vt sentiens quod fugibile est: q₂ ignis contrariuꝫ cognoscitur videns quod mouet̃: quoniã impugnãs est: aliquãdo aũt que sunt in anima fãtasmatibus: aut intellectibus: ⁊ tanq̃ꝫ videns ratiocinatur: ⁊ delibera futura ad presentia.

Cõ. 34. ¶ Et cum dixerit vt ibi letum: aut triste: hic fugit: aut imitatur.

¶ Ostẽdit ꝙ intellectꝰ apphendẽdo aliqd delectabile vel tristabile affirmat vel negat aliqd ꝓsequẽdũ vel fugiẽdũ dicẽs.ꝙ intellectiuũ qdẽ igit̃ intelligit spẽs in fantasmatibus:q₂ intell's ea que itelligit:intelligit in fantasmatibꝰ sicut in illis.i.sicut in fantasmatibꝰ determinatũ est sic cõpetit ipsi intellectui imitabile ⁊ fugiendum: ⁊ ex̃ sensum .q.d.ꝙ h̃ nõ solũ facit pñtibꝰ sensibilibꝰ:sed ex̃ sensum.i. sed hoc facit absentibꝰ sensibilibꝰ: ⁊ exẽplificat de vtroq̃ꝫ dicẽs:ꝙ cũ fuerit in fantasmatibꝰ:supple pñtibꝰ sensibilibus mouet̃ vt sentiens fugibile tanq̃ꝫ pñs:vt q₂ ignis cognoscit cõi.i.ex eo ꝙ cõiter videt accidere:cõiter.n.videt accidere ꝙ ignis est qd nociuũ ⁊ vidẽs qͦ mouet̃ bellum: qm̃ impugnans est aliqd:supple qñ talia pñtia sentit iudicat qd fugibile:sed aliqñ non ꝑsentibꝰ sensibilibus ea que sunt in aĩa fantasmatibꝰ:aut itellectibꝰ tanq̃ꝫ vidẽs rõcinat̃ ⁊ deliberat futura:aut pñtia: ⁊ cũ viderit ibi letũ:aut triste h̃.i.intell's fugit.i.iudicat aliqd fugibile:aut imitat̃. .i.iudicat aliqd ꝓseq̃ndũ: ⁊ imitabile.¶ Notãdũ ãt ꝙ sic̃ pñtibꝰ ꝺsibilibꝰ possumꝰ ꝑ itell'ꝫ iudicare aliqd ꝓficuũ:aut nociuũ:sic ⁊ abñtibꝰ sensibilibꝰ possumꝰ ꝯiecturãdo pñtia ad futura iudicare per intellectũ ꝓficua vel nociua.

Et oio in actiõe: ⁊ quod sine actione est: veꝝ ⁊ falsum in eodẽ genere est: cuꝫ bono ⁊ malo: sed in eo qͦ simpl'r differt ⁊ a quodã.

¶ Quia vt dicebat̃ pħs mentionẽ fecerat de intellectu.iõ h̃ determinat quedã circa ipsum intellectũ:circa qͦ tria facit:q₂ pͦ facit qͦ dcm̃ est.2º.vt dicebat̃ per moduꝫ cuiusdam recapitulationis resumit opinionẽ antiquoꝝ de aĩa dicentiũ aĩam esse oĩa:ostẽdẽs quomodo h̃ habeat veritatem.3º.epilogat circa determinata ⁊ ꝯtinuat se ad dicẽda. 2ª ibi.(Nũc aũt de aĩa).3ª ibi.(Qm̃ aũt aĩa)circa pͦmum tria facit ꝺm ꝙ tria determinat circa intellectũ.nam primo ostẽdit quomodo differt intellectꝰ speculatiuus a practico.scd̃o declarat quomõ intellectꝰ intelligat abstracta mathematica.tertio querit vtrũ possit intelligere abstracta simpl'r.2ª ibi.(Abstractione aũt dicta).3ª ibi.(Utruꝫ aũt cõtingat).dicit ergo pͦmo:ꝙ ⁊ oio in actione.i.intellectus practicus: ⁊ qͦ sine actione.i.intellectꝰ speculatiuus: supple sunt idẽ subo: ⁊ sunt in eodẽ gñe.iõ subdit ꝙ veꝝ ⁊ falsum qͦ ꝑtinet ad intellectũ speculatiuuꝫ est in eodẽ genere bono ⁊ malo.i.cum bono ⁊ malo qͦ ꝑtinet ad intellectum practicũ:sed differt h̃ itellectꝰ ab illo in eo ꝙ simpl'r differt a quodã.q₂ intellectꝰ speculatiuus ꝯsiderat res vt sumunt̃ simpl'r: ⁊ vt hñt esse vl'e:practicus võ ꝯsiderat res vt sunt quedã ⁊ vt hñt esse ꝑticulare.

Dubitaret forte aliqs quõ veꝝ ⁊ falsum sunt in eodẽ genere cũ bono ⁊ malo.¶ Dicẽdũ ꝙ ꝺm cõmẽtatorẽ hoc ideo est:q₂ ipm̃ veꝝ est quoddã bonũ: ⁊ ipsum falsum est quoddã malũ:sꝫ hoc nõ bene vadit ad intẽtionẽ pħi.videt̃.n.pħs velle ostẽdere quõ intellectꝰ speculatiuus ⁊ practicꝰ cõueniũt ⁊ differunt.ꝓpter qͦ sciẽdũ ꝙ aliquãdo genus accipit̃ pro subiecto:vnde cõsueuit dici ꝙ quedã sunt in eodẽ genere propter ideꝫ ꝑ̃dicatũ qͦ ꝑ̃dicat̃ de eis:quedã võ sunt in eodẽ genere:quia habẽt idẽ subiectũ.accipiẽdo ergo hic genus pro subiecto:dicere possumus ꝙ veruꝫ ⁊ falsum que ꝑtinent ad intellectũ speculatiuũ sunt in eodẽ genere cũ bono ⁊ malo:q₂ itell's speculatiuꝰ ⁊ practicꝰ sunt i eodẽ gñe.i. sũt idẽ subo:q₂ itell's practicꝰ ⁊ speculatiuus sunt vna ⁊ eadẽ poª: ⁊ nõ differũt nisi ꝺm simpl'r ⁊ qͦdã:q₂ vnꝰ ꝯsiderat res simpliciter: alius res quasdam.¶ Deinde cum dicit.

¶ Abstractione autem dicta intelligit sicut sy- Cõ.35.
mum: ꝺm ꝙ symum non separate. Inquãtuꝫ autem curuũ si aliquod intellexit actu sine carne vtiq̃ꝫ intellexit in qua curuuꝫ: sicut mathe-
matica. ¶ Non sepata tanq̃ꝫ si sepata sint itel- Cõ.36.
ligit: cum intelligat illud. Omnino ãt intellectus q ꝺm actum res est intelligens.

¶ Ostẽdit quomodo intellectꝰ itelligat mathematica abstracta dicẽs:abstractione aũt dicta.i.dicta per abstractionem vt mathematicaꝫ:supple intelligit modo abstracto: sicut symũ ꝺm ꝙ symũ intelligit nõ separate.i.modo nõ abstracto.Nam sic̃ naturalia in eo ꝙ naturalia intelligit modo non abstracto:sic mathematica ꝺm ꝙ hꝯ intelligit modo abstracto: ⁊ subdit ꝙ si intellexit aliqd inquantuꝫ curuũ:intellexit ipsuꝫ actu vtiq̃ꝫ sine illa carne:in qua est illud curuũ:sic ergo mathematica que non sunt separata intelligit intellectꝰ tanq̃ꝫ si sint separata: ⁊ hoc cum intelligat illud.i.cũ intelligat curuũ vel aliqd aliud mathematicum: ⁊ addit:ꝙ oio aũt intellectus qui est ꝺm actum est sicut ipse res:q₂ res sicut se habent ad esse:ita se habẽt ad cognosci.nam sicut res circũcernũt mãm:sic intelligunt̃ ab intellectu:vt naturalia que circũcernũt materiã sensibilem intelligunt̃ cũ materia sensibili:mathematica võ q̃ circuncernunt materiam intelligibilem intelligunt̃ cum materia intelligibili.

Dubitaret forte aliqs:q₂ si res sic̃ se hñt ad eẽ ita se hñt ad cognosci: ⁊ oio intellectꝰ q est ꝺm actũ est sic̃ ipse res:vr̃ ꝙ res que non hñt esse sepatũ nõ possint intelligi mõ sepato sine mẽdacio:q̃re mathematica que ꝺꝫ esse nõ sunt sepata a mã sensibili absq̃ꝫ falsitate ⁊ mẽdacio nõ poterũt intelligi sine tali materia.¶ Dicẽdũ ꝙ separare aliqd ab aliquo dupl'r põt intelligi vel per negationẽ.vt dicas hoc nõ esse illud:vel per abstractionẽ vt itelligas hoc non intellecto illo.pͦmꝰ modus semꝑ est falsus.Nam si aliq̃ sunt ꝯiũcta ⁊ sepas ea ꝑ negationẽ ⁊ dicis illa nõ eẽ ꝯiũcta:oꝫ intellectũ sic diuidẽtem falsuꝫ eẽ vt si hõ ⁊ risibile sunt ꝯiũcta ⁊ sepas ea ꝑ negationẽ ⁊ dicis hoiem nõ esse risibilẽ:oꝫ intellectũ esse falsum.Sed si separas ea per abstractioneꝫ:q₂ intelligis hominem non intellecto risibili nõ erit intell's falsus.pñt.n.

hoc modo pora ſeparari a poſterioribus: qꝛ poſſunt intelligi nō itellectis illis. mathematica ḡ hoc modo intelligūtur ſepara a materia ſenſibili nō ꝙ ſeparanť ꝑ negationē vt ꝙ intellectꝰ dicat mathematica nō eſſe in materia ſenſibili: qꝛ tunc eſſet intellꝰus falſus: ſʒ ſeparanť ꝑ abſtractionem: vt qꝛ itelligunť mathematica nō itellecta mā̄ ſenſibili. ¶ Eſt itaqꝫ diligēter nōn^m ꝙ hec ſeparatio ex ipſa re ortū ſumit: qꝛ nō q̄libʒ a quibuſlibʒ ſic ſeparari pn̄t. nā ea q̄ ſunt ꝑora in eſſe de quoꝝ rōne nō ſunt alia pn̄t ſeparari. ⁊ ſic itelligi nō itellectis aliys. poſteriora vō de quoꝝ itellectu ⁊ rōne ſunt ꝑora nō pn̄t ſic ſepari: nec ſic itelligi non itellectis ꝑoribꝰ: quare cū quantū ꝑcedat quale pōt itelligi q̄tū nō itellecto quali: ⁊ qꝛ aliqd eſt ſenſibile ꝑ q̄litatē cū itelligiť q̄tum ſine q̄li. itelligiť q̄tum ſine mā̄ ſenſibili. bn̄ ḡ dcm̄ eſt ꝙ intellectus ſm actuʒ eſt ſm ꝙ res: ⁊ ꝙ res ſicut ſe hʒ ad eē ſic ſe hʒ ad cognoſci: ⁊ ꝙ ſicut res circūcernūt mā̄m: ſic ab intellectu intelligunť. nā ex ipſa re ꝯuenit ꝙ aliq̄ res ſit de cuiꝰ rōne nō ſit mā̄ ſenſibilis: vt res nālis: ⁊ aliqua de cuiꝰ rōne nō eſt mā̄ ſenſibilis vt res mathematica. intellectus ḡ eſt ſicut res: qꝛ qualis eſt res talis ē intellꝰus eius: vt ſi de rōne rei eſt mā̄ ſenſibilis: de itellꝰu rei erit mā̄ ſenſibiľ. Si vō de rōne rei nō ſit mā̄ ſenſibilis itellꝰus rei erit ſine mā̄ ſenſibili. ¶ Deide cū dič.

¶ Vtꝝ aūt contingat aliqđ ſeparatoꝝ intelligere ipſum exiſtentē nō ſeparatū a magnitudine: aut nō: cōſiderandum poſterius.

¶ Querit vtꝝ itellectus poſſit itelligere abſtracta ſimpľr dicēs: vtrum aūt ꝯtingat ipm̄ intellꝰum noſtrū exiſtenteʒ nō ſeꝑatū a magnitudine intellꝰere aliqđ ſeparatoꝝ. i. itelligere aliq̄ ſubaʒ ſeparatā: vt aliquā intelligētiaʒ: aut nō cōtingat hoc cōſideranduʒ eſt poſteriꝰ. videť. n. hec q̄ſtio ꝑtinere ad meta^m. nō ad ꝑſentē materiam.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vn̄r hec v̄ba pħi ꝯdicere v̄bis ſupiꝰ habitis. nā ſupra dicebatur intellectꝰ īmixtus ſeꝑatus q nec eſſet corpꝰ nec virtus in corpore. h aūt ꝑſupponit itellꝰum noſtrū nō eſſe ſeparatum a magnitudine. ⁊ hoc ſupponēs q̄rit vtruʒ itellectus exiſtēs ſic nō ſeparatus poſſit itelligere aliqd ſeparatuʒ. ¶ Dōm ꝙ intellꝰum eſſe nō ſeparatū a magnitudine pōt itelligi dupľr vel q̄tum ad eſſe vel q̄tū ad oꝑōnē. q̄tum aūt ad eſſe diceretť intellectus nō ſeparatus a magnitudine ſi hēret eē in magnitudine: ⁊ ſi eēt ꝑfectio magnitudinis: vt ſi eſſet virtus organica. Sʒ quātuʒ ad oꝑationem dr̄ nō ſeꝑatus ſi in ſui actione indiget magnitudine. q̄tū ergo ad ꝑmum modū. vʒ. quātum ad eē intellectus ē ſeparatus: qꝛ nō eſt virtus organica: ſʒ quātū ad oꝑationeʒ dr̄ nō ſeparatus: qꝛ in ſui actōe indiget magnitudīe: qꝛ idiget fantaª. ſine q̄ nihil poſſumus actu intellꝰere.

Alterius forte dubitaret aliqs: vbi pħs determinauit hanc q̄ſtionē. vtꝝ poſſumus aliqd itelligere ſeꝑatū cū dicat de hoc ꝯſiderādū eē poſterius. ¶ Dōm ꝙ hec qō nō ſimpľr ꝑtinet ad pħm naturalē: cuius ꝯſideratio nō ſe extēdit ad ſubas ſeꝑatas. Juxta illud ſecūdi pħico. q̄ nō amplius mota mouēt non ſunt phyce ꝯſiderationis. vr̄. n. hic reſpectus hēre pħiam ꝑmam: ⁊ eſt petere metaphy. ꝯſiderationē vbi principaľr agiť de ſubſtātys ſeparatis. ḡ vt cōiter dr̄ q̄ſtionē iſtā nō hēmus determinatā a pħo: qꝛ nōdum hēmus trāſlatam mēta. totā. in ſequētibus ḡ libris q nondum ad nos ꝑuenerunt forte determiať hec qō. vel dato ꝙ ibi eēt dr̄ cōiter ꝙ forte Ariſt. morte ꝑuentus meta. non compleuit: qꝛ ſi eam cōpleuiſſet hanc q̄ſtionē determinaſſet: vel poſſumus dr̄e ꝙ hanc q̄ſtionē pħus determinauit in 9°. meta. vbi ait ꝙ in cognoſcēdo ſubas ſeparatas intellꝰus noſter nō ſe hʒ ſicut cecitas. nam cecus ſm ꝙ hꝰ ⁊ ꝑ ſe loquēdo nō pōt ſcire: qꝛ eſt color: nec qd ē color. nos aūt: lʒ nō poſſumus ſcire: qꝛ ſint ſubſtantie ſeꝑate: ſcire tamē poſſumus eas eē. vel ſcire poſſumus: qꝛ ſunt. ¶ Deide cum dicit.

¶ Nunc aūt de aīa dicta recapitulātes dicamꝰ Cō.37.
iteꝝ: qm̄ oīa ea que ſunt quodāmō eſt aīa: aut
. n. ſenſibilia que ſunt aut itelligibilia: eſt auteʒ
ſcia qdē ſcibilia quodāmō: ſenſus aūt ſenſibi-
lia. ¶ Qualꝰr aūt hoc ſit oʒ inq̄rere. Cō.38.

¶ Per modū cuiuſdā recapitulatōis reſumit opinionē antiquoꝝ dicētiuʒ aīam eē oīa oſtēdēs quō hoc hʒ veritatē: circa qđ duo facit: qꝛ ꝑ oſtēdit quō aīa eſt oīs res. 2°. declarat quomodo res comparať ad aīam: ⁊ qualꝰr intelligunť ab ipſa ibi (Qm̄ aūt neqꝫ res) circa ꝑmum tria facit: qꝛ ꝑ oſtēdit quō anima eſt omnia. 2° qđ dixerat ꝓbat. 3° declarat ꝙ nō eſt illo modo oīa ſm quē modū intelligebāt antiqui. 2ª ibi (Secať aūt ſcia.) 3ª ibi. (Neceſſe eſt aūt.) dicit ḡ. nūc aūt dicta de aīa recapitulātes. i. reſumētes dicamus iteꝝ id ꝙ antiqui dicebant ꝙ aīa ē quodāmodo oīa q̄ ſunt. i. oīa entia: qꝛ ea q̄ ſunt aut ſunt ſenſibilia aut intelligibilia. Eſt aūt ſciētia qdē oīa ſcibilia. ſenſus aūt oīa ſenſibilia. Sʒ qualꝰr hoc ſit opʒ inquirere. ¶ Notādum aūt ꝙ q̄cquid eſt vel eſt ſenſibile vel intelligibile: ⁊ aīa ꝑ ſenſuʒ ē quodāmō oīa ſenſibilia: ꝑ intellectū vō vel ꝑ ſciam eſt oīa intelligibilia vel oīa ſcibilia. ſequiť ḡ ꝙ aīa ſit quodāmodo oīa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Secať. n. ſcia ⁊ ſenſus in res: q̄ qdē potentia eſt i ea q̄ ſunt potētia: q̄ vō actu: in ea que ſunt actu. Aīe aūt ſenſitiuū: ⁊ qđ ſcire pōt potentia hec ſūt: hoc qdē ſcibile: illud vō ſenſibile.

¶ Declarat qualiter ſenſus ē omnia ſenſibilia: ⁊ qualiter ſciētia eſt oīa ſcibilia. nam ſenſus i actu ē quodāmō ſenſibile in actu. ſenſus in potētia ē ſenſibile in potētia: ſic ⁊ ſcientia in actu ē quodāmō ſcibile in actu. ſcia i potētia ē ſcibile in potētia. iō ait ꝙ ſecať. i. diuidiť ſcia ⁊ ſenſus in res . i. quēadmodū ⁊ res: vt q̄ quidē eſt in potētia in ea q̄ ſunt potentia: q̄ vō actu in ea q̄ ſunt actu. ⁊ ſubdit ꝙ anime aūt ſenſitiuū ⁊ qđ pōt ſcire ſunt potētia hoc qdeʒ qđ pōt ſcire eſt potētia ipm̄ ſcibile. illud vō. i. ipm̄ ſenſitiuū qđ pōt ſentire ē potētia ipm̄ ſenſibile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Neceſſe eſt autē: aut ipſa: aut ſpēs eſſe. Ipſa qdē igiť nō ſunt: non. n. lapis in aīa eſt: ſed ſpecies: quare aīa ſicut manus eſt: manus. n. eſt organum organoꝝ: ⁊ intellectus ſpecies ſpecieꝝ: ⁊ ſenſus ſpecies ſenſibilium.

¶ Oſtendit ꝙ lʒ anima ſit quodāmodo omnia: non eſt tamen illo modo omnia quo ponebant antiqui. Dicebāt. n. antiqui animam eſſe omnia ſm realem exiſtētiam. ponebant eniʒ animā cōponi ex omnibus vt cognoſceret oīa. dicebant quideʒ ꝙ in rei veritate erat terra in anima: vt per terrā terram cognoſceret: ⁊ ſm rei veritatem erat lapis in aīa: vt ꝑ lapidē lapidē cognoſceret. hoc aūt nō ē verum: qꝛ nō eſt aīa oīa ſm realem exiſtētiaʒ: ſed eſt omnia inquātum pōt recipere ſimilitudines omniū. naʒ nō ſunt ipſe res in anima: ſed ſpēs rerum. nō enim eſt lapis in anima: ſed ſpēs lapidum. ideo ait ꝙ neceſſe eſt auteʒ aut ipa entia aut ſpēs eoꝝ eſſe in anima. ipa quidē igiť entia ſiue ipſe res non ſunt in anima: qꝛ lapis non eſt in anima: ſed ſpēs lapidum: quare aīa eſt ſicut manus. nam manus eſt organū organoꝝ: ⁊ intellectus eſt ſpēs ſpēruʒ intellectualium: ⁊ ſenſus ē ſpēs ſpērum ſenſibilium.

Dubitaret forte aliqs: de q̄ itellꝰu h intellꝰiť cū dr̄ ꝙ itellꝰus ē ſpēs ſpērū. ¶ Dōm ꝙ de

vtroq3 ītellectu h̄ pōt ītelligi. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā sciēdū q̄ nā aliq̄bus aīalibꝰ ad sui defensionē dedit cornua: aliq̄bus dētes. aliq̄bꝰ vō vngues: hōi aūt nihil tale dedit. Sz dedit sibi manū τ dando sibi manū quodāmō dedit sibi oīa organa. dicta est g̊ manꝰ organū organoꝝ: q2 ē organū oīa organa cōp̄rehēdēs. sic nā aliq̄bꝰ entibꝰ dedit hāc formā. aliq̄bꝰ vō illā: hoībus āt dedit aīaz: τ dādo eis animā quodāmō dedit eis oēz formā tā ītelligibilē q3 sensibilē. Nam anima p̱ itell'um pōt informari speciebus omniuz intelligibilium. τ per sensuz speciebus oīum sensibiliū est ergo ītell'us quodāmō oēs spēs ītelligibiles. τ iō dictus ē spēs spērū ītelligibiliū. sic τ sensus est quodāmō oēs spēs sensibiles. τ iō dictꝰ est spēs spēruz sensibiliū: cū g̊ q̄rit̄ de q̊ ītell'u h̄ ītelligit̄ cū d̄r q̄ ītell'us est spēs spērū ītelligibiliū: dici dz q̄ ītentio p̄hi spāl'r v̄r ire ad ītellectū pot̄ez: q2 ītell'us possibilis ē ille q̱ ꝯpat̄ ad ītelligibilia: sicut sensus ad sensibilia: q2 sic̄ sensus ē susceptiuus oīum spērū sensibiliū. sic ītell'us ē susceptiuus oīum spērū ītelligibiliū: p̱p̱ q̄d ītell'us possibilis ē ille q̱ est oēs spēs ītelligibiles. sicut sensus ē oēs spēs sensibiles. verūtn̄ si vellemus possemꝰ dc̄m p̄hi adaptare ad vtrūq3 ītell'um: vt dicamus taz ītellectū agētē q3 possibilē eē spēs spērum: q2 tam iste ītell'us q3 ille ē oēs spēs ītelligibiles: aliter tn̄ τ al'r: q2 ītellectus agēs ē oēs spēs ītelligibiles v̊tualiter ī agēdo: q2 ip̄e ē oīa facere. Sz ītell'us possibilis est oēs spēs intelligibilis potentialiter in suscipiēdo: q2 ip̄e ē oīa fieri.

Ulterius forte dubitaret aliq̄s. si h̄ dc̄m p̄hi: q̄ ītell'us est spēs spēꝝ pōt adaptari ad ītell'um agentē: qualiter h̄ eē ꝯtingat. ¶ Dōm q̄ sp̱ mouēs τ motū sunt d̄ria: q2 oē q̄d mouet̄ ab alio mouet̄. vt d̄r 7° p̄hi. est g̊ mouēs aliud a moto. ¶ Aduertēdū tn̄ q̄ l3 motū τ mouēs sint d̄ria: aliq̄n tn̄ mouēs τ motū sunt oīno sep̱ata vt app̱et in motu grauiū τ leuiū q̄ mouent̄ a grauāte: aliq̄n vō mouēs τ motū sunt ꝯiuncta in vno aliq̊ vt app̱z in his q̄ mouent̄ ex se. al'. n. q̄d mouet̄ ex se vnit ī se duo aliq̄. vz. aīam q̄ est p̱ se mouēs τ corpꝰ q̄d ē p̱ se motū. in rebꝰ g̊ p̱fectis mouēs τ motū sunt ꝯiūcta. in rebꝰ vō imp̱fectis mouēs τ motuz sunt sep̱ata. ītell'us g̊ agēs q̱ se hz q̄si lux τ ē mouēs ītell'uz possibilē p̱p̱ p̱fectiōem cognitionis ītellectiue: erit in eadē suba cū ip̄o intell'u possibili lucē g̊ corporalē q̄ est motiua oculi eē sep̱atā ab oculo: tn̄ radicari in eodē subo cū oculo nō ē īcōueniēs: q2 cognitio sensitia ē imp̱fecta respcū cognitiōis ītellectiue. d̄re g̊ intellectū agētez esse sep̱atū: vel d̄re ītell'um possibilē non h̄re p̱p̱riū mouēs q̄d sit sui gn̄is: τ q̄d radicet̄ ī eadē suba cū ip̄o est oīno īcōueniēs. cū videamꝰ in rebꝰ corp̱alibꝰ q̄ perfectiora mouent̄ ex se τ in ip̄sis p̱p̱rium mouens est coniunctū p̱p̱rio moto: τ p̱p̱rium agens p̱p̱rio passiuo. sic ergo imagiabimur ītellectum agentē τ ītellectum possibilem. sicut videmus q̄ in oculo cati radicat̄ duplex passio vel duplex p̱p̱etas. vz. diaphāitas. τ lumiositas. sūt. n. oculi catoꝝ nō solū diaphani: sz ēt lucidi vt apparet: q2 cū sūt in obscuro eoꝝ oculi sintillāt q̄si stelle. oculus g̊ cati p̱ diaphāitatē suscipit coloꝝ spēs: sz p̱ illumiositatē illuiat mediuz τ facit colores actu visibiles: quare oculus cati p̱ diaphanitatē est oēs spēs coloꝝ fieri. sz p̱ lumiositatē est oēs spēs tales facere. sic ī eadē suba aīe radicant̄ intell'us possibilis τ ītell's agēs. ita q̄ p̱ ītellectū possibilē aīa suscipit oēs spēs ītelligibiles: τ est oēs spēs tales fieri: sz p̱ ītellectū agētez irradiat sup̱ fantasmata. τ ē oēs tales spēs facere. vterq3 g̊ ītell'us pōt dici spēs spērū: q2 vterq3 ītell'us est quodāmō oēs spēs: al'r tn̄ τ aliter: q2 pot̄is: vt p3: ē oēs spēs fieri. agēs vō ē oēs facere. vterq3 g̊ assimilat̄ manui: q2 manꝰ est quodāmō oīa organa: q̄d dupl'r eē ꝯtigit. naz manꝰ ē oīa organa in agēdo: q2 pōt q̄dl3 organū fabricare τ ē oīa organa ī accipiēdo: q2 p̄t q̄dl3 organū accip̱e: τ q̊l3 orgāo vti. ītell'us g̊ agēs assimilat̄ manui inq̄3tū manꝰ pōt oīa organa fabricare: q2 vt dc̄m est ip̄se est oīa facere. Sz ītell'us possibilis assimilat̄ manui inq̄3tuz manꝰ pōt q̄dl3 organū in se recip̱e. nā intell's possibilis pōt recip̱e q̄3libz spēm intelligibilē cū ip̄e sit oīa fieri. ¶ Deide cū dicit.

¶ Qm̄ aūt neq3 res vlla est preter magnitudines: sic̄ videt̄. sensibilia sep̱ata in spēbꝰ sensibilibꝰ ītelligibilia sunt: τ que abstractiōe dn̄r: τ q̄cunq3 sensibiliū habitus τ passiōes: τ ob hoc neq3 nō sentiens nihil vtiq3 adiscet: neq3 intelliget. Sz cū speculet̄ necesse sil' fantasma aliq̄d speculari: fantasmata aūt sicut sensibilia sunt: preter q̄ sunt sine materia. Cō.39

¶ Ōn̄dit q̄liter res ꝯp̱ant̄ ad aīaz τ q̄l'r ītelligunt̄ ab ip̄a: circa q̄d duo facit: q2 p̊ ostēdit q̄ aīa nō intelligit res sine fantate. 2°. sep̱at τ distiguit ip̄sum fantasma ab intell'u ibi. (Est aūt fanta.) dicit g̊: qm̄ aūt neq3 res nulla ē sup. principal'r ītelligibil' ab intell'u p̄ter magnitudies sensibiles: sicut dn̄r sensibilia sep̱ata. i. q̄3tūcūq3 ītelligant̄ sensibilia sep̱ata semp̱ sunt intelligibilia in spēbus sensibilibus. i. in fātasmatibꝰ τ que dn̄r abstractōe vt mathemaca. τ q̄cūq3 sunt h̄itus τ passiones sensibiliū vt nālia. nā tam nālia q3 mathemaca. nō p̄nt ītelligi sine fantate. τ ob hoc neq3 nō sentiens nihil vtiq3 adiscet. i. nō poterit acq̱rere sciaz: nec ītelliget sine fantate postq3 iā h̄uit sciam acq̱sitā. Sz cuz speculet̄ nec̄e est sil' τ fantama aliq̄d speculari. hꝰ cā est: q2 fātasmata se h̄nt sic̄ sensibilia. p̄ter q̄ fantata sūt sine mā: sensibilia aūt sunt cū mā: q̄r si h̄nt se fantata sic̄ sensibilia sic̄ nō ꝯtingit sentire sine sensibilibꝰ sic nō ꝯtingit ītelligere sine fātasmatibꝰ. ¶ Nōnm āt q̄ fantata ad duo nob deseruiūt. p̊ ad adiscere. i. ad acq̱rēdū sciaz. 2°. ad intell'ere. i. ad vtēdū scia acq̱sita: q̄r sine fantasmatibꝰ n̄ possumꝰ adiscere. i. sciam acq̱rere nec possumus ītell'ere. i. vti scia acq̱sita. Sz q̄3tūcūq3 habeamus apud nos spēs intelligibiles τ q̄3tūcūq3 h̄eamus apud nos scientiā acq̱sitā cū volumꝰ actu ītelligere op3 sil' fantama aliq̄d speculari. ¶ Nōnm ēt q̄ sensibilia exteriora h̄nt esse cū mā: sz spēs q̄ sunt in sensu h̄nt esse sine mā: q2 sensus ē receptiuꝰ spēruz sine mā: cū g̊ sensus īmutet̄ a sensibilibꝰ exterioribꝰ īmutabit̄ ab his q̄ h̄nt eē cū mā. ītell's vō q̱ īmutat̄ a fantasmatibꝰ. τ sc̄ spēs exn̄tes in v̊tute sensitiua: īmutat̄ ab his q̄ h̄nt esse sine mā. differūt g̊ fantata a sensibilibꝰ sicut d̄rt spēs q̄ est in sensu que hz esse sine mā. i. q̄ hz esse ītentionale a sensibili exteriori q̄d habz esse materiale.

Dubitaret forte aliq̄s: vtꝝ possumꝰ ītell'ere sine fantasmatibꝰ. τ v̄r q̄ sic: q2 si requirit̄ fantama ad vtrūq3 ītelligere h̄ est inq̄3tū a fantabꝰ recipiūtur spēs in intellectu possibili: sed postq3 iam spēs sunt recepte: nō v̄r q̄ vlterius indigeamus fantabꝰ. ¶ Dōz q̄ si vellemus seq̱ viā Auicen. nō videret̄ eē difficultas in q̄sito. visus est. n. Auicē. velle q̄ postq3 desinimus actu intelligere desinunt esse spēs in intellectu possibili: quo posito planuz est q̄ semp̱ indigemus fantabꝰ in intelligendo vt semp̱ fiant spēs in intellectu nostro possibili: sed hec positio intellecta vt statim patebit stare nō pōt. nam si nullo modo remaneat species in ītellectu possibili: postq3 desinimus actu cogitare post acquisitaz scientiā essemus eodem modo in potentia ad intelligendum sicut τ an̄: cum oportet nos de nouo acq̱rere species intelligibiles. sicut prius. per aliam ergo viam incedentes. dicamus q̄ dupliciter inuestigare possumus nos nihil intelligere sine fantate. quarum vna via sumit̄ ex parte rei: τ alia ex parte intellectus. ¶ Prima via sic p3. naz ea q̄ p̄mo τ p̄ncipal'r ītelligimus sunt magnitudines sensibiles s̄m q̄ h̄nt esse

sepatū.i.sm ꝙ hñt eē vl'e.nā pticulare nō ē ꝑncipale obꝫ itell'us:sꝫ vl'e.oē aūt vl'e ē abstractū ⁊ sepatū:q: vl'e vel ē abstractū ab ħ sēsibili ⁊ ab illo:sm ꝙ abstrabit nālis vl'e abstractū simpl'r a sēsibili,put abstrabit mathematic⁹ q̄r eo mō quo hꝫ esse vl'e.eo mō itelligit̄ ab itellectu.vl'e aūt quantūcunqꝫ itelligit̄ separatum ⁊ abstractum: semper tñ hꝫ eē in aliquo pticulari sensibili:q: oīa sunt in ꝑmis.i. in pticularib⁹:vt dr̄ in ꝑdicamentis: pp qđ sicut vl'e nūq̄ sꝫ eē pōt separi gn hēat eē in aliq̄ pticulari.sic nūq̄ pōt itelligi ab itell'u nisi i fantasia alicui⁹ pticularis rei.hāc āt rōnem inuit pħs cū ait:ꝙ sic vnr̄ sensibilia sepata sic supplēdū est ꝙ itelligunt̄ ab itell'u nr̄o:nūq̄ aūt vl'ia sensibiliū sic pñt separari gn sm esse reseruent in aliqua particulari. sic ēt nunq̄ pñt itelligi nisi in aliq̄ fantaie alicui⁹ pticularis. 2a via ad ħ idē sumit̄ ex pte ipsi⁹ itell'ſ nr̄i.nā lꝫ post actuale itell'ere remaneāt spēs in itell'u possibili: remanēt i quodā eē bituali: ⁊ nō remanēt oīo i actu pfecto ⁊ cōpleto: q: si semp spēs hērent tale actuale esse semp p eas actual'r itelligeremus.idigemus ḡ fantasia.ēt postq̄ hēmus spēs in itell'u possibili:vt ille q̄ postq̄ cogitare desinimus remanēt in actu semipleno ⁊ incōpleto: denuo p fantasiā fiāt in actu ꝯpleto:vt possimus p illas spēs sic ad actuꝫ reductas rursuꝫ actual'r cogitare. hāc aūt rōneꝫ inuit pħs cū ait ꝙ fantata se hñt ad intell'um sicut sensibilia ad sensuꝫ:qđ sil'e nō ē p oēm modū. nā pñtib⁹ sensibilib⁹ nō remanēt spēs i sensu:sꝫ nō pñtib⁹ fātasmatib⁹ remanēt spēs in itell'u.lꝫ nō remaneāt in actu ꝯpleto. regrunt̄ ergo sensibilia semp ad sentire ad ħ ꝙ fiāt spēs i sensu: sꝫ nō semp regrunt̄ fantata ad itelligere ad ħ ꝙ fiant spēs in intell'u:sꝫ ad adiscere regrunt̄ fantasmata vt fiāt spēs. postq̄ aūt iā hēmus spēs nō regrunt̄ fantata vt fiant spēs in itell'u:sꝫ ad hoc regrunt̄ vt spēs q̄ sunt in intell'u i actu semipleō fiāt i actu pleno. sine fātasmatib⁹ ḡ nō ē itell'ere sic absq̄ sensibilibus nō cōuenit sentire:qđ declarare volebamus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Est āt fantasia alteꝝ a dictōe ⁊ negatōe. Cōpositio.n.intellectuū est veꝝ aut falsum.

¶ Sepat ⁊ distiguit fātasma ab itell'u: circa qđ duo facit: q: p̄ sepat fantasmata ab itell'u ꝯpositoꝝ.2° ab itell'u simpliciū ibi (Primi aūt.) dicit ḡ ꝙ ē aūt fantasia alteꝝ.i.diuersuꝫ a dictōe ⁊ negatōe.i.ab itell'u affirmāte ⁊ negante vel ab itell'u ꝯponēte ⁊ diuidēte: q: ꝯpō intellectuū est quid veꝝ aut fl'm. ¶ Nōndū aūt vim rōnis h⁹ in hoc cōsistere: q: itell'us cōponēs aut diuidēs dicit aliqd esse aut nō eē: pp qđ vel ē ver⁹ aut falsus:sꝫ ex eo ꝙ fātasiamur aliqd:ñ dicim⁹ illud eē vel nō eē:pp qđ ñ ē ibi vitas aut fl'itas:q̄r dr̄t fanta.ab itell'u ꝯponēte ⁊ diuidēte. ¶ Deide cū dic.

¶ Primi āt intellectus quideꝫ differūt: vt nō fantasmata sint aut neqꝫ aliȷ̄ fantasmata: sꝫ nō sine fantasmatibus.

¶ Sepat fantasiā ab itell'u simpliciū.d.ꝑmi aūt itell'us.i. itell'us simpliciuꝫ differūt qd.i. in quo dr̄t vt a fantasia.⁊ rñdet ꝙ differūt vt nō sint fantasmata aut neqꝫ aliȷ̄ itellect⁹.i.itell'us ꝯpositi fantasmata sup.sunt: sꝫ nō sunt sine fantasmatib⁹. ¶ Nōnm āt ꝙ nec itell'ſ simplicis nec cōpositi sunt fantata:attñ nec isti nec illi sunt sine fantasia: q: vt pꝫ per hita nullo mō cōuenit itell'ere absq̄ fantaie. ¶ Nōnm aūt ꝙ itell'us simplices nō sunt fantata: q: fantata sunt respectu pticulariuꝫ:sed itellect⁹ simplices sunt vl'iū.q̄liter aūt itellectus ꝯpositi a fantasmatib⁹ differāt patefactum est per iam dicta. ¶ Ultimo dicit.

Com. 40 ¶ Quoniam aūt aīa sm duas diffinita est potētias que aīaliū est: ⁊ discretio quod itelligentie opus est: ⁊ sensus ⁊ adhuc in mouēdo secūdum locum motuꝫ: de sensu quidē ⁊ itellectu determinata sint tanta.

¶ Epilogat circa determiata:⁊ cōtinuat se ad dicēda.d.ꝙ aīa q̄ est aīaliū est diffinita.i.est disticta sꝫ duas potētias: q: ⁊ discretio qđ ē opus itelligētie ⁊ sensus sup.distiguūt ipm̄ aīatuꝫ vel ipsaꝫ aīam: ⁊ ad huc distiguit̄ aīa in mouēdo sꝫ locū: de sensu qdē ⁊ itellectu determiata sint tāta. Restat ḡ dr̄e de mouēte. ¶ Nōnm aūt ꝙ aīatū distiguit̄ a nō aīato cognitōe ⁊ motu:sed cognitio duplex est: itellectiua ⁊ sensitiua.distiguit̄ ḡ aīatū ab inaīato vl'i discernere qđ ptinet ad itellectū:vel in sentire qđ pertinet ad sensum vel in mouere sm locū:cum ḡ dcm̄ sit de sensu ⁊ itellectu restat dr̄e de mouente.

E mouēte āt qđ forte sit aīe speculādū est: vtꝝ vna q̄dā ps ipsius sit sepabilis: aut magnitudine: aut rōne: aut oīs aīa: ⁊ si pars aliqua: vtrum ꝓpria quedā sit p̄ter cōsuetas dici: ⁊ dictas aut harum vna aliqua sit.

¶ In parte ista vt dicebat̄ determiat pħus de ipo mouente siue de pn̄° motiuo. ¶ Ad cui⁹ euidētiā sciendū ꝙ nō bñ possumus determiare de pn̄° motiuo siue de potentia motiua nisi videamus q̄uo diduntur potētie aīe.duo ḡ fac. nā ꝑmo ꝑmittit quasdā diuisiones de potētȷ̄s aīe:quas fecerūt antiq phi.2° illis diuisionib⁹ ꝑmissis ⁊ iprobatis incipit determiare de potētia motiua ibi (Et ēt de quo nunc sermo) circa pn̄m tria facit:q: ꝑmo ingrit q̄uo potētia motiua se habeat ad aīam.2° ponit quasdā diuisiones de potētȷ̄s aīe.3° illas diuisiones reprobat.2a ibi (Habet aūt dubitatōem) 3a ibi (Secundū.n.dr̄ntias) ꝯtinuet̄ autē sic. determiata sunt tanta de sensu ⁊ itellectu:sꝫ de mouente qdē.i.de potētia motiua aīe forte sic speculandū est.vtꝝ vna quedā pars ipsi⁹ aīe separabilis magnitudie.i.subiecto aut rōne aut est oīs aīa.i.tota aīa.est ḡ dubiū vtrū pn̄cipiū motiuū sit pars aīe aut sit oīs.i.tota aīa. Et si est ps aliqua aīe est dubiuꝫ vtꝝ sit quedā pars ꝓpria p̄ter ptes cōsuetas dici ⁊ p̄ter partes dictas aut sit haꝝ vna aliqua pars ꝯsuetaꝝ dici aut dictaꝝ. ¶ Notandū aūt ꝙ dicit ħ Aristo.de mouēte si est pars vtꝝ separabilis magnitudie aut rōne ꝑpter oppōnem platonis ponētis hec esse disticta loco ⁊ subo dicētis itellectiuā eē in cerebro cōcupiscibilem in corde nālē in epate. ¶ Deide cū dicit.

¶ Hꝫ aūt dubitationē mox:q̄uo oꝫ ptes aīe dicere: ⁊ quot sunt:modo.n. quodā infinite vident̄: ⁊ nō solū quas dicūt qdā determinātes rōcinatiuā: ⁊ irascibilē: ⁊ appetitiuā: hi auteꝫ rōnem hñtem ⁊ irrationabilem. Cō.41

¶ Ponit quasdā diuisiones potētiaꝝ aīe. ¶ Ad cui⁹ euidētiā sciēdū ꝙ necītas h⁹ partis ex hoc ꝯsurgit: q: si iuestigādū est vtꝝ pn̄m motiuū sit aliq̄ partiū aīe ꝯsuetaꝝ dici vel dictaꝝ iuestigandū est q̄uo ꝯsueuerunt distigui potentie aīe.ideo ait:ꝙ habet aūt mox dubitatōeꝫ q̄uo opꝫ dicere.i.distinguere partes aīe.⁊ quot sunt huius partes: q: quodāmodo vident̄ esse ifinite:⁊ non solū sunt ille q̄s qdem dicunt determinantes.i.distiguentes potētias anime in rōcinatiuā ⁊ irascibileꝫ ⁊ appetitiuā.hi aūt.i.aliȷ̄ distinguūt potentias anime per habenteꝫ rōnem ⁊ irōnabilem. ¶ Notandū aūt ꝙ si vellemus numerare potētias anime per actus egredientes a potētȷ̄s cū quodā modo possint egredi actus ifiniti: essent quodāmodo ifinite potentie: vel possumus dicere ꝙ potentie aīe sunt ifinite.i. sunt multo plures q̄ ille que cōsuete sunt dici: vel q̄ ille quas assignauit plato ⁊ q̄s assignauerūt aliȷ̄. ¶ Nōnm ēt

duas distinctõe s esse datas de potẽtijs aĩe: quaꝝ vna. vt ꝯmẽ. recitat fuit platõis dicẽtis potẽtias aĩe distigui ꝑ rationabilẽ irascibilẽ ꝛ appetitiuã. i. ꝯcupiscibilem. alia fuit quorũdam alioꝝ dicẽtium potẽtias anime distingui per irrõnabile ꝛ rõnem habentem.

Dubitaret forte aliqs: vtrũ sit bñ dcm̃ ꝙ potẽtie aĩe distinguent̃ ꝑ irrõnabile ꝛ rõnem hñtem. ꝛ vr̃ ꝙ sic: qꝛ oĩs potẽtia aĩe vel ẽ rõnalis vel irrõnalis. ğ sufficiẽs est illa distictio. ℭ ꝯ̃. phus in li°. ethico. vbi de v̓tutib⁹ agit̃ illã diuisionẽ approbat diuidens potentias aĩe ꝑ rõnabilẽ ꝛ irrõnabilẽ. ℭ In ꝯ̃riũ ẽ: qꝛ hꝰ improbat̃ distictio ista. ℭ Dõꝫ ꝙ vr̃ augere qõnis difficultatẽ: qꝛ phs vr̃ sibiypsi eẽ ꝯ̃ri⁹: eo ꝙ hꝰ istã distictõeꝫ iprobꝫ. ꝛ ĩ ethi. approbꝫ. Sciẽdũ ğ ꝙ ñ dr̃ irrõnabile nisi ꝑ ꝯpatõeꝫ ad rõnẽ. iõ rõnabile ꝛ irrõnabile si sĩt dr̃ie diuisiue spẽꝝ: oꝫ ꝙ diuidant spẽs eiusdẽ generis qđ gen⁹ hẽat vtrũqꝫ. inde ẽ ꝙ lapis nõ ẽ rõnalis nec irrõnalis: qꝛ lapis nõ est spẽs aialis: cuius est diuidi ꝑ rõnale ꝛ irrõnale. sicut ğ rõnale ꝛ irrõnale cum sunt dr̃ie diuisiue spẽrũ: oꝫ ꝙ diuidãt spẽs cõtentas sub eodẽ genere sicut cũ sunt dr̃ie diuisiue potentiaꝝ aĩe. Si volumus his vocabulis ꝓprie vti: oꝫ ꝙ diuidãt potẽtias ꝯtẽtas sub eadẽ aĩa sub q̃ aĩa ꝯtineat̃ vtrũqꝫ genus potentiaꝝ: sed nulla aĩa continet vtrũqꝫ genus potentiaꝝ nisi solũ aĩa hũana. iõ hec distictio nõ hꝫ locũ cũ diuidunt̃ potẽtie aĩe simpl̓r: sꝫ cũ diuidunt̃ potẽtie aĩe humane. soluta est igit̃ dubitatio: q̃re hec distinctio hic iprobat̃. in ethi. approbat̃. hꝰ phs locutus est de diuisiõe potẽtiaꝝ aĩe simpl̓r. vbi nõ hꝫ locũ hec distinctio. Sꝫ in ethi. locutus est de distinctõe aĩe hũane. vbi hec diuisio locuꝫ hꝫ. Qđ v̓o obyciebat̃ ꝙ oĩs potentia aĩe vel est rõnal̓ vel irratiõalis: pꝫ ꝙ potẽtias aĩe esse rõnabiles vel irrõnabiles nõ hꝫ locũ nisi in potẽtijs aĩe humane.

Alterius forte dubitaret aliquis: qũo potẽtie aĩe hũane distinguunt̃ ꝑ rõnabile ꝛ irrõnabile. ℭ Dõm ꝙ duplex est rõnabile. vꝫ. per essentiã, ꝛ ꝑ participatõeꝫ. oĩs. n. potẽtia anime hũane est rõnabilis vel ꝑ eẽntiã vt itell̓us: vel est rõnabilis ꝑ participatõeꝫ vt appetitus: vl̓ nec est rõnabilis ꝑ eẽntiã nec ꝑ ꝑticipatõeꝫ: sꝫ est simpl̓r irrõnabilis: vt augm̃tatiuũ ꝛ nutritiuũ. ℭ Dicit̃ ãt rõnalis ꝑ eẽntiã qđ est ipa rõ: ꝛ qꝛ eẽntialiter itellectus hũanus põt dici rõ: itell̓s est rõ ꝑ essentiam: rõnale aũt ꝑ ꝑticipatõem dr̃ qđ est aptũ natũ obedire rõni ꝛ sic appetitus in hoĩe vt ꝯcupiscibilis ꝛ irascibilis sunt rõnales ꝑ ꝑticipatõem: qꝛ sunt apte nate obedire rõni. nutritiuũ v̓o ꝛ augm̃tatiuũ: qꝛ nõ sunt apte nate obedire rõni simpl̓r sunt irrõnabiles: q̃tũcũqꝫ. n. qs ꝑsuaderet̃ ꝑ rõnẽ: ñ ꝑꝑ hꝰ meli⁹ nutriret̃: nec meli⁹ augm̃taret̃. nutritiuũ ğ ꝛ augm̃tatiuũ ĩ hoĩe dñr potẽtie irrõnabiles: qꝛ sũt ꝯiuncte rõni: eo ꝙ sint potẽtie rõnabilis aĩe: ꝛ tñ rõnẽ nõ ꝑticipãt: sed augmẽtatiuũ ꝛ nutritiuuꝫ in brutis nõ ꝓprie dñr nec rõnales nec irrõnabiles. nam rõnales nõ sunt: qꝛ rõne non ꝑticipant nec irrõnales: qꝛ nõ sunt potentie aĩe hũane: cuius est diuidi ꝑ potẽtias rõnales ꝛ irrõnales: sic lapis nec ẽ rõnalis nec irrõnalis: rõnalis quideꝫ nõ est: qꝛ rõneꝫ nõ hꝫ: nec est irrõnalis: qꝛ lapis non est spẽs diuisiua aialis cui⁹ est diuidi ꝑ rõnabile ꝛ irrõnabile. phs ğ volens determiare de v̓tutib⁹ q̃ nõ hñt esse in aĩa brutoꝝ: sꝫ in aĩa hũana: diuisit potẽtias aĩe ꝑ rõnale ꝛ irrõnale vt accipet sibi hoc mẽbruꝫ: qđ ẽ rõnale: qꝛ solũ in ꝑsonis rõnalib⁹ hñt esse v̓tutes: cũ. n. v̓tus sit hitus electiu⁹ mẽte ꝯsistẽs vt recta rõ iudicat eẽntiale erit v̓tuti ꝙ sumat spẽm ꝑ ordinẽ ad rõnẽ. oꝫ ğ eẽ rõnalẽ potẽtiã vel ꝑ essentiã vel ꝑ ꝑticipatõeꝫ in q̃ ꝯsistunt v̓tutes. ex his itaqꝫ clari⁹ appꝫ qũo in ethicis hꝰ distictio approbat̃ ꝛ hꝰ iprobat̃. ẽt ex his ĩnotescit: qũo hec distictio spãliter locũ hꝫ in diuisiõe potẽtiaꝝ aĩe hũane: nõ aũt in diuisione aliaꝝ potẽtiaꝝ.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ alia distinctio que dr̃ esse platõis sit sufficiẽs. vꝫ. ꝙ potẽtie aĩaꝝ distiguũt̃ ꝑ rõnalẽ irascibilẽ ꝛ cõcupiscibilẽ: ꝛ vr̃ ꝙ sic: qꝛ qđ famosum est ĩpol̓e est eẽ fl̓m ꝭm totũ. nũqꝫ. n. fama ꝑdit̃. vt dr̃ in 7°. ethi. cũ ğ hec distictio sit valde famosa oꝫ eã ꝯtinere aliqꝫ v̓itatẽ. ℭ Dõm ꝙ ꝯcupiscibil̓ ꝛ irascibilis si distiguunt̃ ꝯ̃ rõnẽ: oꝫ ꝙ accipiant̃ vt hñt eẽ in hoĩe: qꝛ ĩ brutis ille ad rõnẽ nõ hñt ordinẽ. hꝰ viso pꝫ hanc distictõeꝫ particularíorẽ esse q̃ꝫ sit alia. nã lꝫ alia distictio nõ ꝯtinebat nisi potẽtias aĩe hũane. sic ẽt nec ista vt ondsum est. verũtñ alia sufficientior erat: qꝛ illa ꝯtinebat oẽs potentias aĩe humane tã rõnales q̃ꝫ irrõnales: sed hec nõ ꝯtinet nisi potẽtias rõnales: qꝛ irascibilis ꝛ ꝯcupiscibilis rõnales sunt nõ ꝑ essentiã: sed ꝑ ꝑticipationem. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Secundũ. n. differẽtias ꝑ quas has separãt ꝛ alie vñr ꝑtes maiorẽ his differẽtiã hñtes de qb⁹ ꝛ nũc dcm̃ est. Vegetatiua aũt q̃ ꝛ plãtis inest: ꝛ oĩbus viuẽtibus: ꝛ sensitiua: quã neqꝫ sicut irrõnabilẽ: neqꝫ sicut rõnem habẽtem: ponet quis vtiqꝫ facile.

ℭ Improbat has distictiões assignatas: circa qđ tria facit ꝭm ꝙ tres rõnes adducit ad ꝓpositũ. 2ª ibi (Adhuc aũt ꝛ fantastica) 3ª ibi (Adhuc aũt ꝛ appetitiua.) dicit ğ ꝙ ꝭm eni dr̃ias ꝑ quas separãt. i. distiguũt has potẽtias aĩe. alie vñr potentie hñtes maiorẽ dr̃ntiaꝫ his de qbus dcm̃ est. nunc. i. hoc in libro: qꝛ vegetatiua q̃ est in plantis ꝛ oĩbus aialibus: ꝛ sensitiua sup. que ĩest brutis: est potẽtia quam neqꝫ sicut irrõnalem: nec sicut rõnẽ hñteꝫ ponet qs vtiqꝫ facile. i. competẽter ꝛ congrue. ℭ Nõnduꝫ aũt ꝙ vt pꝫ ꝑ habita diuisiones facte competẽter ꝛ ꝯgrue accepte nõ ꝯtinẽt nisi potẽtias aĩe hũane. vegetatiua ğ in plãtis ꝛ sensitiua ĩ brutis facillime. i. ꝯpetẽter ꝛ ꝯgrue nõ ꝯtinent̃ sub aliq̃ dictaꝝ distictionũ. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Adhuc aũt ꝛ fantastica que per esse qdeꝫ ab
oĩbus altera est. ℭ Cui aũt haꝝ eadeꝫ vel alte- Com.
ra sunt: habꝫ multam dubitationem: si aliquis 42.
ponat separatas anime.

ℭ Adducit 2ᵃᵐ rõnẽ. d. ꝙ adhuc ãt ꝛ fantastica. i. fãtasia q̃ ꝑ eẽ. i. sꝫ eẽ qdẽ ab oĩb⁹ alijs potẽtijs est altera. i. diuersa. cui aũt haꝝ potẽtiaꝝ sit eadẽ vel altera. vt vtꝝ sit eadeꝫ vel altera cũ rõnabili vel cũ irrõnabili: ꝛ qũo ꝯtinet̃ sub ꝓ̃fata distictõe multã hꝫ dubitatõem. ꝛ hꝰ siqs ponit ꝑtes aĩe sepatas. ℭ Nõn^m aũt ꝙ fantasia ꝛ maxie vt repit̃ in brutis nõ ꝓprie ꝯtinet̃ sub aliquo mẽbro ꝓ̃dicte distictionis vt põt eẽ ꝑ hita manifestũ. ℭ Nõn^m aũt ꝙ fantasia: ꝭm esse dr̃t ab oĩb⁹ potẽtijs: loco tñ ꝛ subo nõ oꝫ esse sepatam ab eis: qꝛ in eadẽ parte aĩe potest fundari appetitiuũ sensitiuum ꝛ fantasticũ. qualitercũqꝫ ergo loquamur de fantasia nõ ꝓprie cõtinetur sub predicta distinctõe: tamẽ si qs poneret partes anime separatas ꝛ diceret ꝙ fantasia est separata loco ꝛ subo ab appetitu vt ab irascibili ꝛ a ꝯcupiscibili: tunc magis appet ꝙ dicta ista distinctio ẽ insufficiẽs: ꝛ ꝙ fantasia nõ ꝯtinet̃ sub ipa. nã fantasia nõ est idẽ qđ potẽtia rõnalis: nec est idẽ qđ irascibilis ꝛ ꝯcupiscibilis cũ ꝭꝫ hũc modũ ponẽdi nõ solũ: ꝭꝫ esse: sed ẽt loco ꝛ subo sit sepata ab eis. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Adhuc aũt ꝛ appetitiua q̃ ꝛ rõne ꝛ potentia altera videt̃ vtiqꝫ esse ab oĩbus: ꝛ incõueniẽs vtiqꝫ hãc seq̃strare. Irrõnatiua. n. volũtas fit cũ irrõnabili: ꝛ ꝯcupiscentia: ꝛ ira. Si aũt tria in aĩa: in vnoquoqꝫ erit appetitus.

¶ Adducit tertiã rõnem. d. adhuc aũt appetitiua q̃ ⁊ rõne ⁊ potẽtia. i. diffinitiõe ⁊ actu altera vtiq; vr̃ esse ab oibus potẽtijs: ⁊ incõueniens est vtiq; sequestrare hãc. i. diuidere appetitiuã solũ in duas ꝑtes in irascibilẽ ⁊ ꝯcupiscibilem: sꝫ diuidẽda est potẽtia appetitiua in tres: q2 ẽ triplex appetitus. vꝫ. volũtas irrascibilis ⁊ ꝯcupiscibilis. ꝙ autẽ sic sit pꝫ. nã in rõcinatiua aũt fit appetitus q dr̃ volũtas ĩ irrõnabili ãt fit ira ⁊ ꝯcupiscẽtia. si ãt sic sit tria vtiq; erũt in aia: ⁊ in vnoquoq; homine erit appetit⁹ triplex. vꝫ. voluntas ⁊ irascibilis ⁊ concupiscibilis.

Dubitaret forte aliqs: qũo distiguunt̃ irascibilis ⁊ ꝯcupiscibilis. ¶ Dõꝫ ꝙ ꝭm quosdã irascibilis differt a ꝯcupiscibili: q2 ꝑ ꝯcupiscibilẽ ꝓsequimur bona: per irascibilẽ fugimus mala: sꝫ hoc stare non põt: q2 vt supra dicebat̃ sicut videmus in motibus naturalibus: sic debemus arbitrari in motib⁹ factis ab aia. nõ est. n. dõꝫ ꝙ lapis ꝑ aliã nãꝫ recedat a loco sursũ tãq̃ a discõueniẽti: ⁊ recedat deorsuꝫ tanq̃ ad sibi ꝯueniẽs: sꝫ h̃ ẽ ꝑ vnũ ⁊ idẽ: sic ꝑ vnũ ⁊ eũdẽ appetitũ ꝑ que aia fugit mala tanq̃ discõueniẽtia: ꝓseqtur ⁊ bona tãq̃ cõueniẽtia. h̃ g̊ nõ põt facere distictionẽ in appetitu: ꝑꝑ qḋ sciẽdũ ꝙ sicut in nãlibus videmus a natura duplicẽ datã esse virtutem sic ⁊ in aia esse ꝯtigeret. Uidemus. n. in igne esse leuitateꝫ ⁊ caliditatẽ: sed ꝑ leuitatẽ tẽdit ignis in locũ sursum tãquã in sibi ꝯueniẽs. ꝑ caliditatẽ vͦ resistit corruptiuis ⁊ agit in ꝯ̃ria: ⁊ in ea que vellent ipm̃ ĩpedire: ne tenderet in talẽ locũ: sed si natura nõ deficit entibus in sensibilib⁹ ne ornaret ipa hac duplici virtute: multomagis credẽdũ est ꝙ natura aialibus nõ deficit qn ornaret ea duplici virtute. hꝫ g̊ animal vnam virtutẽ appetitiuã ꝑ quã ꝓsequit̃ ꝯuenientia: ⁊ hec dr̃ ꝯcupiscibilis. rursus hꝫ aliã virtuteꝫ ꝑ quã resistit ⁊ inuehit̃ ꝯ̃ volentes impedire ipm̃ in bono ⁊ desiderato. ⁊ hec dr̃ irascibilis. vͥbi grã. leo ꝑ ꝯcupiscibilẽ accedit ad cibũ tãq̃ ad sui ꝯueniẽs ⁊ tãq̃ ad id qḋ ꝺ̃siderat. ꝑ irascibilẽ vͦ resistit ⁊ aggredit̃ bestias q̃ volũt ipm̃ impedire in cibo adepto. hñt se g̊ ꝯcupiscibilis ⁊ irascibilis in aiali q̃si leuitas ⁊ caliditas in igne.

Alterius forte dubitaret aliqs cũ cõcupiscibilis ⁊ irascibilis nõ differant ꝭm fugam ⁊ ꝓsecutionẽ vtrũ qḋlibꝫ istoꝝ habeat suaꝫ ꝓsecutionem ⁊ fugã. ¶ Dõm ꝙ cõcupiscibilis ⁊ irascibilis differunt ex eo ꝙ ꝑ vnam istaꝝ virtutũ animal ꝓsequit̃ cõuenientia. per aliã vͦ resistit ⁊ aggredit̃ ĩpediẽtia qḋlibꝫ istoꝝ hꝫ suam ꝓsecutionẽ ⁊ suã fugã. nã si istud qḋ offertur ꝯcupiscibili sit bonũ delectabile ⁊ ꝯueniẽs. tũc ꝯcupiscibilis desiderat ⁊ ꝓseq̃t̃ rem illã. si vͦ istud qḋ ꝯcupiscibili offert̃ sit discõueniẽs ⁊ nociuũ: tũc abhoiat̃ ⁊ fugit. desideriũ g̊ est q̃dã ꝓsecutio ꝯcupiscibilis. ⁊ abhoiatio ẽ q̃dã ipsius fuga nec est alia vͥtus: sed est vna ⁊ eadẽ ꝯcupiscibilis ꝑ quã ꝓsequimur ⁊ desideramus ꝓficua ⁊ fugimus ⁊ abhominamur nociua. sic ẽt irascibilis hꝫ suã ꝓsecutiõeꝫ ⁊ fugã. nã si volẽs nos impedire in bono qḋ ꝯcupiscimus vr̃ nobis ꝙ possimus supare ipm̃: tũc audem⁹ ⁊ spamus. si vͦ nõ vr̃ nobis via ad supandũ: tũc timemus vel despamus: ita ꝙ spes ⁊ audacia sunt q̃dã ꝓsecutio irascibilis. timor vͦ ⁊ desperatio sunt q̃dã ipsius fuga differũt g̊ irascibilis ⁊ ꝯcupiscibilis mõ quo dcm̃ est. nõ aũt differũt ex eo ꝙ vna ꝓsequat̃ ⁊ alia fugiat. vt dicebat opĩo recitata: sed q̃lꝫ hꝫ suã ꝓsecutõeꝫ ⁊ fugã. vt ẽ ꝑ hita manifestũ.

Alterius forte dubitaret aliqs: qũo in aia hũana sunt tria ꝭꝫ appetitũ ⁊ qũo ĩ vnoquoq; hoie est triplex appetitus. ¶ Dõm ꝙ vt sepe supius dcm̃ est sicut appetitus nãlis sequit̃ formã nãliter impssaꝫ sic appetitus aie seq̃t̃ formã ab aia apphẽsaꝫ: q̃re cũ in aia hũana sit duplex apphẽsio. vna ꝑ itellc̃um. ⁊ alia ꝑ sensum. ꝑ̇ma facie erit in aia duplex appetitus. vn⁹ itellectus sequẽs formã apprehẽsaꝫ ꝑ itellc̃uꝫ: ⁊ ali⁹ sensus sequens formã apphensam ꝑ sensum. ¶ Rursus appetit⁹ sensitiuus distiguit̃ in irascibilẽ ⁊ ꝯcupiscibilẽ: quare erit triplex appetitus in homie. vnus in parte rõnabili siue in parte itellectiua q dr̃ volũtas. ⁊ duplex in parte nõ rõnabili siue in parte sensitiua: quoꝝ vn⁹ vocat̃ ꝯcupiscibilis: alter vͦ irascibilis. rõ aũt quare appetitus itellectiu⁹ est vnus ⁊ remanet idiuisus. sensitiuus vͦ appetitus plurificat̃ ⁊ diuidit̃ in duo vt cõmuniter ponit̃: q2 itellectus apprehẽdit bonũ sub rõne vl̃i. sensitiu⁹ vͦ sub rõne particulari: ⁊ q2 vl̃e cõmune cõgregat que particularia diuidunt appetit⁹ itellectus remanet vnus idiuisus. sensitiuus vͦ diuidit̃ ⁊ plurificat̃. ex hoc g̊ patere põt qũo peccabãt diuidẽtes potentias anime ꝑ irascibilẽ ꝯcupiscibilẽ ⁊ rõnabilem. nã rõnabilis ibi stat ꝓ itellectu. ꝯcupiscibilis vͦ ⁊ irrõnabilis stant ibi ꝓ appetitu. in illa ergo diuisiõe nõ fit mẽtio nisi de duplici appetitu sensitiuo: nõ aũt ibi fit mẽtio de voluntate que est appetitus itellectiuus. iõ ait ph̃s ꝙ incõueniẽs est sequestrare appetitũ in duo. i. distinguere appetitũ in duas partes: q2 est distiguẽdũ in tria. vꝫ. in voluntatẽ: irascibilẽ ⁊ ꝯcupiscibilẽ: debuerũt g̊ illi distinguere saltem quatuor potẽtias anime: quaꝝ vna diceretur rationalis siue intellectus. scd̃a vocaret̃ volũtas. tertia irascibilis. q̃rta ꝯcupiscibilis. ꝭm hoc aũt sumpte sunt quattuor virtutes cardinales. vꝫ. prudentia: iustitia: fortitudo: ⁊ temperantia. Nam prudentia est in intellectu: iustitia in voluntate: fortitudo in irascibili: temperantia in concupiscibili. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et etiaꝫ de quo nunc sermo instat: qd forte Cõ.43
mouens ꝭm locũ aial est. Secundũ qdem igit̃ augmẽtum ⁊ decremẽtum motum: qḋ oibus ineit. Uidebit̃ vtiq; mouere generatiuũ ⁊ vegetatiuum: de respiratiõe aũt ⁊ expiratione: ⁊ somno ⁊ vigilia posterius ꝓspiciendum. Habent. n. ⁊ hec dubitationẽ multaꝫ. ¶ Sed de Cõ.44
motu ꝭm locũ: quid sit mouẽs aial ꝭm ꝓcessiuum motũ cõsiderandum.

¶ Premissis diuisiõibus quas faciebãt antiqui de potentijs anime: ⁊ improbatis illis incipit determinare de ꝑ̇ncipio motiuo siue de potẽtia mouente: circa qḋ duo facit: q2 ꝑ̇mo determiat de hoc ꝑ̇ncipio ingrendo ⁊ dubitãdo. secũdo determinat de eo veritatẽ determinãdo ibi (Uidẽtur aũt duo hec) circa ꝑ̇mum duo facit: quia ꝑ̇mo cõtinuat se ad dicẽda. secũdo exequit̃ de intẽto ibi. (Quod qdeꝫ ergo) dicit g̊ ꝙ de motu de quo nũc instat sermo est q̃stio quid est mouẽs animal ꝭꝫ locũ: q2 ꝭm qdẽ motũ augmentum ⁊ decremẽtuꝫ qḋ inest omnib⁹ ꝯtingit vtiq; mouere ꝭm aliqḋ ꝑ̇ncipiũ qḋ inest omnibus: q2 talis motus fit ꝭꝫ vegetatiuum ⁊ generatiuũ. de respiratõe aũt ⁊ expiratione ⁊ de somno ⁊ vigilia q̃liter hec fiant ꝓspiciendũ est posterius. hñt. n. h̃ multã dubitationẽ: sed de motu ꝭm locũ quid ẽ mouẽs animal ꝭꝫ motũ ꝓcessiuũ cõsiderandũ est nunc. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quod qdẽ igit̃ nõ vegetatiua potentia manifestũ. Semꝑ. n. ꝑꝑter aliquid motus hic: ⁊ aut cũ fantasia: aut appetitu est. Nihil. n. nõ appetens: aut fugiens mouet̃: sed aut violẽtia.

¶ Exequit̃ de itento: circa qḋ qnq; facit: q2 ꝑ̊ ostdit ꝙ ꝑ̇n^m motus ꝓcessiui in aiali nõ ẽ vegetatiuũ. 2° ꝙ nõ est sensitiuũ. 3° ꝙ nõ est itellectus speculatiuus. 4° ꝙ nõ est intellectus practic⁹. 5° ꝙ hꝰ ꝑ̇n^m motiuũ nõ est appetit⁹. 2ª ibi. (Simil̃r aũt.) 3ª ibi (At vero neq; ratiocinatiua.) 4ª ibi

(Ampli⁹.)5ᵒ ibi(At vo neq̃ appetit⁹)circa p̄ᵐ duo facit ſm ꝙ dupl'r decl'at itentũ.zᵃ ibi.(Amp.⁊ plãte)dicit g̊ ꝙ qdẽ g̊ vegetatiua nõ ẽ potẽtia mouẽs aïal ſm motũ ꝓceſſiuũ mãifeſtũ ẽ:q̃ ſemꝑ h̃ mot⁹ eſt ꝑꝑ aliqd:q̃ ẽ aut cum fantaſia aut cũ appetitu:q̃ nihil nõ appetẽs aut fugiẽs.i. abhominãs mouet̃ h̃ motu:ſʒ ãt mouet̃ ꝑ violẽtiã.forme tur g̊ ſic rõ.mot⁹ ꝓceſſiu⁹ fit ꝑ fantaſiã ⁊ ꝑ appetitũ:ſʒ ꝑti vegetatiue ſm ꝙ hꝰ nõ ꝯpetit fantaſia ⁊ appetit⁹.g̊ vegetatiua ſm ꝙ hꝰ nõ ẽ p̄nᵐ i tali motu.¶ Deide cũ dicit.

¶ Ampli⁹ ⁊ plãte vtiq̃ eẽnt motiue tali motu: ⁊ vtiq̃ hẽret aliq̃ ꝑtẽ organicã ad motũ hũc.

¶ Adducit zᵃᵐ rõnẽ ad hoc idẽ:q̃ ſi vegetatiuũ eẽt p̄nᵐ in motu ꝓceſſiuo plãte vtiq̃ qb⁹ ieſt vegetatiuũ eẽnt vtiq̃ motiue ſm talẽ motũ:⁊ hẽrẽt vtiq̃ aliq̃ ꝑtẽ organicã ad hunc motũ.i.hẽrent pedes ꝑ quos poſſent moueri ſm talem motũ:ſed cũ hoc ſit falſum pʒ ꝙ vegetatiuum nõ eſt p̄mum in tali motu.¶ Deinde cum dicit.

Cō. 45. ¶ Simil'r aũt neq̃ ſenſitiuũ. Multa eniʒ ſunt aïalium que ſenſum qdẽ hñt:manẽtia aũt ſunt ⁊ imobilia per finem.

¶ Oñdit ꝙ ſenſitiuũ nõ eſt p̄nᵐ in tali motu:circa qd̃ duo facit:q̃ p̊ facit qd̃ dcm̃ ẽ.zᵒ.remouet q̃dã cauillatõeʒ poſſibilẽ fieri circa ꝑtacta ibi.(Si igr̃ nã)dicit g̊.ſil'r ãt neq̃ ſenſitiuũ ẽ p̄nᵐ in tali motu:q̃ multa ſunt aïaliũ q̃ ſenſuʒ qdẽ hñt:⁊ tñ ſunt manẽtia ⁊ imobilia ꝑ finẽ.i.q̃diu viuũt vſq̃ in finẽ:q̃re cũ aliqb⁹ inſit ſenſitiuũ qb⁹ nõ ieſt mot⁹ ꝓceſſiu⁹:ñ erit ſenſitiuũ p̄nᵐ i tali motu.¶ Deiñ cũ dic̃.

¶ Si igit̃ natura fruſtra facit nihil neq̃ deficit in neceſſarijs:niſi in orbatis ⁊ imꝑfectis. Huiuſmodi aũt aïaliũ perfecta ⁊ nõ orbata ſunt. Signũ aũt ẽ:q̃ generatiua qdẽ ſunt ⁊ augmẽtum habẽt ⁊ decremẽtum:quare ⁊ habẽt vtiq̃ partes organicas proceſſionis.

¶ Remouet q̃dã cauillatõeʒ poſſibilẽ fieri circa ꝑtacta. poſſʒ.n.aliqs dr̃e ꝙ ſenſitiuũ ẽ p̄nᵐ in motu ꝓceſſiuo:nõ tñ oïb⁹ aïalib⁹:qbus ieſt ſenſitiuũ ꝯpetit moueri ſm talẽ motũ:q̃ nõ oïa aïalia hñt organa:nec oïa hñt pedes:ſʒ hᵉ cauillatio ſtare non põt:q̃ dr̃e ꝙ nã dediſſet alicui aïali aliq̃ potẽtiã ⁊ aliq̃ v̊tutẽ q̃ eẽnt p̄nᵐ i motu ꝓceſſiuo:⁊ ñ dediſſet ſibi organa ꝑ que poſſet exeq̃ talẽ motũ ẽ dr̃e ꝙ nã defeciſſʒ in nec̃arijs:qd̃ fl'm ẽ:q̃ nã nihil agit ſuꝑfluũ nec deficit in nec̃arijs.iõ ait.ſi igr̃ nã nõ facit fruſtra nihil nec deficit i nec̃ijs niſi i orbatis ⁊ in iꝑfectis:ſʒ hꝰ aïaliũ q̃ nõ mouent̃ ſm locũ ſunt ꝑfecta in ſpẽ ſua ⁊ nõ ſunt i eis orbitates.ſignũ aũt h⁹ẽ:q̃ ſunt gñatiua ⁊ hñt augmẽtũ ⁊ decremẽtũ.i.hñt oïa q̃ ꝯpetũt ꝓp̃e ſpẽi:q̃re ſi hẽrent potẽtiã vel v̊tutẽ aliq̃ q̃ eẽt p̄nᵐ in motu ꝓceſſiuo hr̃ent vtiq̃ ꝑtes orgãicas ꝓceſſiõis.i.hẽrẽt pedes:ſʒ cũ h̃ ſit fl'ʒ:g̊ nõ hñt aliqd qd̃ ſit p̄nᵐ i tali motu:ſʒ cũ hẽant ſenſitiuũ nõ poterit ſenſitiuũ eẽ p̄nᵐ tal'mot⁹.¶ Deide cũ dicit.

Cō. ¶ At vo neq̃ rõcinatiua:⁊ vocat⁹ itellect⁹ eſt
46. mouẽs. Speculatiuus qdẽ igit̃ nihil ſpeculat̃ actuale:neq̃ dicit de fugibili ⁊ ꝓſeqbili. Semper aũt mot⁹ aut fugiẽtis:aut ꝓſequẽtis aliqd eſt. Sʒ neq̃ cũ ſpeculat⁹ fuerit aliqd huiuſmodi iã ꝑcipit aut ꝓſeq:aut fugere:puta cũ m'ltotiẽs itelligit terribile aliqd:aut delectabile:nõ iubet aũt timere:ſʒ cor mouet̃. Si aũt delectabile moueat appetitũ altera aliq̃ pars.

¶ Oñdit ꝙ itell'us ſpeculatiu⁹ nõ ẽ p̄nᵐ in tali motu.d.at vo nec rõcinatiua ⁊ vocat⁹ itell'us ẽ mouẽs ſʒ locũ:q̃ ſpeculatiuus qdẽ itell'us nec ſpeculat̃ actuale.i.nõ ordinat̃ ad op⁹ nec ſpeculat̃ vt agat nec dicit aliqd de fugibili ⁊ ꝓſeqbili:ſʒ ſemꝑ mot⁹ ẽ aliqd aut ꝓſequẽtis aut fugiẽtis ⁊ ſubdit ad decl'atõeʒ dicti ꝙ neq̃ cũ itell'us fuerit ſpeculatus aliqd hꝰ.i.aliqd agibile:iã ꝑcipit aut ꝓſeq aut fugere:puta itell's multotiẽs itelligit aliqd terribile aut delectabile.nõ iubet aũt timere aut delectari:ſʒ cor mouet̃ ſi debeat eſſe ꝓſecutio aut fuga:vel mouet̃ aliq̃ alia ꝑs ſi delectabile.i.ſi mouẽs ad dlectatõeʒ ſit altera aliq̃ ꝑs. h̃ ãt dixit ꝑꝑ opionẽ platonis q̃ poſuit ꝑtes ⁊ potẽtias aïe ſeꝑatas:ſʒ quẽ modũ poſſʒ qs dr̃e ꝙ ad mouẽdũ ſʒ dlectationẽ ⁊ ſm ꝯcupiſcibilẽ nõ mouet̃ cor:ſed altera ꝑs vt epar.¶ Nõnᵐ ãt ꝙ p̄nᵐ mot⁹ ꝓceſſiui nõ ẽ itell's ſpeculatiu⁹:q̃ ille nec ꝑcipit ꝓſecutiõem nec fugã:nõ g̊ talis itell'us ẽ ꝓp̃rie p̄nᵐ in tali motu:ſʒ opʒ moueri cor vel aliq̃ aliam ꝑteʒ vt fiat talis motus.¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius ⁊ ꝑcipiẽte itellectu:⁊ dicẽte itelli- Com.
gibilia fugere aliqd autẽ ꝓſeq:nõ mouet̃:ſʒ ſe- 47.
cundũ ꝯcupiſcẽtiã agit vt icõtinẽs.

¶ Oñdit ꝙ itell's practic⁹ nõ ẽ p̄nᵐ tal'mot⁹:circa qd̃ duo facit ſʒ ꝙ duplicẽ rõnẽ adducit ad ꝓpᵐ.zᵃ ibi(Et total'r)dicit g̊.ãpli⁹ ⁊ ꝑcipiẽte itell'u practico ⁊ dicẽte itelligibilia fugere aliqd aut ꝓſeq nõ mouet̃ ſm itell'm ꝑcipiẽtẽ:ſed agit ſm ꝯcupiſcẽtiã vt icõtinẽs.¶ Nõnᵐ aũt ꝙ ſi itell'us practic⁹ eẽt directe ⁊ ꝓp̃e p̄nᵐ nr̃oꝝ motuũ ſemꝑ mouere mur ſm imꝑiũ eius:cui⁹ ꝯ̃riuʒ videmus:q̃ hoïes aliq vt icontinẽtes nõ ſequunt̃ qd̃ dictat itellectus ⁊ rõ:ſʒ qd̃ deſiderat cõcupiſcentia.¶ Deinde cũ dicit.

¶ Et totaliter aũt videmus:qm̃ hñs medicatiuam nõ ſanat̃ tanq̃ alterius qdẽ ꝓp̃riũ ſit agere ſm ſciẽtiã:ſed nõ ſentire.

¶ Adducit ſecũdã rõnẽ.d.ꝙ total'r videm⁹:qm̃ hñs artẽ medicatiuã nõ ſanat̃:q̃ ñ facit i ſe qd̃ ꝑcipit ars:tãq̃ agere ſm ſciaʒ ſit qdẽ ꝓp̃riũ alteri⁹ vt appetit⁹:ſʒ nõ ſciẽtie.¶ Nõn⁹ ãt ꝙ cũ ars medicie ſit ꝑfectio itell's practici.ſi itell'us practic⁹ eẽt directe ⁊ ꝓp̃e p̄nᵐ nr̃aꝝ actionũ:qlibʒ medicus cũ ifirmaret̃ ageret in ſeipo oïa q̃ dictat ars medicine:cui⁹ ꝯ̃riũ videmus in multis:q̃re agere ſm arteʒ ⁊ ſm ſciaʒ practicã nõ ẽ ipſi⁹ artis nec ipſi⁹ ſcie:ſʒ magis vr̃ eſſe ipſi⁹ appetitus:q̃ q̃tũcũq̃ ars vel ſcia dictat aliquid fiẽdũ:nõ tñ facis illud niſi velis.¶ Deide cũ dicit.

¶ At vo neq̃ appetit⁹ hꝰ mot⁹ dictus ẽ.abſti- Com.
nẽtes.n.appetentes ⁊ ꝯcupiſcẽtes nõ oꝑant̃: 48.
quoꝝ appetitũ hñt:ſʒ ꝯſequunt̃ intellectũ.

¶ Cũ oñſum ſit ꝙ nec vegetatiuũ nec ſenſitiuũ nec itell's ſpeculatiu⁹:nec intellect⁹ practic⁹ ſint ꝓp̃e ⁊ p̄ncipal'r p̄nᵐ actionũ nr̃arũ dubiũ ẽ an appetit⁹ ſit tale p̄nᵐ.iõ ꝓbat ꝙ nec appetit⁹ ſit hꝰ p̄ncipiũ.d.at vo nec appetit⁹ ẽ domin⁹ hꝰ mot⁹:q̃ tũc hoïes ſemꝑ ſeq̃rent̃ appetitũ:cui⁹ ꝯ̃riũ videmus:q̃ abſtinẽtes ⁊ ꝯtinẽtes nõ ſequunt̃ appetitũ:ſed itell'm.iõ ſubdit ꝙ abſtinẽtes.n.appetẽtes ⁊ ꝯcupiſcẽtes aliq̃ nõ oꝑant̃ ea:quoꝝ hñt appetitũ:ſʒ ſequũt̃ itll'ʒ ⁊c̃.

Ident̃ ãt duo hec mouẽtia:aut appetitus:aut intellectus. Si aliqs fantaſiã poſuerit ſicut itelligẽtiã quãdam. Multa.n.ꝑter ſciam ſequunt̃ fantaſias:⁊ in alijs aïalibus nõ intelligẽtia:neq̃ rõ eſt:ſed fantaſia vtraq̃:hec ergo motiua ſʒ locum intellectus ⁊ appetitus.

¶ Poſtq̃ phs arguẽdo ⁊ dubitãdo iq̃ſiuit qd ſit p̄nᵐ motus ꝓceſſiui.i ꝑte iſta exeq̃t̃ de h̃ v̊itatẽ deteriãdo:circa qd̃ tria facit:q̃ p̊ facit qd̃ dcm̃ eſt. zᵒ. oñdit qũo aïalia ta

perfecta q̄ imperfecta mouent̄ s̄m motum ꝓcessiuum. tertio postq̄ determinauit de potētijs ipsi⁹ aīe comparat hō partes ⁊ potētias adinuicē. scđa ibi. (Dio qdem igit̄) tertia ibi (Uegetabilez qdez ergo) Circa p̄mū tria facit. qꝛ p̄mo ostēdit q̄ sunt p̄ncipiū mouēdi in motu ꝓcessiuo. scđo soluit rōnez factā in ɔ̄riū. tertio dat numeꝝ ⁊ ordinē mouentiū in tali motu. scđa ibi (Qm̄ aūt appetit⁹ fiunt) tertia ibi (Qm̄ aūt tria sunt) Circa p̄mū tria facit. qꝛ p̄mo ostēdit esse pl'a mouentia s̄m talē motū. scđo reducit ista plura ad vnū. tertio ostēdit quomō in tali motu hꝫ eē rectitudo ⁊ nō rectitudo. scđa ibi (Appetibile eniꝫ mouet) tertia ibi (Intellect⁹ qdez igit̄) Circa p̄muꝫ duo facit. qꝛ p̄mo ꝓponit qđ itendit. scđo declarat ꝓpositū ibi. (Intellectus aūt) Dicit ergo q̄ vident̄ aūt duo hec esse mouentia aut appetit⁹ aut itell's. ⁊ hoc si aliqs posuerit fantasiā. sicut itelligentiā quādā. qꝛ multa quis agit p̄ter sciam. eo q̄ seqt̄ fantasiā. ⁊ in alijs aīalib⁹ nō est itelligētia nec rō: sꝫ fantasia. ergo fantasia ē ēt mouēs: collocādo ḡ fantasiā sub intellectiua vtraq̄ erunt motiua s̄m locū intellectus ⁊ appetitus. ⁋ Notandū aūt q̄ sicut itellectus apprehēdit aliquid ad quā apprehensionē multotiens sequit̄ motus: sic ꝫ formā apprehēsaꝫ a fantasia multotiēs pōt seq mot⁹: q̄re si volum⁹ collocare fantasiā subintellectiua vt q̄ ipsa fantasia dicat̄ q̄dā itellectiua vel qdam itellectus erūt duo mouentia. vꝫ. itellectus ⁊ appetit⁹: sꝫ si nō volumus collocare fantasiā sub itell'iua vt sonat alia l'ra erūt tria mouentia. s. intellectus appetitus ⁊ fantasia.

Dubitaret forte aliqs. vtrū fantasia sit p̄ncipiū mouens. ⁊ v̄r q̄ nō. qꝛ supius in illo cap. Qm̄ aūt duab⁹ differētijs. dedit ph's dr̄iaꝫ inter opionē ⁊ fantasiā. d. q̄ cū opinamur aliqd difficile aut terribile statim ɔpatimur ⁊ mouemur ad fugiēdū. sil'r cū opinamur aliquid cōfidendū statiꝫ mouemur ad ꝓsequēdū: sꝫ ꝫ fantasiā nō sic: imo s̄m eā sil'r nos habem⁹ sicut si essem⁹ cōsiderātes in pictura difficilia ⁊ ɔfidētia. ⁋ In ɔtrariū est qđ hic dicit̄. nā multi hoīum in multis operibus agunt p̄ter sciaꝫ: qꝛ sequūt̄ fantasiā. ēt alia aīalia ab hoīe in suis opib⁹ sequunt̄ fantasiā cū eis nō insit nec rō nec itelligētia: sꝫ nō esset h̄ nisi fantasia hr̄et rōnē p̄ncipij motiui. ergo ⁊c. ⁋ Dōꝫ q̄ vt in l'ra inuit̄ fantasia est sicut itelligētia q̄dā. v̄r. n. sic se hr̄e fantasia ad motuꝫ q̄ fit s̄m appetitū sensitiuū: sicut se hꝫ itelligentia ad motū q̄ fit ꝫ appetitū itellectiuū. cōtingit. n. aliq̄n q̄ itellect⁹ ɔsiderādo aliqđ terribile vel aliqđ cōfidendū simpl'r apphendit illud absq̄ eo q̄ opinet̄ illud eē sibi ꝓficuū ⁊ nociuū. ⁊ ad talē apprehēsionē nō seqtur ɔpassio nec motus. aliq̄n vo sic ɔsiderat de re terribili vel de re cōfidēda q̄ opinat̄ eā posse esse ꝓficuā vel nociuā. ⁊ tūc sequit̄ mot⁹. hoc ēt mō se hꝫ ⁊ esse fanta. naꝫ aliq̄n per fanta. simpl'r apphendim⁹ aliqđ terribile vel cōfidēdū absq̄ eo q̄ existimem⁹ illud esse ꝓficuū vel nociuū: ⁊ tūc sic p̄ fanta. ɔsiderātes nō mouemur nec cōpatimur: sꝫ sil'r nos hēm⁹ ac si in pictura cōsideraremus aliqd terribile vel ɔfidendū. aliq̄n vo sic p̄ fanta. apprehendim⁹ aliqd terribile q̄ existimam⁹ illud esse nobis ꝓficuū vl' nociuū: ⁊ tūc ɔpatimur ⁊ mouemur. erit ergo fanta. hoc modo principiū mouens. argumenta ergo ꝓcedebant suis vijs. ⁋ Deide cū dicit.

Cō. 49. ⁋ **Intellectus autem qui propter aliquid ratiocinatur: ⁊ qui practicus est. Differt autē a speculatiuo s̄m finem.**

⁋ Declarat qđ dixerat. circa qđ duo facit. qꝛ p̄mo ostēdit q̄ intellectus habet rōnem p̄ncipij motiui. scđo ostēdit h̄ idem de appetitu ibi. (Et appetitus) Dicit ergo q̄ itellectus aūt qui rōcinat̄ ꝓpter aliqd. i. ꝓpter opus ⁊ q̄ ē practicus differt a speculatiuo fine. i. s̄m fineꝫ: nā finis intellectus speculatiui est veritas. practici vero finis est opus siue bonum. formet̄ aūt sic ratio. omne illud qđ est ꝓpter opus: ⁊ cuius finis est opus habet rōnem principij mouētis ⁊ agentis respectu illius operis. huiusmodi est intellectus practicus. ergo ⁊c. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ **Et appetitus ꝓpter aliquid omnis est. Cui⁹ eniꝫ appetitus: hoc principium practici intellectus: vltimum aūt principiū actionis est. Quare rōnabiliter hec duo videntur mouentia: appetitus ⁊ intelligentia practica.**

⁋ Ostendit q̄ etiam appetitus est ꝓpter aliquid: ⁊ propter opus dicēs: q̄ ⁊ appetitus oīs est ꝓpter aliqd. i. ꝓpter op⁹: qꝛ ad h̄ cuius est appetitus est p̄ncipium practici itellect⁹. vltimū autē p̄ncipium est actionis: ⁊ qꝛ taꝫ itellectus practicus q̄ appetitus sunt ꝓpter aliqd: vt ꝓpter opus: rōnabiliter h̄ duo videntur esse mouentia. appetitus ⁊ intelligentia practica.

Dubitaret forte aliquis quomō h̄ cuius est appetitus est p̄ncipiuꝫ practici itellectus: ⁊ quomō vltimuꝫ est p̄ncipiū actionis. ⁋ Dōm q̄ finis est illud cuius est appetitus. finis aūt in operabilibus est quasi principium in speculabilibus: vt declarari hꝫ circa finē scđi phycoꝝ: sicut ḡ intellectus speculatiuus per p̄ncipia venatur cōclusiones: sic itellectus practicus ip̄m finem cuius est appetitus accipit tanq̄ p̄ncipiū: ⁊ per illud inuestigat ea que sunt ad fineꝫ ita q̄ vltimuꝫ inuestigatum est p̄muꝫ agibile vel est p̄ncipium actionis: vt si appetitus appetit sanitatem tanq̄ finem intellectus practicus accipiet hunc finem. vꝫ. sanitatem tanq̄ p̄ncipium. Et per eam inuestigabit ea que sunt ad finem. arguet eniꝫ sic itellectus: q̄ corpus est sanandū: qualiter sanabitur? per taleꝫ herbā. qualiter illa herba habebitur? eundo ad hortum. Ultimum ergo inuestigatū est ire ad hortum. inde ergo incipiet actio: qꝛ primo ibit ad hortum. postea colliget dictam herbam. ⁊ vltimo inducet̄ sanitas. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ **Appetibile. n. mouet: ⁊ ꝓpter hoc intelligentia mouet: qꝛ principiū huiusmodi qđ ē appetibile. ⁋ Et fantasia aūt cū moueat: nō mouet sine appetitu. Unū igit̄ mouēs qđ ē appetibile.** Cō. 50.

⁋ Reducit hic plura mouentia ad vnū p̄ncipale mouens. circa qđ duo facit: qꝛ p̄mo ꝓponit qđ itendit. Secundo ꝓbat qđ dixerat ibi. (Si eniꝫ duo.) Dicit ḡ. q̄ appetibile. n. mouet: ⁊ ꝓpter hoc mouet itelligētia: qꝛ p̄n^m ē h̄ qđ ē appetibile. itelligētia ḡ nō mouet nisi p̄ appetibile siue p̄ appetitū. ⁊ fantasia ēt cū moueat nō mouet sine appetitu. vnū ē igit̄ mouēs p̄ncipale. vꝫ. illđ qđ ē appetibile. Deiñ cū dic.

⁋ **Si eni duo intellectus et appetitus mouebāt s̄m cōem vtiq̄ aliquam spēm mouebant: nunc aūt intellectus non videtur mouens sine appetitu: voluntas. n. appetitus est. Cū aūt s̄m rōnē mouet̄: ⁊ s̄m voluntatē mouet̄: appetitus aūt mouet preter rōnem: concupiscentia quidem enim appetitus quidam est.**

⁋ Probat qđ dixerat. d. q̄ si. n. duo mouebāt itell's ⁊ appetitus: s̄m cōem vtiq̄ aliquā spēꝫ mouebāt: nūc aūt intell's nō v̄r mouēs sine appetitu. Nā volūtas appetit⁹ ē. qꝛ ē appetit⁹ itell'iu⁹ siue appetit⁹ rōal'. nā nūq̄ rō mouꝫ: nisi dētermiet̄ p̄ volūtatē. iō subdit q̄ cū aliqd mouet̄ ꝫ rōnē mouet̄: ⁊ ꝫ volūtatē taq̄ ꝫ aliqd determinās rōneꝫ. rō ḡ nō mouet sine appetitu. appetit⁹ āt mouet p̄ter rōnē: qꝛ ɔcupiscētia q̄dā appetit⁹ ē: ⁊ tñ ɔcupiscētia rōꝫ ñ seqt̄. ⁋ Nōn^m āt vi rōnis h⁹ i h̄ ɔsistere: qꝛ illđ sine q̄ ñ mouet aliud ip̄m.

tamē mouet sine alio illud est pncipale mouēs: sz itelligentia nō mouet sine appetitu siue appetibili. appetitus autez mouet sine itelligētia. ğ appetitus vel appetibile est pncipale mouēs. plura ğ sunt mouētia. Sz ista plura reducuntur ad vnū pncipale mouēs: vt ad appetibile vel appetitū.

Dubitaret forte aliqs. vtrū illa plura mouentia, q̄ requirunt ad motū pcessiuū reducant ad vnū mouēs. ¶ Dōm q᷑ nunq̄ ex pluribus seqtur vnū nisi inq̄tuz illa plura hñt aliquā vnitatē. cū ğ vnus mot⁹ pcessiuus sequat ex plurib⁹ mouētibus vt ex intellectu ⁊ appetitu: oz illa plura reduci ad aliqd vnū vt qd itellectus moueat p appetitū vel appetitus moueat p itellm. nā non solū in eodē genere cause. Sz ēt in diuersis generibus cāruz: oz fieri reductionē ad vnū aliqd vt si ad eundē effectū ɔcurrit cā mālis efficiēs formalis ⁊ finalis: cū finis iponat necessitatē efficiēti: efficiēs forme: forma māe: mā cū sit cā habebit eē p formā. forma p efficientē. efficiēs p finē. finis aūt erit cā causarū: vt dicit ɔmē. supra pmo phy. Sed si in diuersis generibus causarū oz fieri reductionē ad vnū aliquid: multo magis h̄ erit in eodē genere cause: q̄re cū itellectus ⁊ appetitus sint causa efficiēs motus. h̄ esse nō poterit nisi vnū reducat ad aliud. vel ğ itellectus mouebit per appetitū: vel ecōuerso: q̄re declaratū est qd dubitat. vz. q᷑ h̄ plura mouētia ad vnū aliqd reducantur.

Alterius forte dubitaret aliqs q̄liter fiat ista reductio. vtrū appetitus reducat ad intellectū vel ecōuerso. ¶ Dōm q᷑ intellectus reducit ad appetitū: ⁊ in hoc motu appetitus est pncipale mouēs. ⁊ nō econuerso. q᷑ sic ondītur. nā sicut itellectus in cognoscēdo se hz ad opposita: sic ⁊ in agēdo se hz ad opposita. nā per eandē formā pōt itellect⁹ cognoscere h̄ ⁊ oppositū: vt p spēz albi potest cognoscere albū ⁊ nigrū. nā qui bene scit qd est albuz. oz q᷑ bene sciat qd est nigrū. iuxta illud phi. 6⁹ topi. qui bene diffinit ɔria cōsignat: vt per spēz recti possumus cognoscere rectū ⁊ obliquū. iuxta illud qd habet in pmo hui⁹. rectū est iudex sui ⁊ obliqui. ⁊ sic in cognoscēdo per eādē formā pōt itellectus iudicare opposita: sic ⁊ in agēdo. nā itellectus p eandē formā apprehensaz aliqñ indicat psecutionē: aliquādo vero fugaz. videmus eni q᷑ itellectus in vno hoīe apprehendendo vnā formā iudicabit psecutionē: ⁊ in alio hoīe apprehēdendo eandē formā iudicabit fugaz. ⁊ ēt in eodē hoīe diuersis temporibus apphendēdo vnū ⁊ idē aliqñ iudicabit psecutionē ⁊ aliqñ fugaz. imo si volumus magis ad ppositū loqui itellectus nō plus facit nisi q᷑ ondit nobis aliqd. in potestate tñ nostra est si velimus illud psequi aut nō psequi: qz operū nroꝝ sumus dñi a pn⁹ vsq᷑ ad finē: vt dr in 3⁹ ethi. voluntas ğ in hac pte determinat itellectū. h̄ etiā clarius pz. ex eo qd dicit 9⁹ meta. vbi habet q᷑ potētie rōnales sunt ad opposita: sz q̄diu aliquid est ad opposita tādiu est in potentia vt agat: si aūt oz actu pcedere in opus: oz q᷑ determinet per aliqd: quare si posse agere opposita competit nobis ex itellectu ⁊ rōne nunq̄ poterimus actu pgredi in opus nisi posse in opposita determinetur p voluntatē ⁊ appetitū. Et qz in agēdo voluntas determinat intellm: ⁊ qz itellectus est in potētia: vt agat. ⁊ si debeat actu pgredi in opus: oz q᷑ determinet per voluntatē. cū ğ actus sit potior potētia in h⁹ motu appetitus erit potior itellectu. reducet ğ in h̄ motu itells ad appetitū. ⁊ nō ecōuerso. i. appetitus erit pncipale mouēs: ⁊ nō itells.

Alterius forte dubitaret aliquis: quare h̄ duo itellectus ⁊ appetitus dicunt mouere aliquā cōem spēm. ¶ Dōm q᷑ quotiens cūq̄ ad aliquā actionem ɔcurrunt plura. Illud qd ibi est pncipalius est quasi spēs ⁊ forma alterius. vt si ad mouendū visuz ɔcurrit lux ⁊ color qz lux ē pncipalior imouēdo visum q̄ color erit lux quasi species ⁊ forma coloris. erit ğ lux ex h̄ quasi qdā cōmunis forma ad se ⁊ ad colorem. nam lux mouet visuz sub ppria forma: color vero mouet ipz sub forma lucis. color ğ ⁊ lux mouebunt visuz sub aliqua cōi forma. vt sub forma lucis. sic ēt itellectus ⁊ appetitus erunt pncipiū motus sub aliq̄ cōmuni spē. nam appetitus erit pncipalis causa huius: itellectus vero per appetitū pter qd sub specie appetitus fit omnis talis motus ⁊ appetitus in hoc motu habebit quandam cōitatem tam respectu sui q̄ respectu intellectus. nā appetitus sub ppria forma ⁊ itellectus sub eadem forma: vt per appetitum erit h⁹ motus pncipiū ⁊ causa. bene ğ dictū est q᷑ itellectus ⁊ appetitus si mouēt opz q᷑ imoueāt p aliquā cōez spēz: qd declarare volebam⁹. ¶ Deide cū dic.

¶ Intellectus qdem oīs principioꝝ rectus est: appetitus aūt ⁊ fantasia recta ⁊ nō recta. vnde semp qdem mouet appetibile. Sed hoc est bonum aut apparens bonū: nō aūt omne: h̄ actuale bonū. actuale aūt est ɔtingens ⁊ aliter se hr̄e. Cō. 51.

¶ Quod qdez igit huiusmodi potētia mouet aīe que vocat appetitus manifestū est. Com. 52.

¶ Ostendit quomō in hoc motu pōt esse rectitudo ⁊ nō rectitudo. circa qd duo facit. qz pmo facit qd dcm̄ est. scdo regreditur supra distinctionē potentiarū anime superius habitā. ostendēs eaz insufficientē eē ibi. (Diuidentibus aūt.) dicit ğ. qz omnis quidē igitur itellectus. i. oīs habitus pncipioꝝ operabiliū: de quo hic loquimur semp est rectus. circa pncipia ğ nō cadit error: sz in accipiendo sub pōt accidere error: q̄re itellectus semp est rectus: sz appetitus ⁊ fantasia est recta. vnde semp qdem mouet appetibile. sz h̄ appetibile qd mouet aut est bonū aut apparens bonū. ⁊ subdit q᷑ nō omne aūt bonū mouet: sed bonū actuale. i. bonū agibile. qd ⁊ dependet ex operibus nostris. h⁹ aūt bonum actuale. i. agibile est bonū ɔtingens aliter se hr̄e. ⁊ concludit aūt quasi epilogādo. d. q᷑ qdez igit h⁹ potētia aīe q̄ vocat appetitus mouet sup. pncipalr manifestū est.

Dubitaret forte aliquis quō intellectus semper est rectus. ¶ Dōm q᷑ ea in que intellectus fertur imediate ⁊ sine discursu sunt ita patentia et manifesta q᷑ sunt quasi locus ianue in domo: quā nullus ignorat: pter qd circa ea non cadit error. ⁊ qz in pncipia imediate ⁊ absq᷑ discursu fertur itellect⁹: circa ea error cadere nō pōt. Dicamus ğ q᷑ taz in genere speculabiliū q̄ in genere agibiliū est dare ppria pncipia. Intellect⁹ ğ ğ noīat hītū pncipioꝝ semp ē rect⁹: vt si accipiat h̄ pn^m i gñe agibiliū q᷑ bonū ē pseqn^m ⁊ malū fugiēdū: ibi nō cadit error. sz erramus: qz credim⁹ aliqñ bonū q᷑ non ē bonū. sillogiçabim⁹ ğ sic. bonū ē pseqndū. h̄ ē bonū. ğ ē pseqndū. in maiori. n. ppositiōe nō ē error: sz in miori: qz dicim⁹ eē bonū qd nō ē bonū. itells ğ semp ē rect⁹: sz fantasia ⁊ appetit⁹ poterūt eē recta: ⁊ nō recta: qz aliqñ appz nobis bonū qd nō ē bonū: ⁊ aliqñ appetit tāq̄ bonū qd nō ē bonuz. semp ğ sub spē boni mouet appetit⁹: sz illd bonū aliqñ est exñs: aliqñ vo ē apparēs: ⁊ vr bonū qd ñ ē bonū. ¶ Nōn^m ğ q᷑ lz sub spē boni semp moueret appetit⁹ vel apparētis vel exñtis: nō tñ respcū cuiuslz boni mouet appetit⁹. nā lz possim⁹ velle ipossibilia; nō tñ mouemur ad agendū ⁊ ad psequēdū aliqd nisi videat nobis illud poss͞e: ⁊ qz possibilia ɔseq p opa nr̄a sunt bona agibilia ⁊ ɔtigētia ⁊ possia alr̄ se hr̄e: iō talia ppe sūt mouētia appetitū. ¶ Deide cū dic.

¶ Diuidentibus aīe partes si ſm potētias diuidant ⁊ separant valde multe fiunt. vegetabile: sensibile: intellectiuū: cōsiliatiuū: adhuc appetitiuum. hec enim plus differunt abinuicem: q̄ concupiscibile ⁊ irascibile.

¶ Regreditur supra distinctionē potentiarū aīe superius habitaȝ ostēdens eam sufficientē eē. d. ꝙ diuidētibus partes anime si diuidant ꝛ separēt eas ſm potētias fiunt valde multe. i. valde plures ꝗ̄ isti ipsi dicant. nam vegetabile sensibile ītellectiuū ꝯsiliatiuuȝ: ꝛ adhuc appetitiuum hec plꝰs differūt abīuicē ꝗ̄ irrōnabile ꝛ cōcupiscibile. ¶ Notādū aūt ꝙ ītellectiuū differt a cōsiliatiuo: qꝛ ītellectiuū pōt esse respectu necessarioꝝ: sȝ cōsiliatiuū ꝑprie nō est nisi respectu ꝯtingentiū aliter se habere. cū g̊ sensitiuum ꝛ vegetatiuū ꝛ talia plus differant ꝗ̄ irrōnabile ꝛ ꝯcupiscibile facientes diuisionē illaȝ peccabant: qꝛ omittebant h̄ ꝛ ponebant illam. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 53. ¶ Qm̄ aūt appetitus fiūt cōtrarij adinuicē: hoc aūt accidit cū rō ꝛ cōcupiscētia cōtrarie fuerint. Fit aūt in ipsis sensum hn̄tibus. Intellectꝰ quidem igit̄ ꝑpter futurū retrahere iubet. Cōcupiscētia aūt ꝑpter ipm̄ iam: videt̄ eniȝ qd̄ iaȝ delectabile: ꝛ simplr̄ delectabile: ꝛ bonū simplr̄: ꝑpterea ꝙ non videtur qd̄ futurum.

¶ Soluit rōneȝ supius factā ꝯ veritatē iam determinatā. naȝ omnes rōnes facte in p̄terita lectione aliquo mō veritatem cōcludebant excepta rōne illa de appetitu. nā ꝙ vegetatiuū sensitiuū ꝛ ītellectus speculatiuus nō sint cā huiꝰ motus veruȝ est. ¶ Rursus nec ītellectus practicus ē p̄ncipalis cā: sȝ ꝙ appetitus nō sit dn̄s huius motus falsuȝ ē. iō soluēda est illa rō de appetitu. Duo g̊ fac̄. qꝛ p̄mo soluit rōneȝ illaȝ. 2º epilogat circa determinata ibi. (Spē qdem igit̄.) ¶ Ad euidētiā aūt p̄me ꝑtis sciēdū ꝙ in nobis ē duplex appetitus. sensitiuꝰ: ꝛ ītellectiuꝰ: ēt vnus trahit ꝛ vincit aliū. qn̄ g̊ vincit appetitus sensitiuus. tunc agimus ſm iraȝ vel ſm ꝯcupiscētiā. Sed cū vincit appetitꝰ ītellectiuꝰ tunc agimus ſm rōneȝ nō ſm cōcupiscentiaȝ. Cū g̊ dicebatur ꝙ abstinentes agunt ſȝ rōnē nō ſȝ ꝯcupiscentiā nō ꝑꝑ h̄ ꝑbatur ꝙ nō agant ſm appetitū: sȝ ōn̄dit̄ ꝙ nō agant ſȝ appetitū sensitiuū: sȝ ſm intellm̄. tota g̊ vis solōnis huius argumenti est ꝙ in nobis sunt appetitus ꝯ2ij: ꝛ h̄ maxime cōtingit cū rō. i. cum appetitus rōnalis ꝯ2iatur concupiscibili. i. appetitiui sensitiuo. h̄ est g̊ qd̄ ait ꝙ in nobis fiūt appetitus ꝯ2ij abinuicē. h̄ aūt accidit cum rō ꝛ cōcupiscentia fiūt ꝯ2ie. ꝛ subdit ꝙ sunt aūt h̄ in habentibus sensum. i. cognitionē temporis: qꝛ ītellectus qdem. n. ꝑꝑ futuruȝ retrahere iubet: cōcupiscentia aūt ꝑpter ipsuȝ qd̄ iaȝ vr̄ ꝛ qd̄ iaȝ est delectabile ꝛ simplr̄ delectabile: ꝛ simplr̄ bonū esse dr̄ ꝛ h̄ ꝑpterea ꝙ nō videt̄. i. ꝙ nō cōsiderat̄ qd̄ est futurum. ¶ Notādū aūt ꝙ aliqs febricitans ꝑpter futuruȝ maluȝ qd̄ inde pōt ꝯtingere ꝑ ītellm̄ iudicat bonuȝ eē tunc abstinere. ꝯcupiscentia vō: qꝛ nō considerat nisi bonū p̄ns ꝛ qd̄ est delectabile nunc: ꝛ nūc bonū dicit esse delectabile ꝛ bonū simplr̄ iudicat esse vtenduȝ delectabilibus: q̄re in habentibus cognitionē ꝛ discretionē temporis qn̄ ꝑ vnaȝ potentiā cōiecturāt de futuro: ꝑ aliā vō potētiā nō ꝯsiderant nisi de p̄n̄ti: accidit ꝙ fiūt ꝯ2ij appetitꝰ. ¶ Ultimo cū dic̄.

Com. 54. ¶ Specie qdeȝ igit̄ vnū erit mouēs appetibile: aut appetitiuū: primū aūt oīum appetibile. hoc. n. mouet cū nō mouet̄: eo ꝙ sit ītellectiuū: aut imaginatiuū: numero aūt plura mouētia.

¶ Epilogat circa determinata. d. ꝙ lȝ sint plura mouentia numero. vnū est tn̄ mouēs p̄mo p̄ncipale vel vnū est p̄mū mouēs imobile: vt appetibile qd̄ mouet inq̄ztū est intellȝ aut imaginatū. h̄ est g̊ qd̄ ait ꝙ spē qdem igit̄. i. formalr̄ et p̄ncipalr̄ vnū erit mouēs: vt appetibile aut appetitꝰ. ꝛ subdit: ꝙ p̄mū aūt oīum mouēs est appetibile: qꝛ h̄ mouet cū n̄ mouet̄. mouet aūt ipȝ appetibl̄e: eo ꝙ sit item aut imaginatū: vnū igr̄ erit mouēs p̄ncipale: sȝ nuro erūt plr̄a mouētia.

Quoniā autem tria sunt: vnum qdem monens: ſm autē quo mouet: ꝛ tertiū qd̄ mouet̄: mouens autē duplex: aliud qdem imobile: aliud aūt quod mouetur: ē autē imobile actuale bonū: mouēs autē ꝛ qd̄ mouetur appetitiuū. mouetur. n. qd̄ appetit ſm ꝙ appetit. et appetitꝰ actus aut motus qdam est: qd̄ aūt mouet̄ aial est: quo vero mouet organo appetitus iaȝ hoc corporeū est. vnde in cōibus anime et corporis operibus cōsiderandum est de ipsis.

¶ Postq̄ꝫ phs ōn̄dit qd est p̄nm mouens in motu ꝑcessiuo aialis. in ꝑte ista: vt dicebat̄: dat nūerū ꝛ ordinē ipsoꝝ mouentiū. circa qd̄ duo fac̄. qꝛ p̄mo facit qd̄ dcm̄ ē. 2º determinat de organo ipsiꝰ motꝰ localis ibi. (Nūc āt vt in sūma.) dicit g̊. ꝙ tria sunt q̄ ꝯcurrūt ad motū ꝑcessiuū. vnū qd̄ est mouēs: vt appetibile vel appetitus. 2m aūt est quo mouet vt organū. 3m est qd̄ mouet̄ vt al'. ꝛ subdit ꝙ mouēs est duplex. Aliud qdē imobile: aliud aūt qd̄ mouet̄. est aūt imobile ipȝ actuale bonū. i. ipm̄ appetibile. mouēs aūt qd̄ mouet̄ est appetitū. i. potētia appetitiua vel appetitus. nā potētia appetitiua siue ipȝ appetitiuū qd̄ appetit ſm ꝙ appetit mouet̄ ꝛ appetitus ē actus ꝛ motus qdaȝ. mouet g̊ tam potētia appetitiua ꝗ̄ appetibile: sȝ qd̄ mouet̄ est al'. quo āt mouet est organū vel mouet ipso organo. ꝛ h̄ organū ē iaȝ qdeȝ corporeū. vn̄ in cōibus opibus corpis ꝛ aīe. i. in libro quē fec̄ de cāis motꝰ aialiū cōsiderādū est de ipsis organis motus. ¶ Notandū aūt ꝙ ea que reqrunt̄ ad motū ꝑcessiuū aialis vno mō sunt tria: ꝛ alio mō sunt q̄ttuor: vt themistius ait: ꝛ vt inuit̄ in lr̄a. nā si potētiā appetitiuā ꝛ appetibile: eo ꝙ vtrūqꝫ moueat: volumus cōputare sub vno ꝛ comprehendere sub eodē sic erūt tria: sȝ si volumus distinguere iter illa: eo ꝙ alr̄ moueat appetibile: qꝛ mouet imobilr̄: ꝛ alr̄ potētia appetitia. qꝛ mouet mota. sic erūt q̄ttuor q̄ reqrunt̄ ad talē motū: q̄rū p̄mū erit mouens imobile: vt actuale bonū ꝛ appetibile. 2m erit mouēs motū: vt potētia appetitiua. 3m erit illud qd̄ mouet̄: vt aial. 4m erit illd̄ quo mouet: vt organū motus.

Dubitaret forte aliqs quō poa appetitiua mouet mota. ¶ Dōȝ ꝙ imagiari d̄bemus ꝙ motus īcipit ab ip̄is rebꝰ: qꝛ multiplicant̄ spēs a rebꝰ ꝛ ꝑueniūt vsqꝫ ad sensuȝ ꝛ ad fantasiā ꝛ ad intellm̄. app̄hēsis aūt formis rerū ꝑ fantasiā vel ꝑ item: si app̄hēdimꝰ eas vt ꝑficuas ꝑ appetitū mouemur ad eas: sȝ si app̄hēdimꝰ ipsas vt nociuas per appetitū fugimꝰ ꝛ abhomiamur eas. idē ē qd̄ cōiter dr̄ ꝙ ī cognoscēdo ē motꝰ rerū ad aiaȝ: sȝ ī appetēdo ē motus aīe ad res. posset itaqꝫ alicui eē dubiū vtꝝ ipȝ cog̊scere vel ipȝ ītelligere posset dici motꝰ: eo ꝙ ī cog̊scendo nō vr̄ moueri ip̄a pō cognitiua: sȝ magis vident̄ moueri ip̄e res: ꝛ pō cognitiua se videt̄ hr̄e q̄si terminus illiꝰ motꝰ: sȝ ꝙ ipȝ appetere vl' ꝙ ip̄e appetitꝰ. i. ip̄e actꝰ poe appetitiē d̄beat dici motus qdā: nō vr̄ hr̄e dubiū: qꝛ si ī appetēdo ē motꝰ aīe ad res: ipsa poa appetitia se hȝ q̄si motiua: ꝛ ipm̄ appetibile vel ip̄a res q̄ appetitur se hȝ q̄si terminus illius motus: ꝛ qꝛ terminus ſm ꝙ hꝰ dicit aliqd imobile: inde est ꝙ ipm̄ appetibile siue ipȝ actuale bonū qd̄ est terminus huiꝰ motus: dr̄ mouere imobilr̄: sed ip̄a potētia appetitiua nō est mouēs imobile: sȝ est mouēs motū: ꝛ ipse appetitꝰ. i. ipse actus appetēdi siue ipm̄ appetere ē qdā motꝰ eiꝰ: vt in lr̄a dr̄.

Ulterius forte dubitaret aliqs. dato ꝙ potētia moueat mota. cuȝ ēt ipsa itelligentia vel ipse ītellectꝰ sit aliq̊ mō mouēs: erit qd̄ vtꝝ sit mouēs imobile:

vel mouens motũ. ⁊ videt̃ ꝙ sit mouẽs imobile: qꝛ si ipm appetibile est mouẽs imobile: qꝛ est terminus motus. cuꝫ etiaꝫ ipse itellectus sit terminus motus: eo ꝙ in itelligendo sit motus rerũ ad aiam: videt̃ ꝙ itellectus sit mouens imobile. ¶ In ꝯriuꝫ est: qꝛ sicut comparat̃ ipm appetere ad potentiã appetitiuã: sic comparat̃ ipm itelligere ad potentiã itellectiuam. sed ipm appetere est qdam motus potentie appetitiue. ergo ipsum intelligere erit qdam motus potentie itellectiue. ¶ Dõm ꝙ non simplr̃ debemus concedere ꝙ intellectus noster sit mouens imobile. nam duplex est terminus motus. nam qdam est terminus motus qui nõ causatur per taleꝫ motũ: sed magis est causa ipsius motus. ⁊ hoc modo appetibile est terminus motus in appetẽdo: qꝛ sic est terminus motus ꝙ nihil recipit per talẽ motũ: sed solũ habet causare hꝫ motũ: sed lꝫ intelligẽdo intellectus sit terminus illius motus: eo ꝙ itelligendo sit motus rerũ ad aiam: attamen intellectus sic habet rationem termini ꝙ aliquid recipit ex tali motu. quia nostra sciẽtia causatur ex rebus: ⁊ intellectus noster fit intelligẽs eo ꝙ recipiat similitudines reruꝫ. ⁊ qꝛ omne recipiens aliquã formam largo modo sumendo motum. potest dici aliquo modo moueri ad formam illam: licet cõcedamus ꝙ appetibile sit mouens imobile. nõ tamẽ debemus simpliciter concedere ꝙ itellectus omnino imobiliter moueat: ⁊ ꝙ nullo mõ sit mouens motũ. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ.55. ¶ Nunc autem vt in summa dicatur mouẽs organice: vbi principiũ ⁊ finis idem velut gyglismus: siue in circulatione: hoc est gibbosum ⁊ concauum: hoc quidem finis: illud vero principium. vnde aliud quidem quiescit: aliud vero mouetur: ratione quidem altera entia: magnitudine vero inseparabilia. omnia enim pulsu ⁊ tractu mouentur: propter qđ opꝫ sic in circulo manere aliquid: ⁊ hic icipere motum.

¶ Determinat de organo ipsius motus. cuius principale organuꝫ est cor qꝛ in eo est finis ⁊ pͥncipium motus: ideo ait. nunc auteꝫ vt in summa dicatur: illud aũt est pͥncipalr̃ mouens organice: vbi est ideꝫ principiuꝫ ⁊ finis motus: velut in circulatione vel in aliquo qđ sit decliuiũ ⁊ obliquuꝫ. ħ eni. i. in re obliqua ⁊ decliui est gibbosum ⁊ cõcauuꝫ: ⁊ hoc quideꝫ. i. concauum est finis motus: illud vero. i. gibbosuꝫ est principiũ motus. vnde cor qđ est gibbosuꝫ ⁊ concauũ: ⁊ qđ est finis ⁊ pͥnᵐ motus: ẜm aliud quidẽ quiescit: ẜm aliđ vero mouet̃: ita ꝙ in eo quies ⁊ motꝰ: finis ⁊ pͥncipiũ rõne qdem sunt altera entia: sꝫ magnitudine ⁊ loco sunt inseparabilia. nã oĩa eniꝫ in corde. i. oẽs ptes cordis mouent̃ pulsu ⁊ tractu. i. mouent̃ ẜꝫ diastolẽ ⁊ sistolẽ: siue mouent̃ ẜꝫ dilatationẽ ⁊ cõstrictioneꝫ: ꝓpter qđ oꝫ accidere in corde sicut in circulo vbi cõtingit aliqđ. i. ẜm aliqđ manere. i. quiescere. nã circulus aliquo mõ manet ⁊ aliquo mõ mouet̃. sic ⁊ cor aliquo mõ manet in eodeꝫ loco: aliquo mõ mouet̃: ⁊ ħ. i. a corde ꝙ aliquo mõ manet ⁊ aliquo mõ mouet̃. aliquo mõ est finis motus aliquo modo pͥncipiũ oꝫ icipere motũ aialis: qꝛ ipm est pͥncipale organũ motus.

Dubitaret forte aliquis quõ in corde est pͥncipiuꝫ ⁊ finis motus. ¶ Dõm ꝙ cor cõtinue mouet̃ ẜm dilatationẽ ⁊ cõstrictionẽ: ⁊ inqꝫtũ dilatat se est ibi motus pulsus: inqꝫtuꝫ cõstringit se est ibi motus tractꝰ: ita ꝙ oĩa. i. oẽs ptes cordis mouent̃ pulsu ⁊ tractu. constat autẽ ꝙ ħ est dr̃ia iter pellens ⁊ trahens: qꝛ pellens est pͥncipiũ motus. vel est vñ icipit motꝰ. nã pellẽs remouet aliqđ a se: ita ꝙ motꝰ icipit a pellente ⁊ termiat̃ ad aliqđ aliud. sꝫ trahẽs est finis motꝰ: qꝛ trahit aliqđ ad se: ita ꝙ i tractu icipit motꝰ ab alio ⁊ termiat̃ ad trahẽtẽ. quare si pellẽs ẽ pͥnᵐ motꝰ trahẽs ẽ finis motꝰ i corde vbi ẽ pulsus ⁊ tractꝰ, erit finis ⁊ pͥnᵐ motꝰ. ita ꝙ finis ibi ⁊ pͥnᵐ erũt insepabilia loco ⁊ magnitudiẽ. sꝫ erũt rõne altera. ita ꝙ ẜꝫ aliã rõnẽ erit ibi finis motus: ⁊ ẜm aliã pͥnᵐ. nã pͥnᵐ motus erit rõne pulsus. finis ṽo rõne tractꝰ. vel qꝛ eedeꝫ ptes mouent̃ pulsu ⁊ tractu. iõ talia loco ⁊ magnitudine isepabilia eẽ dicunt̃.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ oꝫ esse in corde sic videmus esse in circulo. ¶ Dõm ꝙ ꝓp duo oꝫ arbitrari aliquo mõ sic eẽ in corde: sic videmus ẽ in circulo. qrũ pͥmũ est qꝫtuꝫ ad locũ circuli. zᵐ qꝫtũ ad motũ eiꝰ. nã cũ mouet̃ aliqđ circulariter aliquoꝰ mutat locuꝫ: ⁊ aliquo mõ nõ mutat locuꝫ. vñ dr̃. 8. phy. ꝙ circlꝰus qescit ẜm se totũ: ⁊ mouet̃ oẽ. nã corpꝰ circulare aliquoꝰ qescit totũ. aliquoꝰ mouet̃ oẽ. nã totũ qescit ẜꝫ subaꝫ: totũ ṽo mutat locũ ẜm dispõnẽ: ptes ṽo mutãt locũ tã ẜꝫ subaꝫ qꝫ ẜm dispõnẽ. quare sic circulus aliquo mõ mutat locuꝫ: ⁊ aliquoꝰ nõ mutat locũ: sic ⁊ cor aliquoꝰ sp manet in eodẽ loco cũ sp maneat quodãmõ in eadẽ pte aialis: ⁊ aliquoꝰ mutat locũ cũ moueat̃ ẜꝫ dilatationẽ ⁊ cõstrictionẽ. Rursus sicͤ ẽ de circulo ⁊ de corde qꝫtũ ad motũ: qꝛ i motu circli qdãmõ ẽ ꝯsiderare pulsũ ⁊ tractũ. nã cũ mouet̃ circulus ptes iferiores qdãmõ vident̃ ipellere supiores: ptes ṽo supiores qdãmõ vident̃ trahere ptes q̃ sũt iferiꝰ. sic ẽt ⁊ i motu cordis ẽ accipe pulsũ ⁊ tractũ. nã vt in corde ꝯsideraẽ pulsus vr̃ ꝙ motꝰ ille icipiat a gibboso: sꝫ vt hꝫ ibi eẽ tractꝰ: eo ꝙ ẜꝫ talẽ motũ q̃ ꝯstrigit se vr̃ motꝰ ille termiari ad ꝯcauũ: ita ꝙ ẜꝫ gibbosũ ⁊ ꝯcauũ ẽ ibi pulsus ⁊ tractꝰ. ꝓp qđ bñ dcm̃ ẽ. ꝙ oꝫ ꝯsiderare in corde: sic in circlo. ¶ Est tñ diligẽter nõnᵐ ꝙ eadẽ linea curua ẽ gibbosa ⁊ ꝯcaua: ita ꝙ gibbosũ ⁊ ꝯcauũ nõ drñt loco nec magnitudiẽ: sꝫ sũt altera rõe: qꝛ lꝫ eađ linea sit gibbosa ⁊ ꝯcaua. gibbosa tñ est rᵘ supioꝝ. ꝯcaua ṽo rᵘ iferioꝝ: sic pͥnᵐ ⁊ finis motꝰ i corde: ⁊ qes ⁊ motꝰ i eo: ⁊ ẽt plsus ⁊ tractꝰ ñ sr̃ altera locoꝰ ⁊ magnitudiẽ: sꝫ sr̃ altera rõe.

Alterius forte dubitarꝫ aliqs quõ ħ. i. a corde oꝫ. icipe motũ i aiali. ¶ Dõꝫ ꝙ sic videmꝰ in toto vniuerso sic possumꝰ arbitrari i ipo aiali. videmꝰ. n. ꝙ celũ qđ sp mouet̃ ẽ pͥnᵐ ⁊ cã motꝰ alioꝝ cõpoꝝ: qꝛ aliqñ qdẽ mouet̃: ⁊ aliqñ ñ mouent̃. ita ꝙ i vniuerso icipit motꝰ a celo i qꝫtũ motꝰ celi ẽ pͥnᵐ ⁊ cã cuiuslꝫ alteriꝰ motꝰ: sic cor i aiali: qđ qdãmõ sp mouet̃ ẽ pͥnᵐ ⁊ cã oĩs alteriꝰ motꝰ facti i ali qr̃ bñ dcꝫ ẽ ꝙ ħ. i. i ali oꝫ icipe motũ a cõde. Deiñ cũ di.

¶ Omnino quidem igitur sicut predictum est: inqꝫtum appetitiuũ aial: sic ipsius motiuũ est. appetitiuũ aũt nõ sine fantasia: fantasia aũt oĩs aut rõnalis: aut sensibilis est: hac quideꝫ igitur ⁊ alia animalia participant. Cõ.56.

¶ Ut dicebat̃ oñdit quõ ꝑ hꝫ pͥnᵐ motiuũ. vꝫ. ꝑ appetitiuũ mouent̃ tã aialia pfecta qꝫ ipfecta. circa qđ tria fac. qꝛ pͥ facit qđ dcꝫ ẽ. zᵒ mouꝫ spãlr̃ qõnẽ circa motũ aialiũ ipfectorũ. 3ᵒ spãlr̃ descẽdit ad hoĩes ꝓut mouent̃ ꝑ fantasiã ⁊ appetitũ. zᵃ ibi (Cõsiderãdũ ãt.) 3ᵃ ibi. (Sẽsibilis qđ igr̃.) dicit q̃. ꝙ oĩo qđ igr̃: sic pdcm̃ ẽ iqꝫtũ aial ẽ appetitiuũ. i. iqꝫtũ aial pticipat appetitũ sic ẽ ipsiꝰ motiuũ. i. sic cõpetit ei moueri. ⁊ subdit ꝙ appetitiuuꝫ ãt ẽ sine fantasia. ꝼãtaᵃ ãt oĩs ẽ rõnalis: vt i hoĩbꝰ: aut ẽ ẜsibilis vt in alys aialibꝰ. iõ seqt̃ ꝙ ħ qđ igit. i. fantasia sẽsibili ⁊ alia aialia pticipãt. ¶ Notãdũ ãt ꝙ vt cõiter põit̃: sic supra phs sub itelligẽtia ꝯphẽdebat fanᵃᵐ: ita i ħ loco sub fãtasia ꝯphẽdit itelligẽtiã. nã fantasia dcã ẽ ab appere: ⁊ qꝛ ꝑ rõnẽ ⁊ itelligẽtiã nob apparẽt aliq̃ pñt ħ largo mõ dici fantasia. i hoĩbꝰ itaq; ẽ fantasia rõnalis: qꝛ i eis ẽ rõ ⁊ itellꝰs: sꝫ i alys ẽ fantasia sẽsibilis tm̃. qꝛ rõe ⁊ itellũ ñ pticipãt. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ cũ oĩbꝰ aialibꝰ qbus inest ẜm locũ motiuuꝫ insit appetitus ⁊ fantasia vel rõnalis vel sensibilis: oĩa hꝫ aialia poterunt moueri ꝑ fantasiã ⁊ appetitũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Considerandum aūt ꝛ de imperfectis: qd mouens est: quibus tactus solū inest sensus: vtrū contingat fantasiam inesse his: aut non: ꝛ concupiscentia. videt̄.n. letitia: ꝛ tristitia inesse: si autem hec: ꝛ concupiscentiam necesse. Fantasia aūt quomodo vtiqꝫ inerit: aut sicut mouētur indeterminate: ꝛ hec insunt quidem: indeterminate autē insunt.

¶ Mouet spāl'r qōnē de motu aīaliū imꝑfectoꝝ qd sit ibi mouēs: ꝛ quō in eis hꝫ eē fanta^a. d. ꝙ ꝯsiderādū aūt ē: ꝛ dē iꝑfectis aīalib⁹ qdē ē mouēs in eis qb⁹ aīalib⁹ iꝑfectis iest solū ꝓsus tact⁹: vtrū ꝯtigat fanta^am: ꝛ ꝯcupiscētiā i esse his aut nō: ꝛ subdit ꝙ vr̄.n. letitia vl' tristitia icē talib⁹ aīalib⁹ si aūt h̄ ꝛ ꝯcupiscētiā neċe ē eis ineē: ꝛ qꝛ h̄ nō pōt eē sine fan^a. iō dubiū est quō eis vtiqꝫ inerit fan^a. ꝛ soluit ꝙ vt sic mouent̄ idetermiate ꝛ h̄ qdē eis idetermiate isūt. ¶ Notandū āt ꝙ aīalia ꝑfecta hn̄t fantasiā determiatā: qꝛ dtermiate apphēdūt locū ad quē volūt fugere: si sentiāt aliqd nociuū: vl' ad quē volūt tēdere: si credūt aliqd ꝓficuū: ꝛ non solū ꝑ accn̄s: sic apes redeūtes ad domiciliū ꝓpriuꝫ ex actuali exercitio in q̄ existūt: sed ēt ꝑ se aīalia ꝑfcā hn̄t fantasiā talē determiatā: sꝫ aīalia iꝑfecta ideteriatā hn̄t fantasiā. nā cū pungunt̄ retrahūt se vt fugiāt nociuū: non ꝙ determiāte apphēdāt aliquē locū ad quē moueri volūt: q̄re sic idetermiate mouent̄ sic indetermiatā habent fantasiā. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.57 ¶ Sensibilis quidē igit̄ fantasia sicut dcm̄ est: ꝛ alijs animalibus inest: deliberatiua autē in rōnalib⁹ inest: vtrū.n. aget hoc: aut hoc: iaꝫ rōnis est opus: ꝛ necesse est vno mēsurare: mai⁹.n. imitat̄: quare pōt vnū ex plurib⁹ fantasmatibus facere: ꝛ hec est causa eius: ꝙ opionem nō putari hēre: qm̄ eaꝫ que ex syllogismo non habꝫ: hec autem illam. ꝓpter qd̄ deliberatiuū non habꝫ appetitus.

¶ Spāl'r descēdit ad hoīes quō mouent̄ ꝑ fanta^am ꝛ appetitū. ¶ Ad c⁹ euidētiā sciri dꝫ ꝙ vt dicebat̄ fantasia i hoībus differt a fātasia alioꝝ aīaliū: qꝛ in alijs aīib⁹ est soluꝫ fantasia ꝓsibil'. Sꝫ i hoīb⁹ est fātasia rōnal': ita ꝙ i eis sub fātasia possum⁹ ꝯphēdere rōnē: ꝛ itell'ꝫ. mouent̄.n. hoies nō solū ꝑ appetitū ꝛ fātasiā ꝓsibilē: sꝫ ēt mouent̄ ꝑ appetitū ꝛ fātasiā rōnalē. i. ꝑ appetitū ꝛ rōnē. tria ḡ fac̄. nā ꝑ ostēdit quō fātasia in hoīb⁹ differt a fātasia in alijs aīalib⁹. 2°. declat quō in hoīb⁹ est mouēs appetit⁹. 3° manifestat quō in eis ē mouēs rō. 2^a ibi. (Uicit aūt) 3^a ibi (Sciētificū āt) dic̄ ḡ: ꝙ ꝓsibil' qdē igit̄ fātasia: sic dcm̄ est: iest ꝛ in alijs aīalib⁹ ab hoīe: sꝫ deliberata fantasia. i. rōnabil' est in aīalib⁹ rōnalib⁹ tm̄. nā deliberare: vtrū sit agēdū h̄ aut h̄ iā est rōnis op⁹. ꝛ neċe est mēsurare vno aliq̄. imitat̄.n. sic agēs maius eligibile: q̄re sic agens pōt ex plurib⁹ fantasmatib⁹ facere vnū ꝓsyll'z: ꝛ subdit: ꝙ h̄ ē cā ei⁹ ꝙ aīalia bruta ñ opꝫ putari hr̄e opionē: qm̄ brutū nō hꝫ eā rōnē que est ex syllo sꝫ h̄. i. aīalia rōalia illā supra rōnē hn̄t. ꝑꝑ qd̄ qꝛ aīalia bruta nō hn̄t talē rōnē: appetitus in eis nō hꝫ deliberatiuum.

¶ Notandū aūt ꝙ semꝑ fantasia: ꝛ rō delibatiua accipit vnū aliqd quo mensurat alia vt accipit deliberatiua rō h̄ ꝑn^m. maius bonū ē magis eligendū: quo ꝑn^o accepto: si occurrāt ei aliq̄ duo bona mensurabit illo ꝑn^o vtrūqꝫ illoꝝ bonoꝝ: ꝛ qd̄ credet magis bonuꝫ magis eliget: faciet ḡ ex ꝓlib⁹ vnū syll'm: magis bonū est magis eligibile: h̄ est magis bonū: ḡ est magis eligēdū: ita ꝙ rō in vno aliq̄ ꝑn^o mēsurabit oīa eligibilia et appetitus īmutabit̄ ꝛ desiderabit magis eligibile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Uincit aūt ꝛ mouet aliqñ deliberationē: aliquādo aūt mouet seipm̄: sicut spera appetitus appetitū: cū incōtinētia fuerit: natura aūt spere que sursuꝫ principalioꝛ est: ꝛ mouet: vt tribus lationibus iam moueat̄.

¶ Ondit quō appetit⁹ sit mouēs i hoīb⁹. nā cū i hoīe sit duplex appetit⁹. ꝓsitiu⁹. ꝛ itell'iuus: h̄ mō est appetit⁹ mouēs in hoīb⁹ inq̄tū vn⁹ appetit⁹ vincit ꝛ trahit aliū: sic vna spera celestis mouet ꝛ trahit aliā. iō ait ꝙ vincit autē aliqñ: ꝛ mouet appetit⁹ ꝓsitiuus deliberationē. i. appetitū dliberatiuū. aliqñ aūt eꝯ. h̄. i. appetit⁹ delibatiuus mouet ipꝫ sensitiuū: ꝯtigit.n. aliqñ ꝙ appetit⁹ deliberatiuus seipm̄. i. per seipm mouet ipm sensitiuuꝫ: qꝛ sicut spera celestis mouet aliā sperā: sic appetit⁹ supioꝛ mouet appetitū iferiorē: ꝛ h̄ cū aliqs est in ꝯtinētia. i. in abstinētia. qꝛ ꝯtinet ꝛ abstinet: et sequit̄ ꝙ nā aūt spere que est sursuꝫ est ꝑncipalioꝛ ꝛ mouet: ita vt trib⁹ lationibus moueat̄. ¶ Notādū aūt ꝙ nāliter semꝑ pars supioꝛ dꝫ esse ꝑncipalioꝛ: ꝛ dꝫ mouere inferiorē: sicut appet in celo: vbi semꝑ spera supioꝛ mouet iferiorē: nunq̄ aūt iferioꝛ mouet supiorē. in hn̄tib⁹ ḡ aīam hn̄ ordinatā reseruat̄ in eis ordo nālis: ita ꝙ appetit⁹ intellectiuus ꝛ deliberatiuus mouet appetitū ꝓsitiuū: sꝫ i hn̄tib⁹ aīam ꝑuersam sensitiuū mouet intellectiuū.

Dubitaret forte aliqs quō ꝯtingit trib⁹ lationib⁹ moueri: vtꝝ h̄ sit dictuꝫ de celo vel de hoīe. ¶ Dōꝫ ꝙ de vtroqꝫ veꝝ est. nā spera iferioꝛ: vt qōlꝫ deferēs corp⁹ planete saltē mouet̄ trib⁹ lationib⁹: qꝛ mouet̄ motu ꝑmi mobilis motu octaue spere ꝛ motu ꝓꝑo: sic appetit⁹ nr̄ iferioꝛ ꝓsitiuus pōt moueri trib⁹ latōib⁹ vel trib⁹ motib⁹: qꝛ pōt moueri a rōne ab appetitu itell'iuo ꝛ a seipo: imo q̄ticsc̄ūqꝫ appetit⁹ iferioꝛ ꝓsitiu⁹ mouet̄ sicut debet q̄si ꝯcurrūt ibi isti tres mot⁹: nā rō mouebit appetitū itell'iuū. appetit⁹ itell'iuus mouebit ꝓsitiuū: sꝫ mouebit̄ ꝓsius appetitiuus ab itell'iuo ꝑut est apt⁹ nat⁹ moueri ab eo: q̄re ꝯcurret ibi triplex mot⁹. vꝫ. mot⁹ rōnis: motus appetit⁹ intellectiui: ꝛ ēt mot⁹ ꝓꝑus appetit⁹ ꝓsitiui: cuꝫ iste appetit⁹ moueat̄ a supioꝛi appetitu: ꝑut ē apt⁹ nat⁹ moueri ab illo. Intētio est ḡ ꝑhi ꝙ in hn̄tib⁹ aīam hn̄ ordinatam latōes ꝛ mot⁹ exn̄tes in eis assilant̄ latōib⁹ ꝛ motib⁹ i celo repertis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sciētificū aūt nō mouet: sed manet: qm̄ aūt hec qdē vl'is existimatio ꝛ rōalia ho ꝑticularis. hec qdē.n. dicit: ꝙ oꝫ talē tale agere: hec āt ꝙ hoc qdē tale: ꝛ ego talis: iā hec mouet opio. nō que vl'is: aut vtraqꝫ: sed hec quidem qescēs magis: hec autem non. Cō.58.

¶ Ostendit quomodo ratio habet rationē mouendi: ꝛ est mouens in homine. ¶ Ad cuius euidentiā sciri debet: ꝙ quantū ad ꝑsens spectat triplex pōt distigui ratio. videlꝫ speculatiua ꝛ practica: ꝛ h̄ duplex: vniuersalis. ꝛ particularis: ratio autē speculatiua non mouet: nec etiam directe ꝛ imediate mouet ratio practica vniuersalis: sed particularis. ideo ait. scientificū autem. i. ratio speculatiua non mouet: sed manet: quia non imperat aliquid fugiendum: nec ꝓsequēdum: ꝛ subdit: quoniam aūt h̄ quidem estimatio ꝛ ratio practica est vniuersalis: alia vero particularis: h̄ quidem: idest ratio practica vniuersalis dicit ꝙ oportet tale ꝛ tale agere: vtputa pater honorandus est: regi est obediendum: hec autem. i. ratio practica particularis dicit: ꝙ h̄ qdē est tale: ꝛ ego talis: vtputa. vt h̄ est meus pr̄: ꝛ ego sū suus filius. h̄ est meus rex: ꝛ ego sum suus subdit⁹: ꝛ qꝛ sic

est:hec opio ꝑticl'aris mouet:nõ aũt sic mouet que ẽ vl'is: qꝛ motꝰ ⁊ opatões sunt circa ꝑticularia:nõ g͛ directe ⁊ imediate mouet vl'is rõ practica:aut si mouet vtraqꝫ taz vl'is q̃ꝫ ꝑticularis:sed tñ h̕ ꝗdem.i.vl'is est magis q̇escẽs.h̕ aũt .i.ꝑticularis nõ est sic q̇escẽs:sed est magis mouẽs. ¶ Notanduz aũt ꝙ sicut fiunt syll'i in speculabilibꝰ:sic fiunt in opabilibꝰ.formabit g͛ rõ practica talez syll'm.cuilz regi est obediẽdũ.hic est rex:g͛ est ei obediẽdũ:q̃ꝫdiu g͛ stat̃ in hac ꝓpõne vl'i:ꝙ cuilz regi est obediẽdũ:nõ mouemur ad agẽdum.Sed qñ addit̃ ei ꝓpõ ꝑticularis.h̕ est rex.mouemur ad agẽdũ ⁊ ad obediẽdũ:si g͛ vl'is ꝓpõ nõ mouet nisi addatur ei ꝑticularis:ꝑticularis ꝓpõ vel rõ est illa que directe ⁊ imediate mouet. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ qꝛ actões sunt ꝑticulariũ:⁊ qꝛ estimatio particl'aris magis directe:⁊ imediate mouet dato ꝙ ꝗs nõ erret circa estimationẽ vl'em:sed ex passione vel aliq̊ alio mõ erret:circa ꝑticularẽ ꝯtingit ipꝫ peccare ⁊ male agere:vt declarari hꝫ in.7°ethy.

Cõ. .59. Egetabilem ꝗdẽ igit̃ aiam:necesse ẽ hẽre omne q̊dcũqꝫ viuit:⁊ hꝫ aiam a generatione vsqꝫ in corruptionẽ:necesse est.n.q̊d gñat̃ augmentũ hr̃e:⁊ statũ ⁊ decremẽtũ:hoc aũt sine alimẽto ẽ ipossibile:necesse igit̃ inesse vegetabilẽ potẽtiam in omnibꝰ generabilibꝰ ⁊ corruptibilibꝰ.

¶ Postq̃ꝫ ph̃s determiauit de oĩbꝰ ꝑtibꝰ potẽtialibꝰ aĩe siue de oĩbꝰ potẽtĳs eiꝰ.In ꝑte ista cõparat h̕ꝯ poᵃˢ ad seiuicem:cõparat.n.vegetatiuũ ad sensitiuũ:oñs vegetatiuũ esse cõius ⁊ vl'ius sensitiuo:qꝛ vegetatiuũ repit̃ in oĩbꝰ viuentibꝰ:sensitiuũ vͦo nõ repit̃ in oĩbꝰ viuẽtibꝰ.Sꝫ in oĩbꝰ aĩalibꝰ.tria g͛ facit.nã p̊ oñdit ꝙ vegetatiuũ repit̃ in oĩbꝰ viuẽtibꝰ.2°declarat ꝙ sensitiuũ nõ repit̃ in oĩbꝰ viuẽtibꝰ. 3°manifestat ꝙ sensitiuũ repit̃ in oĩbꝰ aĩalibꝰ.2ᵃ ibi.(Sẽsuz aũt)3ᵃ ibi.(Aĩal aũt)dicit g͛:ꝙ vegetabilẽ ꝗdem igit̃ aĩam necesse est hr̃e oẽ q̊dcũqꝫ viuit:⁊ aĩam huius vegetabilẽ hꝫ a gñatõe vsqꝫ ad corruptionẽ:qꝛ q̊d gñat̃ necesse ẽ hr̃e augᵐ statũ ⁊ decremẽtũ:h̕ aũt nõ sunt sine alim̃to.tũc g͛ supplẽda est rõ:ꝙ si alimẽto vti ꝑtinet ad aĩam vegetatiuã:⁊ oĩa viuẽtia q̃ꝫdiu viuũt siue hẽant augmẽtũ:siue statũ:siue decremẽtũ idigẽt alimẽto.g͛ oĩa viuentia q̃ꝫdiu viuunt indigẽt anima vegetatiua.

Dubitaret forte aliqs:vtrũ in viuẽtibꝰ sit dare statum:⁊ vr̃ ꝙ nõ:qꝛ calor nãlis semꝑ depascit humidũ radicale:vel g͛ calor ille fortis est:⁊ tũc plus restaurat q̃ꝫ deꝑdat:⁊ est ibi augmẽtũ vl' nõ est fortis:⁊ tũc minus restaurat q̃ꝫ deꝑdat:⁊ est ibi decrementũ:⁊ qꝛ iter fortẽ ⁊ nõ fortẽ nõ est dare mediũ.g͛ totum tp̃s vite oĩuz viuẽtiũ vel ꝑtinet ad augm̃tũ vl' ad decrem̃tũ:⁊ nõ est ibi dare meᵐ. ¶ P̃.si eẽt ibi dare statũ ꝙ tãtũ restauraret q̃ꝫtũ deꝑderet vocet̃ illȯ tp̃s q̃ꝫdiu durat statꝰ.a.g͛ in fine huiꝰ tꝑis a.nõ erit debilior calor nãlis q̃ꝫ i p̃n°.cũ semꝑ in toto illo tꝑe tãta sit facta restauratio quãta deꝑditio.g͛ q̃ rõne in p̃n°.huius tꝑis a.nõ decrescebat aĩal vel q̊dcũqꝫ aliud viuẽs:pari rõne nõ decresceret in fine illius tꝑis.imo si per vnã diẽ duraret tp̃s statꝰ nunq̃ꝫ decresceret aĩal vel q̊dcũqꝫ aliud viuẽs:qꝛ hoc posito semꝑ par rõ essꝫ de fine illiꝰ diei et de p̃n°.q̃re siue i p̃n° illiꝰ poterat stare per vnã diẽ ꝙ nõ decresceret:g͛ ⁊ in fine illiꝰ diei stabit per vnã diẽ ꝙ nõ decresceret:⁊ pari rõne in fine illiꝰ alterius diei stabit ꝑ aliã diẽ ꝙ nõ decrescet:⁊ ita in ĩfinitũ. g͛ nunq̃ꝫ decresceret aĩal:si ꝑ aliq̊d tp̃s q̃ꝫtũcũqꝫ ꝑuũ esset in statu. ¶ Dõz ꝙ q̃ꝫdiu ossa sunt tenera:⁊ q̃ꝫdiu calor nãlis est fortis sensibil'r augmentat̃ aĩal:deficiẽte vͦo calore nãli cuz sensibil'r decrescit aĩal vel q̊dcũqꝫ aliud viuẽs dr̃ eẽ tp̃s decremẽti:qñ aũt nõ est s̃sibile augmẽtũ:nec sensibile decremẽtũ dr̃ esse tp̃s statꝰ.Argᵃ g͛ ꝓcedebant ꝙ non erat dare tp̃s statꝰ:qꝛ nõ erat ꝑ se dare tp̃s:in quo nõ esset vel aliq̃le augmẽtũ:vel aliq̃le decremẽtũ:nos aũt nõ accipimus tp̃s statꝰ pro ꝑuatione cuiuslibꝫ augumẽti vl' decrementi:sed dicimus eẽ statũ:qñ aĩal sensibil'r nec augm̃tat̃ nec decrescit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Sensum aũt non necesse in omnibus viuẽtibus:neqꝫ eniz quorũcũqꝫ simplex corpus ꝯtingit habere tactuz:neqꝫ sine hoc possibile est eẽ nullum animal:neqꝫ quecunqꝫ non susceptiua specierum sine materia.** Cõ.60

¶ Oñdit ꝙ nõ oĩa viuẽtia hñt sensum.d.sensuz aũt nõ necesse est ineẽ oĩbꝰ viuẽtibꝰ:⁊ multo magis nõ iest nõ viuẽtibꝰ:qꝛ nõ iest el'tis hñtibꝰ corpꝰ simplex:nec iest alĳs mixtis vt lapidibꝰ ⁊ ceteris h̕ꝯ:in q̄bꝰ nimis dñat̃ terra.iõ subdit:ꝙ nec.n.quorũcũqꝫ est corpꝰ simplex ꝯtingit hr̃e tactũ neqꝫ sine h̕.i.sine tactu pol'e est eẽ nulluz aĩal:nec pol'e est eẽ aliquẽ sensum.g͛ sensus nõ iest hñtibꝰ corpꝰ simplex:nec hñt s̃suz q̃cũqꝫ nõ sũt susceptiua spẽꝝ sine mã.i.q̃cũqꝫ sũt nimis terrestria:vt lapides ⁊ h̕ꝯ cetera. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ꝑ h̕ v͛ba inuit tria eẽ gnã nõ hñtiũ sensuz.nã sensuz non hñt q̃dã viuẽtia vt plãte.2°sensuz nõ hñt hñtia corpꝰ simplex vt el'ta.3°nõ hñt alia mixta q̃ sunt nimis terrestria vt lapides ⁊ cetera talia. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ vna est cõis rõ:q̃re oĩbus talibꝰ nõ iest s̃sus.nã talibꝰ nõ põt iesse sensus tactus. nã tactꝰ est media ꝓportio q̃litatũ tãgibiliũ.In oĩbꝰ aũt talibꝰ sunt q̃litates tãgibiles quodãmõ extreme:⁊ nõ sũt hñ redacte ad mediũ.iõ in ipsis nõ reꝑuat̃ tactꝰ:⁊ ꝑ ꝯñs nullus alius sensus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Animal aũt necesse sensum hẽre:si nihil frustra facit natura:ꝓpter aliqd.n.oĩa que sũt natura subsistũt:aut coĩcidẽtia sunt eoꝝ que sunt ꝓpter aliqd.Si igit̃ omne ꝓcessiuũ corpus nõ hꝫ sensum corrũpet̃ vtiqꝫ:⁊ ad finẽ nõ vtiqꝫ veniet qui est nature opus:quõ enim alet̃:manẽtibus ꝗdẽ.n.existit nutrimentum eo in loco vbi nata sunt quo nutriri possunt suapte natura.**

¶ Oñdit ꝙ in oĩbꝰ aĩalibꝰ hꝫ eẽ s̃sus:circa q̊d duo fac̃:qꝛ p̊ oñdit h̕ de oĩbꝰ aĩalibꝰ q̃ mouent̃ motu ꝓgressiuo.2° oñdit h̕ de oĩbꝰ aĩalibꝰ simpl'r ibi.(At vͦo si s̃sũ)circa p̊ᵐ duo fac̃. qꝛ p̊ fac̃ q̊d dcm̃ ẽ.2° remouꝫ q̃ꝫdã cauillationẽ pol'ez fieri circa ꝑtacta ibi.(Nõ põt ãt)dic̃ g͛.ꝙ nec̃e ẽ ãt al' hr̃e s̃suz. si nã nihil frustra fac̃.nã ꝑꝑ aliqd.i.ꝑꝑ aliquẽ finẽ sũt oĩa q̃ nã subsistũt:aut sunt ꝯña eoꝝ q̃ sunt:ꝑꝑ aliqd.i.ꝑꝑ finẽ.si igr̃ nõ hꝫ s̃sitiuũ oẽ corpꝰ ꝓcessiuũ corrũpet̃ vtiqꝫ:⁊ nõ veniet ad finẽ q ẽ nãe opꝰ.nã quõ alet̃.i.quõ ibit ad alim̃tuz corpꝰ aĩal' ꝓcessiuũ nisi hr̃et s̃sitiuũ:sꝫ de manẽtibꝰ est alia rõ.iõ subdit ꝙ manẽtibꝰ ꝗdẽ.n.existit in loco sue generationis vbi nata sũt nutriri. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ oĩa q̃ sũt nã vl' sũt ꝑꝑ finẽ sic̃ mẽbra aĩal' q̃ sũt ꝑꝑ aliq̃s opõnes vl' sũt accñtia ꝯña ad ea q̃ sũt ꝑꝑ finẽ sic̃ pili:⁊ alie suꝑfluitates q̃ accñt ex nec̃itate mãe:vl' ex aliq̃ suꝑfluitate eiꝰ. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ a nã datũ fuit al'i corpꝰ ꝓcessiuũ:vt a remotis possit sibi q̃rere cibũ.igr̃ si hñs tale corpꝰ nõ sentiret cũ oporteat ipꝫ discurrere huc ⁊ illuc ⁊ nõ sentiret cũ obuiaret corruptiuo:⁊ ita d̕ facili corrũꝑet̃:ꝑꝑ q̊d ñ ꝑueniret ad finẽ q ẽ nãe opꝰ vl' ñ ꝑueniret ad finẽ illũ quẽ ordiauit nã sibi.q̃re frustra eẽt tale corpꝰ.formet̃ g͛ sic rõ:si al' hñs corpꝰ ꝓcessiuũ careret s̃su frustra eẽnt mẽbra eiꝰ:⁊ frustra eẽt corpꝰ ipiꝰ:sꝫ h̕ ẽ ipol'e:qꝛ nã nil' fac̃ frustra.g͛ ⁊c̃. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ al'ia maneᵃ oĩa ex q̄bꝰ sũt apta nata nutriri hñt ĩ loco sue gñatõis:ita ꝙ ñ ĩdigẽt discurrere ꝑꝑ cibũ:q̃re rõ fcã ꝙ al'ia hñt s̃sitm̃ ñ arguit d̕ aĩalibꝰ manẽtibꝰ:sꝫ d̕ alĳs ꝓcessiuis. Deiñ cũ dic̃.

Cō.61. ¶ Nō potest autem corpus habere quidē animam: ⁊ intellectum discretiuum: sensum autē nō habere non mansiuum existens: generabile autem. At vero neq̄ ingenerabile: quare enim nō habebit: aut enim anime melius: aut corpori. nūc autem neutrum est: hoc quidem nō magis intelligit: hoc autem nihil erit magis ꝓpter

Cō.62. illud. ¶ Nullum ergo habet animā corpus nō manens sine sensu.

¶ Remouet q̄dam cauillationē possibilē fieri circa pretacta. dixerat. n. ꝙ aīal habens corpus ꝓcessiuum idiget sensu: vt possit vitare corruptiua. circa qđ posset augeri cauillatio ꝙ aīal habēs corpus ꝓcessiuū pōt habere intellm̄ sine sensu: ita ꝙ p itellm̄ absq̄ sensu poterit aīa corruptiua vitare: ad hanc autē cauillationē remouendā ait ꝙ nō pōt autē corpus hr̄e q̄dem aīam ⁊ itellectuz discretiuū: sensuz autē nō habere: ⁊ h̄ dico si illud corpus nō mansiuum. i. si illud corpus ꝓcessiuum: q̄r de tali est nūc sermo: existens. sit aūt generabile. at vero: nec si sit igenerabile. q̄si dicat. ꝙ siue ponatur generabile siue igenerabile corpus aīalis ꝓcessiuum si hꝫ intellectum opꝫ ꝙ habeat sensitiuū. ⁊ subdit cām huius dicens: quare aūt tale corpus habens intellectum non habeat sensum. aut enim h̄ erit melius anime aut melius corpori. neutrum autem nunc est: q̄r h̄ q̄dez. i. anima non magis intelliget. hoc autem. i. corpus nihil magis erit ꝓpter illud. i. ꝓpter carentiam sensus: ⁊ q̄r nec est melius corpori nec est melius anime ponere corpus ꝓcessiuum habere aīam itellectiuā sine sensu: iō ꝯcludit ꝙ nullū igit̄ corpus non mansiuum. i. processiuuz hꝫ animaz intellectiuam sine sensu.

Dubitaret forte aliquis. q̄r videt̄ Aristo. sententia esse falsa. vꝫ. ꝙ taz corpus aīatum generabile q̄z ingenerabile si hꝫ intellectū hꝫ sensum: q̄r nullū corpus aīatuz est ingenerabile: nisi corpꝰ superceleste: sed aīa celi sic habet intellectum ꝙ nō habet sensum. vnde ꝯmenta. supra. 12. metaph̄. sup illo caplo. mouet aūt sicut desideratū. ait ꝙ manifestū est corpora celestia esse animata: ⁊ nō habēt de virtutibus aīe nisi intellectiuā ⁊ desideratiuā. ¶ Dōz ꝙ nō est itentio Aristo. loqui hic de corporibus supercelestibus. sꝫ loq̄tur ꝓpter opinionem platonis qui posuit ꝙ aīa itellectiua ꝯiungebat̄ huic corpori māli ⁊ grosso mediāte alio corpore subtiliori ⁊ simpliciori: qđ corpus subtile ⁊ simplex dicebat esse igenerabile ⁊ icorruptibile: mouebat̄ forte plato hoc motiuo: q̄r semper forma dꝫ esse ꝓportionata māe ⁊ aīa corpori: quare si anima itellectiua est icorruptibilis: oportet ꝙ habeat corpus incorruptibile. dato g̊ ꝙ vera esset positio platonis ꝙ anima intellectiua haberet suum corpus subtile ⁊ incorruptibile: mediante quo coniungeretur huic corpori grosso ⁊ corruptibili: oporteret illud corpus incorruptibile habere etiam sensum: q̄r nihil est in spera actiuorum ⁊ passiuoruz qđ non sit corpus tāgibile: ⁊ quanto tale corpus est magis ꝓportionatum anime: tanto magis est media ꝓportio tangibilium: ⁊ per ꝯsequens in ea magis reseruatur sensus tactus: quare sicut corpus humanuz corruptibile: q̄r magis est ꝓportionatuz anime intellectiue q̄z corpus bruti habꝫ meliorem tactum: ⁊ in eo magis reseruatur sensus tactus q̄z in alijs corporibus brutorū. sic quia illud corpus subtile mediante quo anima intellectiua coniungeretur huic corpori grosso: esset magis ꝓportionatum anime intellectiue q̄z hoc corpus corruptibile: haberet meliorem tactum: ⁊ in eo magis reseruaretur media ratio tangibilium ⁊ bonitas tactus ⁊ nobilitas complexiōis q̄z in hoc corpore corruptibili. ergo corpus cōiunctum anime intellectiue siue sit corruptibile: sicut est corpus grossum siue sit ingenerabile ⁊ icorruptibile: sicut est illud corpus subtile de quo loquebatur plato: opꝫ ꝙ si hꝫ intellectuz ꝙ habeat etiaz sensuz: qđ declarare volebamus.

Alterius forte dubitaret aliquis. quia videtur opinio platonis vera fuisse. naz si materia est ꝓpter formam ⁊ corpus est ꝓpter animam: videtur ꝙ anime incorruptibili debeatur corpus incorruptibile: vel aliter anima ⁊ corpus essent improportionata. ¶ Dicenduz ꝙ semper actus ⁊ potentia in rebus naturalibus sunt proportionata siue ille actus ⁊ illa potentia sumātur respectu esse: vt apparet in materia ⁊ forma siue sumātur respectu agere: vt apparet in agente ⁊ patiēte. hoc tamē nō obstante pōt a causa necessaria ⁊ incorruptibili progredi effectus contingens ⁊ corruptibilis: ⁊ forme īcorruptibili potest cōiungi corpus corruptibile: nec oportet ꝓpter hoc ꝙ anime intellectiue que est īcorruptibilis demus corpus incorruptibile. videmus enim ꝙ motus solis est necessarius: ⁊ nō potest impediri: ⁊ tamen ex tali motu causatur pullulatio plante que impediri potest. Sed hoc ideo contingit: quia virtus solis non causat pullulationem plante nisi mediante virtute pullulatiua: ⁊ quia v̊tus illa pullulatiua in actu potest impediri: sequitur etiam ꝙ pullulatio impediri potest. sic quia anima intellectiua coniungitur corpori organiçato ⁊ disposito: ⁊ illa dispositio est educta de potētia materie ⁊ potest tolli: sequitur ꝙ etiaz anima intellectiua quātūcūq̄ incorruptibilis potest separari a corpore: ⁊ corpus illud potest corrumpi. nam sicut a causa necessaria potest progredi effectus contingens mediante aliqua causa non necessaria. Sic anima incorruptibilis potest cōiungi corpori corruptibili: si coniungatur ei mediante dispositione corruptibili. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vero si habet sensuz necesse est corpus eē: aut simplex: aut mixtum. Impossibile autē est esse simplex: tactum enim nō haberet: est autem necesse hunc habere.

¶ Probat vl̄r ꝙ oē aīal hꝫ sensuz: q̄r de necitate hꝫ sensū tactus. circa qđ duo fac̄. q̄r p̊ ꝓponit qđ itēdit. 2°. ꝓbat qđ dixerat ibi. (Hoc āt ex his.) dic̄ g̊. at v̊o si sensuz hꝫ aīal: nec̄e ē corpꝰ eē aut simplex aut mixtū. ipol̄e ē aūt corpus aīalis esse simplex: q̄r h̄ posito tactū nō haberet: sed nec̄e est aīal habere hunc. i. habere tactuz. ¶ Deīde cū dic̄. Cō.

¶ Hoc autem ex his manifestum. Quoniā enim animal corpus aīatum est: corpus autez omne tangibile: tangibile autez quod sensibile tactu: necesse est ⁊ animal corpus tactiuuz esse si debet saluari animal. Alij enim sensus per altera sentiunt: vt olphatus: visus: auditus. Tactus autem nisi habeat sensum non poterit hec quidem fugere: illa autem accipere: si vero hoc impossibile est saluari aīal: ꝓpter quod ⁊ gustus est sicut tactus quidam. alimēti. n. sensus ē. alimētum autē corpus tangi possibile. .63.

¶ Probat qđ dixerat ⁊. 2. fac̄ p̄z ꝙ. 2. dixerat. dixerat. n. ꝙ nec̄e ē aīal hr̄e hūc sensuz. i. hr̄e sensū tactꝰ: ⁊ ꝙ ipol̄e ē corpꝰ eiꝰ eē simplex. p̊ g̊ ꝓbat qđ nec̄e ē oē aīal hr̄e sēsū tactꝰ. 2°. oñdit ꝙ ipol̄e ē corpꝰ aliqđ aīal̄ eē simplex ibi (Qr āt ipol̄e sit simplex.) circa p̊m tria fac̄. q̄r p̊ oñdit ꝙ ſ̄sus tactꝰ: ⁊ etiā gustus inq̄ztuz ē q̄dā tactꝰ sunt nec̄ij aīali. scđo declarat ꝙ alia sensibilia non requirunt̄ ad nutrimentū aīalis nec ad augmentum eius. tertio ex his que dixerat concludit ꝙ hi duo sensus, vꝫ. gustus ⁊ tactus sunt necessarij: alij vero

nō sunt necīj.scḋa ibi.(Son⁹ āt ⁊ color.)3ª ibi.(Vi qdē igitur.)dic̄ g̃.ꝙ ħ aūt.v3.ꝙ oē aīal habeat de necītate sensu3 tactus ex his manifestari pōt.qm̄.n.aīal est corp⁹ aīatum. corp⁹ aūt oē tale ē tāgibile ⁊ est qd sensibile tactu.i. ƀm tactū:⁊ q2 sic est necē est aīal eē corp⁹ tactiuū.i.hr̄e sensu3 tactus:si o3 saluari aīal.nā alij sensus sentiunt p media altera.i.extnea:vt olphatus:visus:auditus.iō ƀm eos nō corrūpit aīal.S3 q̄litates tāgibiles excellētes corrūpūt aīal.iō nisi aīal haberet sensu3 tact⁹ nō posset vitare q̄litates tāgibiles corruptiuas:⁊ pseq pficuas.corrūperef eni3 ⁊ nō posset saluari: ħ ē g̃ qḋ ait ꝙ nisi aūt aīal hēat sensu3 tact⁹ nō poterit qdē fugere ħ.i.fugere corruptiuu3:⁊ accipe vo alia .i.accipe pficua.si vo sic se h3 hoc nō possibile erit saluari aīal.necīus est g̃ tact⁹ aīali:⁊ p ɔn̄s necīus est ei gustus: q2 gustus est qda3 tactus:⁊ alimētū est qḋdā tāgibile: iō seqr̄ ꝑpter qḋ ⁊ gustus est sup.necīus:q2 est sic qdā tact⁹ alimēti.alimētū aūt est corp⁹ tāgi possibile.i.est sic qḋdā corpus tāgibile.[C] Notādū aūt ꝙ si corp⁹ aīalis non esset corpus tangibile ⁊ nō posset ledi a q̄litatibus tāgibilibus forte nō idigeremus ponere in aīali sensum tactus.[C] Sed q2 aīal haberet corpus tāgibile:qḋ pōt corrumpi a q̄litatibus tangibilib⁹:ad hoc ꝙ aīal possit vitare corruptiua: ⁊ ad hoc ꝙ possit saluari fuit ei necīus sensus tactus.[C] Deide cū dic̄.

Cō.64. [C] Sonus aūt: ⁊ color: ⁊ odor nō alunt: neqꝫ faciunt augmentum: neqꝫ decrementū: quare necesse est ⁊ gustum tactum esse quendā: q2 tangibilis ⁊ vegetatiui sensus est.

[C] Ostēdit ꝙ alia sensibilia nō requiruntur ad alimentū nec ad augmētū aīalis:⁊ p ɔn̄s nō corrūpūt nec saluāt aīal. iō ait ꝙ sonus aūt ⁊ color:⁊ odor nō alunt aīal.nec faciūt augmētū nec decremētū:p se.n.loq̄ndo ꝑpter hoc ꝙ cibus sit bene sonorus vel sit ħ colore vel illo coloratus.vel ħ odore vel illo affect⁹:nō pp ħ magis nutrit vel magis augmētat.tact⁹ g̃ ē sensus alimēti:⁊ ēt gustus iq̄tū ē qdā tact⁹:iō ait:q̄re ⁊ gustū necesse ē tactū quēdā eē q2 gustus ē sensus tāgibilis ⁊ vegetatiui.i.ē ƀsus alimēti q reqrif ad ħ ꝙ aīal vegetef.⁊ ad ħ ꝙ alaf: ⁊ ꝙ tāgat alimēta. [C] Deiñ cū dic̄.

[C] Hi quide3 igif necessarij sunt aīali: quo ⁊ manifestū: ꝙ non possibile sine tactu aīal esse. Alij autem ꝑpter bonum ⁊ generi aīalium iam nō cuicunqꝫ: ſ3 quibusdam: vt ꝓcessiuo necesse inesse. Si enim debet saluari non solum o3 tactū sentire: sed ⁊ de longe.

[C] Ondit ꝙ sensus gustus ⁊ tact⁹ sunt necīj aīali.alij vo sensus:p q̄s a lōge sentim⁹ sensibilia nō sūt necīj:ſ3 ad bñ esse. circa qḋ duo fac̄.q2 p̄ fac̄ qḋ dcm̄ ē.z°.oñdit quō p alios sensus a lōge ⁊ p mediū sentim⁹ sensibilia ibi. (Hoc āt erit.) Dic̄ g̃.hi qdē igif sensus.v3.tact⁹ ⁊ gustus necīj sunt aīali q .i.pp qḋ ⁊ manifestū ē ꝙ nō pōe sine tactu eē aīal:nec etiā sine gustu:iq̄tū gustus ē qda3 tactus.alij aūt sensus sūt pp bonū.i.pp bñ eē:⁊ ia3 nō cuilib3 generi aīaliū necē ē inesse alios sensus:ſ3 necesse est eos iesse qbusdā aīalibus:vt aīali ꝓcessiuo:q2 si o3 saluari aīal ꝓcessiuū nō solu3 o3 sentire tactu.i.tangēdo:ſ3 ēt de lōge.[C] Notādū aūt ꝙ vt p3 p habita aīal ꝓcessiuū nō h3 oīa necīa ad suū alimētū. Ideo indiget alijs sensibus ad ħ ꝙ de lōge ⁊ a remotis possit sibi querere cibum.[C] Deinde cum dicit.

Cō.65. [C] Hoc autem erit si per mediu3 sensitiuum fuerit: eo ꝙ ⁊ illud quidem a sensibili patiatur: ⁊ moueatur ipsum ab illo.

[C] Oñdit quō alij sensus fiāt de lōge:q2 fiūt p mediū. circa qḋ duo fac̄.q2 p̄ facit qḋ dcm̄ ē. z°.qḋ dixerat manifestat p simile ibi.(Sic̄.n.mouēs.)cōtinuef aūt sic.dcm̄ ē ꝙ necārij sunt alij sensus aīali ꝓcessiuo:vt possit sentire de longe: ħ aūt erit.i.tūc fiet sensus de lōge.si fuerit sensitiuū p mediū:eo ꝙ id qdē.i.mediū patif ⁊ mouef a sensibili.ip3 aūt organū sensus patif ⁊ mouef ab illo.i.a medio. nā hoc modo fit sensus a longe:q2 sensibile imutat mediū:⁊ mediu3 imutat organu3.[C] Deinde cum dicit.

[C] Sicut eni mouēs ƀm locu3 vsqꝫ alicubi ꝑmutare facit: ⁊ depellēs alterū fac̄ vt pellat: ⁊ est p mediū motus: ⁊ primū qdē mouēs depellit: ⁊ nō depellif: vltimū aūt solū depellif: ⁊ nō depellit: mediū aūt vtraqꝫ: multa aūt media.

[C] Qḋ dixerat māifestat p simile.circa qḋ tria fac̄. q2 p̄mo declarat p simile in motu locali. z°.in motu alteratiōis. 3°. ex his q̄ dixerat oñdit falsa3 fuisse opinionē platonis.d.visum fieri extramittēdo nō intus suscipiendo.z ª ibi.(Sic in alteratiōe.)3ª ibi.(Uñ ⁊ de repcussiōe.)dicit g̃.ꝙ sic eni3 mouens ƀm locū facit ꝑmutari vsqꝫ alicubi.i. vsqꝫ ad aliquē locū:⁊ depellēs alterū facit:vt ip̄m alterū pulsum depellat.⁊ ē motus hꝰ p mediū:ita ꝙ p̄mū depellit z^m: ⁊ mediāte scḋo depellit tertiū.quo posito habebunt se illa hoc mō.q2 p̄mu3 qdem mouēs depellit:⁊ nō depellif:vltimu3 aūt solū depellif ⁊ nō depellit:mediu3 aūt h3 vtraqꝫ.i.depellit ⁊ depellif.multa aūt media sup.si fuerint ħ qde3 cōtinget ꝙ qḋlibet illoꝝ hēbit vtraqꝫ.depellit.n.⁊ depellif. [C] Notandū aūt ꝙ phs vult p ea que vidim⁹ in motu locali declarare que fiunt in sensu . nam sicut si in motu locali p̄mū depellit scḋ3:⁊ scḋ3 depellit tertiū:ē ibi aliqḋ depellēs tm̄:vt p̄mū:aliqd qdē depulsu3 tm̄:vt vltimū:aliqd depellens ⁊ depulsu3:vt mediū:sic q2 sensibile alterat medium:medium aūt alteratū ⁊ imutatu3 imutat organu3:ē ibi aliqd imutās tm̄:vt obm̄ sensibile: aliqd imutatu3 tm̄: vt organū:aliqd qḋ ē imutās ⁊ imutatū:vt me^m qḋ imutat organū:⁊ imutaf ab obo.[C] Nōn^m ēt ꝙ ħ idē eēt si fieret ħ p plura media:vt si qs extn̄s in aere videret denariu3 in aqua:color extn̄s in denario p̄mo imutaret aquā:⁊ aq̄ imutata imutaret aerē:aer vo imutatus imutaret oculū.denarius g̃ imutaret tm̄:oculus vo imutaretur tm̄. aer vo ⁊ aq̄ imutarent ⁊ imutarenf.nā aqua imutaretur a denario et imutaret aerē.Aer vo imutaref ab aq̄ ⁊ imutaret oculu3. [C] Notādū ēt ꝙ ideo phs addit ꝙ idē cōtingeret: si eēnt plura media.q2 si volumus facere vim de exemplo:possemus dicere ꝙ oculus nō se h3 vt imutatus tantū:imo oculus imutatus h3 imutare sensum cōem:ſ3 hoc nō facit difficultatem in facto:nec est curādū in hac pte de exemplo: q2 o3 deuenire ad aliquā potētiā q̄ sit imutata tm̄:que nō imutet vlteriorē sensu3 vel vlteriorē potētiā:illa vo potētia se hēbit vt vltimū:q2 erit imutata tm̄.obm̄ vo sensibile se hēbit vt p̄mū:q2 erit imutans tm̄.cetera vo se hēbūt vt media q2 erūt imutātia ⁊ imutata.[C] Deide cū dicit.

[C] Sic ⁊ in alteratione: preter ꝙ vnu3 manens in eodem loco alterat: vt si in ceram tinxerit aliquis vsqꝫ ad id mota est: vsquequo tixit: lapis autem nihil: ſ3 aqua: vsquequo ꝓcul. aer aute3 ad plurimu3 mouetur: ⁊ facit: ⁊ patitur. si maneat ⁊ vnus sit.

[C] Ostēdit ħ idē di.sic in alteratiōe ɔtingit sup. sic in motu locali vel sic in motu pulsus p̄ter ꝙ vnū ⁊ idem manēs in eodē loco alterat:nō tm̄ vnū ⁊ idē manēs in eodē loco pellit:q2 o3 pellēs moueri aliq̄.ƀ3 locū:vt si cerā aliqs tixerit vel aliqd in ea ip̄meret vel liq̄faceret eā mota ē cera vsqꝫ ad id.i. vsqꝫ ad illū terminū vsqꝫq̄ tinxit.i.vsqꝫquo imutauit eam.lapis aūt nihil.i.lapis nō est susceptibilis talis impressiōis:sic cera:eo ꝙ sit durior.[C] S3 aq̄ q̄ ē melior vsqꝫ

quo ꝓcul.i.multo magis est susceptibilis talis ĩpressiõis. aer aũt qꝛ adhuc rarior est ⁊ passibilior ad plimũ.i.multo magis ⁊ facit mouere.i. facit qd vna pars aeris moueat aliã ⁊ patit̃ vna ps ab alia si maneat ⁊ sit vn⁹.i.cõtinu⁹.qꝛ si discõtinuaret̃ aer:pp obstacula iterposita:tũc illa obstacula ipedirent:ne vna ps moueret aliã.sꝫ qñ manet vnus cõtinu⁹:pp hoc ꝙ valde passibilis est de facili immutat̃:⁊ plimũ ꝓcul ⁊ a remotis ptes aeris se imutãt adinuicem. ¶ Nõnᵐ aũt ꝙ siqs tingeret cerã vel alteraret ipaꝫ aliq̃ alteratiõe:alteraret ipaꝫ vsqꝫ ad aliquẽ terminũ:ita ꝙ ps p̃mo alterata alteraret scdaꝫ.esset g̃ ibi aliqd alteratũ tãtuꝫ.vt ps vltimo alterata:⁊ aliqd tm̃ alterãs:vt p̃mũ alterans:⁊ aliq̃ q̃ hñt vtrũqꝫ: vt itermedia.g̃ sĩle est de alteratiõe ⁊ de imutatõe fcã a sensibili:⁊ de motu locali.qꝛ in oib⁹ his ẽ dar̃ aliqd qd imutat tm̃ ⁊ aliqd qd imutat̃ tm̃ ⁊ mediũ vel media:qd hꝫ vel q̃ hñt vtrũqꝫ. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ si cera alterat̃ vsqꝫ ad aliquẽ terminũ aer ⁊ aq̃ q̃ sunt passibiliora q̃ꝫ cera multo magis poterũt imutari ab obo sensibili.vsqꝫ ad aliquẽ terminũ ⁊ vsqꝫ ad organũ visus.obꝫ g̃ sensibile multiplicabit spẽm suã p aereꝫ vel p aquã vl̃ p aliqd aliud mediũ vsqꝫ ad organũ visus ⁊ p hꝫ media ipri met sĩtudinẽ suã in visũ ⁊ fiet visio. ¶ Deinde cũ dic.

¶ Unde ⁊ de repercussiõe est melius: q̃ꝫ visuꝫ egredientem repercuti aerem:pati a figura:⁊ colore:vsquequo quidẽ sit vnus. In leni auteꝫ est vnus:propter quod iterum hic visum mouebit. Sicut vtiqꝫ si in cera sigillum ingrederetur:vsque ad finem.

¶ Ex his q̃ dixerat oñdit opinionẽ platonis fuisse falsã dicẽs.vñ ⁊ de repcussiõe visus quã posuit plo dicẽs radios ꝓgredi vsqꝫ ad reꝫ visaꝫ:⁊ inde radios repcuti ad oculũ ⁊ fieri visionẽ meli⁹ est aerẽ pati a figura ⁊ colore vsq quo qdem sit visus.i.fiat visio q̃ꝫ visuꝫ.i. radiũ visibileꝫ egredienteꝫ ab oculo repcuti:vt ponebat plato: ⁊ subdit ꝙ in aere aũt leni.i.plano ẽ vn⁹ supple aer ꝯtinu⁹ mot⁹ ab ob̃o ſsibili:pp h̃ ꝙ hic.vꝫ.aer mot⁹ iterũ mouebit visũ sic vtiqꝫ i cerã sigillũ igrederet̃ vsqꝫ ad fineꝫ.i.vsqꝫ ad vltimas ptes cere. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ nisi aer sit plan⁹ ⁊ ꝯtiu⁹ ipedit̃ ne imutet̃ ab obo sensibili.oꝫ ergo supficiẽ aeris eẽ planã:et nõ discõtiuatã p obstacl̃a aliq̃.ad h̃ qd ab obo ſsibili fiat multiplicatio vsqꝫ ad sensũ. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ sic sigillũ igrediẽs cerã ĩprimit sĩtudinẽ suã in cerã vsqꝫ ad vltimã ptẽ cere:sic obm ſsibile multiplicat spẽꝫ suã vsqꝫ ad oculuꝫ:⁊ vsqꝫ ad vltimas partes aeris que cõtinuant̃ cũ oculo.⁊ h̃ modo suscipit̃ species in visu ⁊ fit visio.

Dubitaret forte aliqs.q̃re nõ videm⁹ p egressum radiorꝫ ab oculo: vt posuit plato. ¶ Dõm qd̃libꝫ agẽs agit p suã formã:sic g̃ opꝫ ꝙ itellect⁹ iformet̃ spẽ itelligibili.ad h̃ ꝙ itelligat:sic oꝫ ꝙ oculus iformet̃ spẽ visibili ad h̃ ꝙ videat:sꝫ pp regressuꝫ radiorꝫ ab oculo nulla spẽs ĩprimit̃ i oculo:oꝫ itaqꝫ ꝙ videam⁹ suscipiẽdo spẽꝫ visibil̃ rei ñ emittẽdo radios ⁊c.

Tx.66 Quod autem impossibile sit simplex esse animalis corpus: manifestũ est: dico auteꝫ puta igneum:aut aereuꝫ: sine quidẽ.n.tactu : neqꝫ vnum contingit animalium sensum habere: corpus eniꝫ tactiuũ aiatum esse omne:sicut dictũ est.

¶ Ut dicebatur phus in p̃cedenti lectiõe duo supposuit. vꝫ.ꝙ aial de necessitate hꝫ sensus tactus : ⁊ ꝙ ipossibile ẽ animal hr̃e corpus simplex. Ostẽso ergo ꝙ aial de necessitate hꝫ sensuꝫ tact⁹.in pte ista ostẽdit ꝙ ipossibile ẽ aial hr̃e corpus simplex.circa qd duo facit.p̃mo ꝓponit ꝙ itẽdit.scdo declarat ꝓpositũ ibi(Alia aũt)Dicit g̃.ꝙ ipossit corp⁹ aialis esse simplex manifestũ ex dicẽdis. dico ãt puta igneũ aut aereũ:aut alicui⁹ alteri⁹ el̃ti:ꝙ aũt nõ possit corp⁹ aialis sic eẽ simplex:manifestuꝫ est.qꝛ sine tactu qdem nec cõtingit aial vnũ aliũ hr̃e sensuꝫ.corp⁹.n.aialis oẽ est aiatũ ⁊ est tactiuũ sicut dcm̃ est. ¶ Nõnᵐ aũt vim rõnis h⁹ in h̃ ꝯsistere ꝙ si oẽ corp⁹ aialis ẽ tactiuũ.qꝛ sine tactu nll̃s põt eẽ ſsus:⁊ tact⁹ nõ põt reſuari i vno el̃to simplici:ipõle ẽ corp⁹ aialis eẽ simplex. ¶ Deĩde cũ dic.

¶ Alia aũt per altera sensitiua quideꝫ vtiqꝫ fiẽt: omnia aũt eo ꝙ per alterũ sentire faciũt sensuꝫ: ⁊ per medium : tactus autem est in tangendo ipsa:propter qd ⁊ habet hoc nomen: ⁊ tamen alij sensus tactu sentiunt:sed per altera:hic autem videtur solus per seipsum.

¶ Manifestat qd dixerat.oñdit.n.ꝙ tact⁹ nõ p̃t reseruari in vno el̃to.circa qd tria facit.qꝛ p̃ ostẽdit: q̃re tact⁹ h̃ nomen accepit.2⁹ declarat ꝙ in corpe simplici vel i vno aliq̃ el̃to nõ põt reseruari sensus tact⁹.3⁹ ex his q̃ dixerat concludit ꝙ aialia p̃uata tactu nõ p̃nt vlteri⁹ subsistere.sꝫ necesse est ea mori.2ᵃ ibi(Quare hꝫ elemẽtorꝫ)3ᵃ ibi(Manifestũ igit̃)Dicit g̃.ꝙ alia aũt insensitiua p altera qdeꝫ media sensibilia vtiqꝫ fient :oĩa aũt alia sensibilia supple sentiunt̃:eo ꝙ alterꝫ ⁊ p mediũ faciũt sentire sensuꝫ:sꝫ tactus est in tãgẽdo ipsa sensibilia : pp qd h̃ sensus h̃ hꝫ nomen:⁊ tñ alij sensus sentiũt p tactũ.i.tãgẽdo : sꝫ tñ h̃ est p altera:sed h̃ solus tactus vr̃ sentire p seipm̃.

Dubitaret forte aliqs.vtrꝫ alij sensus sentiãt tangẽdo. ¶ Dõꝫ ꝙ id qd nõ tangit nõ agit.si g̃ alia sensibilia nõ tãgerẽt alios sensus ñ agerent in ipsos.oĩs g̃ sensus sentit in eo ꝙ tãgit suũ sensibile.sꝫ sensibile tãgere sensuꝫ põt eẽ dupl̃r:vel p medium extraneũ vel p mediũ adnatũ.alia g̃ sensibilia tãgũt sensus:sꝫ p mediũ extraneũ:vt visibile tãgit visuꝫ ⁊ multiplicat spẽꝫ suã vsqꝫ ad ipm mediãte aere:sic son⁹ ⁊ odor attingunt suos sensus ⁊ multiplicãt spẽm suã vsqꝫ ad ipsos per mediũ extraneũ:sꝫ tact⁹ sentit suũ sensibile mediãte carne: qd mediũ nõ ẽ nobis extraneũ: sꝫ ẽ nobis ꝯnãle ⁊ adnatũ:iõ licet aliquo mõ alia sensibilia sentian̄t a nobis ex eo ꝙ tãgũt nos:tñ qꝛ nõ tãgũt nos imediate nec p mediũ cõnaturale ⁊ adnatũ:sꝫ p mediũ extraneũ : alij sensus nõ ꝓprie vocant̃ tact⁹.tãgibile võ qꝛ attingit nos p se loquẽdo imediate:vel qꝛ attingit nos p mediũ cõnaturale nob̃ vel adnatum:ideo hoc sensibile sortituꝫ est hoc nomeꝫ:⁊ vocat̃ tãgibile:⁊ sensus q sentit hꝫ sensibile sortitus est h̃ nomẽ:⁊ vocat̃ tactus. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Quare huiusmodi elementoruꝫ nullum vtiqꝫ erit corpus animalis. Neqꝫ itaqꝫ terrenuꝫ: omnium enim tangibiliuꝫ tactus est:sicut medietas: ⁊ susceptiuus sensus. Non soluꝫ quecunqꝫ differẽtie terree sũt:sed calidi: ⁊ frigidi: ⁊ alioruꝫ omniuꝫ tangi possibilium. Et ꝓpter hoc ossibus ⁊ capillis: ⁊ huiusmodi partibus nõ sentimus:quia terree sunt : ⁊ plante ob hoc neqꝫ vnum habent sensuꝫ: quia terree sunt: sine autem tactu:neqꝫ vnuꝫ possibile est animalium esse:hic autem sensus non est:neqꝫ terre: neqꝫ alius elementorum nullus.

¶ Ostenso q̃re tact⁹ sort tus est hoc nomẽ oñdit ꝙ in corpore simplici vel in aliquo vno el̃to nõ põt reseruari corpus aialis:qꝛ nõ põt ibi reseruari sensus tactus.dicẽs q̃re

nullum hoc elementorum vtique erit corpus aialis: nec vtique corpus aialis erit terreum: nec erit aliqd eltum simplex. qr oium tangibiliū tactus est: sicut medietas: et sensus tactus est susceptiuus nō solū eorum, quecūq sunt drie terre: sz ē susceptiuus calidi et frigidi: et oium aliorum tāgi possibiliū. igit si tactus ē medietas tāgibiliū: et est in potētia ad oēs qlitates tāgibiles: cū in eltis nō reseruet talis potētialitas nec tal medietas: qr in eis nō sūt qlitates medie: sz extreme: corpus aialis nō poterit ɔstare ex vno elemēto simplici. qr tūc in eo nō posset reseruari sensus tactus. et pp hoc. qr sic est ossibus et capillis et hs ptibus nō sentimus. qr sunt terree: qr in eis nimis domiaf terra. et plāte ēt ob hoc nullū hnt sensū. qr terree sūt. nā sine tactu aūt nec vnū pōe ē eē aialium. hic aūt sensus. i. tactus nō est terre nec alius alicuius elemētorum. plāte itaq capilli et ossa et cetera talia: qr nimis terrea sunt nō poterit in eis esse sensus tactus. et per ɔñs nullus alius sensus.

Dubitaret forte aliqs. vtrū ea in qbus dñatur terra possint hre sensū tactus. et vr qd nō. per ea q hic dñr. nam tactus: vt hic dr nec est terre nec alicuius elemētorum: vbi g dñaf terra: vel ēt vbi dñaf aliqd aliud elemētū: vt vr nō posset ibi reseruari sensus tactus. ¶ In ɔriū est: qr in oibus mixtis dñaf terra. nā mixtis nō ɔpetit aliqs locus nālis nisi rōne elti pdominātis in ipso: vt vult ɔmētator supra pnº. celi et mūdi. Dicere g qd sit aliqd mixtū in q nō dñeī aliqd elemētorum est dre qd illi mixto nō ɔpetit aliqs motus nālis. hoc vo posito vbicūq poneref illud mixtū staret et nō moueref. fm. n. hāc ypothesim. qr in illo mixto non pls dñarenf elta grauia q leuia nec ecōuerso. nō pls conscenderet q descēderet. vbicūq ergo poneref qesceret: et qr in nullo mixto hoc videmus: sed oia mixta tendūt deorsum: debemus arguere qd in oibus mixtis dñaf terra. si g ea oia in qbus dñaf terra carerent sensu tactus: in illo mixto reseruaref sensus tactus: pterea sēsus tactus vel reseruaf in corpore simplici: vl in corpe mixto: in corpore simplici nō: quia vt dr in lra: hic sensus nec ē terre nec est alicuius eltorum: in corpore ēt mixto nō: qr in oibus talibus: vt dictū est dñaf terra: quare si va sunt q dñr in lra i nullo corpore reseruabif sensus tactus. ¶ Dōm qd dñari terram in aliquo mixto: vel pōt intelligi fm molem et substātiam: vel fm virtutē. in oibus eni mixtis dominanf elementa grauia fm molē et subam: nō tn in oibus eis dominanf hs elemēta fm virtutem. inde est qd oia mixta tēdūt deorsum ppter dñium grauiū fm molē et subam: attamē lz elemēta grauia sint frigida: nō tn oia mixta sūt frigida. qr nō in oibus mixtis dominanf elemēta grauia: fz virtutem. vbi ergo fm h. i. fm virtutem et qlitates actiuas et passiuas fit reductio ad mediū poterit ibi reseruari sensus tactus. vbi vo nō: sensus tactus ibi reseruari nō poterit. vl dre possimus qd nō oē dñium terre tollit sensum tactus: sed vbi adeo dñaf terra: qd nō pōt ibi reseruari media pportio tāgibiliū: cuiusmodi sūt ossa capilli lapides et plāte q sūt nimis terrestria nō poterit ibi reseruari sensus tactus: sz vbi nō adeo dñaf terra: sz est ibi media pportio tangibiliū poterit ibi reseruari hs sensus. ¶ Deide cū dicit.

Cō. 67. **¶ Manifestū ē igif: qm necesse hoc solo priuata sensu animalia mori. Neq enim hunc pōe est hre nō animal existēs: neq cum sit aial aliū necesse est habere preter hunc.**

¶ Ostendit qd aialia puata tactu nō pñt vlterius subsistere: sz nece est ea mori et corrūpi. circa qd duo facit. qr pmo facit qd dcm est. scdo ɔparat alios sensus ad sensum tactus ibi (Propter hoc qdem) Dicit ergo qd manifestum est igif qd aialia puata hoc solo sensu necesse est ea mori et corrūpi et subdit: qd nec. n. hūc. i. sensum tactus pōe ē hre qd nō ē existens aial: nec cū sit aial nece est hre aliū sensum pter hūc.

Dubitaret forte aliqs. qr vr hic velle phus qd solus tactus sit necessarius aiali: ita qd qcqd nō existit nō hz tactū: et qd est aial nō necesse ē hre alium sensum pter hunc. i. pter tactū. Ɔrium aūt dixit superius. vbi visus est velle qd sensus gustus est alimēti et qd gustus est necessarius aiali. ¶ Dōm est qd gustus duplr pōt ɔsiderari. vl in se vel vt est qdā tactus. si ɔsideraf gustus in se nō est necessarius aiali: sz vt ɔsideraf vt est qdā tactus. sic est aiali necessarius. Dicebaf. n. supra qd sicut obz tactus est fūdamētū obi gustus. qr hūidū est fundamētū saporis: sic sensus tactus est fundamētū sensus gustus: sz licz tactus sit fundamētū gustus: nō tn fm se totū tactus: et vt hz eē in toto corpore: ē fundamētū gustus: sz solū tactus ille q est in illa pte: vñ sumif cibus: dr esse fundamētū gustus: et qr nō ois tactus: nec tactus in oi pte corporis est fundamētū gustus: sz solus tactus qdā: vel tactus fundatus in qdā pte: gustus nō dr ois tactus: sz qdā tactus: qre si gustus nominet sensum fm se sic nō est necessarius aiali: sz si nomiet ipm quedā tactū in quo fundaf: sic est necessarius aiali. nā ille tactus q est in illa pte per quā capif cibus: gustus dici pōt. fm h ergo gustus ē necessarius aiali. qr si nō esset ille qdā tactus q est in illa pte per quā capif cibus aial nunq sumeret cibum: et sic saluari nō posset. ¶ Est eni diligēter notādū qd in sumēdo cibū quedā sunt ibi delectationes q sunt ipsius gustus fz se. qdā vero nō sunt ipsius gustus fm se: vel si sunt ipsius gustus h est inquantū gustus est quidam tactus. Et maiores sūt delectationes ille q sunt ipsius tactus: vel q sunt gustus iquātū est qdam tactus: q ille q sunt ipsius gustus fm se. hoc pz ex hoc: qr cū gustus fz se nō serueī in gutture: sed in lingua: sine cōparatione tn plus delectaf aial cum alimentū peruenit ad guttur: q cum sit in lingua: inde est qd phus tertio ethicorum gullam et intemperātiam magis fieri dicit circa delectatiōes tactus q circa delectationes gustus. ¶ Dicamus igif qd omne animal delectaf in alimēto et cibo: qr si hoc nō esset nunquā alimentum sumeret: illas tamen delectationes speciales et pprias que sunt gustus fz se nō habet omne aial. omne itaq animal in sumēdo alimentum habet delectationes tactus: et habz delectatōes gustus: inquātū gustus est qdam tactus: qr si has delectationes nō haberet. nullo modo delectaretur in cibo: attamen delectationes illas que sunt gustus in eo qd gustus non habet omne animal. et quia nisi delectaretur animal in cibo saluari non posset: gustus in eo qd est quidam tactus: est necessarius animali: sed non est ei necessarius gustus fm se: et vt est distinctus a quodā tactu. ¶ Deinde cū dic.

¶ Et propter hoc quidē alia sensibilia excellentijs nō corrumpunt aial: vt color: et odor: et sonus. Sed solum sensus nisi fm accidens: puta si simul cum sono depulsio fiat: et ictus: et a visu et odore animalia mouentur que tactu corrumpunt: et humor autem fm qd accidit simul tactiuum esse sic corrumpit.

¶ Cōparat alios sensus ad sensum tactus. et h ɔpatio talis qd excellētie aliorum sensibiliū corrūpūt alios sensus: sz nō corrūpūt aial: sz excellētie tāgibiliū corrūpūt sensū tactus: et p ɔñs corrūpūt aial: et circa h tria facit: qr p ondit qd excellētie aliorum sensibiliū p se corrūpūt alios sensus: tn nō corrūpūt aial p se: sz p accñs. zº declat qd excellētie tāgibiliū p se corrūpūt fm tactus: et ēt p se corrūpūt aial. 3º et vltimo māifestat ad qd alii sēsus dseruiūt aiali. zº ibi (Tāgibiliū aūt) 3ª ibi (Alios āt sensus) dicit g qd pp h qdē qd sup. nō sūt alii sensus necii aiali. Alia sensibilia suis excellētiis nō corrūpūt aial: vt color et odor et sonus p se nō corrūpūt aial: sz solū sensus, nō, n, talia corrūpūt aial nisi fz accñs: puta si

ſil' i ſono fiat ict⁹ τ depulſio ſic̄ appꝫ ī tonitruo ꝙ nō rōne ſoni: ſꝫ rōne aeris mot⁹ τ rōne ict⁹ hꝫ ſcidere ligna τ corrū pe aīalia. ſic τ a viſu τ odore aīalia mouent̄ τ corrūpūt̄: ſꝫ talia corrūpūt ſm ea q̄ corrumpūt tactu: τ humor. i. ſapor ſic corrūpit ſm ꝙ ſimul accidit ip̄m ſaporē eſſe quid tactiuum. i. eſſe quoddaꝫ tangibile.

Dubitaret forte aliqs: qūo viſus τ odor corrūpūt aīal ſic̄ ea q̄ corrūpūt tactu. ¶ Dōm ꝙ īueniunt̄ aliq̄ aīalia q̄ ſolo viſu corrūpūt alia aīalia: vt dr̄ de baſiliſco. ſic ēt vt dr̄ in īdia ſunt qdā ſerpētes adeo venenoſi ꝙ aſpiciēdo poma ſic venenāt ea ꝙ guſtātē de illis pomis nec̄e eſt ſibi mori. Cū g̊ dr̄ ꝙ baſiliſci vidētes alia aīalia corrūpūt illa: τ ꝙ illi ſerpētes aſpiciētes poma venenāt ea: nō ē h̄ itell'endū ꝙ viſus ſꝫ ꝙ h⁹ hēat aliqd efficere in id qđ videt: qꝛ viſibile ſm ꝙ h⁹ nihil patit̄ a viſu: ſꝫ magis viſus patit̄ a viſibili. illa g̊ corruptio: τ illa venenatio ſic ē itell'enda ꝙ ab oculis baſiliſci τ ab oculis illoꝝ ſerpētum euaporāt aliq vapores īfecti q īficiūt aerē. aer v̊o īfect⁹ attigēs poma venenat ea: τ attingēs alia aīalia corrūpit ea. g̊ viſus corrūpit aīalia ſic̄ corrūpunt aīalia ea q̄ corrūpūt tactu. i. ꝑ tactū: qꝛ niſi aer īfectus attigeret aīalia nūq̄ꝫ corrūpent̄: τ qđ dcm̄ ē de viſu itell'endū eſt đ odore. nā odor ſꝫ ſe q̄ꝫtūcūqꝫ excellēs nūq̄ꝫ corrūpet al': ſꝫ ſolūmō corrūpet odoratū: attn̄ qꝛ a corꝑe fetido ſiml' cuꝫ odore fetido pn̄t egredi aliq vapores īfecti. τ illi vapores īfecti īficiēt aerē. τ cū aer eſſet infectus attingens aīal corrumperet ipſuꝫ. iſta ergo corruptio magis erit ex tactu q̄ꝫ ex odoratu. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tāgibiliū aūt excellētia: vt calidoꝝ τ frigido
Cō. 38. rum: τ duroꝝ corrūpit aīal. ¶ Omnis qdē. n. ſenſibilis ſuꝑfluitas corrūpit ſenſum: quare τ qđ tāgi pōt tactū: hoc āt tactu determiatū ē viuere. Sine. n. tactu monſtratū ē: ꝙ ipoſ'e ē aīal eſſe. Vn̄ tāgibiliū excellētia nō ſolū corrūpunt ſenſuꝫ τ aīal: qꝛ nec̄e ſolū hēre hunc.

¶ Oñdit ꝙ excellētie tāgibiliū ꝑ ſe corrūpūt aīal. d. tangibiliuꝫ āt excellētia vt cal'oꝝ τ frigidoꝝ τ duroꝝ corrūpit aīal τ ē rō qꝛ oīs qd ē ſuꝑfluitas. i. oīs excellētia ſenſibilis cōrūpit ſenſū: qr̄ excellētia ei⁹ qđ tāgi pōt corrūpit tactū. h̄ aūt. i. ſm h̄. vꝫ. ſm tactū deteriatū ē ipſi aīali viuere: qꝛ ſtatī cū aīal caret tactu: caret vita. iō ſeqt̄ ꝙ ſine tactu āt mōſtratū ē qđ ipoſ'e ē aīal eē. vn̄ excellētia tāgibiliū n̄ ſolū ſenſuꝫ tact⁹ corrūpit: ſꝫ corrūpit aīal: qꝛ nec̄e ē aīal ſolū hr̄e hūc. i. tactū. ¶ Nōn⁹ āt ꝙ qꝛ ſolus tact⁹ ē nec̄i⁹ aīali. Aly āt ſenſus nō ſūt nec̄y. iō q̄ corrūpūt alios ſēſus: nō oꝫ ꝙ corrumpāt aīal: ſꝫ q̄ corrūpūt tactuꝫ de neceſſitate corrumpūt τ animal.

Dubitaret forte aliqs: vtruꝫ aly ſenſus ſint nec̄y aīali. τ vr̄ ꝙ ſic: qꝛ nō oīa aīalia hn̄t ea ex qb⁹ ſūt apta nutririī loco ſue gnātōis: qr̄ talib⁹ aīalib⁹ nec̄ary ſūt aly ſenſus: vt poſſint ſibi q̄rer̄ alim̄tū. ¶ Dōꝫ ꝙ h̄ rō n̄ arguit ꝙ aīali ſint ſimpl'r nec̄y aly ſēſus: ſꝫ ꝙ aīali huic vt aīali ꝓceſſiuo đbēti ſibi q̄rere cibū: ſꝫ tact⁹ ē nec̄i⁹ aīali ſimpl'r: τ ē nec̄i⁹ aīali cuilꝫ. ¶ P̄. aly ſenſus ſt̄ nec̄ary aīali ꝓceſſiuo aliq̄ mō ꝑ accn̄s iq̄ꝫtū tale aīal ſin̄ alys ſenſib⁹ n̄ p̄t ſibi q̄rere alim̄tū: ſꝫ tact⁹ ē nec̄ari⁹ ꝑ ſe: qꝛ q̄litates tāgibiles ꝑ ſe ſunt đ ꝯpōne corporis. ſ. aīalis: nō aūt ſic ſūt ꝑ ſe de cōpōne tal' corꝑis alie ſenſibiles q̄litates. ¶ Vltio cū dic̄.

¶ Alios āt ſenſus hꝫ aīal ſicut dcm̄ ē nō ꝑꝑ eē: ſꝫ ꝑꝑ bn̄ eſſe vt viſuꝫ: qꝛ in aere τ aq̄ vt videat. Omnino aūt q̄ in diaphano: guſtū aūt hn̄t ꝑꝑ delectabile: τ triſte vt ſentiat qđ in alimento τ ꝯcupiſcat τ moueat̄: auditū aūt vt ſignificetur aliqd ipſi: linguam aūt hꝫ quatenus ſignificet aliquid alteri.

¶ Oñdit ad qd aly ſenſus deſeruiunt aīali. d. ꝙ alios aūt ſenſus hꝫ aīal ſic̄ dcm̄ ē: nō ꝑꝑ eē: ſꝫ ꝑꝑ bn̄ eſſe vt viſuꝫ hꝫ: qꝛ videat q̄ ſunt ī aere τ ī aq̄: τ oīno aūt hꝫ viſuꝫ vt videat q̄cūqꝫ ſūt in diaphāo. ſenſuꝫ guſt⁹ hꝫ aīal vt ſentiat qđ eſt delectabile: τ qđ eſt triſte ī alim̄to. τ vt ꝯcupiſcat τ vt moueat̄ ad ip̄ꝫ alimētū. auditū aūt hꝫ vt ſignificet̄ aliqd ſibi ab alio. liguā āt hꝫ vt ſignificet aliqd alteri. Et ī h̄ terminat̄ ſentētia đ aīa. Laus ſit xp̄o q eſt nr̄aꝝ aīarū merces p̄miū τ felicitas q cū patre τ ſpiritu ſancto eſt vnus deus bn̄dictus in ſecula ſeculoꝝ amen.

¶ Explicit ſubtiliſſima expō librorūꝫ de aīa Ariſtotelis a ſūmo īterprete Egidio romāo ordinis heremitaꝝ fratre edita: ex ſua ſpōte fido exēplari: rurſuſqꝫ reiterata oꝑa diligētiſſime caſtigato excerpta. Imp̄ſſa v̊o Venetys mādato τ expenſis nobilis viri dn̄i Octauiani Scoti Ciuis Modoetiēſis Anno dn̄i. 1 4 9 6. Die vltimo January.

Abula ītitulationū difficultatum quas mouet Egidius roman⁹ in expōne libroꝝ de aīa Ariſtotelis in q̄ h̄ ordo ſeruat̄ vt lꝫ pl'ima notatu digna tāgant̄: tn̄ ea ſolū ānotant̄ que ſub dubitationū titulo ponunt̄. Cū v̊o ſub hac forma nihil ꝓponat̄ vſqꝫ ad illā partē textus. que īcipit ibi. Principiū aūt qōnis. Ideo tabula ex eo loco initiū ſumet.

¶ Queſtiones primi libri.

¶ Principium aūt queſtionis.

¶ Quicunqꝫ aūt ad cognoſcere.

¶ Quoniam aūt τ motiuum.

¶ Videt̄ aūt thales ex quibus τc̄.

¶ Cōſiderandū aūt primū qdē τc̄.

Tabula

Registrum

a
⁋ Expoſitio egi-
⁋ Fidi interp̃tis
oportebit enim

b
ſimiliter ꝯuenie
comparari ad ip̃ꝫ
plura: ⁊ ſubdit

c
⁋ Hec eſt quita
vꝫ. vegetatiua:
culationis non

d
⁋ Improbat opi
tribus autẽ mo-
bus nobilius

e
me ꝓpter hoc
formaꝫ cõmunẽ
go naturali: et

f
tatiuum poteſt
erit alimentum
iſta: vt dicebatur

g
⁊ oportet eſſe
ſunt propria: ſed
comparationis:

h
concaua autem
ipſam ingredi
gis extenſa: quia

i
⁋ Remouet
rica. ⁋ Notãdũ
Ulterius forte

k
quid facere
per illud organũ
accidens. Non

l
poſſet nũc loqui
quitur inclinatio
ipſum ſentire

m
fortiter impreſſa
ꝙ omne qꝺ quis
virtute percipiat̃

n
tinuum eſt indi-
prehenſiõe intel
fugam: vel deſi-

o
perfecta quam
⁋ Regreditur
⁋ Conſiderãdũ
⁋ Non põt aũt

FINIS

